

**DE VERBORGENHEID VAN DE EVANGELISCHE
HEILIGMAKING**

VERKLAART IN ENIGE PRAKTIKALE BESTURINGEN

DOOR

DE GETROUWE LERAAR

WALTER MARSHAL

**In 't Engels beschreven en zeven maal
gedrukt, en nu in het Nederduyts uitgegeven**

DOOR

**ALEXANDER COMRIE,
SCOTO BRITTANNUS**

A. L. M. Philosophie Doctor, en Predikant te WOUBRUGGE.

**Te LEIDEN,
Bij JOHANNES HASEBROEK 1739.
Met Privilegie.**

APPROBATIE

De E. Classis van Leiden en Neder-Rijnland heeft dit Boek geapprobeerd, voor zover, als die gewichtige Waarheden de Rechtvaardiging van zondaren alleen door het geloof in Jezus Christus, en de Heiligmaking uit dat Geloof, daar in verdedigd en beveiligd zijn.

COPYE DER PRIVILEGIE

DE STAATEN VAN HOLLAND ENDE WESTVRIESLAND,

Doen te weten alzo ons te kennen is gegeven bij Johannes Hasebroek, Burger en Boekverkoper binnen de Stad Lijden, hoe dat hij Suppliant onlangs had gedrukt zeker Boek, genaamd het A.B.C. Des Geloofs, of Verhandeling van de benamingen des Zaligmakenden Geloofs, volgens de Letteren van het Alfabet, door Alexander Comrie Scoto Brittannus, A. L. M. Filosofie Doctor en Predicant te Woubrugge in 8v°, en wijders door de zelf Auteur uit het Engels vertaald onder handen had en voornemens was te drukken, de Verborgenheid van de Evangelische Heiligmaking, door Walter Marshal in 8v°, alsmede de drievoudige staat des Mensen door Thomas Boston in 8vo, enz, enz.

... Ende ten einde de Suppliant deze onze Consente en Octrooi moge genieten als na behoren; laten wij allen en een iegelijken, die het aangaan mag, dat zij de Suppliant van den inhoud van deze doen laten ende gedogen, rustelijk en vredelijk en volkomenlijk genieten en gebruiken cesserende alle belet ter contraire.

Gegeven in Den Haage, onder onze Groten Zegel hier aan doen hangen de vijftiende Julie in 't Jaar onzes Heeren ende Zaligmakers een duizend zeven honderd negen en dertig.

J. H. V. WASSENAER.

Ter Ordonnantie van de Staten

Willem Buys

AAN DE LEZER

WAARDE LEZER.

Het is ruim acht jaar geleden, dat ik een aanvang maakte om dit werk van M. MARSHAL te vertalen, met voornemen om het in 't licht te geven, doch mijn studiën lieten zulks toen niet toe. Nu wordt het in uw handen gesteld, om het zelve in deze zo zeer bedroefden tijd te gebruiken.

Ik was wel van voornemen om breed te handelen in deze Voorreden van de Heiligmaking zelf, vermits de Schrijver maar Besturingen geeft, hoe men in de Oefening van die zich te gedragen hebbe, doch ik zal dat in een bijzonder traktaat doen, zo God mij leven en kracht geeft.

Wat onze Schrijver betreft, hij was een uitnemend Licht in zijnen tijd, zeer geoefend door velerlei bevinding in de Verborgenheden van het Evangelium. Want na dat hij lange jaren veel vruchteloze pogingen had werkstellig gemaakt, om de zonde te doden, en zijn natuur te heiligen; behaagde het God hem op een zonderlinge wijze te verlichten, en in te leiden in de weg van vrije genade, welke, gelijk uit de Engelse Voorreden blijkt, in dezer voegen geschiedde.

Hij had zeer nauwe verkering met M. BAXTER, wiens schriften hij ook naarstig gebruikte, en daar door in zijn wettische pogingen gestijfd werd, maar eindelijk door Gods goede schikking raadplegende met een oud ervaren Leraar, wien hij liet zien de dagregisters van zijn zonden. Deze zei toen, gij zijt wel een groot Zondaar, maar de grootste van alle uwe zonden hebt gij niet gemelde, namelijk uw ONGELOOF, dat gij in Christus niet Geloof tot Rechtvaardigmaking en Heiligmaking; welke woorden door Gods medewerking zo gezegend waren, dat hij genoot door het geloof vrede en blijdschap in de Heiligen Geeft, en was elk, die hem kende, een zonderling voorbeeld van deugt.

De Auteur dus verlost zijnde, en bij bevinding kennende de schadelijkheid van de wettische woelingen, en de geneigdheid, die in de mens is, om Zijn zaligheid in eigen kracht uit te werken, heeft dit werkje geschreven. Ik zal het niet behoeven aan te prijzen, het heeft veel achting bij alle, die het kennen gekregen, en ik verwacht, dat elk, die het niet aandacht leest, veel genoegens daar in vinden zal.

Alleen moet ik deze en gene zaken de Lezer tot zijn onderrichting in 't lezen van dit werkje mee delen.

Deze auteur leefde in die tijd in Engeland, wanneer het heldere Licht, dat God in zijn oneindige goedheid had doen opgaan, aan het dalen was. Welke val van de Kerke Gods in die drie Koningrijken zijn aanvang nam met 't jaar 1660, op deze wijze.

Namelijk het behaagde God dat Licht, welk hij had doen opgaan, enigszins in te trekken. Zo dat er maar een zeer klein getal van Leraren gevonden werden die door eigen ondervinding de kracht van de zaligmakende Waarheden kenden; ondertussen kon de predikwijs niet ten eerste veranderd worden. Praktijk moest er gepredikt worden. En dus begon men een praktijk te leren, strijdig ten enenmale met de Weg van het Evangelium, en de Hervormde waarheden. Mr. Marshall dit bespeurende, heeft zijn ganse werk ingericht tegen die Nieuwe Godgeleerden, die Mr. Baxter in zijn Leer en stellingen navolgden. Dit dient de lezer gedurig in 't oog te houden, wanneer de auteur spreekt van nieuwe Godgeleerde en Godgeleerdheid. En dit geschrift aan te merken als een eerwaardig Schiff van de Ware Hervormde Leer, tegen de Pelagiaanse en Arminiaanse dwalingen in de Praktijk der Godzaligheid.

Enige, onder wier ogen dit Werkje is gekomen, hebben wegens de tijds omstandigheden, waarin wij leven, deze en gene bedenkelijke uitdrukkingen

aangemerkt, 't geen ik niet helpen kan, als niet mijn werk zijnde, noch deze tijd geschreven, maar al in de voorleden Eeuw en het stond mij, als een Uitgever van dit werk, niet vrij daarin iets te veranderen. Ondertussen met Liefde en Vrede met waarheid en Godvrucht gepaard, genegen, zo wil ik die zeer graag uitleggen, in zo verre, als ze mij bekend gemaakt zijn, met verzoek dat elke die in dezelfde zin met mij versta.

1. Dat de titel van dit werk gevoeglijker had kunnen zijn een VERHANDELING van de ware HEILIGMAAKING volgens de Leer des Evangeliums, vermits het woord Heiligmaking eigenlijk te kennen geeft, het genadewerk van God de Heilige Geeft, waar door de Uitverkorene, Geroepene en Gerechvaardigde onderwerpen, bekwaam gemaakt worden om aan de zonde te sterven en Gode in alle oprechtheid te leven. Maar elk noemt zijn werk, naar dat het hem geliefd.

2. De Lezer dient in de tweede Bestiering achter de woorden genoegzame kracht in te voegen: in Christus Jezus zijn Hoofd. Vermits wij van onszelf, als uit onszelf niets kunnen doen, als alleen door de kracht Christi waar door een Gelovige alles vermag. Elk die de verklaring van de auteur leest, zal zien dat hij daar door niets anders verstaat.

3. De derde van die bedenkelijke stellingen zou voorkomen pag. 47, 48, 49, 50. Dáár de auteur spreekt van de vereniging tussen Christus en de Gelovige het woord Wezenlijk gebruikende, en zich kantende tegen een betrekkelijke Vereniging. De lezer moet weten, dat ik het woord Wezenlijk in deze taal gebruikende, anders niet daar door versta in deze Verborgeneheid, als waarlijk, of gelijk men het anders zegt, niet essentialiter, maar realiter. En dat de auteur tegen een betrekkelijke vereniging zich aankant, moet niet aangemerkt worden, als of hij dat in 't algemeen deed; o neen, het is maar alleen tegen de betrekkelijke Vereniging, die Baxter en die hem volgden, stellen, gelijk hij dat zelfs verklaart, pag. 50 in 't midden. Ik versta met de beste Godgeleerden door de Vereniging tussen Christus en de Gelovige: Die zeer nauwe, verborgene, allerwaarachtigste, en onscheidbare BETREKKING tussen CHRISTUS en de Gelovige, waarin de PERSOON CHRISTUS door de Geest met de PERSOON DER GELOVIGEN en de PERSOON DER GELOVIGEN met de PERSOON CHRISTUS, door het Geloof alzo wederzijds met elkander verenigd worden, dat zij maar één VERBORGEN (corpus mysticum) LICHAAM uitmaken, waar van Jezus Christus het Hoofd is, en elk Gelovige een waar en levendig lid is.

Zodat het in zijn Genus of geslacht wel een Betrekking is, maar niet een blote, maar een Betrekking met alle de genoemde eigenschappen die wij opgeteld hebben.

Laat de lezer de Auteur met aandacht lezen, en overal als het woord wezenlijk gebruikt wordt, gelijk pag. 173. lin. 11. pag. 325 en 326. verstaan waarlijk of waarachtiglijk.

4. Een vierde bedenkelijke stelling zou ons voorkomen pag. 57. ten derden. Maar ik moet betuigen, dat het hier maar onder rechtzinnige alleen op een woordenstrijd aankomt. Want Christus is niet gekomen om onze oude natuur krachten, dat is de krachten van de oude mens te herstellen, en dat kwaad is, goed te maken; neen de oude natuur is zó boos en goddeloos, dat ze niet beter kan gemaakt werden. Maar Christus beoogde in Zijn dood en opstanding een nieuwe natuur in de Gelovige te brengen, welke ingeleid wordt in de aanvankelijke Heiligmaking, en door trappen tot volmaaktheid gebracht wordt door de werking en inwoning des Heiligen Geestes in de Gelovige, en in zo verre de Gelovige geheiligd wordt, wordt de oude Natuur uitgedreven, zo dat de mens die verdorven is, wel hersteld wordt, maar niet de

verdorvene natuur. Versta ook hetgeen de Auteur heeft pag. 60, lin. 1. En pag. 97; ten zesden, en pag. 358. lin. 14". van beneden in deze zin.

5. De Auteur spreekt tegen de plichtpredikers pag. 109, maar niet in 't algemeen. Want het tweede deel van zijn Boek behelst de plichten, die men verplicht is uit dankbaarheid te betrachten. Ik hoop, dat de lezer de beschrijving van de plichtpredikers zal lezen met aandacht. En dan vertrouw ik, dat elk Hervormde Predikant en Christen zulke wijze van de plichten te prediken zal verfoeiden, en het met onze dierbaren Onderwijzer houden over de Leert der Dankbaarheid. Wij moeten nooit zo afgetrokken de Leer van de Vrije Genade behandelen, dat wij de plichten van de mens omtrent God, zijn naasten en zich zelf verzwijgen, en de plichten zo afgetrokken niet behandelen, dat men van Christus niet spreekt. Hij is gelukkig, die het ene doet, en het andere niet nalaat.

6. Pag. 115. is een drukfout. Leest dat de ene het DOEN begeert, de andere NIET het doen. Dit onderscheid is bij alle Hervormde aangenomen.

7. Pag. 185. lin. 18. Enz. mocht de Auteur zijn gedachten wel wat klaarder voorgesteld hebben. Wij hebben hem in 't Nederduits moeten doen spreken, gelijk hij in 't Engels spreekt, Hij kant zich tegen die aan, die drijven, dat de mens niet eer op Christus mag vertrouwen ter zaligheit, voor en al eer dat hij een reeks van vereisten en Kenmerken vindt. En wij geloven, dat men zoals men is, zich aan Christus moet overgeven zonder te vragen, heb ik dat kenmerk, of niet. Paulus rade de Stokbewaarder niet aan om angstig deze en gene kenmerken op te zoeken, maar hij zeide, *geloof in de Heere Jezus Christus*.

8. De lezer zal in de tiende Besturing zien, dat de Auteur zoekt te handhaven, *dat de verzekering tot het Wezen des Geloofs behoort*. Maar men dient te weten, dat zulks bij de Reformateurs bijna algemeen is, en onze dierbare Heidelbergse Catechismus stelt hetzelfde in de 7de Zondag. Was er meer van dit Geest, de eerste Reformatoren hadden, gewis daar zou meer verzekerdheid zijn. Ondertussen de Auteur stelt het zo neer, als of er geen begenadigde waren, die over hun staat twijfelden.

9. Pag. 20. lin. 6. is een drukfout, leest: *en niet door de eigenlijke daad des Geloofs verzekerd*, en dan is de zin klaar. Want de Geeft verzekert op een onmiddellijke en middellijke wijze. Baxters navolgers loochenen het eerste, en onze Auteur erkent die beide. En toont aan, dat als men het eerste loochent, dat men de mens door de menigte van Kentekenen, die zij dan stellen, verwart en in een maalstroom brengt.

10. Pag. 297 en 298 is de Auteur bezig om een ware Gelovige die zijn gebreken ziet, te vertroosten. En hij doet het op die gewone wijze, zeggende dat, hoewel Gods Wet niets als 't geen volmaakt is, aanneemt; nochtans, onder het Evangelium, neemt God het gebrekkige werk van Zijn kinderen aan. Laat elk het met aandacht lezen.

Mogelijk zal iemand vragen naar het oogmerk van het uitgeven van deze Auteur; of het is om deze of gene twistende partijen te stijven?

Bescheiden lezer, ik moet bekennen bij deze gelegenheid, dat de twisten mij en meer andere zeer tot droefheid zijn. *Eendracht maakt macht. Kon ik de twisten, die de Kerke Gods verteren, met tranen van bloed uitblussen, ik zou het mijn grote voorrecht achten dag en nacht te wenen.*

Maar de ondervinding en ook het nauwkeurig lezen van de historie der KETTERS en KETTERIJEN heeft mij doen zien, dat alle de dwalingen en Ketterijen tot twee hoofddwalingen kunnen gebracht werden. De eerste en voornaamste dwaling is van diegene, die meer openbaar of meer bedekt leren, dat de WERKEN bij God in de rechtvaardigmaking in rekening komen. Deze dwaling vindt veel ingang, overmits alle mensen van nature geneigd zijn haar Zaligheid door de werken der Wet te zoeken. Tegen die schreef Paulus twee heerlijke Brieven, die aan de Romeinen, en die aan de Galaten. En overmits ik bespeurde, dat het gehele oogmerk van Mr. MARSHAL is, de Leer van de vrije Rechtvaardigmaking zonder de werken der Wet te staven, zo dacht ik, dat het niet ondienstig zijn zou hem in 't licht te geven, of het Gode behagen mocht dit, nevens de geleerde Schriften van andere voortreffelijke Godgeleerden te gebruiken, om ons hoe langer hoe meer van alle eigen wijsheid, kracht en gerechtigheid af te drijven, die met Paulus schade en drek te achten en te verfoeien met de Kerk als een maanstondig kleet. Op dat wij dus zuiver mochten rusten op Jezus, als de enige grondt en fundament van alle ware zuivere en bestendige troost, beide in 't leven en in sterven.

De tweede hoofdwaling is van die gene, die de vrije genade Gods misbruiken, tot een snode onverantwoordelijk verzuim van de plichten, waaraan de mens zo teder met Liefde koorden verbonden, ja gebonden is met een verplichting, die nooit zal ophouden, zolang als God Gód is, en het schepsel een schepsel is, welk zijn zal tot in der eeuwigheid. Deze Dwaalgeesten deden zeer veel kwaad in de Apostolische Kerk, lerende dat men aan de plichten niet verbonden was. Maar vermits het Gods oogmerk was, (zeiden zij,) Zijn alleszins vrije genade te verheerlijken, zo misbruikten zij de genade tot een oorzaak voor het vlees; zondigende opdat de Genade des te overvloediger zou zijn. Deze waren de Gnostieken, tegen wien Paulus, maar vooral Jacobus en Judas hun brieven geschreven hebben. Overmits wij een tijd beleven, waarin veelt PRAAT en MOND-CHRISTENEN gevonden worden, en die zich met de blote bespiegelende kennis en toestemming van waarheid vergenoegende, de aller bitterste vijanden van de Godzalige en ware Godvrucht zijn. Weinig consciëntie makende van de zeer dierbare dienst van God. Zo zal ik, indien God wil en mij leven en kracht geeft, dat zeer geleerd en doorwrocht Geestelijk en ontdekkend werk van Mr. SCHEPARD uitgeven, of het Gode mocht behagen, dat zijn werk tot ontdekking van Mondt-Christenen te gebruiken, om hen te doen zien, dat benevens de letterkennis er zijn moet een zaligmakende kennis, dat de waarheid in hén waarheid moet zijn, dat zij datgene, dat God in Zijn woord beschrijft, in hun harten wezenlijk moeten ondervinden; of dat zij anders met alle hun bespiegelende kennis eeuwig verloren zullen gaan.

Mijn enig oogmerk, geliefde lezer, is uw nut en ik verzoek zeer ernstig deel in uw gebeden te hebben. Voorts blijve ik
Uw dienstwillige Dienaar in de Heere

ALEXANDER COMRIE,

Woubrugge 13 Augustus 1739.

**DEZE DIGITALE TEKST VAN HET BOEK VAN WALTER MARSHALL IS
MET SPELLINGCORRECTIES OVERGENOMEN UIT ONDERSTAANDE
DRUK VAN 1772.**

VERHANDELING OVER DE WARE EVANGELISCHE HEILIGMAKING
BENEVENS EEN REDEVOERING OVER DE RECHTVAARDIGMAKING
met aanprijzende voorreden van de weleerw. heren P. Nieuwland, J. Hervey en andere
geleerde mannen dienende tot een geschikt aanhangsel of besluitend stuk bij de
"Theron en Aspasio" van de weleerw. heer Hervey naar de achtste druk, uit het
Engels, opnieuw vertaald
onder redactie van J. H. DONNER en W. G. SMITT

**De uitgave van 1772 is herdrukt door: DE VUURTOREN – URK. 1975
Voor de Engelse versie: Reformation Heritage Books
Grand Rapids 1999; with introduction by Joel R. Beeke**

VOORREDE.

Waarde Lezer!

Deze geurige wijn behoeft geen bloemrijke krans, en het is onnodig zulk een diamant in goud te vatten. Ook zou het voor mij overbodig zijn, na HOMERUS een Ilias te zingen. Alles, wat in een Voorrede gezegd kan worden, is door de uitmuntende HERVEY en de met hem instemmende Lichten der Engelse Kerk, wier getuigenissen onmiddellijk op deze Voorrede volgen, reeds voor mijn voeten afgemaaid; ik zal dan slechts het een en ander melden, tot goed verstand en ter opheldering van deze nieuwe en zeer zinrijke vertaling.

Het is ongeveer drieëndertig jaren geleden, dat ditzelfde werkje van de WelEerw. Heer WALTER MARSHALL, voor het eerst in het Nederduits het licht zag, te Leiden bij J. HASEBROEK, met goedkeuring van de Eerw. Classis van Leiden en Neder-Rhijnland, te vinden voor de eersten druk. Het was toen, nadat het al zevenmaal (niet zeventienmaal, gelijk de Nederduitse titel abusievelijk meldt) in het oorspronkelijke was gedrukt, vertaald door de WelEerw. Heer A. Comrie toen dienend, nu rustend Predikant van Woubrugge; sinds die tijd is het al lang uitverkocht geraakt. En men heeft er in het jaar 1744 nog een uitgaaf van in het Engelse gegeven.

Deze achtste uitgave, naar welke de tegenwoordige vertaling geschied is, zag het licht te Londen bij JOZEF JOHNSON in het jaar 1765.

De gretigheid waarmee dit werk te voren gelezen is; het gewicht der stof, die het in zich bevat; de nieuwe en latere aanprijzing van wijlen de WelEerw. Zeergeleerde, en om zijn godsvrucht en verheven bespiegelende kennis, door allen die hart- en hartstochten- roerende beschouwingen liefhebben, hoogst geëerde J. HERVEY en andere godgeleerden, alsook een hierbij gevoegde Verhandeling over de **Rechtvaardigmaking**, hebben de Boekhandelaar J. THIERRY aangespoord, om aan hetzelfde de kosten ener nieuwe en nauwkeurige vertaling te besteden, en een stuk van dat belang, als hier opzettelijk en op een, met de Nederlandse Hervormde Kerk instemmende, rechtzinnige wijze verhandeld is, zijnen landgenoten op nieuw aan te bieden; te meer, nadat ik zelf hem daartoe aangespoord en hem de nuttigheid en

noodzakelijkheid aangetoond had, om de voortreffelijkheid der hier verhandelde zaken voor de gemoederen van onze vaderlandse christenen klaarder en bevattelijker te maken, wat te beter geschieden zou, indien het werkje in een goede vloeiende stijl en in zuiver Nederlands overgegoten mocht worden.

Hiertoe heeft de vertaler der werken van de geleerden J. WATTS, voor zover die bij de gemelde Boekhandelaar zijn uitgegeven, dan ook, op mijn aanzoek, de hand geleend, en dus durf ik de geachte Lezer van een getrouwe, zuivere en klare vertaling, waarop men staat kan maken, verzekeren, en waarvan ik wel vertrouw en verzekerd ben dat geen Lezer daarin die zinstoringen zal vinden, waarvoor de WelEerw. Heer COMRIE, toenmaals onze taal nog niet te machtig, zich geenszins kon hoeden.

Van de Schrijver zelf, (omtrent wie hierachter nog het een en ander zal volgen) zeg ik alleen, dat hij bekend was en beroemd als een godvruchtig Engels Presbyteriaans leraar, die, na alvorens veel op gehad te hebben, met de Praktikale geschriften van Dr. BAXTER, zijn gemeenzame vriend, vervolgens een ander inzicht heeft gekregen in het werk des geloofs en der genade, en in de rechtvaardigmaking uit en door dezelve; hetwelk hem bewogen heeft, zich somtijds aan te kanten tegen de stellingen van hen, die in zijn tijd, door de geleiding en op het voetspoor van gemelde BAXTER, een nieuwe Godgeleerdheid als het ware invoerden, en de goede werken en de heiligheid des levens wilden doen aanmerken, als middelen ter verkrijging der rechtvaardigmaking, of als voorwaarden, noodwendig ter eeuwige zaligheid; daar hij dezelve altijd beschouwt als gevolgen van het geloof en als noodzakelijke, doch tegelijk van zelf voortvloeiende vereisten in de begenadigde zielen der verzekerde gelovigen. Verder is het nodig de raad van de Godvruchtige HERVEY (straks te melden) in deze op te volgen, te weten, dat men in het eerste gedeelte van dit werk, zich niet stoten aan enige minder gewone uitdrukkingen van de schrijver, maar hem al verder aandachtig en in zijn verband te lezen hebbe, omdat hij zijn denkbeelden, doorgaans bij trappen ontwikkelt, en dus in het vervolg hoe langer hoe klaarder en bevattelijker wordt.

Ook mag de Heer MARSHALL hier en daar eens een bepaling van de rechtvaardigheid, van de heiligheid, van derzelver toepassing door en in Christus, van het geloof, of van de werken en plichten zelf, daaruit afdalende, wat later dan men mocht gewenst hebben of de orde der zaken scheen te vorderen, in deze verhandeling hebben ingevlochten; dit echter zal hun, die de naastvolgende aanprijzingen lezen en het Werk niet al te schielijk willen doorlopen, maar het oplettend nalezen, geenszins hinderen, om er die denkbeelden van te maken, welke de Schrijver zelf er mee bedoeld heeft in te planten en te bevestigen. - Overal straalt dit oogmerk van de Eerw. Schrijver door, dat hij de rechtvaardigmaking door het geloof, uit vrije genade, in Christus, zonder de werken der Wet, tracht vast te stellen, voort te planten, en te doen zien, hoe de mens in en op zichzelf niets is, niets vermag, van het Opperwezen afhangt, en alleen in en door Gods kracht, alles wordt en alles kan verrichten, wat hem, zonder daaraan verdienste toe te schrijven, uit genade in staat stelt, om als een gelovig kind van God, op deze wereld te leven en, als een erfgenaam des eeuwigen levens, hiernamaals in en door Jezus Christus te worden opgenomen in de eeuwige Tabernakelen.

Wij hebben aan dit werkje, (hetwelk men, met de WelEerw. Heer COMME ook wel noemen mag een *Verdedigtschrift van de ware Hervormde leer in het stuk der heiligen rechtvaardigmaking, tegen de Pelagiaanse en Arminiaanse dwalingen, ten aanzien van de praktijk der Godzaligheid*, de Titel gegeven van: *Verhandeling over de ware Evangelische heiligmaking*, omdat dit Stuk, hetwelk mee onder de voorname verborgenheden van het Evangelie, welke nu in deze tegenwoordige tijd aan ons

geopenbaard zijn, geen geringe plaats beslaat in dit werkje, naar het oogmerk van de schrijver, volgens ons oordeel, op Evangelische gronden beredeneerd en vastgesteld is geworden, en omdat er niet weinige gewetensgevallen in voorkomen, van hen, die zuchten onder de schuld en de macht der in hen wonende zonde, voor wie hier de nodige onderrichtingen, zeer heilzame besturingen en vertroostende opbeuringen, naar het richtsnoer van Gods zaligmakend Woord worden medegedeeld, zodat wij er met grond van reden veel nut en voordeel voor menig Christen uit mogen verwachten, indien zij onze MARSHALL naast hun HERVEY en de Schrijver (Edward Fisher) van het *Merg van het Evangelium*, gedrukt te Amsterdam in het jaar 1757, willen plaatsen, en deze drie Beminden in hun leven, niet na hun dood vanéén gescheiden doen zijn! hetwelk de raad is van hen, en

Waarde Lezer!

Uw heilwensende Dienaar,

PETRUS NIEUWLAND

's Hage de 14de van Hooimaand 1772.

Personalia

Walter Marshall, geboren in 1628 werd op 11 jarige leeftijd student bij het Winchester College. In 1648 ging hij naar het New College, Oxford, en studeerde tot 1652. Hij verliet de studie met een diploma van Bachelor of Arts. Van 15 december 1657 tot 1661 werd hij aangesteld in een gemeente van Hursleij, Hampshire behorend tot de Engelse Staatskerk.

Toen de Wet van Uniformiteit in 1662 van kracht werd, werd Marshall met veel van zijn Puriteinse collega's uit zijn parochie geworpen. Kort daarna werd Marshall dienaar van een Onafhankelijke Gemeente in Gosport, Hampshire, waar hij achttien jaar diende.

Hij stierf in Gosport, Hampshire, kort voor 1 augustus 1680. De lijkrede werd door Samuel Tonalyns, van Andover gepredikt en werd gedrukt, met een opdracht aan Lady Anne Constantine en Mevr. Mary Fiennes. En met een brief aan de bewoners van Gosport en de Southampton, gedateerd 23 augustus 1680.

AANPRIJZING VAN HET WERK VAN DE Wel-Eerw. Heer MARSHALL; DOOR
DE WEL-EERW. EN GODVRUCHTIGEN JAMES HERVEY,
Beroemd schrijver van de "Theron en Aspasio" en van de verheven bespiegelingen
over "den Bloemhof," "de Grafsteden," enz.
In een brief aan de Engelse Uitgever JOHNSON.

Mijnheer!

Het strekt mij tot een bijzonder vermaak, te mogen horen, dat UEd. wederom een nieuwe uitgave wil in het licht geven van de fraaie Verhandeling van de WelEerw. Hr. WALTER MARSHALL, getiteld *de Evangelische Verborgenschap der Heiligmaking*¹². Een op vaste redenen welgegrond en oordeelkundig werkje, waaruit ik voor mezelf veel nuttig onderwijs, vele dierbare vertroosting, en ongewone geestelijke opwekking en stichting ontleend, en daarom ook een aangename hoop heb dat het even leerzaam, even voordelig en dienstig voor vele andere wezen zal.

De aanprijzing in de Theron en Aspasio, van welke UEd. mij verzoekt gebruik te mogen maken, om die aan het hoofd van deze uw vernieuwde uitgave te plaatsen, is graag tot uw dienst; ik ben met dit uw voorstel te meer ingenomen, en stem het des te gerader toe, omdat men dit werkje van de Heer MARSHALL gevoegelijk kan aanmerken als een recht geschikt Supplement voor deze, door mij uitgegeven en bij het publiek zeer wel ontvangen Samenspraken en Brieven; welke ik bedoeld had te besluiten met een verhandeling over de Prakticale Heiligheid of de Evangelische Gehoorzaamheid; dan, dit oogmerk heb ik laten varen, deels uit hoofde van mijn afnemende gezondheid, deels omdat het gemelde werk onder mijn handen reeds al te zeer uitgedijld was.

Ik was zelf voornemens geweest, om nog eenmaal de pen op te vatten, en over dit groot en heerlijk onderwerp enigszins breedvoerig in het bijzonder en nauwkeurig te handelen. En indien ik nog in staat gesteld mocht worden, om hetgeen ik welvoeglijk in dezen oordeel, ten uitvoer te brengen, zo zouden de hier behandelde en gestaafde leringen en de aangewezen en betoogde voorrechten, de grond en de voornamen stoffen tot zulk een werk uitmaken. - De rechtvaardigmaking, de vrije of genaderijke rechtvaardigmaking, door de rechtvaardigheid van CHRISTUS JEZUS, is het gewijde vlies, uit welks Wol ik dan mijn draad spinnen, en mijn kleed afweven zou, overeenkomstig die gewichtige tekst, 1 Cor. 6: 20. *Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke beide Godes zijn.* Indien de alwijze en algenadige Voorzienigheid het oorbaar achten mocht, om mij de tijd en de bekwaamheid ter vervulling van dit mijn oogmerk te onthouden, zo weet ik tot nog toe waarlijk niets beters, om dit gebrek van mijn dienst te vervullen, dan dit door mij hoog en dierbaar geschatte werk van de Heer MARSHALL.

Deze weleerwaardige man heeft mijn eigen gedachten uitgedrukt, mijn eigen ontwerp voortgezet, en niet alleen naar hetzelfde einde gedoeld, maar ook in dezelfde weg gewandeld. Ik zal mij daarom zeer verblijden met het vooruitzicht, dat mijn mede-Christenen en geloofsgenoten deze verhandeling over de Evangelische Heiligmaking zullen aanmerken, gelijk ze billijk mogen doen, als een leerrijk vervolg, of een recht

¹ Paulus, de beste rechter over het welvoeglijke in de gewijde Schriften, noemt de verborgenheid der Godzaligheid groot, 1 Tim. 3: 16, en op dezen tekst zal, mijns bedunkens, de Heer Marshall gezien hebben, toen hij dezen titel aan zijn boek gaf, die derhalve uit dezen hoofde boven alle vitterij en tegenspraak verheven, en als zeer eigenlijk en gepast aan te merken is.

geschikt en besluitend deel van mijn Theron en Aspasio. Zo het mij vergund mocht zijn, zonder de beschuldiging van oneerbiedigheid op mij te laden, dat ik gebruik maakte van de overschone beeldspraak van een Godgewijde en verlichte schrijver, zo zou ik van dit werk met groot genoegen zeggen: *Indien het een muur is zo zullen wij er een paleis van zilver op bouwen; indien een deur, zo zullen wij het met cederen planken van rondom bezetten*, Hoogl. 8: 9.

De gemelde, zeer bekwame Schrijver vertoont de ware heiligheid, als bestaande in de liefde Gods, en die des naasten; in die ongedwongen, ongeveinsde, aller-redelijkste, oprechtste, zuiverste en hartelijkste liefde tot het menslievend Oppervezen, onze genaderijken Hemel-Vader, ontstaande uit de ontdekking en het besef van zijn onuitsprekelijke barmhartigheid en oneindige goedertierenheid tot ons. En in die hartelijke, belangeloze, algemene, gediensstige liefde en goedgunstigheid jegens alle mensen, voortvloeiende uit de geruste bezitting van een voldoende, aller-aangenaamst lot en deel in de Heere, de JEHOVAH onze Gerechtigheid. Deze plichten van liefde jegens onze Schepper en jegens onze mede-schepselen, moeten aangemerkt worden als de hoofdsom, het wezen en het merg der ganse zedelijke Wet, ja, als de bron, waaruit alle andere goede werken en alle voorbeelden van Gode aangename gehoorzaamheid voortvloeien. De heiligheid, aldus omschreven, moet aangemerkt worden, niet als het middel tot, maar als een gedeelte en wel een onderscheiden gedeelte van onze zaligheid; of liever als het middelpunt, waarin al de middelen der genade, en al de instellingen van de godsdienst uitlopen en eindigen.

De mens is in zijn natuurstaat volstrekt onbekwaam om deze heiligheid te beoefenen, of om dezelve te bezitten. Vraagt gij, wat men door de natuurstaat meent, zo dient dat dezelve een toestand is, waarin wij ons onder de schuld der zonde en de vloek der wet bevinden en aan de macht van de Satan onderworpen zijnde, gedurig door kwade neigingen en hebbelijkheden bewogen en geslingerd worden. Uit deze staat nu wordt niemand verlost, dan die met Christus verenigd wordt, of bij wie, gelijk de apostel spreekt, Ef. 8: 17, de Heere Christus door het geloof in het hart woont.

Het geloof is, volgens onze achtenswaardige Schrijver, een wezenlijke overtuiging, dat het Gode behaagt, om Jezus en Zijn zaligheid te schenken; Hem uit vrije genade, om niet en zonder enige in ons berustende of aanprijzende hoedanigheid, ja buiten enige vooraf vereiste voorwaarde, te schenken. En dat niet alleen aan deze of genen, maar in het bijzonder aan mij, een der grootste zondaren. Het bestaat tevens ook in een werkelijk ontvangen van Christus met al zijn weldaden, voorrechten en beloften van het Evangelie, in achtervolging der Goddelijke genade-gave, en op geen anderen grond of bevelbrief, dan op de Goddelijke vergunning.

Deze laatste plicht wordt hier bijzonder aangedrongen als een wezenlijk gedeelte of als de voorname daad des geloofs, om welke te volbrengen, er, volgens onze kundige Schrijver, geen redelijke, geen mogelijke weg is, dan door onszelf te overreden en te verzekeren, dat Christus en Zijn zaligheid zekerlijk de onze is.³

³ I) Door deze uitdrukking wil men geenszins bevestigen of aanduiden, dat wij mensen bekwaam zouden zijn, om het geloof in onszelf voort te brengen, door enig, in ons berustend, eigen vermogen. Dit steunen op zichzelf heeft de gel. Schrijver opzettelijk en gedurig tegengestaan, beweerde en vaststellende, dat Gods Geest aan onze harten een hebbelijkheid en neiging toedeelt, waardoor Hij die ter juiste volbrenging van dit gewichtige werk schikt, bestiert en doet overhellen. Deze wijze van spreken, wordt, zoals ik mij verbeeld, om twee redenen gebezigd; als, eerst, om aan te duiden het eerste en voornaamste werk, dat wij onophoudelijk en gedurig moeten verrichten, totdat onze Heere komt. En ten andere, om ons te herinneren, dat wij niet moeten verwachten, dat het geloof, door oenige noodlottigheid of zekere bovennatuurlijke werking, zonder oenige toepassing, poging of medewerking van onszelf, in ons zou gewrocht, of voortgebracht worden. Maar dat het geloof in Christus, onze

Daar het geloof zulk een overreding des harten, en zulk een aanneming van Christus is, zo verzekert het de ziel, door zijn eigen werking, van de zaligheid, zonder dat er enige overdenking wegens zijn vruchten of uitwerkselen, of omtrent zijn tekenen of blijken vooraf gaat. Het verzekert de ziel van de kwijschelding van al haar schuld, en van de verzoening en bevrediging met God, van haar recht op het eeuwig erfdeel en van de genoegzame genade in alle gevallen van noodzakelijkheid. Door de oefening van dit geloof en door het genot van deze zegeningen worden wij geheilgd. Het geweten wordt aldus bevredigd en het hart gereinigd. Wij worden aldus van de heerschappij der zonde ontheven, geschikt en bekwaam gemaakt tot heilige overdenkingen en in staat gesteld tot een recht vromen en Godvruchtige levenswandel.

Ik vrees ook enigermate, dat men te dezer plaatse, onze WelEerw. Schrijver als zonderling in zijn begrip zal aanmerken. Want deze is juist de plaats, waar hij zich, buiten de gewone weg en het meest betreden pad, schijnt te begeven. Het grootste gedeelte der ernstige lieden merken deze onuitsprekelijke zegeningen aan als vergeldingen der heiligheid, en als genade-bewijzen, welke zij zullen verkrijgen na een oprechte betrachting van een algemene heilige wandel, maar geenszins als iets noodzakelijks, of een voorafgaande noodwendigheid, om de een of andere daad van ware heiligheid te verrichten.

Dit is het struikelblok, de steen des aanstoots, waarover onze wettisch-gezinde harten, door vooroordeel verblind en door trotsheid opgeblazen, bezwaarlijk willen heenstappen. - En echter zijn deze begaafdheden van onze nieuwe staat, naar het gevoelen van de Heer MARSHALL, de krachtige, ja de enige vermogende middelen, om de ware heiligmaking voort te brengen. Zij maken de juiste en eigenlijke wijze uit, welke de Eeuwige Geest heeft ingesteld, om ons die vruchten der gerechtigheid te doen voortbrengen, welke door Jezus Christus zijn tot prijs en heerlijkheid Gods, Phil. 1: 11; waarom de eerwaarde Schrijver, alle zodanige vertoningen van deugd of schijnbare pogingen tot gehoorzaamheid, als niet uit deze beweegredenen en handelwijzen ontstaan, voor verwerpelijk en afgekeurd zilver houdt, en aan dezelve het kenmerk van Evangelische heiligheid kan noch wil toe-eigenen.

Dit is het plan of ontwerp, en deze zijn de heersende en voornamen denkbeelden en begrippen in de volgende verhandeling, welker staving en verdediging de Schrijver zelf naar mijn gedachten met goed gevolg daar ondernomen heeft. En welker onderscheiden grondbeginselen, ik hier slechts bedoel te schetsen of zó duidelijk te vertonen, dat de lezer zich dezelve des te gemakkelijker te binnen brengen en door deze sleutel te lichter en te beter de zin en de mening van de Schrijver zelf, verstaan mocht.

Dat elk geestelijkgezinde dan 11 Cor. 2: 15) hier voor zichzelf oordele, en ieder der voorkomende stellingen óf verwerpen óf aannemen, naarmate hij dezelve óf strijdig tegen óf overeenkomstig met het onfeilbaar Woord van de levenden God bevindt. Dat de oprechtheid en ingetogenheid, niet de strengheid en stugheid hier de zetel innemen en de een of andere juist niet nauwkeurig gewogen uitdrukking of waarschijnlijk onbestaanbare spreuk of gezegde, niet uit hun samenhang gerukt, maar in hun verband onpartijdig en zedig beoordeeld mogen worden!

Men behoeft hier niet veel verhevenheid in de spraakwending, noch enige kiesheid in de samenstelling zelf te zoeken of te verwachten. Neen; deze Evangelische parel, deze

vlijtige betrachting, onze ijverige bezigheid en dagelijks werk behoorde te zijn. Wij moeten arbeiden en vlijtig werken om in deze rust in te gaan, en alle naarstigheid betonen tot de volle verzekerdheid der hoop.

diamant der heiligheid wordt u, niet in goud maar in staal gezet, aangeboden; opdat uw oog, door zijn schitterende stralen niet verblind, of door zijn heldervloeiend water als weggesleept en vervoerd; neen! maar uw hart alleen door heilzame aandoeningen verlevendigd en aan hetzelfde de nuttigste, de wezenlijkste dienst bewezen mocht worden. Ook is dit boek geenszins zo bijzonder geschikt voor zorgeloze en ongevoelige zondaren, dan wel voor hen die als uit de zondenslaap ontwaakt, zich met een angstvallige opmerkzaamheid op hun waar en eeuwigdurend belang, opgewekt gevoelen, en nu wel ernstig met de verlegen stokbewaarder te Philippi beginnen te vragen: *Wat zal ik doen, om zalig te worden?* Hand. 16:80, of die ernstig in de zaal des Apostels uitroepen: *Wee mij ellendig mens! Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?* Rom. 7: 24. Indien er zulken zijn, gelijk er ongetwijfeld vele zodanigen in de Christenwereld zullen gevonden worden, zo wilde ik graag ten hun aanzien zeggen, hetgeen de Israëlitische, in Syrië gevangen dochter, tegen Naäman zei: och of God mijn heer deed staan voor de profeet te Samaria! zo zou deze hem wel haast van zijn melaatsheid doen genezen 2 Kon. 5: 3.

O, dat zulke personen ook met de leringen hier voorkomende, bekend mochten worden en zich wilden laten leiden door de besturingen, in dit werkje begrepen! Zij zouden zeker ook, onder de Goddelijke zegen, van hun droefheid ontheven, uit hun bekommerden staat gered, tot gerustheid, zekerheid en vrolijkheid teruggebracht, naar de ziel en het hart vertroost, en in en tot alle goed woord en werk opgebouwd, versterkt en bevestigd worden, 2 Thess. 2: 17.

Doch ik behoef hiervan niets meer te zeggen; het werk zal zichzelf genoeg aanprijzen. Daarom voeg ik alleen mijn hartelijke wensen hierbij, dat UEd., als de Uitgever door het openbaar maken van dit waarlijk hoog te waarden werkje, de bedoelde eer en het eerlijk voordeel tevens, lang genieten en door de bevordering van het algemeen belang van vele zielen, tegelijk de dankerkentenis onzer geloof- en deugdlievende landgenoten verkrijgen moogt, waartoe ik uw loffelijke poging, met mijn ganse hart, geredelijk allen mogelijke dienst wil helpen bewijzen, terwijl ik mij onderteken Mijnheer!

UEd. Dw. En nederige dienaar:
JAMES HERVEY.

Te Weston Favel in de nabuurschap van Northampton, de 5 November, A°. 1756.

HET AANPRIJZEND UITTTREKSEL, UIT HET DERDE DEEL VAN THERON EN ASPASIO.

Bladzij 336 in de derde Engelse uitgave van dit Werk, ontleend, luidt aldus:

Het is met, groot vermaak en zonder enige schroom of wantrouwen, dat ik hier mijn lezers verwijs naar de Verhandeling van de WelEerw. Heer MARSHALL over de Heiligmaking. Een werkje, hetwelk ik niet, als een scherp beoordelaar of als een persoon van smaak in een letterkundige stijl, wil aanprijzen, maar slechts met alle eenvoudigheid van een zwak Christen, ik meen uit en door mijn eigen bevinding; naardien ik dit als een der aller-nuttigste boeken voor mijn hart of gemoed aanmerk en het mij dus tot een dierbare schat is geworden. Het heeft nauwelijks ooit gemist, dat ik in, onder, en na het gebruik van hetzelfde, enige geestelijke troost en zielsterkte eruit ontving. En, indien ik ooit als een banneling op een onbewoond eiland wonen moest, waar ik, behalve de Bijbel, slechts twee boeken mocht bezitten, naar mijn keuze; zo zou dit werk voorzeker één van die beide, en misschien zelfs het eerstgekozene zijn.

Indien echter iemand, wien deze Verhandeling tot hiertoe onbekend is, op deze mijn aanprijzing, zich dezelve eigen, en er een goed gebruik van mocht willen maken, die verzoek ik, dat hij mijn gulhartige waarschuwing wil ter harte nemen, dat hij zich niet ontzette of verbaze, indien hij hier in den beginne reeds, iets nieuws, iets ongewoons, iets wat geheel buiten de gewone weg loopt, mocht ontmoeten; staat hij hierover al eens verbaasd en verwonderd, hij ergere of stede zich daaraan niet, maar ga bedaard en aandachtig met lezen voort.

Dan zal hij des Schrijvers oogmerk zich allengs en bij trappen zien ontwikkelen en het ook kunnen begrijpen, en hij zal dan te meer en te beter de gepastheid van deze zijn gevolgde handelwijze kunnen onderscheiden en erkennen. Wat hem dan, op het eerste voorkomen, tot een ergernis of struikelblok mocht zijn, zal dan blijken een vrije en ruime toegang te zijn tot het paleis der waarheid, tot de tempel der heiligheid en tot de blijde lustwaranden der eeuwige gelukzaligheid."

Behalve deze zeer nadrukkelijke en zeer krachtige aanprijzingen van een der beste oordeelkundige in dit geval, waren er bij de voorgaande Engelse uitgaven van dit Werk, nog heel wat getuigenissen tot lof van de Schrijver en van deze Verhandeling aan het begin geplaatst, van welke wij er hier enige zullen laten volgen, omdat er in de voorgaande Nederduitse gebrekkige uitgave van dit werk niets van gemeld is.

Een zeker ongenoemd Engels geleerde heeft bij een der eerste uitgaven dezer Verhandeling, het volgende omtrent onze Eerw. Schrijver, medegedeeld:

Mr. GUALTHERUS of WALTER (WOUTER) MARSHALL is, als Student, opgeleid in het nieuwe College te Oxford; waarvan hij lid geworden is; naderhand werd hij tot lid gekozen van het College te Winchester; vanwaar hij beroepen en bevorderd is naar Losport in Hampshire. Hij is vele jaren achtereen op velerlei wijze, door vele bekommerende gedachten geoefend en gekweld geworden; bij welke gelegenheid hij door vele vruchteloze middelen en langs vele hem vernederende en verbijsterende wegen, de vrede zijns gemoeds zocht te herwinnen; doch, in weerwil van al die pogingen namen zijn droefenis en angst nog meer toe. Dit noopte hem, verscheiden voortreffelijke Godgeleerden te raadplegen, die hem te kennen gaven, dat hij de gewijde Schriften op een al te wettische wijze verstond.

Bij gelegenheid nu, dat hij eens aan een van hen een bericht over zijn zielstoestand meedeelde, en enige zijner zonden bijzonder voor hem openlegde, als een hem zeer

bezwarende last, zo zei deze Godgeleerde tot hem, dat hij verzuimd had, om voor hem de grootste zonde van allen te belijden, namelijk die van het ongeloof, en dat hij niet, of tenminste niet naar de eis en zoals het geleerd wordt, geloofde in de Heere Jezus Christus, tot vergeving van zonden en tot heiligmaking zijner natuur!

Na deze vermaning gaf MARSHALL zich aan de studie, en vervolgens, tot het prediken van Christus aan anderen over, en verwierf naderhand die uitstekende trap van heiligheid en dat grote voorrecht van gemoedsvrede. Waardoor hij onder zijn geloofsgenoten heeft uitgeblonken, en welke hem, op zijn sterfbed zeer bedaard en gerust, deze woorden deden spreken: *De prikkel des doods is de zonde, de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere.*

Nadat hij kort te voren aan de omstanders had verklaard, dat hij nu stierf in de volle overtuiging van de waarheid, en onder het genot van de heilrijke vertroosting dier leer, welke hij tot hiertoe verkondigd had; van welke leer en prediking de hoofdsom vervat is in deze zijn Verhandeling over de heiligmaking, waarin wij de diepe bevindingen ontmoeten van een opmerkzaam, vlijtig en heilig man, die zijn hart geheel en al bloot legt. En waarin wij niets vinden, dat naar partijschap zweemt noch enige bekrompen inzichten te kennen geeft, maar waarin alles dient om de heiligheid voort te planten, de middelen daartoe in te scherpen en de ware gelukzaligheid van de gelovige te bevorderen of te bevestigen.

Bij de uitgave van het jaar 1733 vond men dit Werkje, door zes oordeelkundige predikanten, op deze wijze aangeprezen, dat zij dit boek met grote stichting en met zeer veel genoegen doorgelezen, de stof wel overdacht en hetzelfde ten hoogste waardig en recht tijdig en geschikt ter uitgave geoordeeld hadden, ten einde de wezenlijke godsdienstoefening en de praktikale Godzaligheid er door bevorderd mocht worden, naardien men in hetzelfde een billijke beschouwing vindt van het grote onderscheid, hetwelk er is tussen het zedelijk gedrag der beste Heidenen, (hoezeer ook door de fijnste trekken der menselijke redekunde opgesierd en verheerlijkt) en tussen de ware Evangelische heiligheid, zonder welke, naar de verklaring en betuiging van de Heilige Paulus, *niemand de Heere zien zal.*

Dit loffelijk verenigd getuigenis is voorts nog bevestigd door dat van Mr. ROBERT TRAIT. van Londen; welke Evangelische Schrijver aldus spreekt:

"Ik houd het Traktaat van Mr. MARSHALL, over de *Verborgenschap der Heiligmaking*, door het Geloof in Jezus Christus, voor zulk een handhaving en bevestiging van dat Protestantse leerstuk, dat ik geen vermogende tegenspraak tegen hetzelfde meer vrees of ducht. De geleerde en godvruchtige Schrijver, wiens vroom en van de wereld afgezonderd leven hem tot een baak voor velen gesteld heeft, is door dit Werk alleen zeer beroemd geworden. En geen wonder!, want het behelst vele praktikale, grondig beredeneerde, en wel aaneen verbonden zaken, die, om haar diepzinnigheid, echter wel een aandachtige, meer dan gewone en herhaalde lezing vereisen, zo men er nut uit halen wil.

En wanneer men dit Werkje met die oplettendheid gebruikt, ken ik geen nuttiger in zijn soort. Zijn voortreffelijkheid bestaat daarin, dat het de ernstige lezer tot Christus opleidt en de zuilen en grondslagen der nieuwerwetse godgeleerdheid door datzelfde bewijs der Evangelische heiligheid overhoop werpt en omkeert, waardoor velen deze oude Schriftuurlijke leer zelf hebben gepoogd omver te werpen en om te keren."

Bij de uitgave van het jaar 1744 was ook nog een andere aanprijzing gevoegd, waarin Mr. Gib van Edinburg, onder anderen, deze opmerking maakt, dat er, onder de

belijders van een heilig leven, twee soorten zijn, van welke de eersten nog een wettisch ontwerp van heiligheid blijven aankleven, waardoor zij juist datzelfde ontwerp, in plaats van Jezus Christus, al te onbedacht, voor de grond van hun vrede en hoop houden.

Terwijl de anderen, zich verenigende met het Evangelisch ontwerp van heiligheid, daarentegen de heiligheid en gehoorzaamheid erkennen als gevolgen van hun vrede en hoop, die reeds vast gevestigd zijn op Christus, die hun om niet en uit genade in het Evangelie is aangeboden.

De verbeterende berisping, welke de eersten behoorden te ondergaan, en de nuttige onderwijzing in die rechtvaardigheid, welke uit het geloof in Christus is, welke zij beide nodig hebben, worden op een bijzondere wijze, in dit werkje bijeengevoegd, waarom zij genodigd worden om hetzelfde, niet bij stukken en brokken, maar in zijn geheel en in zijn volle orde en verband, oplettend te lezen en te overdenken; opdat degenen, die te veel met de Wet op hebben, hetzelfde niet, zo ze zich alleen tot het laatste gedeelte bepaalden, als een Antinomiaans geschrift, ter zijde mochten zetten, opdat zij, die men Evangelisch mag noemen, als ze zich alleen bij het voorste gedeelte wilden bepalen, dit boek niet als al te wettisch verwerpen mochten.

Van een verwarde en partijdige lezing is niets goeds te hopen. Maar van een aandachtig en wel geregeld gebruik van dit werk, kan men voortreffelijke vruchten trekken, naardien tot hiertoe geen schrijver beter met de staat en de werkingen van het menselijk hart, noch met de uitnemende genadeschatten en heilgoederen der Christelijke bedeling, dan deze Mr. MARSHALL schijnt bekend geweest te zijn. Dat velen er derhalve, op deze wijze, het beste geestelijke nut en voordeel uit mogen trekken, is onze hartelijke wens.

INHOUD

EERSTE BESTURING.

Hoe de plichten van heiligheid enz. op een Gode aangename wijze te verrichten; en Welke deze plichten zijn;

1. Hun waardigheid en voortreffelijkheid derzelve aangewezen.
2. Hun noodzakelijkheid aangedrongen.

Hoe zij te verrichten zijn en hoe niet.

TWEEDE BESTURING.

Over de gaven en hoedanigheden, welke wij nodig hebben, om tot de waarneming der Wet bekwaam gemaakt te worden.

1. Men moet een neiging en overhelling in hot hart gevoelen tot de getrouwe waarneming van de plichten der Wet.
2. Men moet overreed zijn van zijn verzoening met God.
3. Men moet overtuigd zijn van het deelgenootschap aan de eeuwige gelukzaligheid.

Men moet zich verzekerd houden van de genoegzame kracht en het vermogen, om onze plicht Gode betamelijk te willen doen en metterdaad te betrachten, totdat wij de eeuwige zaligheid verkrijgen.

DERDE BESTURING.

Om de heilige begaafdheden tot wetsbetrachting te verkrijgen, is nodig, dat men die door de gemeenschap met Christus, uit Zijn volheid erlangs, en met Christus op een verborgen wijze verenigd zij.

Het is een grote verborgenheid, alles uit Christus' volheid te ontvangen.

Het is een grote verborgenheid Christus in ons te hebben en met Hem verenigd te zijn.

Wat Jezus door zijn menswording, dood en verrijzenis tot onze heiligmaking verricht heeft.

Hoe de heiligmaking ook door de Geest wordt teweeggebracht.

Oplossing van een zwaarigheid.

VIERDE BESTURING.

Over de middelen of werktuigen, waardoor Gods Geest onze vereniging met Christus voltooit, te weten, het Evangelie en het geloof.

Omschrijving van het Evangelie.

Bepaling van het geloof en van zijn aard en voorname werkingen.

Het geloof wordt bewezen het middel te zijn, tot aanneming van Christus en tot het ontvangen der heiligheid.

VIJFDE BESTURING.

In de natuurstaat kan men door eigen pogingen niet tot de beoefening van ware heiligheid geraken, en heeft men dan geen gemeenschap met Christus door het geloof.

Beschrijving van de natuurstaat, en van de nieuwe of geestelijke staat.

Zekere algemene dwalingen aangewezen en de inhoud van deze en andere verkeerde denkbeelden op vaste gronden gezet.

ZESDE BESTURING.

Zij, die door een oprechte gehoorzaamheid aan al Gods geboden, zich een recht ten eeuwigen leven zoeken te verwerven, en dus trachten door de werken der Wet en niet

door het geloof in Christus gezaligd te worden, zullen nooit door zulke pogingen enige ware heiligheid kunnen verkrijgen.

Wat de schrijver door de zaligheid verstaat.

Hoe zij dwalen, die do gehoorzaamheid tot haar voorwaarde stellen.

Bijzonderheden, waaruit blijkt, dat dit een bedrieglijk deksel van een wettische wijze van zaligmaking is.

Dat de heiligheid niet door de Wet der werken te bereiken is, wordt onderscheidenlijk aangetoond.

ZEVENDE BESTURING.

Niemand's hart of leven moet of kan van de zonde tot de heiligheid veranderd zijn, voor dat hij het veilig wagen durft, om op Christus tot genieting van Hem en Zijn zaligheid te vertrouwen.

Valse verbeelding van een noodzakelijke voorbereiding, die velen terughoudt, om regelrecht tot Christus te gaan.

De verderfelijheid dezer dwaling aangewezen.

Opbeuring van bekommerde en verslagen zielen, en hoe zij zich door het geloof een wezenlijk vermaak in God en Christus kunnen verschaffen.

ACHTSTE BESTURING.

Na de vereniging met Christus, na de rechtvaardigmaking en na het ontvangen van de Heiligen Geest, moet men de heiligheid van hart en leven, als een noodzakelijk gedeelte zijner zaligheid zoeken.

Beschrijving der heiligheid, hier bedoeld.

Dezelve moet ter behoorlijke plaats en in de juiste orde geschikt zijn en gezocht worden.

Zij maakt een noodzakelijk gedeelte uit der zaligheid, welke door het geloof in Christus wordt verkregen.

Dezelve moet zo door het geloof ernstig gezocht worden, als een zeer noodzakelijk gedeelte onzer zaligheid.

NEGENDE BESTURING.

Wij moeten de vertroosting van het Evangelie ontvangen, eer wij in staat zijn om de plichten der Wet oprecht te kunnen volbrengen.

De al te hoge waarde aan de plichtsbetrachtingen door sommigen toegeschreven.

Nadere verklaring der gegeven besturing.

De zin en mening dezer vaststelling tegen sommige tegenwerpingen gehandhaafd.

TIENDE BESTURING.

Men moet trachten, met een verzekerd vertrouwen in Christus te geloven, en vast zich vergewissen, dat God uit vrije gunst, volgens zijne genaderijke belofte, ons aan Christus en zijne zaligheid deel vergunt.

De leer der verzekerdheid is een der beste bolwerken en zuiverste steunsels van het Protestantisme.

Wat het is, dat velen de verzekerdheid niet volstrekt noodzakelijk doet houden tot het ware zaligmakende geloof.

Aanmerkingen, tot recht verstand der Protestantse leer aangaande de verzekerdheid.

Bewijsredenen tot betoog dat er zulk een verzekerdheid van onze zaligheid in het zaligmakend geloof is en noodzakelijk wezen moet.

De tegenstrijdige leer brengt veel kwade vruchten voort.

ELFDE BESTURING.

Men moet het werk des geloofs rechtmatig, zonder uitstel volbrengen, en er ook meer en meer in toenemen, opdat men aldus zijn gemeenschap in en door Christus des te beter bevestige en vermeerderd. Om het grote werk des geloofs in Christus te volbrengen, worden vier dingen vereist. Hoe men moet trachten deze plicht op een behoorlijke wijze te volbrengen. Zijnde dit de eerste daad des geloofs. Aanwijzing, waarin de tweede daad des geloofs bestaat. Men moet alle uitstel van deze geloofsplicht zorgvuldig vermijden. Men moet in het allerheiligst geloof volharden en toenemen.

TWAALFDE BESTURING.

Wij moeten een vlijtig gebruik maken van ons allerheiligst geloof, tot volbrenging van de plichten der Wet, en niet meer naar de oude natuurstaat, maar volgens de gronden van onze nieuwe toestand zoeken te leven, ten einde op een Gode aangename wijze heilig te leren worden in al onze wandel. Hoe de Christen zijn geloof en alle andere middelen tot heiligheid te gebruiken heeft tot onmiddellijke betrachting der Wet. Hoe de Heilige Schrift de wijze der werkdadige heiligheid uitdrukt. Hoe men in de weg der heiligmaking moet vorderen, totdat men in Christus volmaakt geworden is.

DERTIENDE BESTURING.

Men moet vlijtig trachten, van al de middelen, tot verkrijging en beoefening der heiligheid, alleen door het geloof een recht gebruik te maken, en dus in Christus volgens de nieuwe staat te wandelen. Het gebruik der middelen wordt door het leven deze geloofs eer bevestigd dan verijld. De rechte wijze, om al de middelen tot heiligheid wel te gebruiken. Opgave van verscheiden dezer middelen, als

- a. De kennis van Gods Woord.
- b. De kennis van zijn eigen toestand en weg.
- c. Overdenking van Gods Woord.
- d. Het gebruik van het Sacrament van de Doop.
- e. Het gebruik van het Sacrament van het Heilig Avondmaal.
- f. Het gebruik van het gebed en hoe dit in te richten volgens goede regelen.
- g. Het gebruik van lofzangen en geestelijke liederen.
- h. Het gebruik van het plechtig en betamelijk vasten en waarop men in deze heeft te letten.
- i. Het gebruik van de gemeenschap der heiligen, wat daartoe vereist wordt en hoe zij helpt tot heiligheid.

Regelen om al deze middelen op een rechte wijze te gebruiken.

VEERTIENDE BESTURING.

Do grote voordelen en voortreffelijke eigenschappen van de handelwijze, om de heiligheid alleen door het geloof in Christus te zoeken. De weg der gerechtigheid beschreven, als strekkende tot billijke vernedering van de mensen en tot verheffing van God. De weg der gerechtigheid beschreven, als zeer bestaanbaar met andere leringen van

het Evangelie. De weg der gerechtigheid beschreven, als krachtig werkende en zeker en veilig leidende tot verkrijging der ware heiligheid. De weg der gerechtigheid beschreven, als in vele opzichten een aller-aangenaamste weg.

De weg der gerechtigheid beschreven, als een hoog verheven pad, dat de Christen zich het moeilijkste leert getroosten.

Verhandeling over de leer der rechtvaardigmaking naar Romeinen 3: 23-26.

Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods;

Eu worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is:

Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn, onder de verdraagzaamheid Gods;

Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.

Aanmerkingen

- I. De personen, die rechtvaardig gemaakt worden, en deze zijn: (1) Zondaars in het algemeen. En (2) allerlei zondaren, die maar geloven zullen hetzij dan Joden of Heidenen.
- II. Hij, die de uitwerkende oorzaak, of de Rechtvaardigmaker is, te weten God zelf.
- III. De aandrang of het beweegmiddel daartoe, zijnde alléén de genade.
- IV. Het uitwerkend middel of de stoffelijke oorzaak, namelijk de verlossing door Jezus Christus.
- V. De formele zaak, welke hierbij plaats heeft, of waarin zij bestaat, zijnde de vergeving der zonden.
- VI. De middel-oorzaak daarvan is het geloof.
- VII. De tijd, om dit te verklaren, te weten de tegenwoordige.
- VIII. Het einde, waartoe dit geschiedt, hetwelk is, dat God zelf moge blijken rechtvaardig te zijn en naar recht te handelen.

Het einde, waartoe dit geschiedt.

- I. Lering, aanwijzende het geluk en heil der begenadigde gelovigen.
- II. Lering, hoe de Christenen hierdoor opgewekt worden tot onderzoek of zij wel in Christus zijn.
- III. Lering, om ons tot verscheiden plichten aan te zetten.

Drie tegenwerpingen beantwoord.

Vermaning voor de gerechtvaardigden.

VERHANDELING OVER DE WARE EVANGELISCHE HEILIGMAKING

EERSTE BESTURING.

Indien wij de plichten van heiligheid en gerechtigheid, welke de Wet van ons eist, op een Gode aangename wijze willen verrichten, zo moet ons eerste werk zijn, om de krachtdadigste en vruchtbaarste middelen te leren kennen, opdat wij dit grote en voorname einde bereiken.

VERKLARING.

Deze regel of besturingen kan de plaats vervullen van een voorrede, om het verstand en de aandacht des lezers voor te bereiden tot de volgende voorschriften en besturingen.

Eerst zal ze u, geëerde lezer, het grote einde doen kennen, waartoe al die middelen geschikt zijn, welke het voorname onderwerp van deze onze verhandeling uitmaken. Het grote doel en inzicht van alles is, om u te leren, hoe gij die oefening en levenswijze moogt verkrijgen, welke wij heiligheid en rechtvaardigheid of gerechtigheid, of wel Godzaligheid, gehoorzaamheid en waren godsdienst noemen, en welke God van ons eist in de Wet, bijzonder in de zedelijke Wet, welke begrepen is in de bekende tien geboden, en nog beknopter in de twee grote Evangelische geboden, van de liefde tot God en de liefde tot de naaste, Matth. 22: 37, 39, en welke nog breder alom in de ganse heilige Schrift, verklaard zijn.

Ik zal mij bevljtigen om aan te tonen, hoe men deze plichten der Wet, nadat men ze heeft leren kennen, ook kan betrachten. Men heeft dus niet te verwachten dat ik mijn oogmerk vertragen zou, met u dezelve door een breedvoerige verklaring te doen kennen, welke des te minder noodzakelijk is, daar deze al in verscheiden leerboeken en verklaringen is geschied. Maar, op dat gij ook het doel niet mist, door het niet wel te onderscheiden, zo weet met weinig woorden, dat de heiligheid, tot welke ik u graag brengen wilde, van een geestelijke natuur is; Rom. 7: 14.

En niet slechts bestaat in uitwendige werken van Godsvrucht en liefdadigheid, maar ook in heilige gedachten, verbeeldingen en aandoeningen der ziel, en voornamelijk in de liefde, waaruit alle andere goede werken moeten voortvloeien, of dezelve kunnen geenszins Gode behaaglijk zijn; zodat de christelijke heiligheid niet alleen bestaat in het bedwingen der volbrenging van vleselijke lusten, maar ook in een verlangen naar, en een verlustiging in het doen van Gods wil, en in een blijmoedige gehoorzaamheid aan God, zonder enige verdrietigheid, gemelijkheid of murmurering tegen enige plicht te laten blijken, om daardoor te kennen te geven, alsof dezelve als een knellend juk of een zware last op onze halzen drukte.

Men heeft er voorts op te letten, dat de Wet, welke ons richtsnoer is, bij uitstek wijd en zeer uitgebreid is, Ps. 119: 96; doch welke uitgebreidheid haar betrachtning niet te gemakkelijker maakt, omdat onze betrachtning even uitgestrekt en breed moet zijn als de Wet zelf, welke in alles moet waargenomen worden, indien men die naar behoren zal volbrengen, Jac. 2: 10.

Men kan God geenszins beminnen met een aan Hem, als de Heere van alles, verschuldigde liefde, indien wij Hem niet lief hebben met geheel ons hart, van ganser ziel en met al onze vermogens. Wij moeten alles, wat in Hem is, beminnen, als Zijn rechtvaardigheid, zijn heiligheid, zijn volstrekt albeheersend gezag, zijn alziend oog en al zijn besluiten, geboden, oordelen en daden. Wij moeten Hem niet alleen meer en beter dan alle andere dingen beminnen, maar Hem alleen en op zich zelf lief hebben,

als het éne, volmaakte en hoogste Goed, en de Bron en Oorsprong van alle goedheid, verwerpende alle vleselijke en wereldse genietingen, als met een volslagen afkeer, haat en versmadingen, indien dezelve tegen ons genieten van God en het betrachten van onze plicht mochten gekant zijn. Wij moeten Hem zó beminnen, dat wij onszelf geheel en al aan de standvastige betrachtning van zijn dienst in alles overgeven, zowel als aan zijn wijze schikking en besturingen, om, als de Oppergezaghebber over alles, in voor- en tegenspoed, in leven en in dood over ons te beschikken naar zijn heilig welgevallen; gelijk wij ook, om zijnentwille, onze naasten, ja zelfs alle mensen, hetzij ze onze vrienden of vijanden zijn, moeten liefhebben en hen in alle dingen, welke hun eer en leven, kuisheid, wereldse goederen, krediet en genoegens betreffen, zó behandelen, als wij zouden wensen, door hen of anderen, in gelijke omstandigheden behandeld te worden; Matth. 7: 12.

Deze geestelijke algemene gehoorzaamheid is het grote einde, tot welks verkrijging ik u, geachte lezer, enige besturingen zal geven. En, opdat gij mijn onderneming niet verwerpen mocht, alsof ik iets onmogelijks op mij nam, zo merk slechts aan, dat het meeste hetwelk ik mij voorstel en van u niets anders is dan het aangename betrachten van die plichten der Wet, waarin het genaderijk en barmhartig Opperwezen, gedurende ons verblijf in deze onvolmaakte staat op de wereld, het grootste vermaak schept, en welke, ten onze aanzien, in de toekomstige wereld zullen eindigen in een volmaakte heiligheid en eindeloze gelukzaligheid.

Dan, eer ik verder voortga, vraag ik uw aandacht voor een poos ter bespiegeling der hoge waardigheid en voortreffelijkheid dezer plichten, opdat gij derzelver waarneming moogt bedoelen, met zulk een hoogachting voor dezelve, dat zij een beminnelijke luister over de navolgende ontdekking der middelen die daartoe dienen, moge verspreiden.

De voorname plichten, om God boven al en elkaar om zijnentwil te beminnen, waaruit alle andere plichten voortvloeien, zijn zo voortreffelijk, dat ik geen edeler werk, zelfs voor de heilige engelen in hun heerlijke kring, weet uit te denken. Zij maken het hoofdwerk uit, waartoe wij het eerst naar het beeld van God, de mensen bij de eerste schepping ingedrukt, geschapen zijn, en waartoe dit overschone beeld, bij onze nieuwe schepping en heiligmaking door Jezus Christus in ons vernieuwd geworden is, gelijk het, door hetzelfde, bij onze verheerlijking hiernamaals, zal volmaakt worden. Het is een werk, dat niet enkel van de Oppermogendheid van Gods wil afhangt, om geboden of verboden, of om naar willekeur gelaten of veranderd en vernietigd te worden, gelijk andere zaken tot de rechterlijke, burgerlijke of kerkelijke wetten der Joden, of tot de Evangelische middelen der zaligheid behorende. Maar het is in zijn eigen aard en natuur heilig, rechtvaardig en goed, Rom. 7: 12, en tevens zeer voegzaam voor ons om het waar te nemen, uit hoofde van onze natuurlijke betrekking tot God, onze Schepper, en tot al onze medescheepselen, zodat het onafscheidelijk verknocht is aan de heiligheid van Gods wil en daardoor, als onvermijdelijk noodzakelijk, gevestigd is.

Het is een werk, recht bekwaam en genoegzaam, om zijn betrachters heilig te maken in al hun wandel, door de vruchten welke het voortbrengt, al waren er geen andere plichten ooit geboden; terwijl hierdoor tevens de betrachtning van alle andere plichten genoeg gestaafd wordt, zodra zij bevolen worden, en men zonder dit, zich geen heiligheid van hart en leven kan verbeelden; daarenboven, hetgeen zeer tot eer zo van de Mozaïsche als van de Evangelische instellingen strekt, aller dienstigst is ter waarneming van dezelve, als middelen, welke eens zullen eindigen, wanneer hun hoofddoel, de nimmer eindigende liefde, in de hemel haar hoogste volmaaktheid zal

verkregen hebben, 1 Cor. 13: 13. God en de naaste lief te hebben is een plicht, waartoe wij van nature verbonden zijn, uit kracht van die rede en dat verstand, waarmee God de mens bij de eerste schepping begiftigd heeft, ten einde te kunnen onderkennen, wat billijk en betamelijk was om te doen. Daarom ook zijn de Heidenen door het licht der natuur, zonder geschreven Wet, en buiten een bovennatuurlijke openbaring levende, Rom. 2: 14, 15, daaraan ook wel degelijk gebonden. Men noemt dit hierom de natuurlijke Godsdienst, en de Wet, die deze plichten voorschrijft, de natuurlijke of zedelijke Wet, omdat de levenswijze en zeden van alle mensen, ongelovigen zo wel als christenen, daarnaar behoren ingericht te zijn, en deze zouden van het eeuwig geluk niet verstoken gebleven zijn, Matth. 5: 19. Luc. 10: 27, 28, hadden zij steeds hun leven naar deze Wet aangesteld, naardien de toorn van God, als een straf op de overtreding daarvan bepaald en vastgesteld is; zodat de ware zedelijkheid, welke God goedkeurt, in een overeenkomst van al onze daden met de zedelijke Wet bestaat. En indien zij, die thans zo ijverig voor het zedelijk gedrag twisten, niets anders dan dit door hetzelfde verstonden, zo wilde ik mij geredelijk bij hen voegen en staande houden, dat de beste zedelijk-eerlijke man, de grootste heilige is, en dat de zedelijkheid het voorname gedeelte van de godsdienst en de toets is van alle andere zaken, zonder welke het geloof als dood en alle andere godsdienstoefening voor een ijdele vertoning en blote geveinsdheid mag gerekend worden want de getrouwe en waarachtige Getuige heeft, aangaande de beide grote zedelijke geboden van de liefde tot God en de naaste verzekerd, dat dit het grootste is van alle geboden en dat van hetzelfde de gehele Wet en al de Schriften der Profeten afhangen; Matth. 22: 6, 38-40. Marc. 12: 31.

Ten tweede heb ik in deze inleidende besturingen aan te dringen op de noodzakelijkheid, om de krachtige en nadrukkelijke middelen te leren, waardoor dit grote en voortreffelijke einde kan bereikt worden, en om dit tot het eerste werk te maken, dat men in dit leven te doen heeft, eer men enige voorspoed in de onderneming ter verkrijging van hetzelfde kan verwachten.

Dit is een aller noodwendigste bericht, omdat velen zeer geneigd zijn, deze les aangaande de middelen, welke echter de ganse inhoud uitmaakt, over te slaan en voorbij te zien, omdat men die overbodig en nutteloos rekent. Velen toch menen en rekenen, als zij de natuur en voortreffelijkheid van de plichten der Wet maar weten, dat hun niets meer ontbreekt, dan haar vlijtige betrachtning, en dan lopen zij blindelings voort, om ze te betrachten, zich daarin meer haastende dan voortspoedende. Zij zijn dadelijk gereed met veel te beloven, zeggende: alles, wat de Heere gesproken of bevolen heeft, zullen wij doen, Exod. 19: 8, zonder alvorens neder te zitten en de kosten te berekenen.

Men merkt de heiligheid alleen aan als het middel tot het voorname einde, hetwelk wij allen bedoelen, te weten de eeuwige zaligheid. En niet als een einde op zich zelf, dat zeer voorname middelen vereist, om in de bestendige oefening van hetzelfde wel te slagen. Het onderzoek der meesten, die een denkbeeld en besef van de godsdienst beginnen te verkrijgen, bepaalt zich hiertoe: *wat moet ik goeds doen, om het eeuwige leven te verwerven?* Matth. 19: 16, daar de vraag moest zijn: hoe Heere! en door wien zal ik bekwaam gemaakt worden om iets goeds, iets Gode behaaglijk goeds, te doen? Ja, verscheiden leraars, die men voor veelvermogende, rijk begaafde mannen houdt, wenden al hun ijver aan tot het ernstig aandringen op de volvaardige en bestendige vervulling der Wet, zonder enige ontdekking op te geven van de krachtadige middelen, om die te volbrengen; juist alsof de werken der gerechtigheid gelijk waren aan de slaafse bezigheden onzes levens, die enkel vlijt en werkzaamheid, en geen

vernuft, schranderheid of kunst vereisen.

Ten einde gij dan, mijn lezer, door dit zo zeer algemene verzuim, mee niet struikelen of vallen moogt aan de drempel of bij de aanvang van een recht godsdienstig leven, zo zal ik trachten, u te doen beseffen, dat het niet genoeg voor u is, de stof en de reden van uw plicht te weten, maar dat gij ook de krachtigste en vruchtbaarste middelen tot haar waarneming hebt te leren, eer gij u met voordeel en goed gevolg op haar beoefening kunt toeleggen.

Tot dat einde zal ik de volgende overwegingen tot uw overweging voorstellen.

I. Wij allen zijn van nature van alle kracht en bekwaamheid ontbloot, om op een aannemenswaardige wijze, de heiligheid en gerechtigheid, welke de Wet van ons eist te beoefenen, want wij zijn allen dood in zonden en misdaden, en door de zonde van onze eersten vader Adam, kinderen des toorns geworden, zoals de heilige Paulus uitdrukkelijk verklaart in Rom. 5: 12, 15, 18, 19, Eféze 2:1-3, Rom. 8: 7, 8. Deze leer der oorspronkelijke of erfzonde, welke de Protestanten in het algemeen belijden, is een vaste steun en grondslag voor de stelling, welke ik thans te bewijzen heb; als ook voor vele andere vaststellingen, in de loop dezer ganse redenering of verhandeling voorkomende. Indien wij dit als een waarheid vast geloven, zo kunnen wij redelijker wijze tot een oprecht heilig gedrag niet aanmoedigen, tenzij wij alvorens weten, welke de krachtigste en meest-vermogende middelen zijn, om ons daartoe bekwaam te maken. Zolang de mens in zijn eerste rechtheid bleef volharden en zo lang hij het beeld van God droeg, waarmee hij eerst geschapen was, Pred. 7: 29, Gen. 1: 27, kon hij de wil van God in eenvoud en oprechtheid volbrengen, zodra hij die kende; doch na de val begon hij uit hoofde zijner naaktheid te vrezen en te beven, zonder zich in deze te kunnen helpen, voordat God de middelen ter herstelling aan hem had ontdekt, Gen. 3:10, 15. Gepast zegt men tot een sterken en gezonden knecht: ga en hij gaat, kom en hij komt, doe dit en hij doet het. Maar geeft men zulke bevelen aan een zwakke, zieke, bedlegerige dienstbode, zo moet deze eerst weten hoe dit te doen en trachten, om daartoe alvorens in staat gesteld te worden. Ongetwijfeld kennen de gevallen engelen de noodzakelijkheid der heiligheid, en beven voor de schuld en straf hunner zonden, maar zij weten niets van de middelen, waardoor zij met kracht deze heiligheid verkrijgen zouden, en daarom blijven zij gedurig in hun boosheid volharden. Zo was het ook voor Simson te vergeefs, te zeggen: ik zal ditmaal uitgaan, gelijk te voren en op andere tijden, en mezelf uitschudden, nadat hij zijn kracht door de zonde verbeurd en verloren had Richt. 16: 20. De mensen tonen zich, op een wonderbare wijze vergeetachtig of geveinsd in het belijden van de oorspronkelijke zonde, in hun gebeden, leerbegrippen en geloofsbelijdenissen; zij blijven echter bij zichzelf en anderen aandringen op de waarneming van de geboden der Wet, zonder daartoe aan enige versterkende en levendmakende middelen te denken, juist alsof het hun aan geen bekwaamheid, maar slechts aan werkzaamheid ontbrak.

II. Al de zodanigen zelfs, die aan de leer der erfzonde twijfelen, of dezelve loochenen, kunnen toch (indien hun geweten niet verblind of verhard is) van zichzelf zeer wel weten, dat Gods stipte rechtvaardigheid tegen hen is, en dat zij om hun dadelijke zonden, onder de Goddelijke vloek en het vonnis des doods liggen, indien God met hen, om dezelve in het gericht wilde treden, Rom. 1: 32, 2: 2, 3: 9, Gal. 3: 10. Zou het wel mogelijk zijn, dat iemand die weet, dat dit zijn geval is en die geen middelen geleerd heeft om er zich uit te redden, de Wet terstond naar eis zou betrachten, en God alles wat in hem is, als zijn gerechtigheid, heiligheid en macht, zowel als Zijn genade,

goedheid en liefde beminnen, en zich gewillig en blijmoedig zou overgeven, aan al de wijze leidingen en besturingen der Godheid, zelfs indien het de Heere behaagde, om hem door een schielijke dood uit dit leven weg te rukken? Zou er althans geen verstand, kunst of bekwaamheid, in zulk een geval vereist worden, om de zwakke, flauwe en als bezwijmende ziel te bemoedigen en tot de beoefening van een algemene gehoorzaamheid aan te zetten?

III. Hoewel ook de heidenen, door het algemene licht der natuurlijke rede en van het gezond verstand, zeer veel van de werken der Wet kunnen weten, Rom. 2: 14, zo kunnen echter de krachtdadige middelen, tot haar volbrenging, door dat licht geenszins ontdekt, maar moeten door het onderwijs van een bovennatuurlijke Openbaring, geheel en al aangeleerd worden. Want wat is ons natuurlijk licht anders, dan enige spranken en weerkaatsingen van dat licht, hetwelk Adam vóór zijn val bestraald heeft, en hetwelk in zijn grootste middagluister, niet genoeg of voldoende was, om hem de bekwaamheid tot een heiligen en Godzalige wandel te hergeven, nadat hij die eerst door de zonde verloren had; noch zichzelf van te voren verzekeren kon, dat God hem enige middelen ter herstelling verlenen zou. God had aan hem, in geval van overtreding, op het duidelijkst, de dood voor ogen gesteld, Gen. 2: 17, en daarom verborg hij zich, toen hij de schande zijner naaktheid ontdekte, voor God, van wien hij geen gunst meer verwachtte. Wij zijn also als verdwaalde schapen van God afgeweken, en weten niet op welke wijze wij weder tot Hem terug moeten keren, tenzij wij de stem van onzen, om ons bezorgden Herder horen. Hoe nu zelfs deze dorre, droge doodsbenederen voor God een leven van heiligheid leiden kunnen, is Gode alleen bekend, en wij kunnen dat niet weten, tenzij wij het van Hem leren.

IV. De heiligmaking, waardoor ons hart en levensgedrag met de Wet moet overeenstemmen, is een genade, welke God ons, evenals die der rechtvaardigmaking, door middelen mededeelt, en wel door middel van iets te leren en te onderwijzen, hetwelk wij buiten en zonder zijn heilig Woord niet zien kunnen, Hand. 26: 17, 18. Alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, wordt van God geschonken, door de kennis desgenen, die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd, 2 Betr. 1: 3. God bedient zich van zekere leerwijze of van voorschriften en voorbeelden der leer, om de mensen vrij te maken van de zonde en te stellen tot dienstknechten der gerechtigheid, Rom. 6: 17, 18. En men moet noodwendig al de stukken der ganse wapenrusting Gods kennen en aandoen, indien men tegen de zonde en de Satan in de bozen dag wil staan en staande blijven, Ef. 6: 13. Wie onzer zou dan de weg en het middel ter heiligmaking verwaarlozen en versmaden, daar men bet onderricht omtrent de weg der rechtvaardigmaking waardig geoordeeld heeft, om verscheiden doorwrochte verhandelingen daarover in het licht te geven?

V. God heeft, in het gewijde Blad, door de ingeving van zijnen Heiligen Geest, op een overvloedige wijze het onderwijs der gerechtigheid aan ons mensen toebedeeld, opdat wij tot alle goed werk volmaakt mochten worden toegerust, 2 Tim. 3: 16, 17, voornamelijk nadat de Opgang uit de hoogte, door de verschijning van de Heere Jezus Christus in het vlees, ons bezocht heeft, om onze voeten op de weg des vredes te leiden, Luk. 1: 78, 79. En, heeft het Gode behaagd zich zo laag voor ons te vernederen, dat Hij ons deze weg, in de heilige Schrift, en door Zijn Zoon Jezus Christus, zelf wil leren, zo is het ontegenzeggelijk voor ons ten hoogste noodzakelijk en dienstig, dat wij aan zijn voeten neerzitten en graag van Hem in deze en in alles geleerd willen zijn.

VI. De wijze, om tot de Godzaligheid te geraken, is zo ver af van gekend te kunnen worden, zonder dezelve uit het heilig Blad te leren, dat wij die, hoe klaar en duidelijk dezelve ook geopenbaard moge zijn, geenszins zo gemakkelijk kunnen leren en weten, als de plichten der Wet, welke men zelfs ten dele door het licht der natuur kent en daarom ook des te gereder toestemt. Zij is het middel om de doden in zonden en misdaden weder in de Geest en tot eer van God te doen leven, en dus is zij ongetwijfeld ver verheven boven alle gedachten en overleggingen der menselijke wijsheid. Het is de weg der zaligheid, in en door welken God de wijsheid der wijzen doet vergaan en het verstand der voorzichtigen teniet maakt, door de ontdekking van zaken, door middel van Zijn Geest, welke de natuurlijke mens niet begrijpt, omdat ze hem als dwaasheid zijn, en hij ze niet kan verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden, 1 Cor. 1: 19, 21, 2:14. Buiten alle twijfel, de verborgenheid der Godzaligheid is groot, 1 Tim. 3: 16. Zodat het aanleren daarvan een dubbel werk vereist, omdat wij vooraf al onze diepgewortelde kundigheden moeten ontleren en dwazen dezer wereld worden, opdat wij mogen wijs worden in God, en met David uitroepen in Ps. 119: 5, 18, 27, 33, 34: *Ontdek mijn ogen, tot het aanschouwen der wonderen uwer Wet; bestuur mijn wegen tot derzelfer onderhouding; leer mij de weg uwer inzetten en geef mij het verstand, zo zal ik dezelve met mijn ganse hart tot het einde toe onderhouden.* En in Ps. 143: 10, *Heere! leer mij Uw welbehagen doen.* En met Paulus in 2 Thess. 3: 5: Richt Gij, o God! onze harten tot liefde! En zekerlijk, de heiligen hebben in het algemeen geenszins zoveel onderwijs en besturingen aangaande de plichten der Wet, welke zij verrichten moeten, nodig, als wel omtrent de wijze en de middelen, om die behoorlijk te betrachten.

VII. De ontwijfelbare kennis dezer krachtdadige en veel vermogende middelen is van de grootste noodzakelijkheid, en van het hoogste belang, tot onze bevestiging in het ware geloof, en tot vermindering van zulke dwalingen welke daarmede strijden. Want wij kunnen redelijker wijze er niet aan twifelen, of de zedelijke plichten van de liefde tot God en de naaste, zijn volstrekt noodzakelijk tot de ware godsdienst, zodat dezelve buiten deze niet bestaan of plaats kan hebben, en uit dit beginsel mogen wij, als iets ontegenzeggelijks, vaststellen, dat niets, wat met de praktijk of beoefening daarvan strijdt, van ons als een geloofspunt, hetwelk de allerheiligste God van ons eisen zou, kan gevergd worden, en dat alles, wat waarlijk noodwendig, krachtdadig en veel vermogend is, om ons tot betrachtning van dezelve op te leiden, door ons moet geloofd en aangenomen worden, als voortkomende van God, wiens beeld van heiligheid en gerechtigheid daarop als gegraveerd is. Dit is een zekere proef- en toetssteen, welke zij, die waarlijk godsdienstig zijn, bezigen zullen, om de geesten en hun leringen te beproeven, of zij al dan niet uit God zijn. Want men kan op geen redelijke grond enige leer als godsdienstig aanmerken of goedkeuren, welke ons niet tot ware Godzaligheid opleidt, 1 Tim. 6: 3. Uit deze toets heeft Jezus Zelf betoogd, dat zijn leer uit God was, omdat Hij in en door dezelve, de eer en heerlijkheid van zijn Vader zocht en bedoelde, 1 Joh. 7: 17, 18, gelijk Hij tevens leerde de valse profeten aan hun vruchten te kennen; waaruit volgt dat de vruchten, welke deze leer medebrengt, voornamelijk in aanmerking moeten komen. Hieruit blijkt dat wij, zolang wij niet weten welke de noodzakelijke middelen tot heiligmaking zijn, ook de noodzakelijke toetssteen der Goddelijke waarheid missen, en lichtelijk door een valse leer misleid kunnen worden, of gelijk degenen, die altijd zoeken en nooit tot de kennis der waarheid komen, steeds in twijfel aangaande de waarheid van enige godsdienst blijven hangen.

En indien men in deze middelen mistast, of denkt dat zij krachtdadig zijn, als zij het in

genen dele zijn, of dat ge deze voor weinig vermogend houdt, welke veel vermogend zijn, dan zou onze dwaling een valse toets worden, om andere leringen te beproeven, en dit zou ons geestelijk enige dwalingen doen goedkeuren en de waarheid doen verwerpen, gelijk dit ook een zeer nadelige gelegenheid tot vele godsdienstige dwalingen in later dagen geweest is. Men heeft zich derhalve een waren toetssteen te verkiezen, door het aanleren van deze les, en zal men dan bekwaam zijn, om de onderscheiden leringen der Protestanten, Papisten, Arminianen, Socinianen, Antinomianen en Kwakers te beproeven, de waarheid te ontdekken en aan te kleven, met veel genoegen voor het oordeel, te midden van al de twisten en krakelen van deze tijd. Hierdoor zal men ook kunnen ontdekken, of de Protestantse godsdienst, welke onder ons (Engelsen) is vastgesteld, enige zweem, enige steun van de Antinomianerij ontleent, dan of dezelve ook op een ondragelijke wijze in het praktikale en zedelijke gedeelte zo gebrekkig zou zijn, dat dezelve geheel veranderd of door nieuwe leringen, als het ware onderst boven gekeerd zou moeten worden, gelijk sommige geleerden, volgens hun toets, in later tijden geoordeeld hebben.

VIII. Dit is tevens van groot belang en van veel noodzakelijkheid tot onze vaststelling of bevestiging in een heiligen wandel. Want wij kunnen onszelf op de beoefening der heiligheid, met de minste hoop van voorspoed, niet toeleggen, tenzij wij enig geloof hebben in de Goddelijke bijstand, die wij op geen goede grond verwachten kunnen, indien wij de middelen niet gebruiken, welke God bepaald heeft, om er mee te werken. God ontmoet degenen, die gerechtigheid doen, en zijner gedenken, Jes. 64: 5, maar maakt een, scheuring onder hen, die Hem niet naar recht en billijkheid zoeken. 1 Kron. 16: 13. Hij heeft zulke middelen tot heiligmaking en zaligheid uitverkoren en verordend, welke ter zijner heerlijkheid strekken, en zegent alleen de zodanigen aan onze ziel, bekronende geen strijdende Christen, dan die wettig de strijd volbrengt, 2 Tim. 2: 5. Ook toont de ondervinding, zo der heidenen als der christenen, hoe verderfelijk de onkunde of misvatting dezer krachtdadige middelen is, voor een waarlijk heilig levensgedrag. De heidenen schieten in het algenteen te kort in een Gode aangename betrachtning van die plichten der Wet, welke zij kennen, omdat ze in het te voren gemelde stuk volslagen onkundig zijn. Vele christenen vergenoegen zich ook met uitwendige betrachtningen, omdat ze nooit recht begrepen hebben, hoe zij tot een geestelijke dienst geraken konden. En velen verachten de weg der gerechtigheid en der heiligmaking, als te gestreng, onbehaaglijk en vol doornen en distelen, omdat zij niet weten, hoe zij zonder een ondragelijke smart te ondergaan, het rechteroog en de rechterhand, die hen ergert, zouden uitrukken of afsnijden, daar zij integendeel de wegen der ware wijsheid voor wegen vol van lieflijkheid, en voor paden van vrede zouden moeten houden, volgens Spr. 8: 17. Dit veroorzaakt, dat men de bekering als iets onbekwaams en onbruikbaars, van tijd tot tijd uitstelt.

Vele anderen beginnen de oefening der Godzaligheid met een brandende ijver en lopen daarin wakker voort, maar doen niet een enkele stap op de rechte weg ten hemel; vindende zich- zelf door hun heersende lusten gedurig teleurgesteld of overmeesterd, totdat zij ten laatste het werk weder opgeven en terugkeren, om zich in de ouden drek der zonden te wentelen; wat aanleiding gegeven heeft tot het schrijven van verscheiden traktaten om aan te tonnen, in hoever een verdoemeling op de weg van de godsdienst voortgaan en vorderen kan; hetgeen gediend heeft tot ontmoediging van vele zwakke heiligen, die zich verbeeldde, dat deze verworpingen het in de heiligmaking verder zouden gebracht hebben, dan zij zelf; daar toch de meesten van deze nooit de rechten weg daartoe gevonden, of er één enkele schrede op gezet hebben, want daar zijn er maar weinigen, die de waren rechten, enge weg ten leven

vinden, Matth. 7: 14.

Sommige van deze onkundige en dwaze ijveraars hebben hun lichamen op een onmenselijke wijze, door vasten en meer andere gestrengheden, als uitgemergeld en afgemarteld, enkel om hun vleselijke lust te doden; of hebben, wanneer zij deze taak te streng en te zwaar bevonden, zich aan de wanhoop overgegeven, en door de verschrikkingen van hun geweten als vaneen gescheurd zijnde, zich tot schande van de godsdienst, goddeloos van het leven beroofd. Mogelijk zal het Gode behagen, deze mijn ontdekking van de krachtdadige middelen tot heiligmaking in zoverre te zegenen, dat dezelve de een of ander mijner landgenoten deed terugkeren, om geweldige of dodelijke handen aan zichzelf te slaan, en dit vruchtgevolg zou tegen mijn moeite genoegzaam opwegen; hoewel ik tevens blijf hopen, dat God de harten van velen door dit vertoog, zal uitbreiden, dat zij met alle bereidwilligheid, vrolijkheid en dankbaarheid, als ware helden en heldinnen, mogen lopen op het pad van Zijn heilige geboden, en dit, dit zou een uitstekende vergelding van mijn letterarbeid voor mij wezen.

TWEEDE BESTURING.

Er zijn verscheiden gaven en hoedanigheden nodig, om ons tot de onmiddellijke waarneming der Wet bekwaam te maken. In het bijzonder moeten onze harten daartoe geneigd en overgebogen zijn, en dus moeten wij wèl overtuigd zijn van onze verzoening en bevrediging met God, van ons toekomend genot der eeuwigdurende hemelscha gelukzaligheid, en van onze genoegzame vermogens, om al onze plichten te willen betrachten en die ook op een Gode betamelijke wijze te volbrengen, totdat wij met het genot der eindeloze zaligheid uit genade, verwaardigd worden.

VERKLARING.

Allereerst moeten wij die middelen trachten te ontdekken, welke de naaste en best geschikte zijn, om het grote en bedoelde oogmerk te bereiken; opdat wij mogen leren dezelve, door de andere hulpmiddelen, in de volgende besturingen opgegeven, te verkrijgen. Ik zal hier derhalve verscheiden hoedanigheden en begaafdheden opnoemen, welke noodzakelijk zijn, om die heilige gesteldheid en richting der ziel te verkrijgen, waardoor zij voorzien en bekwaam gemaakt wordt, ter onmiddellijke waarneming van de geboden der wet en dit niet alleen in het begin, maar ook in de gedurende voortgang van de oefening der Godzaligheid. Men heeft daarom nauwkeurig op te merken, dat deze begaafdheden in ons moeten blijven gedurende ons gehele leven, of dat anders onze bekwaamheid tot een heilig leven verslapt en teniet gaat, en dat dezelve ook de oefening moeten voorafgaan, niet zozeer in zekeren afstand van tijd, maar alleen in die zin als het uitwerksel de oorzaak voorafgaat.

Ik zal hier juist niet in het bijzonder al die noodzakelijke bevoegdheden optellen, maar er echter zo vele van beschrijven, dat hij, die ze verwerft, door dezelfde middelen ook nog andere kan verkrijgen, welke met deze in gelijken rang kunnen staan.

En deze stof is onzer aller ernstige overweging dubbel waardig. Want zeer weinigen weten en verstaan, dat er enige bijzondere begaafdheden vereist worden, om ons tot een heilig leven bekwaam te maken, of dat men daartoe iets meer behoeven zou, dan tot andere vrijwillige daden of verrichtingen. - De eerste Adam was met voortreffelijke begaafdheden tot Godzaligheid of tot een heilig leven beschonken, toen hij in de aanvang der wereld naar het beeld van God geschapen was, en de Tweede Adam, ónze Zaligmaker Jezus Christus, bezat nog voortreffelijker vermogens en was met de Heiligen Geest zonder mate gezalfd, ten einde tot een nog veel moeilijker taak

van gehoorzaamheid in staat gesteld te worden waarom wij, die navolgers van Christus moeten zijn, in een toestand van zaken, waar de gehoorzaamheid aan Gods wetten, vanwege de tegenstand en de vele verzoeken, welke dezelve sinds de val van Adam moet doorworstelen, des te moeilijker en zwaarder geworden is, ook zulke of dergelijke begaafdheden, als de Heere Christus bezat en meer dan Adam genoot, nodig hebben, omdat ons werk moeilijker is dan het zijne. - "En, welk aards koning is er ook, die, zich ten strijde tegen een anderen vorst aangordende, niet eerst zou neerzitten, om de oorlogskosten te berekenen en wel te beraadslagen of hij ook in staat is, om met zijn tienduizenden, hem, die met een dubbel tal van welgewapende benden tegen hem optrekt, te bevechten en te overwinnen?"

Hoe, hoe zouden wij dan bestaan de strijd aan te binden tegen al de machten der duisternis, tegen al de wereldse verschrikkingen en aanlokselen, tegen onze eigen ingeschapen heersende verdorvenheden en zondige lusten, zonder alvorens wel te bedenken, of wij een genoegzame geestelijke voorraad en de nodige vereisten in ons bevinden, om te staan en staande te blijven in de bozen dag? Nochtans vergenoegen velen zich met zulk een voorgewende bekwaamheid van hun plicht wel te willen en te kunnen betrachten, menende, dat dit aan alle mensen in het algemeen geschonken is, maar waardoor zij niettemin, (onzes inziens) tot de geestelijke strijd niet beter in staat en bevoegd zijn, dan het gewone gros der wereld, welke geheel in het boze verward en onder de macht van de Satan als geketend ligt. Zodat zij in genen dele daartegen kunnen bestaan, noch ooit beveiligd zijn. Ook is het zeer moeilijk en bezwaarlijk te ontdekken, wat zij, die zo ernstig voor een zodanige algemene bekwaamheid in alle mensen ijveren, door dezelve verstaan, of waarin dezelve gelegen zou zijn, door welke middelen ze aan ons zou toebedeeld en hoe ze in ons onderhouden en versterkt zou zijn of worden.

Onze lichamelijke werkzaamheid en vlugheid wordt door de levensgeesten, de zenuwen, banden, beenderen enz. gesteund en onderhouden; deze geestelijke algemene bekwaamheid en verborgenheid schijnt in een verborgen vermogen te bestaan, waarvoor men geen genoegzame reden kan geven, hoe dezelve ons toebedeeld of aangebracht wordt, en waarin dezelve toch bestaan zou. Opdat nu niemand zich daarin bedriegen, of in zijn pogingen tot ware heiligheid, door te blijven steunen op deze zwakke verborgen hoedanigheid, teleurgesteld mocht worden, zo heb ik hier vier eigenschappen terneer gesteld, welke noodzakelijk, in de mens moeten plaats hebben, zal hij inderdaad tot de oefening der Godzaligheid bekwaam worden en waardoor deze oefening zal blijven voortduren en gehandhaafd worden; terwijl mijn oogmerk is; om in het vervolg aan te tonen, door welke middelen zij ons gegeven worden, en of de neiging of overhelling daartoe, waarvan ik hier gewag maak, volmaakt of onvolmaakt is.

Ook zijn deze hoedanigheden van een zo geheimzinnige natuur, dat zij, die de noodwendigheid van enige eigenschappen erkennen, om hen tot de heiligheid bekwaam te maken, geredelijk zouden denken, dat men het wel met minder dan deze zou kunnen stellen, en dat sommigen van deze ons veeleer tot ongebondenheid afleiden, dan tot heiligheid opleiden zouden, naardien dezelve hier geplaatst worden voor de enige werkelijke volbrenging van de zedelijke wet, en enige dingen strijdig tegen dezelve, ons in een betere gesteldheid tot een heilig leven zouden kunnen brengen. Tegen zodanige en dergelijke verbeeldingen en onderstellingen zal ik deze bevoegdheden in het bijzonder op die wijze trachten te betogen, dat elk, die wel weet te redeneren, mij zijn toestemming niet zal weigeren, terwijl ik dezelve in die orde zal aandringen, als ik die in de besturingen zo-even opgegeven heb.

Ik beweer dan in de eerste plaats, dat er noodwendig in ons een neiging en overhelling

van het hart tot de plichten der Wet moet plaats hebben, om ons tot haar dadelijke volbrenging recht geschikt en bekwaam te maken. Hierdoor nu versta ik geenszins een zodanige blinde overhelling, als er in onbezielde schepselen en onredelijke dieren omtrent hun natuurlijke werkingen plaats heeft, maar zulk een, als, aan verstandige wezens past, waardoor zij, het geleide hunner rede volgende, bereidvaardig en gereed zijn, om hetgeen zij als hun plicht kennen, goed te keuren en uit eigen keuze te betrachten, en zich tevens van alle zonden afkerig te gedragen, waarom ik ook te kennen gegeven heb, dat de drie andere vereiste hoedanigheden, welke in de besturingen zijn opgenoemd, aan deze eerstgenoemde ondergeschikt en dienstbaar zijn, als zijnde de voornaamste van allen, die samen genoeg zijn, om onze neiging in deze redelijk te maken.

Dit nu is strijdig tegen hen, die, uit een onredelijke en onkundige ijver ter gehoorzaamheid, zo ernstig twisten ten behoeve van de vrije wil, als een noodzakelijke en voldoende eigenschap, om ons tot plichtsbetrachting bekwaam te maken, nadat wij van haar redelijkheid en van onze verplichting tot de volbrenging eenmaal overtuigd zijn, die dus deze hoedanigheid verheffen, als de grootste weldaad, met welke het gehele mensdom, door de algemene verlossing des Heilands gezegend is; hoewel zij die vrije wil aanmerken, zonder enige doorgaande werkelijke neiging ten goede. En terwijl zij wel moeten toestaan, dat dezelve in de meeste mensen, welke die bezitten, belemmerd en bezwakt is door een dadelijke overhelling van het hart ten kwade. Zulk een vrije wil als deze is, kan ons nimmer van de slavernij der zonde en des Satans bevrijden, noch ons bekwaam maken ter betrachting van de geboden der Wet, weshalve zij geenszins de moeite waardig is, om er zó heftig voor te twisten. Ook is deze wil nooit zo vrij, als wel noodwendig tot de praktijk der Godzaligheid vereist wordt, tenzij dat die alvorens met een nieuwe neiging en overhelling daartoe begiftigd zij, gelijk dit uit de volgende bewijsredenen zal blijken.

I. Deze plichten der wet zijn van zulk een aard, dat ze onmogelijk te volbrengen zijn, zolang er een volslagen afkeer, of een blode onverschilligheid in het hart, omtrent haar waarneming plaats heeft, omdat het voornaamste van al de geboden is, God met geheel ons hart, met al onze vermogens en met onze ganse ziel lief te hebben, om alles, wat in Hem is, oprecht te beminnen, aan zijn wil ons geheel te onderwerpen, al zijn wegen en geboden goed te keuren, en dezelve standvastig te bewandelen en te volbrengen; zodat al de plichten, in haar betrachting, door deze liefde bezielde en bestuurd moeten zijn en wij alleszins moeten tonen een vermaak te stellen in het volbrengen van Gods wil, welker opvolging ons zoeter dan honig en liefelijker dan honigzeem moet wezen, Ps. 19: 11, 30: 4, 40: 9, 62: 2, 119: 20, Job 33: 12. En deze liefde en verlustiging, dit vermaak en verlangen, die dorst naar God en die zoete smaak in zijn heilige Wetten, moeten in ons tot het einde van ons leven voortduren, en de eerste onbedachte beweging der wellust moet door de liefde tot God en de naaste bestuurd en geregeld worden, gelijk de zonde en de begeerlijkheid niet volbracht, maar tegengestaan, verfoeid of ontvloden en vermeden moet worden, Gal. 5: 17, Ps. 36: 5. Indien het een ware gehoorzaamheid ware, gelijk sommigen het daarvoor houden, dat men zijn plicht alleen beminde, gelijk een koopman de slechte wegen, die naar de markten en handelsplaatsen leiden, of gelijk een zieke onaangename en bittere dranken, welke hem herstellen moeten, of gelijk een gevangen slaaf zijn harden arbeid, uit vrees voor nog groter kwaad te moeten bezuren, dan kon dezelve nog met weerzin, afkeer en gebrek aan lust volbracht worden. Maar wij beminnen die even als de handelaar zijn winst, de zieke zijn gezondheid, de gevangene zijn vrijheid, en de gezonde mens de aangename spijsen en dranken bemint. En buiten twijfel kan de wil

geen vermogen tot zulk een soort van dienst hebben, als er geen overeenkomst van onze lust en onze genegenheden met de wil van God plaats heeft, of, als ons hart niet naar het zijne overhelt en een gedurige af keer van de zonde, en een soort van tegenzin in dezelve heeft. Want men kent het spreekwoord wel, gelijke bemint en zoekt zijn gelijke. Daar moet een overeenstemming in de beminde persoon of zaak plaats hebben met de gesteldheid van de beminnaar.

De liefde tot God moet vloeien uit een rein hart. 1 Tim. 1: 5; uit een hart, gereinigd van boze lusten, zowel als van boze werken. En de rede zelf leert ons, dat de eerste bewegingen der begeerlijkheid, die niet van onze keuze en overleg afhangen, geenszins vermeden kunnen worden, zonder een vast gevestigde neiging en overhelling van het hart tot de ware heiligheid.

II. Het Beeld van God, waarnaar God het dienstig oordeelde, om de eersten mens in ware gerechtigheid, heiligheid en oprechtheid te vormen, Gen. 1: 27, Ef. 4: 24, Pred. 7: 29, bestond in een werkelijke neiging en volslagen overhelling van het hart tot de beoefening der heiligheid; niet in een bloot vermogen van de wil om het goede of het kwade te kiezen. Want dit is in zichzelf noch heilig, noch onheilig, maar alleen een grondscheets, waarop het beeld, af van God, af van de Satan kan afgemaald worden; noch in een onverschilligheid van of overhelling tot de keuze van zonde of van plichtsbetrachting. Want deze is een kwade gesteldheid in een verstandig schepsel, hetwelk zijn plicht kent, en die het alleen bekwaam maakt om tussen God en Baal op twee gedachten te blijven hinken. God heeft de ziel van Adam in het eerst, een volslagen neiging en overhelling ten goede toebedeeld, hoewel Adam, indien hij gewild had, lijnrecht strijdig daarmee kon gehandeld hebben; gelijk wij ook kunnen overgehaald worden om iets te doen, strijdig met onze natuurlijke of redelijke neigingen, en men lichtelijk in zijn plicht kan feilen, daar er zo grote voorbereiding en voorraad nodig is, om in de betrachting er van wel te slagen en te blijven volharden. Daarom is ook de Tweede Adam, onze Heere Jezus Christus, als een heilig Persoon, Luk. 1: 35, in heiligheid ontvangen en geboren, en begaafd met een ziel, tot alle reinheid en zuiverheid geneigd en tot alle heiligheid en goedheid overhellende. En hoe zouden wij dan redelijker wijze kunnen hopen tot een heilig leven verwekt en wedergeboren te worden, uit hetwelk de eerste Adam gevallen is, en navolgers te zullen zijn van Christus, nadat alle plichten door de val zo bezwaarlijk te volbrengen geworden zijn, indien wij niet in zekeren mate, naar hetzelfde beeld Gods vernieuwd, en met zodanige neiging en overhelling ten goede begaafd worden.

III. De oorspronkelijke zonde, waardoor wij van onze geboorte af, voor God en alle goed als dood en gewillige slaven zijn van alle dadelijke zonden, totdat Gods Zoon ons weder vrijmaakt, bestaat in een af keer van alle heiligheid. Wat kan ook, buiten deze overhelling tot zonde, die wet der zonde in onze leden zijn, welke strijd voert met de wet onzes gemoeds en ons gevangen leidt tot de dienstbaarheid der zonde? Rom. 7: 25. Wat is anders dat vergif in ons, waarom wij slangen en adders genoemd worden? Wat is anders de geest der hoererijen in de mensen, waardoor zij hun handelingen niet aanstellen om zich tot God te bekeren? Hos. 5: 4. Hoe zou anders eerst de boom, en naderhand zijn vrucht bedorven geheten kunnen worden? Matth. 12: 33. Hoe zou de mens anders als gruwelijk en stinkende afgemaald kunnen worden en als een, die het onrecht indrinkt als water? Job 15: En hoe kon anders het bedenken des vleses een gedurige vijandschap tegen Gods Wet genoemd worden? Rom. 8: 7. Ik weet wel, dat er ook een blindheid des verstands en meer andere dingen zijn, welke tot het oorspronkelijk bederf behoren, en deze kwade geneigdheid van de wil helpen

veroorzaken, maar deze neiging in zichzelf is toch een groot kwaad, te weten, een inwonende zonde, welke alle andere dadelijke zonden voortbrengt, en welke noodzakelijk óf geweerd, óf beteugeld moet worden, door die tegenovergestelde neiging in ons te herstellen, waarin Gods beeld bestaat, of anders zullen wij altijd achteruit gaan in, en verbasteren van alle goed werk, en alzo zal al de vrijheid, welke de wil bezit, alleen in de dienst der zonde gebezigd worden.

IV. God herstelt in zijn volk de neiging en bekwaamheid tot heiligheid, door in hen een nieuw hart en een nieuwe geest te scheppen, en door uit hun binnenste het stenen hart weg te nemen, en hun een vleser (of gevoelig) hart te geven. Ezech. 36: 26, 27 en hun harten te besnijden, opdat zij Hem met geheel hun hart en hun ganse ziel liefhebben. Rom. 12: 2. En hierom bad David dat God in hem een rein hart scheppen en in zijn binnenste een vasten geest vernieuwen mocht, Ps. 51: 11.

Indien iemand nu mocht oordelen, dat dit nieuwe, reine, nu besneden en vleser hart, en deze nieuwe, welgestelde en vaste geest een zodanige is, waarin geen dadelijke neiging of overhelling ten goede, maar alleen een vermogen plaats heeft, om goed of kwaad te kiezen, hetwelk men zeer oneigenlijk en ongepast vrije wil noemt, en waaraan men een tegenwoordige neiging ten kwade of een onverschilligheid van overhelling tot beide strijdige zaken toeschrijft; zo behoef ik geen moeite te doen, om hen, die zó denken, van het tegendeel te overtuigen; ik geef de zodanigen slechts in overweging, of David zulk een hart rein en vast mocht noemen, wanneer hij bad in Ps. 119: 36, neig mijn hart tot uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.

De tweede eigenschap, welke nodig is om ons tot de dadelijke beoefening der heiligheid bekwaam te maken, en met de twee volgende hoedanigheden samenvalt, om in ons een redelijke neiging tot deze beoefening te werken, is, dat wij wel moeten overreed zijn van onze verzoening met God. Wij moeten begrijpen en vaststellen, dat de vriendschapsbreuk, welke de zonde tussen God en ons gemaakt heeft, weder geheeld wordt door een vaste bevrediging met God en door een herstelling in zijn liefde en gunst. En hierin sluit ik de grote weldaad der rechtvaardigmaking, als het middel, waardoor wij met God verzoend zijn en dat in de heilige Schrift omschreven wordt, óf door het vergeven der zonden, óf door de toerekening der gerechtigheid aan ons, Rom. 4: 5, 6, 7, omdat deze beide in één en dezelfde rechtvaardigende daad vervat zijn. Want gelijk een daad van verlichting zowel insluit een verdrijving der duisternis, als een invoering van licht, zo ook bevat een daad van bekering zowel een doding der zonde, als een levendmaking ter rechtvaardigheid. En iedere beweging van een zaak tot haar tegenovergestelde is maar één en dezelfde, hoewel ze door verscheiden namen kan uitgedrukt worden, ten aanzien van een der twee strijdige bewoordingen, waarvan de een ingevoerd, en de ander afgeschaft is. Dit nu, dat wij met God moeten bevredigd en verzoend, en door de zondevergiffenis en de toerekening der gerechtigheid gerechtvaardigd moeten worden, alvorens er enige oprechte gehoorzaamheid aan de Wet in ons plaats kan hebben, wijl wij dan eerst daartoe in staat gesteld worden, is een verborgenheid of grote geheimzinnigheid, niet alleen strijdig met de bevattingen van de meeste der mensen, maar ook met die van enige geleerde Theologen.

Want zij menen, dat deze leer strekt, om een heilig leven, of de Godzaligheid zelf, geheel en al om te keren en de Antinomianerij te stijven en te sterken. Ja, dat de enige weg om de oprechte gehoorzaamheid wel te vestigen daarin gelegen is, om haar liever te stellen tot een voorwaarde, welke onze dadelijke rechtvaardigmaking en verzoening met God moet voorafgaan. Hierom hebben sommige latere godgeleerden de leer der voormalige Protestanten aangaande de rechtvaardigmaking op hun aanbeeld

hersmeed,' en getracht haar in een andere gedaante te brengen, opdat ze van de Antinomianerij te meer ontheven en krachtdadiger gemaakt mocht worden, tot voortzetting en bevestiging van een heilig leven. Maar hun arbeid in deze is ijdel en verderfelijk geweest en heeft meer gestrekt om het gemelde kwaad te bevorderen dan te stuiten, en om de huichelarij en snode geveinsdheid meer voet te geven. Ook kan de ware oefening der Godzaligheid niet gestaafd en verzekerd worden, tenzij men alvorens ten volle overtuigd zij van Zijn rechtvaardigmaking en verzoening met God, zonder de werken der Wet; door welke bevrediging met onze Rechter, wij in staat gesteld worden om die werken te volbrengen; gelijk ik dit dan ook door verscheidene bewijsredenen klaar zal proberen aan te tonen. En te gelijk in de volgende besturingen doen zien, dat een zodanige overreding der Goddelijke liefde, als God zelf aan de Zijnen geeft, alleen tot heiligmaking strekt, hoewel een valse overreding hiervan aan' velen aanleiding tot losbandigheid gegeven heeft.

Vooreerst dan beweer ik, dat de eerste Adam, bij zijn schepping, tut de beoefening van ware heiligheid gevormd en bekwaam gemaakt zijnde, ten hoogste in de Goddelijke gunst deelde, geen zonde aan zich toegerekend vond en rechtvaardig voor het aangezicht Gods verklaard en bevonden werd, als gevolg van de toenmalige staat, waarin hij oprecht en naar Gods beeld geschapen was. Er is geen reden om te twijfelen, of deze bekwaamheden strekten hem met betrekking tot een heilig leven tot groot voordeel en nut, gelijk Gods wijsheid dezelve ook tot dat einde zal dienstig gekeurd hebben. Want zodra had hij dezelve niet verloren, of hij werd dood in de zonden en misdaden.

Dus was ook de Tweede Adam, onze natuur aangenomen hebbende, de geliefde Zoon des Vaders, rechtvaardig van God verklaard en vrij van alle zondetoerekening, uitgenomen die, welke hij ten behoeve van anderen, vanwege Zijn ambt, dragen moest. En zouden wij dan redelijker wijze kunnen verwachten om navolgers van Christus te zijn of te worden, door de betrachting van een veel moeilijker en zwaarder gehoorzaamheid, dan die des eersten Adams vóór de val, zonder dat ons dergelijke voordelen als aan hem, door de verzoening met God, de zondevergift en de toerekening van Christus' gerechtigheid, bij gebrek aan onze eigene, eerst mochten te beurt vallen?

Ten tweede, zij die weten, dat ze in de natuurstaat dood in zonden, en onder de macht des Satans als gebonden liggen, zijn ten volle verzekerd, dat, als God hen aan hun eigen harten overlaat, zij niets anders kunnen doen dan zondigen, en dat zij geen goede werken kunnen doen, tenzij het God, naar Zijn eindeloze liefde en eeuwige ontferming, behage, dezelve in hen te werken, Joh. 8: 36, Filipp. 2: 13, Rom. 8: 7, 8. Opdat zij derhalve mochten bemoedigd en op een redelijke wijze overgehaald worden tot een heilig leven, moeten zij hopen, dat God het werk der zaligheid in hen met kracht volvoeren zal.

Nu laat ik het aan alle bedachtzame mensen over om te oordelen, of zulk een hoop wel gegrond kan wezen, zonder dat men volkomen overtuigd is, van een zodanig bevrediging met, en zaligmakende liefde van God tot ons, welke niet afhangt van enig voorgaand goed werk in ons, maar een genoegzame oorzaak is, om dit krachtdadig in ons uit te werken? Ja, wij weten voorts indien wij onszelf slechts genoeg kennen, dat onze dood in zonden, voortkomt uit de schuld der eerste zonde van Adam en uit het vonnis, dat tegen dezelve geveld is, Gen. 2: 17, en dat zij dus, door de schuld der zonde en de vloek der Wet, nog in ons blijft voortduren. Ja, dat het geestelijk leven ons nooit zal gegeven worden, om ons van deze heerschappij te ontheffen, tenzij die

schuld en vloek van ons weggenomen worde, hetgeen alleen door een dadelijke rechtvaardigmaking, Gal. 3: 13, 14, Rom. 6: 14, geschieden kan. En dit is genoegzaam in staat om ons te doen wanhopen aan een heilig leven voor Gods aangezicht, terwijl en zo lang wij beseffen, dat we nog onder de vloek en toorn van God liggen, vanwege andere overtredingen en zonden, welke nog voor onze rekening overblijven, Ezech. 33: 10.

Ten derde, de natuur van de plichten der Wet is zodanig, dat ze van ons een besef eist van onze verzoening met God en van zijn vaderlijke gunst en liefde jegens ons, om dezelve te kunnen volbrengen. De grootste plicht der Wet is, God lief te hebben met geheel ons hart, hetwelk niet bestaat in een beschouwende liefde, als die der wijsgeren tot de voorwerpen der wetenschappen, welke hen niet verder aandoen, dan voor zoveel zij hun verbeelding met derzelve kennis strelen en vermaken mogen. Maar een zich oefenende, werkzame en dadelijke liefde, waardoor wij gereed en bereid zijn God te erkennen voor de volstreckte oppermachtige Heer en Bestuurder van ons en van het Heelal, bekwaam en bevoegd om over ons en al zijn andere schepselen naar zijn wil en welgevallen te beschikken, gelijk Hij ook eens het deel en de erve zal uitmaken en bepalen voor allen, die aan Zijn zaligheid deel zullen verkrijgen. Een liefde, die ons een welbehagen doet stellen in al zijn volmaaktheden, als onze Heere, in wie al wat aan Hem is, gans begeerlijk mag heten, wiens gerechtigheid wij even hartelijk beminnen als een zijner andere eigenschappen, en wien wij niet beter zouden willen wensen of begeren, dan Hij inderdaad is; terwijl wij verlangen en bidden dat zijn wil over ons en alle anderen, hetzij tot voor- of tegenspoed, leven of dood, volkomen geschieden mag, terwijl wij Hem hartelijk danken voor alles en er een vermaak in scheppen om Hem te gehoorzamen en zijn wil te doen, al zouden wij er allen smaad, hoon en tijdelijk lijden, zelfs tot de dood toe, om moeten ondergaan.

Als men al deze dingen behoorlijk overweegt, zal men lichtelijk begrijpen, dat onze geest zich in geen voegzame gesteldheid bevindt, om dezelve naar eis waar te nemen, zolang wij weten en gevoelen, dat we onder de vloek en toorn van God liggen, of met goede redenen mogen vrezen, dat God zich ten laatste, als een tegenpartij tegen ons zal stellen. Een slaafse vrees kan ons alleen oenige slaafse en huichelachtige plichtsbetrachtingen afdwingen; gelijk Farao verrichtte, toen hij, zeer tegen wil en dank, de Israëlieten uit zijn land liet heengaan, want de plicht der liefde kan niet door vrees afgeperst noch gedwongen, maar moet met minzaamheid gewonnen en zachtzinnig uitgelokt worden, door een besef van Gods liefde en goedheid jegens ons, gelijk die uitstekend liefhebbende en geliefde Apostel des Zaligmakers getuigt in 1 Joh. 4: 18, 19: Daar is in de liefde geen vrees, omdat de vreest pijn heeft en hij, die vreest, is niet volmaakt in de liefde. Wij hebben God lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

Men heeft hier op te merken, dat wij God niet eer kunnen liefhebben, voor wij zijn liefde tot ons bespeurd en ondervonden hebben. Men heeft slechts zijn eigen bevinding te raadplegen, indien men enige ware liefde tot God in zich bemerkt, of dezelve niet eerst in ons gewrocht is door een besef en gevoel van Gods liefde jegens ons. Al de goedheid en voortreffelijkheid van God kan Hem niet tot een beminnelijk goed voor ons maken, tenzij wij weten, dat Hij voor ons in het bijzonder een aangenaam en begeerlijk goed is. Ik twijfel niet of de duivelen kennen de voortreffelijkheid van Gods natuur even goed of beter dan onze grootste bespiegelende natuurkundigen, en dit vervult hen des te meer met afmartelende schrik en angstig beven, hetwelk met de liefde strijdig is, Jak. 2: 19. Hoe groter nu Gods voortreffelijkheid en volmaaktheid is, zoveel te groter kwaad moet Hij ook voor ons

zijn, indien wij aan zijn toorn en vloek zijn blootgesteld. Derhalve worden wij door het beginsel van zelfbehoud hetwelk diep in onze naturen is ingedrukt, verhinderd om dat te beminnen, wat wij weten, dat tot ons eigen verderf zou strekken. Indien enig mens zich vijandig jegens ons gedraagt, zo kunnen wij hem nog wel beminnen, naardien wij weten dat de liefde van God, wanneer het Opperwezen met ons bevredigd en verzoend is, kan bewerken, dat de hand onzer medemensen te onze nutte en beste werken moet, maar indien God zelf onze vijand is, om wiens wil zouden wij Hem dan beminnen, of wie is er, die ons van zijn vijandschap ontheffen, of deze in vriendschap veranderen en te onze voordele zou doen strekken, zo Hij zelf zich niet met ons wilde bevredigen en verzoenen?

Ten vierde, moet ons geweten noodzakelijk eerst van dode werken gezuiverd worden, opdat wij de levenden God leren dienen. Dit geschiedt door een dadelijke vergeving van zonden, teweeggebracht door het bloed van Christus en aan onze gewetens geopenbaard, gelijk blijkt uit het sterven van Christus tot dat einde, Hebr. 9: 14, 15, 10: 1, 2, 4, 14, 17, 22. Dat geweten nu, of die consciëntie, waardoor wij oordelen en erkennen, dat wij onder de schuld der zonde en onder de toorn van God liggen, wordt in het gewijde Blad een kwaad geweten geheten, 1 Tim. 1: 3, hoewel het zijn werk behoorlijk en getrouwelijk verricht. Want dit kwaad geweten is door het kwaad der zonde veroorzaakt, en zal zelf altijd een oorzaak zijn van het bedrijven van nog meer zonden, totdat het kan oordelen, dat wij van alle zonden vrijgesproken, gerechtvaardigd en wederom in de gunst van God hersteld zijn. De liefde, welke het einde en de volmaaktheid der Wet is, moet, zowel als alle andere reinheid van hart, uit een goed geweten voortvloeien. Dus zien wij dat de boetvaardige koning David' zijn mond niet kon openen, tot het behoorlijk vertellen van Gods lof, voordat hij van Zijn bloedschuld ontheven en verlost was, Ps. 51: 16, 17. Dit kwaad en schuldig geweten, waardoor wij kunnen oordelen dat God onze vijand is, en dat zijn gerechtigheid, uit hoofde van onze zonde, tegen ons het vonnis der eeuwige verdoemenis zal uitspreken, handhaaft en vermeerderd ten krachdigste in ons de heerschappij der zonde en des Satans, en veroorzaakt de nadeligste uitwerkselen tegen de godsvrucht in de ziel, daar zij haar overhaalt, om God te haten en om te wensen, dat er noch God, noch hemel, noch hel ware, ten einde alzo de bedreigde en verdiende straffen te mogen ontkomen. Ja, het maakt de mens zo afkerig van God, dat men nauwelijks verdragen kan, dat aan Hem en zijn Wet gedacht of er van gesproken, of als anderen het doen, van ons gehoord worde, en dat men veeleer zijn best doe, om Hem door vleselijke vermaken en wereldse bezigheden uit onze gedachten te verbannen. Alzo wordt men van allen waren godsdienst als vervreemd; zo ook, als men het geweten enkel verblindt of het de mond stopt, zo maakt het huichelaars of onteerders van de godsdienst, want, dan ontstaat er een ijver voor de uitwendige godsdiensttoefening, of afgoderij en een wreed bijgeloof.

Dikwerf heb ik overdacht, op welk een wijze enige zonde, zo krachtdadig in de eersten Adam kon werken, dat zij het ganse beeld van God in hem vernietigde. Maar ik mag met reden besluiten, dat dit geschied is door eerst een kwaad en schuldig geweten in hem te werken, waardoor hij oordeelde, dat de rechtvaardige God tegen hem was, en hem om die een zonde vervloekt had. Dat nu was genoeg om een schandelijke naaktheid door ongeregelde lusten in hem te doen ontstaan en een ganse afwending van zijn liefde, van God tot het schepsel, Gen. 3: 8, 20, hetgeen dus een volslagen verwoesting van het beeld van Gods heiligheid in hem teweeg bracht. Er is reden genoeg om te denken, dat uit diezelfde oorzaak de gedurige boosheid, nijd, bitterheid, woede en godslastering van de Satan en van vele openbaar goddeloze mensen, tegen

God en de ware Godzaligheid ontstaan.

Sommigen mogen Job voor onvriendelijk of liefdeloos houden in het geval, waar hij zijn zonen niet alleen als zondaars verdenkt, maar ook vermoedt dat zij zo gruwzame goddelozen mochten zijn, van God in hun harten gevloekt te hebben, Job 1: 5, maar de vrome Uzziel begreep zeer wel, dat, indien enige gewone zonde het geweten drukt, dezelve dan de ziel heimelijk doet wensen, dat er geen God mocht zijn, of dat Hij geen zo rechtvaardig en gestreng Rechter der boosheid mocht zijn, en dit is een heimelijk vloeken van God, hetwelk men niet kan ontgaan, tenzij ons geweten van de schuld der zonde gezuiverd en vrijgemaakt zij door de offerande, welke Christus voor ons gedaan heeft, en welke te die tijde door de brandoffers van Job voor zijn zonden, overschaduwde is.

Ten vijfde, heeft God ten overvloede aan ons in Zijn Heilig Woord, ontdekt, dat zijn handelwijze, om de mensen van de zonde tot de heiligheid des levens over te brengen, hierin bestaat, dat Hij hun eerst bekend maakt, hoezeer Hij hen bemint en dat hun zonden uitgewist zijn. Toen de Tien geboden op de berg Sinaï gegeven werden, verklaarde Hij in de voorrede van dezelve, dat Hij hun God was, die hun een vast onderpand van Zijn heil gegeven had, door hen uit de Egyptische dienstbaarheid te verlossen, Exod. 20: 2. En gedurende die ganse tijd van het Oude Verbond behaagde het Gode, om de besnijdenis te maken tot een aanvang en intrede van Zijn godsdienst, welke niet alleen het teken maar ook het zegel van de rechtvaardigheid des geloofs uitmaakte, waardoor God ons heeft gerechtvaardigd, toen wij nog zondaars waren, Rom. 4: 5, 11.

En dit zegel werd aan kinderen van eerst acht dagen oud bediend, eer zij nog enige voorwaarde van oprechte gehoorzaamheid te hunner rechtvaardigmaking konden volbrengen, opdat aldus een voorraad tot een heilig leven voor hen vooraf gereed mocht wezen. Voorts had God, ten tijde der Oude Bedeling, verscheiden wassingen ingesteld, benevens het bloed van stieren en bokken en de as der jonge koe; besprengende de onreinen, om hen voor te bereiden en te heiligen tot andere gedeelten van Zijn dienst in Zijn tabernakel en tempel, Hebr. 11: 10, 13, 14, 22, aldus afschaduwende, hoe hun gewetens door het bloed van Christus moesten gereinigd worden om de levenden God welgevallig te dienen.

Dit, zeg ik, was toen een figuurlijke heiligmaking, gelijk het woord heiligmaking in een ruimen zin genomen wordt, behelzende in zich alles wat ons tot de dienst van God kan voorbereiden, voornamelijk de vergeving der zonden, Hebr. 10: 10, 14, 18; hoewel het, in een enge en bepaalde zin genomen, alleen betrekking heeft op onze overeenkomst met de Wet, moetende dan deze heiligmaking noodzakelijk, volgens de gewone leerwijze der Protestantse godgeleerden, na de rechtvaardigmaking geplaatst worden. Alzo nu bracht God de mensen in gedachten, om zich eerst van hun schulden te ontlasten, en gelastte hun, om het zondoffer vóór het brandoffer te laten gaan, opdat hun dienst Hem dus welbehaaglijk wezen mocht, Lev. 5: 8, 16: 11. En het behaagde Hem ook, opdat de schuld hunner zonden zijn dienst niet bezwalken mocht, in weerwil van al hun bijzondere zond- en zoen-offeranden; om nog bovendien, eenmaal in het jaar een algemene grote Verzoendag voor al hun zonden in te stellen, wanneer de weggaande bok al hun ongerechtigheden dragen en dezelve naar een onbewoond land overbrengen moest, Lev. 16: 22, 34.

Onder het Nieuwe Verbond gebruikte God dezelfde handelwijze, betonende metterdaad, dat Hij ons het eerst heeft liefgehad en ons heeft gewassen in het bloed, van Zijn Zoon, als van het onbevleete Lam, ons makende tot Priesters, die aan Hem als onze en hun hemelse Vader, de offers des lofs en der goede werken, ijverig zouden

toebrengen. Hij leidt ons nog tot zijn dienst op, door ons onze zonden bij de Doop te doen afwassen, en bevestigt en versterkt ons in denzelve door de zondevergiftigenis, ons geschonken in en door het bloed zijns Zoons, waaraan wij bij het Heilig Avondmaal gedenken en deelnemen, en voorts vermaant Hij ons tot zijn gehoorzaamheid en liefde, omdat Hij ons eerst liefgehad en ons onze zonden vergeven heeft; willende dat ook wij, in navolging van Hem, aan elkaar mee de zonden vergeven zouden; wandelende also in de liefde, gelijk Christus ons liefgehad heeft, Ef. 4: 32 en 5: 1, 2. Ik schrijf u, kinderkens, zegt de Apostel Johannes in Joh. 2: 12, 13, want de zonden zijn u vergeven om Zijns Naams wil; hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is. Uit deze, en een menigte van soortgelijke teksten, welke ik nu voorbijga, kunnen wij duidelijk zien, dat God dit als een zaak van groot belang gerekend, en zich verwaardigd heeft, om op een wonderbare wijze, zo onder het Oude als onder het Nieuwe Verbond, de overvloedige middelen te bezorgen, waardoor zijn volk van de schuld der zonde vrijgemaakt, met Hem verzoend, en tot een Hem welbehaaglijke beoefening der Godzaligheid bekwaam gemaakt mocht worden. Weg derhalve met alle hiertegen strijdende leerwijzen der nieuwe Godgeleerdheid!

De derde begaafdheid, welke noodzakelijk is, om ons tot de beoefening der heiligheid bekwaam te maken, en zonder welke onze overreding van met God verzoend te zijn, van zeer weinig kracht zou zijn, om een neiging daartoe in ons te bewerken, is, dat wij overtuigd moeten zijn van ons toekomend deelgenootschap aan de eeuwigdurende hemelse gelukzaligheid. Deze hoedanigheid moet onze heilige oefening voorafgaan, als een oorzaak, welke ons daartoe bereidt en uitlokt. Deze stelling echter wordt door verscheiden soorten van tegenstrevers bestreden. Enige menen dat een overreding van ons eigen toekomend eeuwig geluk, welke de oprechte volharding in de zuivere gehoorzaamheid aan Gods geboden voorafgaat, tot losbandigheid zou strekken, en dat de weg en wijze, hoe in de goede werken en in een heilig leven voort te gaan, veeleer tot een noodzakelijke voorwaarde behoorde gesteld te worden, om deze overtuiging in ons teweeg te brengen.

Anderen veroordelen alle goede werken, tot welke zij genoopt of aangezet mochten worden door de hoop op de eeuwigdurende genieting der volmaakte gelukzaligheid des hemels, als waren dezelve wettisch en als vloeiden ze voort uit loonlust en eigenliefde, en geenszins uit een zuivere liefde tot God; zo verbeelden zij zich de oprechte godsvrucht, evenals een mens, die het vuur in zijn een hand draagt, om er de hemel als het ware mee in brand te steken, en het water in de andere, om er het vuur der hel als door uit te blussen, hiermede willende aanduiden, dat de ware dienst van God geenszins uit enige vrees voor straf, noch uit enige hoop op vergelding, maar alleen uit reine liefde moet voortkomen. Om derhalve de Waarheid tegen zulke met haar en tegen elkaar strijdende dwalingen te handhaven en vast te stellen, zal ik de volgende overdenkingen, aan de aandacht mijner lezers overlaten.

A. De natuur van de plichten der Wet is zodanig, dat dezelve zonder deze bevoegdheid niet algemeen noch oprecht kan waargenomen worden. En dat wij dezelve zekerlijk moeten bezitten, is al genoeg aangetoond door hetgeen ik gezegd heb, aangaande de noodzakelijkheid onzer overtuiging van de volkomen verzoening en bevrediging met God door onze rechtvaardigmaking, ten einde ons tot een heilig leven voor te bereiden, omdat 'zij een overtuiging insluit van onze toekomstige gelukstaat, anders zou ze van een zeer geringe waarde wezen. Alles wat ik hier heb bij te voegen, is, dat de oprechte gehoorzaamheid redelijker wijze niet kan bestaan, tenzij dezelve door deze overreding uitgelokt, aangemoedigd en gesterkt worde. Laat mij

derhalve eens een Sadduceeër onderstellen, die geen gelukzaligheid na dit leven gelooft, en laat mij hem deze vraag voorstellen: Kan iemand, die zulke denkbeelden koestert als gij, de menslievend God wel met zijn gehele hart en ziel en met al zijn krachten en vermogens lief hebben? Zou hij het niet veel redelijker achten, zijn liefde tot God- veeleer te verminderen en te matigen, opdat hij zich niet te zeer bedroeven mocht, dat hij dezelve bij zijn afsterven geheel en al verliezen zal? Want men acht het toch in het algemeen voor een redelijke zaak, zijn neigingen en genegenheden los te maken van iets, waarvan men eens moet scheiden. Hoe kan zo iemand weltevreden zijn met, of verlangen naar het genieten van God als zijn heil en hoogste goed? Zou hij niet liever denken, dat het genieten van God, en dat alle godsdienstige plichten, ijdele en beuzelachtige zaken zijn, zowel als alle andere vergankelijke dingen dezer wereld, omdat men er binnen korten tijd geen nut en voordeel meer van hebben zal, alsof ze nooit enig bestaan gehad hadden? Hoe kan een zodanig mens zijn leven geredelijk in de zaak van God en om zijnentwil afleggen, wanneer hij, door en bij Zijn dood, zowel van God als van andere dingen zou moeten scheiden, om er nooit weder deel aan te verkrijgen? Hoe zou hij gewillig veeleer smarten en verdrukkingen dan zonden kiezen, wanneer hij er in dit leven niet ellendiger door worden, en hiernamaals althans geen geluk er door verkrijgen zou?

Ik sta toe, dat indien de verdrukking onvermijdelijk zulk een mens treft, hij dan redelijker wijze wel en betamelijk moet denken, dat zijn lijdzaamheid in dezelve beter is dan het ongeduld. Maar dan zal men toch ook zien, hoezeer het hem mishaagt en verdriet, dat hij tot het oefenen van deze deugd gedwongen wordt, en hoe gereed hij zal zijn, om tegen zijn Schepper te murmureren en te klagen, en te wensen dat hij nooit geboren ware, liever dan zulke ellende te moeten verduren en van het ijdele en snel heenvluchtend vermaak verstoken te moeten blijven. Dit houd ik voor genoeg gezegd om te tonen, dat een zodanig mens zeer slecht in zijn hart voorzien is van hetgeen hij tot een heilig leven behoeft, zodat hij, die de hemel verbranden en de hel uitblussen wilde, om God alleen uit liefde te dienen, zich weinig beter tot een heilig leven in staat gesteld vindt, als de volslagen Sadduceeër, of een de onsterfelijkheid ontkennend Deïst. Want deze beide laatsten ontkennen hel en hemel, en de ander wil niet dat een van beiden in zijn geval in aanmerking zou komen.

B. God zelf heeft in het algemeen ook van de ontwijfelbare hoop op de hemelse gelukzaligheid, sinds Adams val gebruik gemaakt, als van een spoorslag en aanmoediging tot een Godzalige wandel, gelijk de heilige Schrift dit ten overvloede aanwijst. Christus Zelf, dat grote en volmaakte Voorbeeld van ware heiligheid, heeft, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis verdragen en de schande veracht, Hebr. 12: 2. En, hoewel men niet kan zeggen, dat de eerste Adam zulk een welgevestigde hope bezat, om zichzelf in zijn onschuld te bewaren, had hij echter in plaats daarvan de tegenwoordige bezitting van een aards Paradijs, en een gelukkigen toestand in hetzelfde, van welker duurzaamheid of verandering in een nog heilrijker en beter staat, hij wel verzekerd kon geweest zijn, had hij in de heiligheid volhard. De heilige apostelen bezweken ook niet onder de last der vele verdrukkingen, omdat zij wisten, *dat er een gans zeer uitnemend en eeuwig gewicht van heerlijkheid voor hen gewrocht en bewaard werd, als een onderpand en erfenis in de hemelen*, 2 Cor. 4:17. Zo zagen ook de gelovige Hebreeën de beroving hunner goederen met blijdschap aan, wetende dat er een beter en blijvend goed voor hen in de hemelen was weggelegd, Hebr. 10: 34. En de apostel Paulus acht al zijn lijden als nutteloos en niets waardig, indien hij niet mocht hopen op een heerlijke verrijzenis. Ja, dat indien dit alzo ware, de Christenen de allerellendigsten onder de mensen, en de leer van EPICURUS de

begeerlijkste en aannemelijkste zou zijn, die haar volgers aanzet tot het genot van het tegenwoordige met deze woorden: Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij. Wel verzekerd derhalve van deze hoop op de zaligheid hiernamaals, vermaant hij de gelovige Korintiërs om overvloedig te zijn in het werk des Heeren, wetende dat hun arbeid niet ijdel noch te vergeefs zou zijn in de Heen, 1 Cor. 15: 58. Gelijk de tijdelijke hoop de wereldlingen in hun bezigheden met lust onledig houdt, zo geeft God aan zijn lievelingen de hoop op zijn hemelse heerlijkheid en zielzaligende heilgoederen, om hen stipt en nauwgezet in zijn dienst bezig te houden, Hebr. 6: 11, 12, en deze is een zó vaste en welgegronde hoop, dat zij hen nimmer zal beschamen, 1 Joh. 3: 3, Rom. 5: 5; terwijl zij, die menen dat het iets aan de waarde en voortreffelijkheid hunner liefde ontnemen zou, indien zij er mee werkzaam waren door de hoop op een hemels loon, aldus hun liefde boven die der apostelen en eerste heiligen, ja boven die van Christus Zelf verheffen.

C. Deze overreding aangaande ons toekomend genieten van een eeuwige gelukzaligheid, kan ook aan de anderen kant geenszins strekken tot losbandigheid, indien wij maar wel begrijpen dat de volmaakte heiligheid een noodzakelijk gedeelte van die gelukzaligheid zelf uitmaakt, en dat, hoewel wij door de rechtvaardigmaking uit vrije genade en door de gunstrijke aanneming tot kinderen, een recht op deze gelukzaligheid verkregen hebben, wij nochtans haar bezit langs de weg der heiligheid moeten zoeken deelachtig te worden, 1 Joh. 3: 1, 2, 3. Ook is het noch wettisch noch loonzuchtig, door deze overreding zich te laten bewegen, naardien deze overtuiging niet verkregen wordt door de werken der wet, maar alleen uit vrije genade en door het geloof, Gal. 5: 5. En, indien de eigenliefde hier al tot werken mocht aansporen, zo is deze toch geenszins die vleselijke zelfliefde, welke in het gewijde Blad, als de moeder der goddeloosheid wordt veroordeeld, 2 Tim. 3 2, maar een heilige zucht tot onze eigen tijdelijke en eeuwige behoudenis, welke ons overbuigt en noopt, om God boven het vlees en de wereld te beminnen. Daarom is zij zulk een zelfliefde als God zelf in ons vereist, wanneer Hij ons vermaant, onze eigen zaligheid uit te werken, of voor onze behoudenis zorg te dragen, Hand. 2: 40, 1 Tim. 4: 16.

En dit is er zo ver af van te strijden met de zuivere liefde tot God, dat het ons tot een aller-reinste en volmaaktste liefde tot het volzalig Opperwezen aanspoort en verheft. Hoe meer wij God, als een goed en weldadig Wezen jegens ons tot in eeuwigheid aanmerken, hoe beminnelijker Hij ongetwijfeld voor ons zal wezen, en onze genegenheden jegens Hem des te meer zal doen ontsteken. God wil van ons niet bemind worden als een onvruchtbare wildernis of als een land van duisternis voor ons. Ook wil Hij niet dat wij Hem om niet zouden dienen, Jer. 2: Jes. 45: 19. Hij zou het zich veeleer tot schande rekenen, door ons als onze God erkend te worden, indien Hij niet een stad, een onvergankelijke erfenis voor ons bereid had, Hebr. 11: 4, dat is, door zijn weldaden aan ons te schenken en ons met gunsten te overladen, ten blijke dat Hij ons het eerst heeft lief gehad, zodat de weg en het middel, om onszelf in de liefde Gods te bewaren, is, op zijn barmhartigheid ten eeuwigen leven te blijven hopen en wachten, Judas vs. 21.

De vierde of laatste hoedanigheid, welke wij, tot hetzelfde einde als het voorgaande nodig hebben, is, dat wij wel overtuigd moeten zijn van een genoegzame kracht en vermogen, om onze plicht op een Gode aangename wijze te willen betrachten en metterdaad waar te nemen, totdat ons het genot der hemelse gelukzaligheid mag te beurt vallen. Dit strijdt met de dwaling dergenen, die menen dat het genoeg is, als wij maar kracht hebben om de heiligheid te beoefenen, zo wij willen, of om te willen, als

wij er maar lust in hebben. En deze is die genoegzame kracht, waarvoor zij zo ernstig strijden, als voor een grote weldaad, aan het mensdom, door de algemene verlossing van de Heiland der wereld toebedeeld. Ook staat dit tegenover de dwaling dergenen, die menen dat de praktijk der Godzaligheid en der goddeloosheid even gemakkelijk is, uitgezonderd dat de eerste verandering van zondige en ondeugende gewoonten wat moeilijk, en het dulden der vervolgingen wat bezwaarlijk zou wezen, doch dat dit laatste een zeldzamer geval zou zijn, sinds de koninkrijken der wereld tot het aannemen van Jezus' leer en godsdienst zijn overgebracht; of die menen, dat God alleen van de mens eist, dat hij zijn best, of zoveel doe als hem mogelijk is, en dat het onverstandig en onredelijk zou zijn, te zeggen dat zij niet kunnen verrichten, wat zij al kunnen doen. Volgens het oordeel dezer lieden zou het nodeloos zijn, onszelf veel te bekommeren over de genoegzame kracht tot een heilig leven. Om nu tegen deze dwalingen de voorgemelde stelling te staven en te bevestigen, zullen de volgende bewijsredenen dienen:

Eerstelijk, zijn wij van nature dood in zonden en misdaden, en onbekwaam om iets dat geestelijk goed is te willen of te doen, ondanks de verlossing, door Jezus Christus teweeggebracht, tenzij wij werkelijk daartoe door des Heeren Geest bewrocht zijn, Ef. 2: 1, Rom. 8: 7-9. Zij, die genoegzaam verlicht en verootmoedigd zijn, weten wel, dat dit natuurlijker wijze met hen het geval is, en dat hun niet alleen de uitvoerende macht om goed te doen ontbreekt, maar ook voornamelijk een hart om het te willen en om er lust of behagen in te hebben, en dat zij, indien God niet in hen -werkt het willen en het werken, nooit enig Gode aangenaam werk zullen kunnen verrichten, Phil. 2: 13, ja dat, als Hij hen aan henzelf overgeeft, nadat Hij het goede werk in hen begonnen heeft, zij zeker snode afvalligen zullen worden, en dat dus hun laatste veel erger zou zijn dan hun eerste. Hieruit. mogen wij dus besluiten, dat hij, die kloekmoedig de volbrenging der Wet op zich nemen wil, zonder wel overreed te zijn van de voegzame en genoegzame kracht om hartelijk te willen, zowel als te volbrengen, alles wat zij van hem eist, en om dus het gans e werk der gehoorzaamheid op een God aangename wijze te verrichten, in genen dele ooit waarlijk vernederd en tot de kennis van zijn gemoed en bedorven hart gebracht werd. En tevens dat een zodanig mens, hij moge er belijdenis van doen zoo- veel hij wil, nooit de leer der oorspronkelijke zonde en bedrevenheid des harten geloofd heeft.

Ten tweede tonen zij, die menen, dat de oprechte overeenstemming met de Wet, in gewone gevallen, zulk een gemakkelijke zaak is, dat zij noch deze noch zichzelf kennen. Of zou het zo licht vallen, gelijk men meent, niet alleen tegen zijn eigen vlees te worstelen, maar ook te strijden tegen de overheden, de machten en de geestelijke boosheden in de lucht, Ef. 6: 12. Zou het een zo gemakkelijke zaak zijn, geen heimelijke lust, geen begeerte in zich te voeden, volgens het tiende Gebod? De apostel Paulus vond de gehoorzaamheid aan dit gebod zó moeilijk, dat zijn begeerlijkheid des te groter werd, vanwege deze Wet zelf, Rom. 7: 7, 8. Ons werk is niet alleen, om onze ondeugende gewoonten te veranderen en te verbeteren, maar ook om de bedorven natuurlijke neigingen, die deze begeerten voeden, te doden, en niet alleen het volbrengen der zinnelijke lusten aan onszelf te weigeren, maar ook vervuld te zijn met een heilige liefde en begeerte.

En deze beteugeling en inbinding van het volbrengen der zondige lusten, en het tegenstreven van dezelve door tegenovergestelde daden, is in velerlei gevallen gelijk aan het afsnijden der rechterhand en het uitrukken van het rechteroog, Matth. 5: 29, 30. Was nu de gehoorzaamheid zo gemakkelijk, vanwaar kwam het dan, dat de

Heidenen, in het algemeen, die dingen deden, welken hun eigen geweten, als des doods waardig, veroordeelde, Rom. 1: 32, en dat velen onder ons nog zoeken in te gaan door de enge poort, doch niet kunnen, Luc. 13: 24, en dat er zo vele geloften en goede voornemens tot gehoorzaamheid verbroken en de volbrengingen van onze boze lusten en driften daarentegen te meerder worden, hoewel ondertussen de vrees voor de eeuwige verdoemenis het geweten smartelijk drukt en pijnigt? En wat hun aangaat, die de vervolging van de godsdienst als iets zeldzaams in deze laatste tijden aanmerken, men heeft goede reden om deze te verdenken, als lieden van deze wereld, die haar als de hun beminnen en daarin grotelijks hun geluk en vermaak stellen; anders zouden zij zekerlijk wel bevinden, dat de nationale godsdienstbelijdenis hen, die waarlijk godvruchtig zijn, geenszins van verscheiden soorten van vervolging ontheft. En onderstel al eens, dat de mensen ons niet om de godsdienst vervolgden, baart het echter geen grote moeilijkheid en vele zwarigheden, dat men zware verongelijkingen der mensen uit anderen hoofde 'moet verdragen, en dat men vanwege de gewone Goddelijke Voorzienigheid, verliezen, armoede, lichaamssmartten, langdurige ziekten of een ontijdige dood ondergaan moet? Of zou het licht vallen, dit alles met zulk een hartelijke liefde tot God en tot onze vijanden en beledigers, om zijnentwil, ja met zodanige lijdzame berusting in zijn wil, en met zo veel gelatenheid te verdragen, als Gods Wet dit van ons eist?

Ik erken wel dat Gods werk zeer gemakkelijk en vermakelijk valt voor hen, die God ten overvloede daartoe in staat gesteld en door Zijn Geest gesterkt heeft. Maar zij, die deze bestendige godsvrucht en het heilig leven van een christen als een lichte zaak aanmerken voor de mensen, in hun algemenen of gewone toestand tonen hun onvoorzichtigheid, door de algemene bevinding van Heidenen en Christenen tegen te spreken. Hoewel vele plichten niet veel arbeid van lichaam en geest vereisen en met gemak konden gedaan worden als wij maar gewillig waren; zo is het echter gemakkelijker een berg te verzetten, dan het hart te bewegen en te doen overhellen tot het willen en het werken van deze plichten. Ik behoef mij niet te bekommeren over hen, die menen dat alle mensen kracht genoeg hebben tot een heilig leven, omdat zij hun pogingen daartoe kunnen aanwenden, dat is, alles doen wat zij kunnen. Want God eist Eén werkelijke vervulling van al zijn geboden. Wat toch zal er van worden? Zal de Wet maar, zonder volbrenging van ons afgeschoven worden, indien wij met al onze pogingen haar gebod in generlei mate kunnen opvolgen? En zouden zulke pogingen bij God voor een genoegzame heiligheid gerekend worden? En wat zal het wezen, als wij zelfs niet eens behoorlijk kunnen pogen? Zeker, indien 's mensen bekwaamheid de maatstaf van een dode aangename plicht ware, dan zouden de geboden der Wet maar zeer luttel betekenen.

Ten derde: Gods wijsheid heeft de mensen altijd een goede overtuiging verleend omtrent een genoegzame kracht en sterkte, opdat hij tot het willen en doen van zijn plicht mocht in staat gesteld worden. De eersten Adam was zulk een kracht geschonken, en wij hebben geen reden om te denken, dat hij er onkundig van was, of dat hij behoefde te vrezen van aan zijn eigen verderf te zullen overgelaten worden; omdat hij geen bederf in zich had, voor hij dit zelf had teweeggebracht, door tegen zijn kracht te zondigen. Toen hij dit vermogen en deze sterkte verloren had, kon hij de beoefening der heiligheid niet weder verkrijgen, totdat hij bekend werd met een betere kracht, waardoor het hoofd des Satans of de kop der Slang, Gen. 3: 15, zou vermorzeld worden.

Onze Heere Christus kende ongetwijfeld de oneindige macht zijner Godheid, om Hem in staat te stellen tot alles, wat Hij in onze natuur te doen en te lijden had; Hij wist dat

de Heere Hem hielp en Hem helpen zou, en dat Hij derhalve niet te schande of beschaamd gemaakt zou worden, Jes. 50: 7. De H. Schrift toont ons ook welk een overvloedige verzekering van kracht en vermogen God zelf gaf aan Mozes, Jozua, Gideon en anderen, toen Hij hen riep tot de gewichtige ambten, welke zij vervolgens loffelijk bekleedden; gelijk ook mee aan de Israëlieten in het algemeen, wanneer Hij hen wilde gebruiken, tot ten onderbrenging van de oude inwoners van Kanaän. De Zaligmaker zelf wilde dat de zonen van Zebedeus, die naar de hoogste ereplaatsen van Zijn Rijk dongen, alvorens overdachten, of zij wel bekwaam waren, om zijn drinkbeker te drinken en met de doop gedoopt te worden, waarmee Hij gedoopt werd, Matth. 20: 22.

De heilige Paulus bemoedigt de gelovigen tot een heilig leven, door hen te overtuigen, dat de zonde over hen niet heersen zou, omdat zij niet onder de Wet, maar onder de genade waren, Rom. 7: 18, 14, en hij vermaant hen om krachtig te zijn in de Heere en in de sterkte zijner macht, opdat ze mochten kunnen staan tegen de listige omleidingen des duivels, Ef. 7: 10, 11; zo wekt de heilige Johannes ook de gelovigen op, om de wereld niet lief te hebben, noch iets dat in de wereld is, omdat zij sterk waren en de wereld overwonnen hadden; Joh. 2: 14, 15. Zij, die te voren van God geroepen zijn, om wonderwerken te verrichten, worden eerst met de gave des vermogens om dezelve uit te werken, beschonken. En geen wijs mens zal enige pogingen aanwenden, om dezelve uit te werken, zonder dat hij deze gave kent of bezit; evenzo gaat het ook met de mensen, die dood in de zonden zijn en tot een heilig leven geroepen worden, hetgeen niet zonder een groot wonder in hen kan teweeggebracht worden. Want de zodanigen ontdekt God eerst de gave der macht tot dat grote werk, opdat Hij hen tot deze wonderbare onderneming op een redelijke wijze bemoedigen mocht.

DERDE BESTURING.

Het middel om de heilige begaafdheden en hoedanigheden, welke noodzakelijk zijn, om ons tot de onmiddellijke beoefening der Wet te vormen en in staat te stellen, is, dat wij dezelve door onze gemeenschap met Christus, uit Zijn volheid ontvangen, en om tot deze gemeenschap te geraken, moeten wij in Christus, en Hij zelf, door een verborgen vereniging, in ons wezen.

VERKLARING.

Te dezer plaats hebben wij zo grote reden als ergens elders, om met de heiligen apostel te zeggen en te erkennen, dat de verborgenheid der Godzaligheid, buiten allen twijfel groot is, ja zo groot, dat geen menselijk hart of verstand dezelve ooit zou begrijpen, indien God haar niet in het Evangelie door een bovennatuurlijke openbaring bekendgemaakt had, 1 Joh. 2: 14, 15. - Dan, hoe klaar dit ook in de gewijde Schriften geopenbaard is, zo heeft toch de natuurlijke mens geen ogen om het te zien, want het is een dwaasheid voor hem, en al drukt God het nog zo duidelijk en eigenlijk uit, hij zal toch steeds denken, dat God hem raadselen of gelijkenissen voorstelt. Ja, ik twijfel niet, of het is en blijft zelfs iets zo onverstaanbaars voor vele waarlijk godvruchtige mensen, die op deze wijze een heilige natuur ontvangen hebben. Want de apostelen zelf hadden het zaligmakend nut en voordeel daarvan reeds, eer de Trooster dit klaar aan hen ontdekt had, Joh. 14: 28, en zij wandelden reeds in Christus, als de Weg tot de Vader, eer zij duidelijk wisten, dat Hij de Weg, de Waarheid en het Leven was, Joh. 14: 5. De besten onzer kennen hier ook nog maar ten dele en moeten de volmaakte kennis eerst in de andere wereld verwachten.

Het is een grote verborgenheid, dat de heilige gestalte en geschiktheid, waarmee onze zielen voorzien en tot dadelijke beoefening van Gods Wet, in staat gesteld worden, te verkrijgen is, door die uit Christus' volheid te ontvangen, als iets, dat reeds bereid en voor ons tot een bestaan en aanwezen gebracht en: als een schat bewaard is in Christus.

En dat, gelijk wij gerechtvaardigd worden door een gerechtigheid, in Christus gewrocht en aan ons toegerekend, wij dus ook geheilgd moeten worden door een zodanige heilige gestalte en begaafdheid, als het eerst in Christus voor ons gewrocht en volmaakt, en vervolgens aan ons toegerekend is. En gelijk onze natuurlijke verdorvenheid oorspronkelijk in de eersten Adam is voortgebracht en uit hem in ons is voortgeplant, zo is ook onze nieuwe natuur en heiligheid eerst in Christus voortgebracht, en van Hem tot ons afgedaald, of als het ware overgezet; zodat wij in het bewerken of voortbrengen van die heilige gestalte in ons, geenszins met Christus medewerken, maar dezelve alleen voor ons aan te nemen als voor ons gereedgemaakt, tot onze heiligen wandel behoorlijk te gebruiken hebben. Dus hebben wij gemeenschap met Christus, in het ontvangen van die heilige gesteldheid van geest, welke oorspronkelijk in Hem, was. Want het is een gemeenschap, waarin die onderscheiden personen met elkaar dezelfde dingen gemeen hebben, 1 Joh. 1: 3. Deze verborgenheid is zo groot, dat wij, ondanks al het licht van het Evangelie, gewoonlijk denken, dat wij een heilige gestalte verkrijgen moeten, door dezelve op nieuw in onszelf voort te brengen, en die in ons eigen hart uit te werken.

Hierom nemen vele ernstige godsdienstigen zeer veel moeite, om hun bedorven natuur te doden en een heilige gemoedsgesteldheid te verwerven, door met allen ijver te streven naar de ten onderbrenging hunner zondige lusten, en door met alle kracht de beweegredenen tot Godzaligheid in hun zielen in te drukken, werkende onophoudelijk, om even als het vuur uit een keisteen, ook een en andere goede hoedanigheden,

uit hun harten te trekken. Want zij menen dat zij, hoewel reeds gerechtvaardigd door de gerechtigheid van Christus, nochtans door de heiligheid, welke zij zelve werken, moeten geheiligd worden. En hoewel zij, nederigheidshalve, wel gewoon zijn dit een uitgestorte genade te noemen, denken zij echter dat zij de instorting daarvan, op dezelfde wijze moeten verkrijgen, als of dezelve ten enenmale door hun pogingen verworven ware.

Om deze reden achten zij het begin van of de ingang tot een Godzalig leven, zeer nauw, moeilijk en onbehaaglijk, omdat zij zo veel moeite en tegenstrevingen in hun harten en neigingen ontmoeten, om dezelve behoorlijk te vernieuwen, te veranderen, te verbeteren. Maar beter ware het voor hen, dat ze wisten, hoe dit beginsel, deze intrede tot een heilig leven, niet alleen streng en onaangenaam, maar volslagen onmogelijk is, in zover als de ware weg en wijze, om de zonden in ons ten onder te brengen en te doden, en ons tot deugd en heiligheid te verlevendigen en aan te sporen, gelegen is in het ontvangen van onze nieuwe natuur uit de volheid van Christus. En dat wij niet meer tot het voortbrengen van deze nieuwe natuur kunnen bijbrengen, dan tot de oorspronkelijke zonde, hoewel wij meer tot het ontvangen van deze laatste aanbrengen. Want zo deze goede lieden dit wisten en wel bedachten, zouden zij zich veel bitteren angst en een groten en lastige, kwalijk besteden arbeid kunnen besparen, en hun pogingen, om door de enge poort in te gaan op een wijze leren aanwenden, die aangenamer, bevalliger en voorspoediger zou zijn.

Een tweede grote verborgenheid in de weg der heiligmaking is de heerlijke wijze, waarop onze gemeenschap met Christus plaats heeft, door die heilige hartgesteldheid van Hem te ontvangen. Dit geschiedt door ons zijn in Christus en door Christus Zelf binnen in ons te hebben, en dit niet enkel ten opzichte van zijn algemene overalteenwoordigheid, uit hoofde zijner Godheid, maar door een zo nauwe vereniging, als die is, welke ons met Hem tot één Geest en één vlees maakt, hetwelk alleen het bijzonder voorrecht is dergenen, die waarlijk geheiligd worden.

Ik mag dit wel een verborgen of een geheime vereniging noemen, naardien de heilige Paulus het in een brief vol van geheimenissen, een grote verborgenheid noemt, Ef. 5: 32, daardoor aanduidende, dat deze verborgenheid ook alle anderen in grootte overtreft. Dit is een der drie geheimzinnige verenigingen, die de hoofdverborgenheden van de godsdienst uitmaken; de twee anderen zijn: de vereniging der drie Goddelijke Personen, in één Goddelijk Wezen, en de vereniging der Goddelijke en menselijke natuur in één Persoon, namelijk in de God-mens Jezus Christus.

En, hoewel wij ons geen denkbeeld, van de wijze van een dezer drie verenigingen, in onze verbeelding maken kunnen, aangezien de diepte en hoogte dezer verborgenheden ver boven onze bevassing gaat, zo hebben wij echter alle redenen, om ze allen te geloven, wijl ze allen klaar in de Heilige Schrift geopenbaard zijn en de noodzakelijke grondslagen voor andere stukken der christelijke leer uitmaken. In het bijzonder is deze vereniging van Christus en de gelovigen klaarblijkelijk te zien in verscheiden plaatsen van het Nieuwe Verbond, welke ons verzekeren dat Christus in de gelovigen is en woont, Joh. 6: 56, 14: 20, en zij samen zó verenigd zijn, dat ze tot één Geest worden, 1 Cor. 6: 17, *dat ze leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en Zijn benen en beide tot één vlees worden*, Ef. 5: 30, 31. Ja, deze vereniging wordt verder door verscheiden gelijkenissen in de Heilige Schrift opgehelderd, welke gans geen overeenkomst zouden hebben met de vergeleken zaak, en veeleer zouden dienen, om ons door het verduisteren der Waarheid te misleiden of te verbijsteren, dan door haar opheldering ons te lering en te onderrichten, indien er geen ware en eigenlijke vereniging tussen Christus en de gelovigen plaats had.

Deze toch wordt vergeleken met de vereniging, welke tussen God de Vader en Zijn Zoon Christus plaats heeft, Joh. 14: 20, 17: 21-23; met die er is tussen de wijnstok en de ranken, Joh. 15: 4, 5, tussen het hoofd en het lichaam des mensen, Ef. 1:22, 23, alsook tussen het brood en zijn eter, Joh. 6: 51, 53, 54. Ook wordt dezelve niet alleen vertoond in, en vergeleken met, maar tevens ook verzegeld door het heilig Avondmaal, waarin en bij noch de transsubstantiatie der Roomsgezinde noch de consubstantiatie der Lutheranen noch de geestelijke tegenwoordigheid van Christus' lichaam en bloed voor de ware gelovigen, welke andere Protestanten beweren, in enig opzicht kunnen bestaan: want indien wij ons kunnen verbeelden dat Jezus' lichaam en bloed, niet waarlijk, (hetzij dan op een geestelijke of lichamelijke wijze) door de gelovigen in het Avondmaal gegeten en gedronken wordt, zo zullen wij het brood en de wijn, gepaard met de woorden der instelling, niet alleen tot blote tekenen, maar zelfs tot zodanige tekenen maken, als meer bekwaam zijn om valse denkbeelden in ons aan te kweken, dan ons in de waarheid te bevestigen; gelijk er mee in deze vereniging niets zo onmogelijk voor, of zo strijdig met de rede is, wat ons zou kunnen dringen, om van de duidelijke en gewone zin der Schriftuurplaatsen, welke dezelve uitdrukken en ophelderen, af te gaan. Want, al is Christus in de hemel en al zijn wij op deze aarde, zo kan Hij toch onze *zielen en lichamen, op zulk een afstand, genoegzaam* en zonder enige wezenlijke verandering in een van beide, met elkaar verenigen door dezelfde oneindige Geest, die in Hem en in ons woont, waardoor ons vlees dan, aldus door Zijn Geest verlevendigd, Mei waarlijk het zijne en het zijne het onze wordt, alsof wij inderdaad zijn vlees aten en Zijn bloed dronken. Want Hijzelf wil in ons wonen door Zijn Geest, die één is met Hem, en die ons nader en nauwer met Christus verenigen kan, dan waartoe enige stoffelijke zelfstandigheid bij machte is, ja een vaster en onkreukbaarder vereniging tweebrengt, dan er, buiten deze ergens in deze wereld bestaat.

Hieruit nu volgt geenszins, dat de gelovige niet Christus één persoon uitmaakt; zomin als Christus, door de straks gemelde hogere vereniging, één Persoon met zijn Vader uitmaakt. Ook wordt de gelovige hierdoor niet tot een God gemaakt, maar alleen tot een stempel van God, zoals het lichaam en de ziel van Christus is, en dus wordt hij veeleer het levendig werktuig des Geestes, dan zijn voornamen oorzaak. Ook wordt de gelovige hierdoor niet op een noodzakelijke wijze volmaakt in heiligheid, noch Christus in een zondaar hervormd; neen in genen dele; Christus weet volkomen, hoe Hij door zekere trappen en middelen in de gelovigen wonen kan en wil, en hoe Hij hen, voor zover Hij aldus in hen woont, zal heiligmaken.

En hoewel nu deze vereniging een zo hoog en voortreffelijk voorrecht schijnt te zijn, dat wij arme en geringe schepselen haar onwaardig gerekend mogen worden, zo zouden wij nochtans, als wij wel acht geven op de dierbaarheid van het bloed van Gods Zoon, waardoor wij vrijgekocht en verlost zijn, Gode zelf oneer aandoen, indien wij niet een zodanige wonderdadige verheffing en bevordering tot de hoogste waardigheid, waarvoor redelijke schepselen vatbaar zijn, door de verdiensten van dat bloed hoopten te verkrijgen. Ook is er in deze vereniging niets, dat met het oordeel onzer zinnen strijdt, omdat de band dezer vereniging, als van een geestelijke aard zijnde, niet onder het oordeel der zinnen of des vleses valt.

Verscheiden geleerde mannen van deze tijd erkennen geen andere vereniging tussen Christus en de gelovigen, dan een zodanige, als er tussen de volslagen van elkander afgescheiden personen of zaken, door hun onderlinge betrekking tot elkaar kan plaats hebben, en op die voet verklaren zij dan ook de Schriftuurplaatsen, welke van deze

vereniging gewagen. Wanneer Christus het Hoofd der Kerk geheten wordt, zo menen zij, dat men hierdoor een staatkundig Hoofd of Gezaghebber moet verstaan. Wanneer Christus gezegd wordt in de zijnen, en de Zijnen in Hem te zijn, denken zij, dat dit eigenlijk wil zeggen, dat Christus' wet, lering, genade en heil, of wel de ware Godzaligheid in hen plaats heeft, of door hen omhelsd is; zodat Christus hier niet persoonlijk, voor Zichzelf, maar iets anders buiten en door Hem gewrocht, zon moeten verstaan worden. Zo ook, als de gelovigen gezegd worden, met Christus één Geest en één vlees uit te maken, verstaan zij dit van de overeenkomst hunner harten en genegenheden met de wetten en leringen van Christus, alsof de grootte der verborgenheid der vereniging, eer bestond in een harde figuurlijke wijze van spreken of in een duistere en oneigenlijke uitdrukking, dan in de diepte en afgetrokkenheid der zaak zelve, en alsof Christus en zijn Apostelen zich vermaakt hadden met duistere en ingewikkelde gezegden, wanneer zij van klare en lichtelijk verstaanbare zaken tot de gemeente spraken.

Aldus wordt nu die grote verborgenheid, namelijk de vereniging der gelovigen met Christus, welke de eer en de roem der Kerk uitmaakt en te voren, zowel door de Kerkvaders en vele uitmuntende Protestantse godgeleerden, vooral door de schrijvers over de leer van het heilig Avondmaal, als door een bijkans algemene toestemming der Kerk in vele eeuwen, hogelijk erkend en geredelijk aangenomen was, uit het nieuwe ontwerp van Godgeleerdheid geschrapt.

De reden van de uitschrapping dezer verborgenheid is geenszins, zoals ik naar de aard der liefde denk, omdat deze nieuwe geleerde verbeteraars van het godgeleerde stelsel dezelve minder dan de beide andere geheimzinnige vereeningen zouden kunnen verdedigen, en de tegenwerpingen van zulke trotse haarklovers, die niet willen geloven, hetgeen zij niet kunnen begrijpen, niet evenzeer tekeer gaan en weerleggen, maar veeleer omdat zij menen, dat een der sterkten van het Antinomianisme, in de gemelde gewone leer, onbemerkt of bedekt zou opgesloten zijn, en dezelve strekken zou om de mensen opgeblazen te maken met en door de vaste overtuiging of verzekering, dat ze reeds gerechtvaardigd zijn en het eeuwige leven reeds in zichzelf bezitten, en dat zij nu niet langer behoeven af te hangen van de onzekere betrachting der voorwaarden van een oprechte gehoorzaamheid tot zaligheid, waardoor zij de eigenlijke grondslagen van een heilig levensgedrag ten enenmale het onderste boven gekeerd oordelen.

Maar de wijsheid Gods heeft een ander soort van grondslag voor een heilig levensgedrag gelegd, dan zij zich verbeelden, waarvan deze geestelijke vereniging, (welke door deze nieuwe bouwmeesters verworpen wordt) de voornaamste steen naast de grote Hoeksteen zelf is. En, in tegenoverstelling van hun bedorven uitleggingen der heilige Schrift, welke dit bewijzen, houd ik staande, dat onze vereniging met Christus de oorzaak is van onze onderwerping aan Christus, als een regeerkundig Hoofd in alles, en van onze verkleefdheid aan zijn wetten, leer, genade, heil en aan alle godsvrucht, zowel als van onze overeenstemming met Hem in onze harten en genegenheden; zodat dezelve geenszins met deze een en dezelfde zaak kunnen uitmaken. En deze mijn vaststelling en verzekering is dienstig en van nut, tot het des te beter verstaan van de voortreffelijkheid dezer vereniging. Deze toch is geen voorrecht, dat wij door een oprechte gehoorzaamheid of heiligheid verkrijgen, noch ook een vergelding onzer goede werken, welke voor ons in het toekomstige leven bewaard zou worden. Maar zij is een voorrecht aan de gelovigen vergund, bij hun eerste intrede in een nieuwe of heiligen staat, waarvan al hun bekwaamheid ten goede afhangt, en waarop de gehele oprechte gehoorzaamheid aan de Wet volgt, als een vrucht, door haar

voortgebracht.

Nadat ik tot dusver deze Besturingen verklaard heb, zal ik nu nog aantonen dat, hoewel de waarheid, in dezelve begrepen, ver boven het bereik der natuurlijke rede is, deze nochtans ten klaarste ontdekt wordt aan hen, wier vorstanden verlicht zijn, om de bovennatuurlijke openbaring omtrent de verborgen wijze der heiligmaking, welke God ons in de Heilige Schrift geeft, wel te onderscheiden en te kennen.

Eerst zijn er verscheiden plaatsen in het gewijde Blad, die dit klaar uitdrukken. Sommige teksten tonen aan, dat alle dingen, tot onze zaligheid behorende, voor ons in Jezus Christus opgesloten en in Zijn volheid begrepen zijn, zodat wij ze van daar moeten hebben, of in het geheel niet, Coll. 1:19, Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou. En, in dezelfde brief wijst de apostel Paulus aan, dat de heilige natuur, waardoor wij voor en in God leven, het eerst in ons wordt voortgebracht door Jezus' dood en verrijzenis, Coll. 2: 11, 14. *In welken (Christus namelijk) gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt; in de uittrekking van het vleselijk, zondig lichaam, met Hem begraven zijnde in de doop, en mee levend gemaakt met Hem, toen gij dood waart in zonden, door u alle misdaden te vergeven, en u door zijn verrijzenis als tot een nieuw leven, te verwekken. Want God heeft ons gezegend met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus, Ef. 1:3 1).* Een heilige gesteldheid van Geest, met al haar noodzakelijke bekwaamheden, moet hier zeker mee begrepen worden onder al deze geestelijke zegeningen, en deze zijn ons in de persoon van Christus gegeven in de hemel, als bereid en opgezameld en bewaard in Hem, voor ons, terwijl wij hier op aarde zijn; waarom wij ook al onze begaafdheden van Hem moeten hebben, of ze nooit of van niemand anders verkrijgen kunnen. Het is waar, sommigen verkiesen hier te lezen, gelijk in de Engelse kanttekening staat: in alle hemelse dingen, omdat in het oorspronkelijke noch plaats, noch zaak wordt uitgedrukt.

Maar de eerstgemelde lezing van de tekst is boven die der kanttekening te kiezen, omdat ze de eigenlijke zin der oorspronkelijke Griekse spreekwijze uitdrukt, welke in twee andere plaatsen van deze brief, als in Hoofdstuk 3: 10, en 6: 12, ook voorkomt, en dus ook noodzakelijk zó moet vertaald worden.

Een andere tekst, is die, welke ons doet zien en leert, dat Christus ons van God geworden of gemaakt is tot heiligmaking, zodat wij door Hem heilig kunnen leven; tot wijsheid; omdat wij door en in zijn kennis leren wijs worden tot zaligheid; tot rechtvaardigheid, omdat wij door de toerekening van zijn eigen gerechtigheid gerechtvaardigd worden; tot verlossing, 1 Cor. 1:30, omdat wij door Hem uit alle ellende gered en tot het genieten van zijn heerlijkheid en van de eeuwige gelukzaligheid verwaardigd worden.

Andere schriftuurplaatsen geven mee duidelijk te kennen, dat wij door het deelgenootschap aan Hem, onze heiligheid uit zijne volheid ontvangen, uit welke ons genade voor genade toevloeit, Joh. 1: 16, 17, welke genade overeenkomstig is met de Wet door Mozes gegeven, welke noodwendig de genade der heiligmaking moet insluiten. *Deze onze gemeenschap is met de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus. God is een Licht. En indien wij in het licht wandelen, zo hebben wij gemeenschap met Hem en met elkander, 1 Joh. 1: 3, 5, 6, 7.*

Hieruit mogen wij besluiten dat ons deelgenootschap met God en Christus in het bijzon- der insluit een leven in het licht des Geestes en een heiligen en rechtvaardige wandel. Ook zijn er nog andere teksten, die het bewijs dezer ganse besturingen ten volle in zich behelzen, aantonende niet alleen dat onze heilige begaafdheden in

Christus eerst voor ons aanwezig zijn, maar dat wij dezelve ook door de vereniging met Christus ontvangen. Want zo spreekt de apostel Paulus in 1 Coll. 3: 10, 11, *Gij hebt de nieuwe mens aangedaan die vernieuwd wordt naar het evenbeeld desgenen, die hem geschapen heeft, daar Christus is alles in allen.*

En wederom in de eerste brief aan de Corinthen Hoofdstuk 6: 17, *"Die met de Heere verenigd is, is de Geest met Hem Gal. 2: 20. Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. 1 Joh. 5: 11, 12. Dit is het getuigenis, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft. En ditzelfde leven is in Zijn Zoon; die de Zoon heeft, heeft het leven; die de Zoon niet heeft, heeft het leven niet."*

Kunnen wij wel duidelijker onderrichting van God begeren, dat de ganse volmaaktheid van de nieuwe mens in Christus is, en die gehele geestelijke natuur en het leven, waardoor wij Gode leven, bestaat in heiligheid. En dat wij in Hem zo onafscheidelijk zijn vastgesteld, dat wij Hem niet kunnen bezitten, indien wij niet met Hem verenigd zijn, en Hij zelf in ons blijft?

Draag dan zorg, o Christen, dat gij door de vooroordelen en verharding uws harten, God niet tot een leugenaar maakt, door dit heerlijk getuigenis, hetwelk God ons van Zijn Zoon gegeven heeft, niet te gehoeven.

Ten tweede: het heeft Gode behaagd, deze verborgen wijze onzer heiligmaking door verscheiden overeenkomsten en door zoveel gelijkenissen op te klaren, dat er geen twijfel overblijft of zij is een waarheid, en wel een waarheid, aan welker kennis en geloof ons alles gelegen is.

Ik zal de voornaamste dezer overeenkomsten proberen samen te trekken, en kort aantonen, waarin de kracht dezer gelijkenissen bestaat, latende aan hen, die geestelijk zijn, over, hun overdenkingen hieromtrent verder uit te breiden. Wij ontvangen van Christus een nieuwe heilige natuur en gestalte, waardoor wij bekwaam gemaakt worden tot een heiligen wandel, door de vereniging en gemeenschap met Hem, op dezelfde wijze.

1. Gelijk Christus in onze natuur leeft door de Vader Joh. 6: 57.
2. Gelijk wij de oorspronkelijke zonde, en de dood, van de eersten Adam tot ons overgegaan, ontvangen hebben, Rom. 5: 12, 14, 16, 17.
3. Gelijk het natuurlijk lichaam het gevoel, de beweging en het voedsel ontvangt van het hoofd, Coll. 2: 12.
4. Of, gelijk de takken hun vocht, de sappen en de vruchtbaarmakende kracht ontvangen van de wijnstok, Joh. 15: 4, 5.
5. Gelijk de vrouw vruchtbaar gemaakt wordt uit kracht der echtvereniging met haar man, Rom. 7: 4.
6. Gelijk de stenen tot een heiligen tempel worden, wanneer ze op het fundament gebouwd en met de uitersten Hoeksteen verenigd worden, 1 Petrus 2: 4, 5, 6.
7. Gelijk wij de voedende kracht van het brood ontvangen door het te eten, en van den- wijn, door die te drinken, Joh. 6: 51, 55, 57, welke laatste gelijkenis gebruikt wordt, om ons de verzegeling onzer gemeenschap met Christus in het heilig Avondmaal aan te duiden.

Hier hebben wij zeven gelijkenissen als voorbeelden bijgebracht, van welke de een de verborgenheid, waarvan hier gesproken wordt, meer opheldert dan de andere, maar toch allen enigermate te kennen geven, dat ons nieuwe leven en onze heilige natuur eerst is in Christus en vervolgens in ons, door een ware en eigenlijke vereniging en gemeenschap met Hem.

Wil iemand zeggen, dat de gelijkenissen van Adam en zijn zaad, en van een door het huwelijk verenigd paar, eer voor een betrekkelijke dan een wezenlijke vereniging tussen Christus en ons is te houden, die bedenke, dat alle volken werkelijk uit één bloede gemaakt zijn, hetwelk eerst was in Adam, Hand. 17: 26, en dat de eerste vrouw uit het lichaam van Adam gemaakt, en wezenlijk been was van zijn beenderen en vlees van zijn vlees. En met dit eerste gehuwde paar wordt de geheimzinnige vereniging van Christus en zijn gemeente treffend vergeleken, Gen. 2: 22, 23, 24; vergelijk met Ef. 5: 30, 31, 32. Ook veronderstellen deze beide gelijkenissen een gans nauwe en volmaakte vereniging, omdat zij, die met de Heere verenigd zijn, niet alleen één vlees, maar één Geest met Hem zijn.

Ten derde: het einde van Christus' menswording, van Zijn dood en verrijzenis was, om een heilige natuur en gestalte voor ons in zichzelf te bereiden en te vormen, om aan ons door vereniging en gemeenschap met Hem medegedeeld te worden, en niet, om ons in staat te stellen, de eersten oorsprong van een zodanige heilige natuur in ons zelf door onze eigen pogingen voort te brengen.

I. Door Zijn menswording werd een mens geschapen in een nieuwe heilige gestalte, nadat de heiligheid van de eersten mens door de eerste overtreding was bedorven en vernietigd geworden; deze nieuwe gestalte was veel uitnemender dan die van de eersten Adam immer geweest is, omdat hier een mens wezenlijk met God verenigd was door een nauwe onafscheidelijke vereniging van de Goddelijke met de menselijke natuur in de één Persoon, Christus; zodat deze naturen in haar verrichtingen met elkander gemeenschap hadden, en Christus in Zijn menselijke natuur werken kon door de kracht, die aan de Goddelijke eigen was, waarin hij was één God met de Vader. De woorden, welke Hij op aarde zijnde sprak, sprak Hij niet van zichzelf, door een bloot menselijk vermogen, maar de Vader, die in Hem woonde, deed de werken, Joh. 14: 10.

Waarom toch was het, dat Christus des mensen gevallen natuur in een zo wonderbare gestalte van heiligheid herstelde, door haar zover te brengen, dat zij leefde en werkzaam was door de gemeenschap met God, daarin levende en werkende? Een der grote einden hiervan was voorzeker, opdat Hij deze voortreffelijke gestalte aan zijn zaad, dat uit Hem, en in Hem geboren zou worden, door Zijn Geest, als de Tweede Adam, de levendmakende Geest, mocht mededelen, opdat gelijk wij het beeld des aardse mens gedragen hebben, wij also ook het beeld des hemels, hier in heiligheid en hiernamaals in heerlijkheid, dragen mochten, 1 Cor. 15: 45, 49.

Zo werd Hij geboren als Emmanuël, God met ons; vermits de volheid der Godheid met alle heiligheid, eerst in Hem lichamelijk woonde, namelijk in zijn menselijke natuur, opdat wij met die volheid in Hem mochten vervuld worden, Matth. 1: 23, Col 2: 9, 10. *Zo kwam Hij uit de hemel neder, als het levende Brood, opdat, gelijk Hij door de Vader leefde, ook zij, die Hem eten, door Hem leven mogen*, Joh. 6: 51, 56, door hetzelfde leven Gods in hen, hetwelk eerst in Hem was.

II. Door Zijn dood maakte Hij zichzelf vrij van de schuld onzer zonden, Hem toegerekend, en van al die onzondige zwakheden zijner menselijke natuur, welke Hij om onzentwil, door zijn geboorte voor een tijd had medegebracht. Door zichzelf daarvan te bevrijden, bereidde Hij voor ons een bevrijding van onze ganse natuurstaat, welke zwak is, gelijk de zijne was, en ook door onze schuld en ons zondig bederf bezoedeld is. Alzo werd de verdorven natuurstaat, die in de heilige Schrift de oude mens genoemd wordt, samen met Christus gekruist, opdat het, lichaam der zonde

mocht teniet gedaan worden. En het wordt in ons vernietigd, niet door enige wonden, die wijzelf kunnen toebrengen, maar door ons deelgenootschap aan de bevrijding er van, door afsterven daaraan, hetwelk reeds voor ons door de dood van Christus is teweeggebracht, gelijk door onze Doop betekend wordt, waarin wij met Christus begraven worden door de toepassing van Zijn dood aan ons, Rom. 6: 2, 3, 4, 10, 11. "God, Zijn Zoon zedende in de gelijkheid "des zondigen vleses, voor de zonde (of als een offer voor "de zonde, zoals de kanttekening leest,) heeft de zonde veroordeeld in het vlees, opdat het recht der Wet vervuld "zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest," Rom. 8: 3, 4.

Merk hier wel op, dat hoewel Christus gestorven is, opdat wij door de gerechtigheid Gods en des geloofs mochten gerechtvaardigd worden en niet door onze rechtvaardigheid, die uit de Wet is, Rom. 10: 4-6, Filip. 3: 9.

Hij nochtans ook stierf, opdat het recht der Wet in ons vervuld mocht worden, en dat wel door het wandelen naar Zijn Geest, als de zodanigen, die in Jezus Christus zijn. Hij wordt in zijn dood vergeleken met een tarwegraan, in de aarde stervende, opdat het zijn natuur mocht voortzetten, door het voortbrengen van veel vruchten, Joh. 12: 24; met het Pascha, hetwelk geslacht werd, opdat daarvan een feest mocht gehouden worden, en niet brood, dat gebroken wordt, om te kunnen dienen tot voedsel voor hen, die het eten, 1 Cor. 5: 7, 8 en 2: 24, alsook met de geslagen steenrots, opdat er voor ons water om te drinken uit mocht vloeien, 1 Cor. 10: 4.

Hij is gestorven, opdat Hij Joden en Heidenen beide in zichzelf tot een nieuwe mens mocht scheppen, en Hij zijn zaad, namelijk, hen, die hun heilige natuur van Hem ontlenden, mocht zien in hen, J es. 53:3, 10. Indien deze schriftuurplaatsen wel overdacht werden, zouden zij ons genoegzaam doen zien, dat Christus gestorven is, niet opdat wij bekwaam zouden zijn, om in ons zelf een heilige natuur te vormen, maar om door de vereniging en gemeenschap met Hem, een zodanige te kunnen ontvangen, die reeds in Christus voor ons toegericht en gevormd is.

III. Door Zijn verrijzenis uit de doden nam Hij voor ons bezit van het geestelijk leven, dat nu ten volle voor ons bezorgd en tot ons recht en eigendom gemaakt is door de verdiensten van Zijn dood. Daarom worden wij gezegd samen met Christus levend gemaakt te zijn, zelfs toen wij dood waren in de zonden en met hem opgewekt, ja ook met Hem gezet te worden in de hemel, in Christus Jezus, als ons Hoofd, terwijl wij in onze personen nog op aarde blijven, Ef. 2: 3, 6.

Zijn opstanding was onze opstanding tot het leven van heiligheid, evenals Adams val onze val was in de geestelijke dood. Alzo zijn wijzelf niet de eerste makers en formeerders van onze nieuwe heilige natuur, evenmin als van ons oorspronkelijk verderf. Maar beide zijn voor ons te voren gewrocht, om er in te delen. Door de vereniging met Christus worden wij deelgenoten van dat geestelijk leven, dat Hij bij Zijn opstanding voor ons in bezit nam, en waardoor wij in staat worden gesteld, om de vruchten daarvan voort te brengen, gelijk de heilige Schrift dit door de gelijkenis van een huwelijksvereniging aanwijst, Rom. 7: 4. *Wij zijn aan Hem getrouwd, die uit de doden is opgewekt, opdat wij Gode vruchten dragen.* (Eng. Vert.)

De doop betekent, dat de opstanding van Christus, zowel als Zijn dood, ons wordt toegepast; daar wij in haar met Hem zijn opgewekt tot een nieuwigheid des levens, gelijk wij met hem begraven zijn, wordende ons daardoor geleerd, dat, overmits "hij der zonde gestorven is en Gode leeft, wij ook onszelf "achten moeten, wel der zonde dood te zijn, maar Gode te leven "door Jezus Christus onze Heere," Rom. 6: 4, 5, 10, 11.

Ten vierde: onze heiligmaking geschiedt door de Heilige Geest, door wien wij heilig leven en wandelen, Rom. 13: 16. De Heilige Geest nu rustte eerst op Christus in alle volheid, opdat Hij door Hem aan ons mocht worden medegedeeld; gelijk dit aan Johannes de Doper, door de gelijkenis van het neerdalen van een Duive uit de geopende hemel, op Christus bij Zijn Doop werd te kennen gegeven, Joh. 1: 32, 33. Wanneer Hij ons nu heiligt, doopt Hij ons in Christus, en verenigt ons met Christus door Zichzelf als de grote band der vereniging, 1 Cor. 12: 13, zodat volgens de spreekwijze der heilige Schrift, het dezelfde zaak is, Christus Zelf of de Geest van Christus in ons te hebben, Rom. 8: 9, 10. - Hij verheerlijkt Christus. Want Hij neemt hetgeen van Christus is en verkondigt het ons, Joh. 16: 11, 15. Hij schenkt ons een bevindelijke kennis van die geestelijke zegeningen, welken Hijzelf door de menswording, de dood en de opstanding van Christus voor ons bereid heeft.

Ten vijfde: de krachtig werkende oorzaken dezer vier voorname gaven en weldaden, welke in de voorgaande besturingen als noodzakelijk voorgesteld worden, om ons tot de dadelijke praktijk der heiligheid toe te rusten, zijn begrepen in de volheid van Christus en zijn als een schat in Hem voor ons weggelegd; terwijl de weldaden zelve, samen met haar oorzaken rijkelijk worden verkregen door de vereniging en gemeenschap met Christus.

Zo wij met Christus verenigd zijn, zullen onze harten niet langer gelaten worden onder de macht van zondige geneigdheden, of in een blote onverschilligheid om het goede of het kwade te begeren, maar zij zullen krachtdadig begaafd worden met een vermogen of een overhelling en neiging tot de beoefening van heiligheid, door de Geest van Christus, in ons wonende en ons neigend tot geestelijke dingen te bedenken, en tegen het vlees te begeren, Rom. 8:1, 4, 5. Gal. 5: 17.

Ook hebben wij in Christus een volkomen bevrediging met God en een hogere trap in zijn gunst, dan de eerste Adam had in de staat der onschuld, naardien de gerechtigheid, die Christus door zijn gehoorzaamheid tot de dood voor ons heeft teweeggebracht, ons wordt toegerekend tot onze rechtvaardigmaking, welke de rechtvaardigheid Gods genaamd wordt, omdat zij gewrocht is door Hem, die zoo- wel God als Mens was. Daarom is zij ook van een oneindige waarde, om aan de gerechtigheid Gods voor al onze zonden te voldoen, en ons de vergiffenis derzelve en zijn hoogste gunst te bezorgen, 2 Cor, 5: 21. *Opdat wij nu van deze bevrediging mochten verzekerd zijn, ontvangen wij de Geest der aanneming tot kinderen door Jezus Christus, door welken wij roepen: Abba, Vader*, Rom. 8: 15. Ook worden wij hierdoor vergewist van ons toekomend genot der eeuwige gelukzaligheid en van een genoegzame sterkte om onze plichten welbehaaglijk beide te willen en te kunnen volbrengen, ter tijd toe, dat wij tot de genieting zelve geraken. Want de Geest der aanneming leert ons het besluit opmaken, dat wij, indien wij kinderen Gods zijn, ook erfgenamen Gods zijn en mede-erfgenamen met Christus.

En de wet des Geestes des levens, die in Christus Jezus is, ons vrijgemaakt hebbende van de wet der zonde en des doods, ook niets tegen ons zal zijn, en niets ons scheiden zal van de liefde Gods in Christus, maar dat wij in alle tegenheden en zwarigheden, welke ons bejegenen, eindelijk meer dan overwinnaars zijn zullen, door Hem die ons heeft liefgehad. Rom. 8: 17, 23, 33, 37, 39.

Voorts kan deze troostrijke verzekerdheid van onze rechtvaardigmaking en van onze toekomende gelukstaat en van alle andere zaligmakende voorrechten, niet strekken tot ongebondenheid des levens, zoals zij ons enkel in deze weg der vereniging met Christus geschonken is, omdat zij onafscheidelijk met de gave der heiligmaking verenigd is door de Geest van Christus; zodat wij geen rechtvaardigmaking, noch enig

zaligmakend voorrecht in Christus hebben kunnen, zo wij niet Christus Zelf en zijn heiligheid, zowel als enige andere weldaad ontvangen, gelijk de heilige Schrift getuigt, dat "er geen verdoemenis is voor degenen, die in "Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar "naar de Geest," Rom. 8: 1.

Ten zesde: nademaal er enige zwaarigheid zou kunnen ontstaan, of de heiligen, die vóór Christus' verschijning in het vlees geleefd hebben, wel met enige mogelijkheid één vlees hebben kunnen zijn met Hem, of een nieuwe natuur ontvangen hebben door de vereniging en gemeenschap met Hem, als voor hen in Zijn volheid bereid, zo moet men weten, dat dezelfde Christus, die ons vlees aannam, vóór Abraham geweest is, Joh. 8: 58, en dat hij vóór de grondlegging der wereld voorverordineerd was, om als het onbevleete Lam te worden opgeofferd, opdat Hij ons door zijn dierbaar bloed van alle ongerechtigheid verlossen zoude, 1 Petrus 1:18, 19, 20. Ook bezat Hij toen dezelfde Geest, die zijn menselijke natuur met al Zijn volheid naderhand vervulde, en haar uit de doden opwekte, gelijk Hij die Geest toen aan de Kerk meedeelde. 1 Petrus, 1: 2 en 3:18, 19.

Deze Geest nu was in staat en zelfs werkzaam, om ook deze heiligen met dat vlees, hetwelk Christus in de volheid des tijds moest aannemen, te verenigen, aangezien Hij in beide dezelfde was, en om hun die genadegaven, waarmee de Heere Christus zijn vlees naderhand wilde voorzien, tot hun zaligheid zowel als tot de onze, mee te delen. Om die reden achtte David het vlees van de Messias het zijne te zijn, en sprak van diens dood en opstanding reeds te voren, evenals van zijn eigene zó duidelijk en zó volledig, als iemand onzer sinds de vervulling doen kan, zie Ps. 16:9, 10, 11, *Ook zal mijn vlees (in hope) zeker wonen. Want Gij zult mijn ziel niet verlaten in de hel, noch toelaten, dat uw Heilige de verderving zie.* Gij zult mij het pad des levens bekend maken. Ja, de heiligen, zelfs vóór Davids tijd, hebben allen dezelfde geestelijke spijs gegeten, en dezelfde geestelijke drank gedronken, namelijk van dezelfde Christus, evenals wij doen, en waren derhalve deelgenoten van hetzelfde voorrecht der vereniging en gemeenschap met Christus, 1 Cor. 10: 3, 4.

En, wanneer Christus was geopenbaard in het vlees, in de bedeling van de volheid der tijden, werd alles, in de hemel en op de aarde, al de afgestorven heiligen, de geesten der volmaakte rechtvaardigen in de hemel, en de heiligen, die toen op aarde waren, of in het vervolg er op zijn zouden, tot één vergaderd en in Christus, als hun Hoofd, begrepen. Eféze 1: 10. Hij was ook de uiterste Hoeksteen, op welken het gebouw der gehele Kerk, welke op het fundament der Profeten te voren gebouwd was, en na Zijn komst in 't vlees, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere, "Ef. 2: 20, 21. Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en "in der eeuwigheid" Hebr. 18: 8.

Zijn menswording, Zijn dood en Zijn opstanding zijn de oorzaak van al de heiligheid, welke aan de mens immer gegeven is, of geschonken zal worden, van de val van Adam af tot aan het einde der wereld toe. En dit alleen door het krachtdadig vermogen van Zijn Heilige Geest, door Wien al de heiligen, die ooit geweest zijn of zullen wezen, samen verenigd worden om leden te zijn van dat éne verborgen lichaam, waarvan Hij het Hoofd is.

VIERDE BESTURING.

De middelen of werktuigen, waardoor de Geest Gods onze vereniging met Christus en onze gemeenschap met Hem, in alle heiligheid voltooid, zijn het Evangelie, waardoor Christus in onze harten komt, en het geloof, waardoor wij werkelijk Christus Zelf met al Zijn volheid, in onze harten aannemen. En dit geloof is een genadegave des Geestes, waardoor wij van harte het Evangelie geloven, en ook alzo in Christus geloven, gelijk Hij daarin aan ons geopenbaard en uit vrije gunst met al Zijn zaligheid beloofd is.

VERKLARING.

Hetgeen ik in de voorgaande Besturingen voorgesteld heb aangaande de noodzakelijkheid, dat wij door een verborgen vereniging in Christus zijn en Christus in ons hebben, om ons bekwaam te maken tot de beoefening der heiligheid, zou ons, in onze pogingen om heilig te zijn, in verlegenheid kunnen brengen, daar wij ons niet kunnen verbeelden, hoe wij in staat zouden zijn, onszelf boven ons natuurlijk vermogen tot deze heerlijke gemeenschap en vereniging te verheffen, zolang het Gode niet behaagt, ons door een bovennatuurlijke openbaring de middelen bekend te maken, waardoor Zijn Geest ons aan zulk een uitnemend voorrecht deel doet verkrijgen.

Dan, het is Gods welbehagen geweest, ons in staat te stellen, om die zwarigheid voorbij en gerust voort te gaan, door het openbaren van twee middelen of werktuigen, waardoor Zijn Geest de verborgen vereniging en gemeenschap tussen Christus en ons volbrengt, en waardoor redelijke schepselen bekwaam worden gemaakt, om daartoe te geraken, door Zijn Geest, die in hen werkt beide het willen en het werken tot zaligheid.

Eén van deze middelen is het Evangelie der genade Gods, waarin God ons de onnaspeurlijke rijkdom van Christus, en Christus in ons, de hoop der heerlijkheid heeft bekend gemaakt; Ef. 3: 8, en ons ook genodigd en bevolen heeft, om in Christus te geloven tot zaligheid, ons tevens daartoe aanmoedigende door een vrije belofte der zaligheid, aan allen die in Hem geloven, Hand. 13: 38, 39, Rom. 10: 9, 11. Dit Evangelie, Gods eigen werktuig of instrument van overdracht, waarin Hij ons Zijn Zoon zond, om ons te zegenen met Zijn zaligheid, Hand. 3: 26, is, zegt Paulus, de bediening des Geestes en der rechtvaardigheid, 2 Cor. 3: 6, 8, 9. Het geloof is uit het gehoor, en dus is het een voornaam middel, waardoor wij in Christus geteeld worden, en Christus in ons een gestalte krijgt. Rom. 10: 16, 17, 1 Cor. 4: 14, Gal. 4: 19. Men zegge dan niet in zijn hart: Wie zal in de hemel opklimmen, om Christus van boven af te brengen? of wie zal in de afgrond nederdalen, om Christus uit de doden op te brengen, opdat wij in Zijn dood en opstanding met Hem mogen verenigd worden en gemeenschap met Hem hebben. Want het Woord is nabij ons; het Evangelie, het Woord des geloofs, waarin Christus zichzelf goedgunstig vernedert, om tot ons te naderen, is in elks handen, zodat wij ons daar tot Hem begeven kunnen, zonder één stap verder te gaan, indien wij met Hem verenigd willen worden, Rom. 10: 6, 7, 8.

Het andere middel is het geloof, hetwelk door het Evangelie in ons gewrocht wordt. Dit is als de hand en het middel der aanneming, waardoor van onze zijde de vereniging tussen Christus en ons volbracht wordt, als wij Christus Zelf, met al Zijn volheid werkelijk in onze harten aannemen. En dit is het voorname onderwerp dezer tegenwoordige verklaring.

Het geloof, zoals het doorgaans door de wijsgeren opgevat wordt, is alleen een hebbelijkheid van het verstand, waardoor wij aan een zeker getuigenis, op het gezag

van hem die van dat getuigenis geeft, onze toestemming laten volgen; uit die hoofde willen sommigen het geloof in Christus slechts aangemerkt hebben, als het geloven van de waarheid der zaken in de godsdienst, op het gezag van Christus, die daarvan getuigenis geeft. Maar de apostel toont aan, dat het geloof, waardoor wij gerechtvaardigd worden, het geloof is in Christus' bloed, Rom. 3: 24, 23, en niet enkel in zijn gezag, als van één, die getuigenis geeft. En hoewel een enkele toestemming aan een getuigenis een genoegzaam geloof ware voor de kennis der dingen, die de wijsgeren bedoelen, zo hebben wij nochtans in aanmerking te nemen, dat het oogmerk van het zaligmakend geloof is, niet alleen, om de waarheid van Christus en Zijn zaligheid, in het Evangelie getuigd en beloofd, te kennen, maar ook, om Christus en Zijn zaligheid, door en met de belofte gegeven, aan te vatten en aan te nemen. Derhalve moet het zaligmakend geloof noodzakelijk twee daden bevatten, de waarheid des Evangelies te geloven en in Christus te geloven, als vrijelijk aan ons in het Evangelie tot alle zaligheid beloofd. Door de een neemt dit geloof het middel aan, waarin Christus aan ons wordt opgedragen; door de andere neemt het Christus Zelf en Zijn zaligheid in het middel aan; gelijk het een daad is, een kroes melk, of een beker wijn, die ons aangeboden wordt, aan te nemen, en een ander daad, de melk uit de kroes en de wijn uit de beker te drinken. Ook moeten beide deze daden verricht worden van harte, met een ongeveinsde liefde tot de waarheid en met een zucht en verlangen naar Christus en Zijn zaligheid, boven alle andere dingen. Daarom is onze geestelijke trek en lust even noodzakelijk om Christus, het voedsel des levens, te eten en te drinken, als een natuurlijke honger en dorst voor het onderhoud van ons lichaams.

Ons toestemmen aan, of ons geloven van het Evangelie, moet niet door de blote overtuiging der waarheid als gedwongen worden, waartoe goddeloze mensen, ja zelfs de duivelen wel te brengen zijn, hoewel deze liever hadden, dat zij geen waarheid hadden. Ook moet ons geloof in Christus niet enkel door de vrees voor de verdoemenis als afgeperst worden, zonder een hartelijke liefde en verlangen naar het genot van Hem, maar wij moeten met liefde de waarheid aannemen, door haar goedheid en uitnemendheid te smaken. *En alle dingen schade achten te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, onze Heere, en alles als voor drek rekenen, opdat wij Christus mogen gewinnen, en in Hem gevonden worden;* 2 Thess. 2: 10. Filip. 3: 8, 9. Christus voor al ons geluk en onze zaligheid houdende, Col.: 11, in wien al de volheid woont, Col. 1: 19.

En deze liefde moet zich uitstrekken tot elk gedeelte van Christus' zaligmaking; zowel tot heiligheid, als tot vergeving der zonden. Wij moeten ernstig begeren en bidden, dat God in ons een rein hart en een vasten geest wil scheppen, zowel, als dat Hij zijn aangezicht van onze zonden verberge, Ps. 51: 9, 10; niet gelijk velen, die met Christus niets willen te doen hebben, dan alleen om van de hel bevrijd te blijven. Zalig zijn ze, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden, Matth. 5: 6.

De eerste dezer daden verenigt ons niet onmiddellijk met Christus, omdat zij maar alleen op het middel van overdracht, het Evangelie, uitloopt; hoewel het ook een zaligmakende daad is, wanneer zij behoorlijk volbracht wordt, aangezien zij de ziel tot de tweede daad, waardoor Christus Zelf onmiddellijk in het hart aangenomen wordt, gewillig en geneigd maakt. Hij, die het Evangelie met een hartelijke liefde en welgevallen gelooft, als de aller-voortreffelijkste waarheid, zal zeker met dezelfde hartelijkheid in Christus geloven tot Zijn zaligheid. "Die de Naam des Heeren kennen, zullen zeker hun vertrouwen in Hem stellen." Ps. 9: 10. Daarom wordt in de heilige Bladen het zaligmakend geloof soms door de eerste dezer daden beschreven, als ware

het een enkel geloven aan het Evangelie; soms door de laatste, als een geloven aan of in Christus, Rom. 10: 9, 11, *Indien gij met uw hart gelooft, dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij zalig worden.* De heilige Schrift zegt: "Een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden; die gelooft dat Jezus is de Christus, is uit God geboren. Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in de Naam des Zoons Gods; opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in de Naam des Zoons Gods," 1 Joh. 6: 1, 13.

Laat ons nu, tot des te beter verstand van de aard des geloofs, opmerken, dat de tweede en voornaamste daad in hetzelfde, *namelijk, het geloof in Christus, tevens het geloof in God, de Vader, de Zoon en de Heiligen Geest insluit, omdat zij één en dezelfde oneindige God zijn, en zij allen in en tot het werk onzer zaligheid door Christus medewerken, in wien als in de enige Middelaar tussen God en ons, al de beloften Gods, Ja en Amen zijn,* 2 Cor. 1: 20. Door Hem (als onze Middelaar) geloven wij in God, die Hem uit de doden opgewekt, en Hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat ons geloof en onze hoop op God zijn zou, 1 Petrus 1: 21. En het is hetzelfde, als op God of op de Heere te vertrouwen, hetwelk de ganse heilige Schrift door, en inzonderheid in het Oude Testament zo hogelijk wordt aanbevolen; gelijk dit klaar blijkt, wanneer men in aanmerking neemt, dat het al dezelfde gewrochten, voorwerpen, bijvoegsels en omstandigheden heeft, alleen uitgezonderd, dat het zijn betrekking had op Christus, als beloofd veer zijn komst in het vlees, en het Hem nu, als reeds in het vlees verschenen, beschouwt. In de Heere te geloven en op zijn heil te vertrouwen, zijn spreekwijzen van gelijke waarde, die elkander verklaren, Ps. 78: 22.

Ik beken, dat het vertrouwen op dingen, die door het blote licht der rede gezien of gekend worden, zoals het verbouwen op onze eigen wijsheid, kracht, rijkdom, op prinsen, of enige anderen vleselijke arm niet zo eigenlijk, een geloven in deze zaken of personen genaamd kan worden. Maar op een Zaligmaker, die door een getuigenis is geopenbaard, te vertrouwen, is eigenlijk in Hem te geloven.

Ook wil het zoveel zeggen, als in Hem te berusten, op Hem zich te verlaten, op Hem te leunen, te steunen, of te wachten, welk laatste genaamd wordt, op de Heere te hopen, omdat het de grond is van die verwachting, welke de eigenlijke daad der hoop is, hoewel ons geloof en vertrouwen, zich tot de tegenwoordige, zowel als tot de toekomstige weldaad dezer zaligheid uitstrekt.

De reden, waarom het in de Schriften des nieuwe Verbonds gewoonlijk door de spreekwijze in Christus te geloven wordt uitgedrukt, zal naar alle gedachten zijn, omdat er, toen dat gedeelte der heilige Schrift geschreven werd, oorzaak was, om op een bijzondere wijze op het geloven van het getuigenis, hetwelk na die tijd, en wel door het Evangelie pas geopenbaard was, aan te dringen.

Aldus de aard des geloofs ontvouwd hebbende, zal ik nu deszelfs eigenaardig gebruik en dienst in het werk onzer zaligheid aanwijzen, en tonen, dat het een middel en werktuig is, waardoor wij Christus met al Zijn volheid werkelijk in onze harten aannemen. Dit uitnemend gebruik en deze dienst des geloofs is aan een menigte van dwalingen onderhevig. De natuurlijke mens meent, dat het een te geringe en te beuzelachtige zaak is, om zulke grote gewrochten uit te werken; evenals Haman dacht, dat het wassen in de Jordaan een te kleine zaak was, dan dat het zijn melaatsheid genezen zou. De mensen verachten de ware middelen, om in de enge poort in te gaan, omdat zij tot zulk een einde te gemakkelijk schijnen, en daardoor maken zij zich de ingang niet alleen moeilijk, maar zelfs onmogelijk.

Sommigen willen wel toestaan, dat het geloof de enige voorwaarde onzer

rechtvaardigmaking is, en het middel om dezelve te ontvangen, volgens de leer weleer door de Protestanten tegen de Roomsgezinden verdedigd. Maar zij achten, dat het niet genoegzaam noch krachtdadig is tot de heiligmaking, en eer aanleiding geeft tot losbandigheid, indien het niet gepaard gaat met oenige andere middelen, die door hun kracht en werkzaamheid in staat kunnen zijn, om hen gedurig in een heiligen wandel te doen voortgaan.

Dit grote leerstuk der Protestanten prijzen zij, als een troostrijk en hartsterkend middel, aan, voor personen, die op hun doodsbed liggen, of met dodelijke angsten onder de verschrikkingen van het geweten worstelen; dan, zij houden het daarvoor, dat het niet goed is voor een gewoon voedsel, en dat de dienaars van het Evangelie wel en wijs handelen, wanneer zij daarover slechts spaarzaam prediken, en hetzelfde niet zonder een tegengif of enig verzachtend middel toedienen, ten einde de ongebondenheid, waartoe het leidt, voor te komen.

En het tegengif of verzachtend middel, dat zij daartoe gewoonlijk willen gebruikt hebben, is, dat de heiligmaking tot de zaligheid zowel noodzakelijk is, als de rechtvaardigmaking, en hoewel wij door het geloof gerechtvaardigd zijn, wij nochtans door onze eigen volbrenging der Wet moeten geheiligd worden: zo richten zij een zaligheid op door de werken, maken de genade der rechtvaardigmaking ten enenmale krachteloos en beroven haar van allen troost.

Indien de Protestantse leer inderdaad zulk een verderfelijke invloed op de beoefening der heiligheid had, kon men dezelve niet erkennen en aannemen als een leer, van de allerheiligste God zelf afkomstig, en al de troost, die zij aanbiedt, moet zowel ongegrond als bedrieglijk wezen.

Dit gevolg hebben enige latere zuiveraars van de Protestantse godsdienst wel begrepen, en het daarom dienstig geoordeeld, deze leer op een andere leest te schoeien en het zaligmakend geloof te maken tot de éenige voorwaarde, om een eis en recht te bezorgen op onze rechtvaardigmaking, door de gerechtigheid van Christus, welke volbracht moet zijn, eer wij ons hare genieting met reden kunnen aanmatigen, en voor wij enig recht hebben tot liet gebruik van enig middel, om die werkelijk aan te nemen, en dit noemen zij een ontvangen of aannemen van Christus.

Ten einde nu de beoefening der heiligheid door hun voorwaardelijk geloof des te beter te verzekeren, willen zij het vertrouwen op God of Christus tot zaligheid, niet voor de voornaamste zaligmakende daad van hetzelfde gerekend hebben, omdat, zoals het hun voorkomt, vele losbandige goddeloze mensen op God en Christus zowel tot hun zaligheid vertrouwen, als anderen, en nochtans, bij al dat goed vertrouwen, in hun boze wegen des te hardnekkiger voortgaan. Maar zij willen liever, dat het een gehoorzaamheid zijn zal aan al de wetten van Christus, ten minste in voornemen, of een bewilling, dat Christus hun Heer zijn zal, met aanneming van zijn Woord der zaligheid en een overgave van zichzelf aan zijn regering in alles.

Het is een teken, dat de leerwijze der heilige Schrift bij onze grote redenmeesters in een merkbare kleinachting geraakt is, wanneer het vertrouwen op de Heere, in de gewijde Schrift zozeer aanbevolen, slechts voor iets gewoons en gerings gehouden wordt. Zij proberen ons van ons gevoelen, waardoor wij het geloof erkennen als een middel en werktuig der rechtvaardigmaking, af te schrikken, door ons wijs te maken, dat wij die ons van het middel bedienen, daardoor voornamelijk onze eigen rechtvaardigmakers worden, hetwelk zeker strekt tot ontering van God; waarop wij nochtans geredelijk zouden kunnen antwoorden, dat wij daardoor alleen en voornamelijk de aannemers worden van deze onze eigen rechtvaardigmaking door God, de Gever derzelve, aan wien al de eer daarvan toebehoort.

Al deze dwalingen zullen vervallen, indien men bewijzen kan, dat het geloof, zoals ik

het beschreven heb, een middel is, waardoor wij werkelijk Christus Zelf in onze harten aannemen, en de heiligheid van hart en leven, zowel als de rechtvaardigmaking, door de vereniging en gemeenschap niet Hem, ontvangen. Om dit te doen zien, zal ik de volgende bewijsredenen te berde brengen:

Eerst, door het geloof hebben wij het wezenlijk genot en het bezit van Christus Zelf te verstaan, en niet alleen van de vergeving der zonden, maar van het leven, en dus ook van de heiligheid. Christus woont door hei geloof in onze harten, Ef. 3: 17. *Wij leven Gode, en nochtans niet wij, maar Christus leeft in ons door het geloof des Zoons Gods*, Gal. 2: 19, 20. Die in de Zoon Gods gelooft, heeft de Zoon en het eeuwige leren, dat in Hem is, 1 Joh. 5: 12, 13. En Joh. 3: 36. Die Christus' woord hoort en gelooft in Hem, die deze Heiland gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en is uit de dood in het leven overgegaan. Job. 5: 24.

Deze teksten drukken duidelijk een zodanig geloof uit, als ik beschreven heb. Derhalve kan de werkzaamheid des geloofs, ten einde Christus en Zijn volheid te genieten, niet zijn de verkrijging van een bloot recht of eigendom tot deze genieting, maar moet veeleer een ingang wezen tot en een bezitting van dezelve. Wij hebben de toeleiding en toegang door het geloof tot de genade van Christus, in welke wij staan Rom. 5: 2.

Ten tweede: de Schrift schrijft duidelijk aan het geloof deze uitwerking toe, dat wij door hetzelfde Christus aannemen, Hem aandoen, in Hem geworteld en gegrond zijn, ontvangende de Geest, de vergeving der zonden en een erfdeel onder de geheiligden, Joh. 1: 12. Gal. 3: 26, 27. Coll. 2:6, 7. Gal. 3: 14. Hand. 26: 18. Dit aannemen nu wordt in de Schrift verklaard door de gelijkenis van eten en drinken: "Die in Christus gelooft, drinkt het levende water, of Zijn Geest, Joh. 7: 87, 38, 39. "Christus is het brood des levens; zijn vlees is waarlijk spijs en, Zijn bloed is waarlijk drank."

Het middel, om tot dit eten en drinken te geraken, is te geloven in Christus en door dit te doen, wonen wij in Christus en Christus in ons en alzo hebben wij het eeuwige leven, Joh. 6: 36, 47, 48, 54, 55, 56.

Hoe kan ons duidelijker geleerd worden, dat wij Christus Zelf eigenlijk in onze zielen door het geloof aannemen, gelijk wij door eten en drinken het voedsel in onze lichamen aannemen, en dat Christus daardoor zo waarlijk met ons verenigd wordt, als de spijs en drank, wanneer wij die eten en drinken, met ons lichaam verenigd wordt? zodat het geloof geen voorwaarde zijn kan, om een enkel recht of aanspraak op Christus teweeg te brengen, zomin als het eten en drinken ons het recht en de eis tot ons voedsel doet verkrijgen. Maar veeleer is het een middel om Hem aan te nemen, evenals de mond, die eet en drinkt, of het voedsel in en aanneemt.

Ten derde: Christus met al Zijn zaligheid, is allen, die in Hem geloven, om niet door Gods genade gegeven: Want wij worden door het geloof uit genade zalig, en dat niet uit ons; het is Gods gave, Ef. 2: 8, 9. Wij worden om niet gerechtvaardigd, door Zijn genade; door het geloof in Zijn bloed, Rom. 3: 24, 25, De Heilige Geest, die de band der vereniging is tussen Christus en ons, is een gave, Hand. 1: 38. Hetgeen nu een genadegift is, moet geenszins verdiend, gewonnen, of verkregen worden door enig werk of werken, die verricht en volbracht worden als een voorwaarde, om een eis of recht daarop te verkrijgen. En daarom moet het geloof zelf niet voor een zodanig voorwaardelijk werk gehouden worden. "Indien liet door genade is, zo is het niet meer "uit de werken, anderszins is de genade geen genade meer," Rom. 11: 6. De voorwaarde van een vrijwillige gift is enkel: *neem, en heb*. En in die zin willen wij

graag erkennen, dat het geloof een voorwaarde is, wel een zekere vrijheid in de woorden willende toestaan, als wij het maar in de zaak zelf eens zijn. Maar, indien gij slechts de waarde van een peperkorrel geeft, om daarop een recht te verkrijgen, dan ontnemt gij aan de gift haar vrijheid. De vrijwillige offerande van Christus voor u is genoegzaam, om u een recht te geven, ja, om het u als een plicht aan te rekenen, Christus en Zijn zaligheid, als de uwe geredelijk aan te nemen. En, vermits wij Christus door het geloof, als een vrijwillige gift, aannemen, moeten wij het geloof houden voor het werktuig en als het ware de hand waardoor wij Hem aannemen.

Ten vierde: het is reeds betoogd, dat het gehele geestelijk leven en alle heiligheid in de volheid van Christus als een schat is opgesloten en ons door de vereniging met Hem medegedeeld wordt. Derhalve is het voltooiën van deze vereniging met Christus het eerste werk der zaligmakende genade in onze harten. En het geloof zelf, een heilige genadegave en een gedeelte van het geestelijk leven zijnde, kan in ons niet zijn voor deszelfs begin; doch het wordt ons veeleer gegeven en in ons gewrocht in het werk der vereniging zelve. Het middel, waardoor het geloof de vereniging bevordert kan niet bestaan in het bezorgen van een bloot recht op Christus, als een voorwaarde, wijl het dan reeds zou gewrocht zijn, voordat het werk der vereniging een aanvang genomen had. Maar veeleer in het werktuig zelf te zijn, waardoor wij Christus, die reeds in onze ziel gekomen is, om daarvan als zijn eigen woning, bezit te nemen, werkelijk aannemen en omhelzen kunnen.

Ten vijfde: het ware zaligmakende geloof, zodanig als ik het heb geschetst, heeft in zijn aard en wijze van werking, een uitnemende bekwaamheid of geschiktheid, om Christus en Zijn zaligheid aan te nemen, en onze zielen met Hem te verenigen; alsook om de ziel van een nieuwe heilige natuur te voorzien, en een heilig leven door de vereniging en gemeenschap met Hem, voort te brengen. God heeft de natuurlijke werktuigen tot hun eigen diensten gepast en geschikt, gelijk de handen, voeten, enz. Zodat wij door hun aard en wijze van werking altijd weten kunnen, tot welk gebruik zij bestemd zijn.

Op gelijke wijze zijn wij in staat om te weten, dat het geloof een werktuig is, met gepastheid beraamd tot onze vereniging met Christus en tot de heiligmaking, indien men slechts acht geeft, welk een wonderbare geschiktheid het voor dit werk heeft. De ontdekking hiervan is van groot nut, om de geheimzinnige wijze van ons aannemen en van het beoefenen van alle heiligheid, door de vereniging en gemeenschap met Christus, door middel van deze dierbare genadegave des geloofs, wel te verstaan.

En om u, als het ware, met uw eigen ogen te doen zien, dat het zulk een middel en werktuig is, als ik beweerd heb, zo zal ik het u in de volgende drie bijzonderheden voorstellen:

1. De genade van het geloof is voor de ziel zowel geschikt, om Christus en de vereniging met Hem aan te nemen, als enig werktuig des lichaams is, om dat, wat voor hetzelfde nodig is, aan te nemen, en daarmede verenigd te worden. Door dezelfde daad van een hartelijk vertrouwen op, of geloven in Christus tot alle heil en gelukzaligheid, werpt de ziel alles, wat haar ver van Christus afhoudt, van zich weg, zoals het vertrouwen op eigen krachten, het steunen op nijvere vlijt en pogingen, werken en voorrechten; of het betrouwen op alle wereldse vermaken, voordelen aanzien en eer, of op enige menselijke hulp en bijstand tot verkrijging der zaligheid; omdat al zulk vertrouwen met ons vertrouwen op Christus tot zaligheid onbestaanbaar is. Paulus had zich, door zijn vertrouwen op Christus, van alle vertrouwen op het vlees ontdaan; hij

verdroeg het verlies van allen roem op eigen voorrechten en op een rechtvaardigheid der Wet, en rekende al de genietingen der wereld en in de godsdienst, voor drek, opdat hij Christus mocht gewinnen, en in Hem gevonden worden, Philipp. 3: 3-9. Het is de stem des geloofs: *Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: gij zijt onze God: immers zal een wees bij U ontfermd worden*, Hos. 14: 4. In ons is geen kracht tegen deze grote menigte (onzer geestelijke vijanden) die tegen ons komt. En wij weten niet, wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U, 2 Kron. 20: 12.

Een menigte schriftuurplaatsen zou ik kunnen aanhalen, om aan te tonen welk een uitwerpende en ontledigende genade het geloof zelf is, en hoe het alle ander betrouwen uit de ziel uitroeit, om het vertrouwen op Christus als het enige geluk en de enige zaligheid, in haar de overhand te doen hebben. Dezelfde daad van vertrouwen op, of van het geloven in Christus of in God, is de rechte wijze van het komen onzer, zielen tot Christus, Joh. 6: 35. Dit heet, nabij de Heere te wezen, Ps. 73: 28; bij de Heere te schuilen, Ps. 143: 9; onze toevlucht te nemen onder de schaduw zijner vleugelen, Ps. 57: 2; te steunen op en te grijpen naar het eeuwige leven, 1 Tim. 6: 12; onze zielen tot de Heere op te heffen, Ps. 25: 1; onze weg op de Heere te wentelen, Ps. 38: 5, en onze zorgen op de Heere te werpen, Ps. 55: 28.

Ook is het hetzelfde als Christus te eten en te drinken, gelijk hier voren breder is aangewezen. Men moet in aanmerking nemen, dat Christus en zijne zaligheid niet door enige lichamelijke beweging gezien of behandeld, aangevat of verkregen kan worden; maar dat ze ons in het Heilig Woord geopenbaard en beloofd zijn.

Laat nu iemand, als hij kan, voor de ziel een weg uitvinden, om enige beweging te oefenen of werkzaamheid te betonen in het aannemen van deze onzichtbare beloofde zaligheid, behalve het geloven aan het Woord en het vertrouwen op Christus, om de beloofde weldaad te verkrijgen. Indien Christus door werken of enig ander soort van voorwaardelijk geloof moet gewonnen worden, zo zou het toch een werktuiglijk en middellijk geloof moeten zijn, om Hem aan te nemen.

Sommigen menen, dat de liefde wel geschikt is tot de verenigende genade; evenwel, ik heb getoond, dat de liefde tot Christus' heil een bestanddeel is, tot het geloof behorende, en hoewel de liefde een zucht en begeerte is tot die vereniging, zo hebben wij toch geen ander schijnbaar middel, om deze begeerte te vervullen, zolang wij hier op aarde zijn, behalve het vertrouwen op Christus, vanwege al zijn weldaden, zoals Hij die in het Evangelie beloofd heeft.

2. In dit zaligmakend geloof is een natuurlijke geneigdheid, om de ziel van een heilige natuur en gestalte te voorzien, en haar uit de volheid van Christus al de daartoe nodige begaafdheden te verschaffen. Een hartelijk toegenegen vertrouwen op Christus, vanwege al Zijn zaligheid, uit vrije genade aan ons beloofd, heeft vanzelf genoeg in zich, om in onze zielen een redelijke neiging en overhelling tot de beoefening van alle heiligheid, tevens met de vermogens daartoe, te werken, als in zich bevattende een vertrouwen, dat wij door Christus der zonde gestorven zijn en Gode leven, en dat onze oude mens gekruisigd is, Rom. 6: 2, 3, 4; dat wij door de Geest leven, Gal. 5: 25; dat wij vergeving der zonden hebben, Ef. 1: 7, Col. 1:14; dat God is onze God, Ps. 48: 15; dat wij in de Heere gerechtigheid en sterkte hebben, Jes. 45:24. En daardoor alle dingen vermogen. Philipp. 4: 13. En dat wij, in het genieten van Christus in heerlijkheid, gelukzalig zullen wezen in alle eeuwigheid, Filipp. 3: 20, 21.

Wanneer de gelovigen in de Schrift van deze heerlijke voorrechten zo hoog opgeven, als ik hier gezegd heb, dan geven ze ons een rechte kennis van de zin en de gemeenzame taal van hun geloof, als vertrouwend op God en Christus, en verklaren

ons slechts zijn aard en inhoud. Ook is hun mond van niets meer vol, dan van hetgeen zij ontvangen uit de volheid van Christus. En hoe kunnen we anders oordelen dan dat zij, die een hartelijke liefde tot Christus hebben en op goede gronden zulke verheven dingen van zichzelf denken en spreken kunnen, noodzakelijk van harten geschikt, geneigd en krachtdadig gesterkt moeten zijn tot de betrachting van ware heiligheid?

3. Omdat het geloof zo natuurlijk strekt, om de ziel tot de beoefening der heiligheid te neigen, en daarin te bevestigen, zo hebben we ook reden, om hetzelfde voor een bekwaam middel te houden, om elk gedeelte dier beoefening op een welbehaaglijke wijze te vervullen. Zij, die met een ware toegenegenheid standvastig in Christus geloven, om het vrijwillig schenken van al Zijn zaligmakende goederen, kunnen bij bevinding weten, dat zij door dat geloof; naar de mate van zijn sterkte of zwakheid, daarheen geleid worden, om God van harte lief te hebben, omdat God hen eerst heeft liefgehad, 1 Joh. 4: 19; om Hem te loven, te danken en te bidden in de Naam van Christus, Ef. 5: 20, Joh. 16: 26, 27; om onder alle rampspoeden geduldig te zijn met blijmoedigheid, dankende de Vader, die hen geroepen heeft om deel te hebben in de hemelse erfenis, 1 Coll. 1: 11, 12; om al Gods kinderen lief te hebben uit liefde tot hun hemelse Vader, 1 Joh. 5: 1; om te wandelen, gelijk Christus gewandeld heeft, 1 Joh. 2: 6. En zich geheel en al te bevljigten om in alles voor Christus te leven, als zijnde door zijn liefde, welke Hij betoond heeft, door voor hen te sterven, daartoe gedrongen, 2 Cor. 5: 14. Wij hebben een wolk van getuigen rondom ons, betreffende de grote werken, die door het geloof zijn verricht, Hebr. 11.

En, hoewel het vertrouwen op Christus voor iets gerings en verachtelijks gehouden mocht worden, ken ik nochtans geen werk van gehoorzaamheid, dat het niet in staat is voort te brengen. Merkt slechts op de voortreffelijke wijze van werken door het geloof. Door hetzelfde leven en handelen wij in alle goede werken, als een volk in Christus, als boven onszelf en onze natuurstaat verheven, door Hem en Zijn zaligheid deelachtig te worden, en wij doen alles in zijn Naam en met het oog op Hem.

Dit is de praktijk van die verborgen wijze om Gode te leven in heiligheid, hetgeen aan de Christelijke godsdienst, waarin wij leven, eigen is. En nochtans niet wij, maar Christus leeft in ons, Gal. 2: 20. En wie kan zich een anderen weg, dan dezen, verbeelden voor zulk een oefening, dewijl Christus en zijn heil ons alleen door het Evangelie zijn bekend?

De verklaring, welke ik van de aard en dienst van het ware geloof en van zijn bekwaamheid tot die dienst gegeven heb, is genoegzaam om te doen zien, dat het een allerheiligst geloof is, gelijk het genoemd wordt, Judas vs. 20. En dat zulk een vertrouwen op Christus, als ik beschreven heb, in zijn eigen aard, geenszins tot ongebondenheid van zeden, maar alleen tot heiligheid kan strekken, en dat het ons wortelt en opbouwt in de heiligheid, meer dan het bloot aannemen van enige voorwaarden der zaligheid en het bewilligen om Christus tot onze Heere te hebben, doen kan. Ook is het van meer kracht, om een heiligen wandel te bevestigen, dan enige van die voornemens van gehoorzaamheid of daden van overgave, welke sommigen voor de grote voorwaarden onzer zaligheid houden, doch die inderdaad, zo ze niet door dit geloof zijn voortgebracht, niet beter dan voor werken van geveinsdheid te achten zijn!

Er is wel een nagebootst dood geloof, zoals bij de goddelozen kan plaats hebben, hetwelk tot losbandigheid heen leidt, maar laat het ware geloof daarom van deze blaam gezuiverd blijven! Let liever op de beschrijving, die ik daarvan gegeven heb, om niet, in plaats van hetzelfde door zulk een vals geloof misleid te worden.

Ik zal hier nog het een en ander bijvoegen aangaande de werkende oorzaak dezer voortreffelijke genadegave en onzer vereniging met Christus door dezelve, waaruit het blijken kan, dat het een zo gewone en gemakkelijke weg tot zaligheid niet is, als enige zich wel verbeelden.

De Stichter en Voleinder onzes geloofs en van onze vereniging en gemeenschap met Christus door het geloof is niet minder, dan Gods oneindige Geest, en God en Christus Zelf door die Geest; immers door één Geest zijn wij allen tot één lichaam van Christus gedoopt, en allen tot één Geest gedrenkt, 1 Cor. 12: 12, 18. God heeft ons gegeven, naar de rijkdom zijner heerlijkheid, op het krachtigst versterkt te worden door Zijn Geest in de inwendige mens, opdat Christus door het geloof in onze harten wone, Ef. 3: 16, 17.

Zo wij slechts in acht namen de grote gewrochten des geloofs, dat wij daardoor verheven worden, om boven onze natuurlijke stand, door Christus en Zijn Geest, die in ons leeft, te leven, zouden wij redelijkerwijze niet kunnen aannemen, dat het in het vermogen der natuur zou zijn, iets te verrichten, wat ons tot zulk een hoogte zou doen rijzen. Indien God voor ons niet meer gedaan had in onze heiligmaking, dan ons in onze eerste natuurlijke heiligheid te herstellen, zou dit nochtans niet geschied zijn zonder zijn Alvermogen daaraan ten koste te leggen, om hen, die in zonden dood zijn, levend te maken; hoeveel meer is deze Almacht noodzakelijk, om ons deze wonderbaar nieuwe gestalte te geven, waarin wij leven en werken boven al de vermogens der natuur, door een meer verheven levensbeginsel, dan aan Adam in de staat der rechtheid geschonken was, namelijk, door Christus en Zijn Geest, in ons levende en werkende?

De natuurlijke mens brengt en zet zijn geslacht voort naar zijn beeld, door hét natuurlijk vermogen van te vermenigvuldigen, waarmee God hem bij zijn eerste schepping gezegend heeft. Maar de Tweede Adam brengt zijn wedergeboren geslacht voort naar zijn Beeld, alleen door de Geest, Joh. 3: 5. Zo velen Hem aangenomen hebben, namelijk zij, die in zijn Naam geloven, zijn geboren, niet uit de bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God, Joh. 1: 12, 13. Christus nam Zijn eigen menselijke natuur in een Persoonlijke vereniging met zichzelf aan, in de baarmoeder der Maagd Maria, door de Heilige Geest die over haar kwam en door de kracht des Allerhoogsten, die haar overschaduwde. En dit was dezelfde Kracht, door welke de wereld geschapen was, Luk. 1:35. En zo nam Hij ons in die geheimzinnige vereniging en gemeenschap met Hem aan, door geen minder dan een oneindig scheppend Vermogen: *want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus, tot goede werken*, Ef. 2: 20, en indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel, 2 Cor. 5: 17.

Ter voltooiing van dit grote werk van onze nieuwe schepping in Christus, werkt Gods Geest eerst op onze harten door en met het Evangelie, om de genade van het geloof in ons teweeg te brengen. Want, indien het Evangelie enkel in woorden tot ons komen moest, en niet in kracht en in de Heiligen Geest, dan zou Paulus tevergeefs planten en Apollos zonder enige vrucht natmaken, omdat wij, hetgeen des Geestes Gods is, niet kunnen begrijpen noch aannemen. Ja, het zal ons een dwaasheid zijn, zolang Gods Geest ons niet bekwaam maakt, die dingen geestelijk te onderscheiden, 1 Thess. 1: 5. 1 Cor. 3: 6 en 2: 14.

Nimmer zullen wij tot Christus komen door enige leringen van mensen, tenzij wij ook de Vader horen, van Hem geleerd en tot Christus door Zijn Geest getrokken worden, Joh. 6: 44, 45. Daarenboven, wanneer het zaligmakend geloof in ons gewrocht is, geeft ons dezelfde Geest de kracht, om ons door hetzelfde aan Christus vast te houden.

Gelijk Hij de mond des geloofs opent, om Christus aan te nemen, zo vervult hij die ook met Christus; anders zou de daad des geloofs aan een droom gelijk wezen van iemand, die meent dat hij eet en drinkt, en ontwakende zich leeg en bedrogen vindt. Dezelfde Geest Gods geeft tevens ook dat geloof, waardoor de wonderwerken gewrocht worden, en doet tegelijk de wonderwerken door hetzelfde. Evenzo werkt ook dezelfde Geest van Christus het zaligmakend geloof in ons, en beantwoordt tevens aan het einde en oogmerk van dat geloof, door ons de vereniging en gemeenschap met Christus door hetzelfde te schenken, zodat niet de minste roem van dit werk aan het geloof, maar alleen en geheel aan Christus en Zijn Geest toekomt.

En waarlijk, het geloof is van een zo nederige en zelfverloochenende aard, dat het niets van hetgeen het ontvangt aan zichzelf, maar alles aan de genade Gods toeschrijft; alzo maakt God ons zalig door het geloof, opdat al de eer en roem daarvan aan zijn vrije genade toegeëigend worde, Rom. 4: 16. Indien Adam nu in de staat der rechtheid reeds vermogens genoeg had, om de plichten des geloofs zowel als wij te volbrengen, zo volgt daaruit echter niet, dat hij kracht genoeg had, zichzelf boven zijn natuurlijke stand te verheffen tot de vereniging met Christus, omdat het geloof ons met Christus verenigt, niet door onze eigene macht, maar door de kracht des Geestes, door en met hetzelfde werkende.

Dus zijn wij in dat grote werk der verborgen vereniging eerst lijdelijk, daarna werkende. Wij worden eerst van Christus gegrepen, en daarna grijpen wij Christus aan. Christus komt eerst tot de ziel in, om zich niet haar te verenigen, door haar de Geest des geloofs te schenken, en zo neemt de ziel Christus en Zijn Geest door hun eigen kracht aan; evenals de zon eerst onze ogen verlicht, en eerst dan kunnen wij haar zien door haar eigen licht.

Verder moeten wij tot roem van Gods genade aanmerken, dat deze vereniging volkomen volbracht wordt door Christus, die de Geest des geloofs aan ons schenkt, zelfs eer wij dat geloof in het aannemen van Hem werkelijk oefenen; omdat door deze genade, of de Geest des geloofs, de ziel tot een dadelijke aanneming van Christus wordt geneigd en overgehaald.

Ongetwijfeld wordt Christus ook wel met vele kinderen verenigd, die de Geest des geloofs hebben en toch het geloof nog niet dadelijk oefenen kunnen, gelijk anderen, die tot het gebruik van hun verstand gekomen zijn. Maar die rijper in jaren en lijdelijk door de Geest des geloofs met Christus verenigd zijn, zullen ook zichzelf dadelijk met Hem verenigen door de daad des geloofs. En zolang zij dit geloof niet werkelijk oefenen, kunnen zij ook hun vereniging met Christus niet kennen of genieten, noch er enige troost van ontvangen, of in het verrichten van andere plichten van heiligheid op een welbehaaglijke wijze in dit leven daarvan gebruik te maken.

VIJFDE BESTURING.

Zolang wij in onze natuurstaat blijven, kunnen wij door onze eigen pogingen niet tot de beoefening der ware heiligheid geraken, en zijn wij geen deelgenoten van een nieuwe staat door de vereniging en gemeenschap met Christus, door het geloof.

VERKLARING.

Het is klaarblijkelijk, dat alle mensen dit dierbaar geloof, waardoor Christus in onze harten woont, niet hebben. Ja, dat het getal dergenen die het hebben, gering is in vergelijking met de gehele wereld, die in het boze ligt, 1 Joh. 5: 19, 20, en dat menigeen, die het op het laatst verkrijgt, dikwijls een langen tijd ervan verstoken blijft, Ef. 2: 12. En hoewel sommigen de Geest des geloofs hebben, die hun, gelijk Johannes de Doper, Luc. 1: 15, 44, van 's moeders buik af geschonken werd, is er evenwel door de geboorte in hen een zeker natuurlijk bestaan, voordat er een geestelijk bestaan door de wedergeboorte aanwezig zijn kan, 1 Cor. 15: 46.

Vandaar is het, dat men de mensen, ten aanzien van de dingen, die tot God en de Godzaligheid behoren, gewoonlijk in twee staten beschouwt, waarvan de een grotelijks van de ander verschilt. Zij, die het geluk van een nieuwe geboorte en schepping in Christus door het geloof ontvangen hebben, zijn daardoor in een allerheerlijkste stand geplaatst, bestaande in het genieten van de gerechtigheid van Christus tot hun rechtvaardigmaking en in het bezitten van de Geest van Christus, om daardoor hier in heiligheid en voor eeuwig in heerlijkheid te leven, gelijk reeds is aangewezen. Die in Christus door het geloof niet zijn, kunnen in geen betere staat wezen, dan in dien, welken zij tevens met hun natuur van de eersten Adam ontvangen hebben, door in hem eenmaal geboren en geschapen te zijn; of in een zodanigen, als zij door de vermogens van der natuur, met die hulp welke God hun gelieft te verschaffen, bereiken kunnen.

Deze laatste noem ik de natuurstaat, omdat hij in zulke dingen bestaat, die wij óf door de natuurlijke geboorte ontvangen hebben, óf door de vermogens der natuur, door God geholpen, verkrijgen kunnen, evenals de Schrift de mens in die staat de natuurlijke mens noemt, 1 Cor. 2: 14. De eerste noem ik een nieuwe staat, omdat wij door een nieuwe geboorte in Christus daartoe overgaan. Ook mag ik die wel de naam geven van een geestelijke staat, en dat volgens de taal der Schrift zelve, omdat hij uit Christus, de levendmakende Geest verkregen is. En de natuurlijke en geestelijke mens tegen elkander worden tegenovergesteld; 1 Cor. 2: 14, 15, hoewel sommigen beide deze staten geestelijk noemen, vermits het eeuwig wel of wee van de ziel of de geest des mensen daarvan voornamelijk af hangt.

Het is een algemene dwaling van hen, die in een verdorven natuurstaat zijn, dat zij hun leven naar de Wet zoeken te hervormen, zonder te bedenken dat zij van staat veranderen moeten, alvorens hun leven van de zonde tot de gerechtigheid kan veranderd worden. De Heidenen, die van een nieuwe staat in Christus niets wisten, werden door hun eigen geweten gedrongen, sommige plichten der Wet te volbrengen, volgens de kennis, welke zij door het licht der natuur hadden, Rom. 2: 14, 15. Israëel, naar het vlees, had een ijver Gods en der Godzaligheid, en bevljigtigde zich om de geschreven Wet te onderhouden, ten minste in de uiterlijke betrachtingen, toen zij nog vijanden van het geloof van Christus waren. En Paulus, nog een vervolger van Christus' gemeente zijnde, ging daarin zóver, dat hij in die uitwendige plichtsbetrachtingen der rechtvaardigheid, die uit de Wet is, onberispelijk was, Phil. 3: 6. Sommigen zijn het Koninkrijk Gods zó nabij gekomen, terwijl zij nog in de

natuurstaat blijven, dat zij van de geestelijkheid der Wet overtuigd zijn, welke ons voornamelijk verplicht, om God lief te hebben met ons gehele hart, onze ganse ziel en met geheel ons verstand en met al onze kracht, en onze naasten lief te hebben als onszelf, en Gode een algemene gehoorzaamheid te betonen, zowel in al onze inwendige gedachten en neigingen, als in al onze uitwendige daden, en ons van al die plichten te kwijten, welke wij onze naasten uit hartelijke liefde schuldig zijn, Marc. 12: 33, 34. Zij geven zich met groten ernst veel moeite en arbeid, om hun inwendige gedachten en begeerten onder de Wet Gods te buigen en te onderwerpen, en niet alleen van sommige maar van alle zonden, die hun bewust zijn, af te staan, en al de hun bekende plichten der Wet met hun gehele hart en ziel, zo zij menen, te vervullen. Ja, zij zijn zó levendig werkzaam en oplettend in hun godsdienstige betrachtingen, dat zij zichzelf meer afsloven, dan hun natuurlijke krachten toelaten, en in hun ijver zó brandend, dat zij zelfs bereid zijn, hun lichamen door vasten en andere kwellingen te vernielen, om hun zondige lusten te kunnen doden.

Zij zijn wel degelijk overreed, dat de heiligheid tot de zaligheid volstrekt noodzakelijk is, en zijn door de verschrikkingen der verdoemenis ten uiterste aangedaan; nochtans zijn zij nooit zover verlicht in de verborgenheid des Evangeliums, om te weten dat een nieuwe staat in Christus tot een nieuw leven noodwendig is. Daarom arbeiden zij te vergeefs, om hun natuurstaat te hervormen, in plaats dat zij het van boven verkrijgen moeten in Christus.

En enige van dezen, nadat zij vele jaren tegen de stroom hunner begeerlijkheden verkeerdelijk en dus vruchteloos gestreden hebben, vallen ten laatste jammerlijk in vertwijfeling, van ooit tot de heiligheid te geraken, en keren dan weder tot de wending in het slijk van hun lusten, of worden door de verschrikkingen des gewetens op een ijselijke wijze benauwd. Er zijn zekere valse begrippen, waardoor zulke onkundige ijveraars zichzelf in hun vergeefse pogingen opbeuren en aanmoedigen. Enige onder hen oordelen, dat zij in staat zijn, de heiligheid te betrachten, omdat zij niet tot de zonden gedrongen worden en dezelve kunnen nalaten, als zij willen.

Hierbij voegen zij nog, dat Christus, door de verdienste van Zijn dood, de vrijheid van de wil tot het goede, die door de val verloren was, hersteld en de natuur wederom in haar rechten plooi gezet heeft, en dat, indien zij maar hun best doen om hun plichten zoveel mogelijk te volbrengen, Christus, door hun uit de voorraad zijner zaligmakende genade de nodige hulp te verschaffen het overige wel verrichten zal, indien zij maar op Zijn genade, om hen in hun pogingen te helpen, blijven vertrouwen.

Zij beweren verder, dat het met de rechtvaardigheid Gods niet bestaanbaar zou zijn, de zonden te straffen, wanneer zij die niet vermijden konden, en dat het tevergeefs zou zijn, dat de bedienaars van het evangelie hun enige zaligmakende plicht voorpreekten en hen daartoe aanmaanden, indien zij die niet volbrengen konden. Zij brengen voorbeelden van heidenen te berde, gelijk ook van hen, die de naam van Christenen dragen en die zonder van dat geloof, hetwelk ik beschreven heb, enige bewustheid te hebben, in godsdienstige woorden en werken een hogen trap van voortreffelijkheid beklommen hebben.

Het zal dan nu mijn taak wezen, deze onwetende ijveraars van hun vruchteloze kwellende arbeid te ontheffen, door hun alle hoop te benemen van ooit in een natuurlijke staat tot het verkrijgen van heiligheid te zullen geraken, opdat zij die enkel en alleen in een nieuwe staat door het geloof in Christus mogen zoeken; daar zij die ook zekerlijk zonder een zo smartelijk woelen en zonder angstvalligheid des geestes vinden kunnen.

Tot dat einde zal ik de waarheid, in deze Besturingen voorgesteld, bevestigen en tegen de bovengemelde verkeerde denkbeelden en gevoelens door de volgende

aanmerkingen op vaste schroeven zetten.

Eerst: de grond van deze mijn stelling is vastgelegd in de besturingen, reeds verklaard en bevestigd door een menigte plaatsen uit de Schrift; immers, indien al de gaven, noodzakelijk, om ons tot de beoefening der heiligheid bekwaam te maken, alleen te vinden zijn, in een staat van vereniging en gemeenschap met Christus door het geloof, en het geloof zelf niet door het natuurlijk vermogen van de vrije wil, maar door de kracht van Christus, door Zijn Geest, in de ziel gewrocht, om ons met Hem te verenigen, is te verkrijgen. Wie ziet dan niet, dat het verkrijgen van ware heiligheid door enige onzer allersterkste pogingen, zo lang wij in onze natuurlijke gesteldheid zijn, ten enenmale hopeloos is?

Meer hierbij te voegen zou nodeloos wezen, ware het niet, om nog vollediger aan te tonen, welk een groten overvloed van licht de Schrift ons in deze verschaft, om ons op dit gedeelte van onze weg recht en veilig te geleiden, opdat zij, die van die weg door het volgen van hun eigen vals licht of van het verdorven oordeel van anderen, afdwalen, zichzelf des te onverschoonlijker bevinden mochten!

Ten tweede: het is openbaar, dat wij de ware heiligheid niet kunnen betrachten, zolang wij in de natuurstaat blijven; omdat wij moeten wedergeboren worden uit water en Geest, willen wij in het Koninkrijk Gods ingaan, Joh. 3: 35. En wij zijn in Christus geschapen tot goede werken, welke God te voren bereid heeft, opdat wij in dezelve wandelen zouden, Ef. 2: 10. Indien wij God en onze naasten liefhebben konden, zoals de Wet vordert, buiten een nieuwe geboorte en schepping, zouden wij zonder dezelve kunnen leven. Want Christus heeft gezegd: *doe dat en gij zult leven*, Luc. 10: 28.

Een nieuwe geboorte nu, en een nieuwe schepping is meer dan een blote hervorming en herstelling van onze natuurstaat. Zo wij door de eerste geboorte en schepping in een zekeren staat en stand gesteld werden, hoeveel te meer dan door de tweede. Want de eerste bracht de stof van de mens, zowel als zijn staat voort; de tweede heeft niets voort te brengen dan een nieuwe staat van dezelfde persoon. En, let wel, wij werden geschapen en eerst geboren in Adam, de natuurlijke mens. Maar onze nieuwe geboorte en schepping is in Christus, de geestelijke mens. En indien iemand in Christus is, zo is hij in een nieuwe staat, verre van de staat van Adam vóór de val verschillende: hij is geheel en al een nieuw schepsel; het oude is voorbij gegaan; ziet, het is al nieuw geworden, 2 Cor. 5: 17.

Ten derde: de apostel Paulus verzekert ronduit, dat zij, die in het vlees zijn, Gode niet behagen kunnen, Rom. 8: 8. Velen lopen te los en te onachtzaam er overheen in het nadenken van de zin dezer Evangelische spreekwijze: in het vlees te zijn. Zij verstaan er niet meer door, dan zondig te zijn, of op een onbehoorlijke wijze aan de vermaken der zinnelijke lusten overgegeven te zijn. Zij moesten in aanmerking nemen, dat de apostel hier spreekt van het zijn in het vlees, als de oorzaak van de zondigheid, gelijk hij in het volgende vers spreekt van het zijn in de Geest, als de oorzaak der heiligheid; en, hoedanig de oorzaak ook zijn moge, zij moet noodwendig van haar gewrocht onderscheiden wezen. De zonde is een hoedanigheid van het vlees, of iets dat in het vlees woont, Rom. 7: 18, en derhalve niet het vlees zelf. Het vlees is dat, wat begeert tegen de Geest, Gal. 5: 17. En dus is het niet bloot een zondige begeerte. Het best zal men het dus verklaren, dat door het vlees bedoeld wordt de natuur van de mens, zoals die door de val van Adam bedorven en door hem op ons in die verdorven staat door de natuurlijke voortteling voortgeplant is. En dan wil *in het vlees* zijn zeggen: in een natuurlijke staat te zijn, gelijk in de Geest te zijn, betekent: in een nieuwe staat te

wezen, door de Geest van Christus, die in ons woont, Rom. 8: 9. De verdorven natuur wordt vlees genoemd, omdat zij door vleselijke voortteling ontvangen wordt, en de nieuwe natuur wordt geest genoemd, omdat zij door een geestelijke wedergeboorte verkregen wordt. "Hetgeen uit het vlees geboren is, is vlees. En hetgeen uit de Geest geboren wordt, is geest," Joh. 3: 6. En zo heeft de apostel, indien hij wel verstaan wordt, genoeg gezegd om ons alle hoop af te snijden tot verkrijging van ware heiligheid, zolang wij in de natuurstaat zijn.

Ten vierde: de Apostel getuigt dat zij die geleerd zijn, gelijk de waarheid in Jezus is, ook geleerd hebben, de voorgaande zondige wandel te vermijden, door af te leggen de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheid der verleiding en aan te doen de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid, Ef. 4: 21, 22, 24. De oude mens af te leggen, en de nieuwe mens aan te doen is hetzelfde als niet in het vlees, maar in de Geest te zijn, zoals er in het voorgaande van gesproken was; dat is, onze natuurstaat afleggen, en door de vereniging en gemeenschap met Christus een nieuwe staat aan te nemen. De Apostel zelf geeft te kennen, dat door de nieuwe mens die voortreffelijke staat verstaan wordt, waarin Christus is alles en in allen, Coll. 8: 2. Bij gevolg moet dan door *de oude mens* bedoeld worden des menschen natuurstaat, waarin hij zonder het zaligmakend genot is van Christus; welke staat oud genoemd wordt in tegenstelling met de nieuwe staat, waarin de gelovigen door hun wedergeboorte in Christus worden overgebracht. Deze spreekwijze is, evenals de voorgaande, aan het Evangelie eigen, en wordt als gering aangemerkt door hen, die denken, dat des Apostels mening alleen is, dat zij de zondigheid moeten afleggen en de heiligheid in de wandel aannemen, en zo verbeelden zij zich nieuwe mensen te worden, door hun gedrag te verbeteren en een nieuw leven te leiden.

Laat hen hier leren, dat de oude en nieuwe mens twee tegenstrijdige staten zijn, niet alleen de zonde en de heiligheid in zich bevattende, maar alle andere dingen, die ons tot de betrachting derzelve kunnen neigen en doen overhellen en dat de oude mens moet afgelegd worden, als met Christus gekruist, alvorens wij van het doen der zonden kunnen worden vrijgemaakt, Rom. 6: 6, 7.

Derhalve kunnen wij geen nieuw leven leiden, zolang wij geen nieuwe staat door het geloof in Christus verkregen. Voegt hierbij, dat de mening des Apostels dezelfde is in de woorden, die wij vinden in Rom. 13: 12, 13, 14; alwaar hij ons vermaant, de Heere Jezus Christus aan te doen, als het middel, waardoor wij de werken der duisternis kunnen afleggen en als in de dag eerlijk wandelen, het vlees niet verzorgende tot begeerlijkheden.

Ten vijfde: onze natuurstaat heeft verscheiden eigenschappen, die ons tot een heiligen wandel geheel onbekwaam maken, en ons doen verslaven aan het bedrijven van zonden, zolang wij in die staat blijven. Hier zal ik u aantonen, dat de oude mens, het vlees of de natuurstaat niet alleen zonde is, gelijk enigen het zo willen. Maar ook verscheiden dingen in zich bevat, welke ik straks noemen zal, die hem zondig, en vele anderen, die hem ellendig maken.

Ik heb aangetoond, dat wij in Christus al de bekwaamheden hebben, die noodzakelijk zijn, om ons een gestalte te geven tot Godzaligheid. En zo hebben we in onze vleselijke staat alles, wat tegen die heilige gestalte indruist. Eensdeels behoort tot onze natuurstaat de schuld der zonde, namelijk, van de eerste zonde van Adam, van de zondige ontarding onzer natuur, en van al onze eigen dadelijke overtredingen; also zijn wij van nature kinderen des toorns, Ef. 2: 3, onder de vloek van God. De weldaad der vergeving onzer zonden en der bevrijding van de verdoemenis, is ons niet gegeven

in het vlees of in de natuurstaat, maar *alleen in Christus*, Rom. 8: 1, Ef. 1: 7. Kunnen wij ons nu verbeelden, dat iemand in staat zou zijn, de zonde te overwinnen, zolang God tegen hem is en hem vloekt?

Anderdeels, is een kwaad geweten van de eerste hoedanigheid onafscheidelijk; dit verkondigt de wraak Gods tegen ons vanwege de zonde, en maakt ons eer genegen om van Hem, als van een vijand, met schrik weg te vlieden, dan Hem lief te hebben; of, zo het geweten doof is, verhardt het ons des te meer in onze zonden. Een derde eigenschap is een boze neiging, enkel tot zonde strekkende, welke daarom genoemd wordt de zonde, die in ons woont, en de wet der zonden in onze leden, die ons in de dienst der zonden krachtadig ten onder en gevangen houdt, Rom. 7: 20, 23.

Het is een inklevende geneigdheid, om zonder enig bedenken tegen de Wet te begeren, en aldus zijn haar begeerten noch door vlijt, noch door waakzaamheid voor te komen. "Het bedenken toch des vleses is vijandschap tegen God. Want het onderwerpt zich der Wet Gods niet. Ook kan het inderdaad niet." Rom. 8: 7. Hoe vruchteloos is het dan, nog te willen staande houden, dat men het goede doen kan als men wil, daar het gemoed en de wil beide aan de zonde zozeer verslaafd zijn. Een vierde eigenschap is een dienstbare onderwerping aan de macht des Satans, die de God dezer eeuw is en de zinnen van alle ongelovigen verblind heeft, 2 Cor. 4: 4, die gewis allen, welke hij op zijn eigen mesthoop, dat is in de natuurstaat bevecht, zal meester worden.

En uit al deze eigenschappen mogen wij terecht besluiten, dat onze natuurstaat de hoedanigheid heeft, van nimmer goed te doen en ganselijk in zonden dood te zijn, Ef. 2: 1, volgens het vonnis, tegen de eerste zonde van het mensdom in Adam uitgesproken: "ten dage, als u daarvan eet, zult u zekerlijk de dood sterven," Gen. 2: 17. Want u kunt hem zo weinig door de krachtigste pogingen en beweegredenen tot heiligheid brengen, als u aan een dood lichaam door verwarmen en wrijven, het leven kunt geven. U zijt niet in staat door vlijt en drangredenen enige kracht of versterkende genade in de natuurlijke mens te verwekken; omdat hij daartoe krachteloos is, Rom. 5: 6. Doet al wat u wilt naar uw uiterste vermogen, u kunt niet anders doen dan zondigen. Want er is niets goeds in u, gelijk de apostel Paulus bij eigen bevinding spreekt: "ik weet dat in mij (dat is, in mijn vlees,) geen goed woont, Rom. 7: 18.

Ten zesde: wij hebben geen goede grond, om op Christus te vertrouwen, dat Hij ons helpen zal tot het willen en het volbrengen van hetgeen Hem welbehaaglijk is, zolang wij in onze natuurstaat blijven, noch ook, om ons te verbeelden, dat de vrijheid van de wil tot heiligheid, door de verdienste van Zijn dood in ons hersteld is. Want Christus had bij zijn menswording, dood en opstanding, iets meer, iets verhevener voor, dan de herstelling van het verval en de ondergang van onze natuurstaat. Zijn oogmerk was, om ons tot een nieuwe staat te bevorderen. Een staat, die veel voortreffelijker was, dan de staat der natuur immer geweest is, en dat door de vereniging en gemeenschap met Hemzelf; opdat wij Gode leven mogen, niet door het vermogen van onze vrije wil, maar door de kracht van Zijn Geest, die in ons leeft en werkt. Zo mogen wij dan besluiten, dat onze natuurstaat onherstelbaar en ten enenmale wanhopig is, omdat Christus, de enige Zaligmaker, haar herstelling niet bedoeld heeft. In die staat is de mens, noch heilig, noch gelukkig, maar zolang hij zo blijft, aan de zonden en alle ellenden onderworpen.

Ja, zij zelfs, die in een nieuwe staat in Christus zijn, en met hun gemoed de Wet Gods dienen, dienen nochtans met het vlees de Wet der zonde, Rom. 7: 26; voor zover die in hen blijft, begeert het vlees tegen de Geest, Gal. 5: 17. Ook blijft de mens dood, om der zonden wil, zelfs dan, wanneer de Geest hem tot leven is, om der gerechtigheid

wil, Rom. 8: 10, en hij moet door de dood ganselijk vernietigd worden, eer hij volmaakt kan worden in die heiligheid en in die gelukstaat, die door het geloof in Christus is. Nadat God de zaligheid door Christus, het Zaad der Vrouw, beloofd had, stelde Hij Cherubim met een vlammend zwaard, om de mens uit het Paradijs terug te houden; hem daardoor lerende, dat die eerste staat verloren en hopeloos, en dat het geluk, voor hem beschoren, geheel en al nieuw was.

Onze oude natuurlijke mens werd door de dood van Christus niet levend en hersteld, maar met hem samen gekruist, en moest derhalve uit kracht van Zijn dood, in ons verdelgd en vernietigd worden, Rom. 6: 6. Het is evenals dat gedeelte van het kleed, dat met de plaag der melaatsheid besmet was, hetwelk als ongeneeslijk moest worden afgescheurd, opdat het kleed rein zou worden, Lev. 13: 56. "Indien Christus niet in ons is, zo zijn wij verwerpelijk," 2 Cor. 13: 5; dat is in een staat, welken God verworpen heeft om in Zijn zaligheid te delen, zodat wij daarin geen hulp van God te verwachten hebben, om ons in dezelve heilig te maken, maar veeleer, om ons daaruit te redden.

Ten zevende: dit ontheft hen, die in de natuurstaat zijn, in genen dele van de verplichting tot de heiligheid des levens, noch maakt hen voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid in hun zonden enigszins verschoonlijk. "Want, God heeft de mens recht gemaakt, maar zij hebben vele "vonden gezocht," Pred. 7: 29.

Let wel op de woorden van deze tekst en gij zult bevinden, dat zij allen, die vele vonden gezocht hebben, in plaats van recht te wandelen, begrepen zijn in de mens, die eerst recht gemaakt was. Ook betekent de mens in de tekst het ganse mensdom. De eerste Adam was het gehele mensdom, gelijk Jacob en Ezau twee volken waren in de buik van Rebekka, Gen. 25: 23. God maakte ons allen in onze eersten vader, naar zijn Beeld, bekwaam en geneigd om zijn Wet te doen, en in die rechte zuivere natuur werd de verplichting tot gehoorzaamheid op ons eerst gelegd. En de eerste moedwillige overtreding, waardoor onze eerste vader zich van het beeld Gods beroofde, en het vonnis des doods over zich bracht, was onze zonde zowel als de zijne: want in één mens, Adam, hebben ze allen gezondigd, en alzo is de dood tot allen doorgegaan, Rom. 5: 12, omdat, toen de eerste zonde bedreven werd, het ganse mensdom in de lendenen van Adam was; evenals Levi kan gezegd worden in Abraham tienden gegeven te hebben, eer hij geboren was. Want, wanneer zijn vader Abraham aan Melchisédek tienden gaf, was hij nog in zijn lendenen, Hebr. 7: 9, 10.

Zodat de belofte Gods, dat Hij de ongerechtigheden der vaderen op de kinderen niet bezoeken zal, een belofte is, behorende tot het nieuwe Verbond, dat in het bloed van Christus bevestigd is, en deze is ons Ja en Amen alleen in Christus, in wie wij een gans andere natuur hebben dan die, welke onze ouders in ons hebben overgebracht. En dus kunnen wij met niet het minste recht, in onze ouden natuurstaat op de weldaad dezer belofte aanspraak maken, Jer. 31: 29, 30, 31, en 2 Cor. 1: 20.

Zij, die hun onmacht als een genoegzame verschoning achten, om zichzelf en anderen te verontschuldigen, tonen, dat zij nooit waarlijk en behoorlijk zijn verootmoedigd, vanwege die grote moedwillige overtreding van het ganse menselijk geslacht in de lendenen van Adam. Het verontschuldigt een schuldenaar niet, die al zijn goed verspild heeft, dat hij zijn schulden niet betalen kan, gelijk de dronkenschap de moedwilligheden, in dezelve gepleegd, niet verschoont, maar veeleer verzwaaert. Ook bestaat onze onmacht niet in een enkel gebrek aan uitvoerende macht, maar het feilt ons aan een gewillig gemoed, om de ware heiligheid en gerechtigheid te betrachten. Wij beminnen ze van nature niet; wij hebben er geen behagen in, maar begeren tegen dezelve, Gal. 5: 17, en haten het licht, Joh. 3: 20. Indien de mens in de natuurstaat een

hartelijke liefde tot, en een welbehagen in ware heiligheid had; indien hij met allen lust en ernst zijn pogingen aanwendde, om dezelve uit een hartelijke liefde te betrachten, en bij de uitkomst daarin te kort schoot, dan mocht hij nog tot zijn verschoning voorwenden, (gelijk enige de gewoonte hebben) dat hij door een onvermijdelijk noodlot tot de zonde gedwongen werd.

Dan, niemand kan met enige billijkheid zo iets tot zijn verontschuldiging inbrengen, omdat niemand tracht, de ware heiligheid uit een hartelijke liefde tot dezelve te beoefenen, zolang er geen goed werk in zijne ziel oprijst; wanneer God dit begonnen heeft, zal Hij het ook voleinden, Philip. 1: 6. En intussen zijn goede wil, hoewel die in het volbrengen gebrekkig is, aannemen," 2 Cor. 8: 12. "Hoeveel te "meer is een man gruwelijk en stinkende, die het onrecht "indrinkt als water!" Joh. 15: 16, die de heiligheid niet kan betrachten, omdat hij niet wil! Dit is hun rechtvaardig oordeel, "dat zij de duisternis liever hebben gehad dan het licht." Zij verdienen met de duivelen in de smarten te delen, gelijk zij in de boze lusten met hen gedeeld hebben. En hun onmacht om goed te doen zal hen niet meer verontschuldigen, als zij de duivelen verschonon zal.

Ten achtste: zal deze stelling nochtans de prediking van het Evangelie aan de natuurlijke mens niet ijdel maken, noch zal het daarom vergeefs wezen, om hem tot ware boetvaardigheid en tot het geloof in Christus tot zijn bekering en zaligheid aan te manen. Want het oogmerk onzer prediking is niet, de mensen tot heiligheid te brengen in hun natuurstaat, maar, om hen boven die staat te verheffen en hen in het volbrengen dier plichten in Christus volmaakt te doen worden, Coll. 1: 28. En, hoewel zij die plichten door hun natuurlijke kracht niet kunnen vervullen, wordt echter het Evangelie tot hun bekering en zaligheid krachtig gemaakt, door de kracht des Heilige Geestes, die met deze prediking vergezeld gaat, om hen, die dood zijn in zonden, levend te maken, en hen te herscheppen in Christus, door hun de bekering ten leven te geven, met een levend geloof in Christus.

Het Evangelie komt niet tot Gods uitverkorenen enkel in woorden, maar ook in kracht en in de Heiligen Geest, en in verzekerdheid, dat zij het met blijdschap des Heiligen Geestes aannemen, 1 Thess. 1: 5, 6. 11 "Het Evangelie is de bediening des Geestes, die leven geeft," 2 Cor. 3: 6 - 8 "het is krachtig door God," 2 Cor. 10: 4. Het hangt geenszins van het vermogen van onze vrije wil af, om het voorspoedig te maken tot onze bekering, maar het brengt in de ziel het leven en de kracht, om het aan te nemen en te gehoorzamen. Christus kan maken, dat zij die in zonden dood zijn, Zijn stem horen en leven, Joh. 5: 25. Derhalve kan Hij tot hen spreken door Zijn Evangelie en hun bevelen, dat zij zich bekeren en geloven juist met dezelfde uitkomst, als Hij tot dode lichamen zeggen kon: Talitha kumi, dochttertje sta op, Marc. 5: 41, Lazarus kom uit! Joh. 11:43, 44, en tot de geraakte: sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis! Matth. 9: 6.

Ten negende: dat er ook verscheiden voorbeelden van heidense wijsgeren, of van enige Joden of Christenen door uitwendige belijdenis, voorhanden zijn, die buiten de zaligmakende kennis van God in Christus geleefd, vele treffelijke dingen gezegd en door hun grote vorderingen in de zedenkunde en de beoefening van godsdienstigheid zeer vermaard geweest zijn, is geen reden, die ons bewegen moet aan deze waarheid, die zo ten klaarste uit de heilige Schrift en is bewezen en bevestigd, te twijfelen. Hebben wij geen oorzaak om te denken, dat de apostel Paulus, terwijl hij een ijverig Farizeeër was, en ten minste enige weinigen uit de grote menigte der Joden in zijn tijd, die zeer ijverig waren in de Wet en het onderwijs der heilige Schrift en hadden zo

nabij die ware heiligheid gekomen zijn, als de heidense wijsgeren of enige anderen in hun natuurstaat?

En nochtans achtte Paulus, nadat hij met de zaligmakende kennis van Christus verlicht was, zichzelf in zijn hoogste vorderingen die hij te voren gemaakt had, als de voornaamste der zondaren, hoewel hij, naar het oordeel van anderen, omtrent de rechtvaardigheid, die naar de Wet is, onberispelijk ware. En hij vond het noodzakelijk, om te beginnen Gode te leven op een nieuwe wijze door het geloof in Christus, en om het verlies van al zijn vorig gewin en van zijn vorderingen te verdragen, en ze als enkel drek te rekenen, opdat hij Christus gewinnen mocht, 1 Tim. 1: 13, Phil. 3: 6, 7, 8. Ook is niemand uit het groot aantal der Joden, die de Wet der rechtvaardigheid zochten, daartoe immer gekomen, omdat zij die niet zochten door het geloof in Christus, Rom. 9: 31, 32. Wat kan er in de uiterlijke vertoning meer en groter gedaan worden, dan dat iemand al zijn goederen aan de armen geeft en zijn lichaam overlevert, opdat hij verbrand worde? 1 Cor. 13: 3. En echter doet de Schrift ons denken, dat dit geschieden kan zonder de ware liefde en dus zonder enige ware heiligheid van hart en leven; 1 Cor, 13: 3.

De mensen kunnen in de natuurstaat een krachtige overtuiging hebben van Gods oneindige macht, wijsheid, rechtvaardigheid en goedheid, van het toekomst oordeel, van de eeuwige gelukzaligheid der vromen en van de eindeloze smarten der goddelozen. En deze overtuiging kan in hen teweeg brengen niet alleen een voortreffelijke belijdenis, benevens het uiten van zeldzame en heerlijke gezegden aangaande God en de Godzaligheid. Maar hen ook opwekken, om met allen ernst zich te bevljtigen, om zich van alle bekende zonden te wachten, hun lusten ten onder te brengen, in al hun bewuste plichten Gode een algemene gehoorzaamheid te bewijzen, Hem met hun leven en goederen tot het aller-uiteerste te dienen en een soort van liefde tot God en de Godzaligheid aan hun harten te ontwringen, opdat zij, ware het mogelijk, de verschrikkelijke pijnen der hel ontgaan en door hun arbeid en pogingen de eeuwige gelukzaligheid verkrijgen mochten.

Niettemin is al hun liefde tot God slechts gemaakt en gedwongen; zij hebben geen hartelijk welgevallen aan God, geen lust aan zijn dienst; zij houden Hem voor een harden Meester en achten zijn geboden zwaar; zij murmureren en worden inwendig gemelijk over derzelve last. En ware het niet uit vrees voor een eeuwig vuur, zij zouden het genieten van God in de hemel luttel achten en blijde wezen, wanneer zij buiten gevaar van verdoemenis, slechts de vrijheid hadden, aan hun lusten te mogen toegeven. Het hoogste voorrecht van hen, die enkel naar het vlees in Abrahams geslacht geboren zijn, bestaat slechts daarin, dat ze kinderen zijn der dienstbare, Gal. 4: 23. En hoewel zij meer wroeten en sloven in de dienst Gods, dan velen zijner geliefde kinderen, is toch hun dienst Gode niet aangenaam, omdat hun beste verrichtingen slaafs zijn zonder enige kinderlijke genegenheid jegens God, en niet beter dan blinkende zonden. Nochtans zijn deze natuurlijke mensen die valse gedaante van heiligheid en het nalaten van grove zonden geenszins aan de deugdzaamheid van hun natuur verschuldigd.

Indien God de mensen geheel en al aan hun eigen natuurlijke verdorven staat en aan de macht des Satans, (gelijk zij verdienen) overliet, welhaast zou alle gedaante van godsdienst en zedelijkheid uit de wereld gebannen wezen; wij zouden in het kwade gans vereelt worden, en naar kannibalen gelijken, die in en door de natuur zo goed zijn als wij. Dan, God die machtig is de kracht des vuurs van een brandende oven, zonder het uit te blussen, en de watervloed zonder zijn natuur te veranderen, te bedwingen, beteugelt ook de werkingen der natuurlijke verdorvenheid, zonder die te doden, door Zijn grote wijsheid en onbepaald vermogen maakt Hij, dat Zijn vijanden

zich geveinsdelijk aan Hem onderwerpen, Ps. 66:3, en op hun wijze zelfs veel goede dingen doen, hoewel zij niets in ware heiligheid verrichten kunnen.

Hij heeft verscheiden middelen bestemd, om ons kwaad en de verdorvenheid in ons in te binden, als daar zijn: de Wet, de schrik des gewetens, de vreselijke oordelen en vergeldingen in dit leven, de overheden, de menselijke wetten, het werken voor de behoeften des levens, als voedsel en deksel; enz.

Ja, die Evangelie-middelen, die krachtig zijn tot heiligmaking, dienen mede, om ons van de zonden af te houden. Met dit beteugelen der zonde heeft God goedgunstig ten doel, dat zijn Kerk behouden, zijn Evangelie in de wereld verkondigd worde, en dat de natuurlijke mensen des te vatbaarder mochten worden, om het onderwijs des Evangelies aan te nemen. Ja dat de zodanigen onder hen, die uitverkoren zijn, ter bekwamer tijd bekeerd worden. En dat zij, die niet waarlijk bekeerd zijn, meer van de goedheid Gods hier genieten, en hiernamaals minder smarten lijden mochten. Hoe boos en snood ook de wereld is, wij hebben nog reden Gods vrijmachtige goedheid te danken en te verheerlijken, dat zij niet erger is.

ZESDE BESTURING.

Zij, die een oprechte gehoorzaamheid aan al de geboden van Christus trachten te volbrengen, als de voorwaarde, waarop zij voor zichzelf een recht en aanspraak op de zaligheid, mi oenen goede grond, om daarom op Rem te vertrouwen, menen te verkrijgen, zoeken hun zaligheid door do werken der Wet en niet door het geloof in Christus, zoals Hij in het Evangelie geopenbaard is, en zij zullen nimmer in staat zijn, om enige ware heiligheid en gehoorzaamheid door al zulke pogingen te volbrengen.

VERKLARING.

Om de woorden dezer besturingen wel te verstaan, dient men op te merken, dat ik hier de zaligheid noem, als in zich bevattende de rechtvaardigmaking, zowel als andere zaligmakende weldaden en een oprechte gehoorzaamheid zó versta, dat ze niet alleen heilige voornemens, maar tevens de volbrenging derzelve in zich behelst. De meeste mensen, die enig besef Van godsdienst hebben, verbeelden zich geredelijk, dat de zekere weg om de betrachting van heiligheid en gerechtigheid te bevestigen, is, dezelve te maken tot een voorwaarde, waarop zij Gods gunst en alle geluk en heil verkrijgen kunnen. Dit mag zo voorkomen door de velerlei valse godsdiensten, die alom in de wereld geheerst hebben. Want op die wijze werden de Heidenen tot hun beste godsdienstigheid en zedenkunde gebracht, door de kennis van Gods oordelen, hun lerende dat zij, die veeltijds tegen de voorname plichten jegens God en hun naasten handelen, des doods waardig zijn, en door hun gewetens hen beschuldigende of verontschuldigende, naarmate zij zich van die plichten wèl of kwalijk gekwetten hadden, Rom. 1: 32. En 2: 14, 15. Onze gewetens zijn zich door het algemene licht der natuurlijke rede bewust dat God recht heeft, het volbrengen van die plichten van ons te vorderen, zo om zijn toorn af te keren, als om zijn gunst te verwerven. En buiten een Goddelijke openbaring kunnen wij ook geen beter weg dan deze vinden, om gelukkig te worden of om onszelf tot het betrachten onzer plichten op te wekken.

Maar, doordat onze eigen gewetens getuigen, dat wij in het vervullen onzer plichten veelal te kort schieten, zijn wij toch door onze eigenliefde steeds genegen, onszelf wijs te maken, dat onze oprechte pogingen, om alles te doen wat wij kunnen, genoegzaam zijn zullen, om Gods gunst en vergiffenis voor al onze misslagen te verwerven. Alzo zien we, dat die overreding van zalig te zullen worden door de voorwaarde van oprechte gehoorzaamheid haar oorsprong heeft in onze verdorven natuurlijke daden, en een gedeelte is van de wijsheid dezer wereld.

Zij is dan niet de wijsheid Gods, in verborgenheid bestaande, die bedekte wijsheid, welke God te voren verordineerd heeft tot onze heerlijkheid, eer de wereld was; zij is niet van die dingen, die des Geestes Gods zijn, welke in het hart der mensen niet zijn opgeklommen, en die de natuurlijke mens niet begrijpen kan, want zij zijn hem een dwaasheid; hij kan ze ook niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden, 1 Cor. 2: 6, 7, 9, 14. Zij is ook niet die dwaasheid der prediking, door welke het Gode behaagt zalig te maken, die geloven, I Cor. 1: 21.

En hoewel wij een betere weg hebben, ons in het Evangelie ontdekt, om de Goddelijke gunst en de heiligheid zelve, nevens de ganse zaligheid, deelachtig te worden, zonder en buiten enige verdienstelijke voorwaarde van werken, uit Gods vrijmachtige genadegave door het geloof in Christus, zo is het nochtans ten uiterste moeilijk, de mensen van zulk een weg met vrucht af te manen, waartoe zij natuurlijk zo geneigd zijn, en die hun oordeel geheel heeft vooringenomen, hen als gevangen houdt en tot in

het gebeente is vastgezet, en dus niet gemakkelijk uit het vlees te krijgen is. De meesten van hen, die onder het gehoor en de belijdenis van het Evangelie leven, worden niet overgehaald, om de zonde als zonde te haten, en de Godzaligheid om zichzelf te beminnen, hoewel ze van haar noodzakelijkheid tot zaligheid overtuigd zijn; derhalve kunnen zij dezelve niet van harte beminnen.

Het enige middel, dat zij kunnen aangrijpen, om daartoe gebracht te worden, is, dat zij zichzelf opwekken tot een geveinsde betrachting op hun ouden natuurlijken weg, opdat zij de hel ontvlieden en door hun werken de hemel verkrijgen mogen. Ook getuigt hun eigen geweten, dat de ijver en liefde die zij tot God en de Godzaligheid hebben, hun zelfverloochening, de droefheid over de zonden en de nauwgezetheid van leven, op zekere wijze gedwongen en hun door een slaafse vrees en baatzuchtige hoop afgeperst zijn; zodat wij beducht zijn, dat, indien zij door vrije genade op Christus tot zaligheid, zonder de werken, vertrouwen zouden, het vuur van hun ijver en godsdienstigheid terstond zou worden uitgeblust en zij in de godsdienst zorgeloos zouden worden, hun lusten de losse teugel vieren en een gewisse verdoemenis over zichzelf zouden brengen.

Dit noopt hun om de zodanigen alleen voor Boanergessen, of voor veelvermogende predikers en leraars te houden, die weinig of niets van de vrije genade spreken, maar hun tijd en vlijt besteden in het bestraffen van zonden en bij de toehoorders aan te dringen op het staan en ijveren naar Christus en Zijn zaligheid door hun werken, en de hel en de verdoemenis al donderende uit te galmen over de werken der ongerechtigheid. Men heeft voorts aangemerkt, dat sommigen, die sterk geijverd hebben voor de zaligheid uit vrije genade, zonder enige voorwaarde van werkdadigheid, óf vervallen zijn tot Antinomianse dwalingen, óf tot een losbandig levensgedrag.

De bevinding hiervan heeft sommige geleerde en ijverige mannen onder ons, sinds korten tijd, doen afwijken van de leer der rechtvaardigmaking zonder de werken, te voren eenparig beleden en krachtig gehandhaafd en verdedigd tegen de Roomsgezinden, als een voornaam artikel van de waren godsdienst. Deze lieden hebben geoordeeld en zich verzekerd gehouden, dat zulk een wijze van rechtvaardigmaking krachteloos, ja ter heiligmaking verderfelijk is, en dat de oefening van een oprechte gehoorzaamheid niet tegen de gemelde dwaling en het ongebonden leven kan vastgesteld worden, tenzij dezelve tot een noodzakelijke voorwaarde onzer rechtvaardigmaking en tevens van onze eeuwige zaligheid, gemaakt worde. Zij besluiten derhalve, dat God zekerlijk de oprechte gehoorzaamheid tot een voorwaarde onzer zaligheid gemaakt heeft. En trachten de Protestantse leer dus als in een nieuwe vorm te gieten en de heilige Schrift en te verklaren op een wijze, overeenkomstig met deze hun eigen vasten grondslag van heiligheid.

Maar ik hoop aan te tonen, dat deze hun ingebeelde grondslag van heiligheid door de heiligen God nimmer gelegd is. Maar dat ze veeleer een dwaling in de grondwaarheid, en verderfelijk voor het ware geloof en de heiligheid des levens is. Ik acht dit inzonderheid een verfoeilijke dwaling, omdat wij er zo geredelijk toe verleid worden, en omdat de Satan, zich als een engel des lichts en in een voorstander der heiligheid vertonende, hierdoor reeds het Evangelie, ten tijde der apostelen weerstaan, grotelijks benadeeld en de mensen aangezet heeft, om uit ijver voor de Wet naar de heiligheid te staan, gelijk het hem vervolgens gelukt is, het Pausdom op te richten en te handhaven, waardoor de verborgenheid der ongerechtigheid nog steeds voortgaat, met in deze dagen de zuiverheid van het Evangelie onder de Protestanten te bederven, en aldus de dodelijke wond, die aan het Pausdom door de leer der rechtvaardigmaking door het geloof zonder de werken, is toegebracht, weder te verbinden en te doen genezen.

Hetgeen nu in de besturingen, tegen deze grondswaling verzekerd wordt, bestaat hierin, dat dezelve een weg ter zaligheid voorstelt door de werken der Wet en niet door het geloof in Christus, als in het Evangelie geopenbaard; ofschoon haar voorstanders ons willen wijsmaken, dat dit de enige en ware Evangelische wijze is van rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid, aan welker kracht en vermogen wij geenszins hebben te twijfelen, als reden hiervan gevende, dat de Wet als een werkverbond, van ons een volmaakte betrachting van al haar geboden eist, indien wij het leven willen verkrijgen, terwijl zij enkel aandringen op een zachtere voorwaarde van een oprecht gedrag, opdat ons het eeuwige leven te beurt valle.

Ook dringen zij niet aan op de plichtsbetrachting, als daartoe vanwege het gezag der Mozaïsche Wet verbonden, maar alleen uit kracht der gehoorzaamheid aan de bevelen van Christus in het Evangelie. Ook pleiten zij niet voor een zaligheid, door oprechte gehoorzaamheid buiten Christus, maar enkel door Christus en om en door zijn verdiensten en gerechtigheid; zij erkennen dat de zaligheid zelve en de oprechte gehoorzaamheid, ja alles hun uit vrije gunst door de genade van Christus, hun geschonken is.

Zij erkennen tevens dat hun zaligheid is uit of door het geloof, omdat de oprechte gehoorzaamheid in hen is gewrocht door het geloof in het Evangelie, en deze dus ingesloten is in de natuur van dat geloof, hetwelk de gehele voorwaarde onzer zaligheid uitmaakt; sommigen noemen dit een afstanddoende daad van het geloof. –

Maar al deze redenen leggen slechts een bedrieglijk deksel op een wettische wijze van zaligmaking om die aldus als zuiver Evangelisch te doen voorkomen, gelijk ik, in de volgende bijzonderheden overtuigend zal doen zien.

Eerst: allen, die de zaligheid door een oprechte volbrenging van goede werken, als een mee teweegbrengende voorwaarde, trachten te verkrijgen, worden door de apostel Paulus veroordeeld, als de zodanigen die de rechtvaardigheid zoeken door de werken der Wet en niet door het geloof, Rom. 9: 32, of die door de Wet willen gerechtvaardigd worden en van de genade van Christus afvallen of afwijken, Gal. 5: 4. Deze bevestiging, wel bewezen zijnde, is alleen en genoegzaam in staat, om het bedrieglijk mom van deze voorwaarde van een oprechte gehoorzaamheid af te lichten, en de mens een afschrik er voor in te boezemen, als voor een verfoeilijke wettische leer, die hare navolgers van alle zaligheid in en door Christus berooft. Het bewijs hiervoor is niet moeilijk te leveren voor personen, die dit gewichtig stuk van hun zaligheid behoedzaam en aandachtig overdenken.

De Joden en Joodsgezinde Christenen, tegen wie de apostel in dit ganse geschil voornamelijk redetwist, hoopten geenszins op een rechtvaardiging door volmaakte gehoorzaamheid volgens de strengheid der Wet, maar alleen door zulk een gehoorzaamheid, als zij oprecht en niet geveinsd oordeelden. Nu is er geen reden van twijfeling, of de Joodsgezinde Galatiërs hadden reeds door het Evangelie geleerd, hoe de oprechte gehoorzaamheid van de huichelarij is te onderscheiden. De Joodse godsdienst verbond allen, die haar beleden, om zich als zondaren te erkennen, gelijk uit hun jaarlijkse vernedering op de grote Verzoendag uit verscheiden andere wettische plechtigheden, alsook uit onderscheiden klare getuigenissen der heilige Schrift en, genoegzaam blijkt; zie Ps. 148: 10. Spreuk. 10: 9. Pred. 7: 20.

wisten ze wel dat ze verplicht waren zich van ganser harte, in alle oprechtheid en eenvoudigheid tot de Heere te bekeren, die hun oprechte gehoorzaamheid ook aannemen zou, zodat zij dit beter als een voorwaarde der Wet, dan wij voor een van het Evangelie konden bijbrengen, zie Ps. 51: 5, 7, 11. Deut. 6: 5. 30: 10. De apostel

zou dan ook, indien hij geredetwist had tegen hen, die een volstrekt volmaakte gehoorzaamheid voor de voorwaarde der rechtvaardigmaking hielden, met zijn eigen schaduw gestreden hebben. En iets dergelijks kon men toen onder de Wet, al even geredelijk oordelen, als wij het thans zien doen onder het Evangelie. De apostel veroordeelt hen ook niet enkel, omdat zij een oprechte gehoorzaamheid aan de Wet van Mozes hielden voor de voorwaarde van hun rechtvaardigmaking, maar meer algemeen om hun zoeken van de zaligheid door hun eigen werken.

Hiertegen voert hij aan, dat Abraham, die vóór de Wet van Mozes leefde, niet door enige zijner werken gerechtvaardigd werd, hoewel hij een gans oprechte gehoorzaamheid volbracht, en dat David, die reeds onder Mozes' Wet leefde, niet door zijn werken gerechtvaardigd werd, hoewel hij ook tot een oprechte gehoorzaamheid aan Mozes' wetten verplicht was, zowel als zij ter volbrenging van enige van Christus' geboden in het Evangelie Rom. 4: 2, 5, 6. Hij veroordeelt hen ook geenszins, wegens het zoeken van hun zaligheid door de werken alleen, zonder enige de minste betrekking tot de genade en zaligheid, die in Jezus Christus is. Want de Joodsgezinde Galatiërs waren reeds bezitters dier zaligmakende genade, hoewel zij dachten dat de gehoorzaamheid aan de Wet, een noodzakelijke voorwaarde was, om deel aan dezelve te verkrijgen, gelijk ook nu nog vele andere naar het Jodendom overhellende gelovigen denken.

Ongetwijfeld rekenden zij zich daartoe verplicht, niet alleen op het gezag van Mozes, maar ook op dat van Christus, die zij als hun Heer en Zaligmaker erkenden. En wij mogen ons wel verzekerd houden, dat het geen veroordeelde dwaling ware, Mozes' Wet te die tijde voor verplichtend te houden. Want vele duizenden, toenmaals gelovige Joden, hielden de Mozaïsche plechtigheden in volle kracht, en Paulus was in deze teerhartig en inschikkelijk jegens hen, zie Hand. 21: 20, 26. 15: 5.

Andere Joden zochten der rechtvaardiging, niet alleen door een oprechte betrachting der Wet, maar ook door het vertrouwen op de belofte aan Abraham gedaan, en op hun Priesterschap en de offeranden, welke afschaduwingen waren van die van Christus. De nog meer wettische Farizeeën wilden God danken voor hun goede werken, als door en uit Zijn genade voortgevloeid; Luc. 18: 11.

Daarom konden zij zowel beweren, als degenen, die thans de zaligheid hechten aan hun oprechte gehoorzaamheid, dat ze door het geloof zalig werden, naardien zij oordeelden, dat er in hen een oprechte gehoorzaamheid werd gewerkt, door te geloven in het Woord van God, hetwelk zowel het Evangelie als de Wet in zich insluit, en dat het derhalve in de natuur des geloofs moest begrepen zijn, indien het geloof voor de voorwaarde der ganse zaligheid gehouden wordt.

Laten zij derhalve, die de voorwaarde der oprechte gehoorzaamheid beweren, hieruit leren, dat zij ditzelfde Jodendom weder oprichten, hetwelk de apostel Paulus hierom ver wegwerpt, waardoor de Joden zich aan Christus ergerden, en de Galatiërs in gevaar waren, om van Christus en Zijn genade aftevalen; laten zij zich hoeden, van niet te vallen onder die vloek, welken hij bij deze zelfde gelegenheid, tegenover mens en engel afgekondigd heeft, die bestaan mocht enig ander Evangelie te prediken, dan hetgeen hij aan hen gepredikt had; Rom. 9: 32. Gal. 5: 2, 4 en Cap. 1: 9.

Ten tweede: het verschil tussen de Wet en het Evangelie bestaat niet daarin, dat de een ene volmaakte, en het andere enkel een oprechte plichtsbetrachting vereist. Maar daarin, dat de eerste op het doen, en het laatste, op niets anders dan op het geloof ten leven en ter zaligheid, alleszins aandringt. De apostel Paulus stelt het geloof in het Evangelie vereist, tegenover alles wat men voor, of ten behoeve van zijn leven doen kan, als een voorwaarde, die aan de Wet eigen is: *De Wet is niet uit het geloof, maar*

de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven; doch degene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddelozen rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid, Rom. 4: 5. Indien men dan de zaligheid zoekt door enige, al is het nog zo lichte en gemakkelijke voorwaarden van werken, zo brengt men zich onder het verband, der Wet en men wordt verschuldigd om de gehele wet volmaakte- lijk te vervullen; Gal. 5: 3. Want de Wet is een volslagen verklaring van de enige voorwaarde, waarnaar God al diegenen wil oordelen, die wanhopen om de zaligheid te verkrijgen door hun eigen werken, en ze niet willen aannemen als een vrije gift, door Gods genade in Christus aan hen verleend.

Vandaar is het, dat allen, die de zaligheid, op een goede of verkeerde wijze, met of zonder kennis, min of meer door enige van hun werken, zoeken, hetzij deze werken uit hun eigen vinding of bijgelovige verbeelding voortkomen, of gegrond zijn op Gods geboden in het Oude of Nieuwe Verbond, met en door deze gemelde voorwaarde staan of vallen zullen.

Ten derde: de oprechte gehoorzaamheid aan al de geboden van Christus in het Evangelie kan niet volbracht worden, tenzij dit ook geschiede omtrent de zedelijke Wet, als door Mozes gegeven, en ons door dat gezag verplichtende. Sommige voorstanders van de voorwaarde der zaligheid door het oprecht opvolgen der bevelen van Christus, wilden wel vrij zijn van het gezag van Mozes' Wet, omdat deze niemand rechtvaardigt, maar een vloek uitdondert tegen degenen, die hun zaligheid door hun werken zoeken, Gal. 3:10, 11. Maar, indien zij enigszins door een oprecht gedrag gerechtvaardigd worden, zo zou hun eerbied voor Mozes' gezag, hun voortgang daarin niet hinderen. Want vele goede Christenen oordeelden, dat zij, zowel aan de schaduwachtige als aan de zedelijke geboden der Wet gehoorzaamheid verschuldigd waren, en indien zij ooit gezocht hadden door enige werken gerechtvaardigd te worden, zo zouden zij gezocht hebben het hierdoor te doen; Hand. 20: 20, 21. Zij wisten van geen rechtvaardigmaking door oprechte plichtsbetrachting, als alleen in het Evangelie geboden. En echter zouden de apostelen, indien zij, in enige tot zaligheid nodige zaak gedwaald hadden, deze hun zwakheid niet geduld hebben. En zij moesten, hetzij ze wilden of niet, hun zaligheid zoeken door de werken der zedelijke Wet, als door Mozes gegeven, of anders konden zij die nooit verkrijgen door de oprechte gehoorzaamheid aan Jezus' bevelen. Jezus zelf, beminde hun nieuwe toestand nooit zowel, dat Hij het Mozaïsch gezag der zedelijke Wet vernietigde, om deze vast te stellen. Want Hij was niet gekomen om de Wet en de profeten te ontbinden, maar te vervullen, in de betrachting, welke zij vereisen; en Hij heeft verklaard dat zij, die de minste dezer geboden verbreken, óf de mensen dit leren te doen, de minsten in het Koninkrijk der hemelen zouden genaamd worden.

Maar wie dezelve doen en leren zou, die zou groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen. Matth. 5: 17, 19. Hij gelast ons aan de mensen datgene te doen, wat wij willen of wensen dat aan ons geschiede, omdat daarvan de Wet en de Profeten afhangen, hetwelk genoeg is, om te bewijzen dat wij de Wet tot onze verplichting in deze als gezaghebbend erkennen. Ook eist Hij van zijn leerlingen, om alles te doen en waar te nemen, wat de Schrift geleerden en de Farizeeën hun bevalen, daar zij in de stoel van Mozes gezeten waren Matth. 23: 2, 3.

Om nu ter zake te komen: wanneer Christus de vragen beantwoordde van hen, die op gelijke wijze dwaalden, als zij, tot wie ik thans spreek over het zoeken van hun zaligheid door de werken, toonde Hij hun aan, dat zij de bevelen moesten gehoorzamen, die door Mozes' gezag reeds waren vastgesteld in de Schrift en des Ouden Verbonds. Wat staat er geschreven? Hoe leest gij? Doe dit en gij zult leven

Luc. 10: 26, 28. *Indien gij ten leve wilt ingaan, zo onderhoudt de geboden, welke zijn: gij zult niet doodslaan, gij zult geen overspel doen, enz.*

Op gelijke wijze drongen Jezus' apostelen de gelovigen tot het betrachten der zedelijke plichten, door het gezag der Mozaïsche Wet. De apostel Paulus vermaant hen, elkander lief te hebben, omdat hij, die zijn broeder liefheeft, ook de Wet vervult Rom. 13: 8, en om vader en moeder te eren, hetwelk het eerste gebod is met een belofte, Ef. 6: 2. De apostel Johannes vermaant de gelovigen tot liefde jegens elkander als geen nieuw maar als een oud gebod. De apostel Jacobus vermaant zijn tijdgenoten tot het vervullen van de koninklijke Wet: gij zult uwen naaste lief hebben als uzelf. En tot het onderhouden van de geboden der Wet, het een zowel als het ander, Jac. 2: 8, 10, 11, naardien Hij, die gezegd heeft: gij zult geen overspel doen, ook gezegd heeft: gij zult niet doden. Verstandige Protestanten hebben geoordeeld dat het ontkennen van het gezag der zedelijke Wet van Mozes een Antinomiaanse dwaling is.

En hoewel de latere drijvers tegen de Antinominianerij deze dwaling niet aankleven, houden zij echter aan een andere vast, die nog erger is, te weten, die der rechtvaardigmaking door de oprechte betrachtting van de Evangelische geboden. Ik denk dat de benaming der Antinomianen uit deze dwaling is ontstaan. Mozes' Wet heeft haar gezag aan Christus ontleend. Want Christus was de Heer en God van Israël, die de Wet door de engelen op de berg Sinaï in de handen van Mozes besteld heeft, als een Bemiddelaar voor de Israëlieten, die toen zijn enige Kerk uitmaakten, en met welke de gelovige Heidenen nu als medeleden van een en hetzelfde lichaam verenigd zijn, Ef. 3: 6.

Hoewel nu Christus sinds die tijd enige der Mozaïsche wetten, benevens sommige kerkplechtigheden en wereldlijke rechten heeft afgeschaft, zo heeft Hij toch het verbindend gezag der zedelijke Wet niet vernietigd, maar die in haar volle kracht gelaten, om ons tot de zedelijke plichten, welke wij nog moeten waarnemen, te verbinden, gelijk de burgerlijke wetgevende macht enige van hun verordeningen kan opschorten, inkrimpen, nader bepalen of geheel afschaffen, terwijl de anderen, waaromtrent geen verandering plaats heeft, haar volle gezag en kracht blijven behouden. Ik weet wel hoe ze tegenwerpen, dat de tien geboden der zedelijke Wet, als een bediening des doods, in stenen gegraveerd, evenzo door Christus zouden zijn afgeschaft, 2 Cor. 3: 7, doch dit moet ook tegen hun voorwaardelijke verbintenissen aanlopen. Want zij maken een bediening des doods uit en zijn afgeschaft, niet voor zover zij een volmaakte gehoorzaamheid vorderen, want Christus Zelf eist, dat ze volmaakt moeten trachten te worden, Matth. 5: 48.

Maar voor zover zij voorwaarden waren tot verwerving van het leven en tot vermindering van de dood, gestaafd met een belofte van het leven aan haar betrachters en met een vloek voor haar overtreders, Gal. 3: 10, 12. Het verbond met Israel op Sinaï gemaakt, is door Christus, de Middelaar des nieuwe Verbonds afgeschaft, Hebr. 8: 3, 9, 13, en de tien geboden verbinden ons niet, voorzover zij de woorden van dat verbond zijn, Exod. 34: 28, dat is te zeggen, niet als voorwaarden van dat verbond, tenzij wij door de werken wilden gerechtvaardigd worden. Want de Wet als een verbond, heeft nog kracht genoeg, om hen te veroordelen, die hun zaligheid door hun eigen werken zoeken; en, indien ze vernietigd is, zo is het alleen voor hen, die door het geloof in Christus gegrond zijn; Gal. 3: 10, en 2: 19, 20. En Hand. 8: 22-25 en 15: 10, 11.

Maar, de Tien Geboden verbinden ons nog, gelijk ze toen gegeven waren aan een volk, dat te die tijde nog stond in het verbond der genade, niet Abraham opgericht, om hun aan te tonen, welke plichten heilig, rechtvaardig en goed waren, zowel als welbehaaglijk voor God en zeer geschikt om tot een regel van hun gedrag en omgang

te dienen. Het gevolg van alles is, dat wij de zedelijke plichten, zoals zij door Mozes bevolen zijn, nog moeten blijven waarnemen; doch dat wij niet moeten zoeken, door ons gedrag gerechtvaardigd te worden. Indien wij die onderhouden als levensregelen en niet als voorwaarden van rechtvaardigmaking, zo kunnen zij geen bediening des doods, noch een dodende letter voor ons zijn. Haar volmaaktheid maakt haar inderdaad tot harder voorwaarde, om er het leven door te verkrijgen, maar tot een beter regel om al onze onvolmaakheden te ontdekken en ons op te leiden tot die volmaaktheid, waarnaar wij moeten staan. Het zal wijsheid van ons zijn, dat wij het gezag der tien geboden niet laten varen, voordat onze nieuwe godgeleerden, ons een ander ontwerp van zedelijkheid opgeven, dat zoveel volmakter en beter is, dan dat hetwelk zo voortreffelijk door de Goddelijke wijsheid zelve ingesteld en bevolen is.

Ten vierde: zij, die door een oprechte gehoorzaamheid aan al de geboden van Christus naar de zaligheid staan, handelen in strijd tegen het middel tot zaligheid, door Christus opgegeven, te weten, de vrije genade en het geloof, dat in het Evangelie ontdekt is, al belijden zij, dat ze het nog zo sterk aankleven.

(1.) Zij handelen strijdig tegen het middel, dat Christus heeft vastgesteld. Want zij willen zichzelf genezen en bevrijden van de smetten en de macht der zonde, en Gods gunst verkrijgen door een oprechte gehoorzaamheid, eer zij tot Jezus de enige Geneesheer en Zaligmaker hun toevlucht nemen. Zij maken hun eigen gehoorzaamheid tot de diepste en eerste grondslag van hun zaligheid, en bouwen er het genot van Christus op, daar deze laatste hun enige grondslag moest zijn. Zij willen zichzelf heiligen, eer zij een gevestigd belang in Christus hebben; zich een eigen gerechtigheid oprichtende, zijn zij der rechtvaardigheid Gods in Christus niet onderworpen, Rom. 10: 3, 4.

Soms willen zij de gerechtigheid van Christus hun wettische gerechtigheid noemen, opdat zij mogen plaats maken voor een Evangelische gerechtigheid van hun eigen werken, als de onmiddellijke bevorderende oorzaak van hun rechtvaardigmaking door Christus, daar nochtans de apostel Paulus geen Evangelische rechtvaardigmaking kende, dan die van Christus, welke hij in Rom. 3: 21, 22 noemt de rechtvaardigheid des geloofs, zonder de Wet, en niet die, welke uit de Wet is, Phil. 3: 9. Dus maken zij Christus' zaligheid ijdel, terwijl zij voorwenden die te erkennen, en alzo is Christus voor hen tot niets nuttig en heeft althans geen uitwerking op of in hen, naardien zij door de Wet willen gerechtvaardigd worden, Gal. 5: 2, 4. Indien wij daarentegen door Christus willen gezaligd worden, moeten wij voor onszelf dood en verloren zondaars wezen, die geen gerechtigheid tot rechtvaardigmaking dan de zijne, en geen leven noch bekwaamheid om goed te doen, hebben noch hebben kunnen, dan tenzij God ons tot de gemeenschap en vereniging met Hem brenge.

(2.) Deze lieden handelen ook strijdig met de zaligmaking door genade, volgens de waren zin van het Evangelie. Want wij worden niet door genade gezaligd, als de hoogste oorzaak der zaligheid, door de tussenkomst der werken, gegeven en aangenomen door de genade als de bewerkende oorzaak; in welken zin wij ook door de genade gezaligd konden worden, hoewel het ware door het werkverbond, gelijk een knecht, die van zijn meester geld verkrijgt, tot het aankopen een jaarrente van zijn meester voor een lagen prijs, zeggen kan, dat hem die jaarrente vrijelijk is gegeven, hoewel hij dezelve toch gekocht heeft en ze als een goede en zuivere schuld mag eisen.

Maar wij worden door de genade zalig, als de regelrechte en volslagen oorzaak onzer

ganse zaligheid, met uitsluiting van de bevordering onzer zaligheid door de werken, en tevens van alle eisen en rechten om dezelve uit kracht van enige Wet, als een billijke schuld, in te vorderen. De heilige Schrift leert ons dat er een volslagen tegenstelling en verschil is tussen het zalig worden door de genade en door de werken. Indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer; anders is het werk geen werk meer, Rom. 11: 16.

Er is hier also een tegenstelling tussen een vergelding, uit genade toegerekend en een uit schuld, Rom. 4: 4, tussen een belofte van zalighek! door de Wet en door de genade, Rom. 4: 13, 16. God is zo jaloers en ijverig voor de eer van Zijn vrije genade, dat Hij ons niet door enige onzer eigen werken, hoewel zelf door Hem in ons gewrocht, wil zalig maken, opdat niemand in of op zichzelf roemen moge, Ef. 2: 9. Want Hij weet wel dat de mensen, als Hij hen door de geneesmiddelen uit ziekten redt, of door hun eigen handen werk handhaaft, maar al te gereed zijn om de eer daarvan liever aan de gebruikte middelen, dan aan zijn loutere goedheid en mensenzinnelijkheid toe te schrijven.

(3). Deze mensen handelen ook strijdig met het middel der zaligmaking door het geloof. Want het geloof, in het Evangelie tot onze zaligheid vereist, moet, gelijk ik reeds getoond heb, verstaan worden in een zin, strijdig met het doen van goede werken, als een voorwaarde ter verkrijging onzer zaligheid, opdat men aldus te beter wete en vaststelt, waarin het ware verschil tussen de voorwaarde der Wet, en die van het Evangelie bestaat. Het geloof wordt hier gesteld tegenover al het werken tot zaligheid, en de Wet der werken tegenover die des geloofs, Rom. 4: 5. 3: 27. Ef. 2: 8, 9. Derhalve moeten wij het geloof hier niet opvatten als een werk der gerechtigheid, of als enige werken der gerechtigheid insluitende, welke mochten gedaan worden als een voorwaarde, om een recht en aanspraak op Christus te verkrijgen, noch als de hand, waardoor wij werken, of Hem voor onze spijs en drank erkennen en als ons loon aanmerken.

Maar alleen als de hand, waardoor wij Christus en Zijn zaligheid, door de vrije Evangelische aanbidding en uitnodiging ons toe-eigenen, zodat Hij niets voor ons geloof overlaat te doen, dan alleen Hem aan te nemen als een vrijwillige gift, opdat de eer onzer zaligheid in genen deele aan ons geloof of aan onze werken, maar alleen aan deze vrije genade Gods in Christus mocht worden toegeschreven. Want het is uit het geloof, opdat het uit genade geschiede, Rom. 4: 16.

Ten vijfde: Christus en zijn apostelen hebben nooit iets geleerd, hetwelk gelijkt naar zulk een voorwaarde van werken tot zaligheid, als die waarvoor zij ijveren. De Schriftuurteksten, die zij tot dat einde gewoonlijk bijbrengen, strijden daartegen of zijn er ver van verwijderd, gelijk zij dit kunnen leren van verscheiden Protestantse Schrift uitleggers, indien hun overhelling tot een Roomsgezinde stelling hen niet verblind heeft. Dit zal ik kortelijk met enige weinigen van die teksten bewijzen, om de lezer enig licht te geven, op welke wijze, hij over de ware mening der anderen moet oordelen.

De gehoorzaamheid des geloofs, welke de apostel Paulus aanmerkt als het grote oogmerk der Evangelieprediking, is zó strijdig met hun voorwaarde van oprechte gehoorzaamheid, als de wet des geloofs met de wet der werken Rom. 1: 8. En 3: 27. Het is een gehoorzaamheid, welke bestaat in de verhalen van het Evangelie te geloven, gelijk de apostel zelf zich aldus verklaart, Rom. 10: 16. Zij hebben het Evangelie geenszins gehoorzaamd, want Jesaja zegt: Wie heeft onze prediking geloofd? Het geloof wordt gezegd tot rechtvaardigheid toegerekend te worden; niet omdat het in zichzelf een werk van gerechtigheid is, maar omdat wij daardoor afstaan

van alle vertrouwen op enig goed werk, hoe ook genaamd, en geloven in Hem, die de goddelozen rechtvaardigt, gelijk dit klaar blijkt uit diezelfde tekst, die zij zelf gewoonlijk tot hun oogmerk verdraaien, Rom. 4: 5.

Ook verdraaien zij grovelijk de woorden van de heilige Paulus in Rom. 2: 6, 7, *Die een iegelijk vergelden zal naar zijn werken, denjenigen, die met volharding in goeddoen, heerlijkheid, eer en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven*; daar zij willen, dat de apostel de voorwaarden van het Evangelie zou opgeven; daar hij klaarblijkelijk de voorwaarden der Wet voorstelt, om aan te tonen, dat beide Joden en Heidenen onder de zonde besloten zijn, en dat geen vlees door de werken der Wet zal gerechtvaardigd worden; gelijk blijkt uit het ganse beloop zijner volgende redenering, Rom. 3: 9, 10.

Zij voegen zich dus blijkbaar bij de Roomsgezinden, tegen het samenstemmend oordeel van de beste Protestantse godgeleerden in het verklaren van de tekst bij de heiligen Jacobus in Hoofdstuk 2: 24. Gij ziet dan, hoe de mens gerechtvaardigd wordt door de werken en niet door het geloof alleen; alwaar zij willen dat de Apostel de leer der rechtvaardigmaking, door meer eigenlijke en gepaste uitdrukkingen verklaart, dan zijn ambtgenoot Paulus, die leert dat dezelve alleen door het geloof zonder de werken geschiedt, hoewel Paulus deze leer behandelt als zijn voornamelijk onderwerp, en Jacobus er alleen bij zekere gelegenheden van spreekt, als van een beweegmiddel tot de beoefening van goede werken, waaruit wij gemakkelijk kunnen oordelen, welke van hun uitdrukkingen voor de bestgepaste en voegzaamste te houden zijn.

De Protestanten hebben voldoende genoeg aangetoond dat de heilige Jacobus niet spreekt van het ware zaligmakend geloof, maar van een zodanig dood geloof, als de duivelen hebben; dus niet van de rechtvaardigmaking in een eigenlijken zin, maar van haar verklaring, vertoning en openbaring door haar vruchten en gevolgen. Daarenboven spreekt hij van de rechtvaardigmaking door of uit de werken, zoals zij in Mozes' Wet geboden zijn, gelijk blijkt uit zijne aanhaling van de geboden der Wet, vs. 8 en 11, waarmee deze ontwerpers van de nieuwe leer der rechtvaardigmaking, niets willen te doen hebben in dit hun eigengevormd samenstel. Een andere tekst, die zij daartoe bijbrengen, is Openb. 22: 14. *Zalig zijn zij, die zijn geboden onderhouden, opdat zij een recht mogen hebben aan de boom des levens en mogen ingaan door de poorten in de Stad.*

Maar het Griekse woord, hetwelk hier is overgezet *Recht*, wordt anders vertaald door macht of voorrecht Joh. 1: 12. Het betekent hier een rechtmatig bezit der vrucht van de boom des levens, en niet een bloot recht tot dezelve; zodat deze tekst niets meer bewijst, dan hetgeen de Protestanten in het algemeen erkennen, dat de goede werken de weg zijn, waarin wij streven naar het genot en de bezitting van Christus' heerlijkheid, hoewel het recht tot Christus en zijn heerlijke zaligheid ons uit vrije genade gegeven is, zonder enige daartoe bevordelijke voorwaarde der werken. Zij menen ook dat wanneer de hemelse gelukzaligheid een vergelding genoemd wordt, dit dan noodwendig een teweegbrengende voorwaarde der werken moet in zich sluiten Openb. 22: 12. Matth. 5: 12.

Maar, hoewel dit een vergelding geheten wordt, omdat deze allen na het volbrengen der werken gegeven wordt en omdat het de goede werken vergeldt, beter dan enig loon op aarde aan de besten arbeider kan doen, zo is en blijft zij echter een vergelding uit genade en niet naar schuld, Rom. 4: 23, *Want de vergelding der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere*, Rom. 6: 23.

Een andere zaak, in de Besturingen opgegeven en vastgesteld, is, dat zij die deze

oprechte gehoorzaamheid als een voorwaarde, ter verwerving van een recht op Christus en Zijn zaligheid, trachten waar te nemen, nimmer in staat zullen wezen om oprecht een ware gehoorzaamheid, door al zodanige pogingen te betonen. Hoewel zij ernstig werken, ijverig bidden, gedurig vasten, zich door menige gelofte tot heiligheid verplichten en door de krachtigste beweegredenen zich tot godsvrucht aanzetten, waartoe zij de spoorlagen en prikkels ontleen aan Gods eindeloze macht, rechtvaardigheid en wijsheid, aan de billijkheid en goedheid zijner bevelen, de zaligheid in Christus, de eeuwigdurende gelukzaligheid en ellende, of aan andere beweegredenen; doch nimmer zullen zij het einde en oogmerk bereiken, dat zij langs deze dwaalweg bedoelen. Zij mogen hun bedorven neigingen en lusten voor een poos inbinden en verscheiden huichelachtige slaafse werken van godsdienst plegen, waardoor zij, bij het algemeen als uitstekende heiligen geacht worden, maar zij zullen niet in staat zijn, om één bedorvenheid in zich ten onder te brengen of te doden, noch één enkelen plicht op een zó heilige wijze te betrachten, dat ze de Goddelijke goedkeuring daarop verkrijgen zouden.

Dan, ik berisp hier alleen deze dwaling, maar geenszins het leven dergenen, die ze koesteren. Ik heb sommigen wel zeer wettisch horen prediken. En Evangelisch horen bidden. Ik twijfel daarom niet of de gesteldheid van hun harten en hun leven is veeleer ingericht naar hun gebeden, dan naar hun leerredenen. Hoewel de apostel Petrus zich door een uitwendige daad van belijdenis naar het Jodendom schikte, leefde hij zelf toch als een Christen, Coll. 2: 11, 14. Ik bevestig alleen, dat geen Godzalig mens ooit deze goedheid bereikte langs deze dwaalweg.

En welk een beklagenswaardige teleurstelling is het voor hen, die getracht hebben de Protestantse leer te veranderen, en de Wet en het Evangelie om te keren en te verwarren, waardoor zij vele twisten in de Kerk hebben teweeggebracht, om zogenaamd de praktijk der oprechte gehoorzaamheid, tegen de Antinomiaanse dwalingen te handhaven, door dezelve tot de bewerkende voorwaarde van hun zaligheid te maken; daar men toch, na zoveel aangewende moeite, het middel even erg bevindt te zijn als de ziekte zelf. En even ondienstig en verderfelijk tot bereiking van het einde, waartoe het geschikt is, zodat het dus dezelfde uitwerking doet als de Antinomialerij en strijdig is met de kracht der Godzaligheid.

Men kon nog veel meer zeggen tot wederlegging dezer nieuwe leer, maar als deze éne zaak wèl bewezen is, kan het haar ijverige voorstanders genoegzaam beschaamd maken over hun schranderheid of loosheid, en hen over zichzelf doen toornen en bedroeven, dat ze zoveel moeite genomen, en zoveel vernuft in het werk gesteld hebben, om een gans nutteloos en tot heiligheid onbekwaam gevoel te beweren en voor te staan. Ten bewijze hiervan zal het genoeg zijn, aan te tonen dat de beoefening der ware heiligheid met geen mogelijkheid kan bereikt worden, door middel van de werken der Wet te zoeken gezaligd te worden, omdat ik reeds bewezen heb, dat deze leer der zaligheid op de leer der oprechte gehoorzaamheid geschoeid is volgens de voorwaarden der Wet en niet volgens die van het Evangelie; waaruit ook zij kunnen zien, hoezeer, zij dwalen, die de rechtvaardigmaking alleen aan het Evangelie en de heiligmaking aan de Wet toeschrijven.

Maar, naardien deze voorstanders der voorwaarden van de oprechte gehoorzaamheid, nauwelijks door al de gemelde redenen zich willen laten overtuigen, dat zij aldus volgens de Wet der werken handelen, zo zal ik, ter hunner volkomen overreding ten overvloede en aller-duidelijkst doen zien, dat dit van geen andere natuur en uitwerking is en geen betere vrucht voortbrengt dan enige andere leer, welke aan de Wet eigen is.

Met het oog hierop zal ik door de volgende bewijsredenen aantonen, dat de heiligheid

niet door de Wet der werken te bereiken is, waaruit dan zal blijken dat hun leer geenszins Evangelisch kan genoemd worden.

I. De wijze van zalig worden door de werken der Wet is strijdig met en verderfelijk voor die noodzakelijke middelen tot een heilig leven, welke in de voorgaande besturingen zijn neergesteld, en klaar uit de heilige Schrift en aangewezen. Want ik heb doen zien, dat een hartelijke geneigdheid en overhelling tot een heilig leven niet kan plaats hebben, noch verkregen kan worden, tenzij men eerst wèl overreed zij, van onze bevrediging en verzoening met God door de rechtvaardiging, van ons eeuwigdurend geluk, en van een genoegzame kracht om onze plicht beide te willen en dadelijk te volbrengen; dat deze en alle andere goede begaafdheden, tot hetzelfde einde noodzakelijk vereist, alleen in en door Christus en in de vereniging en de gemeenschap met Hem te verkrijgen zijn, en dat Christus Zelf en al Zijn volheid daartoe alvorens in ons wonen moet door het geloof, hetwelk geen voorwaarde is, om een recht of aanspraak op Christus te verkrijgen, maar een middel, waardoor wij Hem werkelijk in onze harten ontvangen, door op Hem te vertrouwen ten aanzien van al die zaligheden, welke in het Evangelie aan ons beloofd zijn uit vrije gunst.

Al deze middelen tot een heilig leven zijn zaken, waarin ons geestelijk leven en geluk bestaat; zodat, indien wij dezelve bezitten, het eeuwige leven reeds in ons begonnen is. En omdat zij de noodzakelijke middelen tot een heilig leven zijn, daarom moet ook het beginsel van het eeuwigdurende leven niet geplaatst worden in zulk een beoefening van Godzaligheid als haar vrucht en gevolg. Maar het moet dezelve voorafgaan, even als de oorzaak gaat vóór het uitwerksel.

- De voorwaarden nu der Wet zijn lijnrecht strijdig met dit middel of deze wijze. - Men stelt de beoefening der heiligheid vóór het leven, en maakt die dus tot een middel en bewerkende oorzaak van het leven, gelijk Mozes dit beschrijft, waar hij zegt: de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven Rom. 10: 5. Volgens deze voorwaarden moet men eerst de ons bevolen heilige plichten betrachten, eer men enig belang in het beloofde leven stelt, of eer men enig recht heeft om hetzelfde door het geloof als het onze aan te merken. Men moet dus de heiligheid betrachten, zonder de te voren gemelde middelen, of anders kan men dezelve nooit bereiken.

Aldus maakt men de ware middelen krachteloos en werkeloos en tot uitwerksels en vruchten, in plaats van tot oorzaken van een heilig levensgedrag. Maar het zou ijdel en te vergeefs zijn, zodanige vruchten en uitwerksels ooit te verwachten. Want de heiligheid zelve, met al haar uitwerksels, moet noodwendig verwoest worden, wanneer haar noodzakelijke oorzaken worden weggenomen. Daarom getuigt de apostel Paulus, dat de weg der zaligheid door de werken der Wet, het geloof ijdel en de beloften vruchteloos maakt, zodat ook de genade Gods tevergeefs zou zijn, alsof Christus te vergeefs gestorven ware en van geen het minste nut of uitwerking voor ons, als de zodanigen die van de genade waren uitgevallen, Rom. 4: 14. Gal. 2: 21 en 5: 2, 4.

Wanneer wij nu ook de hedendaagse leer der zaligmakende voorwaarde van een oprechte gehoorzaamheid onderzoeken, zullen wij welhaast bevinden, dat dezelve geheel en al overeenkomt met de voorgaande wettische wijze van zalig worden, en evenzo verderfelijk is voor de middelen tot heiligheid, als voor het heilig leven zelf. Deze toch eist van ons dat wij een oprechte gehoorzaamheid betonen, alvorens wij de noodzakelijk daartoe vereiste middelen bezitten, door dezelve aan onze rechtvaardigmaking te doen voorafgaan, en eer wij nog enige overtuiging hebben van ons eeuwig geluk, van ons werkelijk genieten van, en verenigd zijn met Christus en van de nieuwe natuur, die wij alleen in en door Hem, door het geloof kunnen deelachtig worden. Zij verwoest de natuur van dat zaligmakend geloof waardoor wij

Jezus en al zijn heilgoederen werkelijk ontvangen en genieten, en houdt onze handen terug om aan Jezus en Zijn zaligheid vast te houden, door ons te blijven zeggen, gelijk Christus tot de werkheiligen jongeling zeide, dat na allen arbeid, ons nog iets ontbreekt, Matth. 10: 21 en Matth. 19: 21; dat het dus maar waan en vermetelheid in ons zou zijn, om Jezus voor ons eigendom te houden, tenzij wij alvorens de voorwaarde volbracht hebben, volgens welke wij een recht en aanspraak op Hem kunnen bekomen, hetgeen dus een ander soort van zaligend geloof is, hetwelk men anderszins oprechte gehoorzaamheid noemt.

Door dit versierd voorwaardelijk geloof houdt de Satan vele arme zielen als in de band, vele jaren achtereen op hun harten loerende, om te weten of zij de voorwaarden wel volbracht hebben, en of ze dus nog wel een recht op Jezus tot hun zaligheid hebben, zodat zij het geenszins durven wagen, om Hem als hun eigendom aan te grijpen. Deze leer is dus een sterke scheidsmuur, die zekerlijk de ziel zal beletten tot Christus te komen, totdat dezelve neergeworpen is door de kennis der zaligheid uit genade, zonder enige daartoe medewerkende voorwaarde van goede werken. Ja, al rekende men deze slechts als een betaling van een peperkorrel voor een groot landgoed, zo zou dit toch genoeg zijn, om de bekwaamste mens der wereld teleur te stellen, wijl het hem terughoudt, om de krachtdadigste middelen tot heiligmaking aan te wenden, waardoor die peperkorrel kan verkregen worden.

II. Zij, die hun zaligheid door de werken der Wet zoeken, handelen daarin volgens hun natuurstaat, daarin levende en wandelende naar het vlees of naar de oude mens en niet volgens de vernieuwden staat, waarin Christus in hen leeft, woont en werkt. Ik twijfel niet of velen, die het licht des Evangelies genieten, zijn deelgenoten der vernieuwing in Christus en wandelen heilig in deze staat. Maar de beste mensen der wereld hebben zowel vlees als geest in zich, en kunnen dus in zekere mate, ten gevolge van beiderlei toestand handelen. En in deze handelen zij nu alleen volgens hun vleselijke natuurstaat.

Toen de gelovige Galatiërs begoocheld waren, om op een wettische wijze hun zaligheid te zoeken, verweet de apostel Paulus hun deze hun dwaasheid, daar zij, met de Geest begonnen zijnde, nu volmaakt wilden worden in het vlees, Gal. 3: 3, en hij vergelijkt hen, die onder de Wet willen leven bij Ismaël, de zoon van Abraham en zijn dienstmaagd Hagar, om aan te tonen, dat zij, die aldus wandelen, wel naar het vlees, maar niet naar de Geest geboren zijn, Gal. 4: 19, 23, 29. De Wet was eerst aan Adam in zijn natuurstaat gegeven, ten einde hem aldus de voorwaarden voor te schrijven, op welker vervulling het geluk, dat hij toen genoot, zou blijven voortduren. Sinds die tijd is het vlees of de natuurlijke mens, altijd aan de Wet gehuwd geweest, en de Wet heeft heerschappij over de mens, zolang hij leeft; dat is, totdat hij door Christus' lichaam naar zijn eigen vleselijke toestand gestorven en als gehuwd en verenigd is met Hem, die voor hem uit de doden opgewekt is, Rom. 7: 1, 4.

Wij zijn geenszins volgens onze nieuwe staat in Christus, onder de Wet als een Verbond der werken, gelijk de apostel getuigt in Rom. 6: 14. gij zijt niet onder de Wet, maar onder de genade. En in Gal. 5: 18, indien gij door de Geest geleid wordt, zo zijt gij niet onder de Wet. Hieruit is dan vast op te maken, dat niemand met enige mogelijkheid de ware Godzaligheid bereiken of verkrijgen kan, door te handelen volgens wettische voorwaarden; omdat ik reeds ten volle bewezen heb, dat het onmogelijk is Godzalig te leven, terwijl wij in het vlees of in de natuurstaat zijn, en dat, voor zover wij volgens die natuur handelen, wij niets dan zonde kunnen bedrijven. De Wet, door het vlees krachteloos zijnde, kan ons haar recht of gerechtigheid niet doen vervullen, Rom. 8: 3, 4. Zij is aan een vijandig en tegen haar

weerspannig vlees gehuwd, dat zich nimmer aan haar onderwerpen kan, Rom. 8: 8. Zij vervolgt de natuurlijke mens om een oude schuld van gehoorzaamheid, tot welker betaling hij sinds de val ten uiterste onbekwaam geworden is. Het gevolg hiervan is dan ook volslagen overeenkomstig met dit onvermogen; de schuldeiser kan niets ter voldoening verkrijgen. –

Evenmin houden zij een beteren koers, die naar deze heiligheid staan en trachten, door de oprechte gehoorzaamheid aan Jezus' geboden tot de voorwaarde der zaligheid te maken. Hun handelwijze is hoofdzakelijk dezelfde als die der straks genoemde Galaten, die ook met het vlees eindigen, of in en door hetzelfde zich volmaken wilden, dat is door een oprechte en niet door een volmaakte gehoorzaamheid, gelijk te voren reeds is aangetoond.

Hun pogingen, om deel aan Jezus te verkrijgen, door hun oprechte gehoorzaamheid, getuigen tegen henzelf, en zeggen hun dat ze niet handelen gelijk lieden, die reeds in Christus zijn, maar veeleer als dezulken, die nog geen het minste deel aan Christus hebben, en die derhalve daarnaar nog moeten staan, daar toch die oprechte gehoorzaamheid even onmogelijk te bereiken is als de volmaakte gehoorzaamheid, indien we dezelve in en volgens onze doden natuurstaat zoeken.

III. Gelijk nu de Wet van al die kracht-toedelende middelen beroofd is, welke men door het geloof in Christus kan bekomen, en gelijk ze ons onvermogen en krachteloos in onze natuurstaat vindt, zo verleent ze ons evenmin sterkte, om haar eigen geboden te vervullen. Want, indien er een Wet gegeven was, die vermocht levend te maken, zo zou waarlijk de rechtvaardigheid uit de Wet zijn, Gal. 3: 21; dezelve doet zelfs zoveel niet, dat zij ons het leven belooft, voordat wij eerst haar eisen en geboden gehoorzaamd en volbracht hebben, Rom. 10: 5.

De mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven. Terecht wordt zij een stem der woorden geheten Hebr. 12: 19, omdat de klank van haar hoge en grote woorden niet vergezeld gaat van enig levendmakend vermogen. De leer des levens en der zaligheid door een oprechte gehoorzaamheid, is noch van een beter natuur, noch van weldadiger aard voor ons, want zij eist van ons de volbrenging der voorwaarde, eer zij ons enig leven of enige zaligheid in en door Christus wil toestaan. Hoe kan ook iemand redelijker wijze enige kracht tot oprechte gehoorzaamheid tegemoet zien, door een leer aan te kleven, die niet eens zoveel vermag, dat zij een zodanige kracht belooft?

Het echte Evangelie is van een weldadiger natuur, want het I belooft, dat God Zijn Geest over alle vlees zal uitstorten; Hand. 2: 17; dat Hij zijn Wet in onze harten wil inschrijven, Hebr. 8: 10; dat Hij ons in zijn inzettingen zal doen wandelen, opdat wij Zijn rechten bewaren en doen, Ezech. 36: 27.

Dit woord van Gods genade, hetwelk de heiligheid niet van ons afeist als een vrijwillige gift, moet dus noodzakelijk de enige leer zijn, die bekwaam is, om ons op te bouwen en een erfdeel te geven onder de geheiligden Hand. 20: 32; aangezien, het Gode dan behaagt, door zulk een leer en door het geloof in haar, ons te brengen tot heiligmaking, zodat God in ons, volgens de natuur dezer leer, welke wij geloven, in ons zal werken, en Hij ons door die gevende leer de kracht daartoe zal verlenen, en door de uitvoerende leer dezelve ook in ons zal uitwerken.

IV. De weg of het middel om het leven en de gelukzaligheid door de voorwaarde van volmaakte of oprechte goede daden te verkrijgen, is geen redelijke handelwijze tot herstelling van de gevallen mens hoewel het zeer goed was om het leven te behouden vóór de val. Want het schrijft een onmiddellijke beoefening der heiligheid voor aan een mens, die dood is in zonden; juist alsof men iemand tot een geraakte wilde toen

zeggen: sta op en wandel en dan zult gij gezond zijn en in staat om te wandelen, of gelijk men soms schertsend tegen een gevallen kind zegt: *Kom hier, en ik zal je ophelpen*; daar wij toch, indien we aldus tegen een, met dodelijke beroerte op zijn bed worsteenden lijder spraken, ons aan tergende spotternij en wrede belediging zouden schuldig maken.

Zij, die behoorlijk verootmoedigd en waarlijk gevoelig getroffen zijn over hun oorspronkelijke zonde, natuurlijke verdorvenheid, eigenaardige gevoelloosheid en geestelijke dood, weten dat zij eerst moeten levend gemaakt worden door Gods Geest, eer zij een heilig leven kunnen leiden, Gal. 5: 25.

Vragen de voorstanders van de leer der voorwaardelijke werken: Hoe of van waar hun het vermogen ter volbrenging van de vereisten plicht zal toekomen?

En, antwoordt men hun, dat ze hiertoe op God en op Jezus' hulp en bijstand hebben te vertrouwen, zo zal straks hun wederantwoord zijn, dat zij geen vaste grond tot zulk een heilig vertrouwen op enige zaligmakende genade, volgens deze leer in zich bevinden, vóór zij aan deze voorwaarde voldoen of ten minste een oprecht besluit tot gehoorzaamheid genomen hebben, en dat zij zo onbekwaam zijn om hun harten tot zulk een besluit over te buigen, als een dood mens is, om van zichzelf uit het akelig graf op te staan.

Of, men kan de zaak nog anders en op deze wijze voorstellen: Het middel of de wijze van de leer der werken is deze: "Men moet God eerst beminnen en dan, als men die voorwaarde volbrengt, zal Hij ons ook liefhebben;" daar het tegendeel nochtans waarachtig is, dat wij God liefhebben (of lief hebben moeten) omdat Hij ons eerst heeft liefgehad, gehad, volgens de nadrukkelijke verklaring van de apostel Johannes, 1 Joh. 4:19. Want, indien God ook zijn liefde jegens ons, aan enigerlei voorwaarde verbond, zo zou onze liefde tot Hem niet volstrekt wezen, maar van dezelfde voorwaarde afhangen, en zelfs in genen dele strijden met een wezenlijken haat tegen Hem.

V. De Wet is er zo ver af van onze zondige verdorvenheid te genezen of te herstellen, dat ze veeleer blijkt een aanleiding tot zondige bewegingen en daden, in hen te bewerken, die door haar werken hun zaligheid zoeken. Dit ontstaat uit de macht en de invloed onzer natuurlijke verdorvenheid, die te meer opgewekt wordt en aan het gisten en woeden raakt, wanneer de rechtvaardige en heilige Wet Gods, in tegenstelling met haar geplaatst wordt, zodat de schuld niet in des Heeren Wet, maar in ons eigen boos hart gelegen is. Zij, die dit nog niet bij eigen ondervinding weten, moeten hierin de heiligen apostel Paulus geloven, die ditzelfde, en wel uit zijn ontwijfelbare ervaring duidelijk leert, en daarbij verzekert, dat er bewegingen der zonden door de Wet in onze leden werken, om vruchten voor de dood te dragen, terwijl wij in een vleselijke toestand zijn, en dat de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, gij zult niet begeren, in Hem alle begeerlijkheid had uitgewerkt, hem verleid en gedood, of de dood in hem gewrocht had, door hem boven mate te doen zondigen. Daar hij zonder de Wet eertijds leefde en de zonde zonder dezelve dood was, maar dat, zodra het gebod kwam, de zonde weder levend werd en hij gestorven was; gelijk hij ook de oorzaak der onverzoenlijke vijandschap en tastbare tegenstrijdigheid tussen zijn zondige natuur en Gods Wet aantoonde, als hij zegt: *de Wet is geestelijk, maar ik ben vleselijk, en onder de zonde verkocht*, zie Rom. 7: 5, 8, 9, 11, 13, 14.

Men lette nu eens op, hoe uit de redenering des apostels blijkt, dat de leer der zalig-making door een oprechte gehoorzaamheid, hetzelfde uitwerksel en gevolg zal hebben. Onze bedorven natuur strijdt zowel met een oprechte als met een volmaakte gehoorzaamheid. En indien wij deze tot een voorwaarde ter zaligheid stellen, zal de

zonde daaruit dezelfde aanleiding nemen, om ons in al onze bewegingen en daden des te meer en zelfs uitermate te doen zondigen. De voortgang en het gevolg der wettische leer op en in de natuurlijke mens, is gelijk aan die der verkeerde handelwijze, waartegen deze les van Salomo gegeven is, Spr. 9: 8, bestraft de spotter niet, opdat hij u niet hate. - Een razende te berispen, is het middel om hem nog meer te doen woeden, en zo is het ook gelegen met de natuurlijke mens in de geestelijke dingen, sinds hij in en door de zonde van Adam, uit de staat der rechtheid is gevallen. Een veelvoudige bevinding leert ons, dat de mensen, hoewel zij in het algemeen verkleefd zijn aan een beginsel, om hun heil door hun werken te zoeken, toch grotendeels het stipt en ijverig aanprijzen en prediken van een nauwgezette heiligheid, zowel als haar predikers en belijders haten, omdat zij hun gewetens pijn en smart aandoen. Zij trachten zich dus door de onkunde aangaande de Wet te beveiligen, menende dat zij, hoe minder ze weten, ook des te minder te verantwoorden zullen hebben. Daarom willen zij niet hetgeen recht, maar wat zacht en bedrieglijk is, zich voorgepredikt hebben Jes. 30: 10. Deze lieden hebben in het algemeen bij de wereld zoveel vermocht, dat ze de natuurlijke kennis der zedelijke plichten derwijze verduisterd hebben, dat men hun dezelve thans noodwendig door de Goddelijke openbaring en uit de heilige Schrift moet leren verstaan. Want hoe zeer de wettisch gezinde schrijvers overhellen om de zin der Wet te bederven, opdat zij schuilhoeken mogen vinden voor hun verdorvenheden, kalt men duidelijk zien aan de bedorven uitleggingen der Schrift geleerden en Farizeeën, tegen wie Jezus dezelve meermalen gehandhaafd heeft; zie Matth. 5. En voor zoveel ik heb opgemerkt, trachten geen anderen de zuiverheid en volmaaktheid der Wet meer te ontdekken en te verheffen, dan zij, die de heiligheid en zaligheid zoeken zonder en buiten enige wettische voorwaarde, en louter door de vrije gunst en genade Gods in Christus; daar de leer der zaligmaking door oprechte gehoorzaamheid slechts een verkleining van die volmaaktheid is, welke de Wet van ons eist, en men deze leer zelf allengs hoe langer hoe meer zodanig verkleint en haar ten laatste zó gering maakt, dat het wezen van alle ware gehoorzaamheid zelfs verloren wordt.

Een bereidvaardigheid, om op de voorwaarden van Christus gezaligd te worden, of een aanneming en erkentenis van Jezus als zijn Heer, of een oprecht voornemen en besluit om zijn geboden op te volgen, (hetgeen maar iets meer is dan dat waarop de onkunde bouwt, als zij zegt te vertrouwen dat God haar zaligen zal, uit kracht van haar goede mening, terwijl ze nochtans allen godsdienst verwaarloost); dit, zeg ik, is bij deze lieden, zonder enige verdere en dadelijke beoefening van heiligheid genoeg, en kan bij velen hunner voor een oprechte gehoorzaamheid doorgaan, welke hen in een staat van zaligheid stellen, bevestigen en behouden kan, zodat men hen, indien zij dit maar kunnen betuigen, alsdan nooit zal houden voor verbrekers van het Evangelie-Verbond.

Het voornaamste en meeste, wat zij alsdan tot zaligheid noodzakelijk stellen, zal hierin bestaan, dat ze maar trachten te doen al wat zij kunnen, om Jezus' heilige bevelen te gehoorzamen, daar echter alles, wat de meesten kunnen doen, in niets dat waarlijk goed is, bestaat. Zij ook, die een weinig meer ijver bezitten, om hun zaligheid door hun goede daden uit te werken, zijn zeer bereid en gereed om zich aan bijgelovige kerk- en godsdienstsplechtigheden over te geven, als beter strokende met hun vleselijke aard, dan de geestelijke geboden van God en Zijn Zoon. Ik twijfel geenszins, of dit heeft in de wereld aanleiding gegeven tot de grootgin voortgang der Heidense, Joodse en Roomsgezinde bijgelovigheden.

De ondervinding toch leert ons klaar, hoe het Pausdom onder verscheiden volken in de laatste jaren vervallen en gekrenkt geworden is, nadat zijn grote zuil en steunpilaar, de

leer der rechtvaardigmaking door de werken, weggerukt en omvergehaald is door de Protestantse leer der rechtvaardigmaking door het geloof alleen.

Indien deze driftige ijveraars voor de Wet door een sterke overtuiging gedrongen worden, om zich op de betrachting der geestelijke plichten toe te leggen, ter geruststelling van hun schuldige gewetens, zo kunnen zij gebracht worden tot een ernstig streven, werken en worstelen, ja zelfs tot het uitmergelen van hun lichamen door streng vasten en pijnlijke boetedoeningen, ten einde dus, zo ze menen, hun lusten en begeerlijkheden ten onder te brengen.

Maar zij bedriegen zich, en kunnen dezelve dus niet doden, want ze blijven niet alleen in het leven, maar worden in weerwil hiervan, zelfs zo sterk als ze ooit waren, en sterken hen dus in hun vijandschap, die zij tegen Gods Wet betonen, terwijl ze inwendig gemelijk, onvergenoegd en morrende tegen haar blijven, als tegen een smartverwekkende tuchtmeesteres, hoewel een slaafse vrees hun grove uitwendige daden bedwingt en hen van gruweldaden terug houdt.

En als deze ijveraars eens door de kennis der geestelijke natuur verlicht worden, zodat zij kunnen zien hoe God al hun slaafse dienst verwerpt, en die geenszins als een oprechte gehoorzaamheid wil aannemen, dan beginnen zij aan hun zaligheid te wanhopen, omdat ze bespeuren, dat ze in hun beste en uiterste pogingen om aan de vermeende voorwaarde te voldoen, zo ver te kort schieten, en dan kunnen ze ook gemakkelijk ontdekken, hoezeer hun harten, door heftige toorn, en in openbaren haat tegen de Wet, ja tegen God en Christus Zelf opzwellen en zich tegen Hem aankanten, omdat hun zulke gestrenge en onmogelijk te volbrengen voorwaarden van zaligheid zijn voorgeschreven, om welker verbreking zij toch moeten wachten eeuwiglijk verdoemd te zullen worden. Dit vervult hen met godslasterlijke gedachten tegen de Heere en zijn Gezalfde, en zij kunnen zich nauwelijks onthouden, om met hun tongen Hem te honen. En indien God hen, wanneer zij in deze ijselijke toestand zijn, in Zijn genade de weg der zaligheid uit vrije gunst en door het geloof alleen aanwijst, zo zullen zij trachten, als het maar mogelijk is, hun gewetens te sussen en tegen alle gevoel van zonden te verharderen, en volslagen allen godsdienst te verzaken, als die hun de onlijdelijkste smarten van het nijpend geweld doet ondergaan. Of indien zij hun gewetens niet kunnen toeschroeien, zo laten sommigen zich lichtelijk door de Satan overhalen, om liever de handen aan zichzelf te slaan, dan langer te leven in de haat tegen God, met de geest der godslastering en onder gedurige verschrikkingen en nepen van het schuldige geweten.

Zodanig is het zielverdervend uitwerksel dezer wettische leer op een vleselijk gezind hart, daar het de slapende leeuw van het zondige bederf binnen in ons opwekt en vreselijk doet woeden, in plaats van die ten onder te brengen en te doden; gelijk maar al te duidelijk blijkt uit de droevige bevinding van velen, die met al hun vermogens getracht hebben, die leer te beoefenen, alsook uit verscheid en plaatsen der Heilige Schrift, die genoegzaam de redenen doen zien, waarom dit niet anders wezen kan. Derhalve mag de leer der zaligheid door een oprechte gehoorzaamheid, welke is uitgedacht tegen de Antinomianen, dus wel terecht voor een van de ergste dwalingen van hetzelfde soort worden aangezien.

Ik voor mij haat dezelve met een volkomen haat, en houd haar voor mijn grootste tegenpartij, die ik altijd vijandig en nadelig voor mij bevonden heb, gelijk ik ook bij eigen ervaring de waarheid van des Apostels les geleerd heb, dat het middel om van de heerschappij der zonde ontheven te worden, bestaat in niet onder de Wet, maar onder de genade te leven, Rom. 6: 14.

Ten zesde: het middel om door de werken gezaligd te worden, is reeds uit de weg

geruimd door de vloek, tegen de zonde van de eersten Adam afgekondigd; zodat het nu geen leven of heiligheid, maar alleen zonde en dood in ons kan werken. Want de Wet, welke in alles een volmaakt zuivere en oprechte gehoorzaamheid aan God eist, was aan Adam bij zijn eerste schepping bekend gemaakt, als het middel om in het hem toebedeeld gelukkig leven te blijven volharden, en dit zou tot dat einde ook wel gediend en van goede uitwerking geweest zijn, indien hij niet van de verboden vrucht gegeten had.

Maar nadat hij zich en zijn ganse nageslacht onder het verschrikkelijk vonnis gebracht had van een zekeren dood te zullen sterven, Gen. 2: 17, zo werkte al de kennis van God en zijn Wet, welke tevoren de voortduur des levens wrocht, nu door dat vloekvonnis juist het tegendeel en wel Zijn dood, zowel die der ziel in de zonde, als die des lichaams in de natuur, en daarom bewoog zij hem zeer schielijk, om zich voor God als voor een vijand te verbergen. En het was toen alsof God zei: "Al het licht, al de kennis, welke gij bezit, zal nooit in staat zijn om uw leven te doen voortduren, of om het te herstellen. Maar zal veeleer uw dood bevorderen."

Derhalve moet al de kennis der Wet, ja alle zodanige kundigheid en bekwaamheid waartoe de natuurlijke mensen geraken kunnen, zolang zij in de natuurstaat of onder de schuld en de vloek van de eersten Adam liggen, op gelijke wijze als een vloek voor ons gerekend worden. God dan, ziende dat de mens zijn natuurlijke kennis en wijsheid niet behoorlijk gebruikte, heeft besloten dat misbruik te weren, door ons de zaligheid te schenken, op een wijze die lijnrecht tegen deze is aangekant, en de natuurlijke mens als dwaasheid voorkomt, door de afschaffing van de wijze om het leven te verkrijgen door onze werken, of door enige voor natuurlijke mensen verkrijgbare wijsheid of kennis. Want daar is geschreven, 1 Cor. 1: 14 - 21, *Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan en het verstand der verstandigen teniet maken. Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas geacht? want, nademaal in de wijsheid Gods, de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven.*

Hieruit mag men besluiten, dat geen waarheid, door het licht der natuur gekend, een krachtig beginsel of een beweegreden kan zijn, om de heiligheid in ons te werken, en dat men ook de Evangelische gronden en beweegmiddelen misbruikt, wanneer men die op een wettische wijze van zaligworden toepast.

Ten zevende: het einde dat God bedoeld heeft, met ons de Wet van Mozes te geven, was geenszins om iemand door derzelver volslagen of oprechte gehoorzaamheid, de heiligheid of de zaligheid te doen verkrijgen; hoewel deze, indien er zulk een wijze van zaligmaking toenmaals had plaats gehad, in de betrachting dier Wet moest bestaan hebben, welke toen aan de Kerk gegeven was tot een levensregel, zowel als- tot een Verbond. Vóór die tijd was er nog een ander Verbond, en wel der genade, gemaakt met Abraham, Izak en Jakob, hetwelk uit vrije gunst al de zegeningen door Christus, als het beloofde Zaad, door Wie zij allen zouden behouden worden, aan hen toegezegd heeft. *Het Verbond der Wet wordt hier nog bijgevoegd, opdat zij de zondigheid en onderworpenheid van hun toestand aan de dood en de toorn van God, benevens de onmogelijkheid om het leven of de heiligheid door hun werken te verkrijgen, mochten zien, en gedrongen worden om te vertrouwen op de vrije belofte alleen, tot hun volkomen heil*, en opdat de zonde door de Geest der dienstbaarheid en der vrees mocht gedwongen worden, tot op de komst van het beloofde Zaad en de rijkelijke uitstorting van de Heiligen Geest door hetzelfde.

Dit heeft de apostel Paulus breedvoerig aangewezen in Gal. 3: 15-24, Rom. 5: 20, 21, en 10: 3, 4. Geen der Israëlieten onder het Oude Testament is ooit door het Israëlitisch

Verbond gezaligd, en nooit heeft iemand van hun de heiligheid door haar voorwaarden verkregen. Sommigen hebben wel inderdaad deszelfs bevelen stipt en oprecht gehoorzaamd, hoewel in vele onvolmaaktheid, maar deze waren eerst gerechtvaardigd geworden en tot deelgenoten gemaakt van het leven en de heiligheid, uit kracht van het beter Verbond met Abraham, Izak en Jakob aangegaan, hetwelk in het ween der zaken overeenkomt met het Nieuwe Verbond, dat door het bloed van Christus is bevestigd.

En ware het niet vanwege dat beter Verbond geweest, zo zou Mozes' Wet hun geen oorzaak van enig heil, maar wel van zonde, wanhoop en verderf geweest zijn. Want deze was uit en in zichzelf maar een doorlende letter, een bediening des doods en der verdoemenis, en is daarom thans ook afgeschaft, 2 Cor. 8: 6, 8, 9, 11. Wij hebben dan ook grote reden, om God te danken, dat Hij, door Jezus' bloed, zijn Kerk verlost heeft van dat juk der dienstbaarheid, gelijk we ook reden hebben, om de toelag van hen tegen te gaan, die ons een nog treuriger en vreselijker juk op de hals wilden werpen, door dit ons Nieuwe Verbond te veranderen in een Verbond van oprechte werken, en ons dus niet dat betere Verbond te geven, hetwelk de Israëlieten hadden, om ons in onze ellenden op te beuren.

ZEVENDE BESTURING.

Wij moeten ons niet verbeelden, dat ons hart en leven enigermate van de zonde tot de heiligheid moet of kan veranderd zijn, vóór wij het veilig wagen durven, om op Christus, tot genieting van Hem en Zijn zaligheid, te vertrouwen.

VERKLARING.

Wij zijn natuurlijker wijze zo geneigd om onze zaligheid op onze eigen werken te grondvesten, dat, indien wij dezelve niet tot bevorderende voorwaarden en oorzaken van onze zaligheid door Christus kunnen maken, wij toch tenminste zullen trachten dezelve te verheffen tot noodwendige voorbereidingen om ons bekwaam te maken tot het ontvangen van Christus en Zijn zaligheid door het geloof.

De mensen laten zich allicht overreden dat dit geenszins strijdt met het zalig worden uit vrije genade, omdat alles, wat zij aan hun werken of goede hoedanigheden toeschrijven, hierin bestaat, dat deze hen in een bekwaren toestand brengen om die vrije gift behoorlijk te ontvangen. Als men een gunst van een vorst ontvangen zal, leren de beschaafdheid, de eerbied en de goede zeden ons, dat we te voren ons daartoe behoorlijk voorbereiden en in een betamelijk gewaad voor de Monarch verschijnen, gelijk Jozef deed, toen hij uit de kerker gebracht werd voor het aangezicht van Farao. Het zou naar een onbeschaamde verachting en versmading van de heiligheid en gerechtigheid Gods en van Zijn Zoon zwemen, en een niet te dulden hoon voor de Godheid wezen, als men het wagen zou Haar te naderen, omgeven met het vuile pak der besmettelijke zonden, bedekt met leemten en zweren, die niet gereinigd noch gezuiverd, maar zo afzichtelijk als stinkend zijn; veel meer nog zou het aller-onbetamelijkt zijn, het allerheiligste Wezen te willen ontvangen en huisvesten in een ziel, zó deerlijk met zonden bevlekt, waarvan zijn onbevleete reinheid een afkeer heeft, zodat dit inwendig verblijf vooral eerst moet gezuiverd worden.

De gelijkenis in het Evangelie van de man, die men handen en voeten bond en in de buitenste duisternis wierp, omdat hij het gewaagd had, zonder bruiloftskleed zich aan de bruiloftstafel te zetten, schijnt in deze voor ons als een nadrukkelijke vermaning tegen dergelijke vermetele ondernemingen, te moeten aangemerkt worden; zie Matth. 22: 11- 13. Velen, die het gruwzaam vuil van hun bedorven harten niet verschrikking beschouwen, worden door dergelijke verbeeldingen, als ik zo even heb opgenoemd; teruggehouden, om regelrecht tot Christus te gaan, want de Satan zelf sterkt hen in dezen, door zijn snode ingevingen, zodat zij van deze waan geenszins kunnen genezen won den, voordat het Gode behagen mocht, hen inwendig door de krachtadige verlichting van zijn Heiligen Geest, te onderwijzen.

Zij stellen alzo de zaligmakende werking van het geloof uit, omdat zij menen daartoe nog niet behoorlijk voorbeid en bevoegd zijn. Om gelijke redenen stellen ook vele zwakke gelovigen het gebruik van des Heeren Avondmaal, jaren achtereen uit. Ja sommigen zelfs zolang zij in deze wereld leven. En deze zouden, waarschijnlijk ook hun doop, hadden zij die in hun kindsheid niet ontvangen, zoeken uit te stellen.

Tegen al zodanige verkeerde inbeeldingen derhalve, zal ik de volgende overwegingen aan de aandacht mijner lezers aanbevelen.

Eerst is deze dwaling zeer verderfelijkt voor de beoefening der Godzaligheid en voor ons volkomen heil, op gelijke wijze als die, waarvan in de voorgaande besturingen gesproken is, en zij kan met dezelfde redenen, als daar zijn opgegeven, weerlegd

worden.

Want, hetzij men de heiligheid tot een bewerkende voorwaarde onzer zaligheid door Christus, of alleen tot een voorwaarde maakte, die noodzakelijk is, om ons bekwaam te maken tot het ontvangen van Christus, wij worden door beide evenzeer gebracht onder dat wettisch beding, van eerst de vereiste plichten der Wet te volbrengen, opdat wij daardoor mochten leven.

Dit berooft ons dus tegelijk van de bijstand dier middelen tot heiligmaking, welke in de voorgaande besturingen opgegeven zijn, als van de vereniging en gemeenschap met Christus en van het genot van al zijn heiligmakende genadegaven door het geloof, die de beoefening der heiligheid voorafgaan, en er ons toe bekwaam moeten maken; wij worden alsoo ook overgegeven aan een vergeefs streven en ijdel werken tot verkrijging der heiligheid, terwijl wij in onze verdoemelijke natuurstaat blijven, waardoor onze verdorvenheid veeleer aangezet, dan ten ondergebracht wordt, zodat we nooit betamelijk bereid kunnen worden tot het ontvangen of aannemen van Christus, zolang wij hier op aarde leven. Want, terwijl we dus een weg tot Christus, door onze eigen heilige begaafdheden voor ons, trachten te banen, graven wij er slechts diepe putten in, en werpen er struikelokken op, waardoor onze zielen verhinderd worden, om ooit de zaligheid in en door Christus te verkrijgen.

Ten tweede is er geen de minste harts- of levensverandering van de zonde tot de deugd, in ons noodzakelijk, vóór wij Christus en Zijn zaligheid door het geloof ontvangen, volgens de voorwaarden van het Evangelie. Ook wordt niets dergelijks in het Woord Gods van ons gevergd. Christus wilde dat de snoodste zondaars, om gezaligd te worden, dadelijk tot Hem kwamen, zonder enig uitstel van tijd tot voorbereiding van zichzelf, tot dat einde te nemen. Toen de goddeloze stokbewaarder de apostelen vroegde, wat hij moest doen om zalig te worden, gaf Paulus hem straks ten antwoord, dat hij in Christus moest geloven, hem belovende, dat hij dit doende gezaligd zou worden, en terstond werd hij, op de betuiging van zijn geloof, met al de Zijnen gedoopt, Hand. 16: 30, 33. Paulus beveelt hem niet, om eerst zijn leven te veranderen, hoewel hij zich in een zeer ellendige en afschuwelijke toestand bevond, hebbende pas te voren Paulus en Silas in ketenen geklonken, en zo even nog getracht zijn handen met zelfmoord te bevleken. De drie duizend Joden, op de prediking van Petrus bekeerd en op één dag door de doop tot de eerste Christengemeente toegevoegd, volgens Hand. 2:41, schijnen, zowel als anderen, een aanmerkelijker tijd tot voorbereiding van zichzelf, om Christus aan te nemen, nodig gehad te hebben, aangezien zij zich nog zo onlangs zelfs met het vermoorden van de Zaligmaker bezoeeld hadden, vs. 28; doch van zódanige voorbereiding lezen wij niets.

Onze Heiland gaf ook aan zijn jongeren bevel om haastig in de straten en wijken der stad heen te gaan, tot verzameling der armen, verminkten, kreupelen en blinden, om ze tot t, zijn feest in te halen. Ja zelfs om in de wegen en heggen te gaan en degenen die ze vinden mochten, te dwingen om in te komen, zonder hun enige tijd tot voorbereiding, verwisseling van kleding of voorafgaande zuivering te laten. Jezus wilde alleen, dat men geloofde in Hem, die de goddelozen rechtvaardigt, en dus vereist Hij geenszins, dat men heilig of Godzalig zij, eer men gelove, zie Rom. 4 en 5. Hij kwam als een geneesmeester voor de zieken, en verwachtten niet dat zij hun gezondheid in het allerm minst herkrijgen zouden, voor zij tot Hem kwamen, Matth. 9: 12. De snoodste zondaars zijn behoorlijk voorbereid en bevoegd tot dit oogmerk, hetwelk dient om aan te tonen de uitnemende rijkdom der genade in het vergeven van zonden, en het helen onzer geestelijke gebreken en ons uit vrije gunst te zaligen, Et 2: 5, 7. *De Wet van Mozes is tot dat einde ook, zegt Paulus in Rom. 5: 20, ingekomen,*

opdat de misdaad te meerder worde, en waar de zonde te meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest. Hij beminde ons in onze aller-treurigste en aller-ellendigste zondige besmetting, zodat Hij zelfs de bitteren kruisdood voor ons onderging; vandaar zal Hij ons te meer in dezelve lief hebben en ons ontvangen, wanneer wij tot Hem komen, om deze voor ons gekochte zaligheid van Hem te mogen verkrijgen.

Hij heeft aan de Goddelijke gerechtigheid, voor de zondaren volkomen genoeg gedaan, opdat zij alle gerechtigheid, heiligheid en zaligheid, enkel door het deelgenootschap aan Hem in het geloof, hebben mochten. Het is derhalve geen hoon voor onze Zaligmaker, noch een verachting en versmading van Gods gerechtigheid en heiligheid, dat wij tot Christus komen, terwijl wij nog besmette zondaars zijn; maar het is veeleer een belediging en versmading der zaligmakende genade, verdienste en volheid van Christus, indien wij onszelf rechtvaardig en heilig trachten te maken, eer wij Christus Zelf, en alle gerechtigheid en heiligheid in Hem, door het geloof ontvangen. Christus schroomde noch ontzag zich niet, een melaatse aan te raken, en vernederde zichzelf tot het wassen van de voeten zijner leerlingen, niet verwachtende dat zij tevoren gewassen en bewierookt zouden zijn, gelijk naar men zegt enige groten dezer wereld dit eisen van die armen, wier voeten zij wassen, om, gelijk men voorgeeft, de Heiland zelf in deze na te volgen.

Ten derde zal het nodige en vereiste bruiloftskleed, dat ons voor God versieren en veraangenamen moet, hun nooit ontbreken, die de Heere Jezus met een ongeveinsd geloof aannemen. Het geloof is in zichzelf zeer dierbaar, ja allerheiligst voor het aangezicht van God, 2 Petrus 1:1, Judas vs. 20, die het bemint en hoog waardeert, omdat het de eer van onze zaligheid alleen toekent aan zijn vrije genade in Christus, Rom. 4: 16, en omdat het alle afhankelijkheid verwerpt van enige hoe ook genaamde voorwaarden, welke wij zouden kunnen of willen vervullen tot verkrijging van enig recht op Christus, of om onszelf bij Hem aangenaam en aannemelijk te maken.

Dit geloof behelst in zich een hartelijke liefde tot Jezus als onze Zaligmaker en een hongeren en dorsten naar zijn gerechtigheid, gelijk het ook de mond is, waardoor de ziel Hem begeert en Hem aankleeft tot haar voeding en verkwikking. Welk een bruiloftskleed kan de arme zondaar met meer vermaak voor zichzelf aandoen, en wat kan hem bij de genaderijken God beter veraangenamen dan dit, daar het des Heeren grote oogmerk is, de overvloedige rijkdom zijner heerlijke genade en goedertierenheid in dit bruiloftsfeest, ten toon te spreiden?

De Vader zelf heeft hem lief, omdat deze zondaar Zijn Zoon lief heeft en gelooft dat hij van de Vader is uitgegaan Joh. 16: 27. Daarenboven zien wij, dat de voortreffelijkheid van dit geloof hierin gelegen is, dat het noch zichzelf, noch enig ander werk van ons eigen maaksel, voor een genoegzaam sieraad houdt, om ons in de ogen van God aangenaam te maken. Zelf wil het ons bruiloftskleed niet zijn, maar het koopt van Christus een wit gewaad om zich te kleden, opdat de schande onzer naaktheid niet geopenbaard worde, Openb. 3: 18.

Hoewel het de vrije gift der heiligheid bemint en begeert, verzaakt het echter alle gedachte om de heiligheid eerst te beoefenen, eer het tot Christus komt, om een heilige natuur te ontvangen. Het neemt de Heere Jezus zelf, en in Hem alles aan, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort. En alzo wordt ieder waar gelovige met de Zon der gerechtigheid, met Jezus zelf bekleed, Openb. 12: 1, wijl Hijzelf ons Bruilofskleed, ons Feest, ja ons geestelijk en eeuwig Heil wil wezen.

Om nu die bedroefde en bekommerde zielen, die onder de verschrikkelijke angst van hun eigen zonden en van Gods toorn liggen, en die het niet durven wagen, om

standvastig op Christus, tot hun zaligheid te vertrouwen, voordat ze in zich enige verandering van weg en leven bespeuren, te meer te voldoen en te krachtiger te vertroosten, zo zal ik nu in het bijzonder eens onderscheidene van die dingen optellen, welke de zodanigen graag in zichzelf bevinden wilden, en dan aantonen, dat indien enige dezelve niet gedeeltelijk in het geloof zelf begrepen zijn, zij echter vruchten en gevolgen van het geloof zijn, en dat ze alzo nooit redelijker wijze verwacht kunnen worden, in ons plaats te hebben, wie wij op Christus tot onzer zaligheid vertrouwen.

Vooreerst achten zij noodzakelijk zich te bekeren, eer zij in Christus tot hun zaligheid geloven, omdat de bekering tot zaligheid volstrekt noodwendig is, want zo gij u niet bekeert, gij zult allen desgelijks vergaan, Luc. 13: 3; dus eist Christus ook de bekering vóór het geloof: *Bekeert u en geloof het Evangelie*. Marc. 1: 15. Maar men moet weten en opmerken, dat onze Zaligmaker de bekering het eerst afvergt, omdat zij het einde is, hetwelk bedoeld wordt en het geloof in de navolgende plaats, omdat dit het enige middel is, om dezelve te verkrijgen. Daarom moeten, hoewel het einde het eerste is in de bedoeling, de middelen toch het eerste beoefend en in het werk gesteld worden, hoewel ze beide volstrekt tot zaligheid noodzakelijk zijn. Want, wat is

14} VERHANDELINC+ OVER DE WARE

de bekering anders, dan een afkeer van de zonde en een hartelijke toekering tot God en zijn dienst? En welk middel is er anders, om ons tot God te keren, dan door Christus, die de Weg, de Waarheid en het Leven is, zonder Wie niemand tot de Vader komt, Joh. 14: 6? En welke weg of wat middel is er, om tot Christus te komen, dan door het geloof? Indien wij derhalve op de rechte wijze tot God willen komen, moet het, gelijk Hij eist en wil, alleen door Zijn Zoon en door het geloof in Hem geschieden. En dit geloof moet vóór de bekering gaan, als het grote werktuig, ons door Gods genade tot krachtdadige bewerking daarvan verleend. De bekering is inderdaad een plicht, die de zondaars natuurlijker wijze Gode verschuldigd zijn. Maar de grote vraag is: hoe zullen de zondaars in staat zijn, om die plicht te volbrengen? Deze vraag is alleen op te lossen, door deze Evangelische vermaning: Bekeert u en geloof. Het middel tot bekering is, dat men eerst beginne te geloven. Hierom was de voorname en grote leer van Johannes de Doper, die zijn bekerings-doop vooraf ging; dat men moest geloven in Hem, die na hem kwam, die vóór hem geworden was, en sterker was dan hij, en wiens schoenriemen hij zich niet waardig achtte te ontbinden, Hand. 19:4.

Ten andere is ook de wedergeboorte zeer noodzakelijk tot zaligheid, Joh. 8: 3. Daarom willen velen, dat dezelve in hen gewrocht en bespeurd moet worden, eer zij tot zaligheid op Christus durven vertrouwen. Maar men moet wel bedenken wat de wedergeboorte is. Zij is een nieuwe teling (generering) of schepping in Christus, 1 Cor. 4: 15. Ef. 2: 10, in Wie wij deelgenoten worden van een Goddelijke natuur, welke zeer veel verschilt van die aard, die wij in en door de eersten Adam verkregen hebben. Het geloof nu is die verenigende genade, waardoor Christus in ons woont, en wij in Hem, gelijk reeds aangetoond is. En dus is dit de eerste genade in onze wedergeboorte gewrocht en het middel voor al de overigen, wanneer gij waarlijk gelooft wedergeboren te zijn, en niet vóór die tijd. Zij, die Christus in het geloof aannemen, en zij alleen, zijn kinderen Gods, geboren niet uit de bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God. Joh. 1: 12, 13.

Ten derde achten deze lieden het nodig, om Jezus als hun Heer en Wetgever aan te nemen, door een oprechte overgave van zichzelf aan zijn bestier, en een besluit om aan zijn Wet te gehoorzamen, vóór zij Hem als hun Zaligmaker ontvangen.

Dit is een voorname les der nieuwe godgeleerdheid, en zulk een aanneming van Jezus als Heer, wordt daarin tot het grote werk van het zaligmakend geloof gemaakt, zonder hetwelk zulk een geloof als ik hier beschreven heb, waardoor wij op Christus tot zaligheid vertrouwen, niet beter dan voor een groten waan en vermetelheid gehouden wordt. Zij leren dat Christus Zijn zaligheid niet toedeelt dan aan hen, die Hem eerst in zijn koninklijk gezag erkennen; omdat Hij hen zijn vijanden noemt, die niet willen dat Hij over hen regere, eisende dat zij voor Hem gebracht en doodgeslagen zouden worden. Luc. 19: 27.

Ook erken ik als een waarheid, dat Christus geen anderen behouden zal, dan die gebracht zijn tot het zich oprecht overgeven ter gehoorzaamheid aan zijn koninklijk gezag en wetten. Maar men heeft echter wel degelijk in aanmerking te nemen, dat zij noch tot deze heilige overgave, noch tot enig oprecht voornemen en besluit ter gehoorzaamheid gebracht worden, vóór dat ze Zijn zaligheid ontvangen, of liever, niet dan bij het ontvangen derzelve.

Mensen, die nooit door en door gevoelig getroffen zijn over hun natuurstaat, en daarover dat ze dood in zonden zijn, brengen zich lichtelijk tot een besluit, om een algemene gehoorzaamheid aan God toe te brengen, wanneer ze op hun doodbed of onder dringende en drukkende noden zijn, of als zij zich voor des Heeren Avondmaal willen voorbereiden, opdat ze alzo hun vrede met God maken en gerust op Christus en Zijn zaligheid vertrouwen mochten. Maar al hun voornemens en besluiten van deze aard, zijn ijdel en geveinsd en worden even ras verbroken, als ze gemaakt zijn.

Zij, die het vuil en de besmetting van hun eigen harten kennen, vinden dat er niets dan vijandschap in hun geest huisvest tegen de Wet van God en Christus, en dat dezelve daaraan niet kan onderworpen zijn. Ja, dat zij eer een berg verzetten zouden, dan zichzelf oprecht tot gehoorzaamheid over te geven, vóórdát ze op Christus om Zijn zaligheid vertrouwen, en vóórdát ze met een nieuw hart begiftigd zijn, waardoor ze in staat gesteld mochten worden, om iets te willen of te doen, hetwelk Gode welbehaaglijk kon zijn. Wij zouden, al was Christus nooit in de wereld gekomen om ons te verlossen en zalig te maken, tot alle voornemens, besluiten en tot een volslagen overgave tot gehoorzaamheid verplicht zijn geweest.

Maar Hij wist wel, dat wij niets heilig verrichten konden, tenzij Hij ons eerst deelgenoten der zaligheid maakte, en dat wij Hem nimmer als Wetgever zullen gehoorzamen, vóórdát wij Hem als onze Zaligmaker hebben aangenomen. Hij is de Heer der zaligheid, ja een volkomen Zaligmaker; vertrouwt derhalve, o Christenen! eerst op Hem, om u te bevrijden van de schuld, u te ontheffen van de macht der zonde, u te verlossen uit de macht des Satans en om een nieuwe geestelijke gesteldheid aan u mee te .dealen. En dan, en niet eer als dan, zal Zijn liefde u ook dringen, om u hartelijk over te geven aan Hem, zodat gij zult willen en kunnen leven voor Hem, die voor u gestorven is; 2 Cor. 5: 14. Ja dan zult gij in staat zijn, om met een ongeveinsd en onverwrikt besluit te zeggen: *Ik ben uw knecht, zekerlijk, o Heere ! ik ben uw knecht, een zoon uwer dienstmaagd, Gij hebt mijn banden losgemaakt*, Ps. 116: 16.

Ten vierde: komt het deze lieden klaar voor, dat er oenige goede werken noodzakelijk zijn, eer wij veilig en gerust op Christus kunnen vertrouwen tot zondevergiftenis, omdat de Zaligmaker ons leert, dat, indien wij de mensen hun misdaden niet vergeven, onze Hemelse Vader ook ons de misdaden niet zal vergeven, en omdat Hij ons gelast te bidden: *Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren*, Matth. 6: 12, 15. Evenzo was ook voormaals het teruggeven van de ten onrechte van anderen ontleende of anderszins verkregen goederen in gebruik, eer men de sacramentele verzoening deed bij het zondoffer. Matth. 6: 5, 7. Maar hierop dient tot

antwoord, dat ditzelfde juist genoegzaam is, om te bewijzen, dat ons vergeven aan anderen en het wedergeven naarmate van ons vermogen, of ten minste een oprechte begeerte en oogmerk om alzo te doen, zeer, nauw verenigd is met onze eigen zondevergiftigenis, en tevens zeer noodzakelijk, om ons tot het gebed, en tot een sacramenteel toeleggen en streven naar vergevende genade bekwaam te maken. Een levend geloof kan niet zonder deze vruchten zijn; derhalve kunnen wij noch in het geloof bidden, noch behoorlijk aan de Sacramenten deelnemen, zonder dezelve; doch wanneer wij ons bevljtigen willen, om een van deze beide dingen te doen, eer wij op Christus tot vergeving en zaligheid vertrouwen, zo zullen wij het op een slaafse wijze doen en geveinsdelijk, zonder een heilige en Gode aangename gesteldheid te bezitten. Het vergeven van anderen door ons, zal in dit geval niet vergezeld gaan met enige hartelijke liefde tot hen, gelijk als tot onszelf om des Heeren wil, en ons wedergeven zal maar een gedwongen werk wezen, gelijk dat van Farao, toen hij de kinderen Israëls uit Egypte liet trekken, of gelijk dat van Judas, die door vrees en schrik gedreven, de zilverlingen terugbracht. Want zodra de schrik, die ons in dit geval doet werken, weggenomen is, zullen wij even gereed zijn, om onze vergevensgezindheid in te trekken en om anderen te benadelen, als Farao was om de Israëlieten weder te onderwerpen, nadat hij hen had laten gaan Exod. 11: 5.

Indien men anderen zo hartelijk wil vergeven, dat men hen weder kan lief hebben als te voren, zo moet men eerst door het geloof in Christus, de liefde en ontfermende goedheid Gods jegens zich wel begrijpen, en dan zal men ook volgens des apostels vermaning in staat zijn, om zich vriendelijk, teerhartig, en vergevensgezind jegens elkander te gedragen, gelijk God ons om Christus' wil vergeven heeft, Ef. 4: 32. Zo volgde de bereidvaardigheid van Zacheüs tot de teruggave, nadat hij Jezus' liefde tot hem ontdekt had, en de blijde ontvangst van de Zaligmaker in zijn huis, was de vrucht, waaruit hij de waarheid van dat geloof deed blijken, hetwelk reeds in zijn hart gewrocht was.

Ten vijfde zal ik nu verscheiden andere hoedanigheden bijeenvoegen, welke verlegen zielen wensen in zich te vinden, eer zij zich behoorlijk voorbereid durven achten, om op Christus tot hun zaligheid te vertrouwen, waarom zij angstig streven en werken, en na lang zuchten en wroeten, ten laatste in een bedroefde afhankelijkheid nederliggen, zonder dat ze de troost van Gods genade aan hun gewonde en beklemd gewetens durven toe te passen. Laten die bekommerde harten op deze bijzonderheden letten en eens overwegen, welke van deze ook op hun toestand toepasselijk zijn. Welke toch, o u bedrukte, door onweder voortgedreven en troosteloze zielen! welke toch zijn de bevoegdheden en goede hoedanigheden, die u begeert te hebben, om bemoedigd te worden tot het aangrijpen van de Heere Jezus, als uw Zaligmaker?

Waarschijnlijk zult u in de bitterheid uwer ziel, mij dus antwoorden:

"O mocht het mij gebeuren, eerst enige liefde tot God en enige godsvrucht in mijn hart te hebben, opdat ik vrij en ontheven ware van die hatelijke oproerigheid van mijn zondig hart jegens Hem en zijn heilige dienst! Mocht ik maar enige goede gedachten van God en van zijn gerechtigheid, goedertierenheid, heiligheid enz. in mij bevinden, opdat ik in staat mocht zijn Hem te rechtvaardigen, hoewel Hij mij veroordeelde, en dat ik maar niet mocht vervuld zijn met een zondig murmureren en hels lasteren van mijn ziel tegen Hem! Mocht de woede mijner zondige lusten wat verzwakt en verminderd en de stinkende poel van mijn boos hart maar een weinig gezuiverd zijn. Mocht mij maar enige heilige eerbiedige vrees voor God bezielen, en ik niet enkel door ontroerende schrik en afmartelende angst benauwd worden! Mocht ik maar wat meer geroerd en aangedaan zijn door het besef van Gods toorn, en niet zo ongevoelig,

onbesuisd en met een Hem versmadende geest blijven voortleven! Werd ik maar eens dieper vernederd om mijn wanbedrijven; óf meer verdrietig, afkerig, en beschaamd over dezelve, en inwendig daarover aangedaan met een hartelijke droefheid naar God, niet uit vrees voor de straf, maar omdat ze zijn Heiligen Geest bedroeven en smaadheid aandoen. Mocht ik eens in staat zijn, om een bereidvaardige en oprechte belijdenis van zonden af te leggen, en mijn ziel in levendige, aandoenlijke gebeden om vergeving van dezelve, voor de Heere uit te storten en tegelijk met een heilig ijvervuur zijn. grotera Naam te loven en te verheerlijken, opdat ik niet langer zo ongevoelig bleef als een levenloze steen, gelijk ik tot hiertoe geweest ben!

Zijn dit waarlijk de begeerten uwer harten. o arme, neergeslagen en dodelijk bedrukte zielen! Dan, ja dan zal het beste antwoord, dat ik u, tot spoedige vertroosting en opbeuring geven kan, hierin bestaan, dat al deze dingen zeer goed, maar uw begeerten daarnaar niet tijdig, niet welgeplaatst zijn. Het is onredelijk van u, dat u deze heilige bevoegdheden verwachten of wensen zou, terwijl en zolang u nog in uw natuurstaat zijt en nog onder de schuld der zonde en de vrees voor Gods toorn ligt. Ja vóór u nog de verzoening en het nieuwe geestelijk leven in Christus door het geloof in Zijn Naam verkregen hebt.

Aldus zet u uw eigen bederf slechts aan, u verhardt uw harten te meer en doet uw wonde des te lelijker stinken door uw dwaasheid. Zulke goede hoedanigheden zijn ingesloten in de natuur des geloofs, en volgen grotendeels op hetzelfde, zodat zij met geen mogelijkheid te verkrijgen zijn, eer u op Christus tot uw zaligheid vertrouwt, gelijk ik ten aanzien van dezelve in hun rang en orde zal aantonen. De zucht om Gods heil te verkrijgen en de vrije genadegift der heiligmaking, is in de natuur des geloofs begrepen, waarom het zonder deze, niet recht hartelijk kan zijn. Zijt eerst terdege werkzaam in het geloof, en dan zal het besef van Gods liefde jegens uw ziel, u lieflijk lokken en dringen tot zijn liefde en tot zijn dienst in het algemeen. Want wij hebben God lief, omdat Hij ons het eerst heeft liefgehad. 1 Joh. 4:19.

Wij kunnen God niet te voren lief hebben en moeten eerst zijn liefde begrijpen, die ons bewerkt en noopt om Hem te beminnen. Want, zo wij op God zien of Hem aanmerken, als een in tegenheid met ons wandelenden, of ons hatenden, veroordelenden en verwerpenden Rechter, dan zal onze ingeschapen eigenliefde een haat en oproerigheid in ons binnenste jegens Hem verwekken, zelfs in weerwil van ons hart. Die liefde, welke het einde der Wet is, moet uit een ongeveinsd geloof voortvloeien, 1 Tim. 1:5. En indien de haat meer dan de liefde in ons werkt, hoe kan men dan in zulk een staat, enige betere gedachten omtrent God of iets anders in zich verwachten, dan lasterlijke of ten minste weerspannige en murmurerende denkbeelden en overleggingen? De boosaardigheid denkt, spreekt, noch werkt ooit iets goeds. De eerste zuivere en heilige gedachten, die men van God kan hebben, zij gedachten omtrent Zijn genade en barmhartigheid, aan onze zielen gewrocht in en door Christus en welke ingesloten zijn in de genade van het geloof.

Tracht eerst deze gedachten te verwerven, door in Christus te geloven; deze zullen alsdan de liefde tot God wel in u aankweken, zowel als alle goede gedachten van Hem en zullen u dan allengs en bij trappen wel bevrijden van alle God-honende en murmurerende denkbeelden, want de liefde denkt geen kwaad, 2 Cor. 13: 5. Dan zult u in staat zijn om God voor rechtvaardig en barmhartig te houden, al had Hij u verworpen en Zijn genade over anderen uitgebreid; dan zult u wèl kunnen denken aan zijn heiligheid en zijn, besluiten, waarvan velen niet kunnen horen spreken. Ook is het geloof het middel, om u van uw heersende driften te ontslaan, daar dit het hart reinigt en in de liefde werkzaam is, Hand. 15: 9, Gal. 5: 6.

De ziel moet eerst er toe gebracht worden, om door het geloof een wezenlijk vermaak

in God en Christus te stellen, of anders zal ze telkens trachten om zich in wereldse en vleselijke vermaken toe te geven.

En hoe meer men zonder het geloof tegen deze lusten strijd voert, hoe meer zij opgezet of weerbarstig zullen worden, al gelukte het u hun inwilliging in te binden of te weerhouden. Men moet een heilige vrees van God afsmecken, benevens een oprechte bekommernis om door ongeloof te kort te zullen schieten, in de beloofde rust te zullen ingaan, Hebr. 4: 1. Zulk een bekommernis is een inmengsel van het geloof, en zij kan en zal een eerbiedige en kinderlijke vrees voor God en zijn goedheid in ons teweeg brengen, Hebr. 12: 28, Hos. 3: 5, trachtende aldus die genade vast te houden, waardoor wij de Heere mogen dienen met eerbied en godvruchtigheid, al de dagen onzes levens; dit nu kan op geen andere wijze, dan door het geloof geschieden, en dit zal schielijk allen overvallende schrik en kwellenden angst doen bedaren of wegnemen. En wilt ge u van zorgeloosheid ontheffen en u behoeden voor het versmaden van Gods toorn, zo moet u eerst door het geloof alle wanhoop en moedeloosheid zoeken te vermijden. Want de mens wordt zorgeloos door te wanhopen, en dan tracht hij om zich tevreden te stellen, door het kwade, hetwelk hij niet kan hopen te voorkomen, te versmaden of gering te achten volgens het gewone spreekwoord: *Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij*, 1 Cor. 15: 32.

De ware vernedering over de zonde is óf een gedeelte óf een vrucht des geloofs. Want, als men maar gelooft, zal mei- welhaast aan zijn boze wegen gedenken en zich zijner kwade handelingen herinneren; dan zal men een walg van zichzelf hebben, wegens al zijn goddeloosheden en gruwelen, Ezech. 36: 31. Alsdan zullen wij ook zeker van onze eigengerechtigheid afstand doen, en haar slechts als schade en drek rekenen, opdat wij Christus mogen gewinnen, Filipp. 3: 7, 8. Want de bedelaars zullen hun vuile en gescheurde plunje niet verwerpen, vóór zij schoner en beter gewaad bekomen hebben, en de kreupelen zullen hun krukken niet wegwerpen, dan tenzij hun een beteren steun in de plaats gegeven wonde. De droefheid naar God over onze zonden wordt in ons gewrocht door in de vergevende genade Gods te geloven, gelijk men bij bevinding weet, dat de straf-kwijtschelding van een Vorst, aan een halsstarrige misdadiger soms eer de tranen uit de ogen zal persen, dan de vrees voor de strop. Zó werd ook eertijds de zondares bewogen, om Jezus' voeten met haar tranen te wassen, Luk. 7: 37, 38.

Het is niet waarschijnlijk, dat wij ons bekommeren zullen over het honen of bedroeven van God met en door onze zonden, zolang wij Hem aanmerken als onze vijand, die zich genoeg van die last zal weten te ontheffen en zichzelf wel recht zal verschaffen, door ons in een eeuwig verderf neder te storten. Het geloof in Gods vergevende genade, waardoor Hij ons tot zijne kinderen aanneemt, is een noodzakelijk middel om ons tot een oprechte zondebelijdenis over te brengen. Zo beleden des Heilands tijdgenoten vrijmoedig hun zonden, toen zij door Johannes de Doper, met de doop der bekering in de Jordaan gedoopt waren, zie Marc. 1: 4, 5.

De belijdenis van wanhopigen is slechts gedwongen, gelijk de afgeperste belijdenis en het geschreeuw der misdaggers op de pijnbank. Men zal iemand eer de mond openen tot het doen van een ongeveinsde bekentenis, door de belofte van vergiffenis, dan door de bedreiging van een schandelijke straf of smadelijke veroordeling.

Indien u derhalve vrijuit uw zonden wilt belijden, zo geloof eerst dat God getrouw is en rechtvaardig, om u dezelve in en door Zijn Zoon te vergeven, Joh. 16: 23, 24. En wilt u God met levendige aandoeningen, óf bidden of danken, zo moet u eerst geloven, dat Hij u wilt en zal horen, en u om des Heeren wil zal geven, hetgeen het best voor u is, anders zal uw bidden alleen voor het uitwendige zijn. Want hoe zult gij

Hem aanroepen, in Wie gij niet gelooft? Rom. 10: 14. Door het geloof moet u eerst tot Christus, als het Altaar komen, opdat u door Hem, gedurig aan Zijn Vader, de offeranden des lofs aanbiedt, Hebr. 13: 10, 15.

Eindelijk, en om van al de opgenoemde bijzonderheden te komen tot de algemene vaststelling, in de besturingen opgegeven, indien u vraagt: wat zullen of moeten wij doen, om het werk Gods te werken, of enige zaligmakende bekwaamheden te verkrijgen, zo moet ik u heenwijzen tot het geloof, als het werk aller werken, en de grote zaligmakende voorbereiding tot alle goede bekwaamheden, waartoe u slechts te letten hebt op het gezegde van de Heiland, Joh. 6: 28, 29: *dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft.*

ACHTSTE BESTURING.

Voor al heeft men te staan naar de heiligheid van hart en leven, alleen in haar betamelijke orde, waarin God haar geplaatst heeft; dat is, ná de vereniging met Christus, ná de rechtvaardigmaking en na het ontvangen van de Heilige Geest. En in deze orde, moet men haar hartelijk, als een zeer noodzakelijk gedeelte onzer zaligheid zoeken.

VERKLARING.

Ik verwacht dat de lezer het, in al deze besturingen omzichtig genoeg zal opmerken, dat de heiligheid, als het grote einde in deze ganse redenering bedoeld, niet bestaat in de genade of werkzaamheid des geloofs, die door het Evangelie bijzonder vereist wordt, en die, hoewel een genadegift van de Zaligmaker hier toch veeleer is aan te merken als een middel, dat tot het ontvangen of aannemen van Christus en al Zijn zaligheid voorgaat, dan als een gedeelte van de ontvangen zaligheid zelve.

Maar de heiligheid, hier bedoeld, bestaat in de overeenkomst met de ganse zedelijke Wet, waartoe wij natuurlijkerwijze verplicht zijn, al ware er nooit een Evangelie, of enige zodanige plicht in de wereld geweest, als daar is het geloven in Christus tot zaligheid.

In deze besturingen nu zijn drie dingen begrepen, die zeer noodzakelijk zijn, om ons tot het verkrijgen van dit grote einde te leiden, die derhalve onze ernstige overweging dubbel waardig zijn.

Eerst is het een zaak van zeer groot belang, dat wij de behoorlijke plaatsing en juiste orde kennen, waarin God deze heilige oefening in de verborgenheid onzer zaligheid gesteld heeft, en het maakt een groot gedeelte van de christelijke wijsheid uit, om de heiligheid alleen in die orde te zoeken. Wij weten dat God een God is van orde, en dat zijn oneindige wijsheid heeft uitgeblonken in het vaststellen van dezelve voor al zijn schepselen, die derhalve verplicht zijn, om deze orde ter bereiking van hun bedoelingen, in geestelijke zowel als in wereldlijke zaken in acht te nemen. God heeft een eeuwig Verbond gemaakt, dat in alles wel geordineerd en vast is, 2 Sam. 23: 5. De voordelen, hieruit voortspruitende, hebben een geregelde afhankelijkheid van elkander, gelijk de schakels van éénzelfde keten, hoewel verscheidene derzelve en het recht op die allen, ons op één en dezelfde tijd geschonken zijn. Ik acht reeds genoeg gezegd te hebben, in welke orde God ons tot de betrachtting der zedelijke Wet opleidt. Eerst maakt Hij ons door het geloof in Christus tot takken van zijn Wijnstok, opdat wij vele vruchten mogen voortbrengen, Joh. 15: 4, 5.

Hij zuivert eerst door de rechtvaardigmaking onze gewetens van dode werken, opdat wij Hem dienen mogen, Hebr. 9: 14. Hij maakt ons door zijn Heilige Geest eerst levend, en doet ons vervolgens in de Geest wandelen, Gal. 5: 25. Dit is de orde, welke ons het Evangelie opgeeft, als de kracht Gods tot zaligheid, terwijl de Wet een gans andere orde voorschrijft, welke met deze strijdt, zodat zij eerst wil dat wij haar voorschriften opvolgen, ten einde wij aldus gerechtvaardigd mochten worden en door dezelve leven; hierdoor nu wordt zij voor ons een dode en dodende Letter.

U hebt derhalve, o Christen! wel te letten op de grote voordelen, die u geniet tot verkrijging der heiligheid, door dezelve te mogen zoeken volgens de ware Evangelische wijze en orde. Want u hebt dit voordeel, dat Gods liefde aan u geopenbaard wordt door de vergeving uwer zonden, door u in gunst te ontvangen, door u de Geest der aanneming tot kinderen te schenken en u de hoop Zijner heerlijke

zaligheid uit vrije genade in en door Christus te verzekeren, om u door zoete en zachte aanlokselen te overreden en te dringen, om Hem, die u zo hartelijk en teder bemint, weder lief te hebben, en u uit een hartelijke zucht en liefde tot Hem, over te geven ter gehoorzaamheid aan al zijn Wetten; waartoe u tevens de hulp des Heiligen Geestes zult genieten, die u krachtig tot die gehoorzaamheid ondersteunen en sterken en beveiligen zal tegen al de invloed van uw eigen verdorvenheid, tegen al de verleidingen des Satans en tegen de aanlokselen van een zondige wereld, zodat gij, als voor wind en stroom, met volle zeilen van genade, uw reis op de zee des levens, langs het spoor der gerechtigheid en heiligheid, gelukkiglijk kunt voortzetten en voorspoedig zult volbrengen.

Integendeel, zo ge u zoekt te begeven tot de onmiddellijke en gereede betrachting der Wet, zonder te vertrouwen op Jezus' gerechtigheid, en zonder Zijn Geest tot uw geleide in en op die weg te nemen, zult u niet anders dan wind en getijde in uw nadeel vinden. Want dan zullen uw schuldig geweten en uw dodelijke en gans bedorven natuur u zekerlijk ten verderve dienen, en al uw ondernemingen en pogingen om God te beminnen en Hem in liefde te dienen, zullen verijldeld worden; u zult ook, in plaats van uzelf tot ware gehoorzaamheid aan te zetten, uw boze en zondige lusten slechts te meer verscherpen, of op zijn best genomen, slechts enige slaafse en huichelachtige wetsbetrachtingen voortbrengen.

Ach, hoe heilzaam zou het zijn, zo het mensdom zich maar wilde laten overreden, om de ware plaats der heiligheid in de verborgenheid der zaligheid, wèl op te merken en haar alleen dáár te zoeken, waar zij al het voordeel der Evangelische genade hebben, om ze vinden!

Om deze reden mislukken ijverige ondernemingen van velen tot heiligheid en Godzaligheid. En nadat ze veel vergeefse arbeid in deze gedaan hebben, valt Gods hand tot hun eeuwig verderf op hen, omdat zij Hem niet op een betamelijke wijze en in de vereiste orde zoeken; gelijk zijn hand tot tijdelijk verderf viel op Uzia, om het onbesuisd aanraken van zijn heiligdom, 2 Kron. 13: 10.

Ten tweede moeten wij de heiligheid aanmerken, als een zeer noodzakelijk gedeelte van die zaligheid, welke door het geloof in Christus wordt verkregen. Sommigen zijn zozeer gewikkeld in het werkverbond, dat zij ons beschuldigen, alsof wij de goede werken ter zaligheid nodeloos maakten, indien wij ze niet willen erkennen als noodzakelijk of als voorwaarden om ons belang in Christus te bevorderen, of als voorbereidingen om ons bekwaam te maken, om Hem door het geloof aan te nemen. Anderen durven zelfs, omdat de Heilige Schrift hun leert, dat wij door het geloof zonder de werken gezaligd worden, al de gehoorzaamheid aan de Wet te versmaden, als geenszins noodzakelijk tot zaligheid, en rekenen zich daartoe alleen verplicht uit dankbaarheid; en indien zij deze erkentenis al eens geheel en al verwaarloosd hebben, zo twijfelen zij toch niet of de vrije genade zal hen wel van alle kwaad en nadeel bevrijden.

Ja, sommigen zelfs zijn aan een zo sterke Antinomiane misleiding verknocht, dat zij het zelfs voor een gedeelte der vrijheid houden, die voor hen door het bloed van Christus verworven is door hen van de dienstbaarheid der Wet te ontslaan, dat ze zelfs geen zwaarigheid schijnen te maken om de Wet in hun dagelijkse omgang te verbreken. De enige oorzaak van deze met elkander zo strijdige dwalingen is, dat velen maar al te gereed zijn, om door de zaligheid niets anders te verstaan dan verlost te worden van de hel, en de hemelse gelukzaligheid en heerlijkheid te genieten.

Hieruit besluiten zij, dat indien de goede werken de middelen zijn tot verheerlijking, en deze moeten voorafgaan, zij alsdan ook een voorafgaand middel tot onze ganse

zaligheid moeten zijn, en dat zo ze dit niet zijn, zij ook geenszins tot de verheerlijking noodzakelijk kunnen wezen. Maar, hoewel de zaligheid in de Heilige Schrift dikwerf voor de volmaakten staat der hemelse heerlijkheid genomen wordt, moeten wij er volgens haar eigenlijke en volslagen betekenis door verstaan, een volkomen bevrijding van het kwaad, een ontheffing van onze natuurlijke verdorvenheid en het heilrijk genot van al die zaligheden, welken ons te beurt vallen in, bij, en na het aannemen van Christus als onze Zaligmaker, hetzij in deze wereld door het geloof, hetzij in de toekomstige door de verheerlijking.

Aldus maken de rechtvaardigmaking de gaven van de Geest, die in ons woont, en de voorrechten van de aanneming tot kinderen allen een gedeelte uit van die zaligheid, welke wij in dit leven genieten, waarbij te voeg en zijn de overeenstemming van onze harten met de Wet van God en de vruchten der gerechtigheid, waarmee Christus Zelf ons in dit leven versiert en vervult. Hij verlost ons van al onze zondige onreinheid, hier door het wasbad der wedergeboorte en de vernieuwing van de Heiligen Geest, zowel als van de hel hiernamaals, Ezech. 35: 29, Tit. 8:5.

Hierom wordt Hij Jezus of de Zaligmaker geheten, want Hij maakt Zijn volk zalig, dat is, Hij verlost hen van hun zonden, Matth. 1: 21. Hierin dan bestaat één gedeelte onzer zaligheid, welke in dit leven door de rechtvaardig- en heiligmaking begint, en hiernamaals door de heerlijkmaking voltooid wordt.

Er valt dan ook redelijker wijze, niet aan te twijfelen, of het een gepast gedeelte onzer zaligmaking door Christus is, dat wij verlevendigd of levend gemaakt worden, om voor God te leven, terwijl wij dood zijn in zonden en misdaden, en dat Gods beeld, bij de val verloren, en in heiligheid en gerechtigheid bestaande, in ons hersteld wordt. En wij also o van de lage en slaafse dienstbaarheid aan de Satan, en onze eigen lusten ontslagen en tot dienstknechten van God gemaakt, ja zo hoog vereerd en verheven worden, dat wij door de Geest wandelen en vruchten des Geestes voortbrengen. En wat is dit anders, dan een heiligheid, die zó in het hart gedrukt is, dat ze in het leven doorstraalt?

Hieruit mogen wij derhalve besluiten dat de heiligheid in dit leven volstrekt noodzakelijk is, niet alleen als een middel, om het einde te bereiken, maar uit kracht van een edeler nood zakelijkheid, als een gedeelte van dit einde zelve. Hoewel wij door de goede werken, als teweegbrengende oorzaken niet gezaligd worden, worden wij toch gezaligd tot goede werken, als de vruchten en uitwerkselen der zaligmakende genade, welke God heeft voorbereid, opdat wij in dezelve wandelen zouden, Ef. 2: 10. En voorzeker, het is een gedeelte onzer zaligheid, dat wij van de slavernij van het Verbond der werken ontheven zijn; doch het oogmerk hiervan is geenszins, om ons de vrijheid tot zondigen te verlenen, (want deze is de ergste slavernij, die ooit kan plaats hebben) maar opdat wij de koninklijke Wet der vrijheid vervullen, en in nieuwheid des Geestes, niet in de oudheid der letter, God mochten dienen, Gal. 5: 13, Rom. 7: 6. Ja, de heiligheid des levens maakt een zodanig gedeelte onzer zaligheid uit, dat zij een noodzakelijk middel is, om ons in staat te stellen, om deelgenoten te worden van de erve der heiligen in het licht, dewijl zonder heiligmaking niemand de Heere zien zal, Hebr. 12: 14, naardien wij anders zo onbekwaam zouden zijn, om het heerlijk aangezicht van God te aanschouwen, als onreine zwijnen, om in de gehoorzaal van een Koning te worden toegelaten.

Ik sta ook toe, dat sommigen kunnen bekeerd worden, als zij op hun doodbed liggen of in het sterfuur zelf, zodat ze maar luttel tijd hebben, om enige heiligheid in dit leven te beoefenen. Maar de genade van de Geest is zo werkzaam als een vuur, Matth. 3: 5, en zal onmiddellijk, zodra zij geschonken is, goede inwendige werkingen van liefde tot God en Christus en tot al de heiligen in het hart doen ontstaan, hetwelk overgenoeg

is, om het rechtvaardig oordeel van God te openbaren en te billijken in het zaligen van dezen, in de groten oordeelsdag, wanneer Hij een iegelijk vergelden zal naar zijn werken; hoewel sommigen van die late begenadiging nog niet eens zoveel tijds mochten gehad hebben, om de inwendige kracht des Heiligen Geestes in goede uitwendige daden, te doen uitblinken, gelijk het geval was met de moordenaar aan het kruis, Luk. 23: 40, 44.

De derde en laatste zaak, in deze besturingen op te merken, is deze, dat men ernstiglijk er naar te streven hebbe, om door het geloof te staan, naar de heiligheid van het hart en het leven, als een zeer noodwendig gedeelte onzer zaligheid. Een menigte van onkundigen, die onder het Evangelie leven, verharden hun harten in de zonde, en bederven hun zielen voor altijd, door op Christus te vertrouwen, tot zulk een denkbeeldige zaligheid, als geenszins in heiligheid, maar alleen in de zondevergifenis en in de bevrijding der helse straffen bestaat.

Zij willen wel vrij zijn van de straffen, op de zonde bedreigd en vastgesteld, maar zij beminnen tevens hun lusten zózeer, dat zij de heiligheid haten, en van de slavernij der zonde niet willen verlost worden. Het middel, om dit verderfelijk zelf bedrog tegen te gaan, bestaat niet daarin, dat men gelijk sommigen doen, ontkenne dat het vertrouwen op Christus tot zaligheid, een zaligmakende daad des geloofs is, maar veeleer daarin, dat men aantone, hoe niemand tot ware zaligmaking op Christus vertrouwt of vertrouwen kan, indien hij niet tevens oprecht zoekt en verlangt om heilig en rechtvaardig in zijn hart en leven gemaakt te worden.

Wanneer nu God en Christus de zaligheid aan dezulken schenken, zullen zij er ook de heiligheid, als een gedeelte daarvan bijvoegen. Want indien Christus ons niet van het vuil en de smetten der zonden reinigt, zo hebben wij geen deel aan Hem, 'Joh. 13: 8. - Welk een vreemd soort van zaligheid begeren dan die lieden, die zich om de heiligheid niet het minst bekommeren? Zij willen wel gezaligd worden, doch tegelijk dood blijven in zonden en misdaden, vervreemd van het leven Gods, beroofd van zijn heerlijk beeld, en mismaakt door het gruwzaam beeld van de Satan, en terwijl ze zijn slaven en geketende afhangelingen zijn en gans onderworpen aan hun boze driften en zondige lusten, en dus ten uiterste onbevoegd en onbekwaam, om bij en met God in zijn heerlijkheid te delen.

Zulk een zaligheid als deze is nooit door het dierbaar bloed van Gods Zoon gekocht, en zij die een zodanige zoeken, misbruiken de genade Gods in Christus en veranderen ze in ontucht en in ongebondenheid. Zij willen door Christus gezaligd worden en toch buiten Hem in een vleselijke toestand volharden, daar God nochtans niemand van de verdoemenis ontheft en bevrijdt, dan alleen hen, die in Christus zijn, die niet naar het vlees, maar naar de Geest wandelen; of anders, zij wilden Christus verdelen, en het een gedeelte zijner zaligheid voor zich nemen, en het andere gedeelte weglaten, maar Christus is niet gedeeld. 1 Cor. 1: 13. Zij wensten wel dat hun zonden vergeven waren, maar niet, om voortaan met Hem in liefde te verkeren, in zijn vrees te wandelen en op zijn gunst te hopen, maar om te beter, zonder angst of kommer voor enige straf, in hun vijandschap tegen Hem te volharden.

Maar zij hebben zorg te dragen, zichzelf aldus niet te misleiden, want God laat zich niet bespotten. Zij verstaan niet, wat de ware zaligheid is, en waren nimmer in de grond gevoelig en naar behoren aangedaan over hun ellendigen en verloren toestand en over het grote kwaad der zonde; datgene, waarom zij op Christus vertrouwen, is slechts een blote hersenschim, en daarom is hun vertrouwen slechts eens grove vermetelheid en ijdele waan.

Het ware Evangelische geloof doet ons tot Christus komen met een uitgestrekt

verlangen en reikhalzende dorst, om het levend water van zijn heiligmakende Geest te drinken, Joh. 7: 37, 38, en ijverig en hartelijk uit te roepen: *Heere! behoed ons; verlos ons niet alleen van de hel, maar ook van de zonde. Leer u ons, o hemelse Leermeester en liefderijke Leidsman! leer u ons Uw wil te doen en bestier ons door Uw goede en Heilige Geest. Bekeer ons, en wij zullen bekeerd zijn. Schep Gij in ons een rein hart en vernieuw Gij in het binnenste van ons een goeden, bestendigen en vaste Geest*, Ps. 143: 10. Jer. 31: 8. En Ps. 51 11.

Dit is de weg, waarlangs de leer der zaligheid door de genade ons noodzaakt tot de heiligheid van leven en wandel, door ons te dringen om dezelve in en door het geloof in Christus te zoeken, als een wezenlijk gedeelte van die zaligheid, welke uit vrije gunst aan ons door Christus is geschonken.

Wij moeten eerst de vertroosting van het Evangelie ontvangen, eer wij in staat zijn, om de plichten der Wet oprecht te volbrengen.

Nadat de mens van de gehoorzaamheid aan God, waartoe de troostrijke toestand van zijn eersten gelukstaat in het aardse Paradijs hem had bekwaam gemaakt en verplicht, ellendig was afgefallen, kon God billijk geweigerd hebben om Hem allen anderen troost en aanmoediging daartoe, van te voren weder te verlenen; in zover zelfs, dat Hij de weg tot heiligheid, ten zijn nadeel, dus met doornen en distelen van verdriet, van droefheid en wanhoop had mogen bezaaien, dat hij geenszins in staat zou geweest zijn, om het vonnis des doods, wegens de eerste overtreding, tegen hem gevelde, ooit te ontgaan.

Deze rechtvaardigheid Gods is blijkbaar in zijn handelwijze omtrent het Wet- en werk-verbond; waarin Hij geen levenstroost noch geluk aan ons belooft, dan nadat wij zijn wetten volkomen onderhouden hebben; gelijk te zien is uit de afgekondigde en grondig verklaarde wetten van de berg Sinaï, Lev. 26. Wij zijn van nature aan deze wettische wijze van zalig worden zozeer overgeven, dat het zeer moeilijk is, hen die onder het licht van het Evangelie leven af te trekken of te weerhouden om aan de plichten der Wet de voorrang niet te geven boven de vertroosting van het Evangelie. Indien ook deze de zaligheid zelve niet kan uitmaken, zullen zij zich toch van haar troost verzekerd houden, door van hun eigen werken te blijven afhangen. Zij achten het even onredelijk op enige troost te hopen, vóór zij hun plicht gedaan hebben, als, dat men loon verwacht, vóór dat het werk verricht is, of goede landvruchten, zonder dat de akkerman zijn land bereid en bewerkt heeft, 2 Tim. 2: 6.

Zij houden het voor het enige krachtige middel tot verzekering en bevestiging van de gehoorzaamheid, aan Gods Wetten verschuldigd, dat men al zijn troost en het uitzicht daarop grondvest op haar betrachting, en dat de tegenstrijdige leer de handen der goddelozen sterkt, door hun een vrede aan te kondigen en te voorspellen, waar geen vrede is, Ezech. 13: 16, 22, en de valdeuren of sluispoorten voor alle ongebondenheid, open te zetten.

Daarom maken sommige leraars hun werk er van de mensen te raden, dat ze zich niet bekommeren of haasten moeten, om enige troost te verkrijgen, maar zich veeleer vlijtig hebben toe te leggen op de betrachting van hun plicht; nademaal zodoende hun toestand ten laatste gelukkig, zeker en veilig zal worden, al genoten zij nooit de troost van deze of enige andere van hun zaligheden, zolang zij hier op deze wereld leven.

Om nu wel te verstaan, hetgeen ik in de besturingen tegen zulke algemene dwalingen als deze is, heb beweerd en vastgesteld, zo dient men op te merken, dat ik de enige plaats of gelegenheid tot deelverkrijging aan de Evangelische vertroosting, geenszins stel voor de plichtsbetrachting en volbrenging van de geboden der Wet; neen, ik erken graag dat God de Zijnen van alle zijden troost kan verschaffen, en die

ook metterdaad verleent, Ps. 71: 21, zowel vóór als na de plichtsbetrachtingen, en dat de grootste vertroosting zelfs op het weldoen volgen; doch ik stel tegelijk dat God sommigen zijner gunsten vooraf, en als op de hand of bij wijze van een huurpenning uitdeelt, om de Zijnen alzo te eer en te meer tot zijn dienst bekwaam te maken en te verplichten, hoewel de grootste betaling (of liever genadevergelding) daarna komt.

Ook kondig ik geenszins hierdoor enige vrede aan, voor hen, die in hun zondige natuurstaat volharden. Want de vertroosting waarvan ik gewaag, kunnen niet verkregen worden, zonder dat men allereerst dat valse vertrouwen verwerpe, waardoor de natuurlijke mensen zich in de zonde verhardten, noch zonder een zeer krachtdadige medewerking des Heiligen Geestes, die ons tot goede bomen maakt, opdat wij goede vruchten mogen voortbrengen. Want, hoewel deze troost ons verleend wordt vóór de oprechte betrachting der Wet, nochtans valt ons dezelve geenszins te beurt in onze bedorven en zondigen natuurstaat, maar bij en onder het verkrijgen der wedergeboorte of de verkrijging van een nieuwe en heiligen zielstoestand, welke terstond een heilige beoefening teweeg brengt, hoewel dezelve noodzakelijk moet voorafgaan, gelijk de oorzaak altijd gaat vóór het uitwerksel.

En deze vertroosting zijn geen andere, dan die der geestelijke weldaden en zegeningen, waardoor onze nieuwe staat en natuur is voortgebracht, waaruit zij saamgesteld is, en waardoor zij in stand gehouden wordt; gelijk daar zijn de troostrijke gevolgen der verlossing, rechtvaardigmaking, heiligmaking, aanneming tot kinderen, overstorting met de gaven des Geestes en dergelijke.

Ook bedoel ik hiermee niet enige verrukking, vervoering van blijdschap en vermaak, maar alleen een zodanige wijze van vertroosting, als ons redelijkerwijze enigermate kan sterken en bevestigen tegen de aanval en de overrompeling van vrees, angst, droefheid en wanhoop, waaraan wij, door onze natuurlijke verdorvenheid, zonde en ellende maar al te zeer onderworpen zijn.

Deze verklaring van de zin en de mening mijner voorafgegane vaststelling is mijns inziens genoegzaam, om sommige gewone tegenwerpingen tegen dezelve te beantwoorden, en ik hoop de waarheid hiervan, door de volgende bewijsredenen ten klaarste te doen zien.

Eerst: Deze waarheid is een duidelijk gevolg, voortvloeiende uit die beginselen van heiligheid, die reeds te voren gestaaft en bewezen zijn. Ik heb aangetoond, dat wij vast moeten overtuigd zijn van onze bevrediging met God, van ons deelgenootschap aan de gelukzaligheid des hemels en van onze genoegzame kracht, zowel om te doen als om te willen, wat God in Zijn Zoon aangenaam en welbehaaglijk is, vóór wij op een redelijke wijze ons geneigd en volvaardig kunnen betonen tot de beoefening der ware Godzaligheid; daarenboven dat deze begaafdheden verkregen moeten worden, door Jezus en Zijn Geest in al Zijn volheid te ontvangen, en door op Hem wegens al Zijn zaligheid te vertrouwen, gelijk hij uit vrije gunst aan ons in het Evangelie beloofd is, en dat wij zo waarlijk door dit geloof Hem ontvangen, als wij onze spijs en drank ontvangen door die te eten en te drinken. Laat de ware, goede en gezonde rede hier nu oordelen, of wij wel van de liefde Gods, van ons eeuwig geluk en van onze kracht en sterkte om God te dienen, overtuigd kunnen zijn, zonder dat ons deze vertroosting te beurt vallen.

Of zou de blijde boodschap van het Evangelie des vredes geloofd, en zou Christus en Zijn Geest werkelijk in onze harten ontvangen kunnen worden, zonder dat de benauwde ziel van enige haar neerdrukkende droefheid, vrees, smart of angst en wanhoop verlost zou worden? Of kan de zaligheid van Christus troosteloos, of het Brood en Water des levens zonder enige aangename smaak zijn voor hen, die met een

ware honger en dorst naar deze geestelijke spijs en drank steeds hijgen en verlangen? God zal zeker deze weldaden en zegeningen niet schenken aan hen die dezelve niet liever hebben en hoger waarden dan alles, wat de wereld heeft of geeft. En voorzeker, het ontvangen dier weldaden moet wel troostrijk zijn, tenzij ze blindelings of ongevoelig verkregen werden, wat geenszins het geval kan zijn. Want haar toedeling opent een ellendigen zondaar de ogen en keert die van de duisternis af tot het licht, waardoor hij, ten minste in zekere mate, op een geestelijke wijze die dingen ziet en begrijpt, die tot zijn tegenwoordige en toekomstige vrede behoren, en waardoor hij een bemoedigende en troostrijke versterking en opbeuring erlangt, om kloekmoedig in de beoefening der Godzaligheid te volharden.

Ten tweede: De vrede, blijdschap en hoop worden ons in de Heilige Schrift aangeprezen als de bronnen van al de andere heilige plichten, en de vrees, de angst, en de benauwende droefheid komen daarin voor, als beletselen van de waren godsdienst. Zo wenst Paulus de gelovigen, dat de vrede Gods hun harten en zinnen bewaren mocht, door en in Jezus Christus, Filipp. 4: 7, en zo vermaant Nehemia, Hoofdstuk 8: 11, zijn tijdgenoten, om niet bedroefd te zijn, omdat de blijdschap des Heeren hun sterkte is. *Een iegelijk, zegt Johannes, die deze hoop op Hem heeft, moet zich reinigen, gelijk God rein is*, terwijl de vrees met smart vergezeld gaat, en iemand die vreest, geen volmaakte liefde oefenen kan, zie 1 Joh. 3: 3, en 4: 18. Hierom verdubbelt de apostel Paulus de vermaning, om zich gedurig in de Heere te verblijden, als een plicht van het uitnemendste belang en van de hoogste noodzakelijkheid, Pil. 4: 4.

En waarlijk zulke plichten zijn vertroosting en zelf; hoe zou men die dan voor zeer noodzakelijk tot volharding in de Godzaligheid aanmerken, en ze niet tegelijk noodwendig achten in het begin of bij de aanvang van een heilig leven, als dit werk nog het moeilijkst valt en men het meest alle aansporing, opwekking en bemoediging nodig heeft. Indien wij ons dan haasten willen tot het waarnemen van Gods heilige geboden, zo laat ons met ijver ons bevljtigen, om toch vooral een troostrijke gesteldheid van geest te verkrijgen.

Ten derde is het de gewone wijze der Evangelieleer, zoals zij in de Heilige Schrift is overgeleverd, dat zij eerst onze harten vertrooste, en vervolgens ons in alle goed woord en werk versterke en bevestigte, 2 Thess. 2: 17. Dit blijkt ten klaarste uit verscheiden brieven der Apostelen, waarin zij, eerst aan de gemeenten, tot welke zij hun brieven richten, de uitnemende rijkdom van Gods genade en de vele geestelijke zegeningen, waarvan zij deelgenoten zijn, tot haar krachtige vertroosting bekend maken, en haar naderhand vermanen tot een heiligen wandel, om aan die heerlijke voorrechten behoorlijk te beantwoorden.

Op deze wijze zijn niet alleen ganse brieven, maar zelfs ook vele bijzondere vermaningen tot plichtsbetrachting ingericht, waarin de weldaden Gods in Christus aan het mensdom bewezen, gebruikt worden tot beweegmiddelen en drangredenen, om de heiligen en gelovigen tot ware Godzaligheid aan te sporen. Want deze heilrijke zegeningen moeten eerst geloofd worden, en dan moet haar troost aan onze zielen toegepast worden, of anders zullen zij immers geen kracht hebben, om ons tot die heilige beoefening te verbinden, welke zij bedoelen. Enige weinige voorbeelden, uit een ganse menigte bij te brengen, zal genoeg zijn: wij worden tot de betrachting der heiligheid opgewekt en aangespoord, omdat wij dood zijn in zonden, maar Gode leven in Christus, Rom. 6: 11; opdat de zonde niet heerse over ons, wijl wij niet onder de Wet, maar onder de genade zijn, vs. 14; omdat wij niet in het vlees, maar in de Geest zijn, en God onze sterfelijke lichamen door Zijn Geest, die in ons woont, wil levend

maken, Rom. 8: 9; omdat onze lichamen leden van Christus en Tempelen des Heiligen Geestes zijn, 1 Cor. 6: 15, 19; omdat God Hem, die geen zonde gekend heeft, voor ons tot zonde heeft gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, 2 Cor. 5: 21; omdat God beloofd heeft, in ons te zullen wonen, en onder ons te zullen wandelen, en ons tot een God en Vader te zullen zijn, gelijk wij zijn volk, zijn zonen en dochteren zouden zijn, 2 Cor. 6: 16, 18, en 8: 1; omdat Hij ons in Christus met zondevergiftigenis begenadigd, en Christus Zelf ons zó liefgehad heeft, dat Hij zich voor ons tot een offer en slachtoffer Gode heeft overgegeven. En ons uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht getrokken en met zichzelf, die ons Leven is, ten laatste opgewekt heeft, om ons vervolgens, na dit leven, in zijn heerlijkheid te doen deden, Ef. 4: 32, 5: 1, 2, 8, en Colloss. 3: 1, 4; omdat God verzekerd heeft, dat Hij de Zijnen nooit begeven of verlaten zal, Deut. 31: 6, 8. 1 Kron. 28: 20, Hebr. 13: 5; alsook, omdat ons in Jezus de grootste en dierbaarste beloften geschonken zijn, opdat wij, na het ontvlieden van het verderf, dat in de wereld is, der Goddelijke natuur deelachtig zouden worden, 2 Petrus 1: 4, 2 Cor. 7: 1.

Wie de heilige Bladen slechts doorzoeken wil, zal met alle vermaak beschouwen, dat de ze troostrijke ader door alle vermaningen des Evangelies vloeit, en dat die bron van troost zelfs in al de Profetische opwekkingen van het Oude Verbond opwelt.

Hierop zullen sommigen misschien tegenwerpen, dat de Apostelen deze manier van spreken in hun Schrift en gebruikten omtrent zulke heiligen, die reeds een Godzalig leven leidden, ten einde hen daarin te bemoedigen, op te beuren, te doen volharden en toenemen; doch hierop kan ik lichtelijk antwoorden, dat indien deze gedragslijn voor vergevorderde heiligen nodig is, zij dit nog meer moet zijn voor eerstbeginnenden, die het werk der gehoorzaamheid aller-moeilijkst moeten vinden, en er de krachtigste opwekkingen en de sterkste vertroosting toe nodig hebben.

Ik hoop dan ook te doen zien, hoe men bekwaam kan zijn, om zich van deze vertroosting wel en met vrucht te bedienen, bij de aanvang van een heilig leven. Behalve dit, stelt het Evangelie ook duidelijk allen vrede en troost voor aan hen, die de heiligheid nog niet kennen en nog wel ver van haar af zijn, indien hun harten maar welgeschikt zijn, om dezelve te ontvangen, opdat ze alzo van de zonde tot een rechtvaardig en heilig leven mochten bekeerd worden.

Wanneer de uitgezonden Apostelen het eerst in enig huis ter verkondiging van het Evangelie ingingen, moesten zij straks zeggen: Vrede zij deze huize, Luk. 10: 3. Bij hun eerste prediking tot de zondaren, maakten zij hun de blijde boodschap bekend en kondigden de zaligheid in Jezus aan voor allen, die haar, als een vrije gift, door het geloof wilden aannemen, Hand. 3: 26, 13:26, 32, 16: 30, 81, hun verzekerende, indien zij maar hartelijk in Jezus Christus tot hun zaligheid geloven wilden, dat zij die zouden deelachtig worden, al waren zij voor het tegenwoordige nog de grootste zondaars; hetwelk de zodanigen tot genoegzame versterking diende, die de geestelijke vertroosting op een ware prijs wisten te stellen en er inderdaad naar hongerden en dorstten. Deze wijze van handelen komt ook met het oogmerk van het zaligmakend Evangelie wel overeen, hetwelk bestaat in de rijkdom van Gods genade in al onze geestelijke genietingen te bevorderen. God wil ons zijner vertroosting deelachtig maken, zowel vóór als na onze goede verrichtingen, opdat we mogen weten, dat Hij een eeuwige vertroosting en goede hoop in genade voor ons bereid heeft, welke geen van onze goede werken voor ons kan bevorderen of teweegbrengen, 1 Thess. 2: 16.

Ten vierde: De natuur der wettische plichten eist een troostrijken toestand van des mensen ziel, tot haar volbrenging. Ik heb reeds voorheen genoeg bewezen, dat zij een overreding eisen aangaande onze verzoening met God en onze toekomstige gelukstaat,

zowel als omtrent de kracht, waardoor wij in staat mochten zijn, om in een heilige gehoorzaamheid te volharden. Jozua moest sterk en moedig zijn, om de wetten, door Mozes, Gods knecht, aan hem geboden, wel waar te nemen en van dezelve niet af te wijken, Jos. 1: 7.

Zie hier, kort enige troostrijke aanbiedingen bijgebracht, zonder welke verscheiden voorname plichten niet oprecht en naar behoren kunnen betracht worden. Zouden wij God kunnen beminnen en in Hem, boven alle andere wezens en zaken, ons vermaak kunnen stellen, terwijl wij Hem aanmerken als onze grootste vijand, en geen liefde of goedertierenheid jegens ons in Hem bespeuren, welke Hem voor ons tot een begeerlijk goed, of beminnelijk in onze ogen zou maken? Welk een jammerlijken zangtoon zou ons hart opheffen tot de plicht van lof en dankbetoning aan God, indien wij oordeelden, dat al die volmaaktheden, waarom wij Hem verheerlijken, veeleer dienden om onze ellenden te verzwaren, dan om ons gelukkig te maken? Welk een harteloos werk zou het zijn God te bidden en ons aan zijn dienst op te dragen, indien wij geen troostrijke hoop hadden, dat Hij ons zou aannemen? Zou het wel mogelijk zijn om ons van knellende zorg en knagende angstvalligheid te ontslaan, door alle onze bekommelingen op de Heere te wentelen, indien wij niet begrepen, dat Hij inderdaad voor ons zorgt? Kunnen wij wel lijdzaam, gelaten, of vrolijk en blijde in de verdrukkingen en onder de vervolgingen zijn, indien wij geen vrede met God hebben en ons niet verblijden in de hoop zijner heerlijkheid? Rom. 5: 1, 2, 3. Welke reden kan ons overtuigen, om ons, zoals onze plicht dit eist, gewillig te onderwerpen aan de gestrenge slag van een schielijke en onverwachte dood, indien het Gode behaagde ons daarmede te bezoeken, wanneer wij alle vertroostingën ontberen, om ons te wapenen tegen de verschrikkelijke angst en de billijke vrees voor de ondragelijke en eeuwigdurende smarten en pijnigingen der hel?

Indien wij dan eens weder geroepen mochten worden, om het martelaarschap te ondergaan, ter wille van de Protestantse godsdienst, gelijk onze voorouders hier te lande die bittere kelk hebben moeten drinken, zo zouden wij bevinden hoe nodig het is, de laatst onder ons doorgedrongen denkbeelden, die men in een tijd van vrede en gemak zag veld winnen, te laten varen, en die troostvolle leer der vroegere Protestanten weder te omhelzen, waarmee zij, door Gods genade gesterkt, zo velerlei marteldoden, op een heldhaftige en blijmoedige wijze zijn doorgeworsteld.

Ten vijfde: De staat dergenen, die van de zonde tot de ware godsvrucht zijn overgebracht, vereist noodzakelijk, (nadat zij nu volkomen overtuigd zijn van de ijdelheid van hun vorige wandeling, zowel als van al hun vals vertrouwen en hoe zij, dood in zonden en misdaden, aan een oorspronkelijk verderf onderhevig en daardoor aan de toorn Gods onderworpen waren) dat hun een steun en toevoer van nieuwe Evangelische vertroostingën worde verleend, om hun verflauwde en verkwijnende zielen tot een heilig levensgedrag op te wekken en aan te moedigen.

Hoe luttel overdenken vele zielzorgers de droeven toestand dier onbekeerde lijdens, die zich ten enenmale van alle geestelijk leven en van alle kracht ontbloot bevinden, en die daarvan óf overtuigd zijn, óf ervan moesten overtuigd worden!

Een lichamelijk geneesmeester, die aan een in zijn bed liggenden en met een dodelijke beroerte worstelende lijder, de lichaamsbeweging voorschreef, eer hij enige de minst geschikte en dienstige middelen voorgeschreven en toegepast had tot zijn versterking, zou met recht de naam verdienen, veeleer van een honende en onbarmhartige wreedaard en mensenbeul, dan van een wijze en medelijdend geneesheer.

Hoe onredelijk is het dan ook, om de onmiddellijke betrachting der liefde jegens God, en de algemene, uit liefde voortspruitende gehoorzaamheid jegens Hem, aan de

zodanigen als heilzame middelen tot hun genezing voor te schrijven, die niets dan toorn en vijandschap in God tegen hen, in hun tegenwoordige toestand, kunnen bespeuren? Wat is dit anders, dan van iemand te begeren; dat hij zal werken, zonder dat hij er kracht toe heeft, hem belovende, dat hij er zich toe gesterkt zal vinden, zodra het werk verricht is?

Want de troost en blijdschap wordt dus genoemd, omdat zij versterkt, Neh. 8: 11. Het is waar, dat de Wet, die de bediening des doods en der verdoemenis is, hen tot gehoorzaamheid verplicht. Maar onze barmhartige God verwacht geen oprechte of volmaakte volbrenging zijner Wetten van zulke onvermogene, ellendige schepselen, met betrekking tot hun zaligheid door Christus, vóór Hij hen eerst enigermate van die mistroostigheden, slaafse vrees en moedeloosheden, die hen onder de Wet der zonde en des doods gevangen hielden, verlost heeft. Men kan en mag van een sterk en gezond persoon eisen, dat hij eerst werkte en dan spijs, drank en loon van ons verwachten mag; doch aan een verzwakten en uitgehongerd mens moet eerst door goed voedsel en hartversterkende en andere opbeurende middelen een nieuw leven en krachten worden bijgezet, eer hij iets kan verrichten.

Ten zesde: zowel de Heilige Schrift, als de dagelijkse bevinding leert ons, dat dit de handelwijze is, waardoor God zijn volk van de zonde tot de heiligheid overbrengt. Hoewel sommigen van hen wel voor een tijdje onder grote verschrikkingen kunnen gebracht worden, opdat de zonde hun des te bitterder en te meer bezwaarlijk en de zaligheid in Christus hun te meer dierbaar en des te aangenamer worde, nochtans worden de zodanigen weder van hun verschrikkingen ontheven door de troostrijke toezeggingen van Gods heil, opdat zij also tot de heiligheid bekwaam mochten gemaakt worden. En in het algemeen begint het heilig leven met een liefelijke troost en wordt daardoor gesteund en voortgezet.

God gaf bij de eerste schepping aan .Adam de vertroosting van zijn liefde en gunst en een gelukkigen staat in het Paradijs, om hem tot gehoorzaamheid aan te moedigen, en nadat hij deze vertroosting door zijn val verloren had, was hij niet langer in staat om te gehoorzamen, voordat hij weder door de troostrijke belofte van het Vrouwenzaad, opgebeurd en hersteld was. Christus, de Tweede Adam, had God altijd voor zijn ogen gesteld, en wist dus wel dat Hij, omdat Zijn Vader aan Zijn rechterhand stond, nooit wankelen zou. Daarom was zijn hart verblijd en zijn eer verheugde zich, Ps. 16: 8, 9. Dit maakte Hem bereidvaardig en gewillig, om de doodsangst te ondergaan, het bloedig zweet te storten en gehoorzaam te zijn tot de dood, ja tot de dood des kruises. God noopte aldus het oude Israël weleer tot de gehoorzaamheid aan zijn Wetten, door mensen-zelen, hen trekkende met koorden en touwen der liefde; het juk van hun kinnebakken afschuddende, en hun spijsze en voeder toereikende, Hos. 11: 4.

De godvruchtige Psalmddichter geeft tot onze lering en opwekking te kennen, hoe hij tot een heilige gemeenschap met God bevorderd en verheven was, zeggende Ps. 26:3, Uwe goedertierenheid is voor mijn ogen en ik wandel in uw Waarheid, en Ps. 119: 166, *Ik heb op uw heil gehoopt, o Heere! en uw geboden onderhouden*. In het Nieuwe Testament komen ons ook verscheiden voorbeelden voor, van de blijdschap der zondaren en bekeerlingen op het eerste ontvangen van Christus of zijn zaligmakend Woord; zie Hand. 2: 41.

Toen de Thessalonicenzen het Evangelie voor het eerst hoorden, ontvingen zij het Woord in vele verdrukking, met blijdschap in de Heilige Geest, 1 Thess. 1: 4, 5, 6. Toen de Heidenen het Woord door de apostelen hoorden prediken, waren zij verblijd, en zo velen, als er ten eeuwigen leven geordineerd waren, geloofden het, Hand. 13: 48. Het was de liefde van Christus, die de apostel Paulus drong, om zijn ganse leven

toe te wijden aan die Heere, die voor hem was gestorven en opgewekt, 2 Cor. 5: 14, 15. Ja, ik durf mij beroepen op de bevinding van allen, die God met hun ganse hart beminnen. Laten zij zich maar eens onderzoeken en overwegen, of zij tot de overgave van zichzelf, om God in liefde te dienen, gebracht en bewogen zijn geworden, zonder enige vertroostende begrippen en gewaarwordingen van Gods liefde jegens hen genoten te hebben? En ik ben wel verzekerd, dat er zulke wonderen in de nieuwe geboorte geen plaats hebben.

Ten zevende: welk een troosteloze godsdienst maken zij toch, die de mensen geen de minsten troost toestaan, om hen tot die heilige verrichtingen te versterken en in staat te stellen, welke voor hun natuurlijke neigingen zo moeilijk, hard, onbehaaglijk en smartelijk vallen, als het uitrusten van het rechtdroog en het afkappen van de rechterhand. En die van hen eisen, dat ze zulke dingen met liefde, lust en vermaak zullen doen, terwijl ze zich zo vol vrees, moedeloosheid en verflauwing, als onder een last van bedorven neigingen bevinden, en die willen, dat ze echter onder al zulke ontmoedigingen blijven volharden, en zeggen dat zij, door volstandig en oprecht daarin voort te gaan, ten laatste wel tot een meer troostrijken toestand zullen geraken. Op zulk een wijze wordt inderdaad alle ware geestelijke troost, zowel als alle zaligheid, ten enenmale uit de wereld gebannen, indien men dezelve doet afhangen van de voorwaarde onzer goede werken; welke wij reeds aangetoond hebben als de voorwaarde der Wet, die geen troost, maar slechts toorn werkt, Rom. 4: 14, 15.

Dit maakt de weg der Godzaligheid hatelijk voor velen, die denken dat ze nimmer een gelukkig of vermakelijk uur in deze wereld zullen hebben, indien zij die bewandelen. En willen zich daarom liever vertroosten met en koesteren in zinnelijke en wereldse vermaken, dan gans geen troost te genieten.

Anderen arbeiden nog wel een weinig in deze troosteloze godsdienst, met een inwendige afkeer en heimelijke wrok, wrijven tegen zijn slapheid en gestrengheid en worden ten laatste zó verdrietig, dat ze allen godsdienst verzaken, omdat zij geen beter kunnen vinden. Zij nu, die de mensen een zo zware last op de schouders leggen, die zo hard, zo smartelijk valt te dragen, zullen hiertegen de bedenking inbrengen, dat zij niet te beschuldigen zijn, omdat zij dus het Evangelie van God en Christus prediken; daar zij toch inderdaad een uit eigen vinding gesmeed Evangelie voorstellen, hetwelk strijdt met de natuur van Jezus' ware leer, welke bestaat in de heugelijke aankondiging van de grote blijdschap, die allen volke wezen zal, Luk. 2: 10.

Een troosteloos Evangelie kan ook niet voortkomen uit God, de goedertieren Bron van alle zegen en vertroosting, de Vader der barmhartigheid en genade, 2 Cor. 1: 3, noch van Christus, die de vertroosting Israëls is, noch van de Heilige Geest, die heilrijken Trooster der gelovigen, Joh. 14: 16, 17. Want God zelf ontmoet de vrolijke en die gerechtigheid doet, Jes. 64: 5; Hij wil met blijdschap en gezang gediend worden, gelijk Hij door de afschaduwing van de verscheidenheid der zangtonen en speeltuigen, en door het getal van zangers en speellieden in de Tempel, heeft afgeschetst. Christus, zijn Apostelen aangewezen hebbende, hoe zij in zijn liefde blijven moesten en konden, betuigde dat Hij aldus tot hen sprak, opdat zijn blijdschap in hen bleue, en hun blijdschap vervuld werd, Joh. 15: 11.

Geen droefheid, dan die naar God is, kan onze Hemelse Vader welbehaaglijk zijn en zijn goedkeuring verkrijgen, en deze kan in ons geen plaats hebben, zonder dat wij enige troost van Gods liefde jegens ons, in onze ziel bevinden. Zij, die zich ergeren aan het troosteloze van een godsdienstig leven, hebben nooit het rechte pad van de waren godsdienst gekend, want zij zouden anders wel bevonden hebben, dat de wegen der wijsheid wegen zijn van enkel lieflijkheid en al haar paden vrede, Spr. 3: 17.

TIENDE BESTURING.

Wij moeten, door dat geloof, waarmee wij Christus in onze harten ontvangen, enige verzekering van onze zaligheid zoeken te verkrijgen, om ons alzo met en onder de Evangelische vertroostingen voor te bereiden tot het oprecht volbrengen van de plichten der Wet. Daarom moeten wij trachten met een verzekerd vertrouwen in Christus te geloven, ons werkelijk vergewissende dat God ons uit vrije gunst, volgens zijn genaderijke belofte, aan Christus en Zijn zaligheid deel vergunt.

VERKLARING.

Het is klaarblijkelijk, dat de vertroostingen des Evangelies, die tot een heilig leven noodzakelijk zijn, in waarheid niet kunnen ontvangen worden, zonder enige verzekering van ons belang en deel in Christus en zijn heilgoederen, want enige van deze vertroostingen bestaan in een wel gegronde overreding van onze bevrediging met God, onze toekomstige eeuwige gelukzaligheid en van de vermogens en krachten, om datgene te willen en te doen, wat Gode in Christus aangenaam is, zoals wij voorheen aangetoond hebben.

Hieruit volgt duidelijk, dat deze verzekering even noodwendig is om ons tot de heiligheid in staat te stellen als deze vertroostingen, welke de wettische plichten in de orde der natuur, hoewel niet in enige tussenruimte van tijd, aldus moeten voorafgaan, gelijk de oorzaak vóór het uitwerksel gaat.

Het zal dan mijn tegenwoordige taak zijn, aan te tonen, welke deze tot heiligheid zo noodzakelijke verzekering is, die ik hier beweer, dat in datzelfde rechtvaardig- en zaligmakend geloof moet werkzaam zijn, waardoor wij Christus Zelf in onze harten ontvangen.

Deze leer komt aan velen, die in deze latere dagen Protestanten belijden te zijn, vreemd voor, hoewel zij voormaals ten hoogste erkend werd door de voornaamste Protestanten, door wie God de zuiverheid van het Evangelie hersteld en het vele jaren lang tegen de Roomsgezinden gehandhaafd heeft. Deze leerden in het algemeen, dat het geloof een overreding en verzekerd vertrouwen was, aangaande onze eigen zaligheid door Christus, en dat wij met verzekerdheid Jezus en zijn heil door het geloof, aan ons moesten toepassen.

Deze hun leer was een der grote werktuigen, waardoor zij het Roomse bijgeloof vermochten omver te werpen, waarbij het twijfelen aan de zaligheid, een der voornaamste grondzuilen is. Maar velen hunner navolgers hebben hen verlaten en geduld dat hun geschriften onbeschaamd door de Roomszen zijn aangetast. En deze nieuwigheid heeft onder ons langer stand gehouden, dan verscheiden andere gedeelten van onze nieuwe godgeleerdheid, en wordt nog door hen gehandhaafd, die betuigen, van de bedorven leer, door de Roomsgezinden op zulke gronden gevestigd, een afkeer te hebben.

De hedendaagse Godgeleerden zullen misschien denken, dat zij hun voorgangers, wier werken zij in handen hebben, ver overtreffen, en klaarder en verder kunnen zien dan deze, evenals de Scholastieken dit ook omtrent de Oude Vaderen der Kerk dachten. Maar niet dit alles kon het zeer wel wezen, dat ze geenszins zo ver zagen, indien de ogen van hun voorgangers beter dan de hunne, door de Geest van God tot het verstaan der Evangelische verborgenheid verlicht waren. En waarom zouden wij niet mogen denken, dat het in het tegenwoordige geval aldus gelegen is? De ogen der mensen van deze tijd zijn in dit stuk van de verzekerdheid door vele valse verbeeldingen verblind. Omdat de zaligheid aan ons niet volstrekt, maar op voorwaarde van het geloof alleen

beloofd is, oordelen zij, dat men eerst rechtstreeks geloven moet, en vervolgens ons hart en geloof, in verscheiden blijken en kentekenen wel moeten onderzoeken, en vooral hebben na te gaan, of het de vrucht van oprechte gehoorzaamheid wel heeft uitgewerkt. En dat, indien wij aldus bevinden het ware zaligmakende geloof te bezitten, wij alsdan en niet eer, met verzekerdheid mogen geloven, dat wij in het bijzonder zalig zullen worden. En hierom zeggen zij, dat onze zaligheid bewerkt wordt door een regelrechte, en de verzekering daarvan door Gene wederom-stuitende bewerking des geloofs, en dat velen dus het ware geloof bezitten en zalig zullen worden, die er in dit leven nooit enige verzekering van gehad hebben.

Zij zien uit de Heilige Schrift en leren uit de bevinding, dat vele Godzalige en ware vromen gedurig door twijfelingen en dobberingen aangaande hun zaligheid en de oprechtheid van hun geloof en gehoorzaamheid ontrust en bedroefd worden, zodat ze doorgaans geen zekerheid voor zichzelf vinden kunnen; dit doet hen besluiten, dat men de verzekering niet volstrekt noodzakelijk tot het rechtvaardigmakend geloof en tot zaligheid mag houden, opdat men daardoor de harten der twijfelende heiligen niet in naargeestigheid doe wegsmelten, of hen in de uiterste wanhoop doe vervallen.

Zij houden dan ook de vroegere Protestanten schuldig aan een openbare ongerijmdheid, door de verzekering te brengen tot de natuur en tot de bepaling van het zaligmakend geloof, omdat allen, die het Evangelie horen, verplicht zijn het zaligmakend geloof te omhelzen, maar niet om volstrekt te geloven, dat zijzelf zullen gezaligd worden. Want velen zouden dan iets moeten geloven, wat het Evangelie omtrent hen in het bijzonder niet verklaard heeft, ja wat zelfs een volstreekte onwaarheid is, omdat het ons leert, dat velen der geroepenen niet tot zaligheid verkoren zijn, maar voor eeuwig zullen verloren gaan, Matth. 20: 16.

Het is dan geen wonder dat de schijn van een zo grote ongerijmdheid velen tot die verbeelding gebracht heeft, dat het zaligmakend geloof bestaat in een vertrouwen of rusten op Christus, als het enig algenoegzaam middel tot zaligheid, zonder er enige verzekering van te hebben; of dat het is een begeren, een wagen of een overgeven van zichzelf, om op Hem te steunen of te vertrouwen in een blote afhankelijkheid en onzekerheid omtrent Zijn zaligheid, of op zijn best onder een waarschijnlijk besef en gissende hoop omtrent dezelve.

Een andere tegenwerping tegen deze leer der verzekerdheid is deze, dat zij het zelfonderzoek vernietigt, dat ze de boze vruchten van trotsheid en vermetelheid voortbrengt, waardoor men zich verbeeldt zijn plaats in de hemel reeds te kennen vóór de dag des oordeels, en zich daarop verhovaardigt. En dat ze dus zorgeloosheid omtrent onze plichten, vleselijke gerustheid en allerlei losbandigheid zou voortbrengen.

En dit doet deze lieden het twijfelen aan onze zaligheid aanprijzen, als een nodig middel om de nederigheid, de godsdienstige vrees, de waakzaamheid, het heilzaam onderzoek van onze geestelijke toestand, de vlijt en de ijver in het goede, ja kortom, alle ware godsvrucht, in ons aan te zetten, te handhaven of te vermeerderen.

Tegen al deze strijdige verbeeldingen zal ik de oude Protestantse leer der verzekering, zoals ik die in de besturingen voorgesteld heb, trachten staande te houden. En dus, in de eerste plaats enige aanmerkingen tot haar recht verstand neerstellen, welke genoegzaam zullen zijn, om al de scherpte en kracht van de sterkste tegenwerpingen tegen dezelve te verstompen en af te keren.

A. Men geve oplettend acht, dat de verzekering, waartoe wij de Christen trachten te brengen, niet bestaat in de overtuiging, dat wij Jezus en Zijn zaligheid reeds

ontvangen hebben, of dat wij reeds in een staat van genade gesteld zijn. Maar alleen dat het Gode goedertieren behaagd heeft, om Jezus en Zijn genade aan ons te schenken, en ons in een staat van genade te stellen, hoewel wij tot nu toe ten enenmale in een staat van zonde en dood geweest zijn, zodat deze leer geenszins strekt om in de goddelozen en onherborenen een vermetelheid of waan aan te kweken, alsof hun staat reeds goed ware. Maar alleen om hen te bemoedigen, om in vertrouwen tot Christus te komen, ten einde in een goede stand hersteld te worden.

Ik erken wel, dat wij mogen twijfelen, (en dat dit aan velen zelfs behoort geleerd te worden), of onze toestand wel goed is, wijl de nederigheid dit van ons vordert, en we door zelfonderzoek de zekerheid en oprechtheid van ons geloof en onze gehoorzaamheid behoren te toetsen, eer wij een welgegronde verzekerdheid kunnen hebben, dat wij reeds in een staat van genade en zaligheid zijn, en dat ook een zodanige verzekering behoort tot die wederomstuitende of in en tot zichzelf teruggedrijvende daad des geloofs (*Reflex Act of Faits*), welke bestaat in een geestelijk besef, denkbeeld of gevoel van hetgeen door het geloof in ons gewerkt wordt, hoewel dit het wezen des geloofs niet uitmaakt, waardoor wij gerechtvaardigd en gezaligd worden.

Ook belijd ik, dat vele ware vromen deze verzekering missen, en aan vele twijfelingen, die daarmede strijden, onderhevig zijn, zodat zij in genen dele weten, hoe het met hen ten laatste oordeelsdag zal aflopen; dat deze verzekering soms kan ophouden of geheel en al verloren geraken, nadat men ze reeds gehad heeft, en dat wij moeten streven naar een heiligen wandel, ten einde dezelve te verkrijgen, omdat zij ons in het geloof en in.

De heiligheid zelve kan doen wassen en toenemen. De meeste Protestanten onder ons, als zij van de verzekering spreken of schrijven, menen alleen die, welke door terugkering in zichzelf, of door overdenking verkregen wordt. Ik heb genoeg gezegd, om beknopt aan te tonen, dat hetgeen ik verzeker en beweer, zeer wel met de onder ons in het algemeen erkende leer bestaanbaar is en geenszins verderfelijk voor enige van haar goede vruchten, zodat zij niet behebt is met dat kwade, hetwelk sommigen daaraan valselyk ten laste leggen.

Dit soort van verzekering, waarvan ik spreek, lost de vraag niet op, of ik reeds in een staat van genade en zaligheid ben; daar is een andere grote vraag, die de ziel moet beantwoorden, opdat zij een genadestaat verkrijgen moge; of het namelijk Gode in genade behaagd heeft, Christus en Zijn zaligheid aan haar te verlenen, hoewel zij tot hier toe in een zondige en goddeloze toestand geweest is?

Wij moeten deze vraag zeker op een troostlijke wijze kunnen oplossen door een ander soort van verzekering, voortkomende uit een regelrechte werking des geloofs, waardoor wij ons overtuigen, (zonder op enige goede hoedanigheden in onszelf acht te geven) dat God gereed staat, om ons genadiglijk met de armen zijner ontfermende liefde en zaligmakende goedheid in Christus te omhelzen in weerwil van al onze voorgaande goddeloosheid, volgens die genaderijke belofte: Ik zal hen, die Mijn volk niet waren, Mijn volk noemen, en die niet bemind waren, Mijn beminden, en het zal geschieden, dat in de plaats, waar tot hen gezegd was, gijlieden zijt Mijn volk niet, zij daar kinderen des levenden Gods zullen genaamd worden, Rom. 9: 25, 26.

B. De verzekering, waartoe ik de Christen tracht op te leiden, bestaat niet in een overreding van onze zaligheid, hetzij wat wij ook doen, maar alleen op een bepaalde wijze, door enkel vrije genade in Christus, door deel te hebben aan de heiligheid, zowel als aan de zondevergeving, en door te wandelen in de weg der gerechtigheid, die ons tot eeuwige heerlijkheid opleidt. Wij zullen niet hartelijk wensen noch trachten ons te verzekeren van zulk een zaligheid als deze is, indien wij niet eerst

gebracht worden tot het zien en erkennen van onze eigen zondigheid en ellende, tot het wanhopen aan onze eigen kracht en gerechtigheid, en om zowel naar de heiligmakende als naar de rechtvaarmakende genade Gods in Christus te hongeren en te dorsten; ten einde men aldus mocht loeren wandelen in de weg der ware Godzaligheid en in de hoop des eeuwigen levens.

Het geloof, waardoor wij Christus ontvangen, moet niet alleen een overreding van heiligheid in zich hebben, maar ook deze en dergelijke bevoegdheden, die het tot een allerheiligst geloof zullen maken. En waarlijk, zodanig een welgestelde verzekering zal nooit enige hovaardij of trotsheid, maar veeleer nederigheid en zelfverzaking in ons teweeg brengen; ten ware sommigen het voor hovaardij mochten rekenen, dat men zich verblijdt en roemt in de Heere en zijn sterkte, zonder op de mens te vertrouwen of het vlees tot zijn arm te willen stellen, Fil. 3: 3.

Deze verzekering zal de godsdienstige vrees niet uitroeien, noch een vleselijke gerustheid veroorzaken, maar ons veeleer bekommerd en bedrukt maken, om van Christus, die onze enige toevlucht en zekerheid is, af te wijken en naar het vlees te wandelen. Zo had eertijds Noach goede reden om in de Ark in te gaan en te verblijven, wèl verzekerd zijnde van zijn behoudenis in dezelve; hij mocht wel vrezen, om zich buiten haar te wagen, naardien hij overtuigd was, dat zijn verblijf in de Ark hem alleen voor het vergaan in de vloed beveiligen kon. En hoe zou ook een overreding van ons eeuwig heil, op de weg der Godzaligheid enige traagheid in plichtsbetrachting, of zorgeloosheid, of losbandigheid in ons kunnen aankweken, daar zij ons veeleer krachtig aanlokt en opwekt, om altijd overvloedig te zijn in het werk des Heeren, wetende dat onze arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere. 1 Cor. 15: 58.

Zij die overtuigd zijn van de vrije genade Gods in Christus jegens hen, zijn ook inderdaad niet bezorgd, om hun zaligheid door hun eigen wettische werken te verdienen, al is de Satan zelf gereed, om hun in te geven, dat dit een zondige zorgeloosheid is, die zelfs tot losbandigheid strekt; terwijl zij, die deze valse ingeving van de bozen geest geloven, duidelijk tonen, dat ze nog niet weten wat het is, God in liefde te dienen, maar in al zijn gehoorzaamheid door de toorn en breidel van slaafse vrees getrokken worden, evenals paarden en muilezels, die geen verstand hebben; Ps. 32: 9.

C. Wacht u echter wel, o Christen! om van deze verzekering zulke verheven gedachten bij uzelf te maken, alsof dezelve met generlei twijfeling in een ziel gepaard kon gaan. Een der voorname redenen, waarom vele Protestanten van de leer van hun voorvaderen in dit stuk zijn afgeweken, is, omdat ze denken, dat er geen ware verzekering der zaligheid in hen kan plaats hebben, die nog enige twijfel in zich gevoelen, daar zij bevinden, dat er velen zijn, die zij voor geen ware gelovigen kunnen houden, noch voor Gode welbehaaglijke, vrome en heilige lieden. Het is wel waar, dat deze verzekering, in haar aard en natuur, niet met deze twijfelingen moet strijden, en dat zij, indien ze in de hoogste trap volmaakt ware, elke twijfeling uit de ziel zou buiten sluiten, welke er thans nog voor een gedeelte wordt binnen gelaten.

Maar is er niet, moet ik vragen, zowel vlees als geest in de beste heiligen, zolang zij hier op aarde zijn, Gal. 5: 17? Is er niet een wet in hun leden, die strijd voert met de wet huns gemoeds, Rom. 7: 23? Kan en moet de ware gelovige zelfs niet dikwijls zeggen: Kom gij, o Heere! mijn ongeloof te hulp, Mark. 9: 24? Kan enig mens op aarde wel zeggen, dat hij enige genade in de hoogste graad ontvangen, en zich geheel en al van het tegenstrijdige bederf ontslagen heeft? Waarom zou men dan denken, dat de verzekering niet waarachtig kan zijn, indien zij niet volmaakt, en de ziel van allen twijfel ontheven ware? De apostel Paulus achtte het voor de Thessalonicenzen als een

genoten zegen, dat het Evangelie onder hen in kracht, in de Heiligen Geest en in vele verzekerdheid was werkzaam geweest.; daarmede aanduidende, dat er ook een ware verzekerdheid des geloofs in een mindere mate kon plaats hebben, zie 1 Thess. 1:5. Petrus had enige goede verzekering van Jezus' bijstand, toen hij op zijns Meesters bevel, op de zee wandelde, en echter was er ook enige twijfeling in hem, gelijk uit zijn vrees bleek, toen de wind onstuimig werd. Hij had enig geloof, dat met de twijfeling streed, hoewel dit geloof maar zeer klein was en hij er om bestraft werd als een kleingelovige, die niet had moeten twijfelen of vrees, Matth. 14: 29-31.

Het zou iets vreemds zijn, indien ons vlees en de Satan zich nooit tegen de ware verzekerdheid zouden aankanten, en haar met twijfelingen bespringen. Een gelovige kan zelfs soms door zoveel twijfelmoedigheid overstelpt zijn, dat hij geen verzekering in zich gevoelt. Hij is er zo ver af, van thans reeds zijn plaats in de hemel te kennen, gelijk sommigen schamper tegenwerpen, dat hij graag betuigen zal, daaromtrent altijd geen verzekering te kennen, en veeleer een stipt en vlijtig onderzoek te behoeven, om dit uit te vinden.

Nochtans beweer ik, dat een zodanige enige ware verzekering heeft, indien hij tenzelfden tijde zijn ziel kan berispen en opbeuren met de woorden van de Psalmist in Ps. 42: 11, Wat buigt ge u neder o mijn ziel, en wat zijt u onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; indien hij zijn twijfelingen als zondig kan veroordelen en dezelve houden voor een zwakheid, of een krenking van zijn inwendige geestvermogens Ps. 77: 11, of als gewrochten van het vlees en de duivel, en indien hij nog blijft trachten, om God zijn Vader te noemen, en zich bij Hem te beklagen, dat Hij twijfelt of Hij wel zijn Vader is, onder een ernstig bidden, dat Hij hem van Zijn Vaderlijke liefde wil verzekeren, welker invloed hij niet gewaar wordt, en dat hij toch al zijn vrees en twijfeling verbannen mocht!

Maar al heeft deze mens enige verzekerdheid, hij moet toch naar een hoger trap van dezelve streven. Want indien hij niet volkomen overreed was van de waarheid der liefde Gods jegens hem, zo kon hij zijn bekommelingen en twijfelingen daaromtrent niet als zondig veroordelen, noch redelijkerwijze God bidden als zijn Vader, of smeken dat Hij hem van die liefde verzekerde, aan welker waarheid hij nog bleef twijfelen.

Men heeft dus slechts toe te stemmen, dat het de natuur en aard is van het zaligmakend geloof, aldus de slaafse vrees te weerstaan en er tegen te worstelen, zowel als het twijfelen aan de eeuwige zaligheid in onszelf te keer te gaan; dan zal men in waarheid ook toestemmen, dat er enige verzekerdheid aangaande onze zaligheid is en moet zijn in het zaligmakend geloof, waardoor het alle twijfelingen wederstaat, en dan zult u in deze met mij van hetzelfde oordeel zijn, hoe vreemd mijn uitdrukkingen u thans ook mogen voorkomen.

Indien men derhalve mijn gezegden aangaande onze onvolmaaktheid in de verzekerdheid, zowel als in andere genadegaven, wèl in overweging neemt, zo zal deze oude Protestantse leer welhaast van vele vooroordelen ontheven worden, en hoe langer hoe meer haar vorige hoogachting onder ons herwinnen.

D. Ten vierde en eindelijk heeft men wel op te merken, dat de reden, waarom wij ons in ons geloof dat God ons in het bijzonder Jezus en zijn heil uit vrije goedheid schenkt, moeten verzekeren, niet daarin gelegen is, omdat dit een waarheid is, eer wij het geloven, maar omdat het een ontwijfelbare waarheid wordt, wanneer wij het geloven, en omdat het nooit zal waar worden, tenzij wij er in zekere mate van overtuigd en verzekerd zijn, dat het zo is.

Wij hebben geen volstrekte belofte of verklaring in de heilige Schrift, dat God Zijn

Zoon en al Zijn zaligheid aan iemand onzer in het bijzonder gegeven heeft of geven zal, en wij weten ook, noch door de Schrift, noch door het gevoel, noch door de rede, of dit ook reeds geschied is, dan tenzij wij ons volstrekt daarvan kunnen verzekeren. Ja, wij zijn, buiten de zaligheid van Christus, voor het tegenwoordige, in een staat van zonde en ellende en liggen onder de vloek en toorn van God.

Ik zal dan alleen aantonen, dat wij door Gods bevel verplicht zijn, onszelf hiervan te verzekeren, en de heilige Schrift staat er genoegzaam borg voor, dat wij onszelf niet zullen bedriegen met het geloven van een leugen. Maar dat ons zal geschieden naar ons geloof, Matth. 9: 29. Dit is een vreemd soort van verzekering; zeer verschillend van andere gewone soorten, en dus is het geen wonder, dat het zwak en onvolmaakt, zowel als moeilijk te verkrijgen en door velerlei twijfelingen belemmerd is.

Wij zijn verplicht en gedrongen in andere zaken, om het klare bewijs, dat wij van derzelver waarheid hebben, te geloven, terwijl zij inderdaad waar zullen blijven, of wij ze geloven of niet; zodat wij onze toestemming aan dezelve niet kunnen weigeren, zonder tegen het licht onzer zintuigen, onzer rede of van ons geweten in te gaan. Maar hier wordt de verzekering door geen schijn of blijk van de zaak in onze gedachten ingedrukt, maar wij moeten haar door de bijstand van Gods Geest, in onszelf werken en onze gedachten daardoor gevangen leiden onder de gehoorzaamheid van Christus. Niemand dan God alleen kan met recht zulk een verzekering van ons eisen, omdat Hij het alleen is, die de dingen, die niet zijn, roept alsof zij waren. Rom. 4: 17. Hij alleen kan het bestaan geven aan dingen, die niet zijn, en op ons geloof datgene waar maken, wat te voren niet waar was. Hij alleen kan deze zijn gedane belofte vervullen: alle dingen, die u biddende begeert, gelooft dat u ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden. Mark. 11: 25. En wie zegt wat, hetwelk geschiedt, zo de Heere het niet beveelt? Klaagl. 3: 37. Dus is men dit geloof alleen Gode verschuldigd, en dit strekt ten hoogste tot Gods eer.

De mensen eisen dikwijls een geloof, dat hier enigszins naar gelijk, als zij zeggen, ik zal u uw misdrijf vergeven en uw vriend zijn, als ik bevind, dat u mij gelooft en mij voor een vriend houdt. Maar hun feilbaar en veelal feilend woord geeft geen grond genoeg, om ons volstrekt te overreden, dat wij de beloofde gunst verkrijgen zullen. Het geloof der wonderwerken geeft ons enig licht in dezen.

Onze Zaligmaker verzekerde hun, aan wie zij gewrocht werden, zowel als aan hen, wien hij de macht gaf om ze te werken, dat zij inderdaad zonden gewrocht worden, indien zij de uitkomst slechts als ontwijfelbaar geloofden. Mark. 11: 22, 23. En voor deze bevestiging is ook reden, omdat het einde, waartoe de wonderen gewerkt werden, bestond in de bevestiging van de Evangelische leer der zaligheid, door het geloof in de naam van Christus, gelijk de heilige Schrift klaar leert, en het zaligmaken eens zondaars is inderdaad in zichzelf een groot wonderwerk.

Men zegt dat de waarzeggers dikwerf van hen die hen komen raadplegen, eisen dat ze geloven moeten, dat alles hun gebeuren zal, wat ze van hen willen weten, of ten minste dat zij in staat zijn al hun begeerten te vervullen, waardoor de Satan, de meester dezer waarzeggers, toont dat hij God wil na-apen en zich graag een gelijke eer wil toeschrijven of toe-eigenen, als men Gode alleen verschuldigd is.

Aldus de natuur der verzekering, waartoe ik u leiden wilde, o Christen! beschreven hebbende, zal ik nu voortgaan om verscheiden bewijsredenen voort te brengen om te betogen dat er zulk een verzekering of overreding aangaande onze zaligheid, in het zaligmakend geloof zelf, is en noodzakelijk wezen moet.

I. Deze verzekering van de zaligheid is ingesloten in de beschrijving, tevoren gegeven

aangaande dat geloof, waardoor wij Christus en Zijn zaligheid in onze harten ontvangen.

Daar beschreef ik het geloof als een genade des Geestes, waardoor wij hartelijk in het Evangelie en in Christus, zoals Hij daarin aan ons, met al zijn heil beloofd is, geloven. En in de verklaring toonde ik aan, dat dit geloven in Christus hetzelfde is, als het berusten, leunen en steunen op, af hangen van, en overgeven aan Christus of aan God in Christus tot zaligheid. Mogelijk zal deze beschrijving aan sommigen te beter behagen omdat het geloof hier wordt afgemaald door uitdrukkingen, welken zelfs zij gewoonlijk gebruiken, die al de noodzakelijkheid van enige bijstand ontkennen. Maar deze gewone spreekwijzen sluiten de verzekering genoegzaam in de natuur des geloofs in en zij kunnen zonder dezelve ook niet bestaan.

Hieruit blijkt dat sommigen de leer der verzekering ingewikkeld vasthouden en belijden, hoewel zij het tegendeel menen. Te geloven in Christus tot zaligheid, als aan ons om niet beloofd, sluit noodzakelijk een afhankelijkheid van Christus in, met een overtuiging, dat dezelve ons om niet zal gegeven worden, gelijk ze aldus is toegezegd. Iets met een Goddelijk geloof te omhelzen, als gegrond op de onfeilbare waarheid der genadebelofte, zou die naam geenszins waardig zijn, indien hetzelfde niet volstrekt het blote twijfelen en het weifelend denken of gissen buitensloot.

Indien sommigen, ongerijmd genoeg, mochten willen beweren, dat het geloof alleen bestaat in het geloven, dat wij door Christus zullen gezaligd worden, indien wij slechts de voorwaarden, door Hem vereist, volbrengen, zo beweer ik, dat zulk een geloof ons juist laten zal, waar het ons vindt, ten aanzien van de zekerheid onzer zaligheid, totdat deze voorwaarden voldaan zijn. Maar ik ben deze ongerijmdheid reeds voorgekomen, door aan te tonen, dat dit geloof in Christus, in zichzelf niet alleen de voorwaarde onzer zaligheid, maar ook het middel of werktuig is, waardoor wij die werkelijk ontvangen. Het geloven bestaande in een eigenlijke daad des geloofs, moet noodwendig dezelfde tegenstrijdigheden tegen zich hebben, als daar zijn, het weifelen, wankelen, twijfelen en vrezen, zie Rom. 4: 20. Hebr. 10: 23. Matth. 14: 31. Mark. 5: 36. Deze strijdigheden helderen de natuur des geloofs zeer op en tonen, dat het geloof enig vertrouwen in zich moet hebben, naardien het anders iets twijfelachtigs in zijn aard zou hebben. Want welk mens, die de kostelijkheid zijner onsterfelijke ziel begrijpt, en welk groot gevaar hij loopt om dezelve te verliezen, kan zich ooit van vrees, twijfeling of droefheid in het hart ontslaan, door enig geloof, hetwelk hem geen de minste verzekering van Zijn zaligheid geeft?

De andere uitdrukkingen van te vertrouwen, te steunen en te rusten op Christus, enz. waardoor het geloof dikwerf door rechtzinnige leraars omschreven wordt, moeten een verzekerdheid aangaande de zaligheid insluiten, omdat zij juist hetzelfde beteken, als in Christus te geloven. De ziel moet haar genoegzame steun hebben, om zich tegen de onderdrukkende vrees, kwelling, zorg, angst en wanhoop te onderschragen, en waarop zij vertrouwen en rusten kan. De rechte wijze nu om op de Heere te vertrouwen en te hopen is, ons te verzekeren tegen alle vrees en twijfel, dat de Heere onze God en onze zaligheid is, en dat elk met vrijmoedigheid kan zeggen en zich vergewissen, dat Hij zijn God is, gelijk David zegt, in Ps. 81: 14, en zijn Steenrots, Burcht, Uithelper, Schild en de Hoorn zijns heils, ja zijn hoog Vertrek, Ps. 18: 3, zodat men met en bij Hem, en hopende op Hem, niets te vrezen heeft, Jes. 12: 2, maar Hem loven kan, als de menigvuldige Verlossing onzes aangezichts, Ps. 42: 12. De ware hoop is alleen op God gegrond, als de Alzegenaar, aan en in Wie wij het zekere en vaste anker onzer ziel moeten vasthechten, Hebr. 1: 6: 17-19.

Indien men op Christus vertrouwt, steunt en hoopt, zonder zich enigszins van enig heil in en door Hem te durven of te kunnen verzekeren, zo maakt men geen beter gebruik

van Hem, dan of Hij een gebroken rietstok ware, en als men op de Heere steunen wil, moet men Hem aanmerken als zijn God. En wie God waarlijk vreest, moet, zelfs in het midden der duisternissen en rampen, steunen op des Heeren Naam, en vertrouwen op zijn God. Jes. 50: 10. Wil men op God en zijn Zorg blijven rusten, zo moet men geloven, dat Hij aan ons welgedaan heeft, Ps. 116: 7, en dat Hij het nog wel met ons maken zal, of anders mag men wel staat maken, dat men zich een bed in de hel spreidt. En men zou zekerlijk tonen, weinig achting voor Christus of voor zijn eigen ziel te hebben, indien men durfde blijven stil zitten onder de toorn van God, zonder enige overreding van een waar belang in Christus.

De mensen mogen zich, in het algemeen, met zulk een vertrouwen en berusten, vergenoegen en vermaken, als zij het gemakkelijk naar het vlees en voorspoedig naar de wereld hebben; maar dit verdwijnt welhaast in een tijd van verzoeking en verdrukking, en dan blijkt het geen waar geloof, maar enkel schaamte geweest te zijn. De ziel, die in een zó weifelende en twijfelachtige toestand omtrent haar zaligheid leeft, heeft geen steunsel, geen rust vóór noch in zich. Maar is als een opgeheven golf der zee, die door de wind heen en weer en op en neer geslingerd wordt, en huisvest dus in een dubbelhartig memo/1, die ongestadig is in al zijn wegen. Jak. 1: 6, 8.

Indien men in blote onzekerheid aangaande de zaligheid in Christus blijft hangen, zo is de begeerte om op Hem te vertrouwen, slechts een laffe en blote neiging, zonder een welverzekerd besluit. En men durft het dan nog niet te wagen om standvastig Hem aan te blijven kleven en bestendig op Hem te hopen. Indien u dit alleen uw begeerte noemt, om op Christus te vertrouwen en te rusten, zo durf ik zeggen, dat u dit geenszins op een behoorlijke wijze kunt doen, tenzij u het wenst en waagt om uzelf te overreden en te verzekeren van uw zaligheid in Christus, ondanks al de redenen, welke u hebben moogt, om wegens het tegendeel te twijfelen en te vrezen.

Werpt men hier tegen, dat men op Christus mag en kan vertrouwen, als het genoegzame Middel tot zaligheid, zonder enige verzekering van het uitwerksel, zo wil ik wel toestaan dat de kracht van God en Christus een goede grond voor ons is, om op te steunen, maar wij moeten daardoor niet alleen een genoegzame kracht, maar ook een genoegzame goedgunstigheid en ontfermende genade jegens ons verstaan; want, wat hebben wij meer aan Gods en Christus' algenoegzame kracht, dan de gevallen engelen, als er zijn goede wil en genade niet bij komt? En als men dit waarlijk gelooft, zal dit allen twijfel omtrent onze zaligheid wel uitsluiten.

II. Verscheiden Schriftuurplaatsen verklaren uitdrukkelijk en stellig, dat wij van onze zaligheid moeten verzekerd zijn in dat geloof, waardoor wij gerechtvaardigd en gezaligd worden. Hiervan zal ik enige voorbeelden bijbrengen. Wij worden vermaand, om met volle verzekerdheid des geloofs tot God in te gaan, Hebr. 10: 22, welke tekst velen toepassen op de in zich kerende daad des geloofs, juist alsof alle verzekering, gelijk zij menen, noodzakelijk een voorafgaande overdenking eiste; doch des apostels woorden leren ons klaar, dat wij dit te verstaan hebben van die daad des geloofs, waardoor wij tot God naderen, en dus geen regelrecht en volstrekt werk verrichten, zijnde dit dus hetzelfde geloof, waardoor de rechtvaardige leeft, of de gelovige gerechtvaardigd en gezaligd wordt; vs. 38. En deze verzekering moet, ten minste in haar ware en eigenlijke natuur volkomen zijn, in tegenstelling met een blote twijfeling en onzekerheid, hoewel wij, zolang wij leven, nog moeten trachten, om haar allengs tot nog groter trap van volmaaktheid op te voeren.

Ook wordt van ditzelfde geloof, waardoor wij vermaand worden, ons tot God te begeven, en waarin en waardoor de rechtvaardige leeft, in Hoofdstuk 9: 1, verzekerd, dat het is een vaste grond of het wezen zelf van die dingen, welke men hoopt en een

bewijs der zaken, welke men niet ziet. Waarom nu zouden aan het zaligmakend geloof deze hoge erenamen en eigenschappen worden toegeschreven, indien het niet een vaste overreding insloot aangaande de grote zaken, die tot ons eeuwig heil behoren en die wij hopen, terwijl zij ons die dingen zo klaar voor de ogen des sierstands brengt, alsof ze reeds metterdaad tegenwoordig, hoewel voor de lichamelijke ogen nog onzichtbaar waren?

Dat geloof, waardoor wij deel- en huisgenoten gemaakt worden, verdient wel, dat men het een vertrouwen noemt en het met een blijde hoop late vergezeld gaan. Wij toch zijn het huis of de huisgenoten van Christus, als wij maar de vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe vasthouden Hebr. 3: 6, 14. En waarin bestaat de vrijmoedigheid omtrent enige zaak, dan daarin, dat wij er op vertrouwen, en van haar waarheid vast overreed zijn. Als wij van enige zaak slechts een sterke opvatting of begrip hebben, zonder enige volslagen zekerheid, dan zijn wij gewoon te zeggen, dat wij er niet volkomen vast op durven staan.

Maar het geloof, waardoor wij gerechtvaardigd worden, moet in zekere mate gelijk zijn aan het geloof, waardoor Abraham, op hoop tegen hoop geloofde, dat zijn zaad volgens Gods belofte zeker zou vermeerderd worden, hoewel hij, uit hoofde van de verzwakking en het onvermogen zijns lichaams en der baarmoeder van Sara, en uit zijn eigen hoedanigheden, geen het minste blijk of bewijs ontlenen kon, om zich daarvan te verzekeren; terwijl veeleer al die blijken en waarschijnlijkheden daartegen aanliepen, gelijk de apostel klaar aantoonst in Rom. 4: 18, 19, 23, 24. Hoe volstrekt nu ook de belofte, aan Abraham gedaan, wezen mocht, zij zou echter zonder deze vaste verzekerdheid des geloofs niet vervuld worden, en door een dergelijk geloof zullen ook de vrije beloften der zaligheid in Christus volstrek aan ons vervuld worden. De apostel Jacobus eist duidelijk van ons, dat we alle goede dingen, in het geloof en niet twijfelende, van God moeten afsmecken, wat klaarblijkelijk de verzekering insluit; hij zegt ons nadrukkelijk, dat wij zonder dit vereiste niets van de Heere ontvangen zullen, en bijgevolg ook zonder hetzelfde niet kunnen zalig worden, Jak. 1: 6, 7.

Datgene waaromtrent de apostel wil, dat wij niet zullen twijfelen, bestaat in het verkrijgen van hetgeen wij bidden, gelijk dit af te leiden is uit het onderricht, dat Christus Zelf ons tot dit einde geeft: *al wat gij biddende begeert, gelooft dat u het zult ontvangen, en het zal u geworden*, Mark. 11: 24. Meer andere Schriftuurplaatsen konden met hetzelfde doel worden bijgebracht. Maar de aangehaalde zijn genoeg om te doen zien, dat wij verplicht zijn, onszelf in het geloof van onze zaligheid te verzekeren, of dat wij die anders waarschijnlijk nimmer verkrijgen zullen, en dat het geen nederigheid, maar veeleer trotse ongehoorzaamheid is, in een staat van louter onzekerheid en twijfeling ten deze aanzien te volharden; alsook dat deze verzekering plaats moet hebben in de eigenlijke en regelrechte werking des geloofs, waardoor wij gerechtvaardigd en gezaligd worden.

Want, wat die werking des geloofs betreft, welke de terugkerende of overwegende geheten wordt, het is een zekere en in het algemeen erkende waarheid, dat deze voor niemand volstrekt noodzakelijk is, en dat het zondig en verderfelijks voor velen is, te geloven, dat zij zich reeds in een staat van genade en zaligheid bevinden.

III. God geeft ons een genoegzame grond in het gewijde Blad, om het eerst in een vertrouwend geloof tot Christus te komen, met een vaste verzekering dat Hij en Zijn zaligheid, ons zonder twijfel en zonder uitstel zullen gegeven worden, hoe slecht en zondig onze toestand tot hiertoe ook mag geweest zijn. De heilige Schrift spreekt tot de snoodste zondaren op een wijze, alsof dezelve opzettelijk was ingericht, om de verzekering der zaligheid onmiddellijk in hen uit te werken, zie Hand. 2: 39 en 3: 26.

Deze belofte is algemeen, en zonder dat er enig onderscheid tussen Jood en Griek gemaakt wordt, dat wie in Christus gelooft, niet beschaamd zal worden, Rom. 10: 11, 12. Zij is ook door het bloed van Christus bevestigd, die tot dit einde aan het mensdom geschonken en aan het kruis gehecht is, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe, Joh. 3: 14-16.

Jezus' nodiging geschiedt tot elk in het openbaar en vrij en voluit: wie dorst heeft, kome, en drinke, Joh 7: 37, 39. - Het bevel om te geloven, wordt niet alleen in het algemeen, maar ook in het bijzonder, voorgesteld, en de belofte der zaligheid op het geloof, wordt ook persoonlijk en wèl op hen toegepast, die tot hiertoe in een staat van zonde en tegenstand tegen God gewandeld hebben; gelijk men zien kan in het geval van de vervolgzieken, bozen en door wanhoop tot zelfmoord overhellenden stokbewaarder, Hand. 16: 31, die ook de heilige Paulus vermaant, te geloven in de Heere Jezus, als het énige middel, om zich en zijn ganse huis te behouden, en alzo zalig te worden, Hand. 16: 31. God gelast hun, die tot hiertoe op de weg der zonde blijven wandelen, dat ze Hem, van nu af en bij hun eerste terugkeer tot Hem, hun Vader zullen noemen, -Ier. 3: 4, want Hij wil hun zijn volk noemen, zodra zij Hem maar voor hun God erkennen, en met vertrouwen verzekerd zijn, dat zij een persoonlijk belang in Hem stellen. God heeft het vertrouwen en de zaligheid onafscheidelijk samengevoegd: *door wederkering en rust zult gij behouden worden; in stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn*, Jes. 30: 15.

Welk een armhartig gebruik, ja nietswaardige aanwending maken de zodanigen van deze ontdekkingen van de rijkdom van Gods genade aan de zondaren, die zeggen, dat wij dan eerst met vertrouwen Christus als onze eigen Zaligmaker mogen erkennen, wanneer wij de voorwaarden des geloofs volbracht hebben! Zó verwaarlozen deze het eerste en voornaam gebruik, dat zij van Hem moesten maken; want het eigenlijke volbrengen der voorwaarde bestaat daarin, dat men Christus ten eerste als zijn Heer en Vriend erkenne, en Zijn vlees ete en Zijn bloed drinke, met een vast vertrouwen en ontwijfelbaar geloof in Hem tot zaligheid.

Wanneer een eerlijke rijke zich aan een arme vrouw als haar man verbinden wil, indien zij haar toestemming geeft; zou zij hem dan niet veeleer en liever bij het woord vatten en die voorwaarde terstond aannemen, dan te antwoorden dat ze hem niet geloofde, of vreesde dat hij niet ter goeder trouw met haar handelde? Of, wanneer een oprecht en gastvrij mens mij zijn huis en tafel aanbood en vriendelijk wilde onthalen, zou ik niet van zijn goedheid dadelijk mogen en willen gebruik maken, met verzekering dat hij het wel met mij voor had, en ik het aangebodene zonder veel omslag, wel als mijn eigen gebruiken mocht? Indien ik dit al twijfelende gebruikte, zo wantrouwde ik de eerlijkheid en de trouw van de gever, alsof hij geen man van zijn woord ware.

Op gelijke wijze zouden wij ook aan de waarheid, trouw en onfeilbaarheid Gods twijfelen, en die wantrouwen, indien wij na zoveel gulle en gunstrijke uitnodigingen en beloften van het Opperwezen, nog niet tot Christus, en door zijn Zoon tot Hem durven of willen komen, dan in een gedurige twijfeling en onzekerheid, vol vrees en schroom, dat wij óf te veel hopen en vertrouwen, óf ons soms in het einde ook deerlijk bedrogen mochten vinden. Wij zouden ons aldus schuldig maken, God tot een leugenaar te verklaren, gelijk de Apostel Johannes leert, *omdat wij het getuigenis, hetwelk God van zijn Zoon gegeven heeft, weigeren te geloven en niet willen erkennen, dat het eeuwige leven in Hem is en door God, in Hem, aan ons geschonken wordt*, 1 Joh. 5: 10, 11.

En, wat doet het ter zake, al wordt de beloofde zaligheid niet volstrekt beschikt voor allen, aan wie het Evangelie gepredikt wordt? Het is genoeg voor ons, dat God ons

zijn getrouw Woord geeft, dat dezelve aan geen anderen, dan die het geloven, zal geschonken worden. En dat Hij vast besloten heeft, zijn Woord te volbrengen, zo dat niemand daarin enige valsheid vinden zal, daar het geloof en de zaligheid onafscheidelijk door Hem samen verbonden zijn. Op deze grond kan God met recht de belofte van deze Zijn zaligheid aan allen doen verkondigen, en billijk van ieder eisen, te geloven en te vertrouwen, dat zij zalig zullen worden, opdat aldus blijke, of zij Hem de eer van deze waarheid willen toebrengen.

En indien zij dit niet willen doen, kan en mag Hij met alle reden hen verwerpen en streng straffen, omdat zij Hem door hun ongeloof onteerd hebben. In dit geval moeten wij niet zien op Gods verborgen besluiten, maar op zijn geopenbaarde beloften en bevelen. Zo beloofde God aan de Israëlieten in de woestijn, dat Hij hun het land Kanaän ten erve geven en voor hen tegen hun vijanden zou strijden, eisende van hen, dat ze derhalve niet bevreesd noch moedeloos zouden worden, opdat zij de vervulling dier belofte zien en ondervinden mochten; nochtans heeft God nooit volstrekt besloten noch bepaald, gelijk dit door de uitkomst is bevestigd, dat deze Israëlieten in Kanaän zouden ingaan, zie Geut. 1: 20, 21, 29, 30.

Deze echter waren in dit geval verplicht, om vast en bestendig op God te vertrouwen, dat Hij hun het beloofde land schenken en hen over hun vijanden zou doen zegepralen, wijl ze een genoegzame grond tot dat geloof hadden. En bij dit alles was het ook rechtvaardig in God, dat Hij hen om hun ongeloof in de woestijn liet omkomen en vergaan. Ons derhalve betaamt het te vrezen, opdat we na het ontvangen der belofte van in de eeuwige rust van God te zullen ingaan, niet mochten schijnen, achter te willen blijven, en te vallen in hetzelfde voorbeeld van ongeloof, Hebr. 4: 1, 11.

IV. De betrachters der ware Godzaligheid, waarvan de heilige Bladen spreken, betuigden gewoonlijk hun verzekering en overreding van hun belang in God en zijn heil, waartoe Gods Woord hen zelfs als met de hand geleidde. En de ware heiligen hebben daarvan thans nog enige gegronde verzekerdheid; wij voor ons, hebben dan ook geen reden om te oordelen, dat deze verzekering steunde op de grond van hun eigen goede bekwaamheden en gaven, maar veeleer op Gods beloften door een eigenlijke en regelrechte daad van hun geloof. Uit deze gewone belijdenis kunnen wij ook in zekere gevallen over de geestelijke gesteldheid, welke deze heiligen bezielde, enigermate oordelen.

Men lette bij voorbeeld slechts eens op de belijdenis, die de Kerk aflegde, toen ze zich nog in een zeer bedorven toestand bevond en het eerst uit Egypte was gekomen, toen maar weinigen harer leden, uit kracht van hun eigen goede begaafdheden zich met reden verzekeren konden, dat zij reeds in een staat van genade gesteld waren, hetwelk velen zich nu verbeelden, de enige wijze van verzekering te zijn. In die bedorven tijd zelfs zongen de kinderen Israëls het zegevierend lied van Mozes; in Exod. 15: 2, enz. *De Heere is mijne Sterkte en mijn Lied*, enz. Mozes leerde hun in deze lofzang, om zich van hun eigen persoonlijk aandeel in de zaligheid te verzekeren, en bestuurde hen ter beoefening van hun plicht, en zij rekenden het Mozes niet als een gebrek aan, of als kwalijk gedaan, (gelijk sommigen dit de leraars in deze dagen ten kwade duiden), dat hij hun in dit lied uitdrukkelijk dringt, om een sterker vertrouwen uit te drukken, dan zij uit kracht van hun goede hoedanigheden hebben konden. Maar zij bevljchtigden zich in de oefening des geloofs, overeenkomstig hun lofzang. En ongetwijfeld was dit geloof, hoewel geveinsd in velen, bij sommigen oprecht en van een ongeveinsde aard; want er wordt in Ps. 106: 12 van hen gezegd, dat ze, eerst, zijn woorden geloofden, en vervolgens zijn lof zongen.

Verscheiden andere psalmen en lofzangen, die, door Goddelijke instelling, van algemeen gebruik waren onder het Oude Verbond, strekken tot zo klare bewijzen, als wij kunnen wensen, van die verzekerdheid des geloofs, welke toen gewoonlijk beleden werd, en waartoe het volk in het algemeen onder die bedeling verplicht was, zie Ps. 23, 27 en 46, gelijk men nog meer andere Psalmen en uitdrukkingen in dezelve, tot dit einde zou kunnen bijbrengen. Zeer weinigen, in vergelijking met de overigen, zouden zich in hun harten ten enenmale met deze Psalmen hebben kunnen verenigen, al waren zij ware gelovigen geweest, indien al de verzekerdheid van Gods liefde, geheel en al moest afhangen van de zekere kennis der oprechtheid van hun eigen hart.

Wij hebben een grote wolk van getuigen in een der Bijbelboeken (zie Hebr. 11) voor ons, die door het geloof zeer grote dingen geleden en verkregen hebben; wier voorbeelden bewaard en ons voorgesteld zijn, opdat wij, tot behoudenis onzer zielen, hun geloof mochten navolgen, Hebr. 10: 39. Wanneer wij nu deze voorbeelden in het bijzonder willen overwegen, zullen wij bevinden, dat zij ons klaarblijkelijk tot zulk een zaligmakend geloof leiden, in welks natuur de verzekering van het uitwerksel is opgesloten.

Ik beken wel, dat wij dikwijls gewag gemaakt vinden van de bekommelingen en twijfelingen der heiligen onder het Oude Verbond, doch wij lezen dan tevens, hoe hun geloof dezelve kloekmoedig weerstond, en hoe zij deze in zichzelf veroordeeld hebben, als strijdig met het geloof, zie Ps. 42: 12, 31: 23, 78: 8, 11. De aller-treurigste zelfs onder Davids harpgezangen, begint met een uitdrukking, die nochtans enige verzekering insluit, Ps. 88: 2.

Ook is het opmerkenswaardig, dat de twijfelingen, welke wij in de heiligen van de ouden tijd ontmoeten, gewoonlijk door enige buitengewone verdrukking, of door zekere gruwzame overtreding in hen veroorzaakt waren. Maar geenszins door enige gewone misslagen en feilen, door de algemene oorspronkelijke verdorvenheid der natuur, of de onzekerheid hunner verkiezing; noch door een denkbeeld dat het twijfelen een blijk van ootmoed en nederigheid zou zijn, en dat ze niet verschuldigd waren op Gods heil te vertrouwen, omdat zij dan soms een onwaarheid moesten geloven. Het zou zeer bezwaarlijk zijn, enige aanleidingen tot twijfelen van die aard onder het Oude Verbond te ontdekken; hoewel dezelve zich in menigte in deze dagen van het Nieuwe Verbond voordoen.

In de tijd der Apostelen mocht men wel verwachten dat de verzekerdheid des geloofs wel een hoger trap bereiken zou, omdat de zaligheid van Christus toen alom aangekondigd en de Geest der aanneming tot kinderen in overvloeiende mate uitgestort, ja de Kerk nu van haar vorig juk onder de verschrikkingen van het verbond der Wet geheel ontheven was. De heilige Paulus kon aan de eerste Christenen, door zich op hun eigen bevinding te beroepen, *wel betogen dat zij kinderen en erfgenamen van God waren, omdat zij niet de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar de Geest der aanneming tot kinderen, die hen deed roepen Abba Vader, ontvangen hadden. En die met onze geest getuigt*, (of het getuigenis zelf van onze geest draagt, want zo luidt de gewone Latijnse en de Syrische vertaling. En men vindt een dergelijke Griekse spreekwijs in Rom. 9: 1 evenzo overgezet.) *dat wij kinderen en erfgenamen Gods zijn*, Rom. 8: 15-17, Gal. 4: 6. Aan de Efeziërs betuigt en verzekert dezelfde Apostel, Hoofdstuk 1: 13, 14, dat zij, na en op hun geloof, door de Heilige Geest verzegeld waren, door het Onderpand hunner hemelse erfenis. Zij waren, ter zelfder tijd, toen zij geloofden, aldus verzegeld; want in het oorspronkelijke staan de woorden in dezelfde tijdsorde. Indien nu dit getuigenis, Zegel en Onderpand van de

Geest niet algemeen en gewoon geweest ware voor de gelovigen, zo zou hetzelfde niet voldoende en genoegzaam zijn, om te bewijzen dat zij kinderen Gods waren, en een zodanige wijze van redeneren kon sommigen, die dit getuigenis, Zegel en Onderpand misten, wel tot wanhoop gebracht hebben.

Nu staat ons te onderzoeken, hoe de Geest getuigt dat wij Gods kinderen zijn en hoe Hij ons in staat stelt, om God als onze Vader aan te roepen; of dit namelijk geschiedt door een regelrechte werking of wel door die werking des geloofs, welke wij de terugkerende of de overwegende werking noemen.

Want wij moeten niet denken dat dit door een vervoering, of door geestdrijverij, zonder enige gewone middelen geschiedt. Ook kunnen wij redelijkerwijze niet denken, dat geen gelovigen God hun Vader kunnen noemen, door en onder het geleide van de Heilige Geest, dan alleen die weinigen, die zó verzekerd zijn van hun eigen oprechtheid, dat ze door de overweging hiervan, een daad des geloofs aangaande hun eigen aandeel aan Christus kunnen vestigen; neen immers.

Wij moeten dus veel liever oordelen, dat de Geest dit in ons werkt, door ons het zaligmakend geloof zelf te verlenen, door welks regelrechte werking alle ware gelovigen in staat gesteld worden, om met verzekerdheid op Christus te vertrouwen, tot verkrijging van de aanneming tot kinderen en van al Zijn zaligheid, volgens de vrijmachtige en genaderijke belofte Gods, die men aldus zijn Vader mag noemen, zonder enige aanmerking te maken omtrent de een of ander van zijn eigen goede hoedanigheden; want de Geest wordt ontvangen door de regelrechte werking des geloofs, Gal. 3: 12, en dus is Hij een Geest der aanneming en vertroosting voor allen, die Hem aannemen of ontvangen. Zij, die beweren, dat de Geest onze aanneming getuigt, alleenlijk door ons van de oprechtheid van ons geloof, van onze liefde en andere genadebedelingen te verzekeren, en door de terugkerende of overdenkende daad des geloofs, leren tevens in het algemeen, dat men ook wel beproeven moet of de Geest, die dat getuigt, een Geest van waarheid of van misleiding is, door nauwkeurig te onderzoeken, of onze inwendige genade oprecht is of nagebootst; weshalve het getuigenis des Geestes hierdoor zo moeilijk te onderscheiden en te kennen is, dat het ons nergens in te stade kan komen, want al onze verzekerdheid wordt dan ten laatste afhankelijk gemaakt van de zekere kennis onzer eigen oprechtheid.

Er zijn nog verscheiden andere bewijzen om aan te tonen dat de gelovigen in het algemeen ten tijde der Apostelen, van hun zaligheid overreed waren. Zij hadden de toekomst van Christus om de wereld te oordelen, lief, en wachten op dezelve, 1 Cor. 1: 7, 2 Tim. 4: 8. Zij hadden al de heiligen lief, om de hoop, die voor hen weggelegd was in de hemelen, Coll. 1: 3-5. De Korintiërs, die zeer vleselijk gezind, en nog maar zuigelingen in Christus waren, verzekerden zichzelf dat zij de wereld en de engelen zouden oordelen en dat hun lichamen leden van Christus en tempelen des Heiligen Geestes waren, 1 Cor. 6: 2, 3, 15, 19. De eerste komst van het Evangelie tot die van Thessalonica was in de Heiligen Geest en in vele verzekerdheid, zodat zij hetzelfde, hoewel onder vele verdrukkingen, toch met blijdschap des Heiligen Geestes ontvingen, 1 Thess. 1:5, 6, terwijl zij toen zekerlijk nog niet veel tijd gehad hadden, om de verzekerdheid te verkrijgen, door het overdenken en onderzoeken van hun eigene goede bekwaamheden en gaven.

Op gelijke wijze konden de gelovige Hebreeën, nadat zij, bij hun eerste bekering verlicht, en met de Heilige Geest beschonken waren, de beroving hunner goederen met blijdschap aanzien, wel wetende dat zij een beter en blijvend goed in de hemelen hadden; van dit vertrouwen lieten zij zich door niets aftrekken, omdat de rechtvaardige door het geloof leeft, Hebr. 11: 32, 34, 35, 38; zodat hieruit blijkt, dat

deze vrijmoedigheid en gerustheid, dit vertrouwen en verzekerd zijn, noodzakelijk behoren tot het rechtvaardigend en zaligmakend geloof.

Zij nu, die voorbeelden of bevindingen van verscheiden hedendaagse Christenen bijbrengen, om het tegendeel te beweren van alles, wat ik hier verzekerd en bewezen heb, mogen wel overdenken, of hetgeen zij bijbrengen, wel in de schaal gelegd mag worden tegen al de Schriftuurlijke voorbeelden en bevindingen, die ik uit het Oude en Nieuwe Testament heb aangehaald.

Ik beken wel, dat men thans bij de Christenen, zeldzamer dan voorheen, een verzekerdheid van hun zaligheid hoort belijden of erkennen; doch dit is te wijten aan zodanige leraren, die van de leer der vroegere Protestanten in dit opzicht zijn afgeweken, en daarentegen verscheiden dwalingen, gelijk er reeds hier voren zijn opgenoemd, tegen dezelve uitgegeven hebben, en nu nog hun voordeel zoeken te doen, om de waarheid hunner leer aangaande deze twijfelingen in de Christenen, welke daardoor hoofdzakelijk ontstaan zijn, te staven en te bevestigen.

Dan, wat zij hier ook tegen wroeten mogen, de natuur van het zaligmakend geloof is en blijft toch altijd dezelfde; ik beweer dat het heden ten dage, zowel als voorheen, enige verzekering van de zaligheid in zich bevat, en dat dit ten minste blijkt of kan blijken in het weerstaan en veroordelen van alle twijfelingen, in het bidden tegen dezelve en in de pogingen, om met een vast vertrouwen in volle verzekering des geloofs tot God te gaan, als tot onze Vader, uitgezonderd alleen in die buitengewone verlatingen, waaraan ons geval niet moet getoetst worden.

Wij kunnen noch mogen op het oordeel van velen omtrent zich geen staat maken. Velen zullen valselyk oordelen, dat zij nog geen verzekerdheid hebben, omdat ze nog door geen kentekenen of gevoelige blijken weten, dat zij reeds in een staat van genade zijn, of omdat ze denken, dat er geen verzekerdheid is, als er nog vele twijfelingen bij zijn, of dat deze zo zwak en belemmerd is, dat ze even moeilijk is te onderscheiden als het leven ingeval van beroerte of bezwijming.

Maar, indien hun oordeel eens beter onderricht is geworden, zullen ze mogelijk gebracht kunnen worden, om enige verzekerdheid in zichzelf te ontdekken. Wij moesten derhalve wel op onze hoede zijn, om hen niet verkeerd voor ware gelovigen te houden, die het niet zijn, alsook om dit stuk te beoordelen volgens hun eigen ervaring, gelijk de algemene volksdwaling in deze is. Want de blinde liefde voor sommigen beweegt hen, om die allen voor ware gelovigen te houden, die vol van twijfel en bekommring zijn omtrent hun zaligheid, hoewel het wel kon zijn, dat ze nog maar enkel van zonden overtuigd en met zulk een ijver naar God aangedaan zijn, welke echter niet vergezeld gaat met de kennis van de weg der zaligheid in Christus.

Men denkt dat het plichtmatig is zulke personen te vertroosten, door hen te overreden, dat hun staat goed is en hun geloof rechtmatig, al hebben zij geen verzekering aangaande hun zaligheid. Dit brengt hen tot een valselyk oordelen over de natuur des geloofs, en om uit blinde liefde het ongeloof en de onkunde van sommigen goed te keuren; ja, om in plaats van de zodanigen te vertroosten, hen veeleer in hun natuurstaat te verharderen en af te trekken van het zoeken naar de waren troost in en door het zaligmakend geloof in Christus waardoor zij aldus hun zielen voor eeuwig verderven.

V. Het voorname werk des geloofs, in zijn regelrechte zaligmakende werking, is, dat men Christus en Zijn zaligheid metterdaad in het hart ontvangt, gelijk wij aangetoond en bewezen hebben. Maar dit werk kan redelijkerwijze niet volbracht worden, tenzij wij onze harten in zekere mate overreden, en onszelf verzekeren van dit ons genieten van de Zaligmaker. Gelijk het lichaam de dingen tot zijn voeding en versterking

dienende, door de hand en de mond tot zich neemt, zo ontvangt de ziel deze dingen in zich en vat die werkelijk aan door het vermogen van de wil, dezelve verkiezende en omhelzende, bij wijze van tegenwoordige bezitting en genieting, gelijk ze die door het vermogen van het verstand ziet en begrijpt. De ziel krijgt troost uit de dingen buiten haar, op gelijke wijze als een vroom mens, die geen inwendige troost uit uitwendigheden, als goederen, eer, man, vrouw, kinderen, vrienden, enz. kan trekken, tenzij hij dezelve, vanwege een recht of aanspraak, zich als eigen aanmatigen kan.

En dit is ook de enige redelijke wijze, waarop de ziel werkelijk Christus aangrijpen en metterdaad bezit van Hem en Zijn zaligheid nemen kan, gelijk Hij ons aldus om niet in het Evangelie aangeboden en beloofd is, door de genade van het geloof, hetwelk God tot het grote werktuig om Hem aan te nemen en ons met Hem te verenigen, ons aangeboden en voor ons bestemd heeft. Indien wij dan Christus niet als ons deel en heil verkiezen, of zo wij in oenen staat van twijfeling en onzekerheid blijven of het God wel mocht behaagd hebben, zijn Zoon aan ons te geven of niet, zo is het klaar dat onze zielen geheel en al los van Christus, zonder steun en zonder genot van Hem leven of kwijnen. Dezulken kunnen zelfs niet voorgeven, dat zij Hem inderdaad ontvangen, vasthouden of verkiezen. Ook zijn ze niet volslagen overreed of ze dit wel mogen en moeten doen. Maar ze willen liever nog zoeken of ze wel enige goede grond of recht hebben, om Hem aan te grijpen of niet.

Laat elk redelijk mens nu oordelen, of de ziel wel een genoegzame daad kan verrichten tot het ontvangen en genieten van Christus, als haar Man, Hoofd en Zaligmaker, terwijl ze nog twijfelt of Jezus zich wel in een zo nauwe betrekking met haar verbinden en verenigen wil? Kan een vrouw wel op een eerlijke wijze iemand als haar man aannemen, zonder dat zij verzekerd is van zijn volslagen bereidwilligheid, om haar man te worden? Hetzelfde kan van de onderscheiden gedeelten van Jezus' heilgoederen, welke wij door het geloof ontvangen moeten, gezegd worden. Het is duidelijk dat wij de weldaad der zondevergiftenis niet kunnen ontvangen, voordat onze gewetens van de schuld, die op hen ligt, en van hun smet en vuil gezuiverd zijn, en wij ten volle overtuigd zijn, dat God dezelve vergeven en weggenomen heeft.

Wij ontvangen ook in onze zielen niet werkelijk de verzoening met God, de aanneming tot kinderen en het recht ten eeuwigen leven, voordat wij onszelf kunnen verzekeren, dat het Gode in zijn gunst heeft. behaagd onze God en Vader te zijn en ons tot zijn kinderen en erfgenamen aan te nemen. Wij ontvangen metterdaad ook geen genoegzame sterkte, om onze harten in onze handel en wandel en zelfs in het midden der tegenspoeden, tot heiligheid aan te zetten en op te wakkeren, voordat wij vast kunnen geloven, dat God met ons is en dat Hij ons nooit begeven noch verlaten zal.

Hieruit mogen wij dan met volle zekerheid besluiten, dat al wie door het geloof zoekt gezaligd te worden en niet tevens tracht om zich van Zijn zaligheid te vergewissen en te verzekeren, zichzelf slechts bedriegt en zijn ziel misleidt door blote verbeelding, in plaats van ze te versterken door een waar en zaligmakend geloof, zoekende dus wezenlijk alleen in zijnen bedorven natuurstaat gezaligd te worden, zonder Jezus en Zijn zaligheid te ontvangen of werkelijk vast te houden en aan te kleven.

VI. Een ander groot en noodzakelijk werk van het zaligmakend geloof, bestaat in het reinigen van het hart, en in ons bekwaam te maken tot de volstandige beoefening van alle Godzaligheid, door de genade van Christus, die zelf ook in ons moet leven en werken, gelijk te voren aangetoond is; welk werk het geloof zelf niet kan volbrengen, tenzij dat het in zijn natuur enige verzekering behelze, aangaande ons eigen aandeel aan Christus en Zijn zaligheid. Indien wij niet voor onszelf, maar voor God willen

leven en Christus als in ons levend gevoelen, gelijk Hij leefde in Paulus? En moeten wij ons met de apostel kunnen verzekeren, dat Hij ons lief gehad en zich voor ons overgegeven heeft, Gal. 2: 20. Want indien wij door de Geest leven, zo moeten wij ook door de Geest wandelen, volgens de vermaning van dezelfde apostel, Gal. 5: 25. Het zou een grote vermetelheid zijn, indien wij wilden trachten boven ons natuurlijk vermogen en door de kracht van de Heiligen Geest te leven. Ik heb aangetoond dat wij geen gebruik van de vertroostende weldaden der zaligmakende genade kunnen maken, waardoor het Evangelie ons tot een heilig leven verbindt en bemoedigt en wij enig vertrouwen omtrent ons deelgenootschap aan deze weldaden in ons bevinden, indien wij niet met verzekerdheid geloven, dat wij dood in misdaden, maar levend gemaakt zijn tot God door zijn Zoon, in wien wij mee opgewekt zijn tot een nieuw leven, en dat wij dus niet onder de Wet, maar onder de genade, en leden van Jezus' lichaam, tempelen van Zijn Geest, en welgeliefde kinderen van God zijn, zo zou het huichelarij zijn, God te dienen vanwege zulke voorrechten, alsof wij rekenden, die reeds deelachtig te zijn. –

Hij toch, die waant aan Zijn zaligheid te moeten twifelen, is geen geschikt leerling voor deze wijze van onderrichting.

En daarom zou hij de leraren van het Evangelie kunnen antwoorden: Wilt u mij tot een heilige wandel bewegen, zo moet u vrij wat krachtiger redenen gebruiken, want op deze grond kan dit niet geschieden, naardien ik geen vastheid genoeg heb, om te geloven, dat ik enig deel in de heilgoederen van het Nieuwe Verbond heb. U zou met bewijsredenen, ontleend aan Gods gerechtigheid en uit zijn afkeer en verfoeiing van de zonde, zijn gestrengheid tegen de zondaren en zijne goedheid en genade jegens de oprechte betrachters van zijne wetten, veel krachtiger op mijn gemoed werken.

Dan, helaas, hoe armhartig, ellendig en nietig, zou zulk een soort van (zogenoemd) zaligmakend geloof zijn, hetwelk de gelovige niet zou kunnen bekwaam maken, om op een Evangelische wijze volgens de zuiverder en vermogende grondbeginselen der genade te leven en te handelen, en Hem alleen op een wettische grond zou doen werken, die hem nooit tot een Gode aangename liefdedienst kan brengen.

Gelijk nu zulk een geloof ten enenmale gebrekkig is in de juiste wijze, om volgens Evangelische gronden, Gode te gehoorzamen, zo mist het ook het wezen zelf van enige voorname plichten, die van een zodanige natuur zijn, dat ze de verzekering van Gods liefde in haar ware betrekking insluiten. Tot deze grote plichten reken ik de vrede met God, zich altijd in de Heere te verblijden, met nimmer beschamende hoop, op Hem te steunen, Hem, als onze God en Zaligmaker te erkennen, Hem aan te bidden als onze Vader, die in de hemelen is, onze lichamen en zielen als welbehaaglijke offeranden aan Hem op te dragen, al onze zorgen op Hem te wentelen, in Hem ons genoeg te stellen, in eiken toestand met tevredenheid Hem hartelijk te danken, in Hem alleen te roemen, in zijn lof te zegevieren, in de verdrukkingen ons te verheugen, bij de doop zijn Zoon te omhelzen en aan te doen, bij het Avondmaal, zijn vlees te eten, als voor ons verbroken en Zijn bloed te drinken, als voor ons vergoten, onze zielen gewillig aan Hem als onze Verlosser met blijdschap aan te bevelen, wanneer Hij ons ook tot zich roepen mocht, en Jezus' laatste toekomst lief te hebben en met een zegenrijke hoop naar haar uit te zien en te verlangen.

Maar, wanneer het mocht gebeuren, dat wij in een overijlende twijfeling vervielen, of we ons wel reeds in een staat van genade bevonden, of, als wij geroepen mochten worden tot enige bijzondere onderneming als daar is het deel nemen aan 's Heeren Avondmaal, of tot enige andere plicht, tot welker behoorlijke waarneming, een verzekerdheid in ons wordt vereist, zo moeten wij onszelf opbeuren door een vrijmoedig vertrouwen op Christus' gerede vergunning van Zijn zaligheid, of anders

zuilen wij ons genoopt zien tot het verwaarlozen van onze plicht, of tot het niet behoorlijk of oprecht waarnemen van deze.

Of zouden wij denken, dat we reeds een staat van genade door de overwegende daad des geloofs bereikt hebben, indien wij niet alle, of ten minste verscheiden van deze plichten oprechte- lijk betrachten; of indien wij in ons niet een zodanig heilig geloof bespeuren, dat ons tot derzelver betrachting óf overbuigt óf bekwaam maakt? Of zouden wij aldus bekwaam gemaakt en geneigd of overgebogen kunnen worden door enig geloof, dat niet enige ware verzekering van onze zaligheid in zich behelst?

Ik besluit derhalve dat wij noodzakelijk enige verzekerdheid aangaande ons heil, in of door de regelrechte daad des geloofs moeten hebben, waardoor wij gerechtvaardigd en gezaligd worden, eer wij op enige goede grond ons verzekeren kunnen door de overdenkende of teruggedrijvende daad des geloofs, dat wij reeds in een staat van zaligheid zijn.

Men tone mij een zaligmakend geloof, dat vruchten als deze zou voortbrengen; want geen ander dan dit kan door de liefde werken, noch enige krachten tot zaligheid in Christus bezitten, Gal. 5: 6. De apostel Jacobus wil, dat men zijn geloof uit zijn werken tone, Jac. 2:18, en bij en door deze proef of toets verwerft dit geloof der verzekerdheid een hogen roem en lof.

Toen God de Zijnen riep, om door het geloof uitwendige wonderdaden te verrichten, zijn alle dingen voor hetzelfde mogelijk geweest, en heeft het gedurig zulke werken van gerechtigheid voortgebracht, welke met recht als grote geestelijke wonderen van genade verheerlijkt zijn geworden. Vanhier die heldhaftige kloekmoedigheid en dapperheid der heiligen en gelovigen, waardoor hun volstrekte gehoorzaamheid in het doen en lijden dier grote zaken, welke in de Heilige Schrift en in de Kerkgeschiedenis tot hun lof zijn geboekt, ten klaarste heeft uitgeblonken. En indien wij eens, gelijk de vroegere Protestanten, weder tot de vuurproef, (wat God verhoede !) geroepen mochten worden, zo zouden wij weldra bevinden dat deze hun leer van de verzekerdheid ons in alle lijden om de godsdienst, ten krachtigste versterken zou.

VII. De tegenstrijdige leer, die de verzekering uit de natuur van het zaligmakend geloof uitsluit, brengt vele kwade vruchten voort; want zij strekt om ons van alle verzekering onzer zaligheid en van allen vasten troost, die het leven van de godsdienst uitmaakt, te beroven, door dezelve te plaatsen achter en na de volmaakte volbrenging van een oprechte en algemene gehoorzaamheid; terwijl wij, zo wij die niet te voren bezitten, nooit die gehoorzaamheid oefenen, of enige daarvan af hangende verzekerdheid verkrijgen kunnen; gelijk reeds aangetoond is. Indien deze leer derhalve in ons de overhand heeft, maakt zij ons aan menige twijfeling aangaande onze zaligheid onderhevig, en verscheurt ons door een afmartelende vrees voor Gods toorn, welke alle ware liefde tot God buitensluit, zodat zij niets dan een slaafse en geveinsde dienst in ons kan teweeg brengen. Zij is daarom ook een der voornaamste steunsols, die het veelvuldig bijgeloof in het Pausdom steunt: als daar zijn hun monniken-orden, en hun zondevoldoeningen door werken van boetvaardigheid, lichaamskastijdingen, vasten, geselen, bedevaarten, aflaten, het steunen op de verdiensten van anderen, enz. Zodra de mensen eenmaal de kennis van de waren weg, om zich van de zaligheid te verzekeren, verloren hebben, zullen ze niet nalaten naar de minsten strohalm te grijpen, om niet in de afgrond der wanhoop te verzinken.

Dit is geenszins de weg, om enige vasten of welgegronde troost te verschaffen aan de gewonden geest van hen, die zich onder de toorn en vloek van God, ontbloot van alle heiligheid, dood in zonden en misdaden en ten enenmale onbekwaam bevinden, om uit zichzelf iets goeds te denken. Hun schrik en angst wordt nog vermeerderd en

vergroot, als men hun zegt, dat zij eerst het geloof en de gehoorzaamheid moeten trachten te verkrijgen, en dat ze, zodra zij bevinden zich hierin naar behoren en vermogen bevlijtigd te hebben, zich wel mogen verzekeren, dat God hen in gunst en genade zal aannemen, terwijl ze toch helaas! wel weten dat ze noch geloven, noch gehoorzamen kunnen, tenzij God hun met Zijn genade en gunst gelieft vóór te komen. En wat zou dit hun baten, als zij op hun sterf bed met doodsangsten lagen te worstelen, zodat ze noch tijd, noch lust, noch gelegenheid zouden hebben, om enige goede bekwaamheden en gaven te verkrijgen, noch om haar goedheid te onderzoeken. Neen, men moet zich van een spoediger middel bedienen, om de zodanigen te vertroosten, door hun de heilrijke beloften der zaligheid, zelfs aan de ergste zondaren door het geloof in Christus geschonken, voor ogen te stellen en hen te vermanen, om op deze beloften te vertrouwen en vrijmoedig op Christus te steunen tot zondevergeving, heiligmaking en heerlijkmaking, zich tevens vergewissende, dat God hen zal bijstaan, om oprecht in Christus te geloven, indien zij het maar van harte begeren. En dat het hun plicht is te geloven, omdat God het hun beveelt.

Deze leer veroorzaakt ook nog meer ander kwaad. Zij maakt de mensen ongeneigd, om het ergste van zichzelf te weten, en gereed, om hun hoedanigheden en be- gaafdheden hoger en beter te achten, dan ze inderdaad zijn, om alzo de wanhoop te vermijden. Anderen worden er door genoopt, zich te vergenoegen en te vleien, zonder oenige verzekering van hun deelgenootschap aan Christus, omdat ze die onnodig achten tot zaligheid. En omdat er hier weinigen toe geraken; daarin tonen ze even weinig liefde voor Christus, als voor hun eigen zielen te hebben. Anderen koesteren de twijfelingen omtrent hun zaligheid als tekenen van ootmoed in zichzelf, terwijl zij er toch op een huichelachtige wijze over klagen.

Velen besteden hun tijd kwalijk, met op hun eigen harten te starogen, om er de bewijzen voor hun aandeel aan Christus in te mogen ontdekken, daar ze veeleer moesten bezig zijn, om Christus in zich te ontvangen, en door een vertrouwend geloof in Hem te leven en te wandelen. Enige worden door twijfelingen ontroerd, of zij God wel hun Vader zullen noemen, en welke denkbeelden zij al biddende van Hem zullen maken, gelijk het hun ook tot ergernis en aanstoot is, dat de leraars in hun openbare gebeden zich van uitdrukkingen bedienen, die het volk in het algemeen niet op zich toepassen kan, wanneer zij de gemeente God doen aanmerken als haar God, en Jezus als haar Zaligmaker. Waarom het hun ook zeer hindert, dat vele Psalmen van David openlijk en door elk gezongen worden, gelijk het hun ook het Avondmaal doet vermijden, omdat ze zich nog niet van hun aandeel in Christus verzekeren kunnen.

Hoewel nu de ware gelovigen enige verzekeringen van de zaligheid, door het zaligmakend geloof zelf in zich hebben, wordt dit echter in velen door deze strijdige leer zeer verzwakt en door vele twijfelingen besprongen, hetwelk dan ook de andere goede geschiktheden in hen, noodwendig verlaagt en verzwakt, of die zó verdonkert, dat ze nauwelijks te onderkennen zijn. Hoe bezwaarlijk moet het dan wel voor de ware gelovigen zijn, zich door de zekere kennis van hun eigen oprechtheid te verzekeren, dat ze reeds in een staat van genade zijn, hetgeen bij sommigen de enige verzekering des geloofs is! enige vereisen zulke kenmerken en tekenen, om de oprechtheid van de geveinsdheid te doen onderscheiden, dat de gelovigen zich aan dezelve niet genoegzaam beproeven of toetsen kunnen, tenzij dat ze met een buitengewone kennis en ervaring begiftigd mochten zijn.

Aldus wandelen vele gelovigen zeer bezwaarlijk in de bitterheid hunner zielen, zuchtende en strijdende onder veel vrees, bekommering en twijfel, zolang zij leven. En dit is de reden, dat zij zo weinig moed, ijver en geestkracht op de weg der godsvrucht betonen, zozeer de aardse dingen bedenken en zoeken en zo bevreesd en

vervaard zijn voor allerlei lijden en voor de dood; zodat zij, al bekomen zij enige verzekering door de in zich kerende of overdenkende werking des geloofs, deze welhaast weder door de zonde en de verzoeking tot zonde verliezen.

Het middel nu om dit kwaad te vermijden, is, dat men bij alle gelegenheden de verzekering trachten te verkrijgen, te handhaven en te vernieuwen, door de regelrechte daad des geloofs, waardoor men met verzekerdheid leert vertrouwen op de Naam des Heeren en zich vaststellen op zijn God, zelfs als men in de duisternis wandelt en geen licht ziet in zijn eigen gaven of bekwaamheden Jes. 50: 10.

Ik twijfel geenszins of de bevinding van velen der beste Christenen zal van deze waarheid genoeg getuigenis dragen.

ELFDE BESTURING.

Tracht vlijtig het grote werk des geloofs. in Christus, op een rechtmatige wijze, zonder enig uitstel te volbrengen, en aldus in uw allerheiligst geloof te volharden, op te wassen en toe te nemen; opdat uw genieting van, uw vereniging en gemeenschap met, en alle heiligheid in en door Christus, in u op gelijke wijze moge beginnen, voortduren en vermeerderen.

VERKLARING.

Nadat ik dan, o Christen! zoveel vermogende en krachtdadige middelen tot een heilig leven reeds voor u opengelegd heb, zo blijft er voor mij over, om u tot onmiddellijke verkrijging van het voorgestelde oogmerk, tot de werkelijke oefening en aankweking daarvan op te leiden en aan te zetten. Want het is, mijns bedunkens, uit de voorgaande besturingen klaar te begrijpen, dat het geloof in Christus de plicht is, waarmee het heilig leven moet beginnen en waardoor de grondslag van alle andere plichten der Godzaligheid in de ziel gelegd wordt.

Er is te voren op een voldoende wijze bewezen, dat Christus Zelf met al de begaafdheden, die om ons tot Godzaligheid bekwaam te maken, noodzakelijk zijn, door het geloof in onze harten werkelijk ontvangen wordt. Deze is die verenigende genade, waardoor Gods Geest de knoop van het geestelijk geheimzinnig huwelijk tussen Christus en ons vastmaakt, ons tot takken van die edelen, hemelsen Wijngaard maakt, ons als leden van zijn heilig en heerlijk Lichaam aan dat uitstekend en voortreffelijk Hoofd verbindt, of als levende stenen van de geestelijke Tempel, op Hem als een kostelijke dierbare en altijd levenden Hoeksteen opbouwt, ons alzo tot deelgenoten verheft van dat Brood en die Drank, die, van de hemel nedergedaald zijnde, het leven aan de wereld mededelen.

Dit is de genade, waardoor wij uit de bedorven natuurstaat tot een nieuwe en heiligen staat in Christus overgaan, en aldus uit de dood der zonden tot een leven der gerechtigheid overgebracht, en daarmede vertroost worden dat we voortaan in alle goed woord en werk wèl bevestigd zullen blijven.

Vraagt men, wat men doen moet, om de werken Gods te werken?

Jezus zelf zal ons zeggen, *dat dit het werk Gods is, dat wij in Hem geloven, die Hij gezonden heeft*, Joh. 6: 28, 29. En alzo brengt Hij ons eerst tot het werk des geloofs, hetwelk Gods werk bij uitnemendheid is, en het werk van alle werken, omdat alle andere goede werken daaruit voortkomen.

De eerste zaak die in deze besturingen bedoeld wordt, is om u, o Christen! tot dit grote werk des geloofs in Christus te brengen, en er u in te geleiden en voort te helpen. Daartoe heb ik u inzonderheid deze vier dingen ter overweging, voor te stellen.

Eerst: u moet met allen vlijt trachten om dit voorname werk des geloofs te volbrengen. Velen maken van deze plicht zeer weinig gewetenszaak. Dezelve is ook niet, gelijk vele andere zedelijke plichten, door het licht der natuur te kennen, maar alleen door een bovennatuurlijke openbaring in het Evangelie te ontdekken, en daarom is dezelve voor de natuurlijke mensen een dwaasheid. Deze worden soms door het besef en de angst van andere zonden verschrikt, waaromtrent zij zich zullen onderzoeken, of er zelfs soms tot behulp van hun geheugen en tot een prikkel voor hun godsdienstigheid, aantekening van houden.

Maar de grote zonde van het niet geloven in Christus wordt zelden in dit zelfonderzoek nagedacht, of in de brede lijst van hun misdaden opgetekend. Ja zelfs

zij, die overtuigd zijn dat het geloof in Christus een tot zaligheid noodzakelijke plicht is, verzuimen alle naastige pogingen, om die te betrachten; hetzij dat zij het rekenen voor een beweging van het hart, dat zij altijd lichtelijk daarheen kunnen wenden, zonder er veel werk of moeite aan te besteden, dat zij het achten voor een der moeilijkste van al de werken der Wet, dat ten uiterste onmogelijk is voor hen, om het te betrachten, al besteedden zij er de meest voortdurende en ijverige pogingen aan, ten ware de Geest Gods hetzelfde door zijn almachtige kracht in hen mocht werken; dat het derhalve ijdel en tevergeefs voor hen zou zijn, daarnaar te staan, voordat zij de werking van Gods Geest daartoe in hun harten mochten gevoelen; of wel, omdat zij het voor een plicht rekenen, zo geheel en bijzonder eigen aan Gods keurlingen, dat het maar vermetelheid in hen zou zijn daarnaar te willen trachten, voordat zij weten, dat zij mee tot het getal der ten eeuwigen leven in Christus uitverkorenen behoren. Maar, in weerwil van al deze belemmeringen, zal ik mijn lezer tot een ijverige betrachting van deze plicht zoeken te dringen door de volgende overdenkingen, naardien zij onze beste pogingen waardig is, gelijk uit de reeds hiervoren betoogde dierbaarheid, voortreffelijkheid en noodzakelijkheid des geloofs blijkt.

Indien het licht der natuur in de zaken onzer zaligheid niet was verduisterd, zou het ons genoeg doen zien, dat wij uit onszelf de weg der zaligheid, of het middel tot onze verlossing en behoudenis niet kunnen ontdekken; alzo zou het hen veroordelen, die de openbaring van die weg des heils, in het Evangelie vervat, versmaden. Het grote einde der prediking van dit Evangelie is, om de gehoorzaamheid des geloofs in te prenten, Rom. 1: 5. Ja, het grote oogmerk van al de geopenbaarde waarheden in de ganse Heilige Schrift is, om ons wijs te maken tot zaligheid, welke in Christus Jezus is, 2 Tim. 3: 15; het einde der Wet door Mozes gegeven, was tot rechtvaardigheid, voor een iegelijk, die geloofde, Rom. 10: 4, en het einde tot rechtvaardigheid was Christus Zelf. De zedelijke Wet is mee geopenbaard tot bevordering onzer zaligheid, door het geloof in Christus; of anders zou de kennis daarvan voor de gevallen mens, die dezelve toch niet volbrengen kon, van geen het minste nut zijn geweest. Zij derhalve, die de plicht des geloofs voor dwaasheid houden en die versmaden, verkleinen, verachten en versmaden daardoor ook de ganse raad Gods, die in het gewijde Blad geopenbaard en verklaard is. De Wet, het Evangelie en Christus Zelf zijn dus voor de zodanigen van geen de minste kracht of uitwerking. De enige vrucht derhalve, die een zodanig mens kan verkrijgen uit al de zaligmakende leringen der Heilige Schrift, bestaat alleen in enige huichelachtige zedelijke plichten en slaafse betrachtingen, die als nietige vuiligheden in de groten dag des Oordeels, voor Gods aangezicht geweerd zullen worden. Hoewel dan velen de zonde van ongeloof, in hun zelfonderzoek niet opmerken, noch die in hun gedenkrollen aanschrijven, moet ik hun echter zeggen, dat deze de schadelijkste en verderfelijste van alle zonden is. Al hun andere zonden, in hun dagregisters stipt aangeschreven, zouden niets tot hun veroordeling vermogen, ja in hun omgang en verkeer de overhand niet hebben, zo hun ongeloof het niet deed. Daar dit één snode gebrek de meester speelt, is het onmogelijk Gode te behagen in enige plicht, hoegenaamd, Hebr. 11: 6.

Als de mens aan deze zonde in dit leven niet wil gedenken, zal God hem dezelve hiernamaals, in zijn toorn wel herinneren; want, die in de Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem, Joh. 8: 36, en onze Heere Jezus zelf zal, als Hij zich in vlamvend vuur van de hemel openbaart, wrake doen over degenen, die het Evangelie ongehoorzaam geweest zijn, 2 Thess. 1: 7.

Ten tweede: In Christus te geloven is een werk, dat een vlijtige nasporing en arbeid tot volbrenging van ons eist. Wij moeten arbeiden, om in de rust van God in te gaan, op-

dat niet iemand door ongelovigheid vatte, Hebr. 6: 11. Wij moeten alle naarstigheid bijbrengen tot de volle verzekerdheid der hoop tot het einde toe, opdat wij navolgers mogen zijn dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloften verworven hebben, Hebr. 6: 11, 12. Dit is een werk, hetwelk een krachtige en sterke oefening vereist; daarom hebben wij nodig, met kracht versterkt te worden door de Heilige Geest, naar de inwendige mens, opdat Christus door het geloof in onze harten wone, Ef. 3: 16, 17.

Ik sta graag toe, dat dit werk in zijn eigen aard licht, gemakkelijk, aangenaam en vermakelijk is, omdat het alleen in een behaaglijke beweging van het hart bestaat, zonder dat er enige lastige lichamelijke arbeid bijkomt, en tegelijk insluit een aannemen van Christus en Zijn zaligheid als ons eigen goed, hetwelk voor de ziel een troostrijke en verkwikkende zaak is, en haar door de liefde tot Christus en haar eigen gelukzaligheid als vanzelf voortstuwt; welke aandoening zelfs het hardste werk licht doenlijk en aangenaam maakt. Maar het is ook waar dat dit werk voor ons zeer moeilijk wordt gemaakt, door de tegenstand, die het ontmoet van ons eigen inwendig bederf en van des Satans verzoeken.

Het is gans geen lichte zaak, om Jezus als al zijn geluk en eeuwig heil, uit vrije gunst en om niet met een waarachtig vertrouwen en een levendige aandoening te omhelzen, wanneer en terwijl de schuld der zonde het geweten nog sterk drukt, en Gods toorn door zijn Woord en door verschrikkelijke onheilen zich doet kennen. In het bijzonder, indien men lang is gewoon geweest Zijn zaligheid te zoeken door het zich bevlíjten in goede werken, en de weg der zaligheid uit vrije genade voor dwaas en bedrieglijk te houden, of terwijl onze lusten sterk overhellen tot de dingen dezer wereld en de voldoening der zinnelijke vermaken, of als de Satan zijn best doet, door zijn eigen ingevingen of die van de valse leraars en door wereldse verlokkingen en verschrikkingen, om ons in de oprechte betrachting van deze plicht te belemmeren.

Aldus worden vele werken, die in hun eigen aard gemakkelijk zijn, door deze eigen omstandigheden zeer bezwaarlijk voor ons om te volbrengen. Onze vijanden lief te hebben als onszelf en hun de verongelijkingen te vergeven, is slechts een beweging van het gemoed, uit haar eigen natuur lichtelijk te verrichten. Maar velen echter, hoewel van de noodzakelijkheid van deze plicht overreed, bevinden het zeer moeilijk, om hun harten daartoe over te buigen. Het is slechts een gemoedsbeweging, zijn zorgen ten aanzien van het wereldse en tijdelijke, op God te werpen, en de rijken menen dat zij dit lichtelijk kunnen doen; doch de armen en die met talrijke huisgezinnen bezwaard zijn, bevinden dit wel een zeer moeilijk werk te zijn. Die zeer gemakkelijke en vertroostende plicht zelfs waartoe Mozes de Israëlieten vermaande, toen Farao hen met zijn wagenen en paarden bij de Rode Zee had achterhaald, en waarbij ze, volgens zijne vermaning, niet te vrezen. Maar stil en vast te staan en te zien hadden op het heil des Heeren, dat hij te die dage voor hun verrichten zou, Exod. 14: 13, wordt niet gemakkelijk opgevolgd.

De gemakkelijke zelfs van sommige plichten maakt hun volbrenging moeilijk, gelijk Naäman de Syriër zich bezwaarlijk liet overhalen, tot het zich wassen in de rivier de Jordaan, om rein te worden; daar hij dit een al te gering middel achtte, tot genezing voor zijn melaatsheid. Zie 2 Kon. 5: 12, 13. Met ons tegenwoordig geval is het evenzo gelegen, want de mensen ergeren zich aan deze plicht van het geloven in Christus, als een te gering en te licht middel tot reiniging der zielsmelaatsheid. Zij willen liever dat hun iets moeilijkers opgelegd werd, tot bereiking van een zo groot einde en doelwit, als hun eeuwige zaligheid. De volbrenging van de ganse zedelijke Wet wordt voor nog geen genoegzaam werk gerekend, om dat einde te bereiken, Matth. 19: 17, 20.

Maar, hoe gemakkelijk en licht dit werk des geloofs velen ook moge voorkomen; de algemene ondervinding toch heeft genoeg doen zien, dat de mensen zich nog liever en eerder tot de lastigste, onredelijkste en zelfs onmenselijke instellingen en waarnemingen laten bewegen, dan tot dit werk, hetwelk God hun gebiedt; want aldus heeft men de Joden en de eerste Christenen onder de Galaten zeer gemakkelijk zien overhalen om het juk van Mozes' Wet, dat niemand dragen kan, op hun halzen te laden, Hand. 15: 10. De Heidenen lieten zich lichter overhalen, om hun zonen en dochteren ter eer van hun goden te verbranden, Deut. 12: 31.

En de Roomsgezinden willen nu nog liever (dan het zaligmakend geloof in Christus te omhelzen) zich onderwerpen aan de geloften van kuisheid, armoede en gehoorzaamheid, aan de strengste wetten en regelen van kloostertucht en hun lichamen liever aan uitmergeling en pijniging overgeven, door vasten, geselen en liet doen van bedevaarten; ja, om de buitensporigste geweldenarij der Pauselijke overheersing in een menigte van lastige, bijgelovige en belachelijke godsdienstplichten te verdragen. Zij, die het werk des geloofs om zijn gemakkelijke verachten en versmaden, tonen dat ze nog nimmer over hun ontelbare zonden en over de verschrikkelijke vloek der Wet en de toorn Gods, waaronder zij liggen, recht gevoelig gemaakt zijn, gelijk ook de duisternis en ijdelheid hunner verstanden, de verdorvenheid en verhardheid hunner harten en hun slavernij onder de macht der zonden en des Satans hen nog niet genoeg vernederd heeft, zodat ze ongeschikt en onbekwaam zijn, om op een betamelijke wijze te geloven.

Vele ware gelovigen hebben door de ondervinding geleerd, hoe hard het hun gevallen is, hun harten tot de plicht des geloofs over te buigen, en hoeveel sterke worstelingen en strijd zij tegen hun eigen verderf en des Satans verzoeking en hebben moeten ondernemen. Want deze arbeid is zo moeilijk dat wij die niet kunnen verrichten, zonder de krachtdadige medewerking van de Heiligen Geest Gods in onze harten, die alleen deze voor ons volstrekt gemakkelijk kan maken, en die zelf ook uitwerkt of moeilijk laat blijven, naar het Hem behaagt Zijn genade in onderscheiden mate en trap aan onze zielen mee te delen.

Ten derde: Hoewel wij nu dit grote werk niet op een behoorlijke en juiste wijze kunnen verrichten, voordat Gods Geest door zijn almachtig vermogen het geloof in onze harten gewrocht heeft, zo is het echter noodwendig, dat wij daarnaar staan en trachten, vóór wij die Geest van God nog met enige vrucht het geloof in ons voelen uitwerken, of zijn sterkte tot het geloof in ons gewaar worden. Wij kunnen geen heilige plichten op enige aannemelijke wijze verrichten, tenzij Gods Geest die in ons werkt. En dit nochtans verschoont en ontheft ons niet om zelf mee te werken, maar noopt en dringt ons zelfs tot des te groter vlijt en werkzaamheid. *Werkt, zegt Paulus tot de Filippenzen Hoofdstuk 2: 12, 13, uw eigen zaligheid met vrezen en beven; want het is God, die in u werkt beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.*

De wijze, waarop Gods Geest in de uitverkorenen werkt, is, hen aan te zetten om te staan naar het geloof En deze handelwijze is zeer wel gepast naar de middelen, die de Heilige Geest gebruikt, te weten de vermaningen, aansporingen, bevelen en uitnodigingen van het Evangelie; welke van geen kracht zouden zijn, indien wij die niet moesten gehoorzamen of gehoorzaamden, voordat wij reeds het geloof in ons gewrocht bevonden. Het is onmogelijk voor ons te bemerken, dat Gods Geest met kracht het geloof werkt, of kracht geeft om te geloven, voordat wij zelf liet werken, waartoe alle inwendige genade, zowel als alle andere inwendige hebbelikheden, uit de daden alleen te kennen en te onderscheiden zijn, gelijk het zaad in de grond, uit zijn

groei en ontkieming.

Wij kunnen zodanige zaak als het beminnen van God of mensen is, in onze harten niet bespeuren, vóór wij die zelf in beoefening brengen. Gelijk de kinderen hun bekwaamheid om op de voeten te staan, niet kennen vóór zij er de proef van genomen en het eerst getracht hebben, dit te doen, zo kennen wij ook onze geestelijke kracht niet, vóór wij bij bevinding, door het gebruik en de oefening die hebben leren kennen. Ook kunnen wij niet weten of ons volstrekt verzekeren, dat Gods Geest ons de kracht om te geloven zal schenken, en wij het geloof oefenen, want zulk een kennis en verzekerdheid maken, als zij billijk en rechtmatig zijn, een gedeelte van het zaligmakend geloof uit, en wie op Christus met verzekerdheid vertrouwt, om kracht tot geloof door Zijn Geest, die vertrouwt ook inderdaad op Hem tot Zijn zaligheid, hetwelk onafscheidelijk met de genade van zaligmakend geloof verenigd is.

Hoewel de Heilige Geest onze plichten door het geloof in ons werkt, werkt Hij echter het geloof onmiddellijk in ons door het horen, kennen en verstaan van het Woord Gods; het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, Rom. 10: 17. God doet in zijn Woord geen volstreekte belofte of verklaring dat hij het geloof in dit of dat ongelovig hart zal werken, of aan iemand in het bijzonder de kracht om te geloven mededelen, of het werk des geloofs in Christus in hem beginnen zal; want het geloof zelf is de eerste genade, waardoor wij een bijzonder belang of deel aan enige zaligmakende belofte verkrijgen.

Het is in de geheime raad en het voornemen Gods over ons, een verborgen zaak, of Hij ons Zijn Geest en het zaligend geloof schenken wil, en dit weten wij niet voordat onze verkiezing door ons werkelijk geloof ontdekt en bekend wordt. Zodra wij derhalve de plicht des geloofs kennen, moeten wij ons onmiddellijk op het krachtig volbrengen daarvan toeleggen. En dit doende zullen wij bevinden, dat de Geest van Christus ons versterkt en bekrachtigd heeft tot en in het geloof, hoewel wij juist niet zeker te voren wisten, dat Hij dit zou doen. De Geest komt onmerkbaar tot de uitverkorenen, om het geloof in hen te werken, *evenals de wind, die blaast waarheen hij wil en niemand weet, vanwaar hij komt of waar hij heen gaat. Maar men hoort alleen zijn geluid en daardoor weet men, dat hij voorbij en heengegaan is*, Joh. 3: 8.

Het werk moet eerst van onze kant begonnen worden, eer wij weten dat de Geest in ons tot zaligheid werkt of wil werken, en wij zullen tot dat werk ook graag bereid en zeer gewillig zijn, indien wij tot des Heeren volk behoren, hetwelk beschreven wordt als zeer gewillig op de dag zijner heirkraft, Ps. 110: 3. Het is genoeg dat God ons te voren in het Evangelie geopenbaard heeft, wat het geloof is en welk een grond wij hebben, om in Christus tot onze zaligheid te geloven; dat God deze plicht van ons eist en ons in zijn betrachtning wil te hulp komen, indien wij er ons tevens met ons geheel hart op toeleggen: *Vrees niet, ik beveel u, wees sterk en heb goede moed*, Jos. 1: 7, 8. Maak u op en doe het, en de Heere zal met u zijn, 1 Kron. 22: 16. Wie deze Evangelische openbaring dan slechts als het Woord van God in hartelijke liefde ontvangt, is door de Geest geleerd en zal zekerlijk door het geloof tot Christus komen, Joh. 6: 45, en elk, wie dezelve niet ontvangt, veracht God, maakt Hem tot een leugenaar, en verdient met recht, om zijn ongeloof verloren te gaan.

Ten vierde: Hoewel nu Gods Geest het zaligmakend geloof alleen in de uitverkorenen werkt, en alle anderen niet geloven, omdat zij niet tot de schaapskooi van Christus behoren, Joh. 10: 26; hoewel het geloof, om deze reden het geloof der uitverkorenen Gods geheten wordt, Tit. 1, zo zijn echter allen, die het Evangelie horen, aan de plicht des geloofs gehouden, zowel als aan al de plichten der zedelijke Wet, en wel voordat zij hun eigen bijzondere verkiezing weten; daarom zijn ze ook, om hun ongeloof,

zowel als om enige andere zonde, der verdoemenis onderworpen; *die niet gelooft is alreeds veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de naam des eniggeboren Zoons Gods*, Joh. 3: 18. De Apostel Paulus toont aan, dat de uitverkoren Israëlieten de zaligheid verwierven en dat de overigen, die niet uitverkoren waren, verhard en toch om hun ongeloof uit de goede olijfboom afgehouden zijn geworden, Rom. 11: 7, 20. Wij kunnen geen. Zekere kennis van onze verkiezing ten eeuwigen leven hebben, voor wij geloven; want deze is in de ondoorgrondelijke raad Gods verborgen, totdat zij door onze krachtige roeping tot Christus en het door het geloof in Hem, geopenbaard wordt. De Apostel Paulus wist de verkiezing der Thessalonicenzen, omdat hij het blijk en bewijs van hun geloof gezien en bespeurd had, en het Evangelie niet alleen in woorden, maar ook in kracht en in de Heiligen Geest en in vele verzekerdheid tot hen gekomen was, en zij het Woord in vele verdrukking en met blijdschap in de Heiligen Geest ontvangen hadden, 1 Thess. 1: 4, 5, 6.

Wij moeten op onze roeping letten, indien wij willen oordelen of God ons uitverkoren heeft, 1 Cor. 1: 26, 27. Wij moeten derhalve in Christus geloven, eer wij onze verkiezing kunnen kennen, of anders zal ze ons nooit bekend worden en wij zullen nimmer geloven. Het is ook geen vermetelheid in ons, om met vrijmoedigheid op Christus ten eeuwigen leven te vertrouwen, eer wij enig goed bewijs van onze verkiezing hebben, omdat God, die niet liegen kan, in het algemeen beloofd heeft, dat, wie in Hem gelooft, niet beschaamd zal worden, Rom. 10: 11, 12, zonder het minste onderscheid te maken tussen degenen, die deze plicht volbrengen. Deze belofte is zó vast en zal zó zekerlijk vervuld worden, als één enige van Gods besluiten en oogmerken, zodat er een goede en genoegzame grond voor ons vertrouwen in deze is. Het is zeker, dat alles wat de Vader aan zijn Zoon in het besluit der eeuwige verkiezing geschonken heeft, Hem ook zal geworden; echter is het even zeker, dat Christus, in generlei wijze iemand, die tot Hem komt, wie hij ook zijn moge, ooit zal uitwerpen, Joh. 6: 37.

En wij behoeven niet te vrezen, dat wij enige inbreuk op het Goddelijk raadsbesluit der verkiezing zullen maken, door in Christus tot onze zaligheid met vertrouwen te geloven, eer wij weten wat God omtrent ons besloten heeft; want indien wij geloven, zo zullen wij ten laatste, onder het getal der uitverkorenen gevonden worden. Maar zo wij weigeren te geloven, zullen wij onszelf vrijwillig plaatsen onder de verworpenen, die zich ergeren aan het Woord, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn, 1 Petrus 2: 8. Ja ik voeg er nog bij, dat, hoewel wij geen blijk van onze bijzondere verkiezing hebben, eer wij geloven, wij toch met zekerheid op Christus moeten vertrouwen, om dezelve aan ons te doen: blijken, door ons die zaligheid te schenken, die het bijzonder deel der uitverkorenen alleen is, gelijk toch alle geestelijke zaligmakende zegeningen, waarmee God zijn volk in Christus heeft gezegend; het bijzonder deel uitmaken dergenen, die Hij in Hem vóór de grondlegging der wereld heeft uitverkoren, Ef. 1: 3, 4, doch deze moeten om die heilgoederen noodzakelijk op Christus vertrouwen, of zij verkrijgen niets ter wereld.

Wij moeten niet twijfelende, maar in het geloof bidden, dat God onzer gedenken wil naar het welbehagen of met die gunst, welke Hij Zijn volk toedraagt, en dat Hij ons met zijn heil bezoeken wil, opdat wij het goede zijner uitverkorenen aanschouwen, ons verblijden met de blijdschap zijns volks, en roemen in zijn erfdeel, Ps. 106: 4, 5, zodat wij met verzekerdheid op God moeten vertrouwen, dat Hij met ons, als met zijn keurlingen en gunstgenoten zal handelen. Het blijkt alzo dat het geen vermetelheid, maar onze billijke en nadrukkelijke plicht is, ons op het grote werk des geloofs in Christus tot zaligheid, wel hartelijk en ernstig toe te leggen, zonder vooraf te willen weten of te vragen, of men een uitverkorene is of niet.

De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons, om die te doen, Deut. 29: 29,

De tweede zaak, welke deze besturingen van ons vordert, is, dat wij moeten trachten, om deze plicht op een behoorlijke wijze te volbrengen. Dit is een stuk van groot belang, omdat het gebrek daarvan ons geloof tot heilig- en zaligmaking krachteloos zou doen worden. De grote plicht van liefde, welke het einde der Wet is, en de voorname vrucht der heiligmaking uitmaakt, moet uit een ongeveinsd geloof voortvloeien, 1 Tim. 1: 15.

Er is een geveinsd geloof, dat Christus niet metterdaad en waarheid in het hart ontvangt, en noch enige liefde noch enige ware gehoorzaamheid zou voortbrengen; zulk een geloof namelijk, als Simon de tovenaer had, Hand. 8: 13, 23. Want ondanks zijn geloof zag de Apostel hem aan, als verzwolgen in een gans bittere gal en samenknoping van ongerechtigheid, Hand. 8: 13, 23. Zulk een geloof huisvestte in de Joden, op wie Christus niet vertrouwen wilde en die zijn naam niet durfden belijden, uit vrees van uit de Synagogen geworpen te zullen worden, Joh. 2: 23 en 12: 42.

En dit is het geloof, waarvan de Apostel Jacobus zegt dat het zijn broederen geen nut kan aanbrengen, omdat het de werken miste, en hen dus niet kon zaligmaken, terwijl de duivelen mee zulk een geloof hebben, doch dat hen doet sidderen, zie Jac. 2: 14, 19. Men drage dan zorg, dat men zijn ziel niet door een nagebootst geloof misleide, in plaats van haar te versieren met het dierbaar geloof van Gods keurlingen. Het middel, om het een van het ander behoorlijk te onderscheiden, is, dat men de rechte wijze wel opmerke van dat geloof, hetwelk tot zaligheid van volle kracht en van veel uitwerking is. De huichelaars kunnen in soort dezelfde werken verrichten als de ware heiligen, doch zij zijn zeer gebrekkig in de wijze van volbrenging, en hierin bestaat voornamelijk de voortreffelijkheid van het werk.

Een der grote redenen, waarom velen, die door de enge poort zoeken in te gaan die doortocht niet volbrengen kunnen, Luc. 13: 24, bestaat daarin, dat ze in de rechte wijze van geloofswerkzaamheid, welke hun die ingang kan openzetten, óf onkundig óf gebrekkig zijn. Het is God alleen, dit beken ik, die in staat is om ons met kracht op de rechten weg des geloofs te voeren en te besturen. En wij hebben die groeten troost, als wij onze eigen dwaasheid en gereedheid zien om onze weg verkeerdelijk te kiezen, dat wij dan, zo we maar hartelijk begeren en trachten om behoorlijk in Christus te geloven, met verzekerdheid op onze Heere mogen vertrouwen, om er ons in te geleiden. God heeft beloofd dat Hij de reizenden, al zijn ze veeltijds dwazen, op de weg der heiligheid niet zal laten omdolen, dat Hij de zondaars zijn weg, de zachtmoedigen Zijn recht en zijn paden zal leren; Psalm 25: 8, 9. Ja, Hij gelast dengene, die wijsheid ontbreekt, dat zij die van Hem in het geloof en niet twijfelende moeten bidden, Jac. 1: 5, 6.

Maar wij moeten nochtans hierbij weten en wel opmerken, dat God ons alleen geleidt naar de regel en het richtsnoer van zijn heilig Woord, en dat wij de rechten weg des geloofs uit hetzelfde moeten trachten te leren, of dat wij anders niet bekwaam en in staat zullen zijn, om behoorlijk op God te vertrouwen, ten einde zijn geleide en besturingen in dit grote werk te verkrijgen.

Om ons hierin te helpen, heb ik reeds te voren in deze Verhandeling, een beschrijving van het zaligmakende geloof gegeven, en aangetoond, dat het twee werkingen of verrichtingen in zich bevat; de een is, de waarheid van het Evangelie te geloven; de andere is, te geloven in Christus, als aan ons in het Evangelie uit vrije genade met al Zijn zaligheid geopenbaard en beloofd. Het moet dus onze grootste poging zijn, deze beide geloofswerkingen op een juiste wijze te verrichten, zoals ik omtrent beide nu in

het bijzonder nog zal aantonen.

In de eerste plaats, is het, o Christen! uw hoogste belang te zoeken naar het rechte geloof aangaande de waarheid van Jezus' Evangelie, opdat u dus wel voorzien, geschikt en bemoedigd moogt zijn, om in Christus, als geopenbaard en beloofd in het Evangelie, te geloven. Hiertoe moet u alle troosteloze denkbeelden en tegenwerpingen van de Satan en van uw eigen geweten van u weren, en al uw neigingen zoeken te overwinnen, die u in het blijmoedig omhelzen van Christus en Zijn zaligheid verhinderen. Men weet toch bij ondervinding, dat als iemand in de tweede daad of werking des geloofs mist of tekort schiet, de reden hiervan gewoonlijk in een zeker gebrek ten opzichte van deze eerste geloofswerking bestaat. Daar heeft dan de een of andere valse verbeelding in des mensen geest plaats, die met het geloof der waarheid des Evangelies strijdt. En dit is dan wel een sterkte van de zonde en de Satan, die terneder moet geworpen worden, eer men Christus door het geloof in zijn hart kan ontvangen.

Kende men de heerlijke en lieflijke Naam van Christus, zoals Hij in het Evangelie is geopenbaard, en oordeelde men op behoorlijke wijze over zijn waarheid en voortreffelijkheid, zo zou men niet kunnen nalaten, zijn vertrouwen op Hem te stellen. Ook zijn wij in groot gevaar om zulke valse verbeeldingen te koesteren en vele waarheden van het Evangelie voor vreemde wonderspreuken, ja voor vals en verderfelijk te houden, door onze onkunde, waanwijsheid, schuldig geweten, bedorven neigingen en veelvuldige dwalingen, waardoor ons oordeel in zaken, die de godsdienst en ons heil betreffen, vooringenomen is, en omdat de Satan het er op, toelegt, om ons te misleiden en te bedriegen, gelijk hij Eva deed, en om onze harten te bederven en ons af te trekken van de eenvoudigheid des Evangelies, hetwelk in Christus is, 2 Cor. 11:3. Hierom zal ik hier enige bijzondere onderrichtingen terneder stellen die van het grootste belang zijn, om zulke gebrekkigheden voor te komen, waaraan wij het meest bij en onder de eerste werking onzes geloofs onderworpen zijn.

A. U moet, o Christen! met een volslagen overtuiging uws gemoeds geloven, dat u van nature een kind des toorns zijt, zowel als alle anderen; dat u in en door de zonde van de eersten Adam van God zijt afgefallen, en derhalve dood in zonden en misdaden, onderworpen aan de vloek van Gods Wet en aan de macht van de Satan, zowel als aan de verdoemenis en ondragelijke ellenden tot in eeuwigheid; dat u onmogelijk uw verzoening met God bewerken of enig leven of kracht in het geestelijk leven, of tot enig goed werk verkrijgen kunt door al uw pogingen, hoegenaamd, om de zaligheid, volgens de voorwaarden van het Wet-verbond, te verkrijgen. Ja, dat geen middel ter ontkoming uit de zondigen en ellendigen toestand, door uw eigen rede en verstand zonder een bovennatuurlijke openbaring ontdekken kunt, noch er uit gered of verlost kunt worden, dan door dat oneindig vermogen, hetwelk de doden opwekt.

Wij moeten niet schromen, gelijk sommigen doen, om onze eigen snoodheid en zondigheid te kennen, noch gereed zijn om beter van onszelf te denken, dan wij inderdaad zijn, maar wij moeten hartelijk begeren en blijde zijn, het ergste van onze toestand te mogen weten, en als wij dit dan uitgevonden hebben, moeten wij ook bereidvaardig zijn te geloven, dat onze harten bij uitstek arglistig, ten uiterste boos, goddeloos, ja dodelijk zijn boven alles wat wij kunnen kennen en uitdenken, Jer. 17: 9. Dit alles is zeer noodzakelijk, ten einde een ware vernedering, wantrouwen, verzaking en verfoeiing van onszelf, en een hoge achting voor en ernstig zoeken naar de zaligheid in Christus, als het éne nodige in ons uit te werken. Dit zal ons een diepe afkeer van de zonde, en een levendig gevoel doen verkrijgen van de noodzakelijkheid

om hulp bij de groten Geneesmeester te zoeken, en ons gewillig, wat we ook mogen of moeten lijden, aan zijn voorschriften doen onderwerpen, liever dan dat wij ons eigen hoofd of onze eigen wijsheid zouden willen volgen, Matth. 9: 12. Het was het gebrek aan deze vernedering, dat de Schrift geleerden en Farizeeën terug hield en hen minder dan de tollenaars en hoeren, geschikt maakte om in te gaan in het Koninkrijk der hemelen, Matth. 21:31.

B. U moet vast geloven, dat er geen middel tot behoud is, zonder dat u al de zaligende heilgoederen van Christus, zijn Heiligen Geest zowel als zijn verdiensten, en de heiligmaking zowel als de zondevergeving door het geloof ontvangen hebt. Het is het bederf van vele zielen, dat ze op Christus tot zondevergeving vertrouwen, zonder enigszins acht te geven op de heiligheid des levens, daar deze beide weldaden toch zo onafscheidelijk in Christus verenigd zijn, dat niemand door Christus van de verdoemenis ontheven wordt, dan zij, die bekwaam gemaakt zijn om heilig, dat is niet naar het vlees, maar naar de Geest te leven, Rom. 8: 1.

Even zielsverderfelijk is het ook, de zondevergeving alleen door het geloof in Christus, en de heiligmaking door onze pogingen om aan de voorwaarden der Wet te voldoen, te zoeken, nademaal wij nooit voor God in heiligheid kunnen leven, tenzij wij der Wet gestorven zijn en alleen leven in Christus, die door het geloof in ons leeft. Dat geloof, hetwelk niet even zowel de heiligheid als de zondevergeving van Christus ontvangt, zal ons nooit heiligen, en derhalve ons nimmer tot de hemelse gelukzaligheid overbrengen, Hebr. 12: 14.

C. U moet ten volle overtuigd zijn van Jezus' algenoegzaamheid tot uw eigen zaligheid en die van alle gelovigen, en dat Zijn bloed u en hen wast en reinigt van alle zonden, 1 Joh. 1: 7. Hoe groot, hoe verschrikkelijk onze zonden ook mogen zijn en van hoe langen duur zij mogen geweest zijn, Hij is echter in staat, om ons van het lichaam des doods te verlossen en het verderf in ons, hoe sterk het ook wezen moge, ten onder te brengen en te doden. De heilige Schrift en leren ons, hoe zelfs gruwzame goddelozen, als afgodendienaars, overspeligen, ontuchtigen, gierigaards, dronkaards, rovers enz. 1 Cor. 6: 9, 10, en zowel zij die als de Heidenen tegen het licht der natuur, of als de Joden, tegen het licht der openbaring gezondigd hebben, door Hem behouden zijn geworden. Gelijk dit het lot was van Petrus, die zijn Heere verloochend had, zowel als van Paulus die zijn vervolger en lasteraar geweest was.

Velen, die in grote zonden zich hadden toegegeven, zijn voor altijd verloren gegaan, omdat zij aan Jezus' genade wanhoopten of die niet genoegzaam rekenden tot zondevergeving en heiligmaking; zij spraken, gelijk de Joden eertijds ten tijde van Ezechiël: dewijl onze overtredingen en zonden op ons zijn, en wij in dezelve versmachten, hoe zouden wij dan leven? Ezech. 83: 10. Deze wanhoop werkt, zelfs zonder veel ontroering en verschrikking in vele mensen, en maakt hen even zorgeloos omtrent het belang hunner zielen, als tegenover de waren godsdienst. De Satan vervult sommigen met verschrikkelijke, schadelijke, godlasterende gedachten, ten einde hen hun zonden te doen aanmerken, als te groot om te kunnen vergeven worden, hoewel gewoonlijk zulke gedachten minder de zonden zijn van hen, die er door besmet zijn, dan wel die van de Duivel zelf, naardien zij als tegen wil en dank in die strik verward worden, en al waren hun harten met dergelijke denkbeelden bezwaard en ontheiligd, zo getuigt Christus nochtans, dat alle zonde en lastering, uitgezonderd die tegen de Heiligen Geest, de mensen zal vergeven worden, Matth. 12: 31. Terwijl de onvergeeflijkheid dezer laatste niet is toe te schrijven aan de ongenoegzaamheid van Christus' bloed of van Gods vergevende genade, maar daaraan dat ze zich nooit van de

zonde bekeren en Gods genade in Christus nimmer zoeken, maar in deze hun zonde tot hun dood toe volharden. Want de heilige Schrift getuigt, dat het onmogelijk is, dezulken weer door de bekering te vernieuwen Hebr. 6: 5, 6; zodat Christus' verdiensten genoegzaam zijn voor allen, die door het geloof, bij Hem genade zoeken. Anderen wanhopen ook om immer de overwinning over hun lusten en begeerlijkheden te zullen verkrijgen, omdat ze voorheen tevergeefs vele voornemens en besluiten en vele krachtige doch vruchteloze pogingen tegen dezelve aangewend hebben. Maar deze behoren zich te verzekeren, dat Jezus' genade voor hen genoegzaam is, hoezeer andere middelen feilen, gelijk de vrouw met de bloedvloed ook zonder enige vrucht, vele jaren lang allerlei geneesmiddelen tegen haar kwaal gebezigd had en toch zich overtuigd hield, dat ze gezond zou worden, indien zij Jezus' klederen maar mocht aanraken, Marc. 5, 25-28. Zij dan, die om de grootheid hunner schuld en verdorvenheid wanhopen aan Gods genade, ontoren en verkleinen Zijn eindeloze goedertierenheid en ontferming, de oneindige verdiensten van Christus' bloed, en de algenoegzame kracht van zijn Heilige Geest, en verdienen derhalve, dat hun lot en deel met dat van Kaïn en Judas gelijkgesteld worde.

Een menigte mensen, die zich aan allerlei losbandigheid onder het krom en verdraaid geslacht der wereld hebben overgegeven, liggen onder een kennelijke wanhoop, die hen verhardt in hun ondeugend vloeken, lasteren, liegen, hoereren en alle soorten van zonden. Maar hoe vreselijk, hoe snood en gruwzaam onze zonden en verdorvenheden ook geweest mogen zijn of nog zijn, wij moeten die leren gering achten, in vergelijking met de genade van de Godmens Jezus Christus, die zich, door de eeuwige Geest, als een offer van eindeloze waardij tot onze zaligheid heeft opgeofferd, en die ons zo gemakkelijk opnieuw kan herscheppen, (of tot herboren maken,) als Hij door een enkel woord spreken de ganse wereld geschapen heeft.

D. U moet ten volle overreed zijn van de waarheid der algemene vrije genadebelofte in uw eigen bijzonder geval. En dat gij, zo u slechts oprecht in Christus gelooft, het eeuwige leven, zowel als iemand, wie het ook zijn moge, zult verkrijgen, zonder dat u enige voorwaarde van werkverrichting, tot bevordering van uw aandeel in Christus, verbindt. Want de belofte is algemeen: wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden, Rom. 9: 33; daar wordt niemand uitgezonderd.

En zo God u niet uitsluit, moet u uzelf niet uitsluiten, maar liever volstrekt vaststellen, dat, hoe snood, hoe godloos en onwaardig u ook moogt zijn, u nochtans, als u maar komt, zowel als iemand anders, wie het ook zij, zult aangenomen worden.

Gij moet dat grote artikel van uw geloof, de vergeving uwer zonden, in uw eigen geval, hetwelk u van nabij betreft en uw voornaam belang is, geloven, anders zal het u weinig baten, dit in het geval van anderen te geloven. Dit is het, wat vele gebroken en gewonde geesten verhindert, om tot de groten Geneesheer heen te gaan, nadat ze overtuigd zijn van de verfoeilijke onreinheid hunner harten, en dat ze van alle ware genade en heiligheid verre vervreemd, ja dood in zonden en misdaden zijn. Zij denken dat het te vergeefs is, voor de zodanigen als zij zijn, op Christus tot zaligheid te vertrouwen, en dat Hij zodanige verfoeilijke schepselen nooit zal bekeren.

Maar waarom durven zij dat niet denken? Zij kunnen op zijn ergst genomen, dan ook maar verloren schepselen zijn. En Jezus is in de wereld gekomen, om zulke verlorenen op te zoeken en te zaligen. Als degenen, die dood in zonden zijn, niet behouden kunnen worden, moeten zij allen wanhopen en vergaan; want niemand onzer heeft enig geestelijk leven, tenzij hij het ontvangt door het geloof in Christus.

Sommigen denken dat ze veel erger zijn dan anderen, dat genen zo godloze harten hebben als zij, en dat zij derhalve, hoewel anderen met de aanneming verwaardigd

zijn, verworpen zullen worden. Maar de zulken moeten weten, dat Christus gekomen is, om zelfs de grootste en voornaamste zondaren te zaligen, 1 Tim. 1: 15, en dat het Gods oogmerk is, de uitnemende rijkdom zijner genade in onze zaligheid ten toon te spreiden; als welke het meest door de zondevergifenis aan de grootste zondaren verheerlijkt wordt, Ef. 2: 7.

Het is maar onze onkunde, die ons erger van onszelf dan van anderen doet denken; want alle anderen zijn, zowel als wij, natuurlijkerwijze dood in zonden en misdaden en hun harten zijn vijandig tegen God, aan zijn Wet niet onderworpen, en ook onvermogen om dit te doen, zijnde het gedichtsel hunner harten ten allen dage alleenlijk boos, Rom. 8: 7, Gen. 6: 5. Allen dragen zij in hun harten diezelfde bedorven bron van gruwelen, hoewel de een de ander al in verscheiden werkelijke zonden moge overtroffen hebben.

Anderen weder denken dat zij hun tijd van genade verzuimd hebben, en dat er dus voor hen geen tijd of plaats van berouw meer over is, hoewel zij die al met bekommering en vele tranen zochten, Hebr. 12: 17. Maar zie, o Christen! het is nu de wèl aangename tijd, en de dag van zaligheid, 2 Cor. 6: 2, zolang als God u door het Evangelie tot zich roept. Want hoewel Ezau, die liever de aardse dan de geestelijke zegeningen van zijn geboorterecht zocht, verworpen werd, zo zullen zij echter, die het genot van Christus en Zijn zaligheid, als hun enig geluk, zoeken, niet verworpen worden.

Al kwam u eerst tot Jezus' wijngaard, ter elfder ure van de dag, u zult toch uw penning hebben, zowel als zij, die er in de vroegen ochtend zijn ingekomen, omdat de vergelding uit genade en niet naar verdienste geschiedt, Matth. 29: 9, 10. Hier, hier geldt het dat u standvastig gelooft, dat Christus en al Zijn volheid aan dezulken geschonken wordt, die niet werken om een recht of aanspraak op Hem te verkrijgen, of om enige bekwaamheid en waardigheid te verwerven, ten einde Hem te mogen ontvangen, maar alleen aan hen, die geloven in Hem, die de goddelozen rechtvaardigt, Rom. 4: 5, 6. Indien u derhalve enige voorwaarden van werken of van goede bekwaamheden en bevoegdheden tussen uzelf en Christus stelt, zo zult u een scheidsmuur maken, die u nooit kunt overklommen.

E. U moet uzelf vast verzekerd houden, dat het de wil van God is, dat u in zijn Zoon gelooft en het eeuwig leven in Hem erlangt, zowel als iemand anders; dat deze uw geloofsplicht Hem zeer aangenaam is, en dat Hij u, zowel als iemand buiten u, daarin zal helpen, omdat Hij er u door het Evangelie toe roept en het u beveelt. Dit moet u het werk des geloofs blijmoedig doen opvatten, en u tot een prikkel dienen, gelijk het was voor de blinde, die Jezus tot zich riep, toen de omstanders tot hem zeiden: wees goedsmoeds, sta op, Hij (de Meester, die Geneesheer uwer geestelijke zowel als uwer lichamelijke blindheid) roept u, Mark'. 10: 29.

En zo deed het bevel des Heilands de Apostel Petrus op de zee wandelen, Matth. 11: 29. Wij hebben ons hier niet te bemoeien met de geheimenis der goddelijke voorbeschikking of met het voornemen zijns willens, om de genade van het geloof aan de een liever dan aan de ander te geven. Maar wij hebben alleen te letten op Gods geopenbaarde wil, in Zijn genaderijke uitnodigingen en bevelen, welke het geloof in zijn Zoon van ons eisen. Deze wil van God is zelfs door Zijn eed bevestigd: *zo waarachtig als ik leef, zegt de Heere God, indien Ik lust heb in de dood des goddelozen; maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve! Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen; want waarom zou gij sterven, o huis Israëls?* Ezech. 33: 11.

Zo getuigt de Zaligmaker, dat Hij menigmaal de kinderen van Jeruzalem tot zich had

willen vergaderen, gelijk een klokken haar kiekens onder haar vleugelen bijeen vergadert, doch dat zij niet gewild hadden, Matth. 23: 37. En de Apostel Paulus verklaart uitdrukkelijk dat God wil dat alle mensen zalig worden, 1 Tim. 2: 4. Men moet alle gedachten, die met deze overreding strijden, verwerpen en verzaken.

Maar zegt men misschien: er zullen maar weinigen zalig worden.

Goed. Uw zaligheid zal toch dit getal niet te zeer vergroten, want er zullen weinigen uw voorbeeld volgen in de plicht des geloofs.

Zegt men: Gods toorn is van de hemel tegen de goddelozen, in vele vreselijke oordelen, geopenbaard, dat Zijn Woord en uw eigen geweten u veroordeelt, en dat Christus met gelijke verontwaardiging u afwijst, als Hij openbaarde tegen de Kanaänese vrouw, in Matth. 15: 26.

Dat zij zo, maar u moet al deze dingen tot uw voordeel verklaren, en geloven, dat het doel en einde daarvan is, om u tot Christus te drijven, gelijk dit het oogmerk van de vloeken der Wet was, en van al haar verschrikkelijke bedelingen, Rom. 10: 4. Ja, al zond de Allerhoogste een profeet of engel van de hemel, ten einde u aan te kondigen, dat het vonnis der eeuwige verdoemenis tegen u was uitgesproken, zo zou u toch moeten geloven, dat deze boodschap geschiedde tot een tijdige waarschuwing, om u tot God te wenden.

De profeet Jeremia voorspelde de Joden, dat God hen om hun zonden uitrukken, afbreken en verdoen zou; doch hij onderricht hen tevens, indien zij hun kwade wegen verlieten, zich van hun boosheid bekeerden en hun wegen en handelingen goed maakten, God dan ook berouw zou hebben over het uitgesproken en bedreigde kwaad, en hun af keringen genezen zou, Jer. 18: 7, 8, 11, en 3: 24.

Zo verkondigde de profeet Jona aan het zondige Ninevé zijn gewisse val en onwifpelbare ondergang, die het binnen 40 dagen zou moeten ondergaan, Jona 3 en 4. Maar het genadig inzicht en oogmerk van die zo verschrikkelijke boodschap was, dat dit Heidense volk door ootmoed, berouw, boetvaardigheid en bekering, het naderend verderf ontkomen mocht. De meest volstrekte en nadrukkelijke aankondigingen van Gods wraak of toorn en oordelen over ons, terwijl wij hier op aarde zijn, moeten altijd verstaan worden met een verborgen bedoeling van heil over ons, tot boete, bekering en geloof, en wij hebben steeds te denken, dat God ons in zijn Woord die vreselijke oordelen enkel laat aankondigen, opdat wij ze mogen ontgaan, door tot Jezus' vrije genade en ontferming onze toevlucht te nemen.

Draag dan zorg, o Christen! dat u niet zulke slechte gedachten in uw hart koestert, alsof God volstrekt besloten had, om geen zaligende genade aan u te bewijzen, of dat u reeds een onvergeeflijke zonde begaan mocht hebben, of dat het tevergeefs voor u zou zijn, om naar het werk des geloofs te trachten, en dat God er u niet in zou willen helpen. Indien zulke denkbeelden in uw hart de overhand krijgen, zullen zij u meer nadeel doen dan de godslasterlijke gedachten, welke u verschrikken, of enige der grootste gruwelen, waaraan ge u immer schuldig maakte, naardien zij uw geloof in Christus tot zaligheid hinderen en belemmeren zouden.

De Geest en de Bruid zeggen, komt! Ja Christus nodigt allen, die willen; ten einde het water des levens om niet te nemen, Openb. 22: 17. Alle gedachten derhalve, die ons komen tot Christus beletten, moeten wij afweren als zondig en nadelig, ja zeer verderfelijk, spruitende in ons, uit onze eigen verderfelijke en des Satans bedriegerijen en ten enenmale strijdig met de bedoelingen van Christus en met het onderwijs van Zijn Geest. Welk een grond kan er ook zijn, om zulke ongelovige denkbeelden in u aan te kweken? Of is iemand van u tot Gods geheimen raad gekozen, zodat hij kan weten of God hem tot verdoemenis heeft voorbeschikt, eer dit uit zijn

eindelijk ongeloof en onboetvaardigheid openbaar en kenbaar wordt.

En geen zonde is onvergeeflijk, dan die, welke bestaat in de weg der zaligheid door Christus, met zijn gehele hart te verzaken, nadat men de kennis ervan verkregen heeft en van de waarheid des Evangelies ten volle is overtuigd geweest. Aan deze zonde zouden de eerste Christenen onder de Hebreëen zich hebben schuldig gemaakt, indien ze, na de omhelzing van de Christelijke leer, weder tot het ongeloof van het Jodendom waren overgegaan en met hun ongelovige landgenoten Jezus voor een bedrieger gehouden, en zijn aanhangers en leer bitterlijk vervolgd hadden, Hebr. 6: 4, 5. De Joden, die deze zonde gepleegd hebben, blijven onoverwinnelijke en boosaardige vijanden van Christus en zijne leer tot het einde toe, zonder enige bekering. Indien gij, derhalve slechts kunt vinden, dat u ernstig verlangt deel aan Christus te verkrijgen en om beter Christenen te worden, dan u zijt; indien u bekommerd en bedroefd zijt, dat uw hart en leven zo boos is, en dat u nog veel geloof, liefde en ware gehoorzaamheid ontbreekt. Ja, indien uw hart maar niet boosaardig overhelt om het Evangelie te vervolgen en de godverzaking, losbandigheid, of valse godsdienst boven hetzelfde te stellen, dat hebt u geen reden, om uzelf als schuldig aan enig onvergeeflijk misdrijf te houden.

F. Voeg nu bij dit alles, een volslagen overreding van de onvergelykelijk heerlijke voortreffelijkheid van Christus en Zijn zielzaligende weg. Het genieten van Christus, moet u schatten en waarden als uw enig wezenlijk heil en uw waar en dierbaarst geluk, ja voor een zo hoge gelukzaligheid, die onnaspeurlijke schatten van heerlijkheid in zich bevat, en die uw beker tot in eeuwigheid met de uitstekende overvloed van vrede, vreugde, eer en zaligheden zullen doen overvloeien. Wij moeten alles schade en drek rekenen, om de uitnemendheid der kennis van onze Heere en Zaligmaker, Philipp. 3: 8. Een overtuiging als deze zal onze wil en onze genegenheden uitlokken en overbuigen om Christus als ons hoogste goed te kiezen en te omhelzen; niet te rusten of vergenoegd te zijn, voordat wij Hem genieten, en alles te verwerpen, wat Hem of zijn genieting aan ons betwisten of moeilijk maken mocht. Jezus is een kostelijke en dierbare Schat in de ogen van alle ware gelovigen, 1 Petrus 11: 7. En hun hoogachting voor zijn weergaloze dierbaarheid en voortreffelijkheid, noopt en dringt hen om alles te verkopen, ten einde deze parel van onnoemelijke waardij te mogen bekomen, Matth. 13: 46, en dit doet hen zeggen: Heere! geef ons altijd dit Brood, hetwelk uit de hemel nedergedaald is en aan de wereld het leven geeft. Want tot wie, o Heere! zullen wij heengaan? *Gij hebt de woorden des eeuwigen levens*, Job. 6: 32, 33, 34, 68; omdat zijne goede oliën, zijn zalving door Zijn Geest een lieflijke geur en reuk verspreiden en Zijn Naam als een olie is uitgestort, daarom hebben Hem de maagden lief, Hoogl. 1: 7. Ja zij zijn krank van liefde tot Hem, omdat Hij in hun ogen de voornaamste en de schoonste is boven tienduizenden, Hoogl. 5: 8, 10.

Gelijk Gods heerlijkheid in de wonderbare schoonheid van de eersten Tempel en in de uitmuntende wijsheid, heerlijkheid en macht van Salomo uitblonk en vele aanbidders van de uiterste einden der aarde naar Jeruzalem lokte, zoveel te meer en krachtiger werkt de onvergelykelijke voortreffelijkheid van Christus, die door koning Salomo en diens tempel afgeschaduwd was, op de gelovigen van de Evangeliedag, om hen tot Hem te trekken. De duivel, de god dezer wereld, weet hoe noodzakelijk het tot onze zaligheid is, al de heerlijkheid en voortreffelijkheid van Christus te kennen en wel te waarderen. Daarom maakt Hij allerwege, waar het Evangelie gepredikt wordt, zijn groot werk er van, om Jezus' heerlijkheid in de bediening des Woords te verduisteren en de harten des volks te verblinden, ten einde het licht van het zalig en heerlijk

Evangelie hen niet mocht bestralen, Cor. 4: 4. Want al is iemand al van de waarheid van het Evangelie overtuigd, hij kan echter zo lang afkerig zijn van het te omhelzen, totdat hij zijn waardij en goedheid kent, en Jezus' beminlijkheid en voortreffelijkheid in hetzelfde heeft leren beschouwen.

Nu ga ik over tot de tweede voorname daad des geloofs, waardoor de Zaligmaker zelf en Zijn Geest, en al zijn zaligende weldaden en genade, werkelijk in het hart ontvangen worden, hetwelk geschiedt door in Hem te geloven, als aan ons in het Evangelie geopenbaard, en om niet met al Zijn zaligheid beloofd.

Gods Geest schikt onze hebbelijkheden en neigt onze harten tot het behoorlijk verrichten van dat werk door ons bekwaam te maken tot het volbrengen der eerste, nu beschreven daad of werking, volgens de voorgaande onderrichtingen, door het vast geloven der grote dingen van het Evangelie, waardoor wij overgegeven zijn tot dat voorbeeld der leer, welke wij van harte moeten gehoorzamen en opvolgen, als ons voorschrift van de wijze van een werkzaam geloof in Christus tot zaligheid, Rom. 6: 17.

Ik behoef u derhalve alleen maar in het kort te vermanen tot het werk des geloofs in Christus, volgens het reeds breed genoeg beschreven voorbeeld en voorschrift. U moet namelijk in Jezus geloven, als alleen genoegzaam, ja als de algenoegzame Bron en Bewerker van uw geluk en heil in tijd en eeuwigheid, wanhopende ten enenmale, om ooit enig waar en duurzaam geluk door uw eigen wijsheid, sterkte, kracht, gerechtigheid of vleeselijke en wereldlijke steunsels en behulpzels voor u te verkrijgen. Wij moeten ongevoelig en dood zijn voor elk ander vertrouwen, en het graag om Christus' wil missen, ja die bij zijn gunst, als niets en als schade rekenen, naar Paulus' voorbeeld, Filipp. 3: 3, 7, 8.

Wij moeten ons nooit bedroeven, dat wij niets buiten Jezus hebben, om tot zaligheid op te vertrouwen, maar ons veeleer verblijden, dat wij niets anders behoeven en dat wij in Hem een zekere en vaste grondslag hebben, onvergelijklijk beter dan enig ander om op te steunen en te vertrouwen. Wij moeten de last onzer zielen geheel en al op Christus werpen, en bij niemand anders, noch op een andere wijze, wat ook van ons worden moge, ons heil zoeken. Het zonde ons anders kunnen gaan, gelijk een kreupele, die met de last zijns lichaams op een zwakken of vermolden stok vertrouwde en waarschijnlijk vallen zou; of als een zwemmer, die in plaats van zijn lichaam op het water te vertrouwen, naar het riet grijpen of naar de grond zoeken wilde, en dus gevaar kon lopen van geheel te gronde te gaan. Want Christus wil al onze zaligheid zijn, of niets ter wereld, zodat, als wij op een andere wijze willen zalig worden, gelijk die van Galatië dit door de besnijdenis zochten, zo zou Christus ons niet nut zijn, Gal. 5: 2.

Ontvang dus, o Christen! uw Zaligmaker enkel en alleen als een vrije genadegave, de grootste en voornaamste zondaren geschonken, met een vast besluit, om niet vooraf enige voorwaarden te volbrengen, die u een recht of aanspraak op Hem mochten geven. Maar ga tot Hem, als een verloren zondaar, als een goddeloos schepsel, vertrouwende op Hem, die de goddelozen rechtvaardigt en van Wie u alles zonder geld, zonder prijs hoegenaamd, wilt en kunt kopen, Rom. 4: 5, Jes. 55: 1, 2. Zie niet op uw eigen geloof of liefde, of op enige andere goede hoedanigheden in u, als een grond van uw vertrouwen op uw Heiland, maar alleen op Gods vrije genade en ontferming in Hem: want Gods goedertierenheid is zo dierbaar, dat de mensenkinderen, alleen daarom, hun toevlucht onder de schaduw zijner vleugelen moeten nemen, Ps. 36: 8. Stelt u integendeel uw eerste en voornaamste grond in uw eigen geloof, liefde en andere aangekweekte of verkregen gaven, om uzelf daarin op

te beuren, in plaats van in uw Zaligmaker, dan zal u dat nergens nuttig of dienstig toe zijn, en gijzelf zou de ganse orde van het Evangelie aldus omkeren.

Een andere zaak, die u vlijtig behoorde te volbrengen. is, dat u een nieuw en geheiligd hart en leven en alles wat daartoe noodzakelijk is, naast de verlossing van Gods toorn en van de straffen der hel, van Christus moet afbidden. U moet tot Hem gaan met de vurigste liefde en aandoening, Hem hoger waarderende dan duizenden werelden, Hem houdende voor uw voortreffelijk, éinig en hoogste Lot en Deel, onder een afkeer en verfoeiing van uzelf, als een snood, zondig en ellendig schepsel, dat alle dingen schade en drek acht, in tegenstelling met zijn voortreffelijkheid en beminnelijkheid, opdat gij, uit de grond van een toegenegen hart moogt zeggen: *wie heb ik nevens U in de hemel? nevens U lust mij ook niets op aarde*, Ps. 73: 25.

Eindelijk moet u trachten, met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs tot de grote Priester over Gods huis te gaan, Hebr. 10: 21, 22, met vrijmoedigheid op Hem vertrouwende, ten aanzien van uw eigen bijzondere zaligheid, vanwege de algemene belofte: *wie in Hem gelooft zal niet beschaamd worden*. En dan moet u al uw twijfelingen, vrees, bekommelingen en wankelmoedigheden laten varen, of uzelf met de Psalmist er over berispen, zeggende: *wat buigt ge u neder, o mijn ziel, en zijt onrustig in mij? hoop op God*, enz. Ps. 42: 12.

De derde zaak in deze besturingen vervat, is, dat wij alle uitstel in het volbrengen van onze geloofsplicht moeten vermijden. Want zolang als dit niet verricht is, blijven wij onder de macht der zonde en des Satans en onder de toorn van God, en er is tussen de hel en ons niets, dan de adem onzer neusgaten. Had Loth langer in Sodom willen vertoeven, lichtelijk ware het vuur en de zwavel des hemels op hem neergevallen; zo moest ook de doodslager ijlings naar de vrijstad vluchten wilde hij het gevaar ontgaan van in de handen van de woedende bloedwreker te vervallen, Deut. 19: 5, 6.

Wij moeten ons haasten en niet vertragen in de onderhouding van Gods geboden, Ps. 119: 60, en ijverig zijn om de hoop, die ons voorgesteld is, aan te grijpen en vast te houden, Hebr. 6: 18. God beveelt ons dus, in het geloof tot Hem te vlieden, zonder hetwelk wij Hem in andere plichten niet behagen kunnen.

Het werk des geloofs moet derhalve volbracht worden, zodra men het Evangelie hoort, Ps. 18: 45. Jes. 66: 8. Het voorbeeld der drie duizend bekeerlingen op de eerste prediking van de apostel Petrus te Jeruzalem, moet ons hiertoe aanzetten, Hand. 2: 41, en dat der Joden en Heidenen, die de leer van de apostel Paulus te Antiochië omhelsden, Kap. 13: 48; gelijk aldus ook de stokbewaarder het Evangelie in dezelfde nacht omhelsde, waarin Paulus het hem verkondigde, Hoofdstuk 16: 34, en de Thessalonicenzen ook door de kracht van des Heeren Geest het Woord graag aannamen, 1 Thess. 1: 5.

Als God slechts de harten der zijnen opent, om naarstig naar het Woord te luisteren, kunnen ze genoegzaam door een korte leerrede in de kennis van het Evangelie onderwezen worden, om de oefening van het zaligmakend geloof te beginnen. Als zij hun plicht weten, wil God dat deze ten eerste volbracht worde. Hij gunt geen uitstel en staat de volharding in het ongeloof dan ook niet langer toe. De Satan daarentegen, zoekt eerst de mensen geheel en al van de geloofsplicht af te houden, en kan hij deze door hen niet doen verwerpen, dan is zijn naaste poging tot bederf van hun zielen, om hun die van tijd tot tijd te doen verschuiven en uitstellen waartoe hij hun vele verkeerde verbeeldingen in het hart en vele valse redeneringen in de mond legt. De meeste onkundige en wellustige mensen laten zich daartoe lichtelijk overhalen, en

stellen dan deze plicht uit, totdat zij hun genoeg aan de vermaken en de voordelen dezer wereld genoten hebben, en zich door ouderdom, ziekte of zwakheid genoopt of genoodzaakt zien tot voorbereiding voor een andere wereld, waartoe zij zich dan graag een lange tijd van bekering, voordat zij stierven, gegeven zagen. Maar dit hun uitstel bewijst reeds, dat zij metterdaad onwillig zijn, om zich te bekeren en te geloven, voordat zij er toe genoodzaakt worden, en dat ze de wereld en haar schijngoederen, meer dan God en Christus en boven het belang van hun eigen zielen waarderen.

Door aldus een gewoonte van het zondigen te maken en hun dierbaren tijd van gezondheid en sterkte, welke het best geschikt is tot verrichting van dit grote werk, schandelijk te misbruiken, maken zij zich meer en meer tot deze voornamen plicht onbekwaam en ongenegen. Dus tergen zij God ten hoogste, om hun in het vervolg geen tijd van genade tot bekering meer te geven.

Anderen verbeelden zich, dat het hun na het horen van het Evangelie der zaligheid, geoorloofd is, het geloven in hetzelfde uit te stellen, totdat ze de waarheid van een en andere verschillende leer daaromtrent ten volle onderzocht hebben, of totdat het God behaagt hun enige andere middelen te verlenen, om het Evangelie ten volle te geloven. Aldus misbruiken en verwaarlozen de zogenaamde zoekers de dag der genade, door altijd te leren, maar nooit tot kennis der waarheid te komen; 2 Tim. 3: 7, daar toch de waarheid van het Evangelie, door haar eigen licht, zo klaar uitblinkt, dat indien de mensen niet moedwillig hun ogen sluiten, of zichzelf door hun eigen hoogmoed en wellust-liefde verblinden, zij lichtelijk zouden moeten bemerken, dat het de waarheid Gods behelsde, omdat genoeg blijkt, dat het beeld Zijner genade, goedertierenheid, macht, gerechtigheid en heiligheid in hetzelfde op het duidelijkst gegraveerd is. Indien de mensen dan aan de woorden des Zaligmakers hun toestemming weigeren, en de leer, die naar de Godzaligheid is, verwerpen, 1 Tim. 6: 3, zo is dit een teken dat zij trots en wereldsgezind zijn.

Waren zij recht nederig, waren zij oprecht geneigd om Gods wil te doen, zij zouden weldra zien en weten, of deze leer uit God was of niet, Joh. 7: 17 en wel spoedig en op het levendigste overtuigd worden van de waarheid, door Mozes en de Profeten, door Christus en de Apostelen tot hen in het gewijde Blad gesproken. En willen zij deze niet horen, zo zullen zij ook nimmer overreed worden zelfs door een uit de dood verrezene, noch door enig wonder, hoe ook gewrocht, tot bevestiging van het Goddelijk gezag van het Evangelie, Luc. 16: 31. Er is nog een ander soort van lieden, die tot verderf van hun zielen, het grote werk des geloofs uitstellen, door te blijven rusten in afwachting van enige uitwendige middelen van genade en zaligheid, in plaats van Christus door het geloof te willen ontvangen, hoewel zij van de waarheid des Evangelies overtuigd zijn.

Dit noemen zij een wachten op God aan de deur der genade en zaligheid bij en onder het gebruik der van Hem ingestelde middelen en terwijl men onder de druiping van het heiligdom neerzit. Maar deze moeten weten, dat zulk een wachten op God niet het rechte wachten is, dat de heilige Schrift van ons eist. Neen, dit is veeleer een ongehoorzaamheid aan God en de middelen zijner instelling te noemen, welke van ons vordert dat wij ook daders en niet alleen hoorders des Woords zouden zijn; dat we onszelf niet bedriegen, maar tot het geestelijk bruiloftsfeest opkomen moeten, Jac. 1: 22, Luc. 14: 23, zonder aan de deur te blijven staan of te zwerven in de schaduw van zijn huis, opdat Christus ons ook niet voor schaduwen zonder lichaam houde. Het heilig wachten, dat de Heere ons in het gewijde Blad aanprijst, is altijd met het geloof en de hoop, en met de afhankelijkheid van Hem vergezeld.

Ik zou, zegt David in Ps. 27: 13, 14, verflauwd en bezwijmd geworden zijn, zo ik niet

geloofd had, het goede des Heeren, in het land der levenden, te zullen zien. Daarom, wacht op de Heere, zijt goedsmoeds en Hij zal u versterken. Want het is goed dat men hope en in stilheid op het heil des Heeren wacht, Klaagt. 3: 26.

En waarnaar wacht u toch, o misleide zielen, eer u de plicht des geloofs betracht. Zoekt u aldus meer kennis van het Evangelie te bekomen? Dit is verkeerd. Het middel tot aanwas uwer kennis, zowel als die van alle andere gaven, is, dat u gebruik moet maken van hetgeen u reeds ontvangen hebt. Geloof slechts hartelijk in Christus tot uw zaligheid, volgens die weinige kennis van het Evangelie, die u reeds hebt, en dan zult u deel aan de belofte aangaande die kennis verkrijgen, welke aan het Nieuwe Verbond eigen is, en waarvan de Profeet zegt, dat ze allen, van de kleinste tot de grootste, de Heere zullen kennen, Jer. 31:34.

Of wacht u naar de bepaalde of vastgestelde tijd uwer bekering? Dan wacht u evenals die zwakke en onmachtige lijders, die bij het badwater Bethesda toefden op de beroering des waters door een neerdalende engel, daar u behoorde te weten, dat indien u nu maar bij Christus door het geloof intreedt, u in Hem het levend Water en tevens de Geest zult vinden, die hetzelfde beweegt tot genezing en verlevendiging uwer zielen.

God heeft door zijn Woord bepaald, dat het uw plicht is, te trachten om de tegenwoordige tijd tot de tijd uwer bekering te maken; de Heilige Geest zegt: *Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet*, Hebr.: 7, 8. En u zult nooit weten, op welken tijd God in zijn verborgen raad besloten heeft, om u het geloof te geven, voordat u werkelijk en metterdaad gelooft. Of wacht u ook op enige openbaringen, ontdekkingen, of invloeiingen van Gods zaligende liefde in en aan uw ziel? Verlangt u deze, zo is het beste middel om ze te verkrijgen, dat u gelooft dat de God der hope u met alle blijdschap en vrede vervullen zal, Rom. 15: 13.

U hebt openbaringen genoeg van Gods liefde tot uw ziel, door de vrije beloften van leven en zaligheid in en door Christus. Indien u maar vertrouwt op de Naam des Heeren en steunt op uw God, wanneer u in de duisternis wandelt en geen licht van tastbare vertroosting op de een of andere wijze gewaar wordt, dan zal u geen troost ontstaan, anders hoopt u tevergeefs, en u zult in smarten nederliggen en in de spranken van uw eigen vuur wandelen, en dit zal u van Gods hand zelve geschieden, Jes. 50: 10, 11.

Of wacht u nog op enige bekwaamheden en gaven, om u tot het werk des geloofs voor te bereiden of geschikt te maken? zo u op goede en heilige hoedanigheden wacht, deze kunt u niet bekomen, voordat u gelooft, want zij zijn vruchten des geloofs, gelijk reeds te voren breedvoerig aangetoond is. Indien het kwade en zondige hoedanigheden zijn, zo is het vreemd dat er nog iemand op zou wachten. En echter is dit niet vreemder dan het waarachtig is. Sommigen wachten dwaselijk, om verschrikt, ontroerd en verlegen gemaakt te mogen worden met een gevoel van Gods toorn, door wanhopige gedachten, en deze noemen zij de weeën en smarten der nieuwe of wedergeboorte, hoewel dezelve in haar eigen natuur veeleer nepen en voorboden zijn van de geestelijke dood, en veel meer een haat tegen God als wel de heiligheid teweeg brengen, waarom men liever moest streven, om ze voor te komen, door Gods liefde in Christus te erkennen en te geloven, veeleer dan op dezelve te blijven wachten.

Het is waar, God doet soms deze wanhopige denkbeelden zowel als andere zonden ten goede meewerken voor hen, die van dezelve door het geloof in Christus verlost worden, omdat zij daardoor bewogen worden om de zonden te haten en te meer naar Jezus en de vertroosting van zijn Evangelie te grijpen, en zichzelf met alle afkeer te verfoeien; doch velen worden ook buiten deze tot Christus gebracht, wanneer God hun de kennis van hun eigen zonden, tegelijk met die van Jezus' heil mededeelt.

Ik heb te voren reeds verscheiden voorbeelden van de zodanigen bijgebracht, die het Woord met blijdschap, op het eerste horen daarvan, aannamen. Wij moeten dan naar generlei kwaad der zonde verlangen of er op wachten, gelijk dat van zodanige wanhopige denkbeelden is, opdat er enig goed uit voortkomen zou, gelijk wij ook niet moeten verwachten, erger te zullen worden eer wij beter zijn, daar wij nu reeds door het geloven in Christus konden en behoorden beter te zijn.

De vierde zaak waartoe de besturingen ons leidt, is, dat wij in ons allerheiligste geloof moeten opwassen, toenemen en volharden. Om nu hierin wel te slagen, moeten wij niet denken, dat onze namen, na het eenmaal verwerven van de genade van zaligmakend geloof, en daardoor opnieuw in Christus geteeld te zijn, nu reeds in de hemel opgeschreven zijn en wij voor niets meer te zorgen hebben. Want zolang als wij in dit leven zijn, moeten wij trachten in het geloof te volharden, en er wel gegrond en vast, en in de hoop des Evangelies onbewogen in te blijven, Coll. 1: 23.

Het beginsel van die vaste grond, van onze vrijmoedigheid en de roem der hope tot het einde toe vasthoudende, Hebr. 3: 6, 14, ons opbouwende in ons allerheiligst geloof, en in hetzelfde overvloedig zijnde met dankzegging, Judas vs. 20 en Coll. 2: 7. Want al ontvangen wij Christus in het geloof om niet, zo zijn wij toch maar kleine kinderen en zuigelingen in Hem, 1 Cor. 3: 1, en wij moeten niet denken dat wij het reeds verkregen hebben, of nu reeds volmaakt zijn, Filipp. 3: 12, 13, maar wij moeten ons best doen, om in Hem geworteld en tot volmaaktheid opgebouwd te worden, opdat wij de mate der grootte zijner volheid verkrijgen, Coll. 2: 7, Ef. 4: 13.

Want indien wij waarlijk een nieuwe natuur door de wedergeboorte verkregen hebben, zal deze in ons een lust verwekken tot haar eigen duurzaamheid en aanwas, totdat wij, gelijk nieuwgeboren kinderkees, allengs de vollen wasdom verkrijgen, 1 Petrus 2: 2. Wij moeten derhalve de Zaligmaker en deze onze nieuwe natuur niet alleen in en door het geloof ontvangen, maar ook in dezelve zo leven en wandelen en de Satan derwijze in haar weerstaan, dat wij al zijn vurige pijlen daardoor verdoven en alzo in de genade en ware heiligheid in de vrees Gods opwassen, door wiens almachtige kracht wij ook in het geloof tot de zaligheid bewaard worden, 1 Petrus 1: 5. Gelijk onze ganse geestelijke strijd de goede strijd des geloofs is, 1 Tim. 6: 12, zo volhardt en neemt het gehele geestelijke leven toe, of wordt volkomen in ons, naarmate ons geloof in kracht en sterkte aanwast en toeneemt, of vermindert en vervalst.

Want als hetzelfde door vrees en bekommelingen en door twijfelingen begint te verslappen, zo begint ook de mens zelf te bezwijken en af te nemen, Matth. 14: 29, 30, 31. Het geloof is als de hand van Mozes, gedurende welker omhooghouden Israëel, maar bij welker neervallen, Amalek de zege behaalde, Exod. 17: 11. De vordering, toeneming en duurzaamheid des geloofs, eist, zoo- wel als zijn aanvang, al onze arbeid en vlijt, hoewel wij de eer van alles aan de genade Gods in Christus, die de Oorsprong zowel als de Voleinder van hetzelfde is, alleen moeten toeschrijven, Hebr. 12: 2.

De Kerk ontmoet vele en grote zwarigheden in haar doortocht door de woestijn dezer wereld naar het hemels Kanaän, gelijk haar ontmoet zijn bij haar eerste verlossing uit Egypte. Ja wij ontmoeten dikwijls groter moeilijkheden in de weg tot volmaaktheid, dan wij zelf bij de aanvang van het goede werk gewaar werden, daar het Gods wijsheid en goedertierenheid zo heeft beschikt, dat wij de zwaarste beproevingen zijner Voorzienigheid, de felste aanvallen onzer eigen verdorvenheid en de zwaarste verzoeken van de Satan moeten doorstaan, zodra ons de genade gegeven is, om staande te blijven in de bozen dag. Wij moeten derhalve trachten te volharden en voort te gaan op dezelfde rechte wijze, als hier geleerd is, dat wij het grote werk des geloofs

beginnen moeten, opdat ons geloof aldus van het begin tot het einde van dezelfde natuur blijve, hoewel het in mate en trap toeneemt.

Want ons geloof is in deze wereld altijd onvolmaakt en wij hebben gedurig nodig te bidden, om vermeerdering des geloofs, zeggende: Heere! ik geloof, doch kom u mijn ongelooft te hulp, Mark. 9: 24, opdat wij Christus in des te groter volmaaktheid aannemen. Indien men bevindt, dat het geloof enige goede werken heeft voortgebracht, moet het vertrouwen op Christus tot zaligheid uit enkel genade, des te meer toenemen; doch men moet zorg dragen, dat men de natuur des geloofs niet veranderen zal door zijn vertrouwen in plaats van op Christus' genade en verdiensten, op zijn eigen goede werken te gronden, volgens de leerstellingen der Roomsgezinden, en te menen dat de eerste rechtvaardigmaking alleen uit genade en door het geloof, doch de tweede ook door onze werken geschieden zou. Wacht u tevens van op het geloof zelf als een werk der gerechtigheid, in plaats van op Christus door het geloof te vertrouwen.

Ondervindt u niet dat uw geloof, op de juiste wijze, als hiervoren beschreven is, zodanige vruchten van heiligheid voortbrengt, als u wel wensen zoudt, zo behoort dit uw vrijmoedigheid en uw vertrouwen op Christus niet te verminderen, maar veeleer te doen toenemen, wetende dat de zwakheid uws geloofs zijn vruchtbaarheid belet, en dat, hoe groter uw vertrouwen is op de liefde Gods in Christus tot u, des te groter ook uw liefde tot God en zijn dienst zal zijn.

Vervalt u al in enige grove zonde, nadat het geloofswerk in u begonnen is, gelijk David en Petrus wedervoer, denk daarom dan niet, dat u uw vertrouwen moet wegwerpen, dat er niets dan toorn van God en Christus voor u te wachten is, en dat u dus, ten minste voor enige tijd, moet weigeren door Zijn genadegetroost te worden; neen zeker, alzo zou u nog meer verzwakken en overhellen, om in meer andere zonden te vallen. Treed liever met te meer vrijmoedigheid tot de genadetroom, wetende dat u een Voorspraak hebt bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige, en dat Hij een verzoening is voor onze zonden, 1 Joh. 2:12.

Laat generlei zondesschuld op uw geweten blijven, maar was dezelve met alle spoed af in de fontein van Jezus' bloed, die tegen de zonde voor ons geopend is, opdat die bij al zulke gelegenheden voor ons gebruik gereed mocht zijn, opdat u aldus op een Evangelische wijze onder uw zonden vernederd zijnde, dezelve moogt haten en er u over bedroeven met een droefheid die naar God is en uit ware liefde tot Hem. Petrus kon zich voor altijd in het verderf gestort hebben, door Christus te verloochenen, gelijk Judas door Hem te verraden, indien het geloof van de ijverige Apostel niet door het gebed van Christus onderhouden en versterkt geworden was, Luk. 22: 31, 32.

Indien er al eens een wolk of nevelige damp over al uwe goede inwendige begaafdheden mocht opgekomen zijn, zodat u althans geen genade in uzelf ontdekken kon, zo blijf toch maar vertrouwen op Hem, die de goddelozen rechtvaardigt en die gekomen is, om hetgeen verloren was te zoeken en te zaligen. Indien God met u handelt als met een vijand, gelijk dit met Job weleer scheen plaats te hebben, zo draag zorg om uw geloof en zijn vruchten, alsof ze aangenaam voor God waren, niet te veroordelen, maar wil veeleer met de vromen Uzziet zeggen: *Hoewel Hij mij doodde, zou ik toch hopen, en mijn wegen voor Zijn aangezicht verdedigen*, Job 13: 15. Doe dan uw best om door gedurige geloofswerkzaamheid en door een onwrikbaar vertrouwen op God, uw geloof vast te houden en onophoudelijk te doen toenemen, als Wel verzekerd zijnde, dat Hij, die dit genadewerk in u begonnen heeft, het ook voleindigen zal tot in de dag van Jezus Christus, Filipp. 1: 6.

TWAALFDE BESTURING.

Wij moeten een vlijtig gebruik maken van *ons allerheiligst geloof*, tot het onmiddellijk volbrengen van de plichten der Wet, door niet langer in de oude natuurstaat of in enige gronden of middelen van gedrag, daartoe behorende, te volharden, en door alleen te leven naar de vernieuwde staat, die men door het geloof erlangt en naar de gronden en middelen daartoe behorende; zich bevljtigende om in die oefening te volharden en toe te nemen. Dit is de enige weg, om die heilige en rechtvaardige plichten, voor zover dit in dit leven mogelijk is, op een Gode aangename wijze te volbrengen.

VERKLARING.

Thans zal ik u, o Christen! opleiden tot de wijze van oefening, waartoe u van uw geloof gebruik hebt te maken, zowel als van alle andere krachtdadige middelen tot heiligheid, te voren verhandeld, en welke het geloof vasthoudt, tot onmiddellijke betrachting der Wet, als het grote einde, in deze ganse verhandeling bedoeld. Deze besturingen zal derhalve, als de voornaamste, waaraan al de voorgaande, zowel als de naastvolgende en laatste ondergeschikt zijn, uw aandachtige overweging wel verdienen.

Wat de mening daarvan aangaat, ik heb reeds aangetoond dat onze oude natuurstaat datgene is, wat wij van de eersten Adam door een natuurlijke geboorte ontlenen, en in de Heilige Schrift geheten wordt de oude mens, op grond waarvan wij, zoo- lang wij er in verkeren, gezegd worden in het vlees te leven. Onze nieuwe staat nu is datgene, wat wij van de tweeden Adam, Jezus Christus, ontvangen, door in enigheid en gemeenschap des geloofs in en met Hem wedergeboren te zijn; dit noemt het Evangelie de nieuwe mens; in Wie te leven, geheten wordt: te leven in en naar de Geest. De grondbeginselen en middelen van oefening, tot de natuurstaat behorende, zijn zodanige, als zij, die nog niet door het geloof in Christus zijn ingelijfd, reeds bezitten of bereiken en er gebruik van kunnen maken.

Maar de middelen, die tot een nieuwe staat behoren, zijn de veelvuldige heilige begaafdheden, voorrechten en genietingen, die wij in Christus door het geloof ontvangen, en wel zodanige, als reeds gebleken zijn, de enige krachtdadige middelen tot een heilig leven uit te maken. Wij worden gezegd, naar een van deze beide toestanden, of volgens de gronden en middelen, tot een van deze behorende, te leven of te handelen, wanneer we, uit kracht van deze tot zulke daden of werkzaamheden, die met één van beide overeenkomen, bestuurd en geleid worden. Dus handelen koningen, volgens hun staat en toestand, door met gezag te bevelen en in heerlijke en weldadige goedheid uit te munten; arme lieden, door het betonen van onderwerping, dienstvaardigheid en gehoorzaamheid, en kinderen, door los, onbescheiden en onberaden te zijn, Esther 1: 7, Spr. 18: 23, 1 Cor. 13: 11.

Zo is ook de wijze of manier van oefening en handeling, hier aangedrongen, gelegen in ons te besturen tot de volbrenging van de werken der Wet, volgens Evangelische grondbeginselen en middelen. Deze is die zeldzame en voortreffelijke kunst der Godzaligheid, waarvoor ieder Christen moet ijveren, om er kundig en bedreven in te worden. De reden, waarom velen met schaamte en schande overladen worden, nadat zij een langen tijd ijverig en vlijtig naar de verkrijging der ware Godzaligheid getracht hebben, is omdat ze nooit deze heilige kunst geleerd, noch naar haar beoefening op een juiste Evangelische wijze getracht hebben.

Sommige wereldlijke kunsten worden verborgenheden genoemd. Maar bovenal mag

deze geestelijke kunst der Godzaligheid aldus heten, omdat de Apostel Paulus dezelve een buiten tegenspraak ongetwijfeld grote verborgenheid noemt, 1 Tim. 3: 16, wyl de middelen, die daartoe gebezigd moeten worden, van een zeer verborgen en geheimzinnige natuur zijn, gelijk reeds aangetoond is, en men geen behendig en bekwaam kunstbeoefenaar in deze wezen kan, voordat men die kent, en in praktijk weet te brengen. Dit is een wijze van oefening, ver boven het bereik onzer natuurlijke bekwaamheid en een zodanige, als nooit in het haft van de wijste wereldling zou zijn opgeklimmen, indien ze ons niet in de heilige Schrift geopenbaard ware, daar zij, hoe klaar ook ontdekt, nog voor hen, die niet inwendig door de Heilige Geest verlicht en onderwezen zijn, een duister raadsel blijft, terwijl ook vele Godzalige, door de Heiligen Geest geleid en enigmatische in dezelve wandelende, nochtans slechts een duister inzicht tot onderscheiding dezer oefening bezitten, en nauwelijks hun eigen kennis ervan begrijpen, ja zeer bezwaarlijk aan anderen enig bericht kunnen geven aangaande de weg, die zij bewandelen; gelijk Jezus' leerlingen, hoewel in Hem, die de Weg, de Waarheid en het Leven is, wandelende, de kennis daarvan in zichzelf ook niet begrepen en Hem daarom vraagden: *Heere, wij weten niet, waar Gij heengaat; hoe kunnen wij de weg dan weten, die U zegt dat wij weten?* Joh. 14: 4, 5.

Dit is de reden, waarom vele gelovigen zo teder, zo zwak zijn in Christus, en een zo lagen en geringen trap van heiligheid en gerechtigheid beklimmen. Om u derhalve te beter een verborgenheid van zo groot gewicht en aanbelang te leren kennen, zal ik in de eerste plaats aantonen, dat de heilige Schrift en ons tot deze wijze van oefening, als de enige krachtdadige tot volbrenging der heilige plichten opleiden; daarna zal ik u enige noodzakelijke onderrichtingen voorstellen, opdat u moogt verstaan, hoe u behoorlijk hierin wandelen, voortgaan en volharden moet, totdat u in Christus ten volle volmaakt geworden zijt.

Wat dan het eerste van deze aangaat; de heilige Bladen zijn zeer breedvoerig en klaar, om ons tot deze wijze van oefening en tot de volharding en de voortgang in dezelve te geleiden en aan te sporen. Het zal van nut kunnen zijn, de grote verscheidenheid van bijzondere woorden en spreekwijzen op te merken, waarmee de Heilige Geest deze verborgenheid leert. En welke door velen, die de heilige Schrift lezen, ja die voorwenden predikers van het Evangelie te zijn, óf luttel verstaan, óf niet genoeg opgemerkt worden, waardoor zij klaar doen zien, dat de dingen des Geestes Gods slechts dwaasheid voor hen zijn, dat ze de gedaante en kracht der gezonde woorden Gods nog niet kennen, en slechts vreemdelingen zijn van die taal des Evangelies, welke zij belijden en voorwenden te prediken. Hierom zal ik verscheidene van deze bijzondere woorden en spreekwijzen voor uw beschouwing bloot leggen, waardoor deze geheimzinnige wijze van oefening in de heilige Schrift en is uitgedrukt en aan ons allen is aangeprezen, als de enige weg en het ware middel tot zekere verkrijging van alle heiligheid in hart en leven.

En daartoe zal ik de zodanigen bij elkander voegen, welke in zin en mening het best bij elkander passen en met elkander overeenkomen, opdat de menigte ervan geen verwarring in uw gedachten verwekken zal.

I. Deze wijze van oefening of de wijze der werkdadige heiligheid wordt in de heilige Schrift uitgedrukt onder de benaming van: een leven en wandelen door het geloof, Hab. 2: 4, Gal. 2: 20, Hebr. 10: 38, 2 Cor. 5: 7. Een geloof, door de liefde werkende, Gal. 5: 7; de wereld door het geloof te overwinnen, 1 Joh. 5: 4; de vurige pijlen des bozen door het schild des geloofs uit te blussen, Ef. 6: 16.

1. Sommigen maken van dit leven en wandelen door het geloof niets anders dan een opwekken en aanmoedigen van zichzelf tot hun plicht, volgens hun geloofde en erkende grondbeginselen. Maar dan konden de Joden ook achten dat zij door het geloof leefden, omdat zij de leer van Mozes en de profeten beleden en toestemden, en daardoor tot een ijver naar God werden aangezet, hoewel zij de rechtvaardigheid zochten, niet uit het geloof, maar als uit de werken der Wet, Rom. 9: 32, en dan zou Paulus ook hebben mogen denken, dat hij door het geloof leefde, toen hij een hartstochtelijk Farizeeër was, daar hij toch naderhand wel wist, dat het leven des geloofs bestond in een sterven aan de Wet, en een leven voor God, en dat niet hijzelf, maar Christus in hem leefde, Gal. 2: 19. 20. Gelijk het nu één en hetzelfde is, door het geloof gerechtvaardigd te worden, en in Christus te geloven, Rom. 5: 1, zo is ook het leven, wandelen en werken door het geloof, hetzelfde als te leven, te wandelen en te werken door middel van Christus en door zijn zaligende genadegaven, die wij door het geloof ontvangen en gebruiken, om ons op te wekken tot, en te besturen in de oefening der heiligmaking.

2. Dezelfde zaak wordt ons ook aangeprezen, als wij vermaand en gelast worden, om in Christus te wandelen, in Hem geworteld, gegrond, en opgebouwd te zijn, Coll. 2: 6, 7; voor God en niet voor onszelf te leven, Gal. 2: 19, 20. Een goede wandel in Christus te houden 1 Petrus 3: 16; de Heere Jezus aan te doen, opdat we als in de dag eerlijk wandelen, Rom. 13: 13, 14; krachtig te zijn in de Heere en in de sterkte zijner macht, Eféze 6: 10; alles te doen in de Naam van de Heere Jezus, Col. 3: 17; te wandelen in de naam des Heeren, Zach. 10: 12; in de mogendheden des Heeren heen te gaan en van zijn gerechtigheid, ja van de zijne alleen te spreken Ps. 71: 16. Deze uitdrukkingen, welke zeer menigvuldig zijn en elkander op een genoegzame wijze verklaren, tonen tevens aan, dat wij de heiligheid niet alleen uit hoofde van Christus' gezag, maar tegelijk uit kracht van Zijn genadegaven, die er ons toe bewegen en bemoedigen, standvastig moeten beoefenen.

3. Dit wordt ook te kennen gegeven door versterkt te worden in de genade, welke is in Christus Jezus 2 Tim. 2: 1; door in de wereld te verkeren, niet in vleselijke wijsheid, maar in de genade Gods, aan dezelve vasthoudende, opdat wij Hem welbehagelijk mogen dienen en daarin overvloedig werkzaam zijn, op zodanige wijze dat dit ganse werk niet door ons, maar door de genade Gods zelve verricht worde; 2 Cor. 1: 12. 1 Cor. 15: 10. Hebr. 12: 28; zodat wij door de genade wel verstaan mogen de voorrechten van onze nieuwe staat, welke ons tot heiligheid behoren aan te zetten en er in te besturen.

4. Dit wordt tevens aangeduid door een afleggen van de ouden en een aandoen van de nieuwe mens, waarin wij moeten volharden, hoewel wij het reeds leg dele gedaan hebben; gedurig afleggende, verbeterende en verzakende onze zondige wandeling en vermijdende alle zonde, naardien wij de nieuwe mens hebben aangenomen, Eféze 4: 22, 24, Col. 3: 9, 10. Want gelijk reeds aangetoond is, bij beiderlei mens heeft men niet enkel de zonde en de heiligheid, maar door de eerste onze natuurstaat en al zijn vermogens, die ons tot de zonde in staat stellen en aanzetten, en door de laatste onze nieuwe staat in Christus te verstaan, waardoor ons alle middelen tot gerechtigheid en heiligmaking geschonken zijn.

5. Dezelfde zaak moeten wij ook verstaan, als ons geleerd wordt niet naar het vlees, maar naar de Geest te leven, opdat in ons, nu van de wet der zonde ontheven, de

gerechtigheid der Wet vervuld moge worden, Rom. 5: 1, 2, 4, en als wij vermaand worden, door de Geest de werken des lichaams te doden en ons door de Geest te laten leiden, omdat wij door Hem leven en het vlees met de begeerlijkheden en lusten gedood hebben, Rom. 8: 13, 14, Gal. 5: 24.

De apostel toch toont met deze uitdrukkingen niet alleen aan, dat wij de heiligheid moeten beoefenen, maar ook door welke middelen en behulpzels wij dit met kracht kunnen teweeg brengen. Door het vlees heeft men onze oude natuur te verstaan, welke wij van de ouden en eersten Adam ontleend hebben en door de Geest, de Geest van Christus, die door het geloof in ons woont; nu worden wij gezegd naar één van deze naturen te wandelen, als wij haar eigenschappen en hoedanigheden tot grondbeginsels van ons gedrag maken.

Als wij derhalve geleerd en opgewekt worden, om in nieuwheid des Geestes en niet in de oudheid der letter God te dienen, opdat wij Hem aangename vruchten mogen voortbrengen, zo is de mening, dat wij vruchten van heiligheid en gerechtigheid moeten trachten te dragen, niet uit kracht der Wet, die dode en een dodende letter, waaraan het vlees gehuwd en vast verknocht is en waardoor de bewegingen der zonde in ons verwekt worden, maar uit kracht van de Geest en zijn menigvuldige genade en rijkdom, waaraan wij in onze nieuwe staat, door een geheimzinnige echtverbintenis met Christus, deel hebben Rom. 7: 4, 5; 6. En uit hoofde van zodanige grondbeginsels als tot de nieuwe staat behoren, die in het Evangelie ons verklaard zijn en waardoor ons de Heilige Geest medegedeeld wordt.

6. Tot deze geestelijke wandel en heilige levenswijze en gedrag, wijst en bestuurt de Apostel Paulus ons, als hij ons door zijn eigen voorbeeld leert, dat het gedurig werk onzes levens moet zijn, Christus en de kracht zijner opstanding en de gemeenschap zijns lijdens te kennen, Zijn dood gelijkvormig wordende, of men enigszins mocht komen tot de wederopstanding der doden, en tot de verderen aanwas en de volmaking dezer kennis, Fil. 3: 9, 10, 12, 14, waardoor de Apostel, ongetwijfeld, een zodanige bevindelijke kennis van Christus en van Zijn dood en opstanding verstaat, als ons metterdaad overeenkomstig met dezelve kan maken, door geheel en al der zonde te sterven, en Gode te leven. En hiertoe tracht hij ons op te voeren, door van Christus en Zijn dood en opstanding door het geloof gebruik te maken, als een krachtdadig middel tot bevordering der heiligheid des harten en des levens, en om ons in die handel- en levenswijze te .doen volharden, totdat wij de vol/naaktheid in Christus verkrijgen mogen.

De tweede zaak, welke ik mij heb voorgesteld, is, u enige onderrichtingen mee te delen, welke noodzakelijk zijn om uwe schreden behoorlijk te richten, tot het voortgaan en vorderen op de weg der heiligmaking, totdat u in Christus volmaakt geworden zijt. Want, dewijl wij van nature geneigd zijn om in deze weg mis te tasten, en ten uiterste onbekwaam zijn, om die door onze eigen rede en verstand uit te vinden of te onderscheiden, zo moeten wij vlijtig op deze onderrichtingen, aan de Heilige Schrift en ontleend, acht geven, en te gelijk ernstig bidden, dat God ons de Geest der wijsheid en der openbaring in zijn kennis wil mededelen, opdat wij hierdoor de weg tot heiligheid mogen leren onderscheiden en er betamelijk in wandelen. Want die deze weg bewandelen, zullen, al waren zij dwazen, daarin niet dwalen, Jes. 35: 8.

A. Laat ons vlijtig in al onze handel, in ons gedrag en in onze ganse omgang opmerken en overwegen, dat hoewel wij door het geloof in Christus deelgenoten van een nieuwe staat geworden zijn, onze oude natuurstaat toch in zekere mate, met al zijn bedorven beginselen en eigenschappen in ons blijft plaats houden. Zo lang wij in deze

wereld leven, is al onze bevassing en ons begrip van Christus en zijn volmaaktheid alleen in het geloof gelegen, terwijl wij door onze gewaarwording en rede nog veel in ons bemerken kunnen, wat met Christus strijdt, zodat dit geloof onvolmaakt blijft en de ware gelovigen altijd reden hebben om God te bidden, dat Hij hun ongeloof moge te hulp komen, Marc. 9: 24.

Hoewel wij derhalve Christus volmaakt door het geloof ontvangen, zo is en blijft toch de maat en trap zijner genieting onvolmaakt, en wij hopen nog, zo lang wij in deze wereld leven, om Hem in een hoger mate van volmaaktheid te genieten, dan wij tot hertoe gedaan hebben. Wij zijn hier nog maar zwakken in Christus, 2 Cor. 13: 14; kinderen, in vergelijking met de volmaaktheid, welke wij in een andere wereld verwachten, 1 Cor. 13: 10, 11; wij moeten nog groeien en toenemen, totdat wij de volmaaktheid van volwassenen in Hem bereiken, Efése 4: 13; sommigen onzer zijn nog zwakker zuigelingen dan anderen en hebben Christus in een zó kleine mate ontvangen, dat ze eer vleselijk dan geestelijk genoemd mogen worden, 1 Cor. 3: 1.

En naardien al de zegeningen en volmaakheden van onze nieuwe staat, als de rechtvaardigmaking, de gave des Geestes, benevens de heilige natuur en de aanneming tot kinderen, in Christus alleen opgesloten en onafscheidelijk met Hem verenigd zijn, zo kunnen wij die niet verder ontvangen, dan wij Christus Zelf door het geloof ontvangen, het welk in dit leven alleen op een onvolmaakte wijze en in een onvolkomen mate geschieden kan.

De Apostel Paulus stelt zich als een voorbeeld en voorschrift voor al degenen, ter navolging voor, die in de waarheid der genade volmaakt zijn, en echter belijdt hij zó ver van de volmaaktheid af te zijn, dat hij nog bleef strijden en streven, om de prijs der heerlijke roeping van God en Christus te mogen verkrijgen, werkende en ijverende zonder ophouden, om Christus meer en meer volmaakt te leergin kennen, en Hem te gewinnen om in Hem gevonden te mogen worden, niet hebbende zijn eigen gerechtigheid, maar die, welke door het geloof in God is, en om alzo meer bevindelijke kennis van Christus te mogen verkrijgen en van het deelgenootschap aan zijn lijden en aan de kracht zijner opstanding, zijnde daaraan gelijkvormig gemaakt, Fil. 3: 8, 10, 14.

De gelovigen zijn wel reeds gerechtvaardigd, maar wachten nog door de Geest uit het geloof de hoop der rechtvaardigheid, Gal. 5: 5, dat is, zij blijven nog hopen op het volle genot van Jezus' gerechtigheid; zij hebben nog slechts de eerste vruchten des Geestes ontvangen, en moeten nog naar haar volle inzameling blijven wachten. De Geest getuigt nu tot en in hen, dat zij kinderen Gods zijn, en echter blijven ze nog zuchten in zichzelf, en de volkomen verzekering en het genot van hun aanneming tot kinderen afwachten. Daar we dan zo klaar de trap en de mate onzer aanneming door en van de genieting van Christus, met al de zegeningen van onze nieuwe staat in Hem, als een onvolmaakte toestand in dit leven beschouwen, zo volgt daaruit klaar dat onze tegenovergestelde natuurstaat met al zijn eigenschappen nog in zekere mate in ons blijft en niet volslagen vernietigd is; zodat alle gelovigen in deze wereld nog enigszins deel hebben aan deze twee strijdige staten.

De gelovigen hebben de oude mens wel afgelegd, en de nieuwe aangedaan, waarin Christus is alles in allen; doch dit werk moet allengs nog meer en meer verricht worden, omdat er altijd nog iets van die oude mens in ons overblijft, Kor. 3: 10, 11. Zij worden gezegd niet in het vlees, maar in de Geest te zijn, omdat hun bestaan in de Geest hun best en altyddurende staat uitmaakt, gelijk die benamingen gewoonlijk ontleend worden aan het beste gedeelte, want het vlees blijft hun toch steeds bij en zij hebben werk genoeg om zijn werkingen in zich ten onder te brengen, Rom. 8: 9, 13. Derhalve worden verscheiden dingen, die met elkander strijden, gedurig aan de

gelovigen in de heilige Schrift toegeschreven, met betrekking tot deze twee strijdige toestanden, zodat de een plaats de andere schijnt tegen te spreken, en ze echter beide in verschillende opzichten waar zijn.

Dus zegt de heilige Paulus met waarheid van zichzelf: ik leef, doch niet ik, Gal. 2: 20, omdat hij voor God leefde door Christus, die in hem leefde, en toch in een ander opzicht, namelijk naar zijn natuurstaat, niet naar of voor God leefde. Elders getuigt hij ook wederom, dat hij vleselijk verkocht was onder de zonde, en echter weder integendeel dat hij de zonde niet goedkeurde maar haatte.

Hij toont ook aan, hoe dit beide in hem en ten zijnen aanzien, uit onderscheiden oogpunt wel waar kon zijn. Want, zegt hij, ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees niets goeds woont, en ik heb een vermaak in de Wet Gods naar de inwendige mens. *Met het hart die ik de Wet Gods, maar met het vlees de Wet der zonde*, Rom. 6: 14, 15, 18, 22, 25. Johannes, de geliefde apostel, verzekert ons dat hij die zeggen durft, geen zonde te hebben, zichzelf bedriegt en een leugenaar is 1 Joh. 1: 8. En tegelijk bevestigt hij, dat hij, die uit God geboren is, geen zonde doet, want dat zijn zaad, te weten dat van Christus of de nieuwe geestelijke natuur in Hem blijft, en dat hij niet kan zondigen, omdat hij uit God geboren is, 1 Joh. 3: 9.

Het is waar, dat wij zwak, zeer gebrekkig en nietig zijn, dat wij echter sterk en bekwaam tevens zijn, om alles te verrichten in en door Christus, die ons kracht geeft, 2 Cor. 12: 10, 11, Fil. 4: 13. Het is ook waar, dat de gelovigen dood zijn vanwege de zonde, maar dat ze leven uit kracht der gerechtigheid, Rom. 8: 10, en dat ze nooit zullen sterven, hoewel zij de natuurlijke dood ondergaan Joh. 11:25, 26. Zij zijn aan te merken als zonen, die vanwege hun geboorterecht de erfenis verkrijgen, en echter verschillen ze in sommige opzichten weinig of niets van dienstknechten; also kunnen ze in zekeren zin onder de Wet zijn, en tegelijk en terzelfder tijd in de genade staan en erfgenamen zijn volgens de vrije belofte, Gal. 4: 1, 2. Zij zijn verlost van de vloek der Wet en begiftigd met de genaderijke belofte van de vergeving der zonde en met de belofte dat God nimmer weder op hen toornen en hen nooit meer bestraffen of schelden zal, Gal. 3: 13. Ef. 1: 7. Jes. 54: 9.

Maar daarentegen wordt de vloek der Wet soms nog over hen uitgestort, Dan. 9: 11; zij hebben nog nodig om te blijven bidden, dat God hen van hun zonde zal verlossen, en hun schulden hun vergeven wil, Ps. 51: 14. Matth. 6: 12, en zij mogen wel verwachten dat God hen om al hun ongerechtigheden straffen zal, Amos 3: 2. Deze aldus tegen elkander strijdende dingen in de heilige Schrift omtrent de gelovigen verzekerd zijnde, geven genoeg te kennen, dat ze in dit leven nog aan tweeërlei tegen elkander strijdende toestand onderworpen zijn.

Dit is derhalve een duidelijke, lichte en gereede weg, om deze schijnstrijdige zaken met elkander te verenigen, welke andere wegen van vereffening omtrent sommigen ervan ook door anderen mogen ingeslagen zijn. En welke reden zou er ook zijn, om te twifelen, dat de oude natuurstaat in zekere mate in de gelovigen blijft, daar toch alle ware Protestanten erkennen dat de zondige verdorvenheid en de besmetting der natuur, gewoonlijk de oorspronkelijke zonde geheten en een voornaam gedeelte van de oude toestand uitmakende, in ons allen zolang blijft, als wij in deze wereld leven? Hoewel nu gezegd kan worden dat enig straf baar kwaad in ons blijft, zo kunnen wij toch niet onderstellen dat deze oorspronkelijke besmetting in ons blijft voortduren, voor zoveel wij worden aangemerkt in Christus te zijn.

Maar alleen voor zoveel men ons beschouwt te staan in die oude staat, welken wij van de eersten Adam hebben ontleend. De eerste zonde van de ouden Adam is derhalve in zeker opzicht ook aan hen toegerekend, die door het geloof gerechtvaardigd zijn, en deze blijven dan ook in zekere mate onder de straffen van de vloek, die tegen hen

aangekondigd zijn, Gen. 2: 17, Ten dage, als u daarvan eet, zult u de dood sterven. Dientengevolge wordt deze zelfde oorspronkelijke schuld en besmetting, ook tot de kinderen van gelovige ouders zowel als tot anderen, door de natuurlijke voortteling overgebracht. Indien dan nu een zo groot en voornaam gedeelte van de natuurstaat nog in de gelovigen overblijft, als daar is het onderworpen zijn aan de schuld der eerste zonden en aan de oorspronkelijke verdorvenheid, welke een groot gedeelte uitmaakt van de straf en van de bedreigden dood en waardoor wij tot alle dadelijke zonden geneigd zijn; waarom zouden wij dan niet denken, dat er ook nog andere gedeelten van dezelfde staat in hen plaats hebben, als de schuld van hun eigen dadelijke zonden en hun onderworpen zijn aan Gods toorn en de vloeken en straffen, tegen dezelve in de Wet afgekondigd? Waarom zouden wij niet denken, dat al de ellenden van dit leven en zelfs de dood de gelovigen overkomen, (ten minste in zeker opzicht), als straffen over hun zonden?

Het is zo, men zou hierop kunnen tegenwerpen, dat de leer van een tweevoudige staat in de gelovigen hier op aarde, zeer veel van de volmaaktheid onzer rechtvaardigmaking door Christus wegneemt, zowel als van de volheid zijner genade en geestelijke zegeningen, alsook van de verdiensten zijns doods en van de kracht zijns Geestes; dat zij also die vertroosting der gelovige Christenen grotelijks vermindert.

Maar men kan dit ons denkbeeld lichtelijk van deze tegenwerping ontheffen, indien wij het maar wèl verstaan: want ondanks deze tweeledige toestand, is en blijft het waar, dat de gelovigen, terwijl ze hier op de wereld leven, de volmaaktheid der geestelijke zegeningen in en met Christus deelachtig zijn; Ef. 1: 8.

In de Persoon Christus, thans in de hemel aan Zijns Vaders rechterhand gezeten, is de oude mens volmaakt gelouterd; zij zijn in Hem dood voor de zonde, voor de Wet en haar vloek, en also tegelijk met Hem levend gemaakt, opgewekt, en met Hem in de hemel geplaatst, Ef. 2: 6.

In hun eigen personen ontvangen en genieten de gelovigen al die volmaakte geestelijke zegeningen voor zoveel zij Christus Zelf, als in hen wonende, ontvangen en genieten, en niet verder. Dus in zóver zijn zij in een nieuwe staat, vrij van alle schuld, besmetting en straf der zonden, en dus ook ontheven van Gods toorn, van alle ellenden en van de dood zelve, terwijl zij in deze wereld leven: ja, al de schuld, besmetting en straf der zonden en al het kwaad, hoegenaamd, waaraan zij, vanwege hun natuurstaat onderworpen zijn, doet hun geen het minste nadeel, voor zoveel zij in de nieuwe staat zijn, maar deze werken altijd ten hun beste mede; aldus zijn zij geen kwaad, maar veeleer voordelen voor hen, die, hoewel zij ten verderve van het vlees strekken, nochtans dienen tot volmaking van de nieuwe mens in Christus.

Maar het is tevens waar, dat ons ontvangen en genieten van Christus en van al zijn volmaaktheden, slechts in een onvolmaakte mate en trap plaats heeft, totdat het geloof eens in een hemels aanschouwen en genieten van Christus zal veranderd worden. En also wordt onze oude zondige toestand met zijn ellenden, niet volslagen gedurende dit leven vernietigd. Het Koninkrijk der hemelen of de genade van Christus binnen in ons, is als het zuurdesem in een klomp deeg, dat daarmee niet in een ogenblik maar allengs verenigd wordt, totdat het ganse deeg wordt opgeheven, Matth. 13: 33; of gelijk het morgenlicht, dat de duisternis allengs verdrijft, en trapsgewijze opklimt en schijnt tot op de vollen middag, Spr. 4: 18.

Dit kan derhalve de verdienste van Jezus' dood noch de kracht van Zijn Geest ooit verminderen; dewijl de Zaligmaker niet bedoeld heeft, door dezelve enige geestelijke zegeningen aan ons te schenken voor zover wij in Hem zijn en Hem door het geloof aankleven, zoomin als Hij ons naar het vlees heilig of zalig wil maken door een hervorming van onze natuurstaat, gelijk reeds aangetoond is.

Ook ontnemt dit niets van de troost der gelovigen. Want zij kunnen hierdoor weten, dat ze de volmaking der genade en de gelukzaligheid in Christus hebben; dat zij die in deze wereld genieten, voor zover zij Christus Zelf door het geloof genieten, en dat zij die op een volmaakte wijze en ten volle bevrijd van een zondigen en ellendigen toestand, genieten zullen, wanneer hun natuur die zij van de ouden Adam ontleend hebben, door de dood zal gesloopt zijn.

Deze onderrichting is van een groot nut, om onze zielen behoorlijk te vormen tot beoefening der heiligheid, enkel door en volgens de Evangelische gronden en middelen, die tot onze nieuwe staat behoren, die wij door het geloof in Christus verkregen hebben.

Op deze wijze kan men ook lichtelijk een andere grote tegenwerping af keren waarmee de Roomsgezinden en de Kwakers zeer ingenomen zijn. Deze namelijk beroepen zich op de gewetens der mensen, om deze vraag te beantwoorden: welke leer is meer geschikt, om de mensen tot de beoefening der ware Godzaligheid aan te zetten; de hunne, die leert, dat men in dit leven zelfs door vlijt en trouw tot de volmaakte heiligheid kan geraken; of de onze, welke beweert, dat het onmogelijk is de Wet Gods in alles en volmaakt te onderhouden en ons van alle zonden te zuiveren, zolang wij in deze wereld leven, welke pogingen wij daartoe ook mogen aanwenden? Zij menen dat de gezonde rede het vonnis vóór hen en tegen onze leer zal doen uitwijzen, alsof dezelve een beletsel en hinderpaal ware voor al de pogingen tot volmaaktheid, en alsof zij de harten der mensen verhardde, om zich in de zonde toe te geven, omdat ze die niet vermijden kunnen.

Maar integendeel verhardt de leer der volmaaktheid-drijvers de mensen, om zich in de zonden toe te geven en het kwade goed te noemen; gelijk dus de Roomsgezinden menen dat de begeerlijkheid van het vlees tegen de Geest geen zonde is, maar dat dezelve veeleer een goede stof oplevert tot oefening van hun deugden, naardien de volmaaktste mensen in dit leven zich niet zonder dezelve bevinden.

Ook beneemt deze hun leer de moed aan hen, die de heiligheid op de rechte wijze trachten te verkrijgen door het geloof in Christus, en doet hen denken dat ze te vergeefs werken, naardien ze zich; nog steeds zondig en ver van de volmaaktheid af bevinden, al hebben zij alles gedaan, wat in hun beste vermogen was, om haar te bereiken.

Zij verhindert ook onze vlijt in het zoeken naar de heiligheid, volgens die gronden en middelen, waardoor dezelve alleen kan gevonden worden. Want wie zal werkzaam zijn en zich bevljtigen, om niet te wandelen volgens zijn eigen vleselijke grondbeginselen, indien hij denkt dat zijne zondige natuur en vleselijke gezindheid met al haar grondbeginselen geheel vernietigd en uit hem uitgeroeid is, zodat hij nu geen gevaar meer loopt, om naar dezelve te wandelen of te leven.

Welke goede werken de leer der volmaaktheid-drijvers dan ook moge zoeken voor te staan en te bevorderen, ik ben wel verzekerd dat zij een groot gedeelte van dat werk verhindert, waarin Christus wil, dat wij ons gehele leven lang ons bezig zullen houden.

Wij moeten alzo weten, dat onze oude toestand met zijn kwade grondbeginselen nog in zekere mate blijft voortduren, of anders zullen wij niet bekwaam zijn tot de grote plichten van het belijden onzer zonden, het betuigen en betonen van onze afkeer tegen dezelve, het ernstig bidden om haar kwijschelding, het aangedaan zijn met een droefheid naar God, hef onderwerpen van onszelf uit die hoofde aan Zijn kastijdingen; terwijl we aan zijne gerechtigheid eer en hulde betonen, Hem het offer van een gebroken en verslagen geest opdragen, en als armen van geest onze zaligheid met vrezen en beven trachten uit te werken.

Sommigen hebben getwijfeld of het wel bestaanbaar was met onze rechtvaardigmaking door Christus, dat wij om onzer zonden wil nog aan de straf onderworpen blijven en verplicht zijn, om vergiffenis bij God voor haar te zoeken, naardien zij de tweeledige staat der gelovigen in dit leven niet behoorlijk in acht genomen hadden. En als wij hierop niet letten, of dit uit het oog verliezen, zullen we nooit bekwaam zijn, om gedurig die grote plichten waar te nemen, welke strekken tot het afleggen van de ouden en het aandoen van de nieuwe mens, tot het doden van de werken des vleses door de Geest, tot het gedurig bidden, dat God een vaste geest in ons vernieuwen wil en ons geheel en al heiligen, om dus allengs naar de volmaaktheid te streven, in zijn wetten onze lust te stellen, en ons te schikken en te regelen naar de voorschriften van zijn Woord. Want Jezus heeft vastgesteld, dat zijn Kerk op aarde zich met zodanige werken zou bezig houden.

En deze volmaaktheid-drijvers houden die of schijnen die te houden als nodeloos voor hen, dewijl ze Christus niet meer behoeven tot hun geestelijke Geneesmeester en Voorspraak bij de Vader, noch als een Verzoening voor hun zonden, alzo zijn ze niet bekwaam om leden zijner Kerk op aarde te wezen en zullen waarschijnlijk nooit leden zijner Kerk in de hemel worden, ten ware zij een ladder konden maken, om derwaarts te kunnen opklimmen voor hun tijd.

B. Men moet wanhopen, dat men het vlees of de natuurlijke mens van zijn zondige lusten en neigingen zou kunnen zuiveren en de heiligheid zou betrachten, door te willen en te trachten, om in deze naar zijn uiterste vermogen te handelen en op de genade van God en Christus te vertrouwen, om ons in deze besluiten en pogingen te ondersteunen. Besluit veel liever op Christus te vertrouwen dat die in u door zijn eigen kracht en naar zijn goed wen behagen, het willen en het werken zal te weeg brengen. Zij, die overtuigd zijn van hun eigen zonden en ellenden, denken in het algemeen het eerst op de beteugeling van het vlees, het bedwingen en uitroeien der lasten en begeerlijkheden om hun bedorven natuur te verbeteren en deze meer te doen overhellen tot heiligheid, door tegen dezelve te worstelen en te strijden; en, wanneer ze hun harten maar kunnen overbuigen tot een volslagen voornemen en besluit, om het beste te doen, wat in hun vermogen is, dan hopen zij, dat ze door zulk een besluit in staat zullen zijn, om meer grote ondernemingen uit te voeren tot vermeestering en ten onderbrenging van hun lusten, en tot volbrenging zelfs van de moeilijkste plichten.

Sommige ijverige godgeleerden maken ook in hun openlijke leerredenen en geschriften hun groot werk daarvan, dat zij hun gemeenten tot dit besluit opwekken, waarin zij het voornaamste werk der wederkering van de zonde tot de ware Godzaligheid achten gelegen te zijn. Dit oordelen zij niet te strijden met het leven des geloofs, omdat ze vertrouwen op Gods genade in Christus, om hen in zulke besluiten en pogingen te helpen. Dus trachten zij hun oude toestand te hervormen en in het vlees volmaakt te worden, in plaats van hetzelfde af te leggen en te wandelen volgens en in een nieuwe staat in Christus. Zij vertrouwen op lage vleselijke dingen tot heiligheid, op de daden van hun eigen wil, op hun oogmerken, besluiten en pogingen, in plaats van op Christus te steunen, vaststellende dat Christus hen in en op deze vleselijke weg wel voorthelpen zal, daar toch het ware geloof hun zou leren, dat zij niets zijn en slechts tevergeefs arbeiden.

Men zou veeleer een Moorman wit wassen, dan het vlees of de natuurlijke mens van zijn boze lusten reinigen of die zuiver en heilig maken. Dezelve is onverbeterlijk ondeugend en geheel en al ongeneeslijk. Deze oude mens zal onvermijdelijk tegen de Geest Gods begeren, zelfs in de beste heiligen op aarde, Gal. 5: 17, en hij staat in een gedurige vijandschap tegen Gods Wet, welke hij noch gehoorzaamt, noch er zich aan

onderwerpen kan. Zij, die hem genezen of heilig maken willen door hun eigen besluiten en pogingen, handelen ten enenmale strijdig met het oogmerk van Christus' dood. Want Hij stierf, niet om de ouden natuurlijke mens heilig te maken, maar om die te kruisigen en in ons teniet te doen, Rom. 6: 6, opdat wij Gode en niet onszelf, of door onze eigen natuurkrachten en besluiten of pogingen mochten willen leven. Maar door Christus, die in ons leeft, vruchten der gerechtigheid mochten leren voortbrengen, Gal. 6: 20, 5: 24, 25.

Wij moeten ons derhalve tevreden houden, dat de natuurlijke mens snood en boos blijft, gelijk wij hem gevonden hebben, totdat hij geheel en al door de dood vernietigd is, hoewel wij zijn goddeloosheid niet moeten goedkeuren, maar veeleer zuchtende en reikhalzende verlangen, om van het lichaam dezes doods verlost te worden, dankende God, dat daartoe een verlossing door en in Zijn Zoon is teweeggebracht. Wij moeten of kunnen onze zondige lusten en begeerlijkheden niet doden, door ze uit te zuiveren of uit het vlees uit te drijven, maar door het vlees zelf, en zijn ijdele wandel af te leggen, en door een hemelse wandel door het geloof in Christus te leiden en als nieuwe schepselen in Hem te leven: *aldus leidt de weg des levens de verstandige naar boven, opdat hij afwijke van de hel beneden*, Spr. 15: 24.

Ons willen, besluiten, voornemen en pogen moet derhalve zijn, om het beste te doen, niet wat in onszelf of in ons vermogen is, maar hetgeen Christus en de kracht zijns Geestes in ons zal gelieven te werken. Want in ons, dat is, in ons vlees, woont niets goeds, Rom. 7: 18. Wij hebben goede redenen om te vertrouwen op God en op Christus' bijstand in zulke ondernemingen, pogingen en besluiten tot heiligheid, als zijnde overeenkomstig met Jezus' oogmerk tot onze verlossing en met de rechte wijze van te werken en te leven door het geloof.

Petrus had waarschijnlijk in de oprechtheid zijns harten besloten en voorgenomen, veel liever met Christus te sterven, dan Hem te verloochenen, en daartoe alles aan te wenden wat in zijn vermogen stond. Maar zijn Meester deed hem welhaast de zwakheid en ijdelheid van dit voornemen en van zijn pogingen bespeuren. En wij weten allen bij ondervinding wat er van! vele voornemens en besluiten, welke wij maken, hetzij in ziekten, gevaren of bij plechtige gelegenheden meestal komt. Het is niet genoeg voor ons, dat wij op Christus blijven vertrouwen, om ons te helpen pogen en werken, voor zover alleen, als wij schepselen zijn, want also worden de ergste mensen geholpen; aangezien Hij de JEHOVAH is, in Wie wij allen leven, ons bewegen en zijn; Hand. 17: 28.

Het is waarschijnlijk dat de Farizeeër ook aldus op God vertrouwen wilde, om hem bij te staan in zijn plicht, daar hij Hem voor zijn volbrenging wilde danken. Luc. 18: 11, en dit is ook al het geloof, waarvan velen, tot een heiligen levenswandel gebruik maken. Maar wij moeten op Christus vertrouwen, om ons buiten en behalve de sterkte onzer eigen natuurkrachten vanwege de nieuwe natuur, welke God ons in Christus geschonken heeft en door Zijn Geest, die in ons leeft en werkt, tot de ware heiligheid bekwaam te maken, naardien anders al onze beste pogingen geheel en al zondig en enkel huichelachtig en geveinsd zouden zijn; ondanks al de hulp, waarom wij op Hem vertrouwen.

Wij moeten ons derhalve wel wachten, om tot heiligheid af te hangen of te steunen op enig besluit of voornemen van onszelf om in Christus te wandelen, of op enige geschreven verbintenissen, of op enige reeds ontvangen heiligheid. Want wij moeten weten, dat de kracht dezer dingen niet langer blijft duren, dan zo lang wij in Christus en Christus in ons blijft wandelen. Dezelve moeten in ons onderhouden worden door de gedurige tegenwoordigheid van Christus in ons, gelijk het licht gekoesterd en onderhouden wordt door de tegenwoordigheid der zon, en zonder deze niet kan

bestaan.

C. Men moet geenszins de zondevergiftigenis, de gunst van God, een nieuw leven, een andere en heilige natuur en de gelukzaligheid, door enige werken der zedelijke Wet, of door enige plechtigheden of kerkgebaren hoegenaamd, trachten te verwerven. Maar men moet veeleer werken, als de zodanige, die dit alles reeds verkregen hebben volgens hun nieuwe staat in Christus, en die deze dingen nog meer en meer door het geloof verkrijgen, gelijk ze ook reeds voor de gelovigen bereid en opgezameld, ja om niet gegeven zijn in hun geestelijk Hoofd, Christus Jezus. Want zo men wandelt als de zodanigen, die naar de verkrijging van zulke begaafdheden als deze staan, zo is het een duidelijk teken, dat men zich nog buiten haar bezit en dus ook nog buiten Christus acht te zijn, in wiens volheid zij alleen begrepen zijn, zodat men dan nog wandelt in en naar zijnen ouden natuurstaat, gelijk zij, die nog in het vlees zijn, die in deze toestand, door hun vleselijke werken en plichtsbetrachtingen de zaligheid zoeken te verkrijgen, in plaats van geheel in Christus door het geloof te leven.

Deze praktijk toch is, gelijk ik te voren reeds heb aangetoond, overeenkomstig met de inhoud van het verbond der werken. En wij hebben geen grond om op Christus en op de medewerking van zijnen Geest, tot heiligheid in ons, op deze wijze te vertrouwen. Want wij zijn der Wet gedood door het lichaam van Christus, opdat wij eens anderen zouden worden; en, indien wij door de Geest geleid worden, zo zijn wij niet onder de Wet, Rom. 7: 4, Gal. 5: 18. Wanneer de Galaten zich door valse leraars hadden laten verleiden, om de rechtvaardigmaking en het leven door de besnijdenis en door de andere werken der Mozaïsche Wet te zoeken, zo bestraft de apostel Paulus hen, wegens hun pogingen om in en door het vlees volmaakt te worden, daar dit regelrecht streed met het goede beginsel van de Geest, die hen eerst bestuurd had, hun verwijtende, dat ze Christus aldus voor zichzelf nutteloos, krachteloos, ja ijdel gemaakt hadden en van de genade vervallen waren, Gal. 3: 3, 5: 4.

Toen sommigen der Collossenzen de volmaaktheid op een dergelijke wijze zochten, door het waarnemen der besnijdenis en andere heilige middelen, als tijden en andere eerste beginselen der wereld, zo bestraft hen dezelfde apostel, wegens het zich niet vasthouden aan hun Hoofd Christus Jezus, en omdat zij zich gedroegen als degenen, die niet met Christus gestorven en weder opgewekt, maar als in de wereld geheel en al wedergekeerd waren, Col. 2: 19, 20: 3: 1.

Hij toont klaar aan, dat zij, die hun zaligheid op deze wijze willen zoeken, nog in hun ouden natuurstaat leven en wandelen, en dat de ware wijze, om door het geloof in Christus te leven, bestaat in te leven en te wandelen als de zulken, die al de volheid en volmaaktheid der geestelijke zegeningen in Christus door het geloof bezitten, en dus dezelve niet op deze of gene wijze voor zichzelf moeten trachten te bekomen. In deze zin is het een waarachtig gezegde; dat de gelovigen niet hebben te werken om, maar door het leven. Zij moeten handelen als de zodanigen, die geenszins door hun werken het leven zoeken te verkrijgen, maar als de zulken, die het leven reeds in Christus verkregen hebben, en die nu handelen volgens de kracht en het vermogen, dat Hij hun heeft geschonken.

Hieruit nu blijkt, dat de Roomsgezinden en alle anderen, die zichzelf door enige van hun eigen werken of kerkplechtigheden, boetedoeningen, enz. trachten te rechtvaardigen, te zuiveren, te heiligen en te zaligen, mee nog in een vleselijke weg wandelen, gelijk zij, die nog geen belang of deel aan Christus hebben en die nimmer de heiligheid noch de gelukzaligheid zullen verkrijgen, tenzij ze een beteren weg van godsdienst hebben leren kennen en verkiezen.

D. Men moet niet denken, dat men zijn hart met kracht en nadruk zou kunnen neigen tot de onmiddellijke praktijk der heiligheid, door enige van zodanige praktische beginselen, welke enkel strekken, om ons te verbinden, aan te zetten en te dringen, ja, als voort te stuwen tot de betrachting van heilige plichten. Maar men moet zich veeleer door zulke beginselen opwekken, om eerst door het geloof tot Christus te gaan, opdat men zich krachtadig geneigd moge gevoelen tot onmiddellijke beoefening der heiligheid in en door Hem op Evangelische gronden, welke ons daartoe sterken en bekwaam maken, zowel als verplichten.

Er zijn sommige praktikale gronden, die ons enkel binden, nopen, dringen en aanzetten tot heilige plichten, door de redelijkheid, billijkheid en noodzakelijkheid onzer gehoorzaamheid aan te tonen, zonder dat ze echter in het minst aanwijzen, hoe wij, die van nature dood in zonden zijn en onder de toorn Gods liggen, enige sterkte en bekwaamheid tot volbrenging van dezelve verkrijgen kunnen; als, bij voorbeeld, het oppergezag van God, als onze Wetgever; onze volstreckte afhankelijkheid van Hem, als onze Schepper, Bewaarder en Bestierder, in Wiens hand ons leven, onze adem en al ons heil, hier en hiernamaals gelegen is; Zijn alziend oog, hetwelk onze harten doorzoekt en al onze gedachten en meest verborgen bewegingen en oogmerken doorgrondt en kent; Zijn stipte Rechtvaardigheid in ieder te vergelden naar zijn werken; Zijn almachtige en eeuwige kracht, om hun te vergelden, die Hem gehoorzamen en de overtreders aan de eeuwige straffen te onderwerpen; de onuitsprekelijke vreugde des hemels en de verschrikkelijke pijnen der hel.

Zodanige gronden als deze, binden onze gewetens ten nauwste en werken krachtig op de heersende neigingen van hoop en vrees, om onze harten tot beoefening van ware heiligheid aan te zetten, indien wij dezelve maar vast geloven, en door een gedurige, ernstige en levendige overdenking in onze harten inprenten.

Sommigen rekenen deze derhalve voor de krachtigste en meest vermogende middelen om enige deugd in de ziel te planten, en haar tot onmiddellijke plichtsbetrachting te nopen, al ware die ook nog zo bezwaarlijk. Ja dat het leven des geloofs voornamelijk bestaat in een leven voor God in heiligheid, door een bestendig geloven en overdenken van dezelve; zij oordelen dat

de dingen, welke dienen om hun zulke gronden te herinneren zeer veel tot heiligheid kunnen uitwerken; als daar is het zien op de afbeelding van de dood of op een doods-hoofd; het voor zich plaatsen van Zijn doodkist, het wandelen op kerkhoven, het bespiegelen bij de graven der overledenen en hun opschriften enz. Maar dit is geenszins de wijze om voor God te leven, waarvan de apostel spreekt, als hij zegt: *ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij, en hetgeen ik in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, die mij liefgehad, en zich voor mij overgegeven heeft*, Gal. 2: 20.

Indien iemand van deze verplichtende grondbeginselen gebruik maakt, ten einde zich op te wekken, om tot Christus te gaan, ter verkrijging van sterkte tot een heilig leven, zo wandelt hij als iemand, die de Heiland reeds als zijn éniġ leven des geloofs ontvangen heeft; daar hij anders wandelt, gelijk alle andere natuurlijke mensen. Want deze kunnen tot een wandelen volgens deze gronden gebracht worden, deels door het natuurlijk licht, en nog volmaakter door het licht der Openbaring, zonder enige ware kennis van de weg der zaligheid door Christus, en zo, alsof Jezus nooit in het vlees verschenen ware. Ja, zij kunnen hierdoor wel krachtig tot heiligheid aangezet en voortgestuwd worden, en toch aan hun eigen krachten of liever zwakheden overgelaten blijven, zijnde door geen dezer grondbeginselen verzekerd, dat God hun kracht zou geven, om in de waarneming dezer plichten te stade te komen; gelijk zij ook niets behoorlijks verrichten kunnen voordat ze een nieuw leven en kracht in

Christus verkregen hebben, welke niet nodig zouden zijn, indien deze grondbeginselen gewrocht waren, om hen tot een heiligen wandel te bewegen. Zodat deze handelwijze niet beter is, dan het wandelen naar het vlees, volgens onze bedorven toestand, en een poging om in en door het vlees volmaakt te worden. Paulus zelf was buiten tegenspraak zeer vlijtig in zodanige handelwijze, terwijl hij nog een blinde Farizeeër was, ja ook de heidense wijsgeren konden hierin, door het licht der gezonde rede, mede zeer naarstig en werkzaam zijn en in zekere mate die plichten betrachten.

De duivelen zelve kunnen op zulke gronden ook met verzekerdheid geloven, doch zijn daarom niet beter. Het is een gedeelte van die natuurlijke wijsheid, waardoor de wereld noch God, noch zijn wijsheid, die in Hem verborgen, maar door het Evangelie ontdekt is, kan kennen, hoewel deze de enige genoegzame wijsheid en kracht Gods tot zaligheid is.

Wat kan men anders dan bedorvenheid teweeg brengen, als men iemand die geen gezond lid aan zijn gehele lichaam heeft, en van het hoofd tot de voeten vol stinkende wonden, builen en verzweringen is, door zulke en dergelijke beweegredenen tot heiligheid zoekt te bewegen. Hij, die een waarachtig gevoel heeft van zijn eigen snoodheid en van de levenloosheid zijner natuur moet wel wanhopen om zichzelf ooit door zulke gronden, die hem geen leven noch sterkte bijzetten, maar alleen zijn verplichting doen zien en hem dringen en nopen tot zijn plicht, tot de ware heiligheid aan te zetten. Wat toch zijn ook de blote verplichtingen voor iemand, die dood is in zonden?

Terwijl de ziel zonder geestelijk leven is, wordt de zonde nog meer geprikkeld, aangezet en woedend door de verplichtingen der Wet en haar geboden op de ziel als aan te dringen. De bewegingen der zonden, die door de Wet zijn, werken in onze leden, en de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, werkt in ons alle begeerlijkheden, Rom. 7: 5, 8. Niettemin zijn deze verplichtende grondregelen zeer goed en voortreffelijk in zichzelf, als men ze slechts op een betamelijke Evangelische wijze gebruikt, gelijk de apostel Paulus van de Wet zegt, dat zij goed is, zo iemand die wettelijk gebruikt 1 Tim. 1: 8. De vernederde zondaar kent zijn verplichtingen wel, maar hem ontbreken leven en kracht, en zolang hij deze door het geloof in Christus niet ontvangen heeft, wanhoopt hij om aan deze verplichtingen te voldoen.

Zij bewegen hem derhalve om in de eerste plaats tot Jezus zelf te gaan, opdat hij aldus bekwaam gemaakt worde door de versterkende en verlevendigende grondbeginselen van Gods genade in Zijn Zoon, om aan haar einde te voldoen.

Sommige anderen maken van de Evangelische grondbeginselen gebruik, om hen tot hun plicht te nopen en te dringen, zonder enig leven of kracht, tot volbrenging er van te verkrijgen of te zoeken, naardien zij denken dat Christus gestorven en weder opgewekt is, om een nieuw werkverbond tot onze zaligheid op te richten, en ons een aller-heerlijkst en heiligst voorbeeld van gehoorzaamheid en goede werken in en door zichzelf te geven, veeleer dan dat Hij het leven, de gehoorzaamheid en de goede werken voor ons gekocht, betaald en voldaan heeft door zijn volmaakt en eeuwigdurend zoenoffer.

De zodanigen nu verstaan en omhelzen de gronden van het Evangelie niet behoorlijk, maar verkeren, verbasteren en misbruiken dezelve, strijdig met hun ware natuur en oogmerk; daardoor maken zij die even krachteloos tot hun heiligmaking, als alle andere natuurlijke of wettische beginselen.

E. Men moet zichzelf opwekken en versterken tot de volbrenging van de plichten der heiligheid, door een vaste overreding van zijn deelgenootschap aan de Zaligmaker en aan al Zijn Geestelijke en hemelse zegeningen en weldaden. Men moet zich niet aan

de betrachtting der Wet overgeven, met zulke overheersende gedachten en gevolgtrekkingen, dat men nog zonder en buiten Christus en buiten Gods liefde leeft, ja ten enenmale staat onder de vloek der Wet en onder de macht der zonde en des Satans, geen beter deel hebbende dan deze tegenwoordige wereld en geen beter kracht bezittende, dan die, welke in het oogmerk en besluit van uw eigen vrije wil gelegen is. Als zodanige denkbeeld de in ons heersen en onze daden besturen, is het klaar, dat wij nog maar handelen en werken naar de gronden van onze ouden natuurstaat, en dat deze ons kunnen leiden, om te bukken voor de heerschappij der zonde en des Satans, om ons van God en de Godzaligheid af te trekken, gelijk Adam zich op het gezicht van zijn eigen naaktheid, voor God zocht te verbergen, Gen. 3: 10.

Onze weg tot heiligheid moet dan eerst ingetreden worden, door zulke ongelovige gedachten in onszelf te overmeesteren, en van ons uit te drijven, door met verzekerdheid en vrijmoedigheid op Christus te vertrouwen, ons door het geloof te overreden, dat zijn gerechtigheid, Zijn Geest, en al Zijn Geestelijke genadegaven en gunstbewijzen de onze zijn, en dat Hij in ons woont, en wij in Hem. Door dit vertrouwen moet men voortgaan in de betrachtting der Wet, en dan zal men sterk zijn tegen de zonde en de Satan, en bekwaam om alles te doen door Christus, die ons kracht geeft. Deze onze vaste overreding is van grote noodzakelijkheid, ten einde onze harten wel te besturen, te richten en te schikken, om in nieuwigheid des levens voor God te wandelen. Hierin bestaat voornamelijk het leven des geloofs, en daaruit blijkt dan ook duidelijk dat het geloof de hand is, niet alleen om Christus te ontvangen, maar ook om door haar te werken, en dat hetzelfde niets tot onze heiligmaking met kracht kan uitwerken, tenzij het enige verzekerdheid insluit van ons belang en deel in Christus, gelijk te voren is aangetoond.

Alzo handelen wij, gelijk de zodanigen, die boven de kring der natuur verheven en bevorderd zijn tot de eenheid en gemeenschap met Christus zo hield Paulus zich in zijn hart verzekerd, dat Christus hem liefgehad en zichzelf voor hem overgegeven had; hierdoor was hij in staat, om heilig voor Hem te leven, omdat Christus door het geloof in hem leefde. Hij leert ons ook, dat wij een dergelijke overreding moeten handhaven, indien wij in een heiligen en christelijke wandel voor God trachten te leven. Want dan moeten wij weten dat de oude mens met onze Zaligmaker aan het kruis gestorven is, en dat wij ons inderdaad moeten achten dood te zijn voor de zonde en te leven voor God door en in zijn Zoon, Rom. 6: 11.

Dit is het middel, waardoor wij met de Heiligen Geest vervuld en krachtig in de Heere en in de sterkte zijner macht kunnen worden, hetwelk God niet van ons eisen zou, indien Hij er de middelen niet toe bestemd had, Ef. 6: 20. Jezus zelf leefde in een bestendige overtuiging van deze voortreffelijke toestand, stellende zich de Heere gedurig voor ogen, en wel verzekerd zijnde, dat Hij niet wankelen zou, omdat God aan Zijn rechterhand was, Ps. 16: 8.

En hoe zou men ook redelijkerwijze kunnen verwachten, dat iemand volgens die nieuwe staat leven zou zonder verzekering, dat hij in die staat was? Het is een regel van gewone voorzichtigheid en wijsheid in alle menselijke beroepen en toestanden, dat men zijn eigen staat en omstandigheden wel moet kennen en overwegen, ten einde zich niet trots daarboven te verheffen, of zich lafhartig beneden dezelve te gedragen. Ook is het een vrij moeilijke zaak, sommigen tot een juiste waardering van hun eigen wereldlijken toestand over te halen.

Wilde men nu slechts dezelfde regel in de geestelijke zaken in acht nemen, zo zouden buiten twijfel de kennis en overreding der heerlijkheid en voortreffelijkheid van onze nieuwe staat in Christus de harten der gelovigen meer verheffen boven alle lage en ongeregelde verslaafdheid aan hun lusten, en hen uitbreiden en aanzetten, om met

blijmoedigheid het pad van Gods geboden te lopen. Indien de Christenen hun eigen sterkte slechts beter kenden, zo zouden zij veel groter dingen tot eer van God ondernemen. Maar deze kennis is zeer bezwaarlijk, en alleen door het geloof en door een geestelijke verlichting te verkrijgen. De besten kennen slechts ten dele, en dit is de reden, dat de dagelijkse omgang en wandel der gelovigen, zoveel bij hun heilige en hemelse roeping tekort schiet.

F. Men moet ook wel acht geven, welke begaafdheden, voorrechten of eigenschappen van onze nieuwe staat, de bekwaamste en krachtigste zijn, om onze harten te neigen en te sterken in de liefde tot God, boven alles om ons van alle zonden te doen afstaan, en ons tot algemene gehoorzaamheid aan Gods bevelen over te geven, en te streven om naar onze overreding hieromtrent onze weg aan te stellen, ten einde dus in de uitoefening der grote plichten allengs volmaakter te worden.

Ik mag dit alles wel bij elkander voegen, omdat het beminnen van God met ons gehele hart en met al onze zielsvermogens het eerste en grootste gebod is, dat invloed heeft op al onze gehoorzaamheid, en ons allen haat en verfoeiing tegen de zonde moet inboezemen, als verfoeilijk voor God en strijdig met zijn heilige natuur. Dezelfde krachtadige middelen, die het een voortbrengen, zullen ook het andere uitwerken. En de heiligheid bestaat hoofdzakelijk in deze alle.

Aldus zijn de voornaamste zegeningen van onze heiligen wandel het meest bekwaam en krachtig om ons in staat te stellen tot zijn onmiddellijke betrachting en zij moeten tot dat einde door het geloof gebruikt worden.

In het bijzonder moeten wij ook standvastig geloven, dat al onze zonden uitgedelgd en wij met God verzoend zijn door het bloed zijns Zoons, hetwelk ons een toegang tot de genadetron en tot zijn gunst openzet, en dat God onze God en Vader, ja enkel goedheid en liefde voor ons en ons algenoezaam deel en heil is in Christus, tot in eeuwigheid. Zulke denkbeelden en bevattingen als deze, vertonen ons God als een zeer beminnelijk en levenswaardig Voorwerp voor onze harten, lokken onze genegenheden tot Hem uit, en winnen onze zucht en liefde tot Hem, daar zij door geen bevelen noch bedreigingen kunnen gedwongen, maar alleen door zachtheid en zoetheid moeten gewonnen worden.

Wij moeten, zo wij God willen beminnen, geen streng vermoeden in ons dulden, alsof Hij een verschrikkelijke en eeuwigdurende Vijand voor ons zou blijven.

Want in de liefde is geen vrees. En de volmaakte liefde drijft de vrees buiten, dewijl hij die vreest, smart gevoelt en niet volmaakt is in de liefde. Ook beminnen wij God, maar omdat Hij ons het eerst bemind heeft, 1 Joh. 4: 18, 19. David had ook de Heere lief omdat hij overtuigd was, dat Hij zijn Sterkte, Rotssteen, Burg, Hoog Vertrek, Heil en Hoorn van zaligheid was, Ps. 18: 2, 3. De liefde, door de gehoorzaamheid aan de Wet teweeg gebracht, moet voortkomen uit een goed geweten, gereinigd van zonden en boze werken, en dit geweten wordt dus gezuiverd door een ongeveinsd geloof, dat ons het gevoel en de verzekering mededeelt van de genaderijke vergeving der zonden en van onze verzoening met God door de verdiensten van Christus' bloed, 1 Tim. 1: 5, Hebr. 9: 14.

Tot dit zelfde einde nu, om onze harten wel te vormen en behoorlijk bekwaam te maken tot uitoefening dezer voornamen plichten, geeft de heilige Schrift ons de besturingen op, om te wandelen, als overtuigd aangaande de overige voornamen genadegaven van onze nieuwe toestand, namelijk de verzekering, *dat wij gemeenschap hebben met de Vader en Zijn Zoon, onze Heere*, 1 Joh. 1: 3; dat wij tempelen des levenden Gods zijn, 2 Cor. 6: 16; dat wij door de Geest leven, Gal. 5: 25; dat wij tot heiligheid geroepen en in Christus tot goede werken geschapen zijn; dat

God ons hier geheel en al zal heiligen en ten laatste in heerlijkheid volmaken, 1 Thess.: 23, 24; Ef, 2: 10; dat onze oude mens met Christus gekruist en wij door Hem der zonde gestorven, en Gode weder levend gemaakt, van alle zonden ontheven en dienstknechten der gerechtigheid, ja vruchtbaar geworden zijn in alle goede werken en heiligheid, zodat ons leven als in Christus verborgen is, en wij met Hem, die ons leven is, eens in heerlijkheid zullen geopenbaard en met Hem mee gezet worden in de hemel, als deelgenoten zijner heerlijke zaligheid, Rom. 6: 6, 10, 22, Col. 3, 4, Overredingen als deze, in onze harten diep geworteld en bestendig onderhouden en verlevendigd zijnde, wapenen ons met kracht en moedigen ons gedurig aan tot beoefening een algemene gehoorzaamheid, in tegenstelling met iedere zondige lust, omdat wij dit aanmerken niet alleen als onze plicht, maar ook als ons groot voorrecht, om alles te doen door Christus, die ons kracht geeft. En God werkt door deze grondbeginselen zekerlijk het willen en het werken in ons, omdat ze eigenlijk tot het Evangelie of het Nieuwe Testament behoren, hetwelk een bediening des Geestes en een kracht Gods tot zaligheid is, 2 Cor. 3: 6, 8.

G. Ter volbrenging nu van de andere plichten der Wet, moet men overwegen en letten op die begaafdheden niet alleen en op de voorrechten van onze nieuwe toestand, welke de kracht bezitten om ons tot de liefde Gods en de algemene gehoorzaamheid aan zijn geboden in staat te stellen, maar ook op die, welke een bijzondere kracht en eigenaardige bekwaamheid daartoe bezitten en met de eigenlijke natuur van die plichten overeenkomen.

Ik zal u, o Christen! van deze wijze van oefening en handelwijze in verscheiden plichten, enige voorbeelden opgeven, opdat u te beter moogt verstaan, hoe u uzelf in al de overigen hebt te besturen. Wat dan de plichten van de eerste tafel der Wet belangt; indien ge u dicht aan God wilt houden en Hem dienen en eren met een waarachtig hart, zo moet u dit doen in de volle verzekerdheid des geloofs, ten aanzien van uw deelgenootschap aan Christus en Zijn zaligheid; wilt u de grote plicht volbrengen, van op de Heere met geheel uw hart te vertrouwen, en al uw zorgen op Hem te wentelen, u aan Zijn schikkingen en wijs bestier over te geven en te onderwerpen, zo moet u wel overreed zijn dat God, volgens zijn beloften u nooit begeven of verlaten zal. Maar in tegendeel een tedere en vaderlijke zorg aan u bewijzen, u nimmer enig goed onthouden zal, ja alles tot uw beste zal laten werken. Dit zal u sterk, kloek en moedig maken in de vervulling van deze plicht; daar ge integendeel, zo u volhardt in het twijfelen aan uw aandeel in deze voorrechten, altijd onderworpen zult blijven aan vleselijke en afmartelende zorgen en bekommelingen, in weerwil van uw eigen hart, en ook maar al te gereed zult zijn om op de vleselijke arm te steunen, hoewel uw geweten u duidelijk verklaart, dat u zo doende, uzelf aan snode afgoderij schuldig maakt.

Wilt ge u versterken tot een lijdzame en blijmoedige onderwerping aan Gods vaderlijke hand, hetzij deze u verdrukkingen of smarten laat overkomen of toezendt, al ware het zelfs de dood, zo weet dat het middel, om u in deze te versterken en op te beuren, bestaat in een wel verzekerd geloof, dat uw verdrukking kort, licht, ja ogenblikkelijk is, en dat ze in u werkt een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht van heerlijkheid; dat Christus, in dood en leven uw gewin, dat Zijn genadevoor u genoeg en dat zijn kracht in uw zwakheid volmaakt is; dat Hij nimmer zal toelaten, dat u boven uw vermogen beproefd of verzocht wordt. Ja, dat Hij u ten laatste meer dan overwinnaar over alle kwaad zal maken.

Tenzij u zodanige overredingen als deze hebt, zult u altijd gereed zijn, om onder de last der verdrukkingen te klagen en te morren, en om ongepaste middelen tot uw

onthefing of verlichting te gebruiken, ondanks de klaarste overtuigingen van het tegendeel. Wilt ge u dan bepalen tot waarneming van Gods eigen instellingen in zijn dienst, geloof dan, dat u in Christus volmaakt zijt en al de volmaaktheid der geestelijke zegeningen in Hem bezit; dat God u wil opbeuren in Christus, door de voorschriften van zijn eigen instelling.

Dit zal u van de volmaaktheid der Goddelijke voorschriften overtuigen, en alle menselijke overleveringen en uitvindingen in des Heeren dienst nodeloos doen achten; daar u anders, integendeel, zo u niet begrijpt dat Christus al de volheid in zich bezit, evenals de Roomsgezinden geneigd zult zijn, om naar iedere strohalm te grijpen en de bijgelovige waarnemingen tot in het oneindige te vermeerderen, tot ondersteuning en behulp van uw geestelijke behoeften. —

Wilt u uwe zonden behoorlijk voor God belijden, Hem om Zijn zegen hartelijk bidden, en voor zijne vele weldaden met een opgewekt hart danken. Ja wilt u Hem loven zelfs voor uw verdrukkingen en rampen, zowel als voor uw voorspoed, zo geloof met verzekerdheid, dat God getrouw en rechtvaardig is, om al uw zonden in Christus te vergeven, en dat gijzelf tot een heilig Priesterschap geroepen zijt, om geestelijke offeranden van gebeden en dankzeggingen, die Gode aangenaam zijn in Jezus Christus, aan Hem op te offeren; alsook dat God al uw gebeden hoort, en die verhoren en vervullen zal, voor zoveel zij u tot dienst en nut kunnen strekken, daar al zijn wegen met u, in barmhartigheid, goedheid en waarheid bestaan, hetzij Hij u in dit leven kastijdt en met rampen bezoekt, of met voorspoed bekroont en zegent.

Indien u aan deze uw voorrechten twijfelt of er anders over denkt, dan zullen al uw belijdenissen, gebeden en dankzeggingen enkel in een harteloos, slaafs en huichelachtig lippenwerk bestaan, evenals dat der geveinsde Farizeeën.

Op gelijke wijze, als zo-even gezegd is, zult u in staat zijn gesteld om het Woord te horen en te ontvangen als het Woord van God, en aan hetzelfde met lust en vermaak te denken; dan zult u graag de stiptheid en geestelijkheid van Gods geboden leren kennen en uwe wegen daaraan toetsen, of u wel met verzekerdheid gelooft dat het Evangelie een kracht Gods is tot zaligheid voor degenen, die geloven; dat Christus, uw grote Geneesheer, gewillig en bekwaam is, om u te genezen, laat het geval nog zo erg en hopeloos zijn. En dat, waar de zonde overvloediger is, de genade ook des te meerder en groter is, daar anderszins, zonder en buiten dit troostvol besef, al uw werk van horen, overdenken en zelfonderzoeken, slechts een onbeschaafd, harteloos, veelal verzuimd, of slechts ten halve en gebrekkig verricht werk zou zijn, dat uit veinzerij en slaafse vrees voorkomt en met tegenzin, zonder enige bereidvaardigheid of lust gedaan wordt.

Evenzo zult u uzelf, tot het recht en behoorlijk ontvangen der Bondzegelen, zeer bemoedigd en versterkt bevinden, door te geloven dat u in dezelfde gemeenschap hebt aan God en Christus en dat u een groten Hogepriester hebt, om het ongerechte of gebrekkige van uw heilige plichten en zaken te dragen en weg te nemen, en om u voor God, zijn Vader, in zichzelf aangenaam en welbehaaglijk te maken.

Op dezelfde wijze moet ge u toeleggen op al de plichten jegens uw naaste, welke de tweede tafel der Wet van ons eist, door te handelen uit overtuiging van zodanige voorrechten van uw nieuwe toestand welke u daartoe bemoedigen en versterken. Om uw naaste als uzelf te beminnen en hem in alles te doen toekomen en geschieden, wat u wenst, dat uzelf mocht geworden, zonder enige onzijdigheid of zelfzoekend belang; om hem de schuldige eer te geven, en u terug te houden van hem in leven, eer, goederen en goede naam te beledigen, of iets van het zijne te begeren; zo wordt van u geëist te wandelen in een overreding niet alleen, dat deze dingen rechtvaardig en billijk zijn tegenover uw medeschepselen en dat u die stipt moet onderhouden, maar ook

dat dit de wil is van uw Hemelse Vader, die u naar zijn eigen beeld geschapen heeft in gerechtigheid en ware heiligheid, en met wiens Geest u beschonken zijt, opdat u met Hem in alles van één gevoelen mocht zijn; u moet ook verzekerd zijn van de vriendelijkheid, teerhartigheid, lankmoedigheid en goedertierenheid van God en Christus jegens alle mensen, hetzij goede of kwaden, vrienden of vijanden, rijken of armen, omdat Jezus in de wereld is gekomen, niet om te verderven, maar om te behouden, en dat u van één zelfden Geest zijt; dat het onrecht, door uw naaste gedaan, u geen leed kan toebrengen, en dat u geen goed voor uzelf hebt te zoeken, door Hem te beledigen, omdat u alle wenselijke gelukzaligheid in Christus vindt, en alle dingen, die door uw vijanden tot uw nadeel mochten bedacht, bedoeld en aangelegd worden, door Christus echter zekerlijk ten uwen nutte en beste worden aangewend.

Op gelijke wijze moeten uw harten gereinigd zijn tot een ongeveinsde broederliefde in Christus, en dan zult u hen behandelen met allen ootmoed, met alle zachtmoedigheid, lankmoedigheid en liefderijke verdraagzaamheid; indien gij, anderszins, maar standvastig gelooft en overtuigd zijt van die liefdebanden, waarmee u onafscheidelijk aan Hem in Christus verbonden zijt; als inzonderheid, dat er maar één lichaam, één Geest, één hoop uwer roeping, één Heer, één geloof, één doop, en één God en Vader van allen is, die daar is boven en door allen en in u allen.

Eindelijk zult u aldus in staat zijn, om u te onthouden van alle vleselijke en wereldlijke lusten, die strijd voeren tegen uw ziel, en grote belemmeringen zijn voor de ware godsvrucht, door de verzekerde overtuiging, niet enkel, dat brasserie, dronkenschap en ontucht vuile beestachtige gruwelen, en de vermaken dezer wereld, benevens al haar voordeden en eer slechts beuzelingen en niets waardig zijn. Maar ook dat u voor het vlees en de wereld gekruist, en met Christus levend gemaakt, opgewekt, en in de hemel gezet geworden zijt; zodat u alleen een vermaak en eer en voordeel bezit in uw Heiland, met Wie de beste dingen dezer wereld niet te vergelijken zijn, en u dus leden van Christus, tempelen van Zijn Geest, burgers des hemels en kinderen des lichts, geenszins der duisternis zijt, waarom het ook beneden uw eer, staat en waardigheid zou zijn, om de werken der duisternis te bedrijven en wereldse of vleselijke dingen te bedenken.

Dus heb ik voorbeelden genoeg opgegeven om u op te wekken tot kennisneming van de menigvuldige begaafdheden, voor/ echten en eigenschappen van uw nieuwe staat in Christus, zoals die reeds ontdekt is in het Evangelie der zaligheid, en waardoor uw nieuwe natuur bekwaam gemaakt is tot heilige werkingen; gelijk de gewone natuur des mensen ook met zodanige begaafdheden begiftigd is, als nodig zijn tot de gewone dagelijkse werkingen en verrichtingen van het dierlijke leven.

Daarom wilde ik u aanzetten tot het gebruik maken van dezelve door het geloof, dewijl zij dienen, zowel om u te sterken tot gehoorzaamheid, als in de waarneming der bijzondere plichten. Door zulk een handel- en levenswijze zouden uw harten vertroost en in alle goede woord en werk versterkt worden, en u zou alzo van dag tot dag toenemen in de heiligheid, totdat u de volmaaktheid in Jezus Christus verkregen had.

H. Indien u dan, o Christen! tracht op te wassen in de kennis, in de genade en ware godsvrucht, zo vertrouw met volslagen zekerheid, dat God u door deze wijze van leven in staat zal stellen, om alles wat nodig is tot zijn heerlijkheid en tot uw eeuwigdurend heil, te verrichten, en dat Hij in genade, om Christus' wil, die gehoorzaamheid zal aannemen, waartoe Hij u naar de mate uws geloofs in staat gesteld heeft. Daarom zal Hij ook uw zonden en overtredingen vergeven, hoewel u in een menigte zaken misdoet, en in vele andere tekort schiet, zo in de trappen van heiligheid, als in verheven daden van gehoorzaamheid. En al mocht u dan op deze

wijze niet zoveel kunnen doen, als u wel zou willen, zo wil echter uw plicht, op geen andere wijze dan deze, zoeken te betrachten.

Dit is een noodzakelijke onderrichting, om ons in het leven des geloofs te grondvesten, opdat het besef en het gevoel van onze menigvuldige misslagen en gebreken, ons niet tot wanhoop vervoeren zal, of ons doe overslaan tot het gebruik van vleselijke grondbeginselen of middelen, ten einde aldus deze verdorvenheid te hulp te komen, juist alsof deze wijze om door het geloof te leven en te werken, tot onze heiligmaking en zaligheid onbekwaam ware.

De apostel Paulus vermaant hierom de Galaten, dat ze in de Geest mochten wandelen, hoewel het vlees tegen de Geest blijft begeren, zodat ze datgene, wat zij wel wilden, niet konden doen, Gal. 5:16, 17. Wij hebben wel acht te geven, dat, hoewel de Wet van ons de uiterste volmaaktheid der heiligheid vordert, het Evangelie echter onze zwakheid tegemoet komt, en dat Christus zó zachtmoedig en nederig van hart is, dat Hij dat, wat ons zwak geloof door Zijn genade verwerven kan aanneemt, zonder meer van ons te eisen of te verwachten tot zijn eer en onze zaligheid, voordat wij in de genade zelve meer kracht en sterkte verkregen hebben. God heeft zijn grote toegeeflijkheid aan zijn volk onder het oude Verbond mee daarin betoond, dat Mozes hun om de hardheid van hun harten toestond, hun vrouwen te verlaten, hoewel het van de beginne niet also is geweest, Matth. 18: 8, duldende tevens in hen het in zwang zijnde gebruik der veelwijverij. En hoewel Christus nu na de overvloedige uitstorting van zijn Heiligen Geest onder het Evangelie, de volharding in zodanige handelwijzen in zijn Kerk niet wil toelaten, echter is Hij nog zo gereed als ooit, om de misslagen zijner zwakke heiligen, die Hem in oprechtheid des harten zoeken te gehoorzamen, in hen te dulden en door de vingers te zien.

Wij hebben zelfs nog een ander voorbeeld van Gods Vaderlijke inschikkelijkheid jegens de zijnen, hetwelk nog meer tot ons oogwit in het tegenwoordige geval dient, namelijk daar Hij beveelt, dat de vreesachtigen en bloohartigen niet tot het optrekken ten strijde tegen de vijanden zouden gedwongen worden, maar dat men deze zou tehuis laten blijven, daar nochtans het vechten in het veld tegen de vijand, zonder vrees en verflauwing, een plicht was, die God, ten die 'tijde, van zijn volk wel degelijk eiste, Deut. 20: 8, 8.

Evenzo is het nu ook onder het Evangelie gelegen, daar het nog een uitwendig gedeelte van Christus' dienst uitmaakt, om de grootste strijd tegen de rampen en verdrukkingen, ja tegen de dood zelf, kloekmoedig te verduren en door te zetten om Zijn Naams wil, zodat Jezus zelf, indien er onder de gelovige strijders zodanige zwakken zijn, die de vijand niet moedig genoeg onder het oog durven treden, hun toelaat om zich van alle eerlijke middelen te bedienen, ten einde zonder kwetsing van hun heilige belijdenis, de handen van hun vervolgers te mogen ontkomen.

Hij wil dit zwakker soort van dienst veel liever van hen aannemen en het hun veel beter afnemen, dan dat ze de verloocheining zijns Naams zouden in de waagschaal stellen, door zich te lichtvaardig aan de toets van het martelaarschap te onderwerpen, waar zij het zonder schande ontgaan konden.

Dus behaalde Petrus bij de zonde nog schande, door zich boven de mate zijns geloofs in de handen zijner vervolgers te wagen, toen hij zijn Meester tot in de zaal des Hogepriesters volgde, waar hij Hem vervolgens verzaakte, terwijl hij veeleer gebruik gemaakt moest hebben van dat toegevend ontslag, hetwelk Hij voor hem en zijn overige leerlingen verwierf: *Laat deze heenga.* Joh. 18: 8. Christus handelde met zijn volk, gelijk een goed zorgvuldig herder met zijn vee, die zijn schapen niet wil afjagen. *Want Hij vergadert zijn lammerkens in Zijn armen, draagt ze in Zijn schoot en wil de zogenden zachtken leiden,* Jes. 40: 11. Hij wilde dus ook zijn leerlingen niet met

strengheid gedrongen hebben tot de plicht van het vasten, wanneer hun geesten er onbekwaam toe waren, omdat Hij zeer wel wist, dat het opleggen van plichten boven hun vermogen hetzelfde is, alsof men een stuk nieuw laken aan een oud kleed wilde hechten en nieuwe wijn in oude lederen zakken gieten, hetgeen zekerlijk ten laatste alles bederven zou, Matth. 9: 14, 16, 17.

Zeer nuttig en noodzakelijk is dan ook de schrandere les van de wijzen koning Salomo, als men ze maar wel verstaat, dat men namelijk niet al te rechtvaardig moet zijn, Pred. 7: 16. Wij moeten op onze hoede wezen, om niet al te streng te zijn in de afvordering der gerechtigheid van onszelf en van anderen, boven de mate des geloofs en der genade. Teveel te doen, komt gewoonlijk op niets en verkeerd doen uit. Kinderen, die te voet willen lopen, eer ze op de been kunnen staan, zullen dikwijls vallen, en zo gaat het ook met de zuigelingen in Christus, als zij nodeloos zulke plichten ondernemen, die de krachten huns geloofs te boven gaan. Wij moeten ons voor het tegenwoordige wel tevreden houden, met te doen naar ons beste vermogen en naar de mate der gave van Christus, hoewel wij weten, dat anderen in staat zijn, om veel beter te doen dan wij.

Ook moeten wij de dag der kleine dingen niet versmaden, maar God danken, dat Hij in ons iets werkt wat welbehaaglijk is voor Zijn aangezicht, hopende dat Hij ons geheel en al zal heiligen, en ten laatste overbrengen tot de volmaaktheid der heiligheid door Jezus Christus onze Heere, gelijk wij dan ook zeer zorgvuldig in alles, de goede les van de apostel moeten in acht nemen: *niet hooggevoelende van onszelf, noch wijs te zijn boven hetgeen wij behoren wijs te zijn, maar tot matigheid, gelijk God aan elk onzer de mate des geloofs bedeed heeft*, Rom. 12: 3.

DE TIENDE BESTURING.

Tracht vlijtig van al de middelen, in het Woord van God voorgeschreven, een recht gebruik te maken, tot verkrijging en beoefening der heiligheid, alleen door middel van het geloof in Christus, en door in Hem, volgens uw nieuwe staat door- het geloof te wandelen.

VERKLARING.

De besturingen, hier opgegeven, had zeer wel bij de onderrichtingen in de verklaring der voorgaande besturingen, gevoegd kunnen worden, omdat haar gebruik hetzelfde is, en ze dient om ons te geleiden tot de geheimzinnige wijze van heilige oefeningen, door het leven des geloofs in Christus; doch het gewicht en het begrip van dezelve maakt haar waardig om als een afzonderlijke besturingen, behandeld te worden. Hierin zijn dan twee zaken onze opmerking waardig.

Eerst dat, hoewel al de heiligheid metterdaad en krachtdadig verkregen wordt door het leven des geloofs in Christus, het gebruik nochtans van enige middelen, in het woord van God daartoe bepaald en aangewezen, hierdoor geenszins vrijdeld, maar veeleer bevestigd wordt. Het is noodzakelijk dit te doen opmerken, ten einde de trotsheid en onkunde van sommige vleeselijk gezinde Evangelie-predikers tekeer te gaan, die, zich verwaand verheffende op de waan en de verbeelding van een verdicht geloof, menen dat zij in zulk een staat van volmaaktheid zijn, dat ze reeds boven alle instellingen, uitgezonderd die van het zingen der Hallelujah's, verheven zijn; alsook om de Rooms-gezinden tegen te spreken, die tot een ander uiterste vervallen, door namelijk een menigte van middelen tot heiligheid op een te stapelen, welke God nooit gelast heeft, noch immer in zijn hart zijn opgeklommen en die de Protestantse leer des geloofs en der vrije genade lasteren, alsof dezelve strekte, om alle vlijtig gebruik van de middelen tot heiligheid en zaligheid te verderven en om een genootschap van mensen in te stellen, die men luie en werkeloze gelovigen mocht heten.

Het is waar, wij beweren en belijden, dat een waarachtig en levend geloof in Christus alleen genoegzaam en krachtdadig is door de genade van God, om Jezus en al Zijn volheid, voor zover die in dit leven noodzakelijk is tot onze ware rechtvaardiging, heiligmaking en eeuwige zaligheid, te ontvangen; doch wij beweren en belijden tevens, dat God verscheiden goede middelen heeft ingesteld, welke moeten dienen tot verkrijging, bewaring, vermeerdering en aanwas van het geloof, en tot zijn werking en oefening, ten einde aldus dit doel te bereiken, zo dat men deze middelen, die in het vervolg opgenoemd zijn, daartoe ook te besteden heeft. De ware gelovigen weten bij bevinding dat hun geloof zulke behulpzels zeer nodig heeft, en zij, die menen dat ze het buiten dezelve wel stellen kunnen, verwerpen de raad Gods tegen zichzelf, gelijk de trotse Farizeeën en wetgeleerden deden, die de doop van Johannes beneden zich achtten en die weigerden te ontvangen, Luc. 7: 30.

Nochtans oordelen wij mede, dat er geen andere middelen noodzakelijk of geoorloofd zijn, om tot verkrijging der heiligheid gebruikt te worden, behalve die door God in zijn Woord' zijn vastgesteld en voorgeschreven. Wij weten dat de heiligheid een gedeelte onzer zaligheid uitmaakt. Zij derhalve, die denken dat de mensen enige krachtige middelen tot haar betrachting en verkrijging kunnen uitdenken en oefenen, schrijven hun zaligheid ten dele aan de mensen toe en beroven God, die hun enige Zaligmaker is, van zijn eer en heerlijkheid, als de enige Zaligmaker, en tonen daardoor ten klaarste, *dat hoewel zij tot God met de mond naderen en Hem eren met de lippen, hun harten toch verre van Hem zijn, en dat zij Hem tevergeefs eren en aanbidden, zolang zij leringen leren, die geboden van mensen zijn*, Matth. 15: 7, 8, 9.

De tweede zaak, in deze besturingen voornamelijk bedoeld en bovenal opmerkenswaardig, is de rechte wijze om al de middelen tot heiligheid wel te gebruiken, en dat men dezelve ook op geen andere wijze zoekt te verkrijgen of te oefenen, dan door in Christus te geloven en in Hem, volgens onze nieuwe staat door het geloof te wandelen, hetwelk reeds bewezen is, het enig middel te zijn, waardoor wij wezenlijk dit grote einde kunnen bereiken.

Wij moeten er ons van bedienen als middelen tot het leven des geloofs, in zijn begin, voortgang en toeneming, en als werktuigen om het geloof ten dienste te staan, hetwelk in al zijn werken en oefeningen het voornaamste werktuig is, waardoor de ziel Jezus ontvangt en in alle heiligheid door en voor Hem leeft en wandelt. Wij moeten wel zorg dragen, om dezelve niet liever te gebruiken in tegenstelling met, dan wel in ondergeschiktheid aan de weg der heiligmaking en zaligheid uit vrije genade, in Christus door het geloof, opdat ze niet door hun misbruik veeleer tot verhinderingen, dan tot hulpmiddelen van ons geloof mochten dienen.

Wij moeten geen afgoderij van deze middelen maken, en ze niet de plaats van Christus doen bekleden, gelijk de Roomsgezinden doen, door zich op dezelve te verlaten en er op te vertrouwen; even alsof het werk, aangewend tot hun gebruik, zó krachtadig ware, dat het de genade aan de ziel kon mededelen. Ook moeten wij van dezelve geen gebruik maken, als van werken der gerechtigheid, om als voorwaarden verricht te worden, ten einde ons Gods gunst te doen verkrijgen en tot eeuwige zaligheid op te voeren. Daarenboven; men moet dezelve geenszins zó volstrekt noodzakelijk achten tot zaligheid, alsof het ware geloof ijdel en krachteloos ware, indien het al eens het genot van verscheiden derzelve missen moest.

De heilige Schrift en zijn, met al de daarin voorgeschreven middelen der genade, op geen andere wijze in staat om ons wijs te maken tot zaligheid, dan door het geloof in Jezus Christus, 2 Tim. 3: 15. Uw voorzichtige pogingen moeten derhalve aangewend worden, om deze middelen niet te gebruiken tot enige tegenkanting der genade Gods in Christus. Want Gods instellingen zijn als de Cherubim der heerlijkheid, die met hun aangezichten naar de Verbondsark zagen. Zij zijn ingericht om ons tot Christus te geleiden, ten einde door het geloof alleen gezaligd te worden.

Wil iemand die tot enig ander einde doen dienen, zo schendt hij grotelijks en even zo zeer de Goddelijke instellingen, alsof deze of gene heiligschenner had durven bestaan, om de aangezichten der Cherubim van de ark des Verbonds af te wenden en naar een anderen kant te doen heen zien. Het rechte gebruik dan der genademiddelen is een stuk, waarin velen, die er echter met grootgin ijver en vlijt gebruik van maken, onkundig zijn; waarom zij niet alleen al hun arbeid en het nut dezer middelen verliezen, maar die aldus ook tot hun eigen verderf doen dienen en omkeren.

De Joden hadden onder de Wet van Mozes, veel meer met de vaststellingen en inzettingen ter waarneming van de godsdienst op, dan wij Christenen onder het Evangelie. Maar de tafel van hun Wet werd hun tot een valstrik, waardoor zij eindelijk van God en Christus afvielen, omdat het harde deksel der blindheid en onwetendheid op hun harten lag, zodat zij Christus, het einde der Wet en het doel van hun instellingen, niet konden zien of kennen, gelijk ze dan ook de zaligheid niet door het geloof, maar door de werken der rechtvaardigheid en door andere werken der Wet zochten; struikelende aldus over de steen des aanstoots, Rom. 9: 31, 82. 10: 4, 5. 2 Cor. 3: 13, 14.

Ten einde u dan door deze gevaarlijke dwaling niet mocht struikelen en vallen, o Christen! zo zal ik u in het bijzonder verscheiden voorname middelen tot heiligheid aanwijzen, welke in Gods Woord zijn voorgeschreven en u leren, hoe u die op de

rechte wijze, in de besturingen uitgedrukt, moet aanwenden.

A. Wij moeten met alle zorg en vlijt trachten het Woord van God, zoals het in de heilige Schrift en begrepen is, te kennen en het behoorlijk aan te wenden tot het bestemde gebruik, om er ons namelijk door wijs te maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk is in Christus Jezus, 1 Tim. 3: 15. Andere middelen der zaligheid zijn nodig, om ons geloof te bevorderen en te overvloediger te doen toenemen, doch dit is ten dele volstrekt nodig om aan hetzelfde zijn bestaan, zijn eigenlijk wezen te geven. Want het geloof is uit het gehoor van het Woord Gods en ontvangt Christus zoo- als Hij in en door dat Woord is geopenbaard, gelijk ik te voren reeds heb bewezen. De Kananietische Rachab werd door het geloof gerechtvaardigd, eer zij enige zichtbare gemeenschap had met de Kerk Gods in enige van haar instellingen, maar niet zonder het Woord van God zelf, hetgeen hoofdzakelijk in de toenmalige voorhanden zijnde vijf Boeken van Mozes vervat was, hoewel zij dat niet had horen prediken, noch het ooit gelezen, maar er alleen bij gerucht door de Heidenen iets van vernomen had, Jos. 2: 9, 11.

Maar ons grote werk moet hierin bestaan, om een zodanige kennis van Gods Woord te verkrijgen, als nodig en genoeg is, om ons te geleiden tot het ontvangen en aannemen van Christus en tot het wandelen voor en door Hem, in het geloof. Men moet niet denken gelijk zij, die menen dat de kennis der Tien Geboden genoegzaam zou zijn tot zaligheid; of die willen dat de geheimenissen van de godsdienst voor het verstand der geringe lieden verborgen en bedekt moeten gehouden en geen andere zaken aan hen gepredikt moeten worden, dan die zij geredelijk door het licht, hetwelk in alle mensen is, verstaan en aannemen kunnen, en die met hun rede en vatbaarheid overeenkomen, van welk denkbeeld enige dier leraren mogelijk niet vreemd zijn, die onverstandig met de Kwakers in een van hun ketterse gronden overeenstemmen. Neen, men moet voornamelijk trachten om de verborgenheid van de Vader en de Zoon te kennen, zoals die in het Evangelie is geopenbaard, als waarin al de schatten van wijsheid en kennis verborgen en opgesloten liggen, Col. 2: 2, 3 en in welker kennis het eeuwige leven, en in welker onkunde de eeuwige dood gelegen is, Joh. 17: 3. 2 Cor. 4: 3.

Men moet weten dat Jezus het einde der Wet is, Rom. 10: 4, en daarom moet men de geboden der Wet trachten te kennen; niet om door die kennis in staat gesteld te worden, die geboden onmiddellijk te volbrengen, om alzo Zijn zaligheid door de werken te verkrijgen; neen, maar veeleer om door de kennis der Wet zijn eigen onbekwaamheid te begrijpen en te gevoelen, voor zoveel haar volbrenging betreft, en ons hart zelf daartegen vijandig is en wij onder de toorn Gods liggen, vanwege haar schending, gelijk het ook onmogelijk is, door onze eigene werken zalig te worden, opdat wij aldus onze toevlucht tot Christus mogen nemen en alleen vertrouwen op de vrije genade Gods tot rechtvaardigmaking, en op de bijstand zijner kracht, ten einde door Christus, op een Hem welbehaaglijke wijze, de Wet in onze wandel te vervullen. Tot dit einde moet men trachten de uiterste strengheid der geboden wel te verstaan, en hoe zij een nauwkeurige volmaking en geestelijke zuiverheid van ons eisen, opdat wij daardoor te meer van zonde overtuigd en opgewekt worden, om de vergeving daarvan in Christus te zoeken, en Hem te smeken om die tederheid des harten en die geestelijke gehoorzaamheid, die ons nader tot zijn gemeenschap kunnen brengen; gelijk Christus getuigt dat de Schrift geleerde, die de grootheid van het gebod erkende, om Jezus met geheel zijn hart lief te hebben, niet ver was van het Koninkrijk der hemelen, Matth. 12: 35.

De wezenlijke en meest vermogende kennis tot zaligheid, o Christen! is alzo gelegen

in het wel verstaan van deze twee zaken: eerst van uw hopelozen, zondigen en ellendige toestand en het bederf, dat in onze natuur is; én van de algenoegezaamheid der genade Gods in Christus tot uw zaligheid, opdat u aldus ten aanzien van het vlees vernederd en verbrijzeld, en in Christus alleen opgeheven en verhoogd mocht worden. Om dan deze twee hoofdzakelijke stukken des te beter te verstaan, moet u leren hoe de eerste Adam het beeld van de tweede uitmaakte, Rom. 4: 14; hoe de zonde en de dood op al het natuurlijk zaad van de eersten Adam is overgegaan, door zijn ongehoorzaamheid in het eten van de verboden vrucht, en hoe de gerechtigheid en het eeuwige leven over al het geestelijk zaad van de tweeden Adam, onze Heere Christus, is uitgespreid door zijn gehoorzaamheid tot de dood, ja tot de dood des kruises.

U moet dus ook het waarachtig onderscheid leren, tussen het Oude en Nieuwe Verbond, of tussen de Wet en het Evangelie; dat de eerste ons besluit onder de schuld en de macht der zonde, en onder de toorn en vloek van God, door haar gestrenge bevelen: onderhoudt al de geboden, en u zult leven; vervloekt is hij, die niet blijft in alles wat geschreven is, om dat te doen, en wie in het minste zal zondigen, is schuldig aan alle; daar integendeel het Evangelie de poorten der gerechtigheid en des levens openzet voor de gelovigen, op de genaderijke voorwaarden van het Nieuwe Verbond, luidende aldus: *Geloof in de Heere Jezus, en u zult leven, dat is, al uw zonden zullen u vergeven en u zult om niet, door Zijn Geest en verdiensten, met heerlijkheid en eer begiftigd worden.*

Voorts moet u de Evangelische grondbeginselen leren, volgens welke u wandelen moet tot verkrijging der heiligheid in Christus. En hier wil ik u in het bijzonder herinneren, dat u zeer goede vorderingen in de Christelijke leer en kennis zult maken, indien u tracht een goed en klaar verstand te verkrijgen van het 6de en 7de hoofdstuk van Paulus aan de Romeinen, waarin de veelvermogende gronden der heiligmaking opzettelijk verhandeld en duidelijk onderscheiden worden van die zwakke en krachteloze grondbeginselen, volgens welke de natuurlijke mensen zo graag handelen.

Andere stukken van de godsdienst behoef ik u niet in het bijzonder, tot lering en beoefening aan te prijzen. Want indien u de kennis verkrijgt van deze voorname stukken, die ik u zo even gemeld heb, en zo u die tot het rechte einde, om namelijk te leven en te wandelen door het geloof in Christus, gebruikt; zo zal uw eigen vernieuwd hart welhaast de kennis verkrijgen van alle andere dingen, die tot het leven en de Godzaligheid behoren. *En indien u al iets anders gevoelen mocht, dat niet overeenkomt met de zaligmakende genade en waarheid, zo zal God zelf u dat wel openbaren*, Fil. 3: 15.

Doch laat ik u mogen waarschuwen, dat u niet in plaats van Christus door uw kennis te willen winnen, Hem veeleer verliest door uw kennis in zijn plaats te stellen en daarop tot uw zaligheid te vertrouwen. Een der oorzaken van het omkomen en verloren gaan der Joden was, dat zij berustten, in de gedaante der kennis en der waarheid in de Wet. En alles wat vele Christenen ten langen laatste, door hun kennis zullen winnen, zal ongetwijfeld alleen daarin bestaan, dat ze met des te meer slagen zullen geslagen worden, omdat zij hun godsdienst en hun heil voornamelijk stellen in de kennis van des Heeren wil en in hun bekwaamheid om er over te spreken en te redetwisten, zonder zich te bevljtigen, om volgens die kennis te leven, Luc. 12: 47.

Veel minder hebt u uw godsdienst en de hoop der zaligheid te stellen in een dagelijkse taak van het lezen van hoofdstukken uit de Bijbel of van stichtelijke leerredenen, zonder veelal iets daarvan te verstaan of te begrijpen, evenmin als de Roomsgezinden van hun lessen uit de Mis en van hun Canonieke Uren of Getijden, zo als dan ook de treurige ondervinding leert, dat vele schijngodsdienstige en voortdurend vlijtige hoorders des Woords, ondanks deze hun pogingen, in een verwonderens- en

beklagenswaardige onkunde van de zaligmakende waarheden blijven voortleven; zodat in deze de voorzegging van de Profeet Jesaja vervuld wordt, dat ze horende zouden horen, doch niet verstaan, en ziende zien, doch niet bemerken, Matth. 13: 14, 15.

B. Een ander middel, dat naarstig tot bevordering van het leven des geloofs gebruikt moet worden, bestaat in een nauwgezet onderzoek van onze staat en weg, volgens het heilig Woord, om aldus na te gaan, of wij voor het tegenwoordige onszelf óf in een staat van zonde en toorn, óf wel in die van genade en zaligheid bevinden, opdat, zo de eerste ons ellendig lot mocht zijn, wij onze ziekte mochten kennen, en ons dan ook, terwijl het nog heden genaamd wordt, tot de groten Geneesheer onzer zielen mogen begeven, en opdat wij, in een staat van genade ons bevindende, mochten leren erkennen, dat wij uit de waarheid zijn, en onze harten mochten verzekeren voor God met des te groter vertrouwen, door het getuigenis van een goed geweten, 1 Joh. 3: 19, 21, en onze harten aldus te krachtiger in het geloof versterkt en in alle goed werk bevestigd en bekrachtigd mochten worden. En dat indien onze wegen boos mochten zijn, wij daarvan tot de Heere onze God, door Christus Jezus mochten wederkeren, buiten en zonder Wie niemand tot de Vader komt, Klaagt. 3: 40, Joh. 14: 16.

Maar in dit werk van zelfonderzoek moet het vooral uw grote zorg zijn, om het op zulk een wijze te verrichten, dat het leven des geloofs daardoor niet verhinderd of vernietigd wordt, gelijk het anders wel bij velen in dit geval zo gaat. Wees dus op uw hoede» om niet op uw zelfonderzoek veeleer dan op Christus te steunen, gelijk sommigen doen, die denken, dat zij reeds hun vrede met God gemaakt hebben, enkel omdat zij zich op hun ziekbed, of vóór hun Avondmaalsviering hebben onderzocht, hoewel ze toen te gelijk hun gebrekkigheid, zonde en onreinheid klaar bespeurd, en tot de verbetering en uitwissing daarvan niet op Christus, maar op hun eigen bedrieglijke oogmerken en besluiten gesteund hebben.

Denk niet, dat u dit werk moet beginnen met te twijfelen, of God zijn ontferming en genade wel tot u zou willen uitstrekken en u behouden, en dat u deze geschilvraag onbeslist moet laten, totdat u hebt uitgevonden, hoe, daaromtrent te moeten besluiten, nadat u uw zelfonderzoek ten einde gebracht mocht hebben. Dit is een zeer algemene en verderfelijke dwaling in de eigenlijken grondslag van dit werk zelf, dat hierdoor op een zondig ongeloof rust, en welke dwaling, zodra als zij de overhand krijgt, al de inwendige genaderijke hoedanigheden van vrede, hoop, vreugde en liefde tot God en al de Godvruchtigen, verbijstert en verduistert, eer ze nog in het minst getoetst zijn, of ze wel enig goed bewijs voor hun zaligheid kunnen opleveren. Dit maakt de lieden gereed, om te denken, dat hun eigen bekwaamheden beter zijn, dan inderdaad waar is, opdat zij aldus de uiterste wanhoop omtrent hun zaligheid mochten voorkomen; zo bederven zij het goede werk van het zelfonderzoek ten enenmale, en maken het verderfelijk voor hun zielen. Want voor hen, die bevlekt en ongelovig zijn, is niets rein, Tim. 1: 15.

U behoort veel liever dit onderzoekend werk met veel zekerheid des geloofs te beginnen, opdat gij, hoewel u uw hart geheel weerbarstig en goddeloos bespeuren mocht, (gelijk aldus het geval met velen van Gods keurlingen is geweest) echter de deur der genade voor u mocht geopend zien, en dat God u tot in eeuwigheid zal zaligen, als u maar op Zijn genade in Christus vertrouwt.

Ik heb te voren reeds aangetoond, dat deze vertrouwende overreding van dezelfde aard is als het zaligmakend geloof, en dat wij daartoe een genoegzame grond in de beloften des Evangelies hebben, vooral wanneer wij in het duister wandelen en geen licht uit onze genaderijke hoedanigheden te voorschijn zien schitteren. Indien wij het werk met

zulk een vertrouwen beginnen, zo zal het ons onpartijdig en onbevreesd maken, om het ergste van onszelf uit te vinden en gewillig en bereid om te oordelen, dat onze harten arglistig zijn, meer dan enig ding, ja ten uiterste goddeloos en dodelijk besmet, boven alles, wat wij bedenken of uitvinden kunnen, Jer. 17:9. En indien wij enige heilige hoedanigheden bezitten, zo zal dit vertrouwen dezelve in haar kracht en helderheid bewaren, zodat ze in staat zullen zijn, om een klaar bewijs te geven, dat wij ons thans in een staat van genade bevinden.

Men moet wel letten op het onderscheid dezer beide voorstellen: zou God mij wel, hoewel ik een groot en snood zondaar ben, genadiglijk in en door Christus willen aannemen en zalig maken? En, zou ik tegenwoordig reeds in een staat van zaligheid gebracht zien?

Het eerste dezer voorstellen kan met verzekering beantwoord en bevestigd worden door een recht verzekerd gelovig Christen.

Maar het laatste moet door een onzijdig en nauwkeurig zelfonderzoeker, omzichtig beantwoord worden; verspil uwen tijd niet, gelijk velen doen, met op uw hart te starogen, om te zien of u goed genoeg mocht zijn, om op Christus tot uw zaligheid te vertrouwen. Maar weet, dat, hoewel u al niet kon bevinden enig geloof of enige heiligheid te bezitten, u dit nochtans, indien u maar op dit ogenblik geloven wilt in Hem, die de goddelozen rechtvaardigt, tot rechtvaardigheid zal gerekend worden, Rom. 4: 5. En indien u Christus en uw eigen ziel bemint, zo verwaarloos uw tijd niet met het onderzoeken, of u de onvergeeflijke zonde tegen de Heiligen Geest begaan mocht hebben, tenzij het geschiedde met een volkomen opzet, om uzelf meer en meer te verzekeren, dat u daaraan niet schuldig zijt. Want enige twijfeling in deze zou u maar verharderen in uw ongeloof. Herinner u terdege, dat de vraag, die u moet oplossen, is, of u uzelf voor het tegenwoordige in een staat van genade bevindt?

En om dit op te lossen, moet u bereidwillig zijn, om zowel het beste als het slechtste of ergste van uzelf te weten, en u moet niet denken dat de nederigheid u verplicht, om uw goede hoedanigheden voorbij te zien en alleen op uw verdorvenheden te letten. Neen, het kan zeer wel met de ware nederigheid bestaan, dat u sommige spranken van heiligheid in uzelf opmerkt en erkent, omdat de lof en eer daarvan niet aan u, maar Gode alleen toebehoort, Philipp. 1: 2. Alzo hebt u de in u wonende genade, aan die toetssteen te beproeven en niet aan haar mate; aan hare natuur en niet aan haar trap moet u ze kennen, zonder te loochenen, dat er enige trekken en neigingen des Geestes in u zijn; hoewel er ook sterke lusten des vleses tegen de Geest in u plaats hebben. En zonder te ontkennen, dat u in zekere mate geestelijk zijt en nog zuigelingen in Christus, hoewel het vleselijke in u nog de overhand heeft en de oude mensen veelal sterker is dan de nieuwe, Gal. 5: 17, 1 Cor. 3: 1.

In het bijzonder hebt u te onderzoeken en te beproeven, of u in het geloof staat. Want, als ge u hiervan kunt verzekeren, zo zult u ook verzekerd kunnen zijn van alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort. En zo u hier aan twijfelt, zult u zekerlijk ook aan de waarheid van alle andere bevoegdheden en gaven in u twijfelen, en denken of vermoeden, dat dezelve enkel nagebootst of verdicht en vleselijk zijn, omdat het een bekende waarheid is, dat voor de ongelovige niets rein is, en dat allen die Jezus niet waarlijk in het geloof hebben aangenomen, thans nog in een onherboren staat zijn, al mogen zij zich nog zo rein, zuiver, vroom en Godzalig voordoen, 2 Cor. 18: 5. Tit. 1: 15. Maar laat het gevolg of de uitslag dezer proefneming geenszins afhangen van uw kennis aangaande de tijd wanneer, of door welke, leerrede, samenspreking of Schriftplaats, u het eerst tot het geloof mocht bekeerd zijn, hoewel het tevens goed is dat te weten, indien men het weten kan. Sommigen toch, die te voren in een grove onkunde, of in openbare tegenkanting tegen het ware geloof en alle heiligheid geleefd

hebben, kunnen wel eens dergelijke omstandigheden van hun bekering opgemerkt hebben en met veel vertroosting daaraan gedenken, gelijk de apostel Paulus deed, die zeer schielijk en wonderdadig van een woedende vervolger der Christenen in een leerling, navolger en apostel van Christus Zelf veranderd werd, daar nochtans vele andere oprechte gelovigen hiervan ten enenmale onkundig zijn en blijven, gelijk Johannes de Doper, die van 's moeders buik af met de Heiligen Geest vervuld was, Luc. 1: 15, en gelijk zij, die van hun jeugd af godsdienstig opgevoed, de heilige Schrift en van kindsbeen af geweten hebben, gelijk Timotheüs, 2 Tim. 3: 15. Ja, gelijk vele anderen, die eerst uit een grove onwetendheid en goddeloosheid tot zekere uitwendige hervorming gebracht zijnde, in vervolg van tijd nog nader tot het Koninkrijk der hemelen komen, langs onmerkbare trappen, eer ze nog inderdaad door de Geest des geloofs wedergeboren worden.

Ook zijn er sommigen, die hun zielen misleiden, door zich te verbeelden, dat ze de tijd, de plaats en de Schrifttekst weten, waarin en waardoor zij zouden bekeerd zijn, en die lange redevoeringen over de werkingen van God en Zijn genade in hun harten kunnen doen, en zeer geneigd en gereed zijn, om ongepast en ontijdig met ijdele roem en waan van hun geloofsbevindingen te spreken, daar toch ten laatste al die gewaande bevindingen ongenoegzaam zijn om te doen blijken, dat ze ooit de minste mate van het zaligmakend geloof verkregen hebben.

Om derhalve niet onrechtvaardig ons geloof te veroordelen of te billijken, door op zulke ongenoegzame bewijzen met deze proeve voort te gaan en daarop te steunen, zo is het best, dat wij eerst de onafscheidelijke eigenschappen van het zaligmakend geloof onderzoeken, door aan onszelf de volgende of dergelijke vragen te doen:

'Zijn wij wel door en door gevoelig over onze zondigen, dodelijke en aller-ellendigste natuurstaat, zodat wij volstrekt wanhopen, om ooit, zolang als wij daarin volharden, enige gerechtigheid, heiligheid of ware gelukzaligheid te verkrijgen?

Zijn de ogen van ons verstand wel genoeg verlicht, om de voortreffelijkheid van Christus in te zien en de volslagen kracht en algenoegzaamheid zijner genade, tot onze zaligheid te erkennen?

Stellen wij zijn genieting wel boven alles en wensen wij er naar met ons ganse hart, als ons éniġ geluk, wat wij ook om zijnentwil mogen lijden?

Verlangen wij wel met ons ganse hart, om van de macht, de overheersing en het doen der zonde verlost te worden, zowel als van de vloek en toorn van God en van de smarten der hel?

Komen wij wel met onze harten tot Christus, om Hem als ons heil aan te grijpen, door op Hem alleen met vrijmoedigheid en verzekerdheid te vertrouwen, ondanks alle bekommelingen en twijfelmoedigheden, die ons bespringen?

Indien het geloof binnen in u, o Christen! deze eigenschappen heeft, al ware het dan ook klein als een mosterdzaadje en bovendien met veel ongeloof en menigerlei bedorvenheden omgeven, zo moogt u wel besluiten, dat u thans in een staat van zaligheid zijt en dat voortaan uw werk moet zijn, om er meer en meer in te volharden en toe te nemen, en waardiglijk hetzelfde te leven.

U moet tevens ook de vruchten van uw geloof onderzoeken en beproeven, of u uw geloof uit uw werken kunt tonen, gelijk de apostel spreekt, Jac. 2: 18, opdat ge u verzekeren moogt, in het oordeel daarover niet bedrogen te zijn. En hoewel het waar is, gelijk ik heb aangemerkt, dat het twijfelen aan uw geloof ook wel twijfelingen aan de oprechtheid uwer genadegaven, die er vruchten van zijn, in u kan te weeg brengen, zo is het nochtans wel mogelijk, dat u zulke klare blijken van uw oprechtheid ontvangt, dat al uw twijfelingen en zwarigheden daardoor verwonnen en verdreven worden. En hier staat u niet alleen te onderzoeken, of uw neigingen, inzichten,

genegenheden en werkingen wezenlijk goed en heilig zijn, maar ook door welke grondbeginselen zij in u zijn voortgebracht en bewerkt; hetzij ze dan mochten ontstaan zijn uit een slaafse vrees voor de hel, of uit een loonzuchtige hoop, om door uw werken de hemel te gewinnen, welke slechts vleselijke en wettische beginselen zijn, die nooit een ware heiligheid kunnen voortbrengen; dan of ze uit *Evangelische* gronden voortspruiten, als daar is de liefde tot God, omdat Hij u eerst heeft liefgehad. En die tot Christus, omdat Hij voor u is gestorven; alsook de hoop des eeuwigen levens, als een vrije genadegift van God door Christus, en de afhankelijkheid van God, om u door Zijn Geest volgens zijn beloften te heiligen. Gedenk steeds dat het Nieuwe Verbond een bediening des Geestes is, 2 Cor. 3: 6, en dat de Geest u wil heiligen niet volgens wettische, maar naar Evangelische gronden.

Wees voorts ook daarop bedacht, dat u uzelf niet behoeft te kwellen of te ontrusten, tot het uitdenken van een menigte kenmerken en tekenen der ware genade, als u maar enige weinige goede in uzelf kunt ontdekken. In het bijzonder moet u ook weten, dat u uit de dood tot het leven zijt overgegaan, indien u de broeders liefhebt, 1 Joh. 3: 14, namelijk hen, van wie u in liefde kunt oordelen, dat ze ware gelovigen zijn, en dat wel, omdat ze ware gelovigen zijn en om der Waarheid wille, die in hen woont; evenals Salomo de ware moeder van het betwiste kind, door het bewijs van haar liefde tot hetzelfde wist te ontdekken, zo onderkent men ook de moedergenade van het geloof door de liefde, welke zij ia ons voortbrengt jegens alle ware gelovigen.

Tot besluit dan van dit stuk noem ik u allen gelukkig, die zoveel blijken van geloofsvruchten kunt tonen, als u in staat stellen, om uw oprechtheid in deze bezadigde bewoordingen uit te drukken: Bidt voor ons, want wij vertrouwen in alles een goed geweten te bezitten, als die in alles eerlijk willen wandelen, Hebr. 13: 18.

III. De overdenking van Gods Woord is voor ons van een zeer groot nut en voordeel, tot bereiking en beoefening der heiligheid door het geloof in Christus. Dit is een plicht, waardoor de ziel zich met dat geestelijk en kostelijk zielsvoedsel onderhoudt; hetzelfde opetende, herkauwende, verterende en in een heilzaam voedsel hervormende, waardoor ze zich versterkt gevoelt tot het spreken van goede woorden en het verrichten van heilige daden. Dit vervult onze harten als met smeer en vettigheid, zodat wij aan God op onze legersteden gedenken en in onze nachtwak en een zoete overpeinzing van Hem hebben, Ps. 63: 6, 7. Vandaar mag de nieuwe natuur wel het gemoed of de bron der overdenking heten, Rom. 7: 26, omdat het leeft en werkt door het bedenken en overwegen van datgene, wat des Geestes is, Rom. 8: 6. Deze overdenking derhalve is een plicht, die niet alleen op zekere bepaalde tijden, maar ten allen dage, ja dag en nacht, en zowel buitenshuis als in onze gewone dagelijkse bezigheden in ons moet plaats hebben, Ps. 119: 97, en 1: 2.

Een inwonende hebbelijke kennis van Gods Woord zal ons niet baten, tenzij er een hartelijke overdenking van hetzelfde bijkomt en deze van een werkelijk beoefenen van hetzelfde gevolgd wordt.

Enigen menen dat het vele prediken van het Woord Gods niet noodzakelijk is, wanneer het volk reeds is gebracht tot de kennis der dingen, die tot zaligheid noodzakelijk zijn. Maar zij, die door dit Woord wedergeboren zijn, weten bij bevinding dat hun geestelijk leven onderhouden en aangekweekt wordt door het dikwijls te horen, te lezen, te herdenken en zich in te prenten, waarom zij ook als nieuwgeboren kinderkens zeer begerig zijn naar die redelijke en onvervalste melk des Woords, opdat ze daardoor mogen opwassen, 1 Petrus 2: 2, waarom zij zich ook graag door de predikanten dezelfde dingen dikwerf horen indachtig maken, om alsoo door de overdenking van dezelfde bij hen bekende en erkende zaken te meer in de

tegenwoordige waarheid versterkt te worden, 2 Petr. 1: 12.

Maar de grootste schranderheid en ons voornaamste belang is daarin gelegen, dat wij deze plicht zee beoefenen, dat hij voor het leven des geloofs van dienst, en voor dezelve geenszins nadelig of er tegen aangekant zij. Wij moeten niet steunen op een dagelijkse taak van overdenking, als op een werk der gerechtigheid, hetwelk ons van Gods gunst kan verzekeren, in plaats van op Jezus' gerechtigheid te steunen, gelijk zij doen, die liever naar een broos riet willen grijpen, dan op de vrije genade Gods in Zijn Zoon te vertrouwen.

Het oogmerk onzer overdenking moet ook geen blote bespiegeling zijn, of een enkel zoeken naar de kennis der waarheid, maar wij moeten die krachtig in onze zielen inprenten en onze harten en neigingen tot beoefening daarvan aanzetten. Om ons nu tot deze heilige oefening aan te moedigen, moeten wij omzichtig gadeslaan, in hoever de onderscheiden delen der Goddelijke waarheden van kracht en vermogen zijn tot verkrijging van dit einde, om er vervolgens een gepast gebruik van te maken.

Wij moeten ons niet verbeelden, gelijk velen'. doen, en zelfs de manier is van enige grote meesters in de kunst der overdenking, dat wij onze harten krachtdadig tot de liefde Gods en tot heiligheid kunnen overbuigen, en dat wij daarin zekere vreemde veranderingen, ja zelfs heilige hoedanigheden of deugden kunnen teweeg brengen, enkel door in onszelf sterke overtuigingen en gevoelens te doen ontstaan aangaande des Heeren eeuwige kracht en Goddelijkheid, zijn volstrekt oppergezag, zijne alwetendheid, volmaakte heiligheid, stipte rechtvaardigheid en de billijkheid zijner wetten, benevens de redelijkheid onzer gehoorzaamheid aan dezelve, met de onuitsprekelijke heerlijkheid die voor de Godvruchtigen, en de ijselijke ellende die voor de goddelozen tot in eeuwigheid bereid is.

De overdenking van deze en dergelijke dingen is inderdaad zeer nuttig, om in onze gemoederen de stiptheid onzer verplichtingen tot heiligheid in te prenten, en om ons te bewegen tot het gelovig toetreden tot Jezus, om leven en kracht tot volbrenging dier plichten. Maar om deze laatstgemelde, waardoor wij tot onmiddellijke waarneming onzer plichten geschikt en bekwaam worden, te verkrijgen, moeten wij in het geloof de zaligmakende weldaden van Christus, zoals ze in het Evangelie geopenbaard zijn, overpeinzen. Want dit alleen behelst die grote leer, welke een kracht Gods is tot zaligheid, en waardoor ons de levendmakende Geest toebedeeld wordt, welke in staat is ons op te bouwen en een erfdeel te geven onder de geheiligden, Rom. 1: 16. 2 Cor. 3: 6. Hand. 20: 32.

Voor al moet men in het bijzonder zorg dragen, om het geloof met ons in de overpeinzingen te doen medewerken en het Woord van Gods genade er mee te vermengen; of anders zal het geen nut doen, Hebr. 4: 8. Als u Gods goedertierenheid u gedurig voor ogen stelt, en haar in het geloof overdenkt, dan zal deze u ook versterken om in zijn waarheid te wandelen, Ps. 26: 8, en u de heerlijkheid Gods als in een spiegel vertonende, u naar hetzelfde beeld in gedaante doen veranderen, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest, 2 Cor. 3: 18. Deze soort van overdenking is zoet en gemakkelijk voor allen, die door de Geest des geloofs daartoe geleid worden, en zij heeft de hulp van geen kunstmiddelen nodig, die het ongeletterde volk ook niet lichtelijk leren kan.

Laten uw gedachten derhalve hierin vrij en ruimschoots te werk gaan, zonder die aan oenige regelen van geleide of handelwijze te binden, dan zult u uw zielen daarvoor zeer verlevendigd en door de genade Gods verrijkt bevinden, hetwelk door geen ander soort van overdenking kan uitgewerkt worden, al is zij nog zo regelmatig ingericht en opzettelijk nauwkeurig naar de voorschriften der kunst gevormd.

IV. Het Sacrament van de Doop moet zekerlijk ook van groot gebruik en nut tot bevordering van het leven des geloofs zijn, indien men het volgens zijn natuur en instelling waarneemt, omdat het een zegel der rechtvaardigheid des geloofs is, gelijk de besnijdenis eertijds was, Rom. 4: 11. Maar wij moeten dan wel op onze hoede zijn, om het niet te maken tot een zegel van een hiermede strijdende gerechtigheid uit de werken, gelijk de vleeselijkgezinde Joden deden, die door de werken der Wet zochten gerechtvaardigd te worden; of gelijk vele Christenen nog doen, die het Nieuwe Verbond hervormen in een werk- en wet-Verbond, en een oprechte gehoorzaamheid aan al de wetten van Jezus eisen als de voorwaarde onzer rechtvaardigmaking, denkende dat zij door de Doop in dit door henzelf nieuw gesmede Verbond zijn ingetreden.

Maar van een zodanigen omgekeerd en misbruikte Doop mag men juist hetzelfde zeggen, wat de apostel Paulus van de besnijdenis zegt: uw Doop is u waarlijk nuttig, indien u de Wet onderhoudt. Maar zo u een overtreder der Wet zijt, is uw Doop als geen Doop meer geworden, Rom. 2: 25, Indien u gedoopt zijt, zo zal Christus, zolang als u in het gebruik dier heilige instelling volhardt, u tot niets van nut, ja ijdel en krachteloos voor u wezen, en u zult van de genade vervallen zijn, Gal. 5:2, 4.

Draag ook zorg, om geen afgod van uw Doop te maken en die in plaats van Christus te stellen, gelijk de Roomsgezinden doen, die menen dat bij zijn toediening zelve een zekere genade aan de mens wordt toegevoegd, terwijl ook vele onkundigen meer op hun Doop, dan op Christus vertrouwen, gelijk de Farizeeën, die hun vertrouwen op de besnijdenis en andere van hun uitwendige voorrechten vestigden, Fil. 3: 4, 5. *Want het is bekend dat God in het merendeel der gedoopten in de woestijn, geen welgevallen heeft gehad*, 1 Cor. 10: 2, 5, en dat er eens een tijd zal komen, waarin Hij de gedoopten en ongedoopten, zowel als de besnedenen en onbesnedenen, zal straffen, Jer. 9: 25. Zijt daarom ook op uw hoede, om de Doop niet gelijk te stellen met het geloof, als een behulpzel tot zaligheid, gelijk sommigen doen, die de doop voor nietig en krachteloos houden, tenzij bediend aan hen, die tot jaren van kennis en onderscheiding gekomen zijn, houdende hen, die bejaard weigeren herdoopt te worden, voor vervreemd van de ware Kerk en van Christus en Zijn zaligheid, ondanks al hun geloof in Christus.

Indien de Kinderdoop al ijdel en nietig ware, zo zou het gemis van de ware Doop toch geen straf tot veroordeling zijn voor hen, die anders gevoelen en van het tegendeel overtuigd zijn. De besnijdenis was zo noodzakelijk, als de Doop, in haar tijd, en echter lieten de Israëlieten dezelve veertig jaren lang na in de woestijn, zonder te vrezen, dat iemand van hun, vanwege dit gemis en gebrek schade aan zijn eeuwig heil zou lijden, Jos. 5: 6, 7. Vele kloeke en wakkere heiligen zijn in de eerste tijden der vervolging van Jezus' Kerk, door een Doop van lijden om de zaak van Christus en voor zijn Naam, ten hemel ingevaren, eer ze nog gelegenheid gehad hadden, om door de Waterdoop in zijn gemeente ingelijfd te worden.

Men moet niet denken, dat in die oude tijden, toen de gewoonte van het uitstellen des Doops maar al te veel plaats had, niemand in een staat van zaligheid was door het geloof in Christus, omdat ze deze instelling óf uitstelden óf verwaarloosden.

Let voorts wel, dat het niet genoeg is, de verderfelijke dwalingen van hen te vermijden, die de Doop strijdig met haar instelling omkeren, maar u moet uzelf ook bevlíjtigen, om behoorlijk aan de einden van haar instelling te beantwoorden. Hiertoe moet u meermalen ernstig aan uw ziel vragen: welk goed gebruik maakt u van uw Doop? Hoe dikwijls, of hoe zelden denkt u wel aan deze?

De meeste belijdende Christenen, ja het is zelfs te vrezen, zeer vele oprechte bekeerden, denken zo luttel aan de Doop en de daaraan gehechte verplichting, dat

deze geen meer nut aan hun zielen doet, dan of ze nimmer waren gedoopt geweest; terwijl zij hun zonden nog verzwaren door deze heilige inzetting uit moedwillige verwaarlozing vruchteloos voor hun zielen te maken. Hoewel de Doop maar éénmaal in ons leven bediend wordt, moeten wij ons die nochtans dikwijls herinneren en ons afvragen: waartoe zijn wij gedoopt? Hand. 19: 3. Wat verzegelt deze instelling aan ons? Waartoe verbindt en verplicht zij ons?

En uit die hoofde moeten wij onszelf opwekken en aanmoedigen, om door onze Doop die genade vast te houden, welke zij aan ons verzegelt, om aan onze opgelegde verbintenissen te voldoen. Wij moeten menigmaal herdenken dat wij door de Doop, tot leerlingen en navolgers van Christus gemaakt, en verplicht zijn, om meer naar Hem dan naar Mozes te luisteren, en in Hem te geloven tot onze zaligheid, gelijk Johannes aldus de Doop der bekering bediende, gelastende het volk om in Hem te geloven die na hem kwam, en die, daar Hij de Messias zelf was, meerder was dan hij. Wij moeten ons herinneren, dat de Doop onze aanneming van Christus, en tevens onze eigen aanneming tot kinderen Gods door het geloof in Zijn Zoon verzegelt, zodat wij nu niet meer staan onder de vorige oude Tuchtmeester, de Wet, Gal. 3: 25, 27, *gelijk dezelve ook aan ons verzegelt de aflegging van het lichaam der zonde en onze begrafenis en wederopstanding met Christus door het geloof, en de vergeving onzer zonden*, Coll. 2: 12, 13, *ons deelgenootschap aan zijn lichaam, en ons gedrenkt zijn met één en dezelfde Geest*, 1 Cor. 12: 12, 13.

Door zulke en meer andere dingen als deze, welke nog klaarder in het Evangelie te ontdekken zijn, kunnen wij zien en bevinden, dat de eigenlijke natuur, het oogmerk en de strekking van de Doop is, om ons tot het geloof in Christus alleen te leiden, tot vergeving van zonden, en om door en uit zijn gemeenschap, alle heiligheid en zaligheid te verkrijgen; gelijk dan ook een vlijtige aanwending en toepassing dezer instelling noodzakelijk van groot voordeel is voor het leven des geloofs.

V. Het Sacrament van het Heilig Avondmaal is ook als een geestelijk feest, om ons geloof te voeden en ons in de heiligheid te sterken door Christus, die in ons leeft en werkt, indien men het gebruikt volgens het voorschrift van Jezus Christus Zelf, aan zijn leerlingen, Matth. 26: 26-28. Marc. 14: 22 -24. Luc. 22: 19, 20, en zoals Hij het op een buitengewone wijze aan de apostel Paulus heeft voorgeschreven, volgens 1 Cor. 11: 28 -25, ten einde ons tot een des te stipter waarneming van hetzelfde te verbinden. Zijn einde en doel is, niet alleen dat wij Jezus' dood in Zijn geschiedenis, maar ook in Zijn verborgenheid of geheimzinnigheid gedenken; gelijk daarin, dat zijn lichaam voor ons verbroken is, dat Zijn bloed het bloed is des nieuwe Testaments, voor ons en voor velen tot vergeving van zonden vergoten, en dat wij dus al de beloften des nieuwe Verbonds, welke ons zijn toegezegd, kunnen ontvangen en genieten, Hebr. 8: 10, 12. Het grote doel dezer heilige instelling is ook, om ons te doen gedenken Jezus' lichaam en bloed, die een spijs en drank voor de gelovigen zijn, algenoegzaam in zich zelf, om onze zielen ten eeuwig leven te voeden en te versterken, en dat wij die derhalve door het geloof tot ons te nemen, te eten en te drinken hebben; ons tevens verzekerende dat, wanneer wij waarlijk in Hem geloven, Hij zó wezenlijk en nauw met ons door Zijn Geest verenigd is, als het voedsel, hetwelk wij eten en drinken, met ons lichaam verenigd wordt. Christus Zelf verklaart deze geheimzinnigheid nog vollediger in Joh. 5: 48 -58.

Voorts herinnert dit Verbondsteken ons onze geestelijke zegeningen, waardoor wij in Hem gezegend zijn, zoals wij dezelve door het geloof genieten. Want, alzo is het een middel en werktuig, waardoor God, metterdaad, aan de ware gelovigen Zijn Zoon en al Zijn zaligheid schenkt, en hen opwekt en versterkt, om Hem door werkelijke daden

des geloofs in hun zielen te ontvangen, terwijl zij aan de uitwendige tekenen deel hebben en die gebruiken. Wanneer Jezus zeide, eet, drinkt, dat is mijn lichaam, dat is mijn bloed, zo kon daardoor niet minder verstaan en begrepen worden, dan dat Hij zó waarlijk zijn lichaam en bloed aan de gelovigen in deze instelling meedeelde, als het brood en de wijn zelf, en dat zij Hem dus wezenlijk in het geloof ontvangen hebben. Het is hier eveneens, alsof een prins een zijner onderdanen in een aanzienlijk ere ambt inhuldigende, Hem een staf, een zwaard of zegel ter hand stelde en zei: neem deze staf, dit zwaard of deze zegelring, dit is zodanig een ambt of bediening, enz. Of, gelijk een vader, een handschrift of een overdrachtsbrief van zekere huizen of landerijen aan Zijn Zoon gegeven hebbende, hem dus aanspreekt: neem dit als uw eigen aan, dit is uw hofstede, uw land, enz. met welke uitdrukkingen dan ook in de gewonen zin niets anders te kennen gegeven wordt dan een vrijwillige gift en overdracht van zodanige bedieningen, waardigheden, huizen of landerijen, enz., door en met deze uitwendige blijken van afstand en wegschenking.

Hierom verzekert de apostel Paulus, dat het brood in des Heeren Avondmaal de gemeenschap is aan het lichaam van Christus en dat de drinkbeker de gemeenschap is van Zijn bloed, 1 Cor. 10: 16, hetwelk aanduidt, dat Jezus' lichaam en bloed wezenlijk aan ons geschonken zijn, en dat wij er waarlijk deel aan hebben, zowel als aan het brood en de drinkbeker. De grote voortreffelijkheid nu en het voordeel dezer instelling bestaat niet alleen daarin, dat zij een afbeelding en gelijkenis is van ons leven en bestaan in en door de gekruiste Zaligmaker, maar ook dat zij een dierbaar middel en werktuig is, waardoor Christus, de geestelijke spijs en drank van ons inwendig zieleleven, inderdaad door het geloof aan ons geschonken en van ons ontvangen en gebruikt wordt. Dit maakt deze instelling tot een liefdeteken, recht waardig die vurige liefde, waarmee het hart van onze Heiland ten tijde dezer instelling vervuld was, toen Hij ook gereed stond, om zijn uitstekend heerlijk en allergrootst liefdewerk, door zijn leven voor ons af te leggen, aan het kruis te voltooien, 1 Cor. 11: 23.

Men heeft derhalve vlijtig daarop acht te geven, dat men een recht gebruik van deze heilige instelling maakt om er also de zielzaligende weldaden van te mogen verkrijgen. Een der redenen, waarom velen zo weinig achting voor deze gewijde inzetting hebben en zeer zelden er slechts deel aan nemen, ja, er ook maar weinig vrucht van trekken, is, omdat ze zich valselijk verbeelden, dat God daarin alleen enige blote tekenen en afbeeldingen of gelijkenissen van Jezus en Zijn zaligheid aan ons vertoont; welke naar hun mening daarenboven zo klaar en duidelijk in de heilige Schrift en voor ons afgeschetst zijn, dat zij geenszins zulke afbeeldingen daarvan behoeven, terwijl ze integendeel, mochten zij maar weten en begrijpen, dat God metterdaad en waarheid Jezus zelf aan hun geloof, bij en onder deze tekenen en afschaduwingen schenkt, zij het Avondmaal gewis voor het aangenaamste en keurigste feestmaal houden, en hartelijk verlangen zouden naar al de goede gelegenheid om er behoorlijk deel aan te nemen, Hand. 2: 42 en 20: 7.

Een andere reden, waarom velen zelden of nooit aan deze instelling deel nemen en weinig weten van haar nut!, en voordeel, is, omdat ze zich daardoor in groot gevaar oordelen van hun eigen verdoemenis te eten en te drinken, door het niet onderscheiden van het lichaam des Heeren, en het onwaardig eten en drinken van hetzelfde, gelijk de apostel het aldus uitdrukt, 1 Cor. 11: 29. Zij achten het hierom; de veiligste weg, zich liever geheel en al van een zo gevaarlijke instelling af te houden, of zij denken dat eenmaal in het jaar al meer dan genoeg is om zulk een gevaar te lopen.

En indien enige aandrang van hun geweten hen soms daartoe al nopen mocht, zo berooft hun slaafse vrees hen toch van al haar vertroostende vrucht; zodat, in plaats van Jezus en Zijn zaligheid daarin te ontvangen, zij zich gelukkig achten, indien zij er

af komen zonder het oordeel der verdoemenis over zich gehaald te hebben. Gelijk de Joodse Rabbijnen ook schrijven dat het leven des Hogepriesters, bij zijn jaarlijkse intrede in het heiligdom, niet weinig gevaar liep en dat hij om die reden er zo korte tijd bleef als mogelijk was, omdat het volk niet mocht denken, dat hij door Gods hand gedood was, gelijk hij ook, levend weder terug gekomen zijnde, een dankbaar gast- en feestmaal aanrichtte, uit blijdschap over een zo grote verlossing.

Maar daar is geen reden, waarom wij door deze woorden des apostels zo verschrikt en bevreesd zouden zijn, wijl dezelve alleen dienen, om een zeer grote ontheiliging van des Heeren Avondmaal, welke toen onder de Christenen plaats had, tekeer te gaan, wat wij lichtelijk konden vermijden, door het opvolgen van het voorschrift der instelling, hetwelk de apostel opgeeft als een genoegzaam hulpmiddel tegen het grote misbruik in het niet onderscheiden van Jezus' lichaam van elk ander lichamelijk voedsel, en in het deelnemen daaraan als aan hun eigen avondmaal, met zoveel ongeregeldeheid, dat de een hongrig, de ander dronken was.

Daarenboven kan het woord, dat in onze vertaling (de Engelse namelijk) door verdoemenis is overgezet, ook de zachtere betekenis hebben van oordeel, (gelijk het in de Nederlandse voorkomt,) zoals de kanttekening het heeft, en de apostel zelf het in vs. 22 verklaart van een goedertieren, tijdelijk oordeel, waardoor de Heere ons kastijdt, opdat wij niet met de wereld veroordeeld mochten worden. Want wij zijn inderdaad zeer geneigd tot zondigen, in het onwaardig ontvangen dezer instelling, en alsoo besmetten wij meer of min al de andere heiligen, met wie wij omgaan, zodat de overdenking van ons gevaar, zowel in dit als in alle andere middelen der genade, ons wel met een slaafse vrees vervullen mocht, indien wij niet een grote Hogepriester hadden, die de ongerechtigheid onzer geheiligde dingen dragen wilde, Exod. 28: 18, daar wij nu onder liet kleed zijner gerechtigheid, zonder slaafse vrees, in volle verzekerdheid des geloofs, in deze en alle andere heilige instellingen met vrijmoedigheid tot God mogen gaan, en ons in Hem bij en onder deze geestelijke feestviering moeten verblijden, gelijk de Joden zich ook moesten verheugen op hun plechtige feesttijden, Deut. 16: 14, 15.

Daar zijn nog andere misbruiken van deze instelling, zowel als van de Doop, hiervoren gemeld, waardoor dezelve, in plaats van het leven des geloofs te bevorderen, tegen hetzelfde veeleer aangekant wordt. Enige vertrouwen op dezelve, in plaats van op Christus, als ware dit een werk der gerechtigheid, om er Gods gunst door te verkrijgen en de genade in de ziel zelf te doen uitstorten.

Anderen maken deze instelling zó noodzakelijk, dat zij het geloof zonder haar niet genoegzaam rekenen en daarom willen zij er deel aan hebben, wanneer ze maar kunnen, al is het op een ongeregelde wijze, op hun ziekbedden en als ze voor de dood vrezen, om alsoo het Avondmaal, als een reiskost mee te nemen.

De Roomsgezinden maken er een verschrikkelijke afgoderij van, door hun verdrichtsels der Transsubstantiatie en de aanbidding van hun Broodgod, benevens de offerande der mis voor de zonden van levenden en doden. Wij behoorden voorzichtig te beseffen, dat het ware lichaam en bloed van Christus, ons benevens het brood en de wijn op een geestelijke, geheimzinnige of verborgen wijze geschonken wordt, door de ondoorzoekelijke werking van de Heiligen Geest, die Christus met ons in en door het geloof verenigt, zonder enige Transsubstantiatie of verandering van zelfstandigheid in de uitwendige hoofdstoffen.

VI. Het gebed moet ook gebezigd worden als een middel tot onderscheiding van het leven des geloofs in Christus, naar de nieuwe mens. En het sluit in zich een bekendmaking van onze verzoeken met smekingen en dankzeggingen aan God. Dat het alsoo

als een voortreffelijk middel kan gebruikt worden, blijkt daaruit, dat God het aldus van ons eist, 1 Thess. 5: 17. Rom. 12: 2, als ons priesterlijk werk, 1 Petrus 2: 5, verg. met Ps. 141: 2, en als een eigenschap der heiligen, 1 Cor. 1: 2, gelijk God zelf ook een Hoorder en Verhoorder der gebeden is, Ps. 65: 2, die van de Zijnen, om de weldaden, welke Hij hun schenken zal, ook wil aangeropen zijn, nadat Hij hen tot het bidden in staat gesteld heeft, hoewel Hij in het eerst gevonden is van degenen, die Hem niet zochten, om hen dus tot dankzegging voor te bereiden en dan de geschonken weldaden voor hen te verdubbelen, Fil. 1: 19, 20, Ps. 66: 16-19, en 50: 15, 2 Cor. I: 10, 11.

Hoewel nu Gods wil door dit middel niet veranderd wordt, wordt deze echter gewoonlijk door dit middel, volgens Zijn genaderijk oogmerk en inzicht vervuld. Het verzekerd vertrouwen in deze moet ons daarom niet achteloos maken in deze plicht, maar die des te meer en ernstiger doen betrachten, 2 Sam. 7: 27. Christus, die de Middelaar des nieuwen Verbonds is, door Wie de rechtvaardig- en heiligmaking is beloofd, is tevens de Middelaar om onze gebeden tot God te brengen, dezelve met zijn voorspraak te ondersteunen en ze door een gunstrijke aanneming te doen verhoren, Hebr. 4: 15, 16. De Geest, die ons heiligt, ons tot Christus brengt, in Hem bevestigt en ons zijn heil doet zien, is een Geest des gebeds, Zach. 12: 10. Gal. 4: 6. Hij is gelijk aan een vuur, hetwelk de ziel ontsteekt en ontvlamt, om in het gebed tot God naar boven te stijgen. Die zonder bidden leven, Zijn dood voor God. Want al mochten zij tot de kinderen Sions behoren, ze zijn toch maar onechten, bastaarden en dode kinderen, die niet roepen, Hand. 9: 11, 13, en alzo niet onder de levenden te Jeruzalem zijn opgeschreven, zodat ze hoewel Christenen in naam, slechts Heidenen in aard en daden zijn, Jer. 10: 25.

Het gebed is dus het grote middel, waardoor het geloof zich oefent tot volbrenging van zijn ganse werk en zich in alle heilige begeerten en neigingen uitstort, kunnende zonder hetzelve de overige plichten niet naar behoren verricht worden, daar ze aldus een lieflijken en zoeten reuk en geur opleveren, als de balsemvaas van Maria, die vol kostelijke Nardus was; gelijk dan ook aan het gebed dezelfde beloften gedaan zijn als aan het geloof, Jes. 56: 7, Ps. 62:8, Marc. 14: 3, Joh. 12: 3, Rom. 10: 11 -13.

Het moet daarom ons gestadig reukwerk en reukoffer zijn, waardoor wij onszelf, onze harten, onze neigingen en ons ganse leven Gode opdragen, Ps. 141: 2. In hetzelve werken wij alle genade en heiligheid, die ook alleen op deze wijze to verkrijgen zijn, Ps. 168: 3, Luc. 11: 13, Hebr. 4: 16, Ps. 81: 11. Door hetzelve vloeien ons onze schatten toe en Israël verwierf hierdoor de zege op zijn vijanden, zolang als Mozes zijn handen ophief, Exod. 17: 11. Door het gebed is de profetes Hanna in haar droefheid vertroost geworden, 1 Sam. 1: 15- 18. De vrede wordt er door bewaard en de ontruste ziel er door bevredigd, Fil. 4: 6, 7, Ps. 32: 1 - 5. De wierook brandde gedurig, terwijl de lampen aangestoken werden, Exod. 30: 7, 8.

Het gebed wordt bij de geestelijke wapenrusting gevoegd, niet als een bijzonder gedeelte daarvan, maar als een middel om haar geheel en al aan te doen, en om er een goed gebruik van te maken, opdat wij mogen staan en staande blijven in de bozen dag, Eféze 6: 13. Het is een middel om ons naar het beeld van Christus in heiligheid te hervormen en ons geestelijk gelaat te doen blinken, gelijk dat van Christus, toen Hij in zijn lichaam verheerlijkt werd, waar Hij zich met bidden bezig hield op de heiligen berg, Luc. 9: 29, en gelijk het aangezicht van Mozes blonk, toen hij met God sprak, Exod. 34: 29.

Hierom wordt ons de gestadige oefening van deze plichten aanbevolen, Eféze 6: 18, en om ten allen tijde, bij alle goede gelegenheden, ja zonder ophouden te bidden volgens het voorbeeld der heiligen, en in het openbaar met en voor de ganse

gemeente, Hand. 2: 42, 10: 30: 31. Ja, om dagelijks zelfs plechtig tot die plicht ons af te zonderen en te verledigen, Matth. 6: 11, en zelfs dikwijls op de dag, om Gode aldus ons morgen- en avondoffer aan te bieden, behalve nog bij bijzondere gelegenheden door korte schietgebeden, die onze andere bezigheden niet verhinderen, Dan. 6: 10, Ps. 92: 3, 55: 18, Jac. 5: 13, Ps. 129: 8, 2 Sam. 15: 34, Neh. 2: 4. De gebeden moeten plechtig verricht worden in onze binnenkamers en huisgezinnen, Matth. 6: 16, Hand. 10: 30, 31, en moeten, evenals het gedurig brandoffer, op de Sabbatten, Verzoendagen en andere plechtige tijden vermeerderd worden, Num. 28. Met één woord, een Christen behoort zich op een uitstekende wijze onbeperkt aan deze plicht toe te wijden, Ps. 109: 4, 119: 164.

Maar het voornaamste werk moet daarin bestaan, dat men, om die plicht behoorlijk en heilig te oefenen, die in het geloof in Christus waarnemen. Daarom moet men God ernstig smeken, dat Hij ons lere bidden en de stof zowel als de wijze des gebeds ons in de mond leggen; gelijk Jezus Zijnen leerlingen daartoe het beknoptste en volmaaktste voorschrift opgaf, Luc. 11:1. Want om deze gebedsplicht wèl te verstaan, moeten wij de gehele heilige Schrift raadplegen, 2 Tim. 8: 16, 17, en Jezus' Geest moet ons hier tot Leidsman strekken. Daarom wordt ons geleerd door de Heiligen Geest te bidden, Judas vs. 20, Efése 2: 18. Want Gods Geest geleidt en bestiert onze zielen in de rechte wijze van bidden.

En om aldus te mogen handelen, hebt gij, o Christen! de volgende regels in acht te nemen:

A. U moet met uw hart en met de Geest bidden, Jes. 26: 9, Joh. 4: 21. Want aldaar heeft de Geest van Christus en die des gebeds zijn voornamen zetel en zijn verblijfplaats Gal. 4: 6, Efése 1: 17. Wij moeten ook met het verstand bidden, 1 Cor. 14: 15, 16. Want wij zijn vernieuwd tot kennis Col.:10, 2 Petrus 1:4, en het bidden in onkunde kan niemand heiligen; gelijk het ook geschieden moet met een oprechte hartelijke begeerte naar de goede dingen, die wij begeren. Want God ziet op het hart, Ps. 62: 9. Het gebed is voornamelijk een aardewerk, Ps. 27:8, en God hoort het hart, zonder dat de mond spreekt, maar nooit zijn de woorden Hem aangenaam, als ze niet uit een godvruchtig hart voortkomen, 1 Sam. 1: 18.

Uw gebed is enkel hatelijke huichelarij, bespotting van God en een ijdel gebruik van zijn Naam, als u bidt om de toekomst en uitbreiding van Zijn rijk en om het geschieden van zijn wil, terwijl gij zelf de godsvrucht haat. Het is liegen en veinzen voor God, en wordt daarom als een vleien met de lippen en niet als een waar bidden door Hem opgenomen, Ps. 78: 36, 37.

U moet ook een gevoel hebben van uw noden en behoeften, en dat God alleen dezelve kan vervullen, 2 Kron. 20: 12. Ook wordt er een ijver, een heilige aandrift en vurigheid van geest tot deze plicht vereist, Jac. 5: 16, benevens een ingespannen aandacht en een hartelijk deelnemen in hetgeen u bidt. Want hoe kunt u anders verwachten, dat God uw smeking ter harte zou nemen, Dan. 9: 8.

U moet in deze plicht waken, en er zorgvuldig op letten en vlijtig werkzaam in zijn, bedenkende dat God al uw afzwervingen ziet en kent, 1 Petrus 4: 7, Ezech. 38: 31. Alle gebeden, welke men zonder verstand, aandacht en aandoening ontboezemt, zijn, als geen gebeden, maar als zondige huichelarijen te achten, gelijk die der Roomsgezinden, die het Latijn prevelen volgens een Paternosterkrans, zonder er iets van te verstaan.

En zo gaat het met het gemene volk, hetwelk de leraar in de formulieren wel met de mond napraat, maar er veelal met het hart geen deel aan neemt, en zijn gedachten over andere zaken laat gaan. Dan is het bidden een bloot lippenwerk, en enkel een

lichaamsoefening, ja een dadelijk bedrog, Mal. 1: 13, 14, en slechts een gedaante van Godzaligheid, waarvan men de kracht verloochent, 2 Tim. 8: 5, welke door het Pausdom, zo van deze als van andere instellingen arglistig der wereld ontruikt geworden is. Want al zeggen de Roomsen, dat God weet wat zij spreken en het goedkeurt, zo zeggen wij daarentegen dat Hij hen voor geveinsden of huichelaars en onteerders van zijn Naam houdt, omdat ze zelve niet weten, goedkeuren noch ter harte kunnen nemen wat zij niet verstaan en echter uitspreken. Want God heeft geen lust aan zotten, Pred. 5: 2, 3. Immers zouden zij jegens een aards vorst zo niet handelen.

B. U moet bidden in de naam van Christus. Want de Geest verheerlijkt Christus, Joh. 16: 14, en geeft ons de toegang tot God door Christus, Eféze 2: 18. Gelijk nu het wandelen door de Geest en door Christus één en hetzelfde is, zoals ik aangetoond heb, zon is het bidden door de Geest en door Christus ook één en dezelfde zaak. En gelijk wij moeten wandelen en alles verrichten in de naam des Heeren, zo moeten wij ook bidden in Jezus' naam, gelijk ons bevolen is, Joh. 14: 13, 14. Zelfs is het niet genoeg onze gebeden te besluiten met de woorden: "in en door Jezus Christus, onze Heere," maar wij moeten Gods zegen komen afvragen in het gewaad van onze Oudste Broeder, en van zijn waardigheden in alles blijven afhangen en daarop steunen.

God moet ook door ons voor alles gedankt en verheerlijkt worden in zijn Naam, omdat het door Hem en om Zijnentwil is, dat wij alle geestelijke en lichamelijke weldaden ontvangen, Eféze 5: 20. Wij moeten zijn sterkte alleen aangrijpen en enkel in en door Hem bij God zoeken aangenomen te worden. Verre moet het van ons zijn, om ons te beroemen of trots te verheffen op onze eigen werken, gelijk de hoogmoedige Farizeeër; dan alleen voor zoveel zij vruchten der genade en vergeldingen van Gods gunst zijn, Luc. 18: 11, 12, en Jes. 38: 3. Het bidden in en door de Geest moet volgens Evangelische en niet naar wettische gronden ingericht zijn, Rom. 7: 6, 2 Cor. 3: 3, en geschieden in diepe verootmoediging en met een besef van onze eigen onwaardigheid, Ps. 51: 19, met een gebroken geest en in het vertrouwen van alleen om Christus' wil te zullen aangenomen worden, Dan. 9: 18. Al waren uw gebeden dan nog zo zeer uitgebreid, uw verzuchtingen nog zo zwaar en heftig, en uw tranen en klachten nog zo menigvuldig, buiten Christus hebben zij niets te betekenen en zijn zelfs verfoeilijk voor God.

C. U moet hierom niet denken, dat u vanwege de deugd of goedheid uwer gebeden zou aangenomen worden, en dus op deze als op werken van gerechtigheid zou mogen steunen. Want aldus pleegt men afgoderij met zijne gebeden en stelt deze in de plaats van Christus, hetgeen lijnrecht strijdig is met het bidden in Christus' Naam. Aldus hopen de Roomsgezinden gezaligd te worden door hun getelde gebeden, op wier aantal hun door de Pausen en Priesters de zogenaamde aflaten der zonden verleend worden.

Ja, sommige onkundige Protestanten vertrouwen aldus op hun gebeden, als plichten van rechtvaardigheid, en denken dat het een gebed Gode aangenamer is dan het andere, vanwege de heiligheid der formulieren, indien ze door vrome of heilige mensen zijn opgesteld, gelijk ze dus in het bijzonder van het Onze Vader of het Gebed des Heeren gebruik maken, als zij zich in enige engte of gevaar bevinden, bedrijvende hiermede als het ware afgoderij, hoe weinig zij het ook op zichzelf en hun toestand kunnen toepassen. Sommigen zelfs gebruiken dit en andere Schriftplaatsen tot een bezwering of betovering, om er de duivel door te verjagen.

Anderen denken weder, dat hun gebeden in de kerk meer aangenaam dan in de anderen zouden zijn, om de heiligheid der plaats, Joh. 4: 21, 24, 1 Tim. 2: 8. Enige

vertrouwen weder op hun veel spreken, hetgeen zij een uitbreiding van hun harten noemen, Matth. 6: 7, menende alzo, dat ze God door enige weinige gebeden wel zullen tevreden stellen, en hun gewetens de mond sluiten, terwijl ze blijven leven naar hun last en welgevallen.

D. U moet God aanbidden als uw Vader door Jezus Christus, als uw Zaligmaker, in een gelovig vertrouwen op de vergiffenis uwer zonden, op uw aanneming tot kinderen en het verkrijgen van alle andere dingen, die u van Hem begeert, voor zover als dit noodzakelijk is tot uw zaligheid, Jac. 1:5, 6, 7, 5: 15, 1 Joh. 5: 14, 15, Marc. 11: 24, Hebr. 10: 24, Ps. 62: 9, 86: 7, 55: 17, 57: 2, 3, en 17: 6. Aldus bidt men door Christus en door de Heilige Geest, die de Geest der aanneming is, Ef. 8: 17, Rom. 8: 16, Gal. 4: 6, zonder wien ons gebed ook alle geest, kracht en leven mist en slechts een dode romp blijft, Rom. 10: 14, Ps. 77: 5. Hierdoor kan men beter oordelen, of men behoorlijk bidt, dan door zijn gevoelige aandoeningen en de vloeiendheid en woordenrijkheid der gebeden. Hoewel u dan, o Christen! niet verzekerd zijt, van alles te zullen verkrijgen wat u begeert, moogt u wel gerust zijn, dat u verkrijgen zult hetgeen u het nodigst en dienstigst is.

U moet trachten het geloof in u te doen werken, en daarom het eerst u zoeken te ontdoen van de zonde, welke uw geweten mocht drukken, door er vergiffenis voor te verkrijgen, en ze uit uw hart vervolgens uit te zuiveren door het geloof, opdat u heilige handen, zonder toorn, twisting en twijfeling tot God opheffen mocht. Ps. 32: 1, 5, 51: 15, 16, 1 Tim. 2: 8. In deze laatste plaats wordt de zonde der toornigheid vooral gemeld, omdat dezelve strijdt met de liefde en vergevensgezindheid jegens anderen. Hierin dan ligt de sterkte, het leven en het groot vermogen des gebeds; zet dan maar uw geloof aan het werk, en u zult sterk zijn in de Heere en overwinnen in zijn kracht. Want het gebed des geloofs vermag veel.

E. U moet, al biddende door het geloof, dat u daartoe aanzet, ook elke andere heiligmakende genade in u pogen te verlevendigen en op te wekken; als daar is de droefheid naar God, Ps. 38: 19, de inwendige vrede, Jes. 27: 5, de blijdschap; de hoop; het verlangen naar en de liefde tot God, benevens die tot zijn volk, omdat u Hem bemint, Ps. 105: 3, 71: 5, 4: 7, 122: 8, alsook de liefde tot zijn wetten en geboden, Ps. 119: 4, 5. U moet eerst de Geest Gods en door deze voorts alle andere geestelijke dingen trachten te verwerven, Luc. 11: 13, Ps. 37: 5, Matth. 6: 33.

Alzo zal de Nardus uwer ziel haar lieflijken reuk alom verspreiden, daar anders het bidden alleen om tijdelijke en vleselijke zaken, slechts een wereldsgezind hart te kennen geeft, hetwelk het ook aan de aarde verknocht laat blijven. Bidt derhalve om het geloof en om zulke dingen, die het meest strekken tot verheerlijking van God, Marc. 9: 24, 2 Kron. 11: 12, en onderwerp u, wat het uitwendige aangaat, aan de wil van God, hetgeen aan uw gebed een heilige gesteldheid zal bijzetten, en u doen begrijpen dat het heiligen van Gods naam en geenszins het voldoen uwer lusten, uw voornaamste doel in dit leven moest zijn, Matth. 26: 42, Luc. 22 42, 43, Jac. 4: 3.

F. Doe uw best, om uw ziel, hoe ongesteld, ongeregeld en verbijsterd zij ook door de onmatige zorgen en bekommelingen, of door zondeschuld, vrees en angst, wezen moge, door deze plicht te doen bedaren en in een geregelde orde te brengen. Ps. 32: 2, 6, 55: 17, 18, 21, 22, 69: 33, Phil. 4: 6, 7, Sam. 1: 10, 11, 17. Gelijk een uurwerk dikwerf moet opgewonden worden, zo moet men het gebed gedurig herhalen. Want men moet in en door hetzelfde worstelen tegen ongeloof, twijfeling, vrees en bekommering, afkeer van het goede, koelheid van liefde, ongeduld, droefheid en

verdrietigheid des geestes en tegen alles wat met een heilig leven en de heilige begeerten onzer zielen strijdt, Colloss. 2: 1, 2, Jes. 64: 7. Men moet zich dan menigmaal tot deze plicht opwekken en het weerbarstig en afkerig vlees niet toegeven, maar het door de Geest tegenstaan en zoeken ten onder te brengen; dan zal men bevinden, dat de Geest ook onze zwakheden te hulp komt, Colloss. 2: 1, 2, Matth. 26: 41. Rom. 8: 26, 27. Al schijnt God dan al eens met zijne hulp wat lang te vertoeven, wij moeten toch niet verflauwen of moedeloos worden, Luc. 18: 1, 2. Hoe groter onze zielsangst en benauwdheid is, hoe meer en sterker wij moeten bidden, Ps. 22: 2, 3, Luc. 22: 42. Zulk een volharden in het gebed, ja, om ten allen tijde in de Geest tot hetzelfde te waken en ons gereed en bekwaam te maken, dringt Paulus krachtig aan, zie Rom. 12: 12, Ef. 6: 18, zodat uw gebed, o Christen! uw voorname hartewerk moet zijn, welk niet naar behoren kan geschieden, als u het hart op andere dingen zet of u door het uitwendige laat aftrekken, want het eist al de kracht en aandoening uws geloofs, en al uw aandacht en oplettendheid, zo het uw ernst is, om uw gemoed daardoor een gezette, welbetamelijke en heilige gestalte te doen verkrijgen.

G. U moet van de ganse stof en wijze des gebeds een goed gebruik maken, naarmate uw gewone en buitengewone noden en behoeften dit vereisen, ten einde de genade, die in u is, al worstelende in het gebed op te bouwen, aan uw hart een heilige gestalte bij te zetten, en dezelve te behouden. Zo moet ge in uw zondebelijdenis, u voor zoveel het vlees aangaat, wèl, maar niet voor zover u in Christus zijt, veroordelen. U moet de genade, welke u bezit, niet loochenen, alsof u tot nu toe enkel goddeloos geweest, en nu eerst op de goede weg geraakt waart. Want dit zou uw dankzeggingen beletten voor de genade der bekering, welke u reeds mocht te beurt vallen. In het bidden moet u trachten uw hart te doen doordrongen worden van geestelijke treurigheid en droefheid naar God, Ps. 38: 19, en met een heilig besef uwer eigen ellende en zonden, dezelve aldus in al haar verzwaringen de Heere voorstellende, Ps. 51:4, Ps. 102: 1 -11. Het geklag en gekerm moet een groot gedeelte van uw gebed uitmaken, in navolging der Klaagliederen van de profeet Jeremia.

En u moet pleit- en drangredenen bij uw verzoeken en smekingen voegen, gepaard met en gegrond op die bewijzen, welke dienen kunnen tot versterking van uw geloof en tot opwekking en ontvonking uwer aandoeningen, Job 23: 4. Deze moet u ontleenen aan de Goddelijke eigenschappen en volmaaktheden, Num. 14: 17, 18, uit Zijn heilrijke beloften, 2 Sam. 7: 27, 28, enz. Gen. 32: 9, 12, en uit de billijkheid uwer zaak, Ps. 17: 2, 3, als ook uit het nut en voordeel der zaak zelve, als Gods eer en onze vertroosting, Ps. 115: 1, 2, 79: 9, 10, 13.

Alleen smekingen en verzoeken zijn niet genoeg, wanneer de ziel om genade en vergeving te bidden, of wel een bijzondere reden heeft, om tegen het bederf en gevaar der zonde te waken en te strijden. Het hogepriesterlijk gebed des Zaligmakers, Joh. 17, is meest uit pleit- en drangredenen, en slechts uit zeer weinig smekingen samengesteld. Op gelijke wijze moeten wij van onze lof- en dankzeggingen ons bedienen, om de vrede, de blijdschap, de liefde, enz. in ons aan te kweken, Gen. 33: 10, Ps. 18: 2, 3, 4, 74: 14, 104: 34.

In het bijzonder moeten wij God danken voor de genade der wedergeboorte, Ef. 1: 3, en dan zal men Hem des te beter kunnen prijzen en verheerlijken voor al de weldaden, ten aanzien van onze bekering en vernieuwing bewezen, Ef. 5: 20, 1 Thess. 5: 18, ten einde ons aldus te levendiger tot het ware geloof en een vlijtige plichtsbetrachting op te wekken. De korte schietbede en verzuchting: Heere, ontferm u mijner! is wel zeer goed en nuttig in het gebruik; doch zij voldoet niet aan het doel en nut van de ganse plicht des gebeds, gelijk sommige logge en trage vleselijke mensen dit wel graag

wilden hebben, ten einde zich te beter te mogen verharderen in de verwaarlozing van die plicht, welks wijde uitbreiding en breedvoerig gebruik echter ook niet ten allen tijde en overal, maar slechts bij sommige gewone en buitengewone voorvallen vereist wordt.

H. U moet, o Christen! uw gebeden ook niet aan enig voorgeschreven formulier binden, of u daarbij bepalen. Want het is onmogelijk zodanige voorschriften in deze uit te denken, als aan al de verscheiden toestanden en behoeften der ziel zouden kunnen beantwoorden. Ik veroordeel geenszins alle formulieren, gelijk dat van de Zaligmaker, hoewel het gemakkelijk zou aan te tonen zijn, dat Christus dit nooit tot een voorschrift van een algemeen gebed opgegeven heeft, om ons juist aan zijn eigen woorden te binden en het ook klaar blijkt dat Gods Geest zelf dit gebed in verschillende woorden heeft uitgedrukt, Matth. 6: 9-13, Luc. 11: 2 -4, want het is beter dat men dit of enig ander gebeds-formulier gebruikt, dan dat men het bidden geheel en al achterwege laat. Het zou onvriendelijk zijn de houten krukken of been der kreupelen en lammen weg te werpen, hoewel men wel weet, dat het slechts gebrekkige en dode behulpzels zijn.

Niettemin acht ik het ten uiterste ongeoorloofd. ons aan enig formulier of voorschrift in het bidden te binden, omdat geen derzelve aan deze plicht betamelijk kan beantwoorden en op alle bijzondere gelegenheden onmogelijk toegepast kan worden, Ef. 6: 18, Philipp. 1: 6, Joh. 15: 16, 1 Thess. 5: 18, Ef. 5: 20.

U moet de ganse heilige Schrift tot uw algemeen gebedenboek maken, gelijk de eerste Christenkerk deed. Want daar vindt u de taal des Geestes, die op alle gelegenheden en toestanden past en het bekwaamst is, om daarin tot God te spreken. Als u echter een formulier gebruikt, zo moet u het door de Geest nog verder voortzetten en vervolgen, naar de leiddraad van Gods Woord, of anders zou u de Geest uitblussen, 1 Thess. 5: 19.

Als u dan de gronden van het wel bidden kent, en een levendig gevoel van uw behoeften, zowel als een recht hartelijke begeerte naar Gods genade en ontferming hebt, zo zult u zeer wel in staat zijn, om zonder enig voorschrift te bidden en uw aandoeningen zullen u een genoegzame voorraad van woorden uit de volheid uws harten opleveren.

U behoeft dan zo niet met schroom of bekommering naar woorden te zoeken, want ongetwijfeld zal de Geest, die ons helpt in het spreken tot mensen, ons ook als wij het maar begeren, wel te hulp komen, wanneer wij tot God spreken, 1 Cor. 1: 5, Marc. 13: 11, Luc. 12: 12. God ziet ook op geen welsprekendheid, noch kunst van samenstelling en deze hebben wij vooral niet nodig in onze bijzondere gebeden tot God, Jes. 38: 14, daar gij, zo u formulieren wilt volgen, al te vormelijk zou worden, en de Geest te zeer binnen palen zou beperken.

VII. Een ander middel, door God zelf ingesteld, is het zingen van psalmen, lofzangen, en geestelijke liederen, waaronder ook sommigen van een verheven en geheimzinnige aard zijn, gelijk de 45ste Psalm en het Hooglied van Salomo. Dit heeft God ook door zijn gezanten in het N. T. geleerd, zie Colloss. 3: 18, Ef. 1: 19, hoewel het door velen thans in geschil getrokken wordt, of dit een instelling is, dan niet. Onder het Oude Verbond is het meermalen gelast, zie Ps. 96: 1, 100: 1 enz., 149: 1, 2, 3.

Men heeft het daar door Mozes en de Israëlieten zien oefenen, Exod. 15, en onder de harpzangen van David, waren er, zowel tot openbaar gebruik, als tot bijzondere en huiselijke stichting ingericht, Ps. 40: 4, 2 Kron. 29: 30, Ps. 105: 2. Ook werden er toen liederen bij verscheiden gelegenheden gemaakt en gebruikt, en van de zodanige heeft

Salomo ruim een duizendtal vervaardigd, 1 Kon. 4: 32.

En dit maakt het voor ons ook wettig en geoorloofd, om zulke geboden, psalmen en lofliederen op te stellen, die met Gods heilig Woord overeenkomstig, of grotendeels daaruit ontleend zijn, Jes. 38: 9, 14.

Men mag Schriftelijke zaken in dicht vervaardigen en met stichting zingen; zo zongen Jezus en zijn leerlingen een lofzang, die men vooronderstelt een van Davids Psalmen geweest te zijn, Ps. 119: 51, Matth. 26: 30, welke Psalmen zowel als andere lofzangen en gedeelten der heilige Schrift, tot onze onderwijzing geschreven en dus ook als openbare gezangen, te gebruiken zijn, Rom. 15: 4. Deze gezangen spreken, óf figuurlijke wijze, óf wel klaar en duidelijk van de zaken des nieuwe Verbonds, en wij kunnen dezelve nu beter verstaan, dan de Joden onder het Oude Verbond, 2 Cor. 3: 16, Gal. 2: 17. De Christenen hebben deze plicht voorheen zowel geoefend als de Joden, Hand. 16: 25.

Plinius getuigt, dat ze daarmede voor dag en dauw zich bezig hielden, waarom hij hun lofzangen de naam van Antelucani gaf, dat is van liederen, die vóór de dageraad gezongen werden. Deze en dergelijke mag men dan ook ten allen tijde en inzonderheid in gevallen van heilige vreugde en blijdschap gebruiken, en zij mogen ook buiten het zingen in het bidden en prediken, waar het pas geeft, gebruikt worden, zie Jac. 5: 13, Ps. 38: 18, 2 Kron. 35:25.

Doch voornamelijk moet men acht geven op de rechte wijze, om deze plicht wel waar te nemen, en daarom bedacht zijn, dat men zich niet verlaten moet op zijn tonen of de welluidendheid van zijn zang, alsof die Gode behaagde, maar op de aangenaamheid, die het hart gevoelt, Colloss. 3: 16. Het vermaak der zinnen, als van een te vleselijke aard, moet buitengesloten blijven, en men heeft alleen te denken, dat het liefhebbend hart bovenal Gode behagen kan. Daarom moet men meest in de Geest des Heeren lof zingen. - Men moet en mag zich ook van het gezang tot hetzelfde einde bedienen, als men doet van de overpeinzing en het gebed, namelijk om ons geloof te verlevendigen, 2 Kron. 20: 21, 22, Hand. 16: 25, 26, om ons in de Heere te verblijden en Hem te roemen, Ps. 104: 33, 34, 105: 3, 149: 1, 2, 33: 1, 2, 3. Nimmer toch is men behoorlijk en welgesteld in zijn binnenste dan tenzij men de heilige blijdschap wèl oefenen en zich hartelijk in de Heere verheugen kan, Jac. 5: 13, Ef. 5: 19, zich aldus zettende tot het verkrijgen van meer kennis en onderrichting in de heilige verborgenheden en in de bespiegeling van zijn plicht, zowel als aansporende tot de beoefening daarvan. Col. 3: 16. Zo zijn vele Psalmen, enkel leerpsalmen, en gezangen van onderwijzing, welke wij moeten zingen, als sprekende in de eersten persoon, hoewel wij dezelve niet op onszelf kunnen toepassen, als ons betreffende.

Want dit kan men zonder leugentaal of zelfmisleiding zeer wel doen. David spreekt aldus in zijn eigen persoon van Christus, als een voorbeeld van lijden en heiligheid, om aldus anderen te onderwijzen. En wij zingen zulke Psalmen, niet als onze woorden, maar als woorden, tot onze onderrichting gebezigd.

Hierin liegen wij evenmin als de Levieten, de zonen van Korach of Jeduthun of andere voorzangers, die verplicht waren, om deze liederen in de Tempel openlijk voor te zingen. Ps. 39 en 42 enz. En wij hebben de vrijheid, al kunnen wij alles niet op onszelf toepassen, wat de Psalmen ons opgeven, om zoveel nuttig onderwijs daaruit te trekken, als ons mogelijk is; aldus is te handelen, Psalm 6, 26, 46, 101 en 131.

Anderen zijn zeer geschikt tot onze lering, en kunnen uithoofde der vloeiende zangwijze, lichtelijk in het geheugen geprent worden, Deut. 31: 19, 21, en tot dit soort van kunstig ingerichte en naar het Alfabet opgestelde Psalmen behoren Ps. 25, 34, 37, 111, 112. Door de welluidendheid nu van het gezang wordt het onderwijs met vermaak aangenomen, gelijk een gesuikerd geneesmiddel gretiger dan enig ander, door

een zieke gebezigd wordt; zo wordt droefheid verwekt en het hart tot geestelijke blijdschap overgebogen, terwijl de driften als in slaap gewiegd en bevredigd worden, 2 Kon. 3: 15, 1 Sam. 16: 14, 15, 16.

Zo zijn Orpheus, Amphion en anderen beroemd geworden door hun bekwaamheid om door zoete zang zelfs de ruwste volken te beschaven.

VIII. Het vasten is ook een Goddelijke instelling, en aan ons in het Nieuwe Verbond mee gelast en aangeprezen, om tot hetzelfde einde en oogmerk gebruikt te worden, zie Matth. 9: 15, 17: 21, 1 Cor. 7: 5, komende daar van de voorbeelden voor in Hand. 18: 2, 3 en 14: 23. Nog meer bevelen en voorbeelden daaromtrent vinden wij in de Schrift en des Ouden Testaments, voornamelijk bij gelegenheden van buitengewone verdrukkingen en rampen, behalve nog op de jaarlijkse grote Verzoendag, 1 Sam. 7: 6, Neh. 9: 1, Dan. 9: 3, en 10: 2, 3, 2 Sam. 12: 16, 3: 31, Ps. 35: 13, Joël 2: 13, Levit. 16: 29, 31, zijnde dit op deze laatstgemelde dag aan elk wel streng gelast, op straffe zelfs van afgesneden te zullen worden.

Men vindt hieromtrent in Zach. 12: 12, een voorzegging, welke op de tijd van het Evangelie betrekking heeft. Men bediende er zich van bij buitengewone gelegenheden, als een behulpzel tot heiligheid door het geloof, gelijk het ook zeer dienstig is tot een buitengewone vernedering en aller-ootmoedigste en ernstigste oefening des gebeds, Joël 1: 14, 2: 12.

Doch de grote zaak is, hoe deze plicht waar te nemen; daartoe nu dient men op het volgende te letten:

(a) Men moet er niet op vertrouwen, alsof het in zichzelf iets genoegzaams en voldoende ware, gelijk de Roomsgezinden en Farizeeën doen, die het in de plaats van Christus stellen, Luc. 18: 11. Men heeft het ook niet met anderen, die veeleer hun lichamen dan hun lusten zouden kunnen doden, te houden voor een middel op zichzelf, om ons de genade te schenken en de zondige bewegingen in ons ten onder te brengen; of voor een zuiverende en reinigende plechtigheid, welke in of door zichzelf Gode aangenaam zou zijn, 1 Tim. 4: 8, Hebr. 12: 9, Coll. 2: 16, 17, 20, 23.

Verbeeld u niet dat het gebed, zonder hetzelve, Gode niet behagen zou; dit zou strijden tegen het geloof. Noch het vasten, noch het feestvieren is een wezenlijk deel van de Goddelijke eredienst, omdat ze niet geestelijk maar vleselijk zijn, hoewel dezelfde onder het O. T. als ingestelde plechtigheden, figuurlijke en leerzame gedeelten van de godsdienst uitmaakten. Dit gebruik nu is thans, zowel als het houden van de grote Verzoendag, met al zijn plechtigheid en omslag, reeds lang afgeschaft en het Koninkrijk Gods bestaat niet in deze dingen, Rom. 14: 17, waardoor de ziel slechts, indien ze er op vertrouwt, verhard wordt, Jes. 58: 3, 6, Zach. 7: 5, 10.

(b) Bedien er u van, als van een behulpzel tot diepe verootmoediging en tot ijverige en buitengewone gebeden; waartoe om die beter te verrichten, de geest niet door spijs of drank of lichamelijk vermaak belemmerd moet zijn, Joël 2: 13, Jes. 22: 12, 13, Zach. 12: 10 -14. Want het dient alleen om de ziel te helpen, door alle beletselen van haar af te weren. Het beste vasten is derhalve, als de geest zich van verlustingen speent, als men aan God en de hemel denkt en zich in geestelijke beschouwingen in het eenzame vermaakt, gelijk het geval was met Johannes de Doper, Matth. 3: 4.

(c) Bedien u van hetzelve in zulk een mate, als tot zijn einde dienstig en gepast is, want zonder dat heeft het geen nut en is niets waardig. Zo de onthouding uw gemoed zou afwenden door een gretige eetlust of razende honger, dan zou u beter doen, met sober iets te nuttigen, gelijk Daniel deed in zijn grote vasten Kap. 10.

Enige zijn niet genoeg geestelijk gezind, om zich aan het vasten en bidden over te geven, zonder te zeer afgetrokken te worden, en deze doen ook bete; dat ze eten, omdat ze in een zaak, die niet volstrekt noodzakelijk is en enkel een slaafse daad voortbrengt, van hun krachten anders maar te veel vergen zouden, gelijk ook in het stuk der onthouding ten aanzien des huwelijks kan plaats hebben, 1 Cor. 7: 7, 8, 9, 34-36. Christus wilde hierom niet dat Zijn zwakke leerlingen tot deze plicht zouden genoodzaakt worden, Matth. 9: 14, 15. Intussen moeten zij, die zo zwak en vleselijk gezind zijn, dat ze in het gebruik van dit voortreffelijk behulp belet worden, hun best doen om hieromtrent hun zwakheid te leren kennen.

IX. Aangaande de geloften zal ik alleen het volgende zeggen; dat de Christen niet moet denken, zich zelf door beloften en geloften tot deugd te zullen verbinden en opleiden, alsof de kracht van zijn eigen voorschrift en voornemen, meer dan het vermogen van Gods werk en wil, op hem zou uitwerken Men noodzaakt de kinderen wel, om beterschap van wangedrag of van misslagen te beloven, maar wij weten ook genoeg, hoe kwalijk die beloften veelal gehouden worden. De duivel zal ons dus ook dringen tot het doen van geloften en ons dan straks overhalen om ze te verbreken, opdat hij onze gewetens aldus te meer bezwaren, ontrusten en knellen mocht.

X. Maar een ander groot middel tot heiligheid is de gemeenschap der heiligen en het deelgenootschap met hen aan des Heeren Tafel, Hand. 2: 42.

Van dit middel moet men vlijtig gebruik maken. Want zij, die God eens wil zaligen, moeten tot deze of gene zichtbare Kerk of gemeenschap der heiligen behoren. En indien ze daartoe geen gelegenheid hebben, zo moet hun hart er toch toe geneigd zijn. Soms is de Kerk in de woestijn verstoken van alle zichtbare gemeenschap en van haar gewijde instellingen. Maar zij, die in Christus geloven, verlangen altijd om zich bij haar te voegen en bestendig in haar gemeenschap te volharden, Hand. 2: 41, 44, 47, 1 Joh. 2: 19, en God eist, dat de gelovigen het gezelschap der goddelozen, zoveel 'mogelijk zullen mijden en vlieden 2 Cor. 6: 17, en dat zij, voor zover zij onder hen moeten leven en verkeren, echter alle mogelijke liefde jegens hun zielen en lichamen zullen betonen, 1 Cor. 5: 5, 10. - Deze gemeenschap der heiligen nu moet zowel in het bijzonder verkeer, als in de openbare vergaderingen, geoefend en onderhouden worden, Ps. 101: 4, 5, 6, 7, Hebr. 10: 25, Zach. 14: 16, 17.

Eerst, moet deze plicht ongetwijfeld tot verkrijging der heiligheid in het algemeen beoefend worden, omdat God gewoonlijk alle heil aan de Zijnen gemeenschappelijk mededeelt, of het licht der waarheid inzonderheid door zijn Kerk allerwege doet verspreiden, wijl dezelve de Tempel is, waarin Hij woont, 1 Tim. 3: 15, waar Hij zijn naam en zijn heil reeds vanouds af geopenbaard heeft, Joël 2: 32, 2 Kron. 6: 5, 6, daar Hij ook ambtenaren en instellingen aan haar gegeven heeft, waardoor Hij anderen bekeert, 1 Cor. 12: 28, zijnde al zijn fonteinen binnen dezelve, Ps. 87: 7, en de onderscheiden leden der Kerk door Hem tot werktuigen gemaakt, om Zijn genade aan elkander toe te brengen, gelijk al de leden des lichaams aldus de invloed des levens van het hoofd verkrijgen, Ef. 4: 16, zodat de Kerk alleen al de nieuw- of wedergeborenen voortbrengt, Jes. 66: 8-10.

En zij allen hierom ook graag zich aan de Kerk verbinden en vasthouden, als wel wetende dat hun welstand en voorspoed aan de liefde en zucht tot de Kerk en haar geluk, nauw verknocht is, Ps. 122: 2, 4, 6, en dat zij God niet tot hun Vader kunnen hebben, die deze niet tot hun moeder hebben, Hoogl. 1: 2, 8. En dit is ook de reden, dat zij die met God gemeenschap willen houden, zeer gretig naar de slippen grijpen dergenen, die zij weten dat met Hem in een nauwe betrekking staan, en aan wie Hij

zijn gunsten meermalen heeft geschonken, Zach. 8: 23.

Ten andere is deze gemeenschap der heiligen een hulpmiddel, dat ons, op velerlei wijzen tot heiligheid opvoert. Want zij heeft daartoe vele behulpzels; als:

(1) Het Woord Gods en de Sacramenten, Hand. 2: 42, Jes. 2: 3, Matth. 28: 19, 20, waarin de bedienaars zich moeten bezig houden, met voor de zielen te werken en te waken, Hebr. 13: 17, 1 Thess. 5: 12, 13, en waarin men buiten het deelgenootschap met de heiligen niet delen kan. Indien de gelovigen op zichzelf bleven staan en door ouderlingen bijstand en bezorging van het algemene nut, de gemeenschap met elkander niet onderhielden, zo konden deze goede dingen ook niet lang in stand gebleven zijn, en dan zou men heden ten dage geen Kerk, noch gelovigen meer op aarde vinden, maar hun naam en gedachtenis zou reeds voor lang zijn uitgeroeid.

(2) Het onderling gebed, dat des te krachtiger is en te meer vermag, hoe meer men het met een verenigden en eenparigen schouder Gode opdraagt, Matth. 18: 19, 20, 2 Cor. 1: 10, 11, Jac. 6: 16, Rom. 15: 30.

(3) De onderlinge vermaningen, onderrichtingen en vertroosting, dienende om elkander te ondersteunen als wij wankelen, op te helpen als wij vallen, en alle goede werken in elkander te bevorderen, 1 Thess. 5: 14. Want die met wijzen omgaat, zal wijs worden, Spr. 13: 10, doch wee dengene, die alleen is als hij valt, Fred. 4: 9 -J 1. In de kerkelijke gemeenschap zijn vele helpers en velen, die op de wacht staan. De veiligheid der krijgslieden is in hun welverenigd en vast- gesloten bondgenootschap gelegen en de Kerk wordt aldus bij een leger met banieren vergeleken, Hoogl. 4: 4. Men verlevendigt aldus de aandoeningen, gelijk men ijzer met ijzer scherpt, Spr. 27: 17, en de raad van een vriend verkwikt het hart, gelijk een verfrissende zalf en aangenaam reukwerk, Spr. 27: 9. Ja, het wonden zelfs en de bestraffingen der rechtvaardigen zijn als een kostelijke balsem te achten, Ps. 141: 5.

(4) De uitwendige ondersteuning, die het lijden verzachten, de rampen verzoeten, de scherpte des leeds verstompen en de neergeslagen geest opbeuren, wanneer men die onderling op een minzame en innemende wijze aan elkander toebrengt, Eféze 4: 28, 1 Petrus 4: 9, 10, daar de smart, de droefheid en het verdriet schijnen toe te nemen, als niemand zich over onze ziels- en lichaamstoestand bekommert, Ps. 141: 5.

(5) Het bannen uit de gemeente, als de misdaden bij uitstek verfoeilijk, of de mensen ten hoogste hardnekkig zijn in het plegen derzelve. Deze inrichting dient wel tot verderf van de uitwendige mens, maar heeft het liefderijk doel om de inwendige mens of de ziel te behouden, 1 Cor. 5: 5. Het is beter, en daar is meer verwachting van iemands hervorming, als hij voor een tijd de gemeente wordt uitgezet, dan dat hij voor altijd buiten de gemeenschap van Gods Kerk wordt gestoten. En het is beter een verloren schaap, dan een bok of zwijn te wezen. Want de uitbanning snijdt de werkelijke gemeenschap slechts voor zó lang af, totdat de bekering klaarblijkelijk is en zij vernietigt niet volstrekt de titel van broeder, noch de betrekking tot het kerklidmaatschap, hoewel zij de gebannene voor een onnatuurlijke broeder en voor een bedorven en verrot lid doet houden, dat tot de gemeenschap der gelovigen niet bevoegd is. Daarenboven worden de vermaningen en andere middelen, tot zijn herstelling of verbetering nodig, niet buitengesloten. Want men blijft de handen tot de zodanige uitsteken, om hem te raden en te helpen, 1 Thess.: 15, hoewel niet om met hem gemeenschap te oefenen. Maar als hij niet zoveel genade bezit, om zich te bekeren, zo ware het beter voor hem geweest, dat hij de weg der gerechtigheid nooit had gekend, 2 Petrus 2: 21.

(6) De levendige voorbeelden der heiligen worden ons in de gemeente ook

voor ogen gesteld, ten einde ons te leren en aan te moedigen, (Fil. 3: 17, 4: 9, 2 Tim. 3: 10, 11, 2 Cor. 9: 2), tot de waarneming der heilige plichten, die tot ons lidmaatschap en het deelgenootschap aan de gelovigen behoren.

Alles toch wat in de gemeente verricht wordt, is heilig, doch in het bijzonder zal ik nog iets zeggen van datgene, waarin wij meer bedrivers dan ontvangers moeten zijn en wat wij jegens anderen hebben waar te nemen.

A. Hiertoe behoren de godvruchtige redeneringen, leringen, vermaningen, en vertroosting van anderen, in onze Heere Christus, welke jegens hen, die buiten onze gemeenschap zijn, niet zo lichtelijk zijn waar te nemen, als wel jegens hen, met wie wij in het geloof en de liefde verenigd zijn. Want de wereldgezinden zouden deze dierbare parelen als met de voeten treden en versmiden, waarom de vromen genoodzaakt zijn in hun gezelschap zich te bedwingen en zich van stichtelijke redenen te onthouden, willen zij spot en smaad ontgaan, Amos 5: 10, 13 en 6: 10; doch in het gezelschap der heiligen kunnen, mogen en moeten zij zich van deze plicht naar behoren kwijten tot onderling nut en uitbreiding van Christus' rijk en genade in hun harten, Mal. 3: 18, Spr. 11: 25.

B. Hier moet bijgevoegd worden het helpen, ondersteunen, en minzaam verkeren van en met elkander, als die alzo in de Heere Christus en in zijn gemeenschap leven en hun wandel als in de hemel hebben. Want door Jezus' leden in de kerkgemeenschap aldus op te beuren en te helpen, doen wij aan de Heere Christus Zelf goed, en dus handelen wij zowel door Christus, als voor zijn belang en eer, hetgeen omtrent het weldoen aan anderen buiten de Christelijke gemeenschap zo niet kan gezegd worden plaats te hebben, Matth. 25: 35, 49, Ps. 16: 2, 3, en onze vereniging met de gelovigen geeft ons het voordeel, van aan hen als onze medeleden, al de plichten der kerkgemeenschap te bewijzen, wat wij niet zouden kunnen doen, indien wij van hen afgezonderd waren, gelijk een natuurlijk lichamelijk lid zijn plicht en werk niet tegenover de overige leden zou kunnen uitoefenen, als het daarvan was afgezonderd.

Men moet nu voorts alle deze en andere middelen, om de heiligheid alleen in en door Christus te verkrijgen, behoorlijk en op de rechte wijze gebruiken en daartoe op de volgende regels acht geven:

I. Vertrouw niet op uw kerkelijk lidmaatschap, of op deze of die gemeente of genootschap, waartoe u behoort, alsof deze of die betrekking tot uw gemeenschap u uit haar zelve, aan God aanpreekt of bij Hem aangenaam maakte, naardien een kerkelijke huishouding slechts een hulpmiddel is tot de gemeenschap met Christus en om in die plichten te wandelen, welke daartoe behoren. De Israëlieten ergerden zich aan Christus, omdat zij op hun vleselijke voorrechten vertrouwden, en die tegen Hem overstaan, daar ze die voor zijn heilsaanbiedingen hadden moeten laten varen, in navolging van de apostel Paulus, Phil. 3: 3 -5, 1 Cor. 1: 12, 13, 3: 21. Wie op zijn kerkelijke voorrechten vertrouwt, zet de eersten stap tot een geveinsden sleurdienst en tot losbandigheid, Jer. 7: 4, 8, 9, en vervolgens tot het bederf der Kerk, Jes. 1: 10, 2 Tim. 2: 20.

II. U moet geen Kerk verder navolgen of aankleven, dan voor zoveel zij zich op de weg van Christus houdt, en omdat zij datgene leert en betracht, wat Christus voorgescreven en bevolen heeft, en zich daarom aan Hem verknocht en met Hem verenigd mag achten, 1 Joh. 1: 3, Zach. 8: 23. Indien zij van Christus afwijkt, moet u ook van

haar afwijken, welk een ouderdom zij ook moge bezitten; gelijk de Israëlitische Kerk niet meer gevolgd werd, toen zij Jezus en zijn Apostelen vervolgde, terwijl velen, die haar toen bleven aankleven, van Christus Zelf afvielen, Filipp. 3: 6, Hand. 6: 13, 14, en 21: 28. Wij mogen wel horen wat de Kerk zegt, doch niet wat iedere Kerk, die zich naar Christus noemt, mocht zeggen, en dan hebben wij haar slechts te horen en toe te stemmen voorzover zij als de ware Kerk spreekt, en zelve de stem van haar Opperherder hoort en volgt, Joh. 10: 27.

Wij moeten ons onderwerpen aan de bedienaars der Kerk, aan Jezus' afgezanten en aan de uitdelers der verborgenheden Gods, 1 Cor. 4: 1, doch eerst moeten wij aan Christus onderworpen zijn en vervolgens aan de Kerk van Christus, 2 Cor. 8: 5. Wij moeten ons door de blote inzettingen van mensen niet laten beangstigen en begoochelen, Matth. 5, enz. Neen, alles wat de mensen ons leren of opleggen, moet aan de heilige Schrift getoetst worden, welk een gezag zij ook mogen voorwenden, Hand. 17:11. Het onbepaald opvolgen en involgen van de besluiten en wetten der Kerkbesturen heeft' de Kerk in Babylon gevoerd en tot alle geestelijke hoererij en gruwelen doen vervallen. Bedenk derhalve, dat u niet in de naam der Kerk, maar in die van Christus gedoopt zijt, 1 Cor. 1: 13.

III. Denk ook niet dat u deze of die trap van genade moet bereikt hebben, eer ge u ten volle met enige Christelijke Kerk in al hare instellingen verenigen kunt. Maar als ge u aan Christus toegewijd en de plicht der gemeenschap geleerd hebt, zo begeef u dan tot een Christenkerk, al vindt ge u nog zeer zwak en onbekwaam. Want, alleen blijvende, zou u minder vorderen, dan dat ge u in en door het gezelschap van anderen voelt opbeuren, verkwikken, aanmoedigen en versterken. Petrus, bekeerd zijnde, moest ook zijne broederen versterken, en de apostelen, waren zodra niet bekeerd, of zij voegden zich allen in één lichaam bij elkander, Hand. 2: 42. De kerkelijke gemeenten moeten ook tot bevordering der heiligheid in zich en anderen bereidwillig zijn, om de lammeren van Christus zowel bij zich te nemen, als de meer volwassen schapen, om deze als zogenden zachtens te leiden, Jes. 66: 12.

Hoe zouden de zwakke Christenen anders sterk worden, door het voedsel, dat de andere delen hun verschaffen? Het zou onredelijk zijn te verwachten, dat de Christenen buiten de Kerkgemeenschap, tot zulk een hogen trap van genade zouden opwassen, als zij, die in deze vette en grazige beemden weiden, en die hen niet bij zich willen dulden, jegens wie zij enige schikking en geduld zouden nodig hebben, zodat lijdzaamheid, verdraagzaamheid en lankmoedigheid zeer grote plichten en vereisten der Kerkgemeenschap zijn, Ef. 4: 2, 3, Rom. 14: 1.

De zwaksten hebben ook het meest nodigdoor de Kerkgemeenschap gesterkt te worden, en wij zijn verplicht hen aan te nemen, gelijk Christus ons heeft aangenomen, Rom. 15: 7. Wij verwerpen de zwakkere delen onzes lichaams niet, maar zetten dezelve des te meer eer en schoonheid bij, 1 Cor. 12: 23. 24. Een openbare belijdenis en een betoning van ernst en nauwgezetheid, was oudtijds in de Apostolische Kerk genoeg, om iemand voor een lid derzelve aan te nemen. En hoewel er dus veel onkruid onder de tarwe kwam en daardoor, tot schande van de Christennaam, veel ergernis in de Kerk ontstond, vermits de grootste stiptheid zelve de huichelarij en haar inkruipung in dezelve niet kon beletten, zo moest en moet er nog stipte zorg gedragen worden, dat men hen, die ook maar de minste genade hebben, niet belette om in te komen.

IV. Men moet de Kerkgemeenschap onderhouden, uit hoofde en ter zake van de gemeenschap met Christus, 1 Joh. 1: 3, Zach. 8: 23. Alzo heeft men deze

gemeenschap enkel en alleen op een zuivere wijze in Christus te oefenen, om ze door het geloof in Hem te zoeken, opdat men onder het genot dier voordelen, al de voorgemelde Godzaligheid en heiligheid mag verkrijgen en oefenen, en dus in de geestelijke kracht en bloei en in de genade hoe langer hoe meer toeneme. Men moet over de kerkelijke gemeenschappen en over de mensen in dezelve oordelen naar, en hen toetsen aan de regel van het nieuwe schepsel, opdat men door en in dezelve niet mocht bedorven worden, 2 Cor. 5: 16, 17, Openb. 2: 2, 3: 9.

Men moet alzo toezien, dat onze gemeenschap tot onze stichting en opbouw, niet tot onze ergernis en bederf strekke, en trachten al de voordelen zijner gemeenschap te genieten, zo in de bijzondere gemeente, waarvan men een lidmaat is, als in de anderen, die van ons afwezig zijn, indien de Voorzienigheid ons somtijds tot haar mocht overbrengen, want men is door zijn vereniging met de een, ook een bevoegd lid voor de ander, die met ons de Heere op gelijke wijze aanbidt en dient, 1 Cor. 10: 17. Het zou ongerijmd zijn, bij voorbeeld, met de Kerken ten platten lande geen gemeenschap te willen oefenen, omdat men tot een Kerk in de stad behoort, daar men toch een lid van Christus zijnde, tevens een lid is of behoort te zijn van elke Christelijke Kerk, die zich in Zijn Geest verenigt.

Tracht derhalve u met lust te voegen in en te verbinden met het gezelschap der Godzalige, ter plaatse uwer woning en van uw verblijf, opdat u dus uzelf moogt opbouwen en anderen helpen versterken en vertroosten in de leer en in alle goede woorden en werken. Onésimus, hoewel te Rome tot het Christendom bekeerd, moest een lid der Kerk te Collosse zijn, omdat hij aldaar zijn woonplaats had, Coll, 4:9 vergel. met Filemon vs. 10.

De vereniging der heiligen in onderscheiden genootschappen, is een Apostolische instelling, welke zonder zonde niet kan noch mag geschonden worden. En deze kunnen ook het best voor elkander zorgen en elkander hierin vermanen en vertroosten, tot onderling nut en voordeel; daar zij, die een gemeenschap zoeken, buiten zulk een voordeel, het wezen van een genootschap zelf omver werpen.

Ik voeg hier alleen nog bij, dat een Kerkgemeenschap, waarin men zich niet aan Christus' voorschriften bindt, veeleer een samenspanning en genootschap van hui-chelaars is, zich toeleggende om zijn Naam ijdel te misbruiken en valsheid en goddeloosheid, onder de schijn van het Christendom, voort te planten. Het is een stoute onbeschaamdheid, anderen tot zulk een gezelschap te nodigen, en dwingelandij, hen er toe te noodzaken. Elk is verplicht naar een beter Kerkgenootschap om te zien, en het gebrekkige in zijn eigen te hervormen, zoveel doenlijk is, altijd vragende of men aldus op de rechte weg mocht zijn, om God te behagen, Zijn Zoon te genieten en Zijn genadedeelachtig te worden.

V. Men moet vooral de Kerk nooit verlaten in tijden van vervolging, als zij onze bijstand het meest behoeft, wijzelf haar ondersteuning meest nodig hebben en wij op de grootste proef gesteld worden, of wij haar willen blijven aankleven of niet. Verzaakte men haar in die tijd, zo gaf men een blijk van afval te kennen, Hebr. 10: 25, 26, Matth. 24: 9, 10, 12, 14.

Kortom, wij moeten elkander dan en altijd, blijven aankleven als één vlees en als leden van één en hetzelfde lichaam, hetzij kerker, pijnbank of dood ons dreigen of benauwen mochten. Handelen wij anders, zo verloochenen wij Christus in zijn leden, Matth. 25: 43.

VEERTIENDE BESTURING.

Om de heiligheid en gerechtigheid alleen door het geloof in Christus en door in hetzelfde in Hem te wandelen, ernstig te zoeken, volgens de voorgaande besturingen zo moedig uzelf daartoe aan, door de grote voordelen en de voortreffelijke eigenschappen dezer handelwijze.

VERKLARING.

Deze besturingen kan dienen, als een narede of besluit, en om ons tot een levendig en blijmoedig omhelzen der bovengenoemde Evangelische voorschriften, door middel van verscheiden gewichtige drangredenen aan te zetten. Velen worden van de Godzaligheid terug gehouden, omdat zij er de weg niet van kennen, of omdat ze menen dat het pad derwaarts ongebaand, onvermakelijk, onvoordelig en vol van ontmoedigen, ja troosteloos is, evenals de weg door de woestijn naar Kanaän leidende, de Israëlieten verdroot, en veel gemor en tegenstand in hen veroorzaakte, Num. 21: 1.

Nochtans is dit pad zo goed en voortreffelijk, dat zij die er de rechte kennis van hebben en hartelijk wensen om vroom en Godzalig te leven, er geen mishagen in kunnen vinden. De voortreffelijkheid hiervan zal ik in verscheiden bijzonderheden aantonen, doch het zal daartoe dienstig zijn dat ge u eerst herinnert het middel, dat ik u aangewezen heb om op deze weg te geraken, namelijk de eenheid en gemeenschap met Christus, in en door het geloof, zoals Hij in het Evangelie is geopenbaard, en dat u niet moet zoeken er op te komen door de wet, of terwijl u in de natuurstaat zijt, of door te denken dat u die bereiken kunt, eer u tot Christus komt, om Hem aldus te eren of deel aan Hem te krijgen, want dit zou wezen alsof u tegen de stroom wilde op worstelen. Maar wij moeten eerst en vooraf Christus en Zijn zaligheid, tot onze vertroosting, door een vertrouwend geloof op en aan ons zoeken toe te passen, om dan door dat geloof, naar de nieuwe mens, en niet als in onze ouden natuurstaat, in Christus te wandelen en alle middelen tot heiligheid behoorlijk tot dat einde aan te wenden. Dat dit nu een uitmuntende en zeer voordelige weg is, blijkt uit Zijn navolgende zeer wenselijke en beminnelijke eigenschappen.

I. Dezelve heeft deze eigenschap, dat ze strekt tot vernedering van de mens, en tot verheffing alleen van God en Zijn genade en alvermogen in en door Christus, zijnde hierin overeenkomstig met Gods oogmerk in al zijn werken, en met het einde, dat Hij door dezelve bedoelt, Rom. 11: 6, Jes. 2: 13, Ezech. 36: 21, 22, 31, 32 en Ps. 145: 4, alzo is hier ook een middel tot verkrijging van dat einde, hetwelk in de eerste plaats ons doel behoorde te zijn, te weten, het heiligen en verheerlijken van Gods naam in alles. En dat wordt voornamelijk en het eerst van ons geëist, Matth. 6: 9, als het voorname oogmerk van al onze daden, 1 Cor. 10: 31, en het einde der wetgeving, Rom. 8: 19, 20. Dus heeft God alles voor Christus gemaakt en gewild, dat Hij in alles de eerste zou zijn, Col 1: 17, 18, opdat Hij in en door Hem mocht verheerlijkt worden, Joh. 14: 18.

Deze eigenschap is een groot bewijs, dat God zelf deze weg ingesteld en met het kenmerk van Zijn Beeld bestempeld heeft. Het is een weg, mag men zeggen, waarin God een lust en zijn hart een welgevallen heeft; gelijk Christus daarom ook door dit bewijs de Goddelijkheid van Zijn leer bevestigt, Joh. 7: 18. Zo bewijst de heilige Paulus ook de leer der rechtvaardig- en heiligmaking, en der zaligheid uit genade door het geloof, van God afkomstig te zijn, omdat zij allen roem van het scheepsel uitsluit,

Rom. 3: 27, 28, 1 Cor. 1: 29, 30, 41, Ef. 3: 8, 9. Deze eigenschap blijkt klaar in de verborgenheid der heiligmaking door het geloof in Christus. Want zij toont, dat wij niets door onze natuurlijke wil, of door enige kracht in ons vlees kunnen verrichten, en dat God ons niet in staat wil stellen, om iets op die wijze te doen, Rom. 7: 18, hoezeer ook de natuur door de Wet, of door natuurlijke hulpmiddelen daartoe mocht aangemoedigd en opgewekt worden, Gal. 3: 21.

Deze eigenschap dient derhalve om de zelfverloochening en de vernedering in ons te werken en om ons onze natuur als hopeloos ondeugend, ongeneeslijk en onherstelbaar boos te doen aanmerken, en als iets, dat door de aanneming van Christus moet afgelegd worden, en hetwelk nog na deze aanneming boos en goddeloos blijft. Ook geeft deze eigenschap te kennen, dat al ons goed doen en ons leven naar God, niet voortkomt uit onze eigen kracht en sterkte, maar uit de kracht van Christus, die in ons door het geloof leeft. En dat God ons bekwaam maakt om te werken, niet enkel volgens ons natuurlijk vermogen, gelijk Hij andere vleselijke mensen en schepselen doet werken, maar boven ons eigen vermogen, door Christus, wiens Geest met ons verenigd is.

Alle mensen leven, bewegen en zijn in God, en zij handelen en werken door zijn algemene ondersteuning en de handhaving van hun bestaan en werkzaamheid, en dus behoort al de eer van hun bedrijven als schepselen, aan God. Maar meer onmiddellijk handelt God met zijn volk; die één Vlees en Geest met Christus uitmaken, en die dus niet door hun eigen kracht, maar door de kracht van Christus' Geest, met hen verenigd en in hen levende als in zijn Tempel, werkzaam zijn; zodat Christus de onmiddellijke en voornamelijk Bewerker van alle goede werken is, die derhalve aan Hem alleen zijn toe te schrijven, terwijl de heiligen die alleen in zijn gemeenschap verrichten, en voor zover zij door zijn kracht gesterkt en door zijn licht bestraald worden, Gal. 2: 20, Ef. 3: 16, 17, Collos. 1: 1, zodat zij ook geredelijk al het goede, dat in hen is en door hen gedaan wordt, aan God in Christus toeschrijven, en Hem daarvoor als een om niet en vrijwillig geschonken goed, dankzeggen, 1 Cor. 15: 10, Philipp. 1: 11.

God maakt ons bekwaam om te werken, niet uit onszelf, gelijk Hij anderen aldus bewerkt, maar uit en door zichzelf. De goddelozen worden in hun bedrijven alleen ondersteund volgens hun eigen natuur, en dus handelen zij goddeloos, en op deze wijze wordt van ons allen zonder onderscheid gezegd, dat wij in God leven, ons bewegen en zijn, Hand. 17: 27. Maar God stelt ons in staat om de zonde, niet door onszelf, maar in en door Hem te overwinnen, Hos. 1: 7, zodat de eer van deze bekwaamheid en van alles, wat er door verricht wordt, aan Hem is toe te schrijven; wat de anders hoogmoedige Farizeeën zelfs niet kon nalaten te erkennen, Luc. 18: 2. Echter werken wij in vereniging met Christus mede, gelijk Hij met zijn Vader verenigd zijnde, met Hem werkt, die in Hem werkt. Want, al wat Hij doet, doet de Vader. Wij leven als takken, ingeënt in de geestelijke Wijngaard Christus, bestaande door de invloed van sappen en wij werken in Hem die het levende Brood is, dat ons voedt. Voor hen, die de nieuwe mensen, hebben aangedaan, is Christus, alles en in allen, Coll. 3: 10, 11, en al de beloften Gods zijn in Hem Ja en Amen, tot heerlijkheid des Vaders, 2 Cor. 1: 20.

II. Deze weg heeft de eigenschap, dat hij zeer wel met andere leringen van het Evangelie bestaanbaar is, hetgeen de tegenstrijdige dwalingen niet doen, en hierom is hij een middel, om ons in meer andere stukken der leer, die naar de Godzaligheid is, te bevestigen; zijnde zij, met de andere waarheden, behoorlijk geschakeld aan dezelfde gulden keten des Evangelies, die door de overeenkomst van al de schakels met elkander, haar waarheid genoeg doen blijken. De misvatting der mensen van de ware

wijze der heiligmaking, is gelijk ik aangetoond heb, een oorzaak en reden, dat men de heilige Schrift in andere geloofsstukken verdraait, en, van de waarheid zich afwendende, tot Roomsgezinde, Arminiaanse en zelfs Sociniaanse grondstellingen vervalt; omdat de mensen niet ernstig voor waarheid houden kunnen, wat naar hun oordeel niet met de Godzaligheid overeenkomt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Deze weg der heiligheid echter zal doen blijken, dat de Evangelische leringen, die zij verwerpen, overeenkomstig zijn met de Godzaligheid, en dat de stellingen, welke een blinde ijver voor de heiligheid hen doet omhelzen, wel degelijk daarmede strijdig zijn, hoewel de Satan zich aan hun natuurlijk verstand, in deze stellingen gelijk een engel des lichts voordoet. Wat men dan ook zeggen moge, dit is zeker, dat deze en andere wettisch-gezinde lieden waarlijk de Antinomianen zijn; hetgeen ik door enige voorbeelden van leringen, welken wij beweren, zal bevestigen:

A. Bij voorbeeld, de opgegeven weg bevestigt de leer der erfzonde, dat niet alleen de schuld van Adams zonde op ons rust en wij een bedorven natuur hebben, maar ook dat er een volslagen onvermogen in ons plaats heeft, om enig geestelijk goed te doen, benevens een overhelling tot zonde, welke de dood is voor God, in alle mensen volgens de natuur, Ps. 51: 5, Rom. 5:12. Wij zijn ten uiterste onbekwaam, om de Wet in enig opzicht behoorlijk te onderhouden. Velen loochenen deze leer, omdat zij menen dat, indien de mensen dit geloofden, zij hun zonden ook daardoor zouden verschonen, en wanhopende aan hun pogingen ten goede, van alle ondernemingen van die aard zouden afzien en zich aan losbandigheid overgeven. Daarom denken zij dat het meer bevorderlijk is tot Godzaligheid, te beweren en te leren, dat er geen erfzonde van Adam ontleend, of dat deze ten minste weggenomen is, hetzij in deze wereld, door een algemene verlossing en verzoening, of in de Kerk door de doop, en dat er tevens een vrije wil geschonken is, waardoor de mensen in staat gesteld en bekwaam gemaakt zouden zijn, om zich ten goede over te buigen en zichzelf aan te moedigen tot de betrachting van goede werken, zodat hun verzuim in deze onverschoonlijk zou zijn.

Al wat wij daarentegen zeggen, is inderdaad zeer krachtig tegen het zoeken en staan naar de heiligheid, door de vrije wil en de vermogens der natuur, welke wijze van handeling ik u meermalen geraten heb te vermijden. Want indien er geen nieuwe weg tot heiligheid ware sinds de val, zo mocht, de erfzonde ons doen wanhopen. Maar nu is er een nieuwe geboorte, een nieuw hart en een nieuw schepsel; zodat wij, gelijk aangetoond is, de weg der heiligheid moeten zoeken door de Geest van Christus, en vrijwillig uit genade, door een geestelijk vermogen, als nieuwe schepselen, deelgenoten van een Goddelijke natuur in Christus trachten te worden. Het is noodzakelijk dat men de eersten Adam kenne, opdat men ook de Tweeden moge kennen, Rom. 5: 12, en dat men de val en de erfzonde gelove, opdat men opgewekt en aangezet worde, om tot Christus de toevlucht te nemen tot verkrijging der heiligheid als een vrije genadegift, wetende dat wij die niet door ons eigen vermogen en vrije wil kunnen bekomen, 2 Cor. 1: 9, Matth. 9: 12, 13, Rom. 7:24, 25, 2 Cor. 3: 5, Ef. 5: 14. Er zou geen nieuwe mens nog nieuwe schepping nodig geweest zijn, indien de oude niet krachteloos en zonder leven ware geweest, Joh. 3: 5, 6, Ef. 2: 8. Maar de oorspronkelijke ellende en dood, kan noch het werken des geloofs door God, noch het hongeren en dorsten naar Christus door de Geest in het Evangelie, verhinderen of beletten in hen, die heilig en onberispelijk wandelen in de liefde, 1 Thess. 1:4, 5, Hand. 26: 18. Wij zijn also levend gemaakt in een nieuw Hoofd en takken van een anderen Wijnstok geworden, die nu voor God in de Geest ken niet door de natuur leeft.

B. Ten andere bevestigt deze weg ons in het stuk der volstreckte Voorbeschikking of Predestinatie, welke velen ontkennen, omdat ze beweren dat deze des mensen pogingen als vruchteloos verwerpt, die, zegt men, van geen nut zouden zijn, indien al de uitkomsten te voren reeds bepaald zijn. Maar deze reden zou krachtig zijn tegen de pogingen tot heiligheid van onze eigen vrije wil, maar geenszins tegen de pogingen tot heiligheid, die wij door Gods medewerking en in zijn kracht en Geest door het geloof in Christus in het werk stellen.

Wij moeten op Christus vertrouwen, om de genade, welke Hij voor de uitverkorenen bereid heeft, en om het welbehagen, dat Hij aan allen, om zijns Zoons wille betoont, Matth. 3: 17, Luc. 2: 14, Ps. 106:4, 5. De verkiezing der genade vernietigt al het zoeken door de werken, maar niet hetgeen men door de genade tracht te verkrijgen, Rom. 11: 5, 6. Hier wordt ons geleerd om de zaligheid alleen te zoeken in de weg der uitverkorenen, zodat men met reden mag besluiten, dat de heiligheid wel naar Gods wil, maar niet naar de onze te bekomen is, opdat het ons bewege, die te zoeken naar de wil van God, Rom. 9: 16, Ps. 10: 3.

Daar het nu uit deze leer der heiligmaking door Christus duidelijk blijkt, dat wij Gods maaksel zijn, in en door Christus geschapen tot goede werken en dat Hij alleen alles goeds in ons werkt; Phil. 2: 13, Efése 2: 10, zo kan men ook lichtelijk toestemmen, dat Hij dit zijn welbehagen van eeuwigheid af bepaald en vastgesteld heeft, zonder de natuurlijke vrijheid van onze bedorven wil te beperken of in te binden, daar deze zich niet tot goede werken uitstrekt, Hand. 15: 18, vergelijk met 34. Want, 's mensen natuurlijke vrije wil kan zeer wel met Gods besluit bestaan, gelijk dit in het Paradijs reeds plaats had. Het Besluit Gods is de wortel en de bron van al wat geschiedt.

C. Ten derde bevestigt deze weg ons in de ware leer der rechtvaardigmaking en verzoening met God door het geloof; rustende op de verdiensten van Christus' bloed, zonder dat enige onzer werken, of zelfs ons geloof in aanmerking komen, als iets, dat ons door de rechtvaardigheid van onze verrichting Gods gunst zou doen verkrijgen, maar alleen als een middel of een hand, om Zijn genadegaven aan te nemen, of als een werkelijk eten en drinken van Christus, veeleer dan als een soort van voorwaarde, die ons een recht op Hem, als ons geestelijk Brood geeft.

Deze grote leer van het Evangelie wordt door velen gehaat, alsof ze de sterkste banden der heiligheid verbrak, en een weg tot alle losbandigheid opende. Want deze oordelen, dat de voorwaardelijkheid der werken, om Gods gunst te verkrijgen en zijn toorn te ontgaan, en hun noodzakelijkheid tot zaligheid, de beste en krachtigste aansporingen tot heiligheid zijn, terwijl de andere leer, volgens hen, de deuren der losbandigheid wijd open zou zetten. En waarlijk, deze overdenking zou van enig gewicht en belang zijn, indien de mensen door zedelijke raadgevingen en vermaningen en door hun natuurlijke pogingen, tot de heiligheid konden gebracht worden, of door de voorwaarden der Wet en door slaafse vrees of loonzuchtige hoop daartoe waren aan te zetten en te bemoedigen; terwijl de kracht van al deze drangredenen zou ontzenuwd worden door de leer der rechtvaardigmaking uit vrije genade.

Maar ik heb reeds aangetoond, dat geen mens, een doodschuldig schepsel zijnde, vanwege een dezer beweegredenen kan bewogen worden om God uit liefde te dienen, en dat wij niet geheiligd worden door enige van onze eigen pogingen, om door onszelf de heiligheid te werken, maar veeleer door het geloof in Christus' dood en verrijzenis, welken dezelfde zijn, en dat het sterk aandringen op de wet, ons tot zonde aanzet, en dat de vrijheid hiervan noodzakelijk is tot alle heiligheid, gelijk de apostel leert, Rom. 6: 11, 14 en 7:4, 5.

Deze wijze van heiligmaking bevestigt de leer der rechtvaardigmaking, gelijk dezelfde apostel ons onderricht in Rom. 8: 1. Want indien wij geheilgd en dus door de Geest des geloofs hersteld zijn tot het Beeld van God en tot het leven, zo is het klaar dat God ons in zijn gunst hersteld en ons onze zonden door hetzelfde geloof zonder de wet vergeven heeft; of anders zouden wij daardoor de vruchten en uitwerkselen zijner gunst tot onze eeuwige zaligheid niet genieten, Rom. 7: 2. Ja Zijn gerechtigheid zou niet dulden, dat Hij het leven zonder de werken gaf, indien wij niet door hetzelfde geloof in Christus rechtvaardig gemaakt werden. En wij kunnen op geen redelijke grond vertrouwen, dat de heiligheid ons om niet en uit genade door en in Christus geschonken is, indien wij ons niet op dezelfde Christus vast verlaten kunnen, tot vrije verzoening met God en tot vergiffenis onzer zonden, tot onze rechtvaardigmaking. Ook kunnen zulke schuldige doemwaardige schepselen, die, omdat ze onder de vloek liggen, niets goeds vermogen uit te werken, geenszins tot een redelijke liefde jegens God gebracht worden, tenzij ze begrijpen, dat God hen het eerst en uit genade zonder de werken, heeft liefgehad, Joh. 4: 19.

De grote tegenwerping en reden van zovele twisteschriften en boeken hierover geschreven, bestaat daarin, dat men denkt, dat de mensen zouden kunnen vertrouwen, gezaligd te zullen worden, hetzij, hoe ze ook leefden. Maar de heiligmaking is een uitwerktsel der rechtvaardigmaking en vloeit uit dezelfde genadebron voort. En hetzelfde geloof doet ons die beide, en wel het laatste uit oorzaak van het eerste, hopen. En zulk een geloof, al is het nog zo vol vertrouwen, strekt tot geen losbandigheid, maar tot heiligheid, en wij staan toe, dat de rechtvaardigmaking door de genade wel die heiligheid, welke door wettische pogingen, maar niet die, welke door de genade gezocht wordt, vernietigt; zodat men niet behoeft te leven als een Roomsgezinde en te sterven als een Antinomiaan.

D. Deze weg bevestigt ons, in de leer der wezenlijke vereniging met Christus, welke zo overvloedig in de heilige Schrift geleerd wordt; hoewel sommigen dezelve voor een ijdel denkbeeld houden, hetwelk ze niet kunnen dulden, omdat ze menen, dat het geen heiligheid, maar vermetelheid werkt; daar ik echter aangetoond heb, dat dit volstrekt noodzakelijk is, tot genieting van het geestelijk leven en de heiligheid, welke in Christus zo onafscheidelijk verenigd zijn, dat wij dezelve niet zonder een wezenlijke vereniging met Hem kunnen bezitten, 2 Cor. 13: 5, 1 Joh. 5: 12, Joh. 6: 53, 15: 5, 1 Cor. 1: 30, Col. 3: 11. De lichaamsleden kunnen niet zonder vereniging met het hoofd, en de wijngaardranken niet zonder die met de wijngaard leven; noch de stenen kunnen aan de levenden Tempel geen deel hebben, zo ze niet onmiddellijk aan de Hoeksteen gehecht en daarmede verbonden zijn.

E. Deze weg bevestigt ook de leer der onwrikbare en vaste volharding der heiligen in het geloof, Joh. 3: 36, 6: 37, 5: 24, 1 Joh. 3: 9, 1 Thess. 5: 24, Fil. 1: 16, Joh. 10: 23, 29, 4:14. Anderen menen, dat deze leer de mensen zorgeloos in het goede zou maken. Maar ik beweer, dat dit veroorzaakt wordt, door de goede werken te zoeken door eigen natuurlijke sterkte en langs de weg van slaafse vrees, terwijl zij integendeel zorgvuldig en moedig worden in het vertrouwen op de genade Gods jegens hen, nadat ze door de wedergeboorte tot een hartelijk verlangen naar en een betrachten der goede werken in en door de genade, gebracht zijn, Rom. 4: 14. Num. 13: 30, 1 Thess. 5: 8, 11. Geen vrees voor de verdoemenis, maar wel een vertroostende leer, zal en kan, gelijk ik aangetoond heb, de mensen bewegen om uit liefde te werken en te handelen.

III. Deze weg heeft die voortreffelijke eigenschap, dat ze onfeilbaar krachtig

werkende en zeker is tot verkrijging der ware heiligheid. Zij, die de waarheid in zich hebben, en de oprechte vernederden bevinden dit aldus te zijn. De mensen doen vergeefse moeite, als zij het op een andere wijze zoeken. Men moet het alzo, indien men niet sterven wil, met de melaatsen wagen, 2 Kon. 7, Jes. 55: 2, 3, 7.

Alle andere wegen zetten ons aan tot de zonde en vermeerderen de wanhoop in ons; gelijk daar is het zoeken van heiligheid door de Wet en het werken onder de vloek, want dit veroorzaakt alleen op zijn best een slaafse en huichelachtige gehoorzaamheid en een weerhouding alleen, in plaats van een tenonderbrenging en doding der zonde, Gal. 4: 25. De Joden zochten dezelve langs een andere weg en konden er niet toe geraken, Rom. 9, en zo zullen allen, die ze op een andere wijze zoeken, in smart neerliggen, Jes. 50: 2, naardien wij in onze natuurstaat onder de Wet liggen en dood in zonden, ja kinderen des toorns zijn, Efése 2: 1, 3.

Ook veroordeelt de Wet ons, in plaats van ons te helpen, en deelt geen leven door haar onderhouding mede, Gal. 3: 10, 21, gelijk wij ook geen heiligheid in onszelf kunnen werken, Rom. 6: 6. Aldus bevindt een nederig persoon het te vergeefs, om de heiligheid, M door de Wet, óf door zijn eigen kracht te zoeken, want de Wet is krachteloos door het vlees. Wie een zuiver leven wil zoeken, zonder een zuiveren aard te bezitten, zou een gebouw zonder grondslag willen oprichten en uit of door de Wet is geen nieuwe natuur te zoeken. Want zij wil, dat men tichelstenen zonder stro zal maken, en ze gebiedt de kreupele te wandelen, zonder hem daartoe krachten bij te zetten.

Integendeel wordt God in Christus, alleen langs die weg, door ons opgegeven, met ons verzoend, en zo bemint Hij ons en is Hij een gepast Voorwerp onzer liefde, 2 Cor. 5: 19, Efése 1: 7, terwijl wij langs deze weg alleen ook een nieuwe en Goddelijke natuur door de Geest van Christus in ons verkrijgen, welke ons krach tig, vol leven en liefde tot God trekt, Rom. 8: 17, 2 Petrus 1: 3, 4, zodat wij God hartelijk volgens de nieuwe natuur dienen en verheerlijken en ook niet anders doen kunnen; 1 Joh. 3: 9, en er dus hier een vaste grond voor de ware Godzaligheid en hartelijke liefde tot God is, de zonde dus niet alleen in ons bedwongen, maar ook geheel gedood en vernietigd, en niet slechts ons uiterlijke, maar ook het inwendige gans vernieuwd en naar het Beeld Gods gevormd wordt, waaruit noodzakelijk heilige daden moeten volgen. In de nieuwe staat en als wedergeborenen zondigen wij dan niet, hoewel wij niet volmaakt in trap worden, uit oorzaak van onze ouden toestand en bedorven natuur.

IV. Dit is voor hen, die er op wandelen, een aller-aangenaamste weg, Spr. 3: 17, en dat wel in verscheiden opzichten:

(a). Het is een eenvoudige, lichtelijk te ontdekken, en effen gebaande weg, voor hen, die, ziende dat ze dood zijn onder de Wet, nu vernieuwd geworden zijn in de geest huns gemoeds, zodat ze de waarheid van het Evangelie kennen en er van overreed zijn. Al worden de zodanigen al eens door wettische gedachten en werken verontrust; als zij echter overdenken dat de weg zo eenvoudig en vlak is, moeten zij het wel voor dwaasheid houden, een ander pad te willen inslaan, want zij leren allengs, dat zelfs de dwazen op deze weg niet dwalen, Jes. 35: 8, Spr. 8: 9. Want elke wel vernederde ziel, kan aan geen anderen weg denken, en die in Christus zijn, hebben Zijn Geest hier tot hun Leidsman, Spr. 1: 8, Joh. 2: 27, Joh. 16: 13, zodat men zich niet met verbijsterende denkbeelden behoeft te vervullen, omtrent de kennis van deze weg, gelijk de gewoonte is van wettisch-gezinde mensen in menigerlei gewetensgevallen, zoo- dat zij wanhopen, vanwege hun veelvuldige twijfelingen, de weg van de godsdienst ooit uit te vinden.

Hier kunnen wij ons verzekeren, dat God ons wel in zover onze plicht zal leren, dat

wij door geen dwalingen misleid en dus in het verderf gestort zouden worden, Ps. 25: 8, 9, 14. In welken angst en bekommering zou ook een reiziger zich bevinden, als hij op een gevaarlijke tocht, waarvan leven en dood af hing, zich zonder leidsman op een hem onbekenden of twijfelachtige weg bevond; dan zou hem het hart van benauwdheid schijnen te beklemmen en te scheuren, en hij zou gereed staan om te bezwijken.

Maar zij, die zich op deze weg bevinden, kunnen verzekerd zijn, dat, hoewel ze somtijds dwalen, dit echter niet tot hun verderf zal wezen, maar dat zij welhaast weder het rechte pad zullen zien en onderscheidenlijk kennen, Gal. 4: 7, 10.

Het is een zeer gemakkelijke weg voor hen, die er door de Geest in wandelen, ondanks de tegenstand van het vlees en de Satan, die er ons in verbijsteren, of van zoeken af te trekken. Hier ontvangt men de heiligheid als een vrije gift door het geloof, hetwelk een werk van het hart en de ziel is. Wie wil, mag op deze weg komen en uit de genadebeek om niet drinken, en er wordt niet anders dan een bereidvaardig hart en een gewillige Geest toe vereist, Joh. 7: 38, Jes. 55: 1, Openb. 22: 17. Maar de Wet is een ondragelijke last, Matth. 23: 5, Hand. 15: 10, indien haar plichten als voorwaarden van ons geëist worden. Ons wordt op deze weg niet geleerd om onze lusten en begeerlijkheden te overwinnen, hetwelk een werk is, waarvan niets goeds is te wachten. Want al wat plicht is, wordt ons gegeven en de Wet wordt in beloften veranderd, Ezech. 36:25, 26, Jer. 31: 33 en 32: 40.

Nu hebben wij alles in Christus, en dit is een heilrijk en algemeen geneesmiddel, dat voor duizenden kan verstrekken, Col. 2: 19. Hoe over-aangenaam moest deze vrije genadegift, de heiligheid, wel voor ons zijn, als wij onze behoefte, ons gebrek, onze onbekwaamheid, onze zondigheid en ellende maar recht kenden! Hoe gereed zijn sommigen wel, om hun lichamen af te sloven en uit te mergelen, om liever op een naargeestige wettische wijze de heiligheid te verkrijgen, dan voor eeuwig verloren te gaan? Maar hoeveel te meer behoren wij gewillig te zijn, die haar bekomen kunnen, als wij maar nemen en eten, dat is, als wij Jezus en Zijn volheid, die ons om niet aangeboden worden, slechts willen aangrijpen en door Hem in het geloof geheiligd en gezaligd zoeken te worden, 2 Cor. 5: 13. Christus' last is licht, als Zijn Geest die helpt dragen, Matth. 11: 10. Dan heeft er geen vermoeidheid plaats, maar onze kracht wordt telkens vernieuwd, Jes. 40: 31.

(c.) Het is een weg des Vredes, Spr. 3: 17. Vrij van die vrees en verschrikking des gewetens, welke zij ontmoeten en niet ontgaan kunnen, die de zaligheid door de werken zoeken. Want de wet werkt toorn, Rom. 4: 15. Het is niet de weg van de berg Sinaï, maar die naar Jeruzalem leidt, Hebr. 12: 18, 22. De twijfelingen, die deze mensen omtrent hun zaligheid ontmoeten, ontstaan uit de voorwaarden, die zij tussen zichzelf en Christus maken, gelijk uit deze verhandeling is gebleken. Maar het wandelen in en door het geloof op deze weg verwerpt alle zodanige twijfelingen en bekommelingen, Joh. 14: 1, Marc. 5: 36, Hebr. 10: 19, 22. Dit beveiligt ons voor de vrees des Satans, en voor ander kwaad, Rom. 8: 31, 32, alsook tegen de slaafse vrees van door onze zonden te zullen omkomen, 1 Joh. 2: 1, 2, Phil. 4: 6, 7. Want het geloof houdt zich vast aan de eindeloze genade, goedertierenheid en almacht Gods, om ons te behouden en te zaligen, en de Heere is voor de Zijnen een getrouw Bewaarder, en als de Schaduw aan hun rechterhand, Ps. 121: 5. Door de vrije en krachtdadige genade worden al de tegenwerpingen genoegzaam beantwoord.

(d.) Het is een weg, in en door de liefde gebaad, gelijk de bedkoets of het ledikant van Salomo, Hoogl. 3: 10. Wij moeten Gods liefde, goedertierenheid en al de

genadegaven zijner goedheid gedurig voor onze ogen stellen, en menigmaal gedenken en overwegen, hoe Christus voor ons geleden, de dood ondergaan, en de ketenen des grafs verbroken heeft, en nu ter rechterhand zijns Vaders zit om voor ons te bidden en als onze Koning tevens het bestier over ons te voeren, hetgeen niets dan vrede, blijdschap, hoop en liefde in onze harten kan uitstorten, Rom. 15: 13, Jes. 35: 10. Men heeft dan maar te geloven, dat men in Christus gerechtvaardigd, tot kinderen aangenomen, met de Geest en met het recht ten eeuwigen leven beschonken, ja Hem in Zijn dood en wederopstanding gelijk geworden is. En als men dit alles gelooft, zo zal men zijn weg met bloemen bestrooid en aan alle zijden met vruchten begroeid vinden, zodat men door een aards Paradijs, veeleer dan door een woestijn van Sinaï, naar het hemelse Kanaän zal voortwandelen.

Het is het ambt en de plicht van de Geest of Leidsman, voor ons een Geest van vertroosting, niet der dienstbaarheid te zijn, Rom. 8: 15. De vrede en blijdschap zijn de beide heerlijke vruchten van dezen Geest, welke Hij bevordert, en waartoe Hij ons noopt en geleidt, Phil. 4: 4, 5, 6. God drijft en dwingt ons geenszins door geselslagen en verschrikkingen, noch door de roede van een harten schoolmeester, maar leidt en lokt ons door zoete bekoringen en zachte innemende vriendelijkheden, om te wandelen in zijn wegen en te volharden in zijn paden, Hoogl. 1: 3, Hos. 11: 4, 2 Cor. 5: 15, 7: 1, Rom. 12: 1.

e. Het is een weg, waarin en waarop wij met genoeg en vermaak ons kunnen bewegen, handelen en wandelen. Ieder goed werk wordt aldaar en alsdan met lust verricht, en alle arbeid valt er aangenaam. De wereldsgezinde mensen wensten wel dat de plichten niet noodzakelijk waren, omdat zij een last voor hen zijn; doch deze zijn aangenaam voor ons, omdat wij de heiligheid niet verkrijgen door het worstelen en tegenstaan onzes vlees tegen onze begeerlijkheden, noch deze uit een vleeselijke vrees met verdriet en droefheid weerstreven en de wet en ons geweten tegen dezelve stellen, om haar werkingen tegen te gaan of te verhinderen. Maar wij handelen natuurlijk naar onze nieuwe aard en toestand, en volbrengen onze geestelijke begeerten met te wandelen door Christus in al de wegen des Heeren. En aldus worden onze zondige lusten niet alleen bedwongen, maar ook weggenomen en uitgeroeid in Christus, die ons het vermaak der heiligheid om niet schenkt, Rom. 8: 5, Gal. 5: 17, 24. Joh. 4: 34, Ps. 40: 8, en 119: 14, 16, 20.

De Geest van Christus deelt aan ons een nieuw leven en te gelijk een nieuwe smaak, lust en welgevallen en een liefde mede, die ons de wet niet langer als een last, maar als ons voorrecht in de Zaligmaker doet aanmerken.

V. Dit pad is een hoog verheven weg, die alle andere wegen in hoogte overtreft. En tot deze weg werd de profeet Hábakuk opgevoerd, toen hij, bij het ontzinken van alle menselijke hulp en zichtbare steunsels, besloot zich in de Heere te verblijden, van vreugde op te springen en zich te verheugen in de God zijns heils, terwijl zijn voeten, nadat hij God door het geloof tot zijn sterkte gemaakt had, zouden zijn als die der hinden en steeds wandelen op hoge plaatsen, Hab. 3: 18, 19. Deze zijn die hemelse plaatsen, waarin God ons, na ons levend gemaakt en met Christus opgewekt te hebben, nevens Hem gezet heeft, Ef. 2: 5, 6.

1. Wij leiden hier een verheven leven; omdat wij niet naar het vlees, maar naar de Geest leven, en Jezus en al Zijn volheid in ons genieten, Rom. 7: 1, 2, Gal. 2: 20, 5: 25. Wij wandelen in gemeenschap met God, die in ons woont en onder ons wandelt, 2 Cor. 6: 16, 18, en hierom zijn onze werken hoger van waarde en voortreffelijkheid,

dan de werken van anderen, omdat ze in God gewrocht zijn, en vruchten van Gods Geest zelf, Joh. : 21, Gal. 5: 23, Fil. 1: 2. Daarenboven kunnen wij volgens Evangelische gronden weten, dat zij aangenaam en welbehaaglijk zijn voor God; hetgeen anderen van hun daden niet kunnen zeggen, Rom. 8: 6.

2. Wij zijn zelfs tot de moeilijkste plichten in onze Heere bekwaam gemaakt, en niets valt bezwaarlijk voor ons te verrichten, Fil. 4: 13. Men zie maar eens welke grote zaken door het geloof zijn gewrocht, Hebr. 11: en Marc. 9: 23; zaken, die de vleselijke mensen voor dwaasheid en dolheid achten, om het op dezelve te wagen, daar echter alles, wat voor en met Christus en om zijn zaak door ons gedaan, gestreden en geleden wordt, in zich zelf ongetwijfeld groot, loffelijk en alle eer waardig is.

3. Wij wandelen met God in een eerwaardige staat en op eerlijke voorwaarden, niet als schuldige schepselen, om door onze werken onze vrijbrief te verkrijgen; noch als dienstknechten, om onze kost met arbeiden te winnen, maar als zonen of erfgenamen, die streven naar het volle genot en bezit van dat geluk, waartoe wij het recht verkregen hebben en dus verkrijgen wij te meer vrijmoedigheid, om in Gods tegenwoordigheid te verschijnen, Gal. 4: 6, 7. Wij kunnen beter en dichter bij en tot God naderen dan anderen en met vertrouwen, zonder slaafse vrees, niet als vreemdelingen, maar als leden van zijn eigen huisgezin voor Hem verkeren; Ef. 2: 19, 20, en dit noopt en dringt ons, om voortreffelijker dingen te verrichten dan anderen, en als vrije lieden voor zijn aangezicht te wandelen, Rom. 6: 17, 18, Joh. 8: 35, 36. Het is een minzame en vriendelijke weg, want de Wet is voor ons een koninklijke Wet, een Wet der vrijheid, en een voorrecht, geenszins een band of een juk van dwang of drang.

4. Het is een uitgelezen weg voor Gods keurlingen en alleen geschikt ter bewandeling voor hen, die kostelijk en dierbaar zijn in de ogen des Heeren, en wier voorrecht het alleen is, om daarin te wandelen. Want niets onreins zal daar doorgaan, Jes. 35: 9. Geen vleselijke mensen, maar alleen zij, die van God geleerd zijn, kunnen daarin wandelen, Joh. 6: 44-46. Ook zouden wij deze weg nooit uitgedacht noch gevonden hebben, zonder dat de Goddelijke openbaring ons in deze de ogen geopend en de hand daartoe aangeboden had.

5. Deze weg voor ons te bereiden, kwam Christus zeer duur te staan. Het is derhalve een zeer kostelijk en dierbaar pad, Hebr. 10; 19, 20, 1 Petrus 3: 18, zowel als een goede en oude weg, waarin men gerust al de voetstappen der voorgangers mag natreden.

6. Eindelijk is het de weg tot ware volkomenheid. Deze geleidt ons tot die heiligheid, welke binnen korten tijd volstrekt volmaakt zal worden. Zij verschilt alleen in trap en wijze van de openbaring dier heiligheid, welke in de hemel zal plaats hebben, waar de heiligen door dezelfde Geest leven, waar God alles in allen is, 1 Cor. 15: 18, Joh. 4: 14, en waar al de gelovigen het beeld van dezelfde geestelijke mens zullen dragen, 1 Cor. 15: 49. Want hier dragen wij slechts de eerstelingen des Geestes, Rom. 8: 23, en leven door het geloof en niet door aanschouwen, 2 Cor.

5: 7, zodat wij de vollen wasdom in Christus nog niet ontvangen hebben, Eféze 4: 13. De heiligmaking in en door Christus is derhalve zoveel als een beginsel der heerlijkmaking, gelijk de heerlijkmaking eens hierna een volslagen heiligmaking zal wezen.

VERHANDELING OVER DE RECHTVAARDIGMAKING DES ZONDAARS, DOOR HET GELOOF.

Naar aanleiding van Rom. 3: 23-26.

De leer der rechtvaardigmaking verklaard en toegepast.

OF

VERHANDELING OVER ROM. 3:23-26.

Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods;

Eu worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is:

Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn, onder de verdraagzaamheid Gods;

Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.

Deze tekst zal ons aanleiding geven, om de leer der rechtvaardigmaking des zondaars door het geloof in Christus, zo klaar als doenlijk te ontvouwen.

Nadat de apostel de ganse rechtvaardigmaking, die Jood of Heiden door de werken der Wet zocht te verkrijgen, in zijn voorgaande verhandeling of redenering weerlegd en te keer gegaan had, zo legt hij er zich thans op toe, om te bewijzen, hetgeen hij in vs. 21 en 22 had vastgesteld, te weten, dat de rechtvaardigheid Gods nu is geopenbaard geworden zonder de Wet, hebbende het getuigenis van de Wet en de profeten; namelijk de rechtvaardigheid Gods, door het geloof van Christus, tot allen en over allen, die geloven. Want daarin is geen onderscheid; aldus aanwijzende, dat er in deze Evangelietijd geen onderscheid tussen Jood of Griek is, maar dat in de rechtvaardiging van beide, Gods rechtvaardigheid zonder de Wet is geopenbaard. Dit bewijst hij door aan te tonen, wat het Evangelie ons aangaande deze weg der rechtvaardigmaking leert. Want het ontdekt alleen de rechtvaardigheid Gods, uit geloof tot geloof. En daarom schaamde Paulus zich dit Evangelie niet, hetwelk hij een kracht Gods voor alle gelovigen noemt, Rom. 1: 16, 17.

Deze woorden zijn derhalve een verklaring van de Evangelische manier en wijze der rechtvaardigmaking door Gods gerechtigheid, en dit zo klaar en volslagen en met een zó grote en heerlijke omschrijving dezer eerste en voornamste weldaad, die wij door de vereniging met Christus ontvangen en de grondslag is van al onze andere geestelijke zegeningen in Christus, dat men deze tekst billijk rekent als de blijde boodschap zelf van het Evangelie of als een voornaam gedeelte van het geschreven Evangelie, en meer dan enige andere tekst, een beknopte en toch volledige beschrijving van dit voortreffelijk stuk in zich bevat.

Men heeft dan in deze woorden bijzonder op te merken het verklaarde en ontvouwde onderwerp, de rechtvaardigmaking of het gerechtvaardigd worden van zekere personen; waarvan de zin en mening van alle twijfeling en misverstand moet gezuiverd en bevrijd worden. De rechtvaardigmaking betekent dan, iemand rechtvaardig te maken, gelijk men dus ook gezegd wordt heilig en heerlijk gemaakt te worden; doch dit rechtvaardigmaken geschiedt niet door de instorting van genade en heiligheid in iemand, gelijk de Roomsgezinden leren, wanneer ze aldus de

rechtvaardigmaking en de heiligmaking met elkander verwarren. Maar het zegt, iemand op de proef rechtvaardig achten en oordelen, en door een gerechtelijke uitspraak voor zodanig te verklaren, door hem van schuld te ontheffen, van misdrijf vrij te spreken en van alle aantijging en beschuldiging te ontslaan; erkennende en betuigende dat men hem houdt voor een zoo- danig vrijgesproken, onschuldig en nu rechtvaardig mens.

Het gebruik maakt hier een verandering tussen de betekenis en de aanduiding. Het is een rechtsgeleerde of wettische uitdrukking, die betrekking heeft tot de rechtbank en het vonnis of de beoordeling. *Het is voor mij het minst, of een zeer geringe zaak, zegt de apostel in 1 Cor. 4: 3, 4, van ulieden of van mensen geoordeeld te worden. Ook oordeel ik mijnen niet. Want, ik ben mezelf geens dings bewust; doch hierdoor ben ik niet gerechtvaardigd. Maar die mij oordeelt, is de Heere.*

Deze rechtvaardigmaking of verklaring is alzo tegen de verdoemenis of veroordeling in het gericht tegenovergesteld. Wanneer er, zo leest men Deut. 25: 1 tussen lieden twist zal zijn, en zij er over in het gericht treden, zo moet men de rechtvaardige rechtvaardig spreken en de onrechtvaardige verdoemen. Door uwe woorden, zegt de Zaligmaker, zult u gerechtvaardigd of veroordeeld worden. - Dit staat dan tegenover beschuldiging en verdoemenis, Rom. 8: 33, 34. - *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen, Gods? Wie is het die verdoemt?*

Zo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen, zegt Job, in Hoofdstuk 9: 22, evenwel wilde hij zijn wegen voor Gods aangezicht verdedigen, Hoofdstuk 13: 15. Ja het recht ordentelijk voorstellen, want hij wist, dat hij rechtvaardig verklaard zou worden, en dit deed hem vragen: wie hij was, die met hem twisten wilde? vs. 18, 19. Ook wordt de rechtvaardigmaking duidelijk gesteld tegenover het vonnis van veroordeling of verdoemenis. Zo bad Salomo, dat God de Zijnen oordelen en richten wilde, veroordelende de ongerechte, gevende zijn weg op zijn kop, en rechtvaardigende de gerechte, gevende hem naar zijn gerechtigheid, 1 Kon. 8: 32. In deze zin is het een zonde, de goddeloze te rechtvaardigen, Jes. 5: 23, Spr. 17: 15, Job 27:5. Er moeten redenen en daden vooraf gaan, en deze moeten ook onderzocht worden, alvorens men iemand kan rechtvaardigen, Job 33: 32, Jes. 43: 9, 26.

De gerechtigheid of rechtvaardigheid bestaat niet in de inwendige natuur van een daad, maar in haar overeenkomst met zekeren regel van beoordeling, zodat de daden of bedrijven, recht of rechtvaardig geheten worden door een uitwendige benaming, met betrekking tot Gods regel van beoordeling, en deze rechtvaardigheid blijkt, door enig bedrijf te toetsen aan die regel, en er een oordeel over te vellen, welke beoordeling of waardering bestaat in een goed- of afkeuring, in een billijking of veroordeling, naar dat men het bevindt zondig of onzondig te zijn, of dat de Wet al of niet er door geschonden is. Hetzelfde kan men zeggen van de rechtvaardigheid van personen, met betrekking tot deze of die hebbelijkheden of verrichtingen. Omdat nu de gerechtigheid des rechtvaardigen blijkt, als deze ter toets gebracht en beoordeeld worden. Zo worden zij gezegd op een bijzondere wijze gerechtvaardigd te zijn, juist alsof zij dan eerst rechtvaardig gemaakt worden; dat is, wanneer hun gerechtigheid openlijk verklaard wordt; gelijk Christus Zelf ook gezegd wordt de Zoon van God of van God geteeld, en gegeneerd en zijn Kind te zijn, door en bij de opstanding uit de doden, wanneer Hij krachtig bewezen is zodanig te zijn, en door God zelf daarvoor verklaard werd, Rom. 1: 4, Hand. 13:33, 34.

In dezelfde zin worden wij, die reeds de aanneming tot kinderen ontvangen hebben, gezegd daarop te wachten, omdat wij reikhalzen naar de openbaring en het wezenlijk

genot van dat grote voorrecht, Rom. 8: 23. Aldus wordt God gezegd, gerechtvaardigd te worden, wanneer wij over zijn daden oordelen, gelijk het betaamt en die voor rechtvaardig houden, Job 32: 2, Ps. 51: 4, Luc. 7:29, hoewel er niets aan de eindeloze rechtvaardigheid Gods kan worden toegevoegd. Zo wordt ook de wijsheid gezegd, door haar kinderen gerechtvaardigd te worden, Matth. 11:19. Zo is dan de rechtvaardigmaking geen wezenlijke verandering van een zondaar in zichzelf, (hoewel er een wezenlijke verandering mee gepaard gaat) maar alleen een betrekkelijke verandering ten aanzien van Gods oordeel.

Aldus wordt dit woord in de tekst gebezigd, en evenzo in zaken van rechtspleging en vonnisvelling, de gehele Schrift door. Sommigen zelfs beweren tegenover de Roomsgezinden, dat het in de Heilige Schrift nergens in een andere zin gebezigd wordt, tenzij in een figuurlijke zin, die van de eigenlijke betekenis ontleend is. In de tekst voor ons heeft men het ongetwijfeld op te vatten, voor rechtvaardig gehouden en gerekend te worden voor Gods aangezicht, want er wordt, blijkbaar van een zodanige rechtvaardigmaking gesproken, zie vs. 19, 20.

Ik ben ook te langer en te nauwkeuriger blijven staan bij de zin en de mening van dit woord, omdat de misvatting, uit zijn samenstelling ontstaan, tot de dwaling der Roomsgezinden en tegelijk tot het verduisteren en omverwerpen zelfs van de hierdoor verkregen weldaad, aanleiding gegeven heeft; zodat wij wel degelijk vooraf de zin dezes Woords te verdedigen en te bepalen hadden.

In de tekst komen ons de volgende aanmerking voor:

- IX. De personen, die rechtvaardig gemaakt worden, en deze zijn: (1) Zondaars in het algemeen. En (2) allerlei zondaren, die maar geloven zullen hetzij dan Joden of Heidenen.
- X. Hij, die de uitwerkende oorzaak, of de Rechtvaardigmaker is, te weten God zelf.
- XI. De aandrang of het beweegmiddel daartoe, zijnde alléén de genade.
- XII. Het uitwerkend middel of de stoffelijke oorzaak, namelijk de verlossing door Jezus Christus.
- XIII. De formele zaak, welke hierbij plaats heeft, of waarin zij bestaat, zijnde de vergeving der zonden.
- XIV. De middel-oorzaak daarvan is het geloof.
- XV. De tijd, om dit te verklaren, te weten de tegenwoordige.
- XVI. Het einde, waartoe dit geschiedt, hetwelk is, dat God zelf moge blijken rechtvaardig te zijn en naar recht te handelen.

Hieruit nu zullen verscheiden nuttige waarnemingen en overdenkingen ontstaan, allen strekkende om de natuur der rechtvaardigmaking te verklaren. Deze zal ik voorstellen, uit en door de tekst ophelderen, ze in het bijzonder bevestigen, en dan van deze alle tegelijk gebruik maken.

I. Aanmerking. Zij, die rechtvaardig gemaakt worden, zijn zondaars, en wel allen zodanige, die de heerlijkheid van God, dat is, zijn goedkeuring, zijn heilig beeld, en de eeuwige zaligheid derven, Joh. 5: 44, 2 Cor. 3: 18, Eféze 4: 21, 1 Thess. 2: 12, Rom. 5: 2, 2 Cor. 4: 17.

(1). De Wet veroordeelt alle zondaren, en slaat ze als met een donderslag dood ter aarde, Rom. 3: 19, hen verwijzende tot schande, smaad, afgrijzen en ellende, in plaats van hen tot geluk en heerlijkheid op te voeren, en dit doet ze door haar eigen nadrukkelijke woorden en voorwaarden, welke niemand, hetzij Jood of Heiden volbrengt, of uitvoeren kan, zodat er geen hoop voor hen is, indien de vrije genade die

niet herstelt, zie Rom. 2: 6 -9, 11, 12, 8: 7.

(2). Christus is gekomen enkel om zondaren zalig te maken, en tot dat einde is Hij ook gestorven, Rom. 5: 6, Want toen wij nog krachteloos waren, is Hij te zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Dit is, zegt Paulus, een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben, 1 Tim. 1: 15. De Heiland zelf betuigt, gekomen te zijn niet om de rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering te roepen, Matth. 9: 13, en om te behouden en zalig te maken dat verloren was, Matth. 18: 11, en men moet in God tot zaligheid geloven, als een God, die de goddelozen rechtvaardigt. Want hier wordt dengene, die niet werkt, maar aldus gelooft, zijn geloof tot rechtvaardigheid gerekend, Rom. 4: 5.

II. Aanmerking.

Zondaars van alle soort, hetzij Joden of Heidenen, als zij maar geloven, zijn de voorwerpen dezer rechtvaardigmaking. - Het is het doel des apostels aan te tonen, dat, wyl Jood en Heiden in het algemeen veroordeeld is door het licht en de Wet der natuur, en door de geschreven Wet, Gods gerechtigheid derhalve over allen, die geloven, zonder onderscheid gaat, vs. 21, 22. Dit was het grote stuk, dat ter zijner tijd, tegen de Joden moest verdedigd worden, zowel als tegen de geloofsgenoten, die de Wet en de besnijdenis aangenomen hadden en die zichzelf de rechtvaardigmaking op een wettische wijze toe-eigenden, en daarom dringt de apostel dit zo krachtig aan, zie Rom. 10: 11, 12. Ook was deze zaak de Apostelen onlangs eerst ontdekt, dat de Heidenen konden en moesten aangenomen worden, zonder de Joden te verstoten; waarom zij dit ook als een heerlijke openbaring roemen en verheffen, Hand. 10: 28, 45, Ef. 3: 4, 5, 8, Col. 1: 25, 26, 27. Dit nu wordt bevestigd:

(a). Omdat de Joden, ondanks hun voorrecht van de Wet, uit kracht van haar verbreking, zowel nodig hadden, om uit genade gerechtvaardigd te worden, als de Heidenen. En dat zij boven deze laatsten door hun werken niets vooruit hadden, maar zelfs nog groter zondaren waren, Rom. 2:23, 24. Dewijl er dan evangelijke noodzaak en' waardigheid bij beiden plaats had, kon God zowel de een als de ander billijk rechtvaardigen, Rom. 3: 9.

(b). Omdat God, volgens zijn beloften, Jes. 19: 25, Zach. 14: 9, zowel de God der Heidenen als der Joden is, Rom. 3: 29, 9: 12, 13, Gal. 3: 18.

(c). Omdat Abraham vóór zijn besnijdenis reeds gerechtvaardigd was, om de vader, zelfs der onbesneden gelovigen te zijn, ten einde deze in dezelfde zegeningen delen mochten Rom. 4: 10 -12.

(d). Omdat, gelijk verder aangetoond zal worden en zal blijken, dat de rechtvaardigmaking alleen door het geloof, en zonder afhankelijkheid van de Wet geschiedt, alleen door de rechtvaardigheid van een ander; zodat Jood en Heiden beide er even geschikt en bekwaam toe zijn.

III. Aanmerking.

Dat de Rechtvaardig maker of de hier werkende oorzaak der rechtvaardigmaking, God zelf is, want zij is een werk Gods; het is God, die rechtvaardig maakt, Rom. 8: 33. Hij alleen kan dit met volstrekt gezag, en op het onwedersprekelijkst verrichten.

(*). Naardien Hij alleen de Wetgever is, die macht heeft om te behouden en te verderven, Luc. 1: 12. Dit geval betreft Gods Wet, en kan alleen voor Zijn rechtbank beslist worden. Hij is de Rechter der wereld, Gen. 18: 25. Het is slechts een gering en nietswaardig ding, door de mensen en door onszelf gerechtvaardigd te worden, zonder dat er iets anders bij komt, 1 Cor. 4: 3. 4.

(**). Aan Hem zijn wij de schuld verplicht van te lijden voor de zonde, en van rechtvaardiglijk te leven. Hij alleen is dus in staat, om ons van de voldoening te ontheffen, of aan ons de kwijtschelding des Schuldeisers te doen geworden, Ps. 51: 4, Marc. 2: 7.

IV. Aanmerking. God rechtvaardigt de zielen *dorean té auto xapito*. Een dezer gezegden was genoeg geweest, terwijl nu de verdubbeling daarvan, het belang dezer waarheid toont, om onze aandacht des te meer daarop te vestigen. Dus zien wij hier dan de aandringende reden der rechtvaardigmaking, en de gulle wijze, waarop God ons dezelve vervolgens mededeelt. Dit geeft ons de onverdiende vrijwillige gunst des goedertieren Opperwezens met nadruk te kennen, in tegenstelling van oenige onzer werken van rechtvaardigheid, waardoor wij dit als iets, aan ons verschuldigd, mochten willen aanmerken, Rom. 4: 4. Voor hem nu, die werkt, wordt de beloning niet gerekend uit genade, maar naar schuld te zijn, Hoofdstuk 11: 6, en, indien uit genade, dan is het niet meer uit de werken; anders is de genade geen genade meer. En zo het uit de werken is, dan is het geen genade meer. *Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme*, Eféze 2: 8, 9. Het is God, die ons heeft zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet naar of om onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, welke ons in Christus geschonken is voor de grondlegging der wereld. En welke Hij nu geopenbaard heeft bij de verschijning van onze Zaligmaker, 2 Tim. 1: 9, 10. Zijn genade is zijn barmhartigheid en ontfermende liefde, welke Hij uit eigen beweging aan de zondaren betoont, omdat Hij het aldus goedvindt. Want Hij ontfermt zich over wien Hij wil, Rom. 9: 15, en Hij bemint, uit vrije en ongedwongen keuze, al degenen, die het Hem behaagt. Hetwelk hieruit te bevestigen is:

1. Omdat er in ons nooit geweest is, noch is, en nimmer wezen zal iets, hetwelk God tot zulk een liefde kan aanzetten; daar er integendeel alle reden ten overvloede is, om ons te veroordelen en te verwerpen, want wij hebben allen gezondigd, Eféze 2: 3, Ezech. 16:2.
2. Omdat God allen roem uit ons verbannen en uitroeien wil, en Zijn genade alleen, in ons te zaligen, wil verheven en verheerlijkt hebben. Hij wil dat al de lof en roem voor zijn aan ons betoonde goedertierenheid, Hem door ons zou toegebracht worden, Eféze 2: 7, 9, want die genade is aan ons geschied, opdat Hij in de toekomstige eeuwen de uitnemende rijkdom zijner genade over ons betonen en bekend maken zou door zijn goedertierenheid, in Zijn Zoon aan ons bewezen, zie ook Rom. 3: 27.

V. Aanmerking. God rechtvaardigt de zondaren, door de verlossing, welke in Jezus Christus is, die God gesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed. Dit toch is het krachtadig middel of de stoffelijke oorzaak van onze rechtvaardigmaking, te weten de verlossing en de verzoening door het bloed van Christus, hetwelk is de rechtvaardigheid Gods, die in Hem bewaard en opgesloten was.

Door de verlossing of vrijkoping heeft men eigenlijk te verstaan zulk een redding, welke geschiedt door het betalen van een prijs of losgeld. In deze zin wordt verlossen en verlossing meermalen gebezigd, gelijk te zien is in Exod. 13: 13, Num. 2: 48, 49, 51, Lev. 25: 24, 51, 52, Jer. 32: 7, 8, Neh. 5: 8. Van deze eigenlijke betekenis wordt het ontleend, om te betekenen een verlossing zonder prijs. Een bevrijding zonder losgeld, Luc. 21: 28, Eféze 1: 14, 4: 30, of liever door een naamsverwisseling van de oorzaak (Metonymia Causae) genomen voor het hoogste en voornaamste uitwerksel, de staat der heerlijkheid zelve; zodat de staat der heerlijkheid een verlossing of

vrijkoping geheten wordt, omdat dezelve het volmaakte en bekronende uitwetsel is der verlossing, door Jezus zelf teweeg gebracht, en hierom wordt dezelve geheten een gekocht bezit of erfdeel.

Door de verzoening heeft men datgene te verstaan, wat Gods toorn tegen de zonden stilt of bevredigt en zijn gunst voor ons wint. Deze verzoening van Christus is op tweeërlei wijze onder het oude Verbond afgeschaduwd; eerst door de zoen-offeranden, waarin het bloed der geslachte dieren op de altaar geplengd werd. En ten andere door het verzoendeksel, dus geheten, omdat het de Ark waarin de Wet was, overdekte, en omdat het bloed der zoenoffers door de Hogepriester voor hetzelfde geplengd werd. Dit ilasérion of zoendeksel, Hebr. 9: 5, was een teken van Gods genade, ontferming en gunst jegens een zondig volk in het midden waarvan Hij aldus nochtans verkoos te blij ven wonen.

Deze leer nu wordt door de volgende reden en bevestigd:

(1). Jezus Christus heeft zich, volgens de wil en het welbehagen Gods, tot een rantsoen voor ons overgegeven, om ons van de zonde en haar straf en van de toorn en de vloek vrij te kopen. Tit. 2: 14. Hij heeft zich voor ons overgegeven, opdat Hij ons van alle ongerechtigheid verlossen zou, Hij gaf zich voor ons in de dood, werd om onze zonden daaraan overgeleverd, en deze was de prijs onzer vrijkoping, opdat wij dus voor het aangezicht Gods rechtvaardig gemaakt mochten worden. God heeft deze zijn welbeminden, zijn énigen en eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons ter dood overgegeven, opdat wij in en door Hém mochten gerechtvaardigd worden, 1 Cor. 1:30, Matth. 20: 28.

Zelf heeft Hij ons door deze onwaardeerbare prijs vrijgekocht, en zijn leven gesteld en overgegeven tot een rantsoen voor velen; zodat wij, niet door zilver en goud, maar door het dierbaar bloed van het onbesmette Lam, hetwelk 's werlds zonden droeg, vrijgekocht en uit onze ijdele wandeling verlost zijn.

Want Jezus heeft de straf geleden, welke wij voor de zonden verschuldigd waren te ondergaan, en heeft dus in zijn lichaam onze zonden gedragen op het hout, zijnde een vloek voor ons gemaakt, nadat Hij eerst tot zonde voor ons gesteld of geworden was, ten einde ons dus krachtig te ontheffen van de vloek der Wet; aan welke Hij zich, zo door een dadelijke als lijdelijke gehoorzaamheid onderworpen heeft, en Zijn Vader aldus zelfs tot de dood toe gehoorzaam geweest is, in alles naar zijn bevel handelende en lijdende, om door zijn gehoorzaamheid onze rechtvaardigmaking te bewerken, 1 Tim. 2: 6, 1 Cor. 6: 20. 1 Petrus 1: 18, 19, 2 Petrus 2: 1, Openb. 5: 9, 1 Petrus 2: 24, Gal. 4: 4, Joh. 14: 31, Hebr. 10: 7, Rom. 5: 19, vergeleken met Rom. 8: 8, 9.

Op deze wijze heeft Christus dan ook, zowel onze schuld van rechtvaardigheid voldaan, als de schuld der straf voor ons afgelost. En Hij heeft geleden en genoeg gedaan, zowel voor onze gebrekkigheid, zonde, smet en ontbering van recht en goedheid, als voor onze schuld en onderhevigheid aan de straffen, ten einde ons dus van de toekomstige toorn te bevrijden en ons voor het gericht van God te doen vrijspreken. Zijn lijden is de volmakende daad of het besluitend werk zijner verlossing geweest, en daarom wordt dit alles daaraan, ja zelfs aan Zijn bloed, Hebr. 2: 9, 10, toegeschreven, hoewel ook andere bedrijven en lijden het hun daartoe hebben bijgebracht, 2 Cor. 8: 9, want gelijk wij door Adam aan de zonde en de schuld, en de dood zijn onderworpen, zo hebben wij de genade, de rechtvaardigheid en het leven verworven door Jezus Christus, Rom. 5: 12, 17.

(2.) God heeft deze prijs ook als een voldoening aan zijn gerechtigheid aangenomen, en dit betoond en doen blijken door het opwekken van Christus uit de doden, door

hem aldus van alle zonden te ontheffen en kwijt te schelden. Want Jezus is voor ons gerechtvaardigd in de Geest, 1 Tim. 8: 16, Rom. 4: 25, en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Het is dan God, die ons rechtvaardigt, wie zou ons verdoemen? Rom. 8: 38, 34. Het is Christus, die gestorven, ja ook uit de doden opgewekt is. En die door een enkele offerande, een offer toch van liefelijke en Gode aangename reuk, tot in eeuwigheid volmaakt heeft degenen, die geheiligd worden, Hebr. 10: 13, Ef. 5: 2. Indien Christus onder het gewicht onzer zonden ter neergevallen en bezweken, en niet weder uit het graf verrezen en met Zijn bloed het heiligdom des hemels ingegaan ware, zo zou de voldoening niet volbracht, noch onze schuld uitgewist zijn. Maar nu, nu overtuigt Hij de wereld ook van gerechtigheid, omdat Hij tot zijn Vader is heengegaan, Joh. 16:10.

(3.) Deze verlossing is in Christus Jezus, voor zoveel haar voordelen en vruchtgevolgen aangaat. Want men kan er geen deel aan hebben, tenzij men in Christus zij en Christus bezit. Want zo drukt de tekst het uit, en toont dat Hij een verzoening is door het geloof in Zijn bloed, zijnde Hij ons aldus van God geworden tot rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, 1 Cor. 1: 30, gelijk wij in Hem hebben de verlossing door Zijn bloed, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, Ef. 1: 7, 2 Cor. 5: 21, en van alle veroordeling en verdoemenis vrijgesproken zouden blijven, Rom. 8: 1. Want Jezus stierf, opdat Hij zich een geestelijk geteeld, en door het Evangelie gewonnen zaad door zichzelf voor zich rechtvaardigen, heiligen en eeuwig zalig en heilig maken zou, Jes. 53: 10, 11, 1 Cor. 4: 15.

VI. Aanmerking. De formele zaak in dezen, of wel dat wat de rechtvaardigmaking metterdaad uitmaakt of waarin zij bestaat, is de vergiffenis der zonden, dat is, niet alleen de wegneming van schuld en straf, maar ook het opheffen van de zonde en het misdrijf zelf, omdat zij een vergiffenis is, steunende op de rechtvaardigheid, welke ons ook zuivert van misdaden. Want van alles, waarvan Mozes' Wet ons niet kon rechtvaardigen, worden allen, die in Christus geloven, door Hem gerechtvaardigd, Hand. 13: 39.

Bij de mensen, die aan een Wet onderworpen zijn, is er geen middelbare staat te begrijpen, tussen het niet toerekenen van zonde en het toerekenen van rechtvaardigheid. En dus worden deze uitdrukkingen door hen voor gelijknamige, en van één zelfde betekenis en kracht gehouden. Het is dan Jezus, die ons de vergeving der zonden verkondigt en laat aanbieden, en door wien wij gerechtvaardigd worden door het geloof, zonder de werken, wijl Hij ons door Zijn bloed verlost heeft, naar de rijkdom zijner genade, Hand. 13: 38, 39, Rom. 4: 6-8, 2 Cor. 5: 19, 21, Rom. 5: 17, Eféze 1: 7, Matth. 26: 28.

VII. Aanmerking. God rechtvaardigt de zondaar, door het geloof in Christus' bloed. Het geloof, en wel het geloof in Christus' bloed, is de werktuigelijke oorzaak tot verkrijging van en deelneming aan deze grote en geestelijke weldaad.

(a.) Dit geloof nu bestaat in een gelovig en vast vertrouwen op Christus, om door Hem gerechtvaardigd te mogen worden. Wetende dan, zegt de heilige apostel Paulus, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt door de werken der Wet, maar door het geloof in Christus, zo hebben wij in Christus geloofd, opdat wij uit het geloof in Hem en niet uit de werken der Wet gerechtvaardigd zouden worden, Gal. 2: 16. Wij geloven in Christus tot rechtvaardigmaking, uit een besef en gevoel van onze eigen onbekwaamheid, om door de werken gerechtvaardigd te zullen worden.

(b.) Dit geloof rechtvaardigt ons niet, omdat het een daad of een werk van rechtvaardigheid zou zijn, dat dus door zijn werkzaamheid onze rechtvaardigmaking bevorderen en bevestigen zou; neen voorzeker, want dit zou hetzelfde zijn als door de werken gerechtvaardigd te worden, gelijk in de Wet plaats had, en dus zou het regelrecht aanlopen tegen de genade, de vrije gunst en de goedheid Gods. Dit nu sluit alle bedenking van enige onzer eigen werken, als onze rechtvaardigmaking bevorderende, uit, onder welke benamingen of verkleinende uitdrukkingen, hoe ook genaamd, wettische of Evangelische, en hoe men dezelve ook mocht willen doen gelden, al rekende men daardoor slechts de waarde van een peperkorrel te kunnen voldoen, Rom. 11: 6. Het geloof wordt in dit geval gerekend voor een niet werken, Rom. 4: 5. Ook vervult ons geloof niet de plaats der rechtvaardigheid die uit de Wet is. Maar het is de gerechtigheid van Christus, welke voldoet, voor al hetgeen wij behoren gedaan of geleden te hebben, gelijk reeds aangetoond is.

(c.) God rechtvaardigt ons door het geloof, als het middel, waardoor wij Christus en zijn gerechtigheid, die ons eigenlijk de rechtvaardigmaking toebrengen, geredelijk aannemen en ontvangen. En wij worden door het geloof alleen, bij overbenoeming gerechtvaardigd, uit kracht van dé gerechtigheid, welke wij daardoor verkrijgen. Want gerechtvaardigd te worden door het geloof en door Christus, is één en dezelfde zaak, Gal. 8: 8, Rom. 5: 19. Door het geloof verwerven wij de vergeving der zonden, Hand. 26: 18 en 10: 43. Een uitwerksel, doch niet de bewerking zelve van dat geloof, is het ontvangen der rechtvaardigmaking, gelijk iemand gezegd wordt, door zijn handen zich te ondersteunen, of door zijn mond zich te voeden; daar hij slechts de spijs en drank, doorzijn gemelde ledematen tot zich neemt, en er zich door sterkt, onderhoudt en voedt. De beker wordt dan hier genomen voor het vocht in de beker, 1 Cor. 11: 26, 27, zie ook Rom. 1: 17, 3: 22. Christus is in ons door het geloof, en aldus wordt Hij van ons ontvangen, gegeten, gedronken en met ons verenigd, Eféze 3: 17, Joh. 1: 12, 6: 50, 51, 53, 54.

(d.) Het geloof is hier dan, wel nadrukkelijk te verstaan, met uitsluiting van al en ieder werk, hoegenaamd, en dus houden wij de rechtvaardigmaking door het geloof alleen, tegen de Roomsgezinden staande, naardien er niets duidelijker, niets vollediger dan dit, in de Schriftuurlijke omschrijvingen dienaangaande begrepen en uitgedrukt is; zie Rom. 3: 28, Gal. 2: 16, Phil. 3: 8, 9, Rom. 4: 16.

(e.) Wij moeten het geloof in een volledige zin verstaan, van het ontvangen namelijk zowel der zonde- en schuldvergifenis, als van de ontheffing en kwijtschelding der straffen. Wij geloven, dat God ons niet de geringste schuld van de minste zonde zelfs zal toerekenen. En waar van het geloof gezegd wordt dat het gerekend wordt tot rechtvaardigmaking, Rom. 4: 5-8, 2 Cor. 5: 19, 21, daar geschiedt dat ten aanzien van het voorwerp, dat het ontvangt. Wij geloven, dat Christus' gerechtigheid ons wordt toegerekend, evenzo als onze zonden Hem zijn toegerekend, of anders zouden wij de vergeving der zonden niet door het geloof ontvangen; hetgeen strijdig is tegen de beschuldiging van zonde en verdoemenis, welke beschuldiging een toerekening van zonde betekent en insluit, Rom. 8: 33, 34. Wij ontvangen dan de gave der rechtvaardigmaking, Rom. 5: 17, tegelijk met de afwering van de beschuldiging der zonde; aldus verkrijgen wij de verlossing van Christus en de vrucht van zijn voor ons vergoten bloed, Eféze 1: 7, Matth. 26: 28.

VIII. Aanmerking. Dat God in het voorstellen van Christus tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, bedoeld heeft Zijn rechtvaardigheid te verklaren en te betonen, onder of ten tijde van het Evangelie, tot vergeving van tegenwoordige zowel als van voorleden zonden, te weten van zulke zonden, die ten tijde van het Oude

Verbond, de tijd van Gods verdraagzaamheid en lankmoedigheid bedreven waren. En welke Hij vergeven heeft, lang voordat aan zijn gerechtigheid door het zoenoffer van Christus werkelijk is genoeg gedaan, Hebr. 13: 8, Openb. 13: 8, Matth. 18: 26, zijnde de grond van deze vergeving der zonden thans door en bij Christus komt geopenbaard, Jes. 51: 5, 6, 56: 1, Dan. 9: 24, 2 Tim. 1: 9, 10, zodat deze vergeving geen blaam of leed aan de nu volkomen voldane gerechtigheid Gods toebrengt, Exod. 34: 7, Ps. 85: 10.

1. Door deze rechtvaardigheid Gods, heeft men hier diegene te verstaan, welke in het voorafgegane voorstel vers 21 en 22 omschreven is, en in dit 24ste vers nader bevestigd wordt; dus moet men er niet Gods wezenlijke rechtvaardigheid door verstaan, welke een wezenlijke eigenschap Gods is, maar een rechtvaardigheid, welke is over allen die geloven, te weten, de rechtvaardigheid van Christus, die het einde der Wet is, Rom. 10: 3, 4, en hier ook de rechtvaardigheid Gods geheten wordt. Zij is datgene, wat Christus voor ons gewrocht en aan ons geschonken heeft, en wij door het geloof ontvangen; zij is het, waardoor Christus de Wet voor ons volbracht heeft en ons als door een losprijs heeft vrijgekocht. Zij wordt Gods rechtvaardigheid geheten, omdat zij van Gods werking is en op zijn aanneming en goedkeuring alleen kan hopen. Zo wordt Christus ook het Lam Gods geheten, omdat God Hem daartoe beschikt en verordend en als een offer aangenomen heeft, Joh. 1: 29.

Om dezelfde reden wordt Christus' rijk geheten, het Koninkrijk van God, omdat Gods eigen hand het opgericht, bevestigd en tot hier toe geregeerd heeft, Eféze 5: 5. Jezus zelf, die tot de dood des kruises toe, om deze rechtvaardigheid te bewerken, gehoorzaam geweest is, was zowel God als Mens, Fil. 2: 6, 8. En deze is die rechtvaardigheid, welke de apostel in Fil. 3: 9, tegenover de zijne stelt, als zijnde die, welke in Christus is, en welke hij alleen door het geloof verkregen had. Zij is dan hier en elders die rechtvaardigheid, welke in God is door het geloof.

2. Op deze rechtvaardigheid doelde God, toen Hij die in de Evangelie-dag verklaarde of betoonde, als hebbende die ook bewezen in het zondevergeven ten tijde des Ouden Verbonds, Rom. 3: 25, en in het rechtvaardigmaken der gelovigen, die thans in Zijn Zoon geloven. Want het was door de rechtvaardigheid van dezelfde Christus, door wien de zonden onder het Oude Testament zowel als onder het Nieuwe zijn vergeven, Hebr. 13: 8. Christus was het Lam, dat voor de grondlegging der wereld is geslacht geworden, Openb. 13: 8. Maar die rechtvaardigheid was toen niet werkelijk vervuld en geopenbaard, en slechts door offeranden, rantsoeneringen, vrijkopen enz. afgeschaduwd, Hebr. 10: 1, 2, 3, 9, 10. Dit was derhalve de tijd van Gods verdraagzaamheid en lankmoedigheid, omdat Hij de zonden, als het ware vergaf, zonder et nog enige betaling of voldoening voor te ontvangen. Hij oefende dus geduld en eiste de schuld niet op, voordat Christus Zelf die ten enenmale afdeed, Matth. 17: 26. Want toen beloofde God dat Hij Zijn rechtvaardigheid op de gepaste tijd zou openbaren, Jes. 56: 1, 51: 5, 6, Ps. 98: 2, Dan. 9: 24, én dit heeft Hij ook gedaan door en bij de verschijning van Zijn Zoon in het vlees, 2 Tim. 1: 10.

IX. Aanmerking. Het einde nu van deze, openbaring is, dat God blijke rechtvaardig te zijn, in het vergeven van voorleden zowel als tegenwoordige zonden. En rechtvaardigmakende degenen, die in Jezus geloven. Hierin nu is Gods wezenlijke eigenschap verheven en ten hoogste verheerlijkt.

(a). Gelijk God om niet en uit vrije genade de mens rechtvaardigt, zo wilde Hij ook hierdoor zich als rechtvaardig doen kennen in het rechtvaardigmaken van

zondaren. Want het zou een blaam voor Gods gerechtigheid zijn geweest, om zonder een voldoening en zonder een volbrenging van rechtvaardigheid, hun de vergeving te schenken. Daarom wil Hij, hoe genadig en barmhartig anderszins, zonder zulk een genoegdoening, de schuldigen niet onschuldig houden, Exod. 34: 7, Gen. 18:25, Exod. 23: 7. En dit heeft de heiligen van het O. T. Derhalve doen besluiten, dat God een rechtvaardigheid en een verlossing bezat, waardoor Hij de zonden vergaf, hoewel die verlossing toen nog niet geopenbaard was, Ps. 51: 15, 130: 7, 8, en 143: 28. God wilde dat zijn gerechtigheid en goedertierenheid in het werk onzer zaligheid zouden gepaard gaan, Ps. 85: 11.

(b). God wilde doen blijken dat Hij alleen rechtvaardig is en ons daarom behoudt en zalig maakt; niet door onze eigen gerechtigheid, maar door de zijne, welke inderdaad soms door onze gepleegde ongerechtigheid nog des te meer verheven wordt, hoewel God daarom niet onrechtvaardig is, dat Hij over de onrechtvaardigen wreke oefent, en het onrecht straft, Rom. 3: 5, Dan. 9: 7.

(c). God wilde zich doen' kennen als de (lenige Bevorderaar en Bewerker van onze gerechtigheid, en dus onze Rechtvaardigmaker zijn, zowel bij wijze van bevordering, als bij wijze van beoordeling, waarom Hij ons door zijn eigene rechtvaardigheid en niet door onze eigene rechtvaardigen wilde, Jes. 34: 17, 45: 22, 24, 25, opdat wij dus alleen in de Heere mochten roemen, 1 Cor. 1: 30, 31.

I. Lering.

Dit dient, bij wijze van bemoediging en vertroosting tot onze onderrichting, dat het grote geluk en heil dergenen, die in Christus zijn, daarin gelegen is, dat hun zonden vergeven zijn, en dat zij voor het aangezicht en in het oordeel van de Rechter der ganse wereld rechtvaardig geacht en verklaard worden, door de verlossing die het bloed van Jezus zelf heeft teweeg gebracht; deze weldaad en zegening sluit also al de zaligheden des levens met haar heilrijke gevolgen in zich, Rom. 4: 6. Die mens, aan wien God de rechtvaardigheid zonder de werken toekent, geniet daarin een zegen, gelijk de aartsvader Abraham had verkregen. Want dit sluit al de geestelijke zegeningen in Christus in. Want zij, die uit het geloof zijn, worden met de gelovigen Abraham gezegend. Gal. 3:9. Want deze rechtvaardigheid, die de hoofdzakelijke zegening, alsook de grondslag van alle geestelijk heil is, wordt in het Evangelie van geloof tot geloof geopenbaard, en zij, die door het geloof rechtvaardig en door die rechtvaardigheid gerechtvaardigd zijn, leven door het geloof, hetwelk dezelve altijd ontvangt, én daardoor een geestelijk voedsel, zowel als een inwendige ziels vertroosting verkrijgt, Rom. 1: 17.

1. Zij zijn ontheven en geheel verlost van de last der zonden en misdaden voor God, Rom. 8: 33, 34. *Tis egkalései*. "Wie zal iets tot hun beschuldiging inbrengen; of wie zal dulden, dat er voor Gods rechterstoel tegen hen enige aantijging, bezwaar of beschuldiging ingebracht worde? Het is God, die hen rechtvaardigt, en Christus, die voor hen gestorven is, is ook weder opgewekt, en leeft om voor hen te bidden en te pleiten. Zij zijn uit de mensen gekocht om eerstelingen te zijn voor God en het Lam, en in hun "mond is geen bedrog gevonden, want zij zijn onberispelijk *hamomoi* voor de troon van God, Openb. 14: 4, 5, zie ook Col. 1: 22.

2. Zij zijn verlost en vrijgekocht van alle veroordeling, zo door vonnis, als door uitvoering van hetzelfde: en dus van de vloek en toorn Gods bevrijd, Gal. 3: 13. Christus, zelf een vloek voor ons geworden zijnde, heeft ons van de vloek der Wet verlost. Hij heeft ons verlost van de toekomstende toorn, 1 Thess. 1: 10. En God heeft om zijnentwil niet alleen al de misdaden en zonden zijns volks bedekt, maar ook al

zijn verbolgenheid weggenomen en zich gewend van de hittigheid zijns toorn, opdat Hij hen weder mocht verblijden, Ps. 85: 4, 6 en 7. Gods toorn is een onverdraaglijke last en de grondslag van alle ellenden. Maar nu is die grondslag vernietigd, en een grond van alle heil en zaligheid gelegd, waardoor wij vrede met God hebben en ten volle met Hem verzoend en in zijn gunst en liefde hersteld zijn, Rom. 5: 1, 2, 2. Cor. 5: 18. Dit heil heeft Jezus teweeggebracht, en ons, die eertijds wel verre van God, ja van Hem vervreemd en vijanden

350 DE LEER DER RECHTVAARDIGMAKING. DE LEER DER
RECHTVAARDIGMAKING. 351

door het verstand waren in de boze werken, nu ook met zijn Vader verzoend, in het lichaam zijns vleses, door de dood, opdat Hij ons, heilig, onberispelijk, en onbeschuldig voor Hem zou stellen, Col. 1: 21, 22. Daar nu geen blaam of smet plaats heeft, daar kan men ook geen toorn of ongenade van God te vrezen hebben.

3. Zij hebben niet nodig, om de zaligheid door de werken der Wet te zoeken, en zijn dus ontheven van een juk, hetwelk zij niet kunnen dragen. Zij hebben niet meer te doen met de eindeloze voorschriften en instellingen van schijngodsdienstige Farizeeën en werkheilige Roomsgezinden, waarmee velen tot nu toe overladen blijven. Zij zijn ontheven van de gedurige verschrikkingen, twijfelingen, vrees, angsten en bekommelingen, welke de Wet veroorzaakt, Hand. 15: 10, Rom. 8: 15. Zij hebben niets meer te stellen met een toorn-bewerkende, tot zonde aanprikkende, ja dodende letter der Wet, welke een bedeling of bediening des doods en der verdoemenis geheten wordt. Want zij zijn niet gekomen tot de tastelijke en tot dienstbaarheid verplichtende berg Sinaï, noch tot het brandende vuur, de duisternis en het onweder, om vreselijke en verschrikkelijke woorden te horen, maar tot de berg Sion, vanwaar de liefelijke stem des Verlossers en de bazuin des Evangelies, dat aangenaam stralend licht, met een bekoorlijke glans en luister het geluid verspreidt tot aan de einden der aarde, Rom. 4: 15, 7: 5, 2 Cor 3: 6, 7, 9, Gal. 4: 24, en Hebr. 12: 18, 19, 22.

4. Zij zijn uit deze hoofde verlost van de veroordeling van hun gewetens, welke hen anders, als een steeds knagende worm pijnigen, en door felle wroegingen beangstigen zou. Indien het bloed van stieren en bokken, en de as der jonge koe, door besprenging der onreinen, voortijds dezulken heiligde tot reinheid des vleses, hoeveel te meer zal dan het bloed van Christus, die zichzelf door de eeuwigen Geest onstraffelijk aan God heeft opgeofferd, hun consciënties reinigen van dode werken, om de levenden God te dienen, Hebr. 9: 13, 14. Een schuldig geweten is een vuil, onrein, besmet geweten, hetwelk al onze diensten en plichten tot dode werken maakt, die onbekwaam zijn tot de dienst des levenden Gods. Het bloed van Christus, door het geloof daaraan besprengd en daarop toegepast, neemt al de smet der schuld, al het onzuivere van het geweten weg. Daarom is dit bloed het enige middel om het geweten van zonden, of het hart van het kwade geweten te reinigen, Hebr. 10: 1-4, 11, 12, 22. Vanhier dat de aldus gereinigden een goed en onbevlekt geweten, dat onergerlijk is voor God en mensen, bezitten; 1 Petrus 3: 21, Hand. 24: 16.

5. Zij worden bestendig in Christus bewaard en bevestigd door deze eeuwigdurende rechtvaardigmaking, Dan, 9: 24. Want Jezus heeft een eeuwige verlossing teweeggebracht; daar zij integendeel, die bij voorafschaduwing door de Wet gerechtvaardigd werden, weder onder de veroordeling konden vallen, zodat zij, als het ware, telkens' een ander en nieuw offer voor de zonden behoeften en dus geen duurzame en wezenlijke reiniging van het zondige geweten door deze offeranden

verkrijgen konden. Maar hiermede is het gans anders gelegen, en ons is een krachtig, volslagen en altijddurend offer aangebracht, hetwelk altijd hecht op het geweten van de zondaar, en hetzelve kan zuiveren van dode werken, en ons van alle voorleden, tegenwoordige en toekomstige misdaden reinigt, Hebr. 9: 12 enz. 1 Joh. 1: 7.

6. Zij verkrijgen een rechtvaardigmaking van oneindige waardij; omdat het de rechtvaardigheid van het Opperwezen zelf is, die aan hen wordt toebedeeld; van een Wezen, dat zelf de naam draagt van Jehovah onze Gerechtigheid, Jer. 23: 6, Hebr. 9: 14. Zij is dus ook veel meer vermogend om te behouden en te zaligen, dan Adams zonde was, om te verderven en te verdoemen, Rom. 5: 15-19. Hier is Christus in het bijzonder de kracht Gods, 2 Cor. 1: 24, en wij zijn in zijn kracht door het geloof in staat, om alles te vermogen en te overwinnen. Aldus is er een wonderbare overvloed van ontferming en genade, en een rijkdom van goedertierenheid, door deze heilrijke verlossing ons van de Jehovah onze Gerechtigheid geworden, Ps. 130: 7. En dit moest ook overvloedig zijn, omdat het uit een oneindige bron van goedheid en liefde komt, die ons tot in eeuwigheid zegent en begenadigt door deze allergrootste weldaad, het onwaardeerbaar heil, in en door Zijn Zoon de Zijnen toebedeeld. Want hoewel geen schepsel in staat was voor de zonden te voldoen, zo kon Jehovah dat toch ten overvloede verrichten. Daarom is Gods goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen, en Zijn genade doet onze zonden zo ver van zich, als het oosten van het westen verwijderd is, Ps. 103: 11, 12.

7. Zij zien Gods genade en gerechtigheid beide werkzaam in dit stuk van hun rechtvaardigmaking. Gods gerechtigheid is verschrikkelijk en schijnt zelfs tegen zijn goedertierenheid aan te lopen, en daarom vrezen er de natuurlijke mensen voor. Met de gelovigen is het echter gans anders gelegen. Deze weten en bevinden dat dezelve voor hun zonden, ten hun aanzien volkomen bevredigd en voldaan is. Gods gerechtigheid is derhalve vriendelijk voor hen, paart zich ten hun beste bij de genade, en in plaats van tegen hen te pleiten, spreekt zij altijd voor hen; terwijl ze tegen degenen, die Gods weg verlaten en buiten Christus zijn en blijven, zich omkeert ten hun verderve, Job 24: 19, 20. Dit maakt dat de gelovigen zich tot zondevergeving op deze gerechtigheid, door de genade in Christus aan hen bedeed, mogen beroepen, Rom. 3: 26.

8. Zij kunnen zich dan ook ten volle verzekeren, dat ze van al de macht en overheersing der zonde, zowel als van haar beschuldiging voor God, en tegelijk van alle schuld des gewetens volkomen bevrijd en ontheven en tot een staat van heiligheid en heerlijkheid overgebracht en bevoorrecht zijn, want dit was het einde van Christus' dood; die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt, Tit. 2: 14, Rom. 6: 14 en 8: 3, 4, 30. De Wet was de sterkte of kracht der zonde. Want de zonde had, vanwege de vloek, een recht om over ons te heersen. Daarom regeert de Satan zo dikwijls in onze harten; doch hier is onze verlossing van de zonde en van de Satan, ja zelfs ook van de dood, Hebr. 2: 14, 15. Om dezelfde reden worden wij door deze voortreffelijke rechtvaardigheid tot een beteren toestand gebracht, dan wij eerst in Adam hadden. Want Christus is gestorven, opdat wij de aanneming tot kinderen en Zijn Geest verkrijgen mochten, opdat Hij ons onder een Nieuw Verbond brengen en ons op de rechten weg der heiligheid geleiden zou, ten einde Hem alleen uit liefde te dienen, Gal. 3:14, 1 Joh. 4: 19, Gal. 4: 5, Hebr. 9: 15, Rom. 5: 11, Luc. 1:74, Colloss. 2: 13,

9. Zij kunnen om deze reden zich ten volle verzekerd houden, dat alle dingen zullen medewerken hun ten goede. Want alles zal voor degenen, die God in het geloof liefhebben en aankleven, medewerken, om hen door de genade tot heerlijkheid op te voeren, omdat God de Schepper, en Regeerder van alles en de bijzondere Beschermers en Beveiligers der zijnen, vóór hen, op hun hand en hun bijzondere Begunstiger is, Rom. 8: 28, 31, 33. Want Hij zal in zijnen toorn niet meer op hen schelden, hen nooit van harte plagen of bedroeven, maar zijn liefde door de Heiligen Geest in hun harten uitstorten en hen door dezelve opvoeren in een overvloeiende verversing, Jes. 54: 9, Rom. 5: 5, Klaagt 3: 33, Ps. 23: 4, 6.

10. Zij kunnen dan ook om deze reden zonder beschaamdheid van aangezicht tot God gaan, en zelfs met een heilige vrijmoedigheid en in een gelovig vertrouwen in de naam van hun Zaligmaker zich voor de troon der genade nederwerpen en alle goed en heil van Hem af bidden en niet verzekering blijven afwachten, Job 14: 13, 14, Eféze 3: 12. Want in Jezus zijn ze vervrijmoedigd, om met verzekerdheid des geloofs tot God te gaan, Hebr. 12: 24. Het bloed van Christus pleit voor hen in de hemel, en zij kunnen daarmede en om Zijn wil vrijmoedig en moedig een Voldoening, door Hem bewerkt, aanbieden en er de vruchtgevolgen van eisen en zich toe-eigenen.

11. Zij leven niet ons in een tijd, dat deze rechtvaardigheid ten volle geopenbaard en de zonde teniet gedaan is, Rom. 3: 21, 22. Dit is hun en ons geluk en daarin zijn wij meer gezegend dan zij, die vóór de tijd van Christus leefden en toen slechts het zinnebeeld en de schaduw dezer rechtvaardiging genoten, daar wij de zelfstandigheid en het wezen daarvan in volle licht en kracht zien en genieten, omdat de Wet ons niet langer als een tuchtmeester onder zich vernederd houdt, gelijk zij onder haar gebukt en gedrukt lagen. Wij zijn dan geen dienstknechten, maar zonen, die tot de vrijheid en heerlijkheid van Gods kinderen geroepen zijn, Gal. 3: 23, 26. 4: 7. 5: 13. De kerkelijke instelling van het Oude Verbond, en al de godsdienstplechtigheden der Joden hebben nu opgehouden, en zijn niet meer als een Gode aangenaam werk voor te schrijven, of door de prediking aan te dringen. De Wet der rechtvaardigmaking moet nu niet, volgens de Mozaïsche uitdrukking en voorwaarde aangekondigd worden, want zij strijdt met het beding des geloofs, hoewel zij tot de invoering van dit zaligend Evangelie aanleiding gegeven en veel dienst gedaan heeft, Rom. 10: 5-8, 2 Cor. 3: 6, 7, Gal. 3: 12, 24.

II. Lering. *Dit moet ons aanzetten tot onderzoek, of wij wel in Christus zijn en deze rechtvaardigmaking door het geloof van ganser harte omhelsd en aangenomen hebben.*

A. Overweeg wel, o Christen! of u metterdaad gevoelig over uw zonde, en verlegen en bekommerd over uw verdoemenis, door de wet geworden zijt. Dit is ten hoogste noodzakelijk om u tot Christus, als het grote einde, waartoe de Wet gegeven is, Gal. 3: 22 -24, Matth. 9: 13, Hand. 2: 37, te doen heenvlieden. Zonder het rechte besef en het smartelijk gevoel der zonden, zal men Christus niet op zijn waren prijs kunnen stellen, noch een ernstige begeerte tonen tot de heiligheid, maar veeleer de genade tot vleeselijke gerustheid en losbandigheid misbruiken. Zij, die van de vurige of vergiftige slang gebeten waren en er de smarten van gevoelden, zagen derhalve ook met verlangen om hulp naar de koperen Slang op.

B. Vertrouw enig en alleen op de vrije genade tot rechtvaardigmaking voor het aangezicht Gods, tegelijk afstand doende van al uw werken, hoegenaamd, als in genen

dele bekwaam zijnde om de proef te houden voor Gods nauwkeurige gerechtigheid. En leer dan met de ellendigen, boetvaardigen en ootmoedige tollenaar in het Evangelie uitroepen: *Heere, wees mij armen zondaar genadig!* Luc. 18: 13, 14. De volmaaktheidrijvers, de werkheilige Farizeeën en de op eigen gerechtigheid steunende personen hebben geen deel in deze zaak. De Apostel Paulus, niettegenstaande hij zeer veel bezat, waarop hij naar het oordeel der wereld zich ten zijnen gunste en voordele had kunnen en mogen beroepen, rekende echter al die dingen schade en drek te zijn, opdat hij Christus gewinnen en in Hem gevonden mocht worden, niet hebbende zijn eigen gerechtigheid, die uit de Wet, maar die uit het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof, Filipp. 3: 7-9, Rom. 4: 5, dat is, de verlossende en verzoenende rechtvaardigheid van Christus, waardoor hij alleen wenste gerechtvaardigd te mogen worden, en in welke hij tot dat einde geloofde, dit stellende tegenover alles, wat hij in zichzelf hebben mocht, hetgeen hij noemt zijn eigen gerechtigheid of rechtvaardigheid.

C. Vertrouw met vrijmoedigheid en vaste verzekering op God, zonder in een blote twijfelmoedigheid te blijven hangen. Want die twijfelt, is een bare der zee gelijk, en hij moet niet menen, dat hij iets ontvangen zal van de Heere, Jac. 1: 6, 7. Het enkel twijfelen zal het geweten niet ontheffen van de schuld der zonde, Hebr. 10: 22, maar laat de ziel onder vele verschrikkingen benauwd liggen. Abrahams vertrouwend geloof is het voorschrift en de toets van ons rechtvaardigmakend geloof, zodat wij moeten trachten dit te bereiken en te geloven met een volslagen overtuiging, op hoop tegen hoop, Rom. 4: 20, 24. Hoewel de gelovige ziel wel met veel twijfelingen kan besprongen worden, nochtans zal zij dezelve altijd trachten te bestrijden en zich niet lichtelijk aan haar overheersing onderwerpen, Ps. 42: 12, Marc. 9: 24. Zij heeft altijd iets in zich, wat met haar strijdt, en haar tegenstreeft.

D. Benaarstigt u om tot Christus te komen tot vergeving van zonden, en wel tot het rechte einde, namelijk om van de overheersing der zonden ontslagen te worden, opdat gij, met volslagen vrijheid en in alle blijmoedigheid de levenden God moogt dienen, Hebr. 9: 14, Ps. 130, Tit. 2: 14, 1 Petrus 2: 24. Doet u dit niet, zo ontvangt u de vergeving der zonden niet tot het rechte einde en hebt dus geen wezenlijk noch oprecht verlangen, om de gunst en genieting van God te verkrijgen, met Hem in vriendschap te staan en in zijn liefde te delen.

E. Tracht in alle heiligheid en gerechtigheid voor God te leven, en doe uw best om uw rechtvaardigmaking te doen blijken door vruchten des geloofs en goede werken. Zijt u hierin nalatig, zo is uw geloof maar een dood geloof, want een waar geloof reinigt het hart, Hand. 15: 9. Indien Christus de uwe is; indien Hij waarlijk in u is en woont, en u Hem door het geloof hebt aangenomen, zo zal Hij u zowel tot rechtvaardiging als tot heiligmaking wezen, 1 Cor. 1: 30, Rom. 8: 1, 9. Joh. 13: 8. Indien God u in zijn gunst heeft op- en aangenomen, zo zal Hij u zeker reinigen en heiligen. Hoewel het geloof alleen ons rechtvaardigt, zonder dat de werken tot de daad der rechtvaardigmaking iets toebrengen, of er iets toe helpen, nochtans is dat geloof niet zó alleen, of moet niet zó alleen zijn, dat het niet van goede werken zou vergezeld gaan; gelijk het lichamenlijk oog wel alleen het lid is, dat ziet, maar geenszins zoo, dat er de andere leden niet zouden bij zijn en er toe medewerken.

Dus verklaart de Apostel Jacobus dat het geloof alleen en zonder de werken dood is, en gelast en vermaant ons daarom, ons geloof door onze werken te tonen; hetwelk te verstaan is, niet alsof de werken de voorwaarden waren tot het verkrijgen der

rechtvaardigmaking, maar dat ze onfeilbare blijken zijn van de rechtvaardigmaking, die door het geloof verkregen wordt, en dat ze alzo zeer noodzakelijk zijn, Jac. 2: 14, 15. Het Evangelie is geen werkverband, dat weder een andere rechtvaardigheid ter rechtvaardigmaking van ons zou eisen, door iets te doen tot verkrijging van het leven. De werken rechtvaardigen ons slechts voor het oog der wereld tegen de beschuldigingen van zodanige mensen, die zouden willen loochenen dat wij de rechtvaardig- making door het geloof verkregen, of een waar en levendig geloof, of wel de eigenschappen van goede hoornen hadden, Matth. 12: 38, 37. Maar geenszins maken zij zelve onze rechtvaardigheid uit, noch zijn ze de voorwaarden, waarop wij die van Christus zouden verkrijgen of er enige bevoegdheid of recht toe bezitten.

III. Lering. *Dit dient, om ons tot verscheiden plichten te vermanen en aan te zetten.*

A. Voor de goddelozen is dit een afmaning om niet in de zonden en onder Gods toorn te blijven liggen, en dus plotseling en hals over hoofd in een eindeloos verderf te lopen. Want voor hen wordt hier de deur der genade wijd opengezet, en aan hen die gerechtigheid verzorgd en aangeprezen, door middel waarvan zij bij God uit genade kunnen aangenomen worden. Sommigen hebben als wanhopigen de vreemden lief en wandelen dezelve na, Jer. 2: 25, besloten hebbende, om daarvan het gevaar te lopen, zichzelf slechts inbeeldende en vleierende, dat zij er even zullen komen als anderen. Sommigen wilden wel graag gerechtvaardigd worden, maar zoeken het op een verkeerde wijze. Enige willen zich daartoe bij de Paus vervoegen, om door zijn bedriegerijen hun gewetens te bevredigen; enige zoeken dezelve door hun eigen werken en verrichtingen te verkrijgen. Maar gij, o Christen! wordt vermaand om naar de ware rechtvaardigmaking in en door Christus uit te zien, en te luisteren naar de stem van die Verlosser, die u toeroept: *Kom hier, en zie, ik zet u het rijk der hemelen open en bied u de wateren des levens om niet en de genade en de rechtvaardigheid uit vrije genade en enkel liefde aan*, Jer. 3: 12, Jes. 55: 6, 7. Hij nodigt en dringt u tot bekering, en belooft alsdan de vergeving uwer zonden, Luk. 24: 27, Hand. 2: 38. Hij vermaant u, de wel aangename tijd niet te versmaden en de dag der zaligheid in acht 'te nemen, Hebr. 2: 1, 3. want,

(1.) Zo u Hem verwerpt, die niemand, tot Hem in het geloof komende, zal uitwerpen, en die u de liefderijke armen zijner ontferming aanbiedt, zo zult u onder de toorn van God en onder de vloek der Wet moeten blijven, welke, evenals de zondvloed, al degenen zal doen vergaan, die buiten deze Ark, de Heere Jezus, gevonden zullen worden, Ps. 11: 5, 6.

(2.) Door zo groot een zaligheid niet te achten, maar te verwerpen en te verachten, zult u uw veroordeling, uw doemvonnis nog verzwaren, Hebr. 2: 3. Als u Gods goedertierenheid en barmhartigheid verwerpt, zult u geen dekkleed, geen verschoning voor uwe zonden vinden, Joh. 15:22. U kunt hiertegen niet inbrengen, dat u door uw voorleden zonden onherstelbaar verloren zijt, en dat het dus te vergeefs zou zijn en ijdel, om op een beteren toestand te hopen, of er uw best toe te doen. Want de zondevergiftenis wordt zelfs de grootste zondaren aangeboden, Ezech. 83: 10-11. En welk een verschrikkelijke zonde is het, het bloed van Gods Zoon onrein te achten en Zijn Geest smaadheid aan te doen, Hebr. 10: 29, Joh. 3:18, 36.

I. Tegenwerping. Maar, werpt mogelijk iemand hiertegen:

Indien God de goddelozen rechtvaardigt, wat noodzaak is er dan, om de goddeloosheid zelfs maar enigszins te verzaken? Rom. 4: 5 en 6: 1.

Antwoord. U kunt niet waarlijk en naar eis de rechtvaardigmaking zoeken, tenzij uw

hart en gemoed overhelle, om niet langer in tegenheid met God te wandelen, maar voortaan met Hem in vriendschap te willen leven. Want de rechtvaardigmaking is Gods wijze en middel, waardoor Hij ons in zijn vriendschap op- en aanneemt, en zich met ons bevredigt en verzoent, Rom. 5: 1, 2 Cor. 5: 19. Het gebruik, dat u hiervan maken moet, is, dat u er Gods vriendschap door moet zoeken en trachten het genot van zijn liefde en gunst te verkrijgen. Waarom en op welken grond zou iemand, die voorgenomen had in zijn weerspanning tegen zijn wettigen Vorst te volharden en Hem te blijven honen en beledigen, bij Hem nog een aanzoek doen, om de vergiffenis van dit zijn bedrijf te verkrijgen? Immers vraagt de zodanige een pardonbrief op een spottende wijze, zonder dat Hij van zins is, om tot gehoorzaamheid en plichtmatigheid weder te keren, 1 Petrus 2: 24, Gal. 6: 7, 8.

II. Tegenwerping. Maar, zegt men mogelijk hierop, mijn zonden zijn zo groot, dat ik althans geen grond heb, om iets te kunnen hopen.

Antwoord.

A. Christus' gerechtigheid is verworven voor alle soorten van gelovige zondaren, hetzij het Joden of Heidenen zijn; hoe grote zondaren onder beide soorten, zij ook wezen mochten, Rom. 1, 2, 3, ja zelfs onder degenen, die de Heere der heerlijkheid vermoord hebben, Hand. 2: 23, 36, 1 Cor. 2: 8, en voor de grootste en voornaamste zondaren, 1 Tim. 1: 15. Daar de zonde te overvloediger is, daar wordt de genade ook te meerder, Rom. 5: 20. Onze zonde is slechts het misdrijf van een schepsel, maar de gerechtigheid van Christus is die van God, Joh. 6: 37, Rom. 10: 3, 11, 13.

B. Ten andere moet dit strekken om hun, die van harte gezind zijn, zich tot God te bekeren, de rechten weg aan te wijzen en hen te vermanen, dat zij hun rechtvaardigmaking toch alleen willen zoeken in en door het geloof in Christus, en geenszins door de werken der Wet, gelijk de meeste wereldlingen willen doen en waartoe elk maar al te genegen is, Rom. 9: 31, 32. Want de tegenovergestelde leer schijnt voor de natuurlijke mensen niet alleen dwaas, maar zelfs zeer verderfelijik te zijn. U Christen, moet echter eerst dwaas worden, opdat u leert wijs te zijn en wijselijik te handelen, 1 Cor. 8: 18. Want anders zou u averechts en verkeerd werken, uzelf door eigenwaan verbijsteren, en onder gedurige troost- en moed-benemende bekommelingen blijven zuchten, want er is voor u, zolang u in het vlees zijt en onder de Wet en haar vloek ligt, nooit enig goed werk te verrichten, eer God u in zijn gunst heeft op- en aangenomen. Want de rechtvaardigmaking gaat in de orde der natuur vóór de ware heiligheid van het hart en van het leven, 1 Tim. 1: 5, Hebr. 9: 14, Het geloof is het voorname werk en de eerste of hoofdplicht, Joh. 6: 29, Gal. 5: 6. Jes. 55: 2, enz., en hij derhalve, die niet wil geloven, onteert Christus en Zijn dood, Gal. 2: 21 en 5: 2, 4.

Hoe groot een zondaar u dan ook mocht geweest zijn, o boetvaardige mens! kom nader tot Christus, ga met vrijmoedigheid, met verzekering tot Hem, en zoek in Hem gerechtvaardigd en door Hem geheiligd te worden, Hand. 10: 43, Rom. 8: 1.

Vraag. Maar mogelijk vraagt uw bekommerde ziel, hoe zij toch het geloof zal verkrijgen?

Antwoord. Het geloof is een gave Gods, door het Evangelie de Zijnen geschonken. Want het ontstaat door het horen van het gepredikte Evangelie of de blijde boodschap des Hemels, welke niet alleen in woord, maar ook in kracht bestaat, en daarom meer uitwerkt, dan er door enig menselijik of natuurlijk werk te verrichten is, Ef. 2: 8, Rom. 1: 15-17, 10: 17, 1 Thess. 1: 5, Joh. 6: 63. Indien u derhalve geen beginsel daarvan in

u hebt, zo is de enige weg en het beste middel, om hetzelfde te horen en te overpeinzen, en zowel uw eigen zonde en ellende, als de voortreffelijkheid van Christus daaruit te leren kennen, opdat u aldus van harte geneigd mocht worden te geloven. Want dit is de weg en wijze, waarop God gewoon is, het geloof in de mens teweeg te brengen, Jes. 55: 4. Maar indien u een trek en neiging in u gevoelt, om vanzelf tot Christus te vlieden, of indien uw hart overhelt om Christus boven alles te verheffen en hoog te waarderen, dan zal de Geest die dit werk in u begonnen heeft, hetzelfde ook wel verder in u voltooien, zodat u dan met vertrouwen en vrijmoedigheid in het geloof zult kunnen bidden, Hoogl. 1: 3, Gal. 2:16, Jes. 55: 5, Hoogl. 1: 4, Luc. 11: 13 Marc. 9: 24.

III. Tegenwerping. Maar zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien, en hoe zal ik de heiligheid toch verkrijgen? Want ik kan mezelf niet heilig maken, en dit vertrouwen, waarvan u spreekt, zou slechts mijn vlijt verminderen of doen verslappen. Antwoord. Indien u de rechtvaardigheid in Christus hebt of door zijn gerechtigheid met God verzoend zijt, dan zal God zelf u wel heilig maken, en dit te vertrouwen is het enige middel om de heiligheid te verkrijgen, omdat het tot de rechtvaardigheid Gods opleidt, Rom. 5: 21. Het Nieuwe Verbond is in Christus bevestigd en dit belooft u een nieuw hart; als uw zonde vergeven is, zult u ook van haar macht ontheven, en bereid en levend gemaakt worden door dezelfde dood en de verrijzenis van Christus, waardoor u ook gerechtvaardigd zijt, Col. 2:12, 13.

C. Ten derde dient dit tot een vermaning voor hen, die nu reeds door het geloof gerechtvaardigd zijn geworden.

1. Om in diepe ootmoedigheid en nederigheid voor God te wandelen, als zijnde niets van zichzelf; ten einde dit hen doe belijden, dat ze van nature kinderen des toorns, vijanden van God, en om de grootheid en afschuwelijkheid van hun zonden, zeer hatelijk zijn en verwerpelijk in de ogen van een heilig en onbevlekt Opperwezen, en dat ze alleen uit vrije genade door de gerechtigheid van een ander gerechtvaardigd zijn, en door hun eigen niets met al vermogen. Ja dat ze zozeer van alle goedheid en deugd vervallen zijn, dat Gods gerechtigheid, indien aan dezelve niet was voldaan, tegen hen geweest zou zijn, Ps. 71: 16, Rom. 3: 27, doch dat ze nu zien dat Christus voor hen genoeg gedaan heeft en zijn gerechtigheid ver verheven is boven hun zonden, Ezech. 36: 31.

2. Om God door Christus voor Zijn genade te loven en te verheerlijken. O, welk een overvloed van liefde, ontferming en goedertierenheid straalt er door in het wassen en reinigen van besmette zondaren, door het zuiverend en zielzaligend bloed van Zijn Zoon, dat onbevlekt en onstraffelijk zond- en zoenoffer, hetwelk de heilige Jezus tot een vloek voor ons gemaakt heeft, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, en door Hem de toegang tot God en de vrijen ingang tot het hemels heiligdom verkrijgen zouden! Openb. 1:5, Gal. 2: 20, Rom. 5:5, 8, 1 Joh. 4: 9, 10, 3:16, 2 Cor. 8:9, Jes. 61:10.

3. Om met alle blijdschap en vertroosting voor Hem te wandelen, vanwege Jezus' verworven heil en de ons aangebrachte gerechtigheid; Jes. 40: 1, 2, aldus zegevierende over alle zonde en ramp, Rom. 8: 33, 39, en met vertrouwen verwachtende om alles wat groot en heerlijk is van God en zijn liefde te zullen verkrijgen, hoe onwaardig wij het ook mogen zijn, als wij maar onze onwaarde zien en erkennen en op de rechtvaardigheid van Christus blijven steunen, Hebr. 10: 22, roemende alzo in de hoop der heerlijkheid Gods: want indien Christus gestorven is, om ons met God te verzoenen, toen wij nog vijanden waren, hoeveel te meer zal Hij

ons behouden door zijn leven, nu Hij ons met God verzoend heeft? Rom. 5: 3, 10.

Vraag maar, o gelovig en met God bevredigd Christen! wat u behoeft of nodig hebt; smeek het met vrijmoedigheid en vertrouwen, want God is in de mensheid van Christus, als het Verzoendeksel der Ark. Als de prikkel der zonde u dan smart doet, als de tegenwerpingen der wereld uw geest kwellen en bedroeven, zo zie op de koperen slang; belijd uw zonden; hoop op vergeving, en overdenk met eerbied en geloof de rechtvaardigheid, die in Christus Jezus is en de overvloed der genade, welke Hij heeft toegezegd, Rom. 8: 32. Al vindt u dan nog zoveel ongodsdienstigheid en gebrek aan godsvrucht en geen de minste goede hoedanigheden in uzelf, zo zult u Christus toch bij de hand en tot uw vertroosting gereed vinden, Jes. 50: 10, 2 Thess. 2: 16, 17. In al uw zonden moet ge u tot deze Fontein begeven, opdat u er in gewassen en gereinigt moogt worden, Zach. 13: 1, 1 Joh. 1: 7. Want de zonde op en in u blijvende rusten, zou uw vrede en geestelijke kracht slechts verzwakken. Blijf dan niet met slaafse vrees onder de schuld liggen. Want er wordt u een gerechtigheid aangeboden, om er u van te verlossen; neem tot deze dan uw toevlucht door het geloof, opdat u tevens ontslagen wordt van een veroordelend geweten, Hebr. 10: 2, Ps. 32: 1, 2, 5. Aldus zult u een betere gerechtigheid verkrijgen, dan de volmaaktheiddrijvers ooit kunnen verkrijgen.

4. Om dit middel tot rechtvaardigmaking te blijven vasthouden, in weerwil van al het gedruis en geweld, dat hiertegen in de wereld gemaakt wordt, want de Satan zal niet ophouden zijn best te doen, om er u uit te drijven, of om u deze steun, die vastheid te ontrukken, gelijk hij gedaan heeft tegenover de Joden en de Galaten, en nog doet met de Roomsgezinden en vele Protestanten, Gal. 1: 6, en dit schrijft Paulus toe aan een soort van geestelijke betovering. Hij zal zich beijveren, om u op uwe werken te doen vertrouwen en u zeggen, dat dit geschiedt tot bevordering der heiligmaking, en om daardoor Christus te gewinnen, en dezelve te leggen tot de benedensten grondslag van uwe hoop en toekomend geluk.

Doch wees verzekerd, als u Christus' gerechtigheid verliest, onder welk voorwendsel het ook wezen moge, dat alsdan alles voor u verloren is, Gal. 5: 23. Onteer derhalve Christus niet zózeer, dat u zou menen door uw werken dat alles te verkrijgen, wat u reeds volkomen in Christus hebt 'en bezit. Denk niet dat het Evangelie een andere rechtvaardigheid van u vordert, om dit te verwerven. Want het Evangelie is geen wet-verbond, maar een verklaring van de rechtvaardigheid des geloofs, zodat wij, gerechtvaardigd zijnde, erfgenamen zijn door de aanneming tot kinderen en door de belofte, Gal. 3: 24-26, 4: 7.

Dit is de leer, die God verheerlijkt en het schepsel verlaagt, hetgeen een groot kenmerk van haar waarheid is. Onthoud u dus van de vleselijke rede en redenering, welke lijnrecht daarmede strijdige dingen leert en Jezus' gerechtigheid voor u tot een ergernis en tot een steen des aanstoets maakt, 1 Petrus 2: 8. Rom. 9: 32, 33.

5. Om te wandelen als de zodanigen, die reeds de gunst van God deelachtig zijn geworden, ten einde Gode alleen de eer van alles moge worden toegebracht. Wandel derhalve heilig, wetende door welk een kostbare prijs en dierbaar rantsoen, u vrijgekocht en uit uw ijdele wandeling verlost zijt, 1 Petrus 1: 17, 18, 2 Petrus 1:5, 11, 2 Cor. 5: 14, 15, 1 Cor. 6:-: 20.

Bemin het Opperwezen, hetwelk u eerst heeft liefgehad, 1 Joh. 4: 19, Ps. 116: 16, en geloof dat God u alleen kan en wil bekwaam maken tot de beoefening der ware heiligheid, Rom. 6: 14.

Wandel in het bijzonder in de liefde tot al de heiligen en oefen altijd, waar het pas geeft, inschikkelijkheid en vergevensgezindheid jegens uw vijanden, want anders kunt u nooit op redelijke gronden bidden om, of vertrouwen op de vergeving uwer zonden

door God; Ef. 4: 81, 82, Matth. 6: 14, 15 en 18: 21.

Wens en verlang ook dat de genade in anderen vermeerderd en verheerlijkt moge worden, en wacht geduldig op de volslagen verklaring en openbaarmaking der rechtvaardigmaking in de groten dag des oordeels, Gal. 5: 5, Hand. 3: 19. Want hier op aarde is deze uw rechtvaardigmaking alleen door het geloof bekend; doch in uitwendige zaken wordt hij evenals een zondaar geacht en behandeld. Maar dan zal uw recht voort- breken als het licht en uw gerechtigheid zal dan blinken als de zon op de middag, ja dan zal voor u uit genade, om Christus en zijner gerechtigheid wil, rijkelijk worden opengezet de ruime toegang tot zijn eeuwig Koninkrijk in de volzalige hemel.